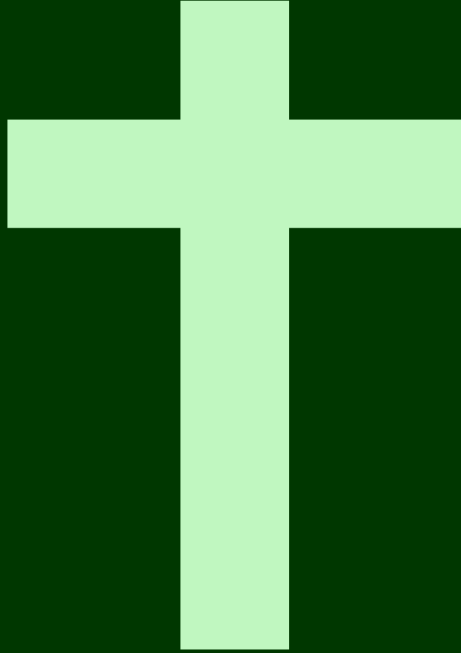

Tū'ún xuva kō vatā ó
ntáka'an ña ñuú
Coatzospan

New Testament in Mixtec, Coatzospan (MX:miz:Mixtec,
Coatzospan)

Tū'ún xuva kō vatā ó ntáka'an ña ñuú Coatzospan
New Testament in Mixtec, Coatzospan (MX:miz:Mixtec, Coatzospan)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Coatzospan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Coatzospan

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	42
SAN LUCAS	70
SAN JUAN	116
HECHOS	148
ROMANOS	190
1 CORINTIOS	208
2 CORINTIOS	225
GÁLATAS	236
EFESIOS	242
FILIPENSES	248
COLOSENSES	252
1 TESALONICENSES	256
2 TESALONICENSES	260
1 TIMOTEO	262
2 TIMOTEO	267
TITO	270
FILEMÓN	272
HEBREOS	273
SANTIAGO	286
1 PEDRO	291
2 PEDRO	296
1 JUAN	299
2 JUAN	304
3 JUAN	305
JUDAS	306
APOCALIPSIS	308

Tū'un é vā'a iña Xuva ko e xntée na'a San Mateu

Tatá vi'i Jesucristu (Lc. 3:23-38)

¹ Xu'u é Mateú u ne, i'a kaka'án u iña táta vi'i Jesucristu, i'xá ika Dāvii, i'xá ika Ábraan.

² Xíō i'xá Ábraan é nani Ísaa; xíō i'xá Isaa é nani Jācoo; xíō i'xá Jacoo é nani Jūdaa; xíō ení ña di.

³ Xíō i'xá Judaa é nanī Fare ní Zara (di'i ñā ne, Tamaa nani ñā); xíō i'xá Fare é nani Eruun; xíō i'xá Eruun é nani Áraan;

⁴ xíō i'xá Araan é nani Aminādaa; xíō i'xá Aminadaa é nani Nāsuun; xíō i'xá Nasuun é nani Sālmun;

⁵ xíō i'xá Salmun é nanī Boó (di'i ñā né, Raa nani ñā); xíō i'xá Boo é nani Ōbeé (di'i ñā né, Ruu nani ñā); xíō i'xá Obee é nani Isāii;

⁶ xíō i'xá Isāii é nani Dāvii, ñā e kúvi rei. Ēni vi'i rei Davií san ni ñadī'i kíí, ñadī'í Uriá, ne, xíō i'xá ñā é nani Salāmun.

⁷ Xíō i'xá Salamuun é nani Robōaan; xíō i'xá Roboan é nani Ábia; xíō i'xá Abia é nani Asa;

⁸ xíō i'xá Asa é nani Josāfaa; xíō i'xá Josafaa é nani Jōraan; xíō i'xá Joraan é nani Ūzia;

⁹ xíō i'xá Uzia é nani Jōtaan; xíō i'xá Jotaan é nani Ácaa; xíō i'xá Acaa é nani Ezēquia;

¹⁰ xíō i'xá Ezequia é nani Manāsee; xíō i'xá Manasee é nani Ámuun; xíō i'xá Amuun é nani Jōsia;

¹¹ xíō ūun i'xá Josia é nani Jecōniá ne, xíō ení ña di. Ntoo ñā ntuvi dá xee ñá'a, ñā ñuú Babiloniá san ne, kue'en ní'i ñā ñā Israeé san ñuú ñā kán é nantō'o ñā ñā.

¹² Dā rkontūvi xíō i'xá Jeconia é nani Salātíe; xíō i'xá Salatíe é nani Zorobābee;

¹³ xíō i'xá Zorobabee é nani Abiūu; xíō i'xá Abiūu é nani Eliāquín; xíō i'xá Eliāquín é nani Ásoo;

¹⁴ xíō i'xá Asoo é nani Sādo; xíō i'xá Sado é nani Áquín; xíō i'xá Aquín é nani Eliū;

¹⁵ xíō i'xá Eliū é nani Lāzaa; xíō i'xá Lazaa é nani Mātaan; xíō i'xá Mataan é nani Jācoo;

¹⁶ xíō i'xá Jacoo é nani Jōseé, divi xīī Mariá. Mariá sán ne, di'i Jēsuú, divi ñā é kākā'an o é Cristu, ñā é taxnuu Xuva kō.

¹⁷ Xíō ūxkimi úvata ñā nté Ábraan un tsi nté Davii. Xíō tuku uxkimi úvata ñā nté Davii un tsi da nté kue'en ní'i ñā ñā Israeé san ñuú Babiloniá ne, xíō tuku uxkimi úvata ñā un tsi da nté ntūvi e káku Cristú san.

Dā káku Jesucristu (Lc. 2:1-7)

¹⁸ Dukuan ō kúvi da káku Jesucristu: Mariá, di'i Jēsuú ne, e xé'e ñā xu'u ñā e tánta'a ñā ní Jōseé ne, ntá tsi di'na dá kuntoo ní'i tā'an ñā ne, kūtuni ñā tsí ñu'u i'xá ñā kuenta iña Espíritū Sántū san.

¹⁹ Dōo va'á ñā'a xīī ñā Joseé san. Ñā ni ntío ñā é kākā'an kíni ñā'a san iña Mariá. Dukuān né, dē kuení ñā é diin diin tsi naxtuvī mii ñā ñā.

²⁰ Ntá tsi da ñī kadē kuení ñā ne, xéé ūun ánje Xuva kō ñuu éni kán, kaka'an ñā:

—Jōsee, i'xá ika Dāvii, ñá ku u'vī o é nāki'in Mariá é kuvi ñā ñadī'i o, tsí i'xa é nakāku ñā ne, ñu'u kuenta iña Espíritū Sántū san.

²¹ Nakāku ñā uun i'xa tíi ne, xntéén divī í é Jēsuu, tsí divi ñā é nakakū ñā ñā ñuú ñā, ñā é iō kuetsí i —ka'an ánje san.

²² Un ntí'i sá'a kúvi vata koo é kūntaa é kākā'an ñā é ka'án naa Xuva ko:

²³ Ku'un i'xá uun ñadī'i kuetsí, ñā é vāta kiní ñatíi ne,

nakāku ñā uun i'xa tii é kunani ñā Emānuee, ka'an ñā. Emanueé ne, kani tú'un: Xuva kō nuu mé'ñu ñā kō.

²⁴ Dā ntóto Joseé ne, dē ntaa ñá vatā ó kaka'an ánje Xuva kō san. Nāki'i ñá ñadī'í ñā,

²⁵ ntá tsi ñā ni kántoo ní'i tā'an ñā da nté ita ntí'xin ntuvi e káku i'xá ñā. Xntee ñá divī í é Jēsuu.

2

Dā ixkoto ní'ni ñā e dōo ki'in iní í san Jesuu

¹ Káku Jesuu ñuú Beleen ntuvi dá inú rei Heróde ñuú tsikan. Kidáā né, éka ñā e dōo ki'in iní í san ñuú e dōo ikā ne, xéé ñā ñuú Jerusaleen.

² Ntátsixe'e ñā:

—¿Mí'i ntu tūví rei iña ñā Israeé, ñā é dā ve káku san? Iní nti kímī e kéne e tá'xi kuenta iña ñá nte ñuú nti kán. Dukuān é vē'xí nti é kunū iní nti ñā —ka'an ñā.

³ Dā téku rei Heródē sán ne, dōo dé kuení ña, ni ūn ntíí ntíí ña ñuú Jerusaleen.

⁴ Kāna ña un ntíí ntíí tó'ō dutú san nī mastrú leí san, tsixe'e ña ñā:

—¿Mí'i ntu kāku ñā nanī Cristu, ña táxnuu Xuva kō? —ka'an ña.

⁵ Ntáka'an ñā ni ñā:

—Ñuú Beleen é kāduku ntée ñuú Judea, tsí kuan ō ka'an ñā ka'án naa Xuva ko kídaā:

⁶ Divin, ñuú Beleen é tūvín ñuú Judaa, ka'nun vata ntāa é un ntíí ntíí ñuú na'nu mí ntoo ña ntādē kú've ñuú Judaa.

Ntá tsi díí díí ka kuiko ñu'u ñā'a o, tsí nte ñuú o kan vē'xí uun ñā'a, ña kada kú've iña ñā'a ko, ñā Israeé san. Kuan ō ka'an ña —ka'an ñā'a san.

⁷ Kidáā né, kāna xu'u Heródē ña dōo ki'in iní í san, tsixe'e ña ñā nee ntúvi ntí'xe é kii díto kímí san.

⁸ Kidáā né, taxnúu ña ña ñuú Beleen san, kaka'an ña:

—Kue'ēn ntó, nantuku vā'á nto i'xá san. Te nāni'í nto í ne, taxnúu nto tú'ūn vata koo é kikonúu iní kó i dí —ka'an ña.

⁹ Dā téku ña é kākā'án rei san ne, kué'ēn ká ña. Iní ña tsí diví kímí e iní ña ñuú ña kán né, odo nuú nuu ña, kué'ēn da nté xee mí tuví i'xá san.

¹⁰ Dā iní ña kímí sán ne, ñā tē nté kaa diní ña.

¹¹ Dá kúk'vi ña má vi'í kán né, iní ña i'xá san ni dí'í i Māríá ne, ínchiti ñā mí tuví ne, ínūu iní ña i. Nākaán ña etun ñā ne, xé'e ña i'xá san doméni e kúvi oro, ni kútú, nī cho'o vídin e dōo nuu á'vi.

¹² Kidáā ne, xé'e Xuva ko ūun xéní é kākā'an é ña ku ntíko koó ña mí tuví Heródē. Dukuān ne, tuku itsi kunú'u ña.

Dá kué'en Jesús ñuú Egító

¹³ Dā kunú'u ña ne, iní Josee ánje Xuva kō ñuu éni kán. Ka'an ánje san:

—Nakuntísin, ki'in i'xá san ni dí'í í né, kue'en náne'en ñuú Egító. Ikan kuntōo nto da nté kākā'án u ni ō. Tsí ki'xi rei Heródē é nantuku ña i'xá san é ka'ní ñā í —ka'an ña.

¹⁴ Nakuntísi ña ne, kí'í ña i'xá san ni dí'í í, kue'en ní'í ña ña ñuú Egító, kuān te niñu.

¹⁵ Ikān tsi kantōo ña dā nté xi'í Heródē san. Sá'ā kúvi vata koo é kūntaa é kākā'an ñā'a, ña é ka'án naa Xuva ko nte kídaā: “Ntē ñuú Egító nákaná u i'xá ko”, ka'an ña.

Dā táxnuu Heródē é kúvi ntí'í i'xa tii san

¹⁶ Dā kútuni Heródē tsí ña ni de ntāa ña dōo ki'in iní í san ne, kúdiin kué'en ña. Taxnúu ña sntadun é ka'ní ñā un ntíí ntíí

i'xa tii é ntoo ñuú Beleen, ni ñuú é ntoo etsin ikān, i'xa é ió uvi kuia í, ō é díí ka kuetsí, vata ō ita ntí'xin ntuvi é ka'an ña dōo ki'in iní í san.

¹⁷ Kidáā né, kūntaa vata ō ka'an ña é ka'án naa Xuva ko nte éma tsi, ñā nani Jerēmia:

¹⁸ Dító un tsi nte ñuú Ramaa ntákachu'u ntāa ña, ntaéku ña.

Un ntíí ntíí ñadí'í Israeé ne, ntaéku nteé ña i'xá ña.

Ña ni ntío ña ntuka'nu iní ña, tsí é xi'í ntí'í i'xá ña,

ka'an ña.

¹⁹ Ntá tsi dā xi'í Heródē ne, kéní Josee é xee uun ánje Xuva kō, kaka'an ña:

²⁰ —Nakuntísin, ki'in i'xá san ni dí'í í, kunú'u nto ñuú Israeé, tsí e xí'í ña é ncho ka'ní i'xá san —ka'an ña.

²¹ Nakuntísi ña ne, kí'í ña i'xá san ni dí'í í ne, dá kunú'u ña ñuú Israeé.

²² Ntá tsi dā téku ña é diví tsi i'xá Heródē, ñā nani Arquēlau, nakunúu ña naa ñā ne, ú'vī ña é ntíko koó ña. Kūtuni ña ñuu éni kán ne, da díta ña itsi ñuú Galilea.

²³ Kué'en ña, kükuntóo ña ñuu é nani Nazāree. Dukuan ō kúntaa é kākā'an ña é ka'án naa Xuva ko kídaā: “Ka'an ñā'a san tsí nazarenu ña”, ka'an ña.

3

Dá kākā'an ntódo Juaan Bautista ñuu itsí kán

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Ntuvi tsikán ne, xée Juaan Baütista ñuu itsi é nani Jūdea, kaka'an ntódo ña,

² kaka'an ña:

—¿Natívi iní nto, tsí e xée etsin ntuvi é ki'xi Xuva ko, kixkadā kú've ña! —ka'an ña.

³ Ña é ka'án naa Xuva ko kídaā, ñā nani Isaiá ne, kaka'an ñā iñā Juaán san dá kākā'an ña:

Dító tatsin úun ña'a, ña e dōo ntii kākā'an ñuu itsí kán:

“Nakōo tú've ntó itsi Xuva kō;

Ntantaá ntó itsi ña”, ka'an ña,

ka'an Ísaiá san.

⁴ Inúu Juaán san doo e kúvi idi kameu. Ñíí í'xi ña ne, ñíí kúvi dí. Skuntí iní é'xi ña ne, iní xi'í ñā ntudin ñuñu.

⁵ Un ntíí ntíí ñā'a, ña ntoo ñuú Jerusaleén ni ñuú Judeá, ni ūn ntíí ntíí ñuu é ntoo etsin nú ntúte ka'nu é nani Jōrdáan ne, kué'en ñā mí nuu Juaán san.

⁶ Natīvi iní ña kuétsi ñā ne, da ítsi ntute ña nta'a Juaán san nú ntute ka'nu san.

⁷ Ntá tsi dā iní Juaán san tsí tītín ña fariseú san nī ña saduceú san xée ñā é kútsi ntute ña ne, kaka'an ñā ni ñā:

—jNtō'o é tatá koo kúvi nto! ¿Xoó ntu kaka'an í ni ntō é kūnu nto é ña ní'i nto é nto'o nto nta'a Xuva kō?

⁸ Vií nto é vā'á vata koo e díto é natīvi iní nti'xe nto.

⁹ Ná ku ka'ān nto: “Ntí'í ne, Abraan úva ikā nti”, é kuān o ntáka'an nto. Tsí kaka'án u ni ntō tsí kuvi vií Xuva kō é ntāda ña xuú san i'xá Abraán, tē dí ntio ña.

¹⁰ É iō tu've kaá ntee é nakān ña utun san. Da nēé ka utun é ña ta'xi kiti va'á ne, nakān ña ne, dá ka'mi ña.

¹¹ Xu'ú ne, ntute kadá'vi ú nto dá kanakutsi ntute ú nto é natīvi iní nto kuétsi ntō, ntá tsi ña é dā vé vé'xi ne, dií ka ka'nu ña é xu'u. Ntē ña vá'a u é kuidō ú nti'xen ñā. Dīvi ñā ne, Espíritū Sántū san ni ñū'u dá'vi ña nto.

¹² Ní'i nta'a ña útun é kākani ña kiti trigú ne, dá nākaxnúu ña é vā'á ne, dá nātsu'un vá'a ña. Ntá tsi e ña kaidiá'vi ne, ka'mi ña me'ñú ñū'u é ña kantá'va —ka'án Juaán san.

Dā ítsi ntute Jesuu

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Kidáā ne, vé'xi Jēsuu nte ñūú Galileá, ne, xée ñā nú ntute ka'nu Jordaán san, mí nuu Juaán san, vata koo é kútsi ntute ña nta'a Juaán san.

¹⁴ Ña ni ntío Juaán san é nakútsi ntute ña ña, ne, kaka'an ña:

—Xu'u é kantio ko é dīvi nto nakútsi ntute nto ko. ¿Vá kúvi ntu é xu'ú nakútsi ntute ú nto? —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kuan tsí koo, tsí é vā'á o é kāda ntaa o é un ntí'í é kā'an Xúva kō —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'án Juaán san tsí vií ña.

¹⁶ Dā kúvi ítsi ntute Jesuú ne, ntii ña diñi ntute kán ne, ura dú'va tsi i nákaan e dukún kan ne, iní ña Espiritu Xuva kō, é Inu ña vata kaa paloma, kátavi ntódo ña ña.

¹⁷ Kaka'an tátsin nte e dukún kán:

—Sá'ā é I'xá mií kó e dóo kakuinimá ko. Dōo diní ko ni ñā —ka'an tátsin san.

4

Dā íto nteé tó'ō e ña vá'ā san Jesuu

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Kidáā ne, íntēka Espíritū Sántū san Jēsuu ñūu itsí kán é kōto nteé tó'ō e ña vá'ā san ñā te kō'xó nteē ña.

² Úvi dīkó ntuvi, úvi dīkó niñu ña ni e'xi ña ne, kidáā né, kākín ña.

³ Kidáā ne, xée tó'ō e ña vá'ā san ne, kaka'an ni ña:

—Tē nuu é ntaā i é I'xa Xuva ko kúvin ne, ká'an ni xūú san na ntūví tañú'ū —ka'an.

⁴ Ntá tsi kaka'an Jēsuu:

—É ūve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō: “Ñá te da mií tsi tañú'u kántio ña'a é nī'i ña ntuvi iña ña, tsí un ntí'í ntí'í tú'un é kākā'an Xúva kō.” Kuān ó uve na'a —ka'an ña.

⁵ Kidáā ne, kue'en ní'i tó'ō e ña vá'ā san ña ñūú Jerusaleen, mí tuvi xúkun Xuva kō. Xntitsí ña mí'í e dií ka dūkun rki úkūn sán ne,

⁶ kaka'an ni ña:

—Tē nuu é ntaā i é I'xa Xuva ko kúvin ne, nakō'xon kúñu o, tsí uve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō:

Taxnúu ña ánje ñā é kuēnta víi ña o.

Kurkāa ña o vata koo é ña náki'ín xuú.

Kuān ó uve na'a —ka'an.

⁷ Kaka'an Jēsuu ni i:

—Tsí uve na'a xtúku kaka'an Tú'un Xuva kō: “Ná ku koto ntēen Tó'o o, Xuva o.” Kuān ó uve na'a —ka'an ña.

⁸ Kuē'en ní'i xtúku tó'ō e ña vá'ā san ña. Kúxēe ña uun xuku mi dóo dūkún ne, nāñē'e ña un ntí'í ntí'í ñūu é ió ñuxiví sa. Ná tē nté kaa vá'ā o.

⁹ Kaka'an tó'ō e ña vá'ā san ni ña:

—Te nākunchítin nūú ko, te kunuu iní ó ko ne, ta'xi u é kadā kú'ven un ntí'í ntí'í ñūú san —ka'an.

¹⁰ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni i:

—Kūnun, tó'ō e ña vá'ā, tsí uve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō: “Da mií tsi Xuva kō é kunuu iní ó ña, da mií tsi tsiñu ña é viin.” Kuān ó uve na'a —ka'an ña.

¹¹ Kidáā né, xtūvi mií tó'ō e ña vá'ā san ña ne, xée ánje Xuva kō é vií ñā ña kuenta.

Dā éni ntu'u Jēsuu dé tsiñu ña ñūú Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Dā téku Jesuu tsí nuu kutū Juaán ne, kué'en ña ñūú Galilea.

¹³ Ntāka ña ñūú Nazaree é tuvi ñūú Galileá ne, kué'en ñā é kutuví ñā ñūú Capernau, é tuví diñi míni ka'nu san, etsin nú rāxa Zabúluun ni nú rāxa Néftalii.

¹⁴ Dukuan o kúntaa é kākā'an ñā ka'án naa Xuva ko kidaā, ñā nani Isāia:

¹⁵ Ñūú Zabuluún ni ñūú Neftalii ne,

ñuu é ntoo etsin diñi míni ka'nu kân,
uun xo diñi ntute ka'nu Jordaán san,
ñuú Galilea, mí ntoo ña'a, ña é ña te ña
Israeé san.

16 Ña'a, ña ntoo ikan mí nēé ni kuētsí i ne,
íní ña ñu'u é kãxi'í nuu ka'nu.
Ña'a, ña ntoo ní ntati dóxi'í ne,
xi'í nuu ka'nu mí ntoo ña.
Kuan ō ka'an Isáia.

17 Nté ntūvi tsikan éni ntu'u Jēsuu kaka'an
ntódo ña:

—Nativi iní nto, tsí dokó sa xee ntúvi é
kixkadā kû've Xuva kō —ka'an ña.

*Kāna Jesuu kámi ñá'a, ña ntátin tsákā
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)*

18 Dā íka Jesuu úun xo diñi míni Galileá
san ne, íní ña Simuun, ña é kaka'an ña é
Pedrú, ni ení ñá, Andree. Ntánakuítá nuu
ñá xunu ña nú ntute kân, tsí ntátin ña tsákā.

19 Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kuntikin ntó ko ne, ta'xi ú nto tsiñu é
kāna nto ña'a é kuntikin ñá ko —ka'an ña.

20 Ura tsí i xtúvī mii ña xunu ñá ne, íntikin
ñá ña.

21 Kué'en ká ña, ne, íní ña uvi ñá'á ka ña'a,
ñá nani Sántiau ni ení ña Juaan. Ntūvi ña é
i'xá Zebedeu ña. Nú'u ña tun ntóo ni uva
ñá, ntántavá'a ña xunu ña mí ntátsin. Kāna
Jesuu ñá ne,

22 ura tsí i xtúvī mii ña tún ntóo ña ni uva
ñá ne, íntikin ñá ña.

*Ñá te da dī ña'a nakua'a Jesuu
(Lc. 6:17-19)*

23 Íka Jesuu kanñ ñuú Galilea, nakuā'a ña
ña'a san má ūkún ña Israeé. Kaka'an ntódo
ña tú'un va'á san kuenta iña i é kixkadā
kû've Xuva kō. Kantavá'a ña un ntí ntí
kui'i, un ntí ntí nuu i é kãkui ña'a san.

24 Kūtuni ñá'a iña ñá kanñ ñuú Siria ne,
ntēka ña un ntí ntí ña nchokuví san, ni ūn
ntí ntí ña'a, ña e ntákui kui'i, o te ū'vi kúñu
ñá, o te ñu'u e ña vá'a nima ñá, o te kãxi'í mí
ñá, o te natin ña ne, ntavá'a ña ña, un ntí
ntí ña.

25 Ná te da dī ña'a íntikin ñá ña nté ñuú
Galilea, nté ñuú é nani Ū'xi Núú ne, nté
Jerusáleen, nté Jūdea, nté ñuú é ntoo uun xo
diñi ntute ka'nu é nani Jōrdaan.

5

Dá kakā'an ntódo Jesuu xúku kân

1 Dā íní Jesuu tsí ña te da dī ña'a san ne,
kuxée ña diki ukú san. Dā itúvi ña ne, xēé ña
ntántikin ña mí tuví ña.

2 Eni ntu'u ñá nakua'a ña ña, kaka'an ña:

*Xoo e dóo va'á ni ī
(Lc. 6:20-23)*

3 —Nté kuān nte va'á ni ñá'a, ña é kūtuni i
tsí ña kúvi vii ña te ña xntii Xuva ko ña, tsí
ntáduku ntée ña mí kadē kû've Xuva kō.

4 Nté kuān nte va'á ni ñá'a, ña nuu nta'xa
nima í, tsi náxnuu ka'nu Xuva kō nima ña.

5 Nté kuān nte va'á ni ñá'a, ña é ña ntáde
ka'nu, tsí kanñ ñuxiví sa ni'í ña kídaā.

6 Nté kuān nte va'á ni ñá'a, ña é kanñ
nima í ncho kutú've i iña Xuva ko, tsí kué'e
ña é kūtú've vá'a ña.

7 Nté kuān nte va'á ni ñá'a, ña é kan-
tuntá'ví ini i ta'an i, tsí ntuntá'ví ini Xuva
ko ñá dī.

8 Nté kuān nte va'á ni ñá'a, ña é ntūntoo
nima í, tsi kiní ña Xuva kō.

9 Nté kuān nte va'á ni ñá'a, ña é ntántukū
é vā'a koo kuntoo ni tā'an i, tsí ka'an Xúva
kō tsí dīvi ñá é i'xá ñá ña.

10 Nté kuān nte va'á ni ñá'a, ña é ntánto'o
i tsí kuínti'xe ña Xuva kō, tsí ntáduku ntée ña
mí kadē kû've Xuva kō.

11 Nté kuān nte va'á ni ntó dá ntáka'an
kíni ña'a san iña nto, dá ntáde xení ña ni ntó,
dá ntáka'an ña dovete e ntáde nto é kíni kaa
da ntáde nto é ntio ko.

12 Kūntoo dīni nto, ñá ku kuntoo nta'xa
ntó, tsí ni'í ntó doméni é vā'a kue'en e
dukún kân, tsí kuān o dé xení ña'a san ni ñá
ka'an naa Xuva ko, ña intóo kídaā dī.

*Vata ntáa ññ ni ñu'u ntáa o ñuxiví a
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)*

13 Dīvi ntó ne, vata ntáa ññ ntáa nto
ñuxiví a. Ntá tsi tē ña tuví ka dīkō ññ san ne,
ña kúvi ntúvá'a ka. Ná vādá ka mí kaidiá'vi
i. Kate ó ne, kaka nuu ña'a san.

14 Vata ntáa ñu'u ntáa nto ñuxiví a. Tē
uun ñuú tuví diki uku kán ne, ña kúvi kutúvi
xu'u.

15 Nté ña kañí ña'a san kantílin vata koo
é xnuu xu'ū ña má kidi. Tsí xkaa iko dukún
ña vata koo é náxi'í nuu kanñ má vi'í kân.

16 Vata ntáa ñu'u é kaxi'í nuu ntáa nto da
ntáde ntó é vā'a. Kuan kōo vii nto é vā'a
vata koo é na kíni ña'a ne, na ká'an ñá tsi
dóo ka'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kân.

Dá kanakuā'a Jesuu ñá'a san iñá lei

17 Ná ku dē kuení nto te vé'xī ú é nakuítá
u lei Muíseé san ni tú'un é ká'an ñá'a, ña é
ka'an naa Xuva ko kídaā. Ná te vēxnakuítá

u leí san, tsí vé'xī ú é na kũntaa é kãka'an leí san.

¹⁸ Tsí nuu é ntaā i é kãka'án u ni ntō tsí da nté ntí'í e dukún kãn, da nté ntí'í ñuxiví sa ne, ñá kunāa nté uun letra, nté uun puntu leí san da nté kũntaa ntí'í.

¹⁹ Xoó ña'a, ña é ña kãde kuenta leí san, kuān te dií ka lú'ntí né, kuān ó kanakuā'a ña tuku ña'a é kuān koo vií ña dí ne, ñá tē neé nuu á'vi ña mí kadē kũ've Xuva kō. Ntá tsí xoó ña'a, ña é kãde ntaá leí san ne, kuān ó kanakuā'a ña ña'a san é kuān koo vií ña dí ne, dōo ka'nu ña'a ña mí kadē kũ've Xuva kō.

²⁰ Kaka'án u ni ntō: ñá kī'in nto mí tuví Xuva ko tē ña dií dií ka vá'a koo vii nto é kã'an Xúva ko vatā ó ntáde ña fariseú san nī mastrú leí san.

Dá kakā'an Jéssu nté koo vií o dá kãkudiin o
(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Ini nto tsí kaka'an ñátā san kídaā: “Ñá ka'nī ntó ña'a, tsí xoo é ka'ní i ña'a ne, ní'í ña e dōo nto'o ña”, ka'an ña.

²² Ntá tsi xu'ú kaka'án u ni ntō né, tē xoó kudiin í ni tā'an i ne, ní'í ña é ntō'o ña. Xoo é kãka'an i é kīni kaa iña ta'an i ne, kué'ē ña tsiñu i é ntō'o ña. Xoo é kãka'an i tsí tuntu tá'an i ne, kí'in ñá dō'vi kan.

²³ Tē kixtúvī ntó doméni nta'a Xúva kō nú nāa ñá kãn ne, kidáa naka'an ntó é iō nuu i é kã'an ntée ta'an nto nto ne,

²⁴ xtuví mii ntó doméni san nú nāa san ne, kue'ēn nto mí tuví ta'an nto. Di'na ntuvá'a nto ni tā'an nto ne, kidáa kué'ē nto doméni nta'a Xúva kō.

²⁵ Te kī'in ní'í ta'an nto nto nta'a ña tsiñu i ne, ntuvá'a nto ni ña itsi kãn, vata koo é ña tsi'í kuétsi ña nto nta'a ña tsiñu i san. Tsí diví ña ne, ká'an ña nī mau kuí nuu ne, xnuu kutu ña ntō.

²⁶ Tsí nuu é ntaā i é kãka'án u ni ntō tsí ña ntíi nto dā nte ntá'vi ntí'í nto diu'un é katāvi nto.

Dá kakā'an Jéssu dá kaito o tuku ñadí'í

²⁷ 'É ñi nto tsí kaka'án lei Muísee: “Ñá ku kukídi ní'í nto ñadí'í é ña te ñadí'í míi ntō”, ka'an.

²⁸ Ntá tsi xu'ú kaka'án u ni ntō: Tē xoó ña'a ntio ña é vií ña é kini kaa ni ñadí'í dá kaito ña ña ne, vata te kídi ní'í ña ña, tsí edé kuení ña é vií ña é kīni kaa san ni ña.

²⁹ Te ntũxnúu kuā'a nto kade i é vií nto é kīni kaa ne, tavá nto, dá nakuitā nto. Dií kaa vá'ā ó te kũnaá ntũxnúu nto é kī'in ntó kaní kũnu ntó dō'vi kan.

³⁰ Te ntā'a kua'a nto kade i é vií nto é kīni kaa ne, ka'nté nto, dá nakuitā nto. Dií ka vá'ā o é kũnaá nta'a nto é kī'in ntó kaní kũnu ntó dō'vi kan.

Nté o kaka'an Jéssu é natsoo mii ta'an o
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Kuān ó kaka'an ña intōo kídaā di: “Xoó ñatíi é naxtuví mii ña ñadí'í ña ne, da mii é nakatsin ña tutú ña”, ka'an ña.

³² Ntá tsi xu'ú ne, kaka'án u ni ntō: Tē xoó ñatíi xtuví mii ña ñadí'í ña ne, tē ña ni ide ñadí'í san é kini kaa ni tuku ñatíi ne, kaxé'e ñatíi san itsi é vií ñadí'í ña é kīni kaa. Tē xoó ña'a natánta'a ní'í ña ñadí'í san ne, kade ña é kini kaa ni ña di.

Dá kakā'an Jéssu é ña natekú o Xuva kō

³³ 'É tēkú nto di dá kakā'an ñátā san: “Tē xe'é nto xu'u nto ni Xuva kō né, da mii é kãda ntaa nto”, ka'an ña.

³⁴ Ntá tsi kaka'án u ni ntō, ñá ku dotō tsí kakuni'i nto da neé ka nuu i. Ñá ku dotō tsí kakuni'i ntó e dukún kãn, tsí ikan kadē kũ've Xuva kō.

³⁵ Ñá ku dotō tsí kakuni'i nto ñũxiví sa, tsí ñuxiví sa nteku nti'í di'in Xuva kō. Ñá ku dotō tsí kakuni'i nto ñuú Jerusaleen, tsí ikãn ñuú Rei, ña e dōo ka'nu.

³⁶ Ñá ku dotō tsí kakuni'i nto dīki nto, tsi nté uun idi nto ña kuvi vií nto é ntukuí'xín, o ntuntēe.

³⁷ Dá ntáka'an ntó ne, da mii tsí é kã'an nto tsí kuvi ne, o ña kúvi. Tē nteku é kã'an ntó ne, kade nto é kanañe'e tó'o e ña vá'ā san nto é vií nto.

Dá kanañe'e Jéssu kō dá ñu'u iní ta'an kō
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'É tēkú nto tsí kaka'án lei Muísee: “Tē xoó tavā i ntũxnúu ntó ne, tavá nto ntũxnúu ña di. Tē xoó tavā i nú'u ntó ne, tavá nto nú'u ña di”, ka'an.

³⁹ Ntá tsi xu'ú ne, kaka'án u ni ntō tsí ña náa ntó nī ña kini ntáa san. Te kué'ē nuu ña vinuu ntó ne, kué'e ntó é na kué'ē nuu ña é uun sán di.

⁴⁰ Tē xoó kaki'ni nteé i nto é kuétsi e kué'e nto ña du'nu ntó ne, kué'e nto ña kutuun ntó di.

⁴¹ Tē kade ña'a é kuétsi kuido nto iña ña uun siin né, ikā ká kue'ēn ní'í nto iña ña.

⁴² Te da xōo ka ña'a kaikan ñá nto ne, kué'e ntó nee iña é kaikan ña. Ñá ku devíni nto tē xoó ña'a ncho naki'í nteé ña iña nto.

Kuinima ntó ña kadē xení ni ntō
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'É tēkú nto tsí kaka'an ñá'a: "Kuinima ntó ta'an nto, ne, ña ku kuinima ntó ña kadē xení ni ntō", ka'an ña.

⁴⁴ Ntá tsi xu'ú kaka'an u ni ntō e kuinima ntó ña kadē xení ni ntō. Ka'an ntá'vī ntó iña ña é kainúu nti'u nto.

⁴⁵ Kidáa ne, kuvi nti'xe nto i'xá Xuva kō, ña tuví e dukún kán. Tsí kata'xi Xuva kō é dadíi tsi kaxi'í nuu ngantií san mí ntoo ña'a, ña é vā'á, nī mí ntoo ña'a, ña é kīni ntáa san, ne, kataxnūu ña é dadíi tsi o kākīn daví san mí ntoo ña'a, ña é vā'á, nī mí ntoo ña'a, ña é kīni ntáa san dī.

⁴⁶ Te da mii tsi kuinima ntó ña'a, ña é kakuinima í nto ne, ¿mí'í ntu nī'í nto é vā'á nta'a Xuva kō? Kuān ó de ña ntaído diu'ún san dī.

⁴⁷ Te da mii tsi tā'an ntó ka'an ntó ni ñā ntiusí ne, ¿neé ntu é kā'an nto e dóo vā'á ó kade nto? ¿Ñā ntu te kuán o de ña'ā, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō dī?

⁴⁸ Dīvi ntó ne, vií nto é vā'á ni ūn ntií ntií ña'a, vatā ó de Xuva kō, ña tuví e dukún kán.

6

Dá kanañē'e Jesúsú núu ī é vā'a

¹ 'Dá kade nto nuu i é vā'á ne, ña kú de nto nūu ña'a da ti é kā'an ñá tsi dóo va'á ña'a nto. Tsi kidáa ne, ña tá'xi Xuva kō, ña tuví e dukún kán, doméni é káduku ntée nto.

² Dukuān ne, dá kaxntii nto ña ntā'ví san ne, ñá ku ka'an ntó ni ūn ntií ntií ña'a vatā ó de ña'a é rki xaa ña ntéku e ntáka'an ñá ni ñā'a má ūkún kán, mé'ñu itsi kán dī. Kuān ó de ña vata koo é kā'an ñá'a san tsi dóo va'á ña'a ña. Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō, tsí e dīvi tsi tsíkan doméni é nī'í ña.

³ Ntá tsi dá kaxntii nto ña ntā'ví san ne, nté ña vā'a tiin nī'í ntō ña ku ntáa nto ni ñā.

⁴ Xntii xu'ū ntó ña. Tsí ini Xúva kō neé ntáde xu'ū ntó ne, dīvi ña ta'xī ña doméni é káduku ntée nto.

Dā nañé'e Jesúsú nté koo ka'an ntā'ví ō
(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Dā ntáka'an ntā'ví nto ne, ñá ku ka'an ntó vatā ó de ña ntaéni nta'ví san. Tsi dóo ntio ña é kuntitsi ña ka'an ntā'ví ña má ūkún kán, mé'ñu itsi kán dī, vata koo é kīni ña'a san ña. Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí e dīvi tsi tsíkan doméni é nī'í ña.

⁶ Ntá tsi dá kakā'an ntā'ví nto ne, kukunūu nto mí xoxó ña'a ne, nakadī ntó xi'í nto. Kidáa ne, diin diin tsi ká'an ntā'ví

nto ni Xuva kō. Xuva kō ne, ini ña neé é diin diin tsi kade ntó ne, tá'xi ñā é vā'á iña nto.

⁷ 'Dá kakā'an ntā'ví nto ne, ñá ku dotō tsí ka'an ntó vatā ó ntáde ña'a, ña é ñá ini Xúva kō. Tsí tē dóo ki'in ito kā'an ña é dīvi dīvi tsi ne, kuétsī é tēkú Xuva ko ñā, kuini ña.

⁸ Ñá ku kuān xkoó de nto, tsí Xuva kō ne, ini ña nee nti'í nti'í kantio nto di'na dá kakan ntó nta'a ña.

⁹ Du'va koo ka'an ntā'ví nto: Xuvā nti é tuví nto e dukún kán, na nakuiko ñu'ū nti dīvi nto.

¹⁰ Kixkada kú'vē ntó iñá nti.

Vií nto é ntio nto ñuxiví a, vatā tsi ó de nto e dukún kán.

¹¹ Tā'xi nto ita é kā'xí nti é vī'a é uten, vatā ó ntántio nti.

¹² Kada ka'nu iní nto nī nti kuétsī nti, vatā ó kade ka'nu iní nti ni ñā'a, ña e ntáde é kīni kaa nī nti.

¹³ Ñá ku dā vā'a ntō é ntō'o nti nta'a tó'ō e ña vā'a san,

ntá tsi xntii ntō nti é ña vií nti é kīni kaa é ntio i é vií nti.

Tsí dīvi ntō é kadē kú'vē nto;

dīvi ntō e dóo iō nto é vií ntō ne,

dīvi ntō e dóo ka'nu nto nti dāñu ntūvi.

Kuan tsi koo na kōo.

Kuan kōo ka'an ntó ni Xuva kō.

¹⁴ 'Tsí te káda ka'nu iní nto ni ñā'a dá ntáde ña é kīni kaa ni ntō né, kada ka'nu iní Xuva ko ni ntō dī.

¹⁵ Ntá tsi tē ña kada ka'nú ini nto ni ñā'a dá ntáde ña é kīni kaa ni ntō ne, ñá kada ka'nú iní Xuva ko ni ntō dī.

Dá kakā'an Jesúsú nté koo kuntoo ixu ō

¹⁶ 'Dá ntaíntoo ixu ntō ne, ñá kú xkuntóo nta'xa ntó vatā ó de ña ntaéni nta'ví san. Ntánakoto nta'xa ña vata koo é kūtuni ñá'a tsí ña ntaé'xi ña. Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí e dīvi tsi tsíkan doméni é nī'í ña.

¹⁷ Ntá tsi dá ntoo ixu ntō né, nekīn ntó diki ntó ne, kiti nto dī,

¹⁸ vata koo é ña kutúni ñá'a san é ña ntaé'xi nto. Tsí Xuva kō ne, ini ñá nēe é diin diin tsi ntáde ntó ne, ni'í nto é vā'á nta'a ña.

Dokuika iña ko é tuví e dukún kán
(Lc. 12:33-34)

¹⁹ 'Ñá ku nātee kuitin nto é vā'á iña nto ñuxiví a, tsí i'a ne, kaduku ti ne, ō kakudu'xe kaa nto ne, ō te'ú ne, ō ki'in du'u.

²⁰ Ntá tsi nātee kuitin nto é vā'á iña nto e dukún kán. Tsí ikān ne, ña túvi kiti é duku ti iña nto, ntē ña té'u, ntē xoxó ña du'u é ki'í dú'u ña iña nto.

21 Tsí dā mí'i ká ñu'u vá'a é vā'á iña ntó ne, ikān tuví nima ntó di.

*Ñú'ū é kaxi'í nuu kúñu kō
(Lc. 11:34-36)*

22 'Ntuxnúu kō ne, vata kaa ñu'u é kaxi'í nuu kúñu ko kāa. Te vā'á ntuxnúu nto ne, kanñ kúñu nto kaxi'í nuu.

23 Ntá tsi tē ña vá'a ntuxnúu nto ne, kanñ kúñu nto ñinēe. Te ñū'ú san kuneé ne, kuneé kue'en. Ñinēe kue'en kúñu ntō.

*Xuva kō né, ō diu'ún san
(Lc. 16:13)*

24 'Ña kúvi kada tsiñu o ni ūvi ña'a tó'o kō é uun kaa tsi. Tsí te ntio ko ñá uun ña ne, ñá uun sán ne, ñá ntio ko ña. Tsí uun ña'a ña ne, kuiko ñu'u o ñā; ñá uun sán ne, ñá kuiko ñu'u o ñā. Dukuān ne, ña kúvi kada tsiñu ō é ññ kué'en ini ko iña Xuva kó te dadñ tsi kadā kuení ko nté koo kukuika ō.

*Kade Xuva ko kuēnta í'xá ña
(Lc. 12:22-31)*

25 'Dukuān ne, kaka'án u ni ntō: Ñá ku dē kuení nto ntuví iña nto, mí'i kī'xi é kō'o é ká'xi nto, mí'i kī'xi doo é kunūu nto. ¿Ñā ntu te dií dií ka nuu á'vi ntuví iña nto é vata kaa e é ká'xi nto? ¿Ñā ntu te dií dií ka nuu á'vi kúñu ntō é doo san é kunūu nto?

26 Koto nto láa, kiti ntaíko e dukún kán. Ñá tē ntaítu ti, ntē ña te ntáta'vi ti. Ña túvi xāka ti mí ñu'u vá'a é ká'xi ti. Ntá tsi kaxé'e Xuva kō, ñá tuví e dukún kán, e ntaé'xi ti. ¿Vá dií ka ntu nuu á'vi a láa san é ññ ntō?

27 ¿Vá kúvi vií ntu nto é kué'nu ká nto te dāva métru, kuān te dóo kutsu'un ntō?

28 ¿Nté kui kuān nte ntádē kuení nto nēe é kunūu nto? Koto nto itá laa san nté ō ntaé'nu má kū'u kan. Ntē ña ntáde tsiñu, ntē ña ntákani.

29 Ntá tsi nté rei Salamuun ña ni xío doo ña e dóo vá'a vata kaa laa sán, kuān te dóo kuika ñā.

30 Tē xe'é Xuva kō é kuān nte vá'a ito laa san é kántito veví ne, utén koko me'ñú ñu'u kán ne, ¿ñā ntu te dií dií ka ta'xi ña é kunūu nto, ntó'o é ña ini kuintí'xe nti'xe nto?

31 Dukuān ne, ñá ku kutsu'un ntō, ñá ku ka'án nto: “¿Mí'i ntu kī'xi é ko'o ō, é ká'xi o? ¿Mí'i ntu kī'xi é kunuu kutávi o?” Ñá ku kuān xkoó ka'an nto.

32 Tsí ña'a, ña e ñá ini Xúva kō ne, ntánantuku ña ūn ntíí ntíí nuu i sá'a. Ntá tsi ini Xúva kō, ña tuví e dukún kán, tsí ntátaan núu nto un ntíí ntíí nuu i sá'a.

33 Ntá tsi di'na ntukū nuu iní nto é nantuku ntō é kadē kú've Xuva kō ne, vií nto é vā'a é ntio ña. Kidáa ne, ta'xi ña un ntíí ntíí nuu i é ntátaan núu nto.

34 Dukuān ne, ñá ku ntí'i iní nto nté koo vií nto uten, tsí utén ne, ió ka ntuví é ntí'i iní nto. Tsí utén utén ne, xée mií é ntí'i iní nto nēe é vií nto.

7

*Ña ka'an ntée o tuku ña'a
(Lc. 6:37-38, 41-42)*

1 'Ñá ku ká'an ntée nto tuku ña'a, vata koo é ña ka'an ntée ña nto di.

2 Tsí vata tsí ó kaka'an ntée nto tuku ña'a ne, kuan kōo ka'an ntée ña nto di. Vatā ó kakii kú've ntó ne, kuan koo kuntékú kú've ntó di.

3 ¿Nté kui kaiton ntun utsi xákā é nuu ntuxnúu ta'an o ne, ñá kaíton ntu'u é nuu ntuxnúu o?

4 Te ká'án ni tá'an o: “Tá'xin ntuxnúu o, na nātavá u utsi xákā é nūu san”, koo ka'an, ntá tsi ¿mí'i ntu kúvi kinin é natāvan, tsí ntu'u san núu ntuxnúu o?

5 Divín é kaeni nta'vín, di'na natāván ntu'u é nūu ntuxnúu o ne, kidáa kúvi kinin é natāván utsi xákā san é nuu ntuxnúu ta'an o.

6 'Ñá ku kué'é nto tñā sán nuu i e kúviko san. Tē ña'á ne, tññ ti nto. Ntē ña ku xé'e nto kutsín san xo'o kiti e á'vi san, tsí kaka nuu ti. Kidáa né, ntuku kui'í tí nto.

*Kakan nto, nantuku ntō né, nake'xen ntō
xi'i
(Lc. 11:9-13; 6:31)*

7 'Kákan nto nta'a Xuva kō ne, ní'i ntō. Nantuku ntō né, nani'i nto. Nake'xen ntō xi'i ne, nakaán ña é kī'ví nto.

8 Da xōó ka ña'a é kakan ña ne, ni'i ña. Da xōó ka ña'a é nantuku ña ne, ní'i ñā. Da xōó ka ña'a é nake'xen ñā xi'í san ne, nakaan.

9 ¿Vá ió ntú nto, te kaikán i'xá nto tañú'ū ne, vá xūu ntu kué'e nto i?

10 O te kákan tsákā ne, ¿vá kōo ntu kué'e nto i?

11 Ntō'o é kīni kaa nima ntó ne, kaxé'e nto é vā'á i'xá nto. ¿Ñā ntu te dií dií ka ta'xi Xuva kō, ña tuví e dukún kán, é vā'á, tē xoó kakan í ña?

12 'Da nēe ka nuu i é ntio nto é vií ña'a ni ntō né, kuan kōo vií nto ni ñā di. Tsi sá'a kakā'an lei Muísee, ni ña ntáka'án naa Xuva ko kidaā.

*Xi'i é ña ni'i
(Lc. 13:24)*

¹³ Kūki'vi nto xi'i é ña ni'i san. Tsi dóo nī'í xi'i é kañe'e dô'vi kan. Nā tē neé ntii tū'un é kī'in o itsi tsíkan ne, ñá te da dīi ña'a ntāñe'e ña ikān.

¹⁴ Ntá tsi ña te ni'í xi'i mí kuīta ntí'xin ō é nī'í ko ntuví va'á iña ko. Dóo ntii tū'un é kī'in o itsí sá'á ne, ñá tī'in ña'a ntánanī'i ña.

*Kutuni kó te vā'á utun san te kíi kiti i
(Lc. 6:43-44)*

¹⁵ Kuenta tsí vii nto ña e ntáka'an naa Xuva ko, ña é ña te nuu é ntaā i ntáka'an. Ntio ña é kadā kuení nto é vāta ntāa le'ntu ntāa ña, ntá tsi nima ñá ne, vata ntāa tína kū'u ntāa.

¹⁶ Kutuni ntó nee ñá'a nti'xe ña tē ini nto nté o de ña. ¿Vá ntákii ntu tīnti'o xo'o iñū? ¿Vá ntákii ntu kiti ígu tun veñuu?

¹⁷ Te vā'á utun sán ne, vá'á kiti i. Tē ña vá'a utun sán ne, ñá vā'á kiti i di.

¹⁸ Te vā'á utun sán ne, ña kíi kiti é ña vá'á. Tē ña vá'a utun sán ne, ña kíi kiti é vā'a.

¹⁹ Da neé ka utun é ña kakíi kiti va'á ne, nakīn ō né, ka'mi ō.

²⁰ Dukuān ne, kutuni ko nté kaa utun san te kíi kiti i.

*Ñá te un ntí'i ña'a é kūvi kí'vi ña mí kadē
kū've Xuva kō
(Lc. 13:25-27)*

²¹ Kuān te dóo tī'in ña'a ntáka'an ña e Tó'o ña ko, ntá tsi ña te un ntí'i ña xēe ñá nta'a Uva kō. Da mii tsí ña e dé ntaa é kaka'an Úvā ko, ñá tuví e dukún kán, é xēe ña.

²² Ntuvia tsikán ne, ñá te da dīi ña'a ká'an ñá nī ko: “Tō'ó nti, ntí'í ne, ká'an ntí kuenta iña ntó ne, nakúnū ntí é ña vá'a kuēnta iña nto. Nuú í é dóo na'nu é idé nti kuenta iña ntó di”, koo ka'an ña.

²³ Kidáa ne, ká'an ú ni ñā: “Xu'ú ne, ñá iní u nto. ¡Koo xio nto, tsí ña vá'á ó ni ide nto!”, koo ka'an u ni ñā.

*Uvi núu i ētí vi'i
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)*

²⁴ Dá xōo ka ña'a é katekú i é kaka'an u, te káda ntaa ña tú'un é kaka'an u ne, vata kaa ña e dóo ki'in iní í kaa ña, ña é xntítsí vi'i i nú xuú san.

²⁵ Dá kīn davi nu'ú san ne, ē'nu ntute san. Un vá'a tsi ínu tatsín ne, dúku nūu tatsín san nú vi'i ña kán, ntá tsi ña ni kán vi'í san, tsí ntitsi kutu nú xuú san.

²⁶ Dá xōo ka ña'a, ña é katekú i é kaka'an u ne, ntá tsi ña káde ntaa ña tú'un kó ne, vata

ntáa ña tuntu ntáa ña, ña é xntítsí vi'i i nú űuti.

²⁷ Dā kīn davi nu'ú san ne, ē'nu ntute. Un vá'a tsi ínu tatsín ne, dúku nūu tatsín san nú vi'i ña kán ne, uun ito tsí kán. Kūnaá kue'en vi'i ña —ka'an Jéssuu.

²⁸ Dā kúvi ka'an Jéssuu sá'ā ne, koó dā kúdu'va ña'a san é kuan ō nakua'a ña ña,

²⁹ tsí nakua'a ña ña vatā ó kanakuā'a ña'a, ña e dóo ki'in iní i. Nā te ni nakua'a ña ña vatā ó de mastrú leí san.

8

*Dā ntavá'a Jesuu ñá kanakó'xo kúñu ī
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

¹ Dá kūntíi Jesuu xúku san ne, ñá te da dīi ña'a intúkin ñá ña.

² Xēe ūun ña'a, ña kanakó'xo kúñu ī, mí tuví ña ne, ínchiti ña nūu ñá, kaka'an ña:

—Tō'ó, tē ntio nto ne, kuvi ntavá'a nto ko —ka'an ña.

³ Nákāa Jesuu nta'a ñá ne, tīin nta'a ña ñā ne, dá kakā'an ña:

—Ntio ko. ¡Ntuvá'an! —ka'an ña.

Ura tsí i ntuvá'a ña ne, ntí'i kui'í san.

⁴ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Kuenta tsí viin. Nā ku ká'an ni ña'a nté o kuvi o, ntá tsi kuē'en mí tuví dutú san, nañē'en ña kúñu ō. Da kidáa kuē'én doméni iña Xuva ko é kaka'an lei Muísee, vata koo é kūtuni ñá'a san tsi é ntuvá'an —ka'an ña.

*Dā ntavá'a Jesuu ñá kade tsiñu iña tó'ō
sntadun
(Lc. 7:1-10)*

⁵ Dā xēe ñá ñuú Capernaú ne, xēe tó'ō é uun sientu sntadún san mí tuví ña ne,

⁶ kaka'an ñá ni ñā:

—Tō'ó, tuví ña kade tsiñu iñá ko nú vi'í kó kán ne, nautun ña. Nā tē nté kaa kanto'o ña —ka'an ña.

⁷ Kidáa ne, kaka'an Jéssuu ni ña:

—Kí'in u, dá ntavá'ā ú ña —ka'an ña.

⁸ Ntá tsi kaka'an tó'ō sntadún san ni ñā:

—Tō'ó, ñá tē neé nuu á'vi u é kī'in nto nú vi'í kó kán. Te da mii tsí é ka'an ntó ne, ntuvá'a ña.

⁹ Xu'ú ne, ío ña kade kú've iña kó ne, kade ú tó'ō sntadún san di. Te ká'an u ni ūun ña'a é na kī'in ñá ne, kí'in ntí'xe ña. Te ká'an u ni tūku ña'a é kī'xi ña ne, ki'xi ntí'xe ña. Te ká'an u ni ña kade tsiñu iñá ko é vii ñá tsiñu tsikán ne, kada ntaa ña —ka'an ña.

10 Da kúdu'va Jesuú da téku ña é kaka'an tó'ō sntadún san ne, kaka'an ñá nī ña ntántikin ña:

—Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō. Váta kīnī u uun ña'a, ña e dóo kakuintí'xe i, nté ña ñuú Israee.

11 Ne, ka'án u ni ntō tsí tītín ña'a ki'xi ña da mí'i ká ñuú ñuxiví san é kuntoo ña, ka'xi dadí ña ni ñata ika ko Ábraan ni Ísaa ni Jácoo nú mēsa mí kadē kû'vé Xuva kō.

12 Ntá tsi ña'a, ñá kuini i é duku ntée ña kuntōo ña mí kadē kû'vé Xuva kō ne, nakuítá nuu Xuva ko ñá mí dií ka ikā, mí dóo nee. Ikān e kueku ña ne, naka'xi ka'ñī ña nú'u ña —ka'an ña.

13 Kidáā ne, kaka'an Jesuu ni tó'ō sntadún san:

—Kunú'un. Kuan koo na kúví vata tsí o kuínti'xe o —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i ntuvá'a ña kade tsiñu iña ña.

Dā ntavá'a Jesuu ñuntí Pedru

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Dá kúkí'vi ña má vi'i Pedru kán ne, íní Jesuu é tuví ntaa ñuntí Pedrú san e dóo kaxé'e ña ka'ni.

15 Kidáā né, tīn nta'a Jesuu ntá'a ña ne, ura dú'va tsi i ntikó ña ka'ni sán ne, dā nakuntísi ña, de vá'a ña é ká'xi ña.

Ñá te da dī ña nchokuvi ntavá'a Jesuu

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Dā kuáa va'á ne, xée ña'a san mí tuví Jesuu. Dōo tītín ña'a ntánteka ña ña é ñu'u é ña vá'ā nima i. Jesuú ne, uun tsi tú'un ña nakuíta ña é ña vá'ā san ne, ntāvá'a ña ña nchokuví san di.

17 Kuan ō kúví vata koo é kūntaa é kaka'an Ísaia, ña é ka'án naa Xuva ko kidaā: “Mii ña é ntá'a ña kui'i ko ne, mii ña ído ña nuu i é ntánto'o kō”, ka'an ña.

Ña é ntio i kuntikin Jesuu

(Lc. 9:57-62)

18 Dā íni Jesuu tsí ña te nté kaa ña'a ntátavi núu ña ña ne, kaka'an ña tsí ki'in ña, kuita ntí'xin ña uun xo diñi mínī san.

19 Xée ūun mastrú leí san, ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Mastrú, kuntikín u nto dā mí'i ka mí kī'in nto —ka'an ña.

20 Kaka'an Jesuu ni ña:

—Xtee san ne, ío mâvi tí mí kaintoo vá'a tí. Lāá, kiti ntaíko e dukún kán né, ío taka tí mí kañu'u vá'a tí di. Ntá tsi xu'ú é vëxkúví

ú ñatíí ne, ña túvī mí kutūví da'na dikí ko —ka'an ña.

21 Tuku ña ntini'i ña né, kaka'an ñá ni ñá: —Tō'ó nti, ta'xi nto é di'na kiku'xí u uvá kó ne, da kidáa kuntikín u nto —ka'an ña.

22 Ntá tsi kaka'an Jesuu ni ña:

—Kuntikín ko. Xtuvín miin ñá ntíxí san, na kú'xí ta'an ña ña ntíxí ni'i ña —ka'an ña.

Dā teé kadin Jesuu tátsin ni ntüte mínī san

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Kidáā ne, ñu'u ña tun ntōo san nī ña ntántikin ña.

24 Un vá'a tsi ínu tatsín san kidaa, dā nté kúkí'vi ntute san iní tun ntōo san. Ntá tsi kakidi Jesuu.

25 Kué'ēn ña ntántikin ñá ne, nantóto ña ñá, ntáka'an ña:

—¡Nakakū ntó nti, Tó'ō nti, tsí doko sa téní ō! —ka'an ña.

26 Kaka'an Jesuu ni ña:

—¿Nté kui ntaú'ví ntú nto? ¿Nté kui ña kue'e ntu ntákuinti'xe nto? —ka'an ña.

Kidáā ne, náakuntísi ña, kaka'an ñá ni tátsin san ni ntüte sán ne, kúkadín.

27 Koó dā kúdu'va ña ñu'u tun ntōo san, ntátsixe'e tā'an ña:

—¿Neé ntu ña'a ña sá'a? Tsí un tsi nte tátsin san ni ntüte san kade ntaa é kaka'an ña —ka'an ña.

Ntúvi ñatíí, ña ntoo ñuú Gadara, ñá ñu'u é ña vá'ā nima i

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Dā xee ñá uun xo diñi ntute san mí tuví ñuu é nani Gādará ne, úvi ñatíí ntíi ña nú ñaña kapūsantu kán ne, xée ētsin ña mí tuví Jesuu. Nū'ū é ña vá'ā san nima ñá ntúvi ñá ne, dōo diin ña. Ntaú'ví ña'a san é kuíta ntí'xin ña mí ntoo ña.

29 Ntáku'hu'ntáa ñatíí san, ntáka'an ña: —¿Ntē ntú koo víi nto nī ntí, I'xá Xuva kō? ¿Vëxnánto'o ntu nto ntí di'na dá xée ntúvi í é ntō'o ntí? —ka'an ña.

30 Da'a sán ne, ñu'u kutsin, ntaé'xi tí.

31 Ntaíkan é ña vá'ā san da xe'e nta'a Jesuu:

—Te nakuitā ntó nti ne, ta'xí nto é kī'ví ntí nima kútsin san —ka'an.

32 Kaka'an Jesuu:

—Kuē'en —ka'an ña.

Ne, ntíi é ña vá'ā san nima ñatíí san, kúkí'ví nima kútsin san. Un ntíí ntíí kútsin san ínu tí, kue'en tí xi'nti kán, ne, náko'xó nuu tí kúñu tí nu mínī san. Ikān téní ntíí ntíí tí.

³³ Inu ña ntáde kuenta kútsín san, kunú'u ñā ñuú ña kán ne, ka'an ntáa ñá ni ñā'a san un ntí'í e kúvi, nté ō kúvi ni ñā'a, ña é ñū'u é ña vá'ā san nima i.

³⁴ Un ntí'í ntí'í ña ñuú i sán ne, xée ñā mí tuví Jesuu. Dā íni ña ña ne, ntáka'an ñá'a san ni Jēsuu, na vii ñá da xe'e, na ntāka ña ñuú tsikan.

9

Dā ntavá'a Jesuu úun ña'a, ñá xi'i dáva kúñu i

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Kidāa ne, ínūu Jesuu tún ntōó ne, itā nti'xin ña míní sán ne, náxee ña ñuú mii ña.

² Kidāa ne, xee ní'i ñā'a san uun ña'a, ñá xi'i dáva kúñu i, ntekú ña chidō. Dā íni Jesuu tsi dóo ntákuinti'xe ña vexní'i ñā sán ne, kaka'an ñá ni ñá xi'i dáva kúñu i san:

—Ō dá', naxnuu ini o, tsí e dé ka'nu iní u ni ō kuétsi ō —ka'an ña.

³ Ntá tsi mastrú leí san ne, dē kuení mii ñā: “É kuān ó kaka'an ñá sāl'á ne, dotō tsí kaka'an ña tú'ūn é da mii tsi Xuva ko kūvi ka'an ña”, dé kuení ña.

⁴ Ntá tsi ini Jēsuu neé ntádē kuení ña, ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui dóo kīni o ntádē kuení ntu nto?

⁵ ¿Nee iña é dií ka ña ntii tu'un é kā'án u, te kuiní ntó, ō é kā'án u: “Kada ntaa ka'nu iní u kuétsi ō”, ō é kā'án u: “Nakuntísin ne, kakan ve”?

⁶ Ntá tsi ntio ko é kūtuni nto tsí kuvi vii u, xu'u é vēxkúvi ú ñatī, é kāda ka'nu iní u kuétsi ntō ñuxiví a —ka'an ña.

Kidāa ne, kaka'an ñá ni ñá xi'i dáva kúñu i san:

—¡Nakuntísin ne, naki'in chido ō né, kúnú'un nú vi'i o kán! —ka'an ña.

⁷ Kidāa ne, náakuntísi ña, kunú'u ña nú vi'i ñā.

⁸ Dā íni ña'a san sāl'á né, dōo u'ví ña. Ntáka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō é xē'é ña é kūvi vii ña'a san vatā o dé Jesuu.

Dā kána Jesuu Máteu

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Dā ntáka Jesuu íkán ne, kué'en ká ña. Íni ña uun ñatī, ñá nani Máteu. Tuví ña mí kaido ña diu'un xōó san iña ñá ñuú Roma. Kaka'an ñá ni ñā:

—Kuntikín ko —ka'an ña.

Nákuntísi Mateú san ne, kué'en ña kúntikín ñá ña.

¹⁰ Uun ito ne, dá tuví Jesuu má vi'i kán ne, ñá te da dī ña ntaído diu'un xōó san xee ña, ni tuku ña'a, ña kini ntáa di. Dadí tsi intóo ña nú mēsa ni Jēsuu ni ña ntántikín ña.

¹¹ Dā íni ña fariseú san ne, tsixe'e ñā ña ntántikín Jēsuu:

—¿Nté kui ntaé'xi dadí ntú mastru ntó san nī ña ntaído diu'un xōó san ni ña iō kuetsí i san? —ka'an ña.

¹² Dā téku Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ñā é vā'á o ni i ne, ña ntántio ña medikū; mii tsi ña ntánchokuví san.

¹³ Kue'en ntó ne, nakuā'a nto tú'ūn sa'a, vata koo é kūtuni nto nee iñá ncho ka'an sāl'á: “Ñá tē doméni é ntio ko, tsi é ntio kó ne, na ntūnta'ví ini nto ta'an nto.” Kuan ō ka'an Xúva kō. Tsí xu'ú ne, ñá te ña'a é vā'a véxnantuku ú, tsí ña'a é iō kuetsí i —ka'an ña.

Dā tsixe'e ña Jēsuu nté koo vii ña da ntaíntóo ixu ñā

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Kidāa ne, xée ña ntántikín Juaán san mí tuví Jesuú ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kui ntí'í nī ña fariseú san ne, ntaíntóo ixū ntí, ntá tsi ña ntántikín ntó ne, ña ntáde ña? —ka'an ña.

¹⁵ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Vá kuntoo nta'xa ntu ña kaxee viko mí tánta'a ña'a dá tuví dukuān ña tánta'a san ni ñā? Tsi xée ūra i é ntāka ña tánta'a san mí ntōo ña ne, kidāa né, kuntoo ixu ñā.

¹⁶ Te náteé nuu ō doo tsudé ne, ñā nāxnteé nuu o doo é vāta natíxi du'nu áta kō mí ntátsin, tsí ntátsin xtuku te natíxi doo xée sán ne, dií dií ka kukue'e ntátsin.

¹⁷ Nté ña tsu'un o ntute tinti'o xee ini tsá'a atā e kúvi ñi, tsí ntátsin ñi sán ne, katí ntí'í ntute ti. Nté ñi san ña kaidiá'vi ká i di. Tsí tsu'un o ntūte tinti'o xee ini tsá'a ñi xēé, vata koo é xntii ntuvi nuu i —ka'an ña.

Íñā diókō Jairu ni ñádí'í, ña tñn nta'a dōo Jesuu

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Da ñi kaka'an Jēsuu ni ñá ne, xée ūun ña'a ña tsiñu i, inchítí ña nūu Jēsuú ne, kaka'an ña:

—Dā ve xí'i a diókō ko. Ntá tsi te kī'xi nto ne, te tñn nta'a nto i né, ntoto —ka'an ña.

¹⁹ Nákuntísi Jēsuú ne, kué'en ñā kántikín ñá ña, ni ūn ntí'í ntí'í ña ntántikín ñá di.

²⁰ Kidāa ne, vé'xi uun ñadí'í ata Jesuu. Ñadí'í san ne, é ūxuvi kuía é kaeti niñi ña. Xée

ētsin ña ata Jesúsú ne, t̃in nta'a ña ntēte doo ña.

²¹ Tsí dé kuení ña: “Te da m̃i tsi dū'nu ña t̃in ntá'a ú ne, ntuvá'a u”, kuini ña.

²² Xkokōto Jesúsú áta ñā ne, iní ña ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—Ō dá', naxnuu ini o, tsi é ntuvá'an, tsi kuínti'xe o ko —ka'an ña.

Ne, ura dú'va tsi i ntuvá'a ña.

²³ Dā xee Jesúsú nú vi'í ña tsiñu i sán ne, iní ña ña ntánakueku san; tēkú ña é kō da ntákachu'u ntáa ña'a san ntaéku ña ne,

²⁴ kaka'an ñá ni ñā:

—Koo xio nto. Ñá te ni xī'í tun; kūdii kakidí tun —ka'an ña.

Da xkuntée ña'a san Jesúsú.

²⁵ Ntá tsi dā kíñu'u ña ña'a san kí'i kán ne, kúk'ví ña má vi'í kán ne, írkāa ña nta'a tún ne, nákuñt̃ísi tun.

²⁶ Kidáā né, kūtuní un ntíí ntíí ña ñuú i é ntoo etsin nté ō kúvi.

Dā ntavá'a Jesúsú uvi ñá'a, ña kuāa

²⁷ Dā ntáka Jesúsú íkán ne, uvi ñá'a, ña kuāá, kunt̃ikin ñá ña, ntákana ña ña:

—jNtūnta'ví ini nto ntí, I'xá ika Dāvii! —ka'an ña.

²⁸ Dā ita ntí'xin Jesúsú san má vi'í kán ne, xée etsin ña kuāá san mí tuví ña. Kaka'an Jesúsú ni ña:

—¿Ntákuinti'xe ntu nto e kuvi víi u sá'ā? —ka'an ña.

—Ntákuinti'xe ntí nto, Tó'ō nti —ka'an ña.

²⁹ Kidáā ne, t̃in nta'a ña ntuxnūu ñá, kaka'an ña:

—Na kúví vata tsí ó ntákuinti'xe nto —ka'an ña.

³⁰ Kidáā né, nāxi'i ntuxnúu ña. Dōó ka'an Jesúsú ni ña:

—Kuenta tsí víi nto vata koo é ña kutúni ñá'a san —ka'an ña.

³¹ Ntá tsi ura tsí i dá kunú'u ña ne, eni ntu'u ña ntáka'an ñá ni ūn ntíí ntíí ña ñuú tsikan nté ō dé Jesúsú ni ña.

Dā ntavá'a Jesúsú úun ña ñi'í

³² Dā ve tsi ntáka Jesúsú ni ña ntánt̃ikin ñá ne, xee ní'í ña'a san uun ña ñi'í, ña nuu é ña vá'ā nima i.

³³ Dā nakuíta Jesúsú é ña vá'ā san ne, nāka'an ñá ñi'í san. Koó dā kúdu'va ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—jNté uun ito vata k̃ini o é kuan koo kúvi ñuú Israee! —ka'an ña.

³⁴ Ntá tsi ña fariseú san ne, ntáka'an ña:

—Kūdii tó'ō e ña vá'ā san kaxe'e é kúvi víi ña sá'á nakuitā ñá é ña vá'ā san —ka'an ñá ña Jesúsú.

Dā ntūnta'ví ini Jesúsú ñá'a san

³⁵ Īka Jesúsú un ntíí ntíí ñuú kuetsi ni ūn ntíí ntíí ñuú na'nu, kanakuā'a ña má vi'í mí ntánataká nuu ña Israee san, kaka'an ntódo ña tú'ūn é vá'ā san ña mí kadē kú've Xuva kō. Kantavá'a ña da nēé ka nuu i kuí'í e ntákuví ña'a san.

³⁶ Dā iní ña é ña te da díi ña'á san ne, ntūnta'ví ini ña ña tsi dóo ntánto'o ña é xoxo káde i ña kuenta. Vata ntáa le'ntu é xoxo páxtu ti ntáa ña.

³⁷ Jesúsú ne, kaka'an ñá ni ña ntánt̃ikin ña: —Dōó iō ñá'a é vāta tekú ña tú'un Xuva kō, ntá tsi ña titín ña'a ña ntáka'an ntódo san. Vata ntáa matu e dóo kuáan ne, xōxó kue'e ñá'a é ta'vi ñā.

³⁸ Dukuān ne, kákan ntō Tó'o itú san na taxnūu ña ña'a, ña ntáde tsiñu, e kitá'vi ña itú san —ka'an ña.

10

Dā náxaxnuu Jesúsú úxuví pustru ña (Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Kāna Jesúsú úxuví ñá'a, ña é víi pustru ña ne, xé'e ñā é kuvi nakuitā ña é ña vá'ā san, é kúvi ntavá'a ña ña'a san un ntíí ntíí nuu i é ntákuví ña.

² Du'va naní pustru, ña é uxuví san: ña é kuvi ūn ne, Símuun ña (Pedru nani ñá di), ni enī ñá, Andree; ni Sántiaú, ni enī ñá, Juuan, ntuví í'xá Zebedeu;

³ Felipe, ni Bártulu, ni Tūmaá, ni Māteu, ñá kaido diu'un xōo; ni Sántiau, í'xá Alfeú, ni Tādeú,

⁴ ni Símuun, ñá kaduku ntée ña uve ta'an Zelote, ni Júda Iscāriote, ña é diko Jesúsú.

Taxnūu Jesúsú pustru ña é na kika'an ntódo ña

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Taxnūu Jesúsú ña é uxuví ñá'a san ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ñá ku ñe'e nto mí ña ntákuinti'xe ña Xuva kō; ntē ña ku ñe'é nto mí ntoo ña Samariá san di.

⁶ Ntá tsi kue'en nto mí ntoo ña Israee, ña é vāta ntáa a le'ntu é kunaa ntáa ña.

⁷ Da ñi'ntaíka nto ne, ká'an ntódó nto tsí é xee étsin ntuví dá kani ntu'u Xuva ko kadā kú've ña.

⁸ Ntavá'a nto ña nchokuví; nantōto nto ña xi'i; ntavá'a nto ña é ntee kui'í é kánakó'xo

kúñu ī; nakūnu nto é ña vá'ā san. Dómēni ní'i nto é kūvi vii nto sá'ā. Dukuān ne, ña kí'i nto xā'ví i nee é vii nto.

9'Ña kuído nto ōro, nté diu'un kui'xin, nté diu'un kuaan,

10 nté itān nto é kū'un iña ntó itsi kān. Nté ña kuni'i nto uun na'a dú'nu nto, nté nti'xen nto é nādama nto, nté tatun ntō, tsí ña ntáde tsiñu ne, da miī é ní'i ña é ka'xí ña.

11 'Da neé ka ñuú, tē lú'nti te kā'nu, mí xēe ntó ne, ntuku ntō xoó ña'a, ña é vā'á ne, kuntoo nto ni ña dā nté ntāka nto ñuú tsikan.

12 Te kūkí'vi ntō má vi'i kān ne, ká'an nto ni ña Ntiusi.

13 Te vā'á nti'xe ña'a sán ne, ká'an nto, na kuē'é Xuva kō é kũntoo vá'a ña. Tē ña vá'a ña'a ña ne, ñá kũntoo vá'a ña.

14 Tē ña ta'xi ña é kũntōo nto ne, o ña kuintí'xe ña é ntāka'an ntó ne, nakidi nto nti'xen nto xákā ñuú san te ntaka nto ikān.

15 Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí dií ka vá'a kōo iña ñuú Sodoma ni ñuú Gomora é kōo iña ñuú tsikan ntuvi tē xe'é Xuva kō é ntō'o ña.

Nuu i é nto'o kō

16 'iKoto nto! Kataxnūu ú nto é kī'in ntó vatā ó kañe'e a lé'ntu mé'ñū tina kū'ú san. Kantio e dóo ntító víi nto vatā ó de koó san, ntá tsi víi nto vata kaa paloma, é ña te díin ti.

17 Kuenta tsí víi nto, tsí ña'a sán ne, ki'in ní'i ña nto nūu ña tsíñu i sán ne, kani ña nto ntuku iní vi'i mi ntánataká nuu ña Israeé san.

18 Ntada ña nto kuenta ntá'a ña tsiñu na'nu i san ni ntā'a reí san kuenta iñá ko vata koo é kā'an ntó kuenta iñá ko ni ña, ni ñā'a, ña e ñá ini Xúva kō.

19 Ntá tsi te ntāda ña nto kuenta ntá'a ña tsiñu i sán ne, ñá ku itsu'un ntō nee é kā'an nto. Tsí ta'xi Xuva kō nté koo ka'an ntó ura tsíkan.

20 Ña te míi ntō é kā'an nto kídaā, tsi Espiritū Sántū san ta'xi ña tú'ūn é kā'an nto.

21 'Ñatíi san ne, ntada ña kuenta éni ña nta'a ña'a e ka'ní ña ña ne, uva i'xá san ne, kuan kōo víi ña ni i'xā ñá di; i'xá san ne, ki'i nchu'vi ñá uva ñā ne, ka'ní ña ña.

22 Ñá ntōo kue'en ña'a san nto kuenta iñá ko. Ntá tsi xoó ña'a kutíi ña dā nté nainu xtuku ú ne, nakáku ña.

23 Dā ntádē xení ña ni nto ūun ñuú ne, kunu nto kue'ēn ntó tuku ñuu. Tsí nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō, ñá kuné'é nto xee

nto un ntíi ntíi ñuu é ntoo ñuú Israeé dí'na dá nainu xtuku ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi.

24 'Nté uun ña kanakuā'a san é dií ka ka'nu ña'a ña é mastru ñá ne, nté uun ña kade tsiñu san é dií ka ka'nu ña'a ña e tó'o ñā.

25 Vata ō kúvi mastrú san ne, kuan kōo kuvi ña ntántikin ñá di. Vata ō kúvi tó'o ñā ne, kuan kōo kuvi ña kade tsiñu iña ñá di. Tē ntāka'an ñá'a tsí xu'ú e tó'o e ña vá'ā sán u ne, kuan tsi kōo ka'an ñá iña ntó di.

Xoo é u'vī ko (Lc. 12:2-7)

26 'Ñá ku u'vī ntó ña'a. Tsí ña tuví nee iña é tuví xu'ú vevii é ña tuví díto rkontúvi; ña tuví nee é ntáde xu'u o vevii é ña kutúni ña'a san.

27 Nēe é kākā'án u ni ntō dá nee ne, ká'an nto ni ñā'a sán ntuvi a. Nēe é tekú nto é kākā'an xú'u ú ni ntō ne, kachu'u ntó nte dikí vi'i nto kan.

28 'Ná ku u'vī ntó ña'a, ña é kūvi ka'ní da miī kúñu kō, ntá tsi ña kuvi ka'ní ña nima ko. Xuva kō é u'vī ntó ña, tsí divi ñā é kuvi nantí'i ña nima kó ni kúñu kō dô'vi kan.

29 'Kūdi uun séntavu ntádiko ña uvi a láā skuaán san. Ntá tsi nté uun ti ña kuví ti, te Xuva kō ña ntío ña.

30 Ntō'ó ne, un tsi nté idi dikí nto ntánté'vi.

31 Dukuān ne, ñá ku u'vī nto, tsí dií dií ka nuu á'vi nto é vāta ntāa a láā sán, kuān te tíñ ti.

Ña ntāka'an é ini Jesuu (Lc. 12:8-9)

32 'Un ntíi ntíi ña'a, ña ntāka'an nuu ña'a san e ini ña kó ne, ká'ān ú ni Uvā kó, ña tuví e dukún kān, tsí ini ú ña di.

33 Ntá tsi tē xoó ña'a kākā'an ñá ni ñā'a san e ñá ini ñá ko ne, ká'ān ú ni Uvā kó, ña tuví e dukún kān, tsi ñá ini ú ña di.

Ntānā ña'a kuenta iña Jesuu (Lc. 12:51-53; 14:26-27)

34 'Tē kuini nto ne, vé'xí u é kũntoo vá'a ña'a ñuxiví a. 'Ná te vē'xí u é kũntoo vá'a ña, tsi vé'xí u é na nāa núu ña.

35 Tsi vé'xí u é na nāa núu i'xá ni uva ī, é nāa núu dióko ña ni dí'i ña, é nāa núu énu ña ni ñuntíi ña.

36 Kí'i nchu'vi ña ñavi'i mií ñā.

37 'Tē xoó ña'a é dií ka ntio ña dí'i ña ni uva ñā é xū'ú ne, ñá tē nee nuu á'vi ña é kũntikin ñá ko. Ne, tē xoó ña'a é dií ka ntio ña i'xá ña ō dióko ñā é xū'ú ne, ñá tē nee nuu á'vi ña é kũntikin ñá ko.

³⁸ Tē xoó ña'a ña ntío ña kuví ña kuenta iñá ko dá kantikín ñá ko ne, ñá tē neé nuu á'vi ña é kuntikín ñá ko.

³⁹ Tē xoó ña'a dóo ntío ña é koo é vā'á ntuví iña ña ñuxiví a ne, ñá nī'i ña é vā'á e dukún kán. Ntá tsi tē xoó ña'a nakunáa ña ntuví iña ña ñuxiví a kuenta iñá ko ne, ní'i ña ntuví vā'á iña ña e dukún kán.

Dómēni é duku ntée o
(Mr. 9:41)

⁴⁰ Tē xoó ña'a kade ña ni ntō é vā'á ne, ñá ña'á u kade ña nī ko é vā'á ña. Tē xoó ña'a e vā'á ó de ña nī kó ne, vā'á ó de ña nī ña táxnūu kó ña.

⁴¹ Tē xoó ña'a e vā'á ó de ña ni ūun ña'a kuenta iña i é kaka'an ñá naa Xuva kó ne, ní'i ña é vā'á vata kaa domēni é káduku ntée ña ntáka'an naa Xuva ko. Tē xoó ña'a e vā'á ó de ña ni ūun ña'a, tsi dóo va'á ña'a ña ne, ní'i ña é vā'á vata kaa domēni é káduku ntée ña é vā'á ña'a san.

⁴² Tē xoó ña'a kué'e ña uun e'xin ntute vī'xin é kō'o uun á na kuetsi, na kantikín ko ne, nuu é ntaā i é kaka'an u ni ntō tsi ní'i nti'xe ña domēni —ka'an Jesús.

11

Dā táxnūu Juan Bautista ña ntántikín ña mí tuví Jesuu

(Lc. 7:18-35)

¹ Dā kúvi teé tsiñu Jesuu úxuvi ñá'a pustru ñá ne, ntaka ña ikan, kúka'an ntódo ña ta'an ñuu ta'an ñuu, kanakuá'a ña ña'a san.

² Da ñi nuu kutū Juaán ne, kūtuni ña un ntí'ñ nuu i é kade Cristú ne, taxnūu ña ña ntántikín ña

³ é tsixe'e ña Jesús té ña ña'á nti'xe ña é ká'an ñá'tá san kídaa tsi kí'xi ña, o te kuntetū ká ña tuku ña'a.

⁴ Kaka'an Jesús ni ña:

—Kue'ēn nto mí tuví Juaán ne, ká'an nto ni ña nuu i é ntátekú nto ni nūu i é ntaíni nto.

⁵ Ká'an ntō tsi náxi'í ntuxnūu ña kuáa, tsi náka ña xné'e, tsi ntuvá'a ña kanakó'xo kúñu i, tsi nátekú ña lo'ō, tsi ntóto ña xi'i, tsi kaka'an ntódo u tú'ūn va'á iña Xuva ko ni ña ntá'ví san.

⁶ ¿Nté kuān nte vā'á ó ni ña'a, ña é ña kákuka'an núu i ko! —ka'an ña.

⁷ Dā kunú'u ña ntántikín Juaán san ne, eni ntu'u Jesús kaka'an ña nī ña'a, ña e dóo titín, ña ntántoo san, kuenta iñá Juaan:

—¿Nee iñá ntu ixkoto nto má kú'u kan? ¿Vá ixkoto ntú nto choo é kákantá nuu da kainu tatsín san?

⁸ ¿Nté kui ñe'e ntu nto? ¿ō é kōto ntu nto uun ña kuika, ña é nuu doo e dóo va'a? Ña kuān ntáa san ne, nú vī'i reí san ntoo ña.

⁹ ¿Nté kui ñe'e ntu nto? ¿ō é kīni ntó uun ña'a, ña kaka'an naa Xuva ko? Juaán ne, kaka'an ntí'xe ña naa Xuva ko ne, ña ka'nu ña'a ña é da xōo ka ña'a, ña e ntáka'an naa Xuva ko.

¹⁰ Tsi uve na'a tú'un Xuva ko, kaka'an iña ña:

I'a taxnūu ú maú ko é kodo nuu ña, é nakōo tú've ña itsi mí kí'ín, ka'an.

¹¹ Nuu é ntaā i é kaka'an u ni ntō tsi xoxó ña'a, ña e káku ñuxiví a, e ña ka'nu ña'a ña é Juaan Bautista. Ntá tsi xoo ña'a é ña ka'nu ña'a ña é da xōo ka ña'a, ña e ntáka'an naa Xuva ko.

¹² Nté ntúvi dá eni ntu'ū Juaan kaka'an ntódo ña ne, un tsi da nté vevíi ne, ncho vīi ña'a san dú'xen ni ña'a, ña ntáduku ntée Xuva kō. Ña ntákudiin san ne, ncho nantí'ñ ña ña.

¹³ Un tsi da nté xeé Juaán san ne, un ntí'ñ ña ntáka'an naa Xuva ko kídaa, nī lei Muísee ne, ntáka'an ñá nté koo kuvi ntuví dá kixkadā kú've Xuva kō.

¹⁴ Tē ntío nto é kuínti'xe nto ne, tsi Juaán san ne, ña ña é Elia ña.

¹⁵ Xoo é kátekú i ne, na kīni ña.

¹⁶ ¿Nee iñá ntu é natee ta'an o ña'a san, ña ntántoo vevíi, ña é ña ncho tekú i? Vata ntáa i'xá e ntánadiki nu á'ví kán ntáa ña, i'xa é ntáka'an ní'i tá'an i:

¹⁷ “Nakuékū nti choo iña viko ña tánta'a san ne, ña ni ite'e ntō; Ita nta'xa ntí vatā ó kaita ña da kaíntu'xi ña'a ne, ña ni éku ntō”, ka'an na.

¹⁸ Tsi kí'xi Juaán san ne, ntē ña ini xi'i ña ne, ntē ña ini e'xi ña ne, ntáka'an ña'a san tsi nuu é ña vā'á nima ña.

¹⁹ Vevíi ne, xéé ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, kae'xí u ne, kaxi'i ú ne, ntáka'an ña tsi dóo ini e'xí u, dóo ini xi'i ú ña ne, ntáka'an ña tsi xu'ú ne, dóo vā'a tiin ú nī ña ntaído diu'un xōo san nī ña kini ntáa san. Ntá tsi kutuni ko tsi dóo kí'in iní nti'xe Xuva kō da ntaíni o nté o de ña ntántikín ña —ka'an Jesús.

Ñuu mí ña ni kuínti'xe ña'a san
(Lc. 10:13-15)

²⁰ Kidáa né, eni ntu'u Jesús kade tíi ña nī ña ñuu i san, mí dóo kí'in itó ede ña nuu i é dóo na'nu, tsi ña ni ná'tivi iní ña kuétsi ña. Kaka'an ña:

21 —¡Ña ntá'vi ide ntu nto, ña ñuú Coraziin! ¡Ña ntá'vi ide ntu nto, ña ñuú Betsaida! Tē dí ni ñi ña ñuú Tiru ni ñá ñuú Siduun núu i e dóo na'nu é ñi nto ne, nté emá tsi é nātivi iní kue'en ñá ne, ínūu ña doo lakí ne, dá'vi ñá diki ña xáa vātā xkoó ini ña dá ntoo nta'xa ña.

22 Ntá tsi kaka'án u ni nto, tē xee ntúvī é xntékú kú'vé Xuva kō ne, ní'i ntō e díi díi ka nto'o nto é vātā káa ñuú Tiru ni Síduun, tsí ña ni kuintí'xe nto ko.

23 Divi ntō, ña ñuú Capernaú ne, dōo kuika ntō né, dōo ntáde na'nu ña'a nto. Ntá tsi nakuítá nuu ña nto dô'vi kan, tsí ña ni kuintí'xe nto ko. Tē dí ni ñi ña ñuú Sodoma núu i e dóo na'nu é ñi ntó ne, tuvi dukuan ñuú tsikan nté vevii.

24 Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsí díi ka donchu'vi koo nto'o nto, é vatā o kúvi ñuú Sodomá tē xee ntúvī é xntékú kú'vé Xuva kō —ka'an Jesús.

*Ki'xi nto nī kó ne, ní'i nto dā'na
(Lc. 10:21-22)*

25 Kidáa ne, kaka'an Jesús:

—Ntadiá'vi nto, Xuvā ko, Tó'ō e dukún kán ni ñūxiví a di, tsí xnuu xu'ū ntó nuu i é nuu é ntaā í san é ña kiní ña dóo ki'in iní í san nī ña dóo tu'vé i sán di ne, nañē'e ntó ña ntā'ví san.

26 Kuán o dé nto, tsí kuan o ntío nto é vii nto —ka'an ñá ni Xuva kō.

27 Kaka'an xtúku Jesús:

—É ta'xi Xuva kō é un nti'i nuu i ntā'a ko. Xōxó ña'a é ñi nti'xe ña xoo é I'xá Xuva ko, da mii Uvā kó ini ña. Xōxó ñi i xoo é Xuva kō, da mii tsi I'xá ñá, ni da xōo ka ña'a é ntio I'xá ña é kūtuni ña.

28 Ki'xi nto, un ntíi ntíi nto e ntákuitā nto kuenta iña tsiñu e ntáde nto, ni kuēnta iña i e ntánto'o nto ne, ta'xi u é kūntoo da'na nto.

29 Kuntikin ntó ko ne, nakuā'a ú nto. Tsí ña te díin u, ñá te ka'nu ñā'a ú ne, ní'i nto dā'na.

30 Ná ví'xín kaa itsi ko, ntē ña ntii tu'ún tsiñu é tā'xi ú nto di —ka'an ña.

12

Dā tñn pustrú san xoko trigu ntúvi dá iō dá'na

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 Kidáa ne, itā nti'xin Jesús má trigu kán ntuvi dá iō dá'na. Ntákin ña ntántikin ñá ne, tñn ña xoko trigu san ne, da é'xi ña.

2 Ntá tsi dā ñi ña fariseú san ne, ntáka'an ñá ni Jesús:

—Uun o ntáde ña ntántikin nto é dóo xii kaa é vii o ntuvi dá iō dá'na —ka'an ña.

3 Kaka'an Jesús ni ña:

—¿Vātā nakua'a ntu nto nte o dé Davii da kákin ña kídaa, ni ña ntini'i ña?

4 Kúk'ví ña má vi'i Xuva kō né, e'xí ña tañú'u kuiko e dóo xii kaa é ka'xí ña, tsí da mii tsi dūtú san ntaé'xí ña tañú'u tsikan.

5 ¿O vata nakua'a ntu nto mí uve na'a kaka'an léi Muísee? É dūtú san ntáde tsiñu ña ini ukún ka'nu kán ntuvi dá iō dá'na ne, ña túvi nēe nuu i é kīni kaa ntáde ña.

6 Kaka'án u ni ntō tsí i'a tuví e díi ka ka'nu é xukún ka'nu san.

7 Ná ñi nto neé ncho ka'an Xúva kō dá kakā'an ña sá'ā: “Ná tē doméni é ntio ko, tsi é ntio kó ne, na ntūnta'ví ini nto ta'an nto”, ka'an ña. Tē dí ni ñe'e diki nti'xe nto sá'ā ne, ñá ni ká'an ntée nto ña'a, ña é ña tuvi kuétsi i.

8 Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, xu'u é kadē kú'vé u ntuvi dá iō dá'na di —ka'an ña.

*Ñatíi, ña é itsi ntá'a i
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

9 Ntáka Jesús ikán ne, kúk'ví ña ini vi'i mí ntánataká nuu ña Israee.

10 Ikán tuví uun ñatíi, ña é itsi ntá'a i. Tsixe'e ñā'a san Jesús:

—¿Ña xii kaa ntu é ntavá'a o ña'a ntuvi dá iō dá'na? —ka'an ña.

Kuan o ka'an ñá vata koo é nī'i ña é tsi'i kuétsi ña ña.

11 Kaka'an Jesús ni ña:

—Xoó ña'a nto, te ūun kudii á le'ntu nto ió ti ne, te kō'xó nuu ti xavi ntuvi dá iō dá'na ne, ¿ñā ntu natavá nto ti?

12 ¿Ñā ntu te díi ka nuu á'vi ña'a san é a le'ntu? Dukuān ne, ñá te xii kaa é vii o é vā'á ntuvi dá iō dá'na —ka'an ña.

13 Kidáa ne, kaka'an ñá ni ñatíi san:

—Nakaan nta'a o —ka'an ña.

Nákaa nti'xe ña nta'a ña ne, ntuvá'a vata tsi kaa nta'a ña é uun san.

14 Kidáa ne, ntíi ña fariseú san ne, natíin ña nté koo ka'ní ña Jesús.

É ká'an Ísaia iña Jesús

15 Kūtuni Jesús nté o dé ña fariseú san. Ntáka ña ikán ne, ñá te da díi ña'a intíkin ñá ña ne, ntavá'a ña un ntíi ntíi ña nchokuví san.

16 Kaka'an ñá ni ñā'a san é ña ká'an ña nte o dé ña.

17 Kuan ō ka'an ñá vata koo é kũntaa é káka'an ñá ka'án naa Xuva ko kídaa, ñá nani Ísaia:

18 I'a tuví ña kade tsiñu iñá ko, ña e náxaxnúu ú,

divi ñá e dóo ntio ko, e dóo diní ko ni ñá.

Taxnúu ú Espíritū Sántū kó ni ñá ne, ka'an ntódo ña dá kanñi ñuxiví san nté koo ni'i ña é vā'á nta'a Xuva kō.

19 Ñá nāa núu ña, ntē ña káchu'ū ña.

Ntē xoxo tekú i tátsin ña itsi kán.

20 Ntē ña ká'nu ka ña choo é tā'nu, ntē ña nantá'va ña metsa é dā vé kakene u'me

un tsi da nté kúvi vií ña é kōo é vā'a.

21 Kuenta iña ñá ne, kuntetu dá kanñi ñuxiví san é ni'i i é vā'á nta'a Xuva kō,

ka'an Ísaia.

Dā ntáka'an ñá'a san é nuu é ña vā'a san nima Jesús

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Xee ní'i ña uun ñatī mí tuví Jesuu. Ñatī san ne, skuua ña ne, ñi'i ñá di, tsí nuu é ña vā'a nima ña. Ntavá'a Jesuu ñá ne, naka'an ñá ne, nākoto ña.

23 Koó dā kúdu'va un ntī ntī ña'a san, ntáka'an ña:

—¿Vá ña sá'a ntu é i'xá ika Dāvii? —ka'an ña.

24 Ntá tsi dā téku ña fariseú san ne, ka'an ña:

—Kūdii Belsébuu, tó'ō e ña vā'a san, kaxé'e é kákuvi kade ña kanakunu ña é ña vā'a san —ka'an ña.

25 Ini Jesús nee é ntádē kuení ña ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Da nēe ka ñuu mi ntánāa mí ñá ne, kunaa. Uun ñuú, ō uun ñavi'i é kuvi ña uvi dava ña ne, ñá kūtí ña, tsí kī nteé xio ta'an mii ñá.

26 Te mií tó'ō e ña vā'a san kanakūnu é ña vā'a ni'i i ne, ntánāa mí i. ¿Nté ntu koo ni'i ntī i é vií í, kuan?

27 Divi ntō ne, ntáka'an nto é kanakūnu u é ña vā'a san kuenta iña Belsébuu, tó'ō e ña vā'a san. ¿Xoó ntu kuenta iña í kanakūnu ña ntántikin nto é ña vā'a san? Ña ntántikin ntó san ne, divi ñá é ini ña tsí ña te kuenta iña tó'ō e ña vā'a san é kúvi nakunu o é ña vā'a san.

28 Xu'ú ne, kuenta iña Espiritu Xuva kō san é kanakūnu u e ña vā'a san. Dukuān ne, e xée Xuva kō mí ntoo nto é kadē kú've ñá iña nto ve.

29 ¿Xoó ntu kuvi k'vi i má vi'i ña dóo xení i é ki'i dú'u iña ñá tē ña di'na ki'ni ña ña? Kídaa ne, kuvi ntada ixu ña vi'i ña.

30 'Xoo é ña kákuini'i i kó ne, ñá kañ'e ñá da xe'é ko. Xoo é ña kánatee kuitin i iñá ko ne, katsoo xaa ña.

31 'Tsíkān é káka'án u ni ntō tsí kada ka'nu iní Xuva ko ni ñá'a san kuétsi ña, da nēe ka nuu i é vií ña, é ká'an ña, ntá tsi te ká'an kīni ña iña Espíritū Sántū sán ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ñá.

32 Xoo é ká'an ntée i ko, xu'u é vēxkúvī ú ñatī ne, kuvi kada ka'nu iní Xuva ko ni ñá, ntá tsi xoo é ká'an ntée i Espíritū Sántū sán ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ñá nté vevii, nté ntūvi é vē'xi.

Kutuni ko nté kaa utun san te kī kiti i (Lc. 6:43-45)

33 'Te vā'a utun sán ne, vā'a kiti i. Tē ña vā'a utun sán ne, ña vā'a kiti i. Kutuni ko nté kaa utun san te kī kiti i.

34 ¡Tatá koo nto! ¿Nté koo kuvi ka'an nto é vā'a dá ña vā'a nima nto? Da nēe ka é nuu tsitu nima kó ne, divi é káka'an xú'u kō.

35 Ña é vā'a ña'a ne, vā'a nima ñá ne, vā'a ó kaka'an ña. Ña é ña vā'a ñá'a ne, nuu tsitu nima ñá é kīni kaa, ne, kaka'an ñá é kīni kaa.

36 Ntá tsi kaka'án u ni ntō, tsí divi ntūvi é ta'xi Xuva kō é ntō'o nto ne, ká'án un ntī ntī ña'a nté kui kuan ō ka'an ñá da nēe ka tú'ūn é dotō tsí ka'an ña.

37 Tsi kídaa ne, ká'an Xuva ko te vā'a nto, o tē ña vā'a nto kuenta iña i é ká'an nto —ka'an Jesús.

Ña kini ntáa san nta'kan ña nuu i é dóo ka'nu

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Kídaa ne, nantíko kōo mastrú leí san ni ña fariseú san, ntáka'an ñá ni Jesús:

—Mastrú, ntio ntí é vií ntó uun nuu i é dóo ka'nu —ka'an ña.

39 Ntá tsi nantíko koó ña, kaka'an ña: —Koó da ña kini ntáa san, ña é ña ntákuinti'xe i san, ntio ña nuu i e dóo ka'nu. Ntá tsi ñá kīni ka ña nuu i e dóo ka'nu, mii tsí nuu i é idé ña ka'án naa Xuva ko kídaa, ñá nani Jōnaa.

40 Tsí vata ō kúvi Jonaá san é uni ntúvi, uni níñu inúu ña ini i'xi tsáka ka'nu sán ne, kuan koo kunūu ntú'xi u, xu'u é vēxkúvi ú ñatī.

41 Vi'i a vé ne, xée ntūvi é ká'an Xúva ko xōo e vā'a i ne, xoo é ña vā'a i, ña ntántoo

ntuvi sã'a. Kidáã ne, ña ñuú Nínive san ne, ká'an ntéé ña ña. Tsí ña ñuú Nínive sán ne, nãtívi iní ña da téku ña é kãka'an ntódo Jonaa. Vevii ne, i'a xee ú e dií ka ka'nu ña'a u é Jonaa.

⁴² Uun ká tuku ne: Ñadĩ'i, ñá é idé reina ñuú Sebá ne, náakuntĩtsí ña é kã'an ntéé ña ña ntántoo vevii. Tsí divi ñá é kí'xi ña uun ñuú e dií ka ikã vata koo é tekũ ña tú'un e dóo kí'in iní i, é kãka'an rei Salamuun. Vevii ne, i'a xee ú e dií ka ka'nu ña'a u é Salamuun.

É ña vá'ã é kantiko kōo
(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Te ntíi uun é ña vá'ã san nima ñá'a ne, dotō tsí kaika ñuú itsi, kanantukũ mí'i kũtuví da'na, ntá tsi ña kaní'i.

⁴⁴ Kidáã né, kadē kuení i: "Ntiko kōo u nú vi'ĩ kó kãn mí ntáka u", dé kuení i. Dã náxee ne, ixu dukuãn. É ntũntoo ne, kaníne ve.

⁴⁵ Kĩ'in né, kuntēka ká u'xe é ña vá'ã e dií dií ka kini ntáã é diví. Kĩ'vĩ ntí'i nima ñá'a sán ne, ikan kuntōo. Kidáã ne, dií dií ka kini koo kuvi ni ñã'a san é dī'na. Kuan kōo kuvi ña'a, ña é kīni ntáa, ña ntántoo vevii —ka'an Jėsuu.

Dĩ'i Jėsuu ni ení ña
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Kaka'an dúkuan Jesuu ni ñá'a sán da xée dĩ'i ña ni ení ñá ne, ntáñĩ ña kí'i kãn e ncho ka'an ñá ni ña.

⁴⁷ Uun ña'a ne, kaka'an ñá ni ñã:
—Dĩ'i nto ni ení ntó ne, ntáñĩ ntéé ña kí'i kãn e ncho ka'an ñá ni ntō —ka'an ña.

⁴⁸ Ntá tsi nantíko koō ñá, kaka'an ñá ni ñã:
—¿Xoó ntu é dĩ'ĩ ko? ¿Xoó ntu é ení ko? —ka'an ña.

⁴⁹ Kãta nteé ña nta'a ña mí ntoo ña ntántĩkin ñá ne, kaka'an ña:

—Ñã sã'a é dĩ'ĩ kó ni ění ko.

⁵⁰ Tsí da xōo ka ña'a, ña é kade é ntio Uvã kó, ña é tuví e dukũn kãn né, dĩ'vi ñã é ění ko, dĩ'vi ñã é tã'an kó, dĩ'vi ñã é dĩ'ĩ kó dĩ —ka'an ña.

13

Nteé nteé tsi kaka'an Jėsuu iña ñá kaeté xaa ntĩkin
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Divi tsi ntũvi tsikan kíi Jesuu nú vi'ĩ sán ne, kué'en ña kukũtũví ña dĩ'ni mínĩ san.

² Un vá'a tsi tĩtĩn ña'a náaká nuu ña mí tuví ña. Dukuãn ne, ínũu ña tun ntóo san ne, ikan tsĩ itúvi ña. Un ntĩĩ ntĩĩ ña'a san ntáñĩ ñá dĩ'ni ntute san.

³ Ñá te da dĩi núu i e ntáa ña ni ñã'a san é kanakuã'a ña ña. Kaka'an ña:

—Uun ntuvi ne, uun ña'a kũkãté xaa ña ntĩkin.

⁴ Da nĩĩ kaeté xaa ña ntĩkin sán ne, ió ne, kó'xo itsĩ san. Xéē láã sán ne, ě'xí ti.

⁵ Ió ntĩkin sán ne, kó'xō mí dóo xuu mí ña túvi kué'e nté'u. Váta tsĩ e ná'a ne, kēne xuku i, tsí ña túvĩ mí kí'in xó'o i.

⁶ Ntá tsi da dóo nai'nĩ ne, xi'i dĩi xuku i. Tsí ña ni nani'i xo'o i nté'u ne, itsĩ.

⁷ Ió ntĩkin sán ne, kó'xō mí kaa xuku iñũ. Xí'i nũu xuku vá'ã san, tsí un tavi nuu tsi xuku iñũ san da é'nu.

⁸ Ió ntĩkin sán ne, kó'xo ñu'u vã'á ne, kīi kíi i. Ió e kíi uun sientu kíi i é uun ditsin i ne, ió ne, kii te ũni díko ne, ió e kíi te ōko u'xĩ.

⁹ Xoo e katéku í ne, na kīni —ka'an ña.

Nté kui nteé nteé tsi kaka'an ña
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Kidáã ne, vé'xĩ ña ntántĩkin ñá ne, kaka'an ñá ni ñã:

—¿Nté kui kuãn ó kantaa ntu nto ni ñã'a san? —ka'an ña.

¹¹ Kaka'an Jėsuu ni ña:

—Ntō'ó ne, ntáduku ntéé nto é kũtuni nto nuu i é iō xu'u iña i mí kadē kũ've Xuva kō, ntá tsi ña ntáduku ntéé tuku ña'a san.

¹² Tsí xoo ñá'a, ña é iō iña í ne, ní'ĩ ká ña ne, kué'ē ká koo iña ña. Ntá tsi xoó ña'a, ña é ña tuvi iña í ne, naki'i ka é iō iña ña.

¹³ Dukuãn né, kuãn ó kantaa ú ni ñã'a san, tsí kuãn te ntaíto ña ne, ña ntaíni ña. Kuãn te ntátekú ña ne, ña ntaíni ña. Ñã ntaéni tú'un ñã.

¹⁴ É kũntaa ntí'xe vatã ó kaka'an Ísaia, ña é ka'án naa Xuva ko, dá kakã'an ña kídaã:

Kuãn te tekú ña, ntá tsi ña kí'in dĩki ña;
kuãn te koto ña, ntá tsi ña kiní ña.

¹⁵ Tsí ña sã'á ne, é ntuka'xĩ nima ñá ne, vata te neé nuu ntído lo'xo ña ne,

kantí'u núu ña,

vata koo é ña kiní ña,

vata koo é ña tekú ña,

vata koo é ña kani tũtun ña,

vata koo é ña kã'ãn ñá nĩ ko é ntavá'a ú ña,

kuan ō ka'an Xúva kō,

ka'an Ísaia.

¹⁶ 'Ntá tsi nto'ó ne, dōo diní nto tsi ntaíni nto ne, ntátekú nto.

¹⁷ Nuú é ntaã i é kãka'án u ni ntō tsí ña te da dĩi ña ntáka'án naa Xuva ko kídaã ne, un vá'a tsi ncho kini ña é ntaíni nto vevii, ntá

tsi ña ni iní ña. Ncho tekú ña é ntátekú nto, ntá tsi ña ni tekú ña.

Kaka'an Jesúsú neé kani tú'un iña ñá kaeté xaa ntikin san

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Kini nto sá'a iña ñá kaeté xaa ntikin san.

¹⁹ Te tekú ña'a tú'un iña i mí kadē kú've Xuva kō né, tē ña kani tú'un ña ne, ki'xi tó'ō e ña vá'ā san ne, naki'i nuu tú'un é inúu nima ñá, vatá ó de láā sán ni ntikin é kō'xó itsi san.

²⁰ Divi ntikin é kō'xo mi dóo xuú ne, vata kaa tú'un va'á san kaa, e ntátekú ña'a san ne, ura tsí i xkúntee iní ña.

²¹ Ntá tsi da ñā ni kuintí'xe vá'a ña ne, ña ná'a tsí kutij ña. Tē ntáka'an ntée ña'a san ña ne, tē ntáde xení ña ni ñā kuenta iña i e kuínti'xe ña ne, ura tsí i xtuví mii ña e kuínti'xe ña.

²² Ntikin é kō'xó nuu mí kaa xuku íñu sán ne, vata kaa da ntátekú ña'a san tú'un va'á san kaa, ntá tsi dií dií ka ntio ña é ió ñuxiví sa. Ntánantuku ñā diu'un é kukuika ñā ne, ntáakunáa iní ña tú'un va'á san. Ña kaidiá'vi ká i iña ña.

²³ Ntikin é kō'xó nuu ñu'u vā'á san ne, vata kaa te téku uun ña'a ne, kuintí'xe ña. Kade ña é kākā'án ne, iō ntúvi vā'á iña ña. Vata kaa ditsin utun vá'ā san kaa, e kii uun sientu kiti i, o te ūni díko, o te ōko u'xi —ka'an ña.

Nté nteé tsi kaka'an Jesúsú iña xuku é ña vá'ā má trigu

²⁴ Ntāa xtuku Jesúsú nuu i sá'a, kaka'an ña:

—Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun ña'a, ña e éte xaa ntikin trigu máña ña kan, kāa.

²⁵ Ntá tsi da ñā ntákidi ñá'a san ne, xée ūun ña'a, ña kakune'u iní i ni ñā né, éte xaa ña ntikin é ña vá'ā san má trigú san ne, da ínu ña.

²⁶ Dā kéne xuku trigú san ne, nta'á kiti i ne, kéne xuku é ña vá'ā sán di.

²⁷ Xée ña ntáde tsiñu iña tó'o vī'i sán ne, ntáka'an ñā ni ñā: “¿Ñá te ntikin vā'á ntu éte xaa nto máña nto kán? ¿Mí'i ntu vē'xi xuku é ña vá'ā san?”, ka'an ña.

²⁸ Kaka'an tó'o vī'i sán ni ñā: “Á tē ñā kakune'u iní i nī ko éte xaa ña ntikin é ña vá'ā san”, ka'an ña. Kidáā ne, ntáka'an ñā ntáde tsiñu san ni ñā: “¿Ntio ntu nto é tū'un ntí xuku é ña vá'ā san?”, ka'an ña.

²⁹ Ntá tsi kaka'an tó'o ñā: “Ñá'ā, tsí dā ná tū'un nto xuku trigú san ni xūku é ña vá'ā san.

³⁰ Na kue'nu mii ntuvi nuu i da nté xēe ntúvi é ta'vi ō. Kidáā ne, ká'ān ú ni ña kata'vī sán te dī'na tu'un ña xūku é ña vá'ā sán ne, na ntada ña dōko í dá ká'mi ña. Kidáā né, na tsū'un vá'a ña kiti trigú san iní xaká ko”, ka'an ña —kuan ō ka'an Jesúsú.

Nté nteé tsi kantaa Jesúsú iña ntikin kuli
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Ntāa xtuku Jesúsú uun nuu i, kaka'an ña: —Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun ña'a, ña e éte xaa ntikin kuli máña i kan, kaa.

³² Dií ka kuetsi ntikin kuli san é un ntí'ntí ntikin, ntá tsi dā kúna'nu ne, dií ka na'nu xuku i; vata ntāa utun ntāa. Ntáxee láā, kiti ntaíko e dukún kán ne, ikán ntáde vá'a ti taka ti má nta'a i kán —ka'an ña.

Nté nteé tsi kantaa ña iña u'xen íā
(Lc. 13:20-21)

³³ Ntāa xtuku ña uun nuu i, kaka'an ña: —Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa u'xen íā kaa, é kánadaká ñadí'í san uni xku've árina váta koo é nāneñu u'xen san —ka'an ña.

Nté kui kuān ó kantaa Jesúsú núu i sá'a
(Mr. 4:33-34)

³⁴ Nté nteé tsi kaka'an Jesúsú ni ún ntí'ntí ña'a san. Da mii kuē'en tsí nuu i sá'a kantaa ñā ni ñā dá kakā'an ñā ni ñā kuenta iña i mí kadē kú've Xuva kō.

³⁵ Kuān o dé ña vata koo é kūntaa é kākā'an ñā ka'án naa Xuva ko kidaā: Ntāa ú ni ntō nuu i sá'a, ká'ān ú nuu i é iō xu'u un tsi nte dá dé kú've Xuva ko ñuxiví san, ka'an ña.

Kaka'an Jesúsú nee iñá ncho ka'an iña xuku é ña vá'ā san é kāa má trigu

³⁶ Kidáā né, ntāka Jesúsú mí dóo ntoo ña'a sán ne, kí'vi ñā má vī'i kán. Xée ña ntántikin ñā ne, ntaíkan ña é ká'an ñā nee iñá ncho ka'an é ntāa ña iña xuku é ña vá'ā san e é'nu máña ña kán.

³⁷ Kaka'an Jesúsú:

—Ña éte xaa ntikin vā'á san ne, vata kaa xu'u é vēxkúvi ú ñatíi kaa ña.

³⁸ Máña ñā kán né, vata kaa kani ñuxiví san kaa. Ntikin vā'á san ne, vata ntāa ña ntáduku ntée Xuva kō ntāa. Ntikin é ña vá'ā san ne, vata ntāa ña ntáduku ntée tó'ō e ña vá'ā san ntāa.

³⁹ Ña kakune'u iní i nī kó ne, vata kaa ña éte xaa ntikin é ña vá'ā san kaa ña ne, tō'o é ña vá'ā san ña. Ntuvi é ta'vi ō ne, vata kaa ntuvi tē ntí'i ñuxiví sa kaa. Ña ntáta'vi sán ne, vata ntáa ánje Xuva kō ntáa ña.

⁴⁰ Vata ō ntáda ña dōko i é ña vá'ā sán ne, ē'mi ña né, kuan koo kuvi tē ntí'i ñuxiví sa.

⁴¹ Xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, taxnūu ú ánje ko mí kadē kú've Xuva kō ne, nakuitā ñá un ntíi ntíi ña'a, ña e ntáde é víi tuku ña'a é kini kaa, nī ña é ntáde mií é kīni kaa san.

⁴² Katé nuu ña ña iní ñu'u dū'xé san. Un vá'a tsi kueku ña'a sán ne, naka'xí ka'ñi ña nú'u ña.

⁴³ Kidáa ne, xoó ña'a, ña ntáde é ntio Xuva kō ne, xi'í nuu ka'nu ña mí kadē kú've Xuva kō, vatā ó kaxi'í nuu ngántií san. Xoo é katekú i ne, na kīni i.

Kantaa Jesuu úun nuu i é vā'a é nuu ntú'xi

⁴⁴ 'Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun nuu i e dóo va'a é nuu ntú'xi má ñu'u kan kaa. Nāni'i uun ña'a ne, ikan tsi náxnuu ntú'xi xtuku ña. Ñá tē nté kaa diní ña. Kí'in ñá né, nadiko ntí'i ña é ió iña ñá ne, dá kuīn ña ñu'u san.

Kantaa Jesuu iña kiti e dóo nuu á'vi i é kaē'nu iní tsi'xi

⁴⁵ 'Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun ña kadiko kaa, ña é kanantukū kiti e dóo nuu á'vi i, e dóo va'a.

⁴⁶ Uun tsi kiti e dóo va'a, é nuu á'vi kue'en nāni'i ñá ne, kí'in ñá né, nadiko ntí'i ña é ió iña ñá ne, dá kuīn ña ti.

Kantaa Jesuu iña xunu

⁴⁷ 'Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa xunu kaa, é kanakuítá nuu ña'a san iní míni kán é tavā ñá un ntíi ntíi nuu tsákā san.

⁴⁸ Dā tsítū ne, nantíi ña diñi ntute kán. Ikán intóo ña nakaxnúu ña ti. Tsáká vā'á san ne, nātsu'un ña ti iní xiká san. Kiti é ña vá'ā san ne, éte ñá ti.

⁴⁹ Kuan koo kuvi tē ntí'i ñuxiví sa di. Kí'xi ánje Xuva kō ne, nakaxnúu ña xoo é vā'á i, xoo é ña vá'a i.

⁵⁰ Nakuitā ñá xoo é ña vá'a i mé'ñu ñu'u du'xé san. Ikán dóo kueku ña'a san ne, naka'xí ka'ñi ña nú'u ña —ka'an Jesuu.

Núu i e dóo va'a é xéé nī é ata

⁵¹ —¿Ntáñe'e dikí ntí'i ntu nto un ntí'i nūu i sá'a? —tsixe'e Jēsuu ña.

—Ntáñe'e dikí nti —ka'an ña.

⁵² Kidáa ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Un ntíi ntíi mastrú lei, da ntánakua'a ña iña i mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa tó'o ví'i san kaa ña. Tsi tó'o ví'i sán ne, kanatava ña é xéé nī é atā san mí ñu'u vá'a iña ña dá ntio ña —ka'an ña.

Dá tūví Jesuu ñuú Nazaree

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Dā kúvi ntáa Jesuu sá'ā né, ntaka ña ikān.

⁵⁴ Kué'en ña ñūu mí ñá ne, nakuá'a ña ña'a má ví'i mí ntánataká nuu ña Israeé san. Koó dā kúdu'va ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—¿Mí'i ntū nakua'a ñá sā'a e dóo ini ña, e dóo kade ña nuu i é dóo ka'nu san?

⁵⁵ ¿Ñá ntu te di'vi ña é i'xá ña kade va'a utun? ¿Ñá te María ntu di'í ñá? ¿Ñá ntu te ení ña Santiau ni Jósee ni Símuun ni Júdá?

⁵⁶ ¿Ñá te di'vi ta'an ña ta'nú ntoo ñuú ko ā di? ¿Mí'i ntu vē'xi é dóo kí'in iní ña sá'á kuan? —ka'an ñá'a san.

⁵⁷ Ncho kudiin ñá'a san ni ñá, ntá tsi kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ña kaka'an naa Xuva kó ne, ntaíko ñu'u ñá'a san ña; ntá tsi ña ñuú mii ña nī ñavi'i ña ne, ña ntaíko ñu'u ña ñá —ka'an ña.

⁵⁸ Ñá kué'e núu i e dóo na'nu ide ña ikān, tsi ña ni kuintí'xe ña'a san ña.

14

Dā xi'i Juaán Bautista

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Ntuvi sá'á ne, Heródē, ña é de ku've iña ñuú Galileá ne, tēkú ña iña Jēsuu.

² Kaka'an ñá nī ña ntáde tsiñu iña ña:

—Ña tsikán ne, á tē Juaan Bautista ña. Á tē ntóto ña e xi'í ña. Dukuān é kúvi ide ña nuu i e dóo ka'nu san —ka'an ña.

³ Tsí Heródē sán ne, tñn ña Juaán ne, kí'ní ña ña ne, xnuu kutu ña ñá kuenta iña Heródia, ñadí'í ení ña, ñá nani Fēlipe.

⁴ Tsí kaka'an Juaan ni Heródē:

—Dōo xii kaa é naki'i nto ñadí'í ení nto —ka'an ña.

⁵ Heródē sán ne, ntio ña é ká'ní kue'en ñá Juaán san, ntá tsi u'ví ña ña'a san, tsi dé kuení ña'a san tsí Juaán san ne, ña kaka'an naa Xuva ko.

⁶ Ntá tsi dā xee víko é kaku Heródē ne, itē'e dióko Heródia nuu ña'á san, ña vēxká'xi viko san. Ñá tē nté kaa diní Heródē san kidaa ne,

7 xé'e ña xu'u ña nī dioko Herodia tsí nuu é ntāa ntí'xe i é kué'é ña tún da nēe ka é kākán tun.

8 Tsi'i dī'ī tún dikí tun nēe é kākán tun ne, kaka'án tun:

—Tā'xi nto kó dikí Juaan Bautista veví. Xntekū nto nú kō'o —ka'án tun ni Hērode.

9 Kidáā né, kūnta'xa iní rei Heródē san. Ntá tsi kaka'an ñá te kuan kōo kuvi, tsí mé'ñū ña'á san xe'é ña xu'u ña.

10 Taxnūu ña é na ká'nté tu'un ña dikí Juaán san viutun kán.

11 Xntekū ñá dikí Juaan nú kō'o ne, xé'e ña tún, dā nakué'e tún dī'ī tun.

12 Dā xeé ña ntántikín Juaán san ne, nāki'i ña kúñu ñā ne, ixkú'xi ña ñā. Kidáā ne, kué'en ña kükoto ñá Jēsuu nté o kúvi.

*Dā xe'é Jesuu é ká'xí u'un míl ñā'a
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)*

13 Dā téku Jesuu nté o kúvi Juaan Bautistá san ne, ínūu ña tun ntōó ne, kué'en ñā mí xoxó ña'a. Ntá tsi dā kútuni ñá'a sán ne, kué'en ña kúntikín ñá ña. Ntaíka ña dī'in ñā.

14 Dā ntíi Jesuu tún ntōó san ne, iní ña tsí ña te nté kaa titín ña'a. Ntúntá'ví iní ña ña ne, ntavá'a ña ña nchokuví san, ña é ntēka ña'a san.

15 Dā kuáa ne, xéé ña ntántikín ñá ne, ntáka'an ña:

—Xoxó kantoo i i'a. É kuáa ve. Taxnūu nto ña'a san é na kī'in ña ñūu kuetsí san vata koo é kuīn ña é ká'xí ña —ka'an ña.

16 Ntá tsi kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ñá kuetsi é kī'in ña. Dīvi nto kué'é xnto é ká'xí ña —ka'an Jēsuu.

17 Kidáā ne, nantíko kōo ña, ntáka'an ñá ni ñā:

—Ú'un kūdii tañú'u iō ni ūvi kudii a tsákā —ka'an ña.

18 Kaka'an Jēsuu:

—Tā'xi nto —ka'an ña.

19 Kidáā ne, kaka'an ñá ni ñā'a san é na kuntōo ña nu ité sán. Kī'i ña u'un tañú'ū sán ni ntūvi a tsákā sán ne, ito ña e dukún kán ne, nākué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō né, kátsin dava ña tañú'ū sán ne, xé'e ñā ña ntántikín ña é na tsí'i ña nta'a ña'a san.

20 É'xí nta'a ña'a san, un ntíí ntíí ña. Kidáā ne, natákā ñá ta'vi i é ntoó ka ne, natsu'un tsitu ña ūxuví ka xika.

21 Ná te da ū'un míl ñatí san é'xi ña. É ntē ña ni ka'vi ña ñadi'í san, nté i'xá san.

*Dá ika Jesuu nú ntūte kan
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)*

22 Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña ntántikín ña é kū'un ña iní tun ntōó san e kī'in ña uun xo dīñi ntute san. Dīvi ñā ne, ítūví ka ña da nté ntaka nti'i ña'a san.

23 Dā nátaxnūu ña ña'a san kunú'u ñā ne, kúxee ña xuku kán vata koo é da mii tsi ñā ka'an ntá'ví ña. Dā kuáa ne, ínūu mii ña ikán né,

24 dōo kuíka tun ntōó san mé'ñū míní san. Un vá'a tsi kanaduku ntūte san ata tún ntōó e dōo kainu tatsín san.

25 Dá ve'xi túvi ne, kué'en Jēsuu mí ñū'u ña, kaika ña nú ntūte san.

26 Ntá tsi dā iní ña ntántikín ñá ña tsí kaika ña nú ntūte sán ne, ñā tē nté kaa ntaú'ví ña. Ntáka'án ña, ntáka'an ña:

—¡Un kaa ña ntíxi! —ka'an ña.

27 Ntá tsi ura tsí i kaka'an ñá ni ñā:

—¡Ñá ku u'ví nto, tsí xu'u! —ka'an ña.

28 Kaka'án Pedru ni ña:

—Te dīvi nti'xe ntō, Tó'ō, ká'an ntō é na kī'xi u mí kaika nto nú ntūte san —ka'an ña.

29 Kaka'an Jēsuu:

—Kí'xin ni —ka'an ña.

Pedru ne, ntíi ña tún ntōó san ne, ika ña nú ntūte san é kī'in ña mí ntitsí Jesuu.

30 Ntá tsi dā iní ña tsi dōo kainu tatsín san ne, ú'ví ñá ne, iñi ntu'u kúkií nto'o ña iní ntute san. Un ntíi tsí kána ña:

—¡Xntii ntō ko, Tó'ō! —ka'an ña.

31 Ura tsí i nakurkáa Jesuu ntá'a ña ne, nātava ña ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—¡Nté o ntú iña o é ña kákuinti'xe o! ¿Nté kui ña ni kuintí'xe ntu o? —ka'an ña.

32 Dā nakú'un ña ntuvi ñá tun ntōó san ne, kükadin tatsín san.

33 Ná ñu'u iní tun ntōó san ne, nákunchiti ña nūu Jēsuu, ntáka'an ña:

—¡Nuu é ntaā i tsí I'xá Xuva nti'xe ko ntō! —ka'an ña.

*Dā ntavá'a Jesuu ñá nchokuvi ñuú Genesaree
(Mr. 6:53-56)*

34 Dā kúvi ita ntí'xin ña ntute sán ne, xéé ña ñūu é nani Genesaree.

35 Dā iní ña'a san, ña ntántoo ikán, e vé'xi Jesuú ne, taxnūu ña tú'un iña un ntíí ntíí ñuú tsikán ne, ntēka ña'a san ña ntánchokuví san, un ntíí ntíí ña.

36 Íkan ña Jesuu é kuān te ntete dōo ña na tīin ntá'a ñā. Ñā é tīin nta'ā sán ne, ntūvá'a ña.

15

Nee iña é kade i é kãnatãvi ña'a sãn nuu Xuva ko

(Mr: 7:1-23)

¹ Kidãa ne, xéë ña fariseu ní mastrú lei san, ña ntoo ñuú Jerusaleén, nte mí tuví Jesuú ne, ntáka'an ñá ni ñã:

² —¿Nté kui ña ntáde ntaa ña ntántikin ntó vatã xkoó ini ñáta kō? Tsi ña ntánta'a ña dá ntaé'xi ña —ka'an ña.

³ Kaka'an Jésuu ni ña:

—¿Nté kui ña ña ña ntáde ntaa nto é kãka'an Xúva kō, é ntio nto kuntikin ntó vatã xkoó ini míi ntō?

⁴ Tsi kaka'an Xúva kō: “Kuiko ñu'u nto uva nto ni ña'ni ntō”, ka'an ña. Ká'an xtuku ña ña: “Xoo é kã'an kãni i iña uva i ni iña ña'ni i ne, da míi é kũvi i”, ka'an ña.

⁵ Ntá tsi ntō'ó ne, ntáka'an nto tsi kuvi ka'an ñá'a san ni uva ña ni ña'ni ñã: “Ñã kũvi xntii ú nto, tsi iña ko ne, nãkué'e ú nta'a Xuva kō.”

⁶ Te kuan kōo ka'an ñá ne, ñá kantio é xntii ña uva ña nté ña'ni ñã, ka'an nto. Dukuã ne, ntáde nto vatã xkoó ini ñáta ntō e ntánakuitã nto é kãka'an Xúva kō.

⁷ Ntáka'an ntó tsi ntáde ntaa nto é kãka'an Xúva kō, ntá tsi ña ntáa. Dōo vá'a o ka'an Ísaia kuénta iña nto dá kakã'an ñá naa Xuva ko:

⁸ Ñã sã'á ne, kũdii rki xaa ña ntéku da ntáka'an ñá e dōo ntánuu ini ña ko, ntá tsi ña te ntánĩ nima ñá e ntánuu ini ña ko.

⁹ E ntaã í e ntánuu ini ña ko, tsi e ntánakuã'a ñá ne, da míi tsi e ntáka'an ñá'a san.

Kuan o ka'an ña —ka'an Jésuu.

¹⁰ Kidãa né, kãna ña ña'a sãn ne, kaka'an ñá ni ñã:

—Kini nto né, na ki'in dikĩ nto:

¹¹ Ñã te ña'ni é kã'ni ini xú'u ko kãn kade i é kakudentũ nima ko, ntá tsi nee iña é ntii xu'u kō né, ña'ni é kade i é kakudentũ nima ko —ka'an ña.

¹² Kidãa ne, xéë ña ntántikin ña míi tuví ña ne, tsixe'e ña ñã:

—¿Kútuni ntú nto é kũdii ñá fariseú san da téku ña é kãka'an nto? —ka'an ña.

¹³ Kaka'an Jésuu:

—Da nēé ka utun é ña ni í'xi Uvã kó ne, nãtu'un ña uun tsi nte xó'o i.

¹⁴ Na koo míi nto ñã. Vata ntáa ña kuãa ntáa ña é dotō tsi ntánteka ña ña'a. Te uun

ñã kuãa nteka ña ña kuãa ni'i ña ne, ntuvi tsi ña kó'xo nuu ña xaví san —ka'an ña.

¹⁵ Kidãa ne, kaka'an Pedru ni ña:

—Ká'an nto ni ntí nee iña ncho ka'an núu i sã'a —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Jésuu ni ña:

—¿Vãta tekú kue'en xntú nto?

¹⁷ ¿Ñã ini ntú nto tsi da nēé ka é kã'ni xu'u kō ne, kaita ni'xin i'xi ko kãn ne, da kidãa ntii xtuku kũnu kō?

¹⁸ Ntá tsi nēé é kãni kaa é kã'ni xu'u kō né, ntē nima ko kakéne ne, ña'ni é kade i é kakudentu o.

¹⁹ Tsi nté nima ko kakéne é kãni ó kadã kuení kō, é kã'ni o ña'a, é kadã xení o ni ñã'ni tuku ña'a, é kadã xení o ni ñã'ni, ña vata tánta'a, e ki'i dú'u o, é kã'an ó dovete, é kã'an kãni o iña ña'a.

²⁰ Sã'a kãde i e ntákudentũ ña'a sãn nuu Xuva ko. Ntá tsi te ña nta'a o da ka'xi o vatã xkoó ini ntó ne, ña te ña'ni é kade i é kakudentu o nuu Xuva ko.

Ñã'ni, ña vé'xi tuku ñuu, kuínti'xe ña Jesuu
(Mr: 7:24-30)

²¹ Ntãka Jesuu ikãn ne, kué'en ña etsin ñuú Tiru ni ñuú Siduun.

²² Ikãn tuví uun ñã'ni, ña vé'xi ñuú Canaán ne, ñé'e ñã míi tuví Jesuú ne, kaka'an ña:

—¿Ntuntã'vi ini nto ko, Tó'ó, I'xá Davii! ¿Un vá'a tsi kanto'o diókō kó kuenta iña é ña vá'a san é nuu nimá tun! —ka'an ña.

²³ Nté uun tú'ũn ña ni kã'an Jésuu ni ña. Kidãa ne, xéë ña ntántikin ña ne, kaka'an ñá ni ñã é na nakunu ña ñã'ni san. Ka'an ña:

—Nakũnu nto ña, tsi dōo du'xen ka'ãn ña é ntikin ñá kō —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an Jésuu:

—Taxnuu Xuva kō ko é xntii ú da míi tsi ña kũnaa, ña ntáduku ntéé tatá ña Israee —ka'an ña.

²⁵ Ntá tsi xéé etsin ñã'ni san ne, ínchiti ña nũu ña ne, kaka'an ña:

—¿Vií nto da xe'e, Tó'ó, xntii ntō ko! —ka'an ña.

²⁶ Kaka'an Jésuu ni ña:

—Ñã vá'a ó é nã'ni o tañú'u é kã'ni i'xá kō dá kué'é o tãna san —ka'an ña.

²⁷ Ñã'ni san ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaã i é kãka'an nto, Tó'ó, ntá tsi tãna sãn ne, ntaé'xi ti utsi i é kãko'xo má mēsa tó'o tĩ —ka'an ña.

²⁸ Kidãa ne, kaka'an Jésuu ni ña:

—Dōo vá'a ó kakuínti'xe o. Kuan koo na kuvi vatã ó ntio o —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i ntuvá'a dióko ñā.

Dōó títin ñā nchokuvi ntavá'a Jesuu

²⁹ Ntāka Jesuu íkān ne, kué'en ñā diñi míni Galileá san. Kúxee ñā xuku kān né, ikān itúvi ñā.

³⁰ Ná te da dīi da díi ñā'a xée ñā mí tuví ñā ne, ntēka ñā ñā xné'e, ñā ni'i kui'í i, ñā kuāá, ñā ñi'í, ni títin ka ñā ntánchokuví san. Tsōo ñā ñā'a san nú dī'ín Jesuú ne, ntavá'a ñā ñā.

³¹ Koó dā kúdu'va ñā'a san da íni ñā e ntáka'an ñā ñi'í san, e ntuvá'a ñā ni'i kui'í i san, e nakaka ñā xne'é san, e nakiní ñā kuāá san. Ntáka'an ñā e dōo ka'nu Xuva ñā Israeé san.

Dā xe'é Jesuu é ká'xí kimi míl ñā'a
(Mr. 8:1-10)

³² Kidáā ne, kāna Jesuu ñā ntántikin ñā ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Kantunta'ví ini kó un ntíí ntíí ñā'a san tsi é ita ntí'xin uni ntúvi e ntántoo ñā i'a nī ko. Ña túvī ka é ka'xí ñā. Ná ntío kó nataxnūu ú ñā é kuan tsí koo, tsi ntákakin ñā, tsí dā ná koo vita ñā itsi kān dókō —ka'an Jesuu.

³³ Ntáka'an ñā ntántikin ñā:
—¿Mí'i ntu kiki'í o tañú'ū i'a mí xoxo ntoo i? ¿Nté ntu koo xee tá'an é ka'xí ñā, é ñā te da díi ñā'a san? —ka'an ñā.

³⁴ Kaka'an Jesuu ni ñā:
—¿Títin ntú tañú'ū ni'i nto? —ka'an ñā.
Nantíko koō ñā, ntáka'an ñā:
—Ú'xe kūdii tañú'ū ni ūvi kudii a tsákā —ka'an ñā.

³⁵ Kaka'an Jesuu ni ñā'a san é na kuntoo ñā ñu'u kān.

³⁶ Kí'i ñā e u'xé tañú'ū sán nī tsákā sán ne, nākué'e ñā sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kidáā ne, ta'vi dāva ñā ne, xé'e ñā ñā ntántikin ñā é na tsí'i ñā nta'a ñā'a san.

³⁷ É'xí nta'ā ñā, un ntíí ntíí ñā. Dā kúvi ne, natáka ñā é ntóo ka ne, ú'xe xīka nátsu'un tsítu ká ñā ta'vi i.

³⁸ Ná te da kimi míl ñatíí san é'xi ñā ne, ntē ñā ni inté'vi ñad'íí san, nté i'xá san dī.

³⁹ Nataxnūu ñā ñā'a san kidaā ne, nákunūu Jesuu tún ntóo san ne, da kué'en ñā ñuú Madala.

16

Dā íkan ñā fariseu ni ñā saduceú san uun nuu i e dōo ka'nu
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Xéē ñā fariseú san nī ñā saduceú san é ncho koto nteé ñā Jesuu. Ntaíkan ñā te

nañē'e ñā ñā uun nuu i e dōo ka'nu é vē'xí e dukún kān.

² Ntá tsi kaka'an Jesuu ni ñā:

—Da kakuáā ne, ntáka'an nto: “Vá'a iñi teváā, tsi dōo dito xntivi e dukún kan”, xkoó ka'an nto.

³ Tévvāā ne, ntáka'an nto: “Dōo xóo iñi vevii, tsi dōo ñu'u viko xé'e i kan”, ka'an nto. Te ñni nto nté iñi da ntaíto nto e dukún kān, ¿nté kui ñā ini ntu nto nté koo kuví ñuxiví sa, da ntaíto nto nté o kakuvi vevii?

⁴ Ña kini ntáa, ñā ntáde é kīni kaa sán ne, divi ñā ntaíkan ñā nuu i e dōo ka'nu, ntá tsi ñā kué'ē ká Xuva ko nūu i é ntio ñā, tsí da mii nūu i váta ō kuví Jonaá san —ka'an ñā.

Kidáā né, ntáka Jesuu íkān né, tsoo mii ñā ñā.

U'xen íā iña ñā fariseu
(Mr. 8:14-21)

⁵ Dā xee ñā ntántikin ñā uun xo diñi ntute sán ne, kūtuni ñā tsí kunání ñā é kuído ñā tañú'ū.

⁶ Kaka'an Jesuu ni ñā:
—Kini nto ne, kuenta tsí víi nto ni ū'xen íā iña ñā fariseu ni ñā saduceú san —ka'an ñā.

⁷ Kidáā ne, ntáka'an ñā ni tā'an ñā:
—Kuan ō ka'an ñā, tsi ñā ni ido ō tañú'ū san —ka'an ñā.

⁸ Ñni Jesuu née iña ntádē kuení ñā ne, kaka'an ñā:

—¡Mpá! ¿Nté kui ñā ntákuinti'xe vá'a ntu nto? ¿Nté kui ntaítsu'un ntu nto tē ñā ni ido nto tañú'ū san?

⁹ ¿Váta kutúni ntú nto? ¿Ñā ntu naka'an nto tsí u'un tañú'ū san é'xi u'un míl ñā'a sán ne, títin xiká ka ñu'u ta'vi i e ntóo ka é natáká nto?

¹⁰ ¿Nté ñā ntu naka'an nto e u'xe tsi tañú'ū san e é'xi kimi míl ñā'a sán ne, títin xiká ka ñu'u ta'vi i e ntóo ka é natáká nto?

¹¹ ¿Nté kui ñā kañe'e dikí ntu nto e ñā te iña tañú'ū ntí'xe san kaka'an u? Kuenta tsí víi nto ni ū'xen íā iña ñā fariseu ni ñā saduceú san —ka'an ñā.

¹² Kidáā né, kūtuni ñā tsí ñā te kaká'an ñā iña u'xen íā é kaidáka tañú'ū san, tsí kaka'an ñā iña nuu i é ntánakuā'a ñā fariseu ni ñā saduceú san.

Dá kaká'an Pedru tsí Jesuu é Cristu ñā
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Dā xee Jesuu ñuú é nani Cesārea Filipú ne, kaka'an ñā nī ñā ntántikin ñā:

—Xu'u é vëxkúvi ú ñatíí ne, ¿neé ntu ña'a ú, te ká'an ñá'a san? —ka'an ña.

¹⁴ Nantíko koō ña, ntáka'an ñá:

—Iō ñá ne, ntáka'an ña tsí Juaan Bautista nto. Iō ñá ne, ntáka'an ña tsí Elia nto. Iō xtúku ña ne, ntáka'an ñá tsí Jeremia ntó, ō tuku ña'a ña kaka'án naa Xuva ko nto —ka'an ña.

¹⁵ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Ntō'ó ne, ¿xoó ña'a ntu ú, te kuinī nto? —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Símuun Pedru:

—Cristu ntó, I'xá Xuva kō ña kantíto san nto —ka'an ña.

¹⁷ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Nté kuān nte vá'ā ó ni o, Símuun, i'xá Jonaa. Sá'ā ne, ña te ñá'a ni nañe'e ñá o, tsí mii tsi Uvā kó, ña tuví e dukún kán.

¹⁸ Kaka'án u ni ō tsí ñá'ā é Pedrú ne, ñá'ā ó ne, xúu nchó ka'an. Nú xūu sa'á xntítsí u xúkūn ko. Ña kúvi víí doxi'í san nī ña'a, ña ntákuinti'xe i ko.

¹⁹ Ta'xí u o ntakāá iña i mí kadē kú've Xuva kō e dukún kán. Da xōó ka ña'a, ña é iō kuetsí i ñuxiví a ne, ká'ān tsí ña kúvi kí'vi ña e dukún kán. Kuan kōo víí Xuva kō e dukún kán di. Da xōó ka ña'a, ña é ntuvá'a ni Xuva ko ñuxiví a ne, ká'ān tsí kúvi kí'vi ña e dukún kán. Kuan kōo víí Xuva ko ni ña e dukún kán di —ka'an ña.

²⁰ Kidáā ne, kaka'an ñá nī ña ntántikin ña é ña ku ka'án kue'en tsí ña ni da xōó ka ña'a é Cristu ña.

Dá kakā'an Jéssu é kuví ña

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Nté ntúvi tsikán ne, eni ntu'u Jéssu kaka'an ñá nī ña ntántikin ña é kantio é kí'in ñá ñuú Jerusaleen. Ikān ne, ña te da ñá ñuú í dōo nto'ō ña nta'a ñatā sán nī tó'ō dutú nī mastrú leí san. Ka'ní ña ña ne, te kúvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku ña, ka'an ña.

²² Kidáā ne, kué'en xīo Pedrú san ni ñá né, ikān de tí ña ni Jéssu, kaka'an ña:

—Ñá te sá'á e ntio Xuva ko, Tó'ō. Ñá te kuan kōo kuví nto —ka'an ña.

²³ Ntá tsi xkokoto Jéssu ne, kaka'an ñá nī Pedru:

—¡Ñá kuān xkoó ka'an, tsí kaka'an vatā ó kaka'an tó'ō e ña vá'ā san! Ñá ku koton ntéén ko. Ñá te vatā ó kade kuení Xuva kō é kadē kuení o, tsí vata tsí ó de ña'a san káden —ka'an ña.

²⁴ Kidáā ne, kaka'an Jéssu ni ña ntántikin ña:

—Tē xoó ncho kuntikin í ko ne, ñá víí ka ña é ntio mii ña, ntá tsi na kuntikin ñá ko, kuān te na kuví ña.

²⁵ Tē xoó ntio i é nakāku ntuvi iña í ne, kunaá ña ntii dañu ntúvi. Ntá tsi tē xoó nakunaa i ntuvi iña i kuenta iña ko ne, ní'í ña ntuvi vá'á iña ña ntii dañu ntúvi.

²⁶ ¿Neé ntu ní'í ñatíí san te ní'í ña dá kanií ñuxiví sa, te nākunaá ña é tduiña ña? ¿Nté ntu kaa ntá'vi ñatíí san é tduiña ña?

²⁷ Tsí xu'u é vëxkúvi ú ñatíí ne, kí'xi ú nī ánjē ko. Dōó ka'nu ña'a ú, vatā ó ka'nu Uva kō. Kidáā ne, ntanáa ú ni ñá'a nee iñá idé ña xé un xé un ñá.

²⁸ Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō. Iō ñá'a e ntáñí ñá i'a vevíí ne, ña kúvi ñá da nté kiní ña é kixkadā kú've u ñuxiví sa —ka'an Jéssu.

17

Dā nádama kúñu Jéssu

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Dā kúvi iñu ntúvi ne, ntéká Jéssu Pedrú san ni Sántiau, ni ení ña, ñá naní Juaan, kue'en ní'í ña ña ūun xuku e dōo dukún ne,

² nuu tsi ña ne, nadama kúñu Jéssu. Nuu ña ne, xi'í nuu vatā ó kaxi'í nuu ngántii san ne, dōó é nuu ñá né, ntukui'xín kue'en.

³ Ura tsíkan ntii dító Muisee ni Élia, ñá ka'án naa Xuva ko kidaā ne, ntáka'an ñá nī Jéssu.

⁴ Kidáā ne, kaka'án Pedru ni Jéssu:

—Dōo vá'ā o tsí ntoo ntí i'a, Tó'ō. Tē ntio nto ne, xntítsí nti uní á ví'í í'a, uun iña nto, uun iña Muísee ne, uun iña Éliá di —ka'an ña.

⁵ Da ñá kaka'án Pedrú san ne, xée ūun viko e dōo kaxi'í nuu mí ntoo ña ne, távi nūu ña. Kaka'an tátsin Xúva kō mé'ñū vikó san:

—Ñá sá'á ne, I'xá mii kó, ña e dōo ntio ko. Dōo diní ko ni ñá. Kini nto é kaka'an ña —ka'an tátsin san.

⁶ Dā téku ña ntántikin ñá san sá'ā ne, nántuvé ña kúñu ña ñu'u kán né, dōo u'ví ña.

⁷ Ntá tsi vé'xi Jéssu ne, tñin nta'a ña ñá ne, kaka'an ña:

—¡Nakuntáñí nto! ¡Ñá ku u'ví nto! —ka'an Jéssu.

⁸ Dā íto ña ne, xōxó ka ña nguií san. Da mii tsi Jéssu ntísi ña.

⁹ Dá kúntí ña xuku sán ne, kaka'an Jéssu ni ña:

—Ñá ku ka'án ntó ni da xōó ka ña'a nee e íni nto da nté nantōto ú rkontúvi é xi'í u, xu'u é vëxkúvi ú ñatíí —ka'an ña.

¹⁰ Ntátsixe'e ña ntántikin ña:
—¿Nté kui ntáka'án ntu mastrú leí san é di'na Eliá san kí'xi ña? —ka'an ña.

¹¹ Kaka'an Jesús ni ña:
—Nuu é ntaā i tsí di'na Elia kí'xi ña ne, xtūví tu'vē ña é un nti'í.

¹² Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsi e kí'xi Elia, ntá tsi ña ni kutúni ñá'a san te divi ñá né, ide ña ni ña da neé ka é ntio ña. Kuan kōo nto'o kó nta'a ña di, xu'u é vēxkúvi ú ñatī —ka'an Jesús.

¹³ Kidáā ne, kutuni ña ntántikin ña tsí kaka'an ñá iña Juaan Baútista.

Dā ntavá'a Jesuu úun na kudii, ná kaxi'i mii

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Dā xee ña mi dóo ntoo ña'a ne, vé'xi uun ñatī mí tuví Jesús. Ínchiti ña nū ñá ne, kaka'an ña:

¹⁵ —Tō'ó, ntuntá'ví ini nto i'xá ko, tsí kaxi'i mii nā ne, xntii nto nā. Dōo kanto'o na. Nuu nuu tsi kantava nuu na nchú'un kán ne, kako'xó nuu na nú ntute kán di.

¹⁶ E kíxni'i ú na é ntāvá'a ña ntántikin ntó na, ntá tsi ña ni kuvi vií ña —ka'an ña.

¹⁷ Kaka'an Jesús:
—¿Nté o ntu! ¿Nté kui ña ntákuinti'xe ña'a sán ko, ña e ntáde é kīni kaa? ¿Tītín ka ntu ntuvi kutí ú ni ntō? Kixni'i nto na i'a —ka'an ña.

¹⁸ De tí Jesús ni é ña vá'ā san ne, ntī é ña vá'ā san é nuu nima na. Ura dú'va tsi ntuvá'a na.

¹⁹ Kidáā ne, xéē ña ntántikin ña mí tuví Jesuú ne, tsixe'e ña ñá:

—¿Nté kui ña ni kuvi vií ntu nti é nakūnu ntí e ña vá'ā san? —ka'an ña.

²⁰ Kaka'an Jesús ni ña:
—Tsi ña te kanī nima ntó ntákuinti'xe nto. Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí kuān te un sīn kue'en tsi ntákuinti'xe nto ne, kuān te vata kaa uun kudii ntikin kulí san é kuinti'xe nto ne, kuvi ka'an ntó ni xūku san: “Kuē'én ikān”, ne, kí'ín. Ña túvī neé kue'en tsi é ña kuvi vií nto.

²¹ Ntá tsi e ña vá'a vāta kaa sá'a ne, ña ntī tē ña kuntóo ixu o né, tē ña dóo ka'an ntá'ví o di —ka'an Jesús.

É kūvi uvi íto kaka'an Jesús é kūví ña

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Dá ntoo ña ñuú Galileá ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Xu'u é vēxkúvi ú ñatī ne, ntuvi ú kuenta ntá'a ña'a san.

²³ Ka'ní ña kó ne, te kūvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku u —ka'an ña.

Dōo kántoo nta'xa ña ntántikin ña.

Dā ntá'vi Jesuu ni ña ntántikin ña diu'un xōo iña xúkūn

²⁴ Dā xee Jesús ñuú Capernau ni ña ntántikin ñá ne, vé'xi ña ntaído diu'un xōo iña xúkūn san mí tuví Pedrú san ne, ntáka'an ña:

—¿Ña kantá'vi ntu mastru ntó diu'un xōo san? —ka'an ña.

²⁵ Kaka'án Pedrú san:

—Kantá'vi ña —ka'an ña.

Dā kí'vi Pedrú san má vi'i kán ne, di'na kaka'an Jesús ni ña:

—¿Nté ntu de kuéni o, Simuun? ¿Xoó ntu nta'a i ntaído rei ñúxivi san diu'un xōo ni diu'un iña ñu'ú san? ¿Nta'a ña ñuú mii ñá né, o nta'a ña tuku ñuú san? —ka'an ña.

²⁶ Kaka'án Pedru:

—Nta'a ña tuku ñuu —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Dukuān ne, ñá kantio é ntá'vi ña ñuú mii ñá.

²⁷ Ntá tsi vata koo é ña kudíin ña ne, kue'én nu míni kán ne, nakuitan xu've é kantikin kaa xu'u tsákā san. Tavan da neé ka tsákā, kiti é tīn di'na. Dá ntíkán xu'u ti ne, naní'i o uun diu'un kuetsi. Kí'in ne, da nta'vin diu'un xōo o ne, iñá kó di —ka'an ña.

18

¿Xoó ntu é dií ka ka'nu i?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ntuvi tsikán ne, xéē ña ntántikin ña mí tuví Jesuú ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu é dií ka ka'nu i mí kadē kú've Xuva kō? —ka'an ña.

² Káná Jesús úun i'xá san ne, xtuví ñá i mé'ñū ña'a san.

³ Kaka'an ñá ni ñá'a san:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni nto: Tē ña nadáma nto nima nto é kuinti'xe nto vatā ó de a i'xá kuetsi sán ne, ña kúvi kí'ví nto mí kadē kú've Xuva kō.

⁴ Xoó ña'a, ña é ña káde ka'nu vata kaa i'xa sa'á ne, divi ñá é dií ka ka'nu ña mí kadē kú've Xuva kō.

⁵ Xoó ña'a é kí'i ña uun i'xá vata kaa sá'a kuenta iñá ko ne, vata te xū'u kí'i ña ko.

Dōo xii kaa é vīi o é kīni kaa

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Ntá tsi da xōo ka ña'a é kué'é ña itsi é vīi é kīni kaa da neé ka i'xá san é kakuinti'xe i kó ne, dií ka vá'ā ó te kunū'ni uun xuu xodo

ka'nu dúkun ñá ne, na kunuu nto'o mii ñā má ntute ñu'u kân.

⁷ ¡Ntā'vi ide ñā ñuxiví a tē kade ñā é vīi tuku ñā'a kuétsi! Kuan tsi iō nuu i é kīni kaa, ntá tsi ¡ntā'vi ide ñā'a san, ñā é kaxé'e itsi é vīi ta'an ñā é kīni kaa san!

⁸ Te ntā'a nto, o te dī'in nto kade i é vīi nto é kīni kaa san ne, ka'nté nto ne, nakuitā nto. Díi ka vá'ā ó te u'ntu nto xēe ntó e dukún kân, te kāka xné'e nto, é xēe ni'i nto ntuvi ntá'a nto, ntuvi dī'in ntó dô'vi kan mi dóo kai'xi ñú'ú san.

⁹ Te ntūxnúu nto kade i é vīi nto é kīni kaa sán ne, tavá nto ne, nakuitā nto. Díi ka vá'ā ó te xēe ntó e dukún kan ni ūun tsi ntuxnúu nto, é xēe ni'i nto ntuvi ntūxnúu nto dô'vi kan mi dóo kai'xi ñú'ú san.

*Kuenta iña á le'ntu é kúnaa
(Lc. 15:3-7)*

¹⁰ 'Koto ntó tē ñā kadá kuení nto tē ñā nuu á'vi i'xá san. Tsí kaka'án u ni ntó tsí e dukún kân ne, ánjē san é kade ñā i kuentá ne, utén utén ntoo ñā nta'a Xuva kō, ñā é tuví e dukún kân.

¹¹ Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, vé'xí u é nakákú u ñā'a, ñā ntákunaá san.

¹² '¿Nee iñá ntu ntádē kuení nto? Te ūun ñā'a né, iō uun sientu á le'ntu ñā ne, uun xti kunaa ti ne, ¿ñā ntu te tsoo míi ñā kiti kimi díko xe'un kimi san má kú'u kan dá kī'in ñā kīnantúku ñā kiti uun, kiti kunaá san?

¹³ Te nāni'i ñā tí ne, nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntó, tsí díi díi ka diní ñā ni kiti nāni'i ñā san é kiti kimi díko xe'un kimi, kiti ñā ni kunáa san.

¹⁴ Kuān ó ni Uva kō, ñā tuví e dukún kân. Ñā ntío ñā é kúnaa nté uun i'xá san.

*Nté koo kada ka'nu ini o ni ta'an kō
(Lc. 17:3)*

¹⁵ Tē kade ta'an nto é kini kaa ni ntó né, kue'ēn ntó mí tuví ñā ne, ká'an nto ni ñā nte o dé ñā, da mii xnto ni ñā. Te kīni ñā é kākā'an ntó ne, é ntūvá'a nto ni tā'an nto.

¹⁶ Ntá tsi tē ñā kini ñā é kākā'an ntó ne, kuntēka nto uun ne, ō uvi ñā'á ka ñā'a vata koo é kīni ñā.

¹⁷ Tē ñā ntío ñā kini ñā e ntáka'an ñā tsikán ne, ká'an nto nī ñā ntákuinti'xe i san, ñā ntánataká nuu má ūkún kân. Tē ñā ntío ñā kini ñā ñā ntákuinti'xe i sán ne, ñā kú de ká nto ñā kuenta. Vīi xnto kuenta tsí vata ntáa ñā'a, ñā é ñā ntákuinti'xe i, nī ñā ntaído diu'un xóo san.

¹⁸ Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntó: Da xóo ka ñā'a é kākā'an ntó ni ñā ñuxiví a e ñā kivi

ki'in ñā mí tuví Xuva kō ne, kuan tsi kōo ka'an Xúva ko ni ñā e dukún kân di. Da xóo ka ñā'a é kākā'an ntó ni ñā ñuxiví a é kūvi ki'in ñā mí tuví Xuva kō né, kuan kōo ka'an Xúva ko ni ñā e dukún kân di.

¹⁹ Sá'a kākā'an xtúku ú ni ntó tsí te ūun tsi ntáde nto nima ntó uvi ñā'a nto da ntaikan ntó nta'a Xuva kō ne, Xuva kō, ñā tuví e dukún kân ne, ta'xi ñā é ntaikan nto.

²⁰ Dā mí'i ka mí nataká nuu uvi uni ñá'a kuenta iñá ko ne, ikân tuví u mé'ñu ñā di — ka'an Jesús.

²¹ Kidáa ne, xēe Pedru, kaká'an ñā ni Jēsuu:

—Tō'ó, ¿ki'in ito ntū kada ka'nu ini u ni tā'an ko dá kadē xení ñā nī ko? ¿Vá ū'xe ito ntu? —ka'an ñā.

²² Nantíko kōo Jesús, kaká'an ñā ni ñā:

—Ñá kākā'an u ni o te da mii tsí é ū'xe íto, tsí un tsi nté kīmí sientu kimi díko u'xi íto.

*Kuenta iña ñā kade tsiñu é ñā ni ntío ñā
kada ka'nú ini ñā ni tā'an ñā*

²³ 'Kuvi ka'an ó tsi mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun rei é iō titín ñā ntáde tsiñu iña ñā kaa. Ntío ñā natava ñā kuenta ñā ntáde tsiñu iña ñā.

²⁴ Dā éni ntu'u ñā tává ñā kuentá san ne, xee ní'i ñā uun ñā'a, ñā tanūu diu'un é vāta kaa uvi díko uun kuía xá'vi ñā.

²⁵ Ñā ni kúvi ntanáa ñā. Dukuān ne, kaka'an tó'o ñā é díko ñā ñā, ni ñā dī'i ñā, ni i'xá ñā, ni un ntí'i é iō iña ñā, vata koo é na ntūnaa é tanūu ñā.

²⁶ Nákunchití ñā kade tsiñu san núu ñā ne, íkan ñā dā xe'e, kaka'an ñā: “Na kūtíi ká nto nī ko, Tó'ō. Ntanáa ntí'i u é tanūu u”, ka'an ñā.

²⁷ Ntūnta'ví ini tó'o ñā ñā ne, nangava ñā ñā né, nakadī ñā kuenta ñā.

²⁸ Dā ntíi ñā kade tsiñu san vi'i tó'o ñā né, tā'án ñā uun ñā'a, ñā é kade tsiñu dadíi ni ñā. Ñā sá'á ne, tanūu ñā diu'un ta'an ñā é vāta kaa uun sientu ntúvi xá'vi ñā. Ñā'a, ñā é tanūu ñā iña í san ne, írkā ñā dukun ñā é nakuē'ne ñā ñā ne, kaka'an ñā: “Ntá'vīn ko é tanūun”, ka'an ñā.

²⁹ Nákunchití ñā tanūu san núu ñā ne, kaikan ñā kaka'an ñā: “Na kūtíi ká nto nī kó, tsi ntá'vi ntí'i u”, ka'an ñā.

³⁰ Ntá tsi ñā ni ntío ñā tsikán ne, tsi'i kuétsi ñā ñā ne, xnuu kutu ñā ñā dā nte ntá'vi ñā é ita nūu ñā.

³¹ Dā ini ñā ntáde tsiñu, ñā nguii san, nté ō kúvi ne, dōo dé kuení ñā. Kué'en ñā ne, ká'an ñā nī tó'o ñā nté ō kúvi.

³² Kidáā né, kāna tó'lo ña ña kuān ó de sán ne, kaka'an ñá ni ñā: “Ñá tē nté kaa kinī ó kaden. Xu'ú ne, nakādí u kuenta ó tsi ikān kó da xe'e.

³³ ¿Nté kui ña ni ntunta'ví ini ntu o ta'an o, vatā o dé u ni ō?”, ka'an ña.

³⁴ Kūdiin kué'ēn tó'lo ña ni ñā né, ntāda ña ña kuenta ntá'a maú san é xnuu kutu ña ña dā nté ntanáa ntí'i ña é tanūu ña —ka'an Jéssu ni ña.

³⁵ Da kidáā ne, kaka'an ña:

—Kuān koo vií Uva kō, ña tuví e dukún kan, ni nto tē ña kada ka'nú ini nto kanī nima ntó ni tā'an nto di —ka'an Jéssu.

19

Dá kakā'an Jéssu iña ña ntánatsoo mii tā'an (Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Dā kúvi ka'an Jéssu sá'ā né, ntāka ña ñuú Galileá ne, kué'en ña ñuú Judea é tuví uun xo diñi ntute ka'nu Jordaán san.

² Ñá te da dīi da díi ña'a ntīkin ñá ña ne, ikān ntavá'a ña ña.

³ Vé'xī ña fariseú san mí tuví Jéssu é kōto nteé ña ña ne, tsix'e ña ñā:

—¿Kāka'an ntú lei Muisee é xīi kaa é natsoo mii ntí ñadī'í nti dá nēé ka nuu i kuví? —ka'an ña.

⁴ Kaka'an Jéssu ni ña:

—¿Vāta nakuá'a ntu nto tú'un Xuva kō mí kāka'an tsí dīvi ñā é dēvá'a ña ña'a ne, dē kú'vé ñá ñatī'í ni ñadī'í é kuntōo dadī'í ña?

⁵ Dukuān né, xtuví mii ñatī'í san uva ña ni dī'í ñā é kuntōo dadī'í ña ni ñadī'í ña. Uun tsi kúñu kúvi ña ntuví ña.

⁶ Vī'í a vé ne, ñá te ūvi ñá'a ká ña, tsí uun sá ña. Dukuān ne, ña vá'ā o é nantii ntee ta'an ñā'a san neé e teé ta'an Xuva kō —ka'an ña.

⁷ Ntátsix'e ña Jéssu:

—¿Nté kui kaka'an ntú Muisee é kuví natsoo mii ntí ñadī'í nti kuan? —ka'an ña.

⁸ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Dā xe dóo ka'xi nima ntó ne, dukuān e tá'xi Muisee é natsoo mii nto ñadī'í nto, ntá tsi ña te kuán o ni ntio Xuva ko nte ntúvi dī'na.

⁹ Kaka'an u ni ntō tsí da xōo ka ña'a é natsoo mii ña ñadī'í ña, ntá tsi tē ña te neé ni ide ñadī'í san é kini kaa ni tuku ñatī'í san ne, tē natánta'a ñatī'í san ni tuku ñadī'í ne, kade ña kuētsi —ka'an ña.

¹⁰ Ntáka'an ña ntántīkin ña:

—Te kuan kōo kuví uun ñatī'í ni ñadī'í ñá ne, díi ka vá'ā ó é ña tánta'a ō —ka'an ña.

¹¹ Ntá tsi kaka'an Jéssu ni ña:

—Ñá te ūn ntí'í ntí'í ña'a é kūtí'í ña é nī'í ña sá'ā, tsí mii tsi ñā é xe'e Xuva kō é kuan koo kuntōo ña.

¹² Ío ñatī'í é ña kuví kóo i'xá ña, tsi e dúkuan kāa ña da káku ña. Ío túku ñatī'í ne, ña'a san ide ña e ña kuví koo i'xá ña. Ío túku ñatī'í ne, ña ntío ña tánta'a ña kuenta iña tsiñu e ntáde ña iña Xuva ko. Xoo kutí'í e kuintí'xe i sá'ā né, na kuínti'xe i —ka'an ña.

Dā náxnuu viko Jéssu ún ntí'í i'xá san (Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Kidáā ne, xee ní'i ña i'xá san mí tuví Jéssu é tīin nta'a ñā í, é kā'an ntá'ví ña iña i. Ña ntini'í Jéssu san ne, de tíi ña ni ñā ntánteka i'xá san,

¹⁴ ntá tsi kaka'an Jéssu:

—Kué'e ntō itsi é na kī'xi i'xá san mí tuví u. Ñá ku kādí nuu nto i, tsí ña'a é ío nima í vatā ó nima i'xá san ne, dīvi ñā é kāduku ntée ña mí kadē kú'vé Xuva kō —ka'an ña.

¹⁵ Dā kúvi tīin nta'a ntí'í ña i ne, da kidáā ntáka ña.

Uun ñatī'í kuetsī, ña kuika, kátsix'e ña Jéssu

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Xée uun ñatī'í mí tuví Jéssu ne, tsix'e ñā:

—Mastrú, ¿neé ntu nuu i é vā'á kantio é vií u vata koo é nī'í ko ntuví va'á iñá ko ntii dañu ntúvi? —ka'an ña.

¹⁷ Kaka'an Jéssu ni ña:

—¿Nté kui katsix'e'ēn kó iña é vā'a? Da mii Xuva kō é vā'á ña. Te ntio o ntuví vā'á iña o ntii dañu ntúvi ne, kadan ntaan é kāka'an Xuva kō —ka'an ña.

¹⁸ Kidáā ne, kaka'an ña:

—¿Neé ntu é kāda ntaa u? —ka'an ña.

Kaka'an Jéssu:

—Ñá ku ē'nín ña'a. Ñá ku naki'in ñadī'í ñá'a. Ñá ku kī'in dú'un. Ñá ku kā'án dovete.

¹⁹ Kuikon ñu'un uva o ni dī'í ō. Kuinima ó ta'an o vatā ó kakuinima míi ō kúñu ō —ka'an Jéssu.

²⁰ Kaka'an ñá ni ñā:

—É un ntí'í sá'á kade ntaa ú ntē da ku lú'ntí u. ¿Neé ka ntu é kākunaa? —ka'an ña.

²¹ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Tē ncho viin é un ntí'í é vā'á ne, kué'ēn, nadikon iña o ne, kué'ēn diu'un san ña ntá'ví san vata koo e ní'í o nuu i é vā'a é dukún kán. Kidáā né, kixntīkīn ko —ka'an ña.

²² Dā téku ña é kaka'an Jésuú ne, kunta'xa iní ña, tsi dóo kuika ña. Kuan tsi ò ntaka ña.

²³ Kaka'an Jésuu ni ñá ntántikin ña:

—Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō. Tsi dóo ntii tu'un é xee ñá kuiká san mí kadē kú've Xuva kō.

²⁴ Kaka'án xtuku ú ni ntō tsí dií ka ña ntii tu'un é k'í'ví uun kameu xávī x'íkī natee ò san é k'í'ví uun ña kuiká san mí kadē kú've Xuva kō —ka'an ña.

²⁵ Dā téku ña ntántikin ñá sá'ā ne, koó dā kúdu'va ña. Ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu kūvi nakáku i kuan? —ka'an ña.

²⁶ Íto Jesuu ñá ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ña'a sán ne, ña kúvi nakákú mii ña nima ñá, ntá tsi Xuva kō ne, un ntíí ntíí kuvi víí ña —ka'an ña.

²⁷ Kidáā ne, kaka'án Pedru:

—Ntí'í ne, é xtuví mii ntí'í nti é kuntikín nti nto. ¿Nee íñá ntu ní'í nti? —ka'an ña.

²⁸ Kaka'an Jésuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō tsí ikan ñūxiví xéé san ne, kutúví u, xu'u é vēxkúví ú ñatíi, nú teu ka'nú ko ne, diví ntō e ntántikin ntó ko ne, kuntōo nto uxuvi teu na'nú san di, kadā kú've nto íñá uxuvi táta ña Israeé san.

²⁹ Da xóo ka ña'a, ña é xtuví mii i ví'í i, ò ení ña, ò ta'an ñá, o uva ñā, o di'í ñā, ò i'xá ña, o ñū'u ña kuenta íñá ko ne, ní'í ña ūun sientu íto ká xtuku. Ní'í ña ntuvi vā'á íñá ña ntii dañu ntúvi di.

³⁰ Ntá tsi titín ña'a, ña é odo nūu vevíí ne, nte áta i kan kuntōo ña te kúvi ne, ña é ntoo ata i kán vevíí ne, kodo nuū ñá kídaā.

20

Kuenta íñá ñá ntáde tsiñu

¹ Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa tó'o ví'í san kaa. Tévaā tsi kañ'e ñá, kaixntuku ñā xoó kada tsiñu i matú ña.

² Kaka'an ñá ni ñā'a san tsi ntá'vi ni ña ña ntúvi é káda tsiñu ña ne, taxnúu ña ña matú ña.

³ Kaeku ñin teváa ne, iní ña tsi ntāñí ka tuku ña'a nú ā'ví kán é ña te neé ntáde ña.

⁴ Kaka'an ñá ni ñā: “Kūkada tsiñu nto matú ko kán ne, ntá'vi va'a ú nto”, ka'an ña. Ne, kué'en ña kūkada tsiñu ña.

⁵ Kuan tsí ó de ña dá kii xtúku ña da ká'ñu ntuvi ne, kaeku uni kuáa di.

⁶ Dā kaéku u'un kuáa ne, kii xtúku ña ne, ní'í ká ña ña'a, ña é ña tuví nee é vii. Kaka'an ñá ni ñā: “¿Nté ntū ó de nto i'a? ¿Nté kui ña ntáde tsiñu ntu nto?”, ka'an ña.

⁷ Ntáka'an ñá ni ñā: “Ñá ni ní'í nti xoó ta'xi i ntí tsiñu”, ka'an ña. Kaka'an tó'o í sán ni ñā: “Kue'ēn ntó matú ko kan kūkada tsiñu nto di”, ka'an ña.

⁸ Dā kúneé ne, kaka'an tó'o tsiñu sán ni ña odo nūu nuu tsiñu san: “Kūkaná nto ña ntáde tsiñu sán ne, ntá'vi nto ñā, di'na ña é xéé rkontuvi. Nté ata i na ntii ña xee nte dí'na”, ka'an ña.

⁹ Ña xee kaéku u'un kuáa ne, ní'í ña xā'ví ña é uun ntúvi.

¹⁰ Ña xee dí'na ne, dií ka kue'e ní'í ña, kuíni ña. Ntá tsi kuédadii tsi ní'í ña é un é un ñā.

¹¹ Dā ntuá'vi ña ne, ká'an ntéé ña tó'o tsiñu san,

¹² ntáka'an ña: “Uun ura kúdii dé tsiñu ña'a san, ña xéé rkontuvi é ntí'í ne, dadii tsi o ntuá'ví ntí ni ñā. Ntí'í ne, ni ntuví dé tsiñu nti. Dōo ntó'o ntí ka'ni san”, ka'an ña.

¹³ Kaka'an tó'o tsiñu san ni ña: “Ñá te káde u é kini kaa ni ntō. ¿Ña ni ká'an ntú nto ní ko tsi vā'ā o xa'ví nto dá kaka'án u ni ntō?”

¹⁴ Kūni'í nto xá'vi ntō né, kue'ēn nto. Xu'ú ne, ncho vii ú ní ña xee da rkontuví san vatā o dé u ni ntō.

¹⁵ ¿Vá ña kuvi ntu vii u é ntio kó ní diu'ún ko? ¿Ó ntákune'u iní ntu nto tsí ña kade vini u?”, ka'an ña.

¹⁶ Kuan kōo kuvi ni ña vé'xi ata i kán di; di'na ña kodo núu ña ne, ña é odo nūu di'na ne, kuntōo ña nte ata i kan. Tsí kuān te titín ña'a kana ú ña ne, ñá titín ña kué'e u é kodo nuū ña —ka'an Jésuu.

*É kūvi uni íto kaka'an Jésuu é kuví ña
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)*

¹⁷ Dá kué'en Jésuu itsi Jerusaleén ne, nakana xio ña uxuvi ñá'a ña ntíni'í ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

¹⁸ —Kiní nto, tsí ki'ín o ñuú Jerusaleen. Ikān ntada ña kó kuenta ntá'a tó'ō dutú san ní mastrú leí san. Ká'an ñā tsí kuví u, xu'u é vēxkúví ú ñatíi.

¹⁹ Ntada ña kó kuenta ntá'a ña tuku ñuú vata koo é kīni díki ña ko ne, natii nuu ña kó xo'lo. Xnteē ñá ko ntiká krusi kán di. Ntá tsi ntoto xtuku ú te kuvi ūni ntúvi —ka'an ña.

*Di'í Sántiau ní Juaán ne, íkan ña da xe'e
(Mr. 10:35-45)*

²⁰ Kidáā ne, xéé di'í i'xá Zebedeú san mí tuví Jesuu, xee ní'í ña i'xā ña. Nakunchití ña nūu ña ne, íkan ña da xe'e.

²¹ Kaka'an Jésuu ni ña:

—¿Nee iñá ntu ntio nto? —ka'an ña.

Kaka'an ñá ni ñā:

—Ká'an nto na kadā kú've dadii ntuvi i'xá ko ni ntō mí kadā kú've nto; uun chí ne, diñi kua'a nto ne, uun chí ne, diñi datsin nto —ka'an ña.

²² Ntá tsi kaka'an Jesús ni ña:

—Ñá ñni nto nee é kaikan nto. ¿Kútí ntu ntō é ntō'o nto é vāta koo nto'o ko? —ka'an ña.

Ntuvi ñátí san ntáka'an ñá ni ñā:

—Kuvi vií nti —ka'an ña.

²³ Kaka'an Jesús ni ña:

—Nto'o nti'xe nto vata koo nto'o ko, ntá tsi ña te xú'ú kaduku ntée u é kuē'é u xoó kutūvi í diñi kua'a kó, o xoó kutūvi í diñi datsin ko, tsí Xuvā ko e dé ku've ña xoo é kuntoo dadii i nī ko —ka'an ña.

²⁴ Dā kútuni u'xi ñá'a ña nguii sán ne, kūdiin ñá nī Juaan ni Sántiaú san.

²⁵ Ntá tsi kána Jesús ñá ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ñni ntó tsi tó'ō ña é ña te ñá Israeé ne, dōo ntáde na'nu ña ni ñā'a ña. Dōo ntii ntáde kú've ña.

²⁶ Ñá ku kuān xkoó de nto. Da xōó ka ña'a nto é ncho vií ka'nu nto ne, xntii nto tā'an nto.

²⁷ Da xōó ka ña'a nto é ncho kodo nuū ntó ne, xntii nto tā'an ntó,

²⁸ vatā ó de ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatí. Ñá te vē'xi u é xntii ñā'a sán ko, tsí vé'xi u é xntii ú ña ne, é kuē'é u ntuvi iñá ko kuenta iña ña —ka'an ña.

Dā ntavá'a Jesús uvi ñá kuāa

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Dā ntáka ña ñuú Jericoó ne, ñá te da dīi da díi ña'a ntántikin ñá Jesús.

³⁰ Uvi ñá kuāa san ntántoo ña diñi itsi san. Dā téku ña tsi kuítā nti'xin Jesús ne, un ntii tsi ntáka'an ña:

—¡Ntuntā'ví ini nto ntí, I'xá ika Dāvii, ña táxnuu Xuva kō é kadā kú've ntó iñá nti! —ka'an ña.

³¹ Ntáde tí ña'a san ni ña, ntáka'an ña é diin diin tsi kuntoo ña. Ntá tsi da díi díi ka ntii ntáka'an ña:

—¡Ntuntā'ví ini nto ntí, Tó'ō, I'xá ika Dāvii! —ka'an ña.

³² Íntítsí Jesús ne, kána ña ña. Kaka'an ña: —¿Nee iñá ntu é ntio nto é vií u ni ntō? —ka'an ña.

³³ Ntáka'an ñá ni ñā:

—Nakaán nto ntuxnúu nti, Tó'ō —ka'an ña.

³⁴ Ntuntā'ví ini Jesús ñá ne, tñn nta'a ña ntūxnúu ña ne, ura tsí i náxí'í ntuxnúu ña. Kidáa ne, íntikin ñá ña.

21

Dā xee Jesús ñuú Jerusaleen

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Dā xee étsin ña ñuú Jerusaleen, dá ntoo ña ñuú Befagee mí tuví xuku Olivú san ne, taxnúu Jesús úvi ña'a ña ntántikin ña,

² kaka'an ñá ni ñā:

—Kue'ēn ntó ñuu é tuví da'a san. Ikān ne, nani'i nto uun búru é ntee tñn tí ni i'xā tí. Nantuté nto tí ne, dá kixni'i nto tí.

³ Te tsixe'e ñā'a san nto nté kui kánantute nto tí ne, ká'an ntō tsi tó'o nto kántio ña tí. Tē kúvi dé tsiñu ni'i ña tí ne, ura tsí i nataxnúu ña tí —ka'an ña.

⁴ Kuan o kúvi vata koo é kūntaa é káka'an ña é ka'án naa Xuva ko kídaa:

⁵ Ká'an nto nī ña ñuú Siuun:

“Koto nto, tsi vé'xi reí nto mí ntoo nto.

Ñá te ká'nu ña'a kade ña;

ntekú ña buru,

uun a búru, kiti é vāta xoo kuntéku í tí,

i'xá buru ntíi, kiti kaido san.”

Kuan kōo ka'an nto,

ka'an ña.

⁶ Kué'ēn ña ntántikin ñá ne, de ntaa ña vatā ó kaka'an Jesús.

⁷ Kue'en ní'i ña búrú san ni i'xā tí ne, tsodo ña dōo ña áta i'xá tí ne, ikān intéku Jesús tí.

⁸ Ñá te da dīi ña'a ntáñi ñá ikān né, tsōo ña doo ñá itsi kán. Iō ñá ne, katsin ña ntá'a utun ne, tsoo ña itsi san.

⁹ Ñá te da dīi ña'a odo nuú ña nuu ñá ne, ñá te da dīi ña'a vé'xi ña atā ñá di. Un ntíi ntíi ña ntáka'an ña:

—¡Dōo vá'a I'xá ika Dāvii, ña táxnuu Xuva kō! ¡Na xnuu viko Xuva ko ñā, ña é vē'xi kuenta iña ña! ¡Dōo ká'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kán! —ka'an ña.

¹⁰ Dā xee ñá ñuú Jerusaleen ne, un ntíi ntíi ña ñuú i san ne, itsu'un ñā, ntáka'an ña:

—¿Xoó ña'a ntu ña sá'a? —ka'an ña.

¹¹ Ntáka'an ñá'a san, ña vexní'i ña:

—Ña sá'a ne, ña é káka'án naa Xuva ko, ña nani Jesús, ñá vē'xi ñuú Nazaree é tuví ñuú Galilea —ka'an ña.

Dā ntántoo Jesús ini ukún ka'nu

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Kúkí'ví Jesuu má ūkún Xuva kō ne, nakúnu ña ūn ntíí ntíí ña'a, ña e ntádikō, ña e ntáñii kití é kuē'é ña doméni iña Xuva ko. Iní ukún san ntoo ña. Nantáva Jēsuu mesa ñá'a, ña ntánadama diu'ún san, ni sīa ña ntádiko pāloma.

13 Kaka'an ñá ni ñā:

—É ūve na'a tú'un Xuva kō: “Vi'i kó ne, vi'i mí ka'an ntá'ví ña'a”, ka'an. Ntá tsi ntó'ó ne, ntáde nto mâvi ñá du'u —ka'an ña.

14 Dá tūví Jesuu má ūkún kân ne, vé'xi ña kuáa san nī ña xne'é ne, ntāvá'a ña ña.

15 Ntá tsi kúdiin tó'ō dutú san nī mastrú leí san dā íni ña nté ō dé Jesuu nuu i e dóo na'nu san. Iní ña tsí un ntíi tsí ntáka'an i'xá san má ūkún kân: “jDóo ka'nu I'xá ika rei Dāvii!” Kuān o ntáka'an i'xá san.

16 Ntáka'an ñá ni Jēsuu:

—¿Ña katéku ntu nto tsí dovéte ntáka'an i'xá san iña nto? —ka'an mastrú leí san.

Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Katekú ko nté ō ntáka'an. Vāta kiní ntu nto mí kakā'an tú'un Xuva kō: I'xá kuetsī sán ni i'xá ikin ne, xé'e Xuva kō é kāta é vā'á kue'en Xúva kō. Kuan ō ka'an —ka'an Jēsuu.

17 Kidāā né, ntáka Jesuu mí ntoo ña ne, kué'en ña ñuú Betania mí itúvi ña uun ñuu.

Dā kúdiin Jēsuu ni tun ígū é ña ni kii kítí i
(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Tévvāá, dā ntíko kōo ñá ñuú Jerusaleén ne, kakakin Jesuu.

19 Iní ña uun tun ígu dīñi itsi san. Kué'en ña mí ntítsí ne, da mii xūku í uve. Kaka'an ña:

—jÑa kóo ká kití o! —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i ítsi ūtun san.

20 Koó dā kúdu'va ña ntántikin ña da íni ña utun san. Ntáka'an ña:

—¿Nté ō ntu é uun da'na tsi ítsi tun ígū san? —ka'an ña.

21 Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Te kuinti'xe nto Xuva ko, tē ña kadá kuení nto é ña kuvi vií ña ne, ñá te sá'á tsi é kūvi vií nto, vatā o dé u ni tun ígū san. Tsí kuvi ka'an ntó ni xūku sá'á di: “Kuē'én, kō'xón nuun ntute ñu'u san.” Te kuan kōo ka'an ntó ne, kuan kōo kuvi.

22 Da nēé ka é kakan ntó nta'a Xuva kō dá ntáka'an ntá'ví nto ne, te kani iní ntó ne, ní'í ntō —ka'an ña.

Xoo de kú'vē i é kūvi vií Jesuu núu i é kade
ñā

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Dá kúkí'ví Jesuu má ūkún kân ne, vé'xī tó'ō dutú san ni ñatā san mí tuví Jesuu dá kanakuā'a ña ña'a sán ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—¿Nté o ntu é kūvi vií nto nuu i é kade nto? ¿Xoó ntu de kú'vē i é vií nto sá'á? —ka'an ña.

24 Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Tsixē'é u nto uun nuu í di. Te nantiko koō ntó ne, kidāa kākā'án u ni ntō nté ō kúvi é kūvi vií u nuu i sá'a.

25 ¿Xoó ntu de kú'vē i é nakūtsi ntute Juaan ñá'a san? ¿Xuva ntu kō de kú'vē ñá, o kūdii ña'a ntú san de kú'vē ña? —ka'an ña.

Ntáka'an mí tó'ō dutú san ni ñatā san:

—Te kākā'án o tsí Xuva kō de kú'vē ñá ne, kidāa ne, tsixe'e ña kō nté kui ña ni kuinti'xe kō Juaan.

26 Ntá tsi te kākā'án o tsí kūdii ñá'a san de kú'vē ñá ne, u'vī kó te kúdiin ñá'a san ni kō tsí ñá kākā'án naa Xuva kó Juaan san, kuini ña —kuan ō dé kuení ña.

27 Dukuān ne, ntáka'an ñá ni Jēsuu:

—Ñá iní ntí —ka'an ña.

Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ntē ña kākā'án u di xoó de kú'vē i é vī u sá'á —ka'an ña.

Núu i ñā úvi i'xá san

28 Kaka'an Jēsuu:

—¿Nee iñá ntu kadē kuení nto iña nuu i sá'a? Uun ñatíí ne, xío ūvi i'xá ña. Kué'en ña mí tuví i'xá nuu í san ne, kaka'an ña: “Ō da', kukutun veví”, ka'an ña.

29 Kaka'an na: “Ñá kī'ín u”, ka'an na. Ntá tsi dā ku e ví'i ne, nātívi iní na ne, kué'en nā.

30 Kidāā ne, kué'en uva nā mí tuví i'xa é kui ūví ne, dadíi tsi o kaka'an ñá ni nā. Na sá'á ne, kaka'an na: “Kí'ín ú, ūva”, ka'an na, ntá tsi ña ni ñé'e na.

31 ¿Néé ntu na'a dé ntaa na é ntio uva nā, kuan? —ka'an Jēsuu.

—I'xa nuu í san —ka'an ña.

Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō, tsí di'na xee ña ntaído diu'un xóo san ni ñadí'í kini ntáa san mí kadē kú'vē Xuva kō é divi ntō.

32 Tsi dá kī'xi Juaan Bautistá ne, kaka'an ñá ni ntō nté koo vií nto é vā'a, ntá tsi ña ni kuinti'xe nto ña. Da mii tsí ña ntaído diu'un xóo san ni ñadí'í kini kaa san kuinti'xe ña ña. Kuān te íni nto nté ō dé ña kini ntáa san ne,

ñá ni nātivi iní nto, ntē ña ni kuintí'xe nto é kākā'an Juaán san —ka'an Jēsuu—.

Nuu i iña ñá ntáde tsiñu, ña kini ntáa
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Kini tuku nto nuu i sá'a. Uun tó'o vī'i ne, í'xi ñā xo'o tinti'o. De vá'a ña xaku diñi i kán. Ète nuu ña xavi mí kádin ñá tinti'ó san ne, xntitsi ñá uun vi'i dūkun mí kotō dítō ña.

'Kidáa ne, tsu'un nteé ña tuku ña'a é vīi ñá kuentá ne, dá kue'ēn ñá tuku ñuu.

³⁴ Dā xee ntúvi é tñn ña kití i ne, taxnūu ña ña ntáde tsiñu iña ña e kínakuido ñá vata kaa é káduku ntée ña mí ñū'u ña ñū'u ntee é tátá san.

³⁵ Ña ñū'u ntee é tátá san ne, tñn ña ña ntáde tsiñu san. Uun ña'a ñā né, náka'xí va'a ñá ña. Uun ña ne, e'ní kue'en ñá ña. Uun ña ne, xe'e xúu ña ñā.

³⁶ Taxnūu xtuku tó'o ī sán dií ka titín ña ntáde tsiñu iña ña e ña táxnūu di'na ña. Kuan tsi ō dé xtuku ña ñū'u nteé xo'o tinti'ó san ni ña.

³⁷ 'Da rkontúví ne, taxnūu ña i'xá mii ñā, tsí da mií é kuiko ñū'u ña'a san i'xá mii ña, kuíni ña.

³⁸ Ntá tsi dā íni ña ñū'u ntee xo'o tinti'ó san tsi vé'xi mii i'xa tó'o ñā ne, ntáka'an ñá ni tā'an ña: “Na sá'a ne, na ki'i na iña uva na tē xi'i ña. Kí'in ō ne, ka'ní o nā. Kidáa ne, ní'i ko iña uva na”, ka'an ña.

³⁹ Tñn ña na ne, nákuitā ñá na ata ī mí kae'nu xo'o tinti'ó san ne, e'ní ña na —ka'an ña.

⁴⁰ Kidáa né, katsixe'e Jēsuu:

—Tē xee mí tó'o xo'o tinti'ó san ne, ¿nté koo vií ntu ña nī ña ñū'u ntee é tátá ña? —ka'an Jēsuu.

⁴¹ Ntáka'an ñátā san ni tó'o dutú san:

—Uun ito tsi ka'ní kue'en ña ña ñū'u ntee, ña é kīni ntáa san. Kidáa ne, kué'e ñā é tátá san nta'a tuku ña'a, ña é nakué'e i ña kití tinti'ó san ntuvi te tñn ña ti, vata kaa é káduku ntée ña —ka'an ña.

⁴² Kaka'an xtúku Jesuu ni ña:

—Vāta nakua'a ntu nto mí ūve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

Xuu é nakuítá ña ntádamá san ne,

divi kūvi xuu ku've etí vi'i san.

Sá'a né, Xuva kō de kú've ñá ne,

iña kō né, dōo vá'a o dé ña,

ka'an.

⁴³ Dukuān ne, kaka'an u ni ntō tsí naki'i Xuva ko tsiñu nto ne, nakué'e xio ña tuku ña'a, ña é īni de ntáa é ntio ña.

⁴⁴ Kuenta iña xúu san ne, da xōó ka ña'a, ña é nāki'í xúu san ne, tá'nu kue'en ñā. Ntá tsi da xōó ka ña'a, ña é kō'xó ntōdó xúu san ne, tádin kuē'en ñá di —ka'an Jēsuu.

⁴⁵ Dā téku tó'o dutú san nī ña fariseu núu i sá'a ne, kue'en díki ña é kākā'an Jēsuu iña ña.

⁴⁶ Ntá tsi kuān té ncho tñn ña Jesuú ne, ú'vī ñá un ntíí ntíí ña'a san, tsi ntáde kuení ña'a san tsí Jesuú ne, ñá ka'án naa Xuva ko.

22

Núu i iñá viko é kātantá'a ña'a

¹ Ntāa xtuku Jesuu núu i sá'a ni ñā. Kaka'an ña:

² —Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun rei, ña é dé ka'nu viko dá tánta'a i'xá ña.

³ Taxnūu ña ña ntáde tsiñu iña ña é kána ña ña'a san é ká'an ñá ni ña te kī'xi ña viko san. Ntá tsi ña ni ntío ña'a san kī'xi ña.

⁴ Taxnūu xtuku ña tuku ña'a, ña ntáde tsiñu iña ñá ne, kaka'an ñá ni ñā: “Kūkaná nto ña'a san, ña é ká'an ní'í u nte dí'na. Ká'an ntō tsi é iō tu've é ká'xi o. È'ní u duntikí ko ni kī'ti e dōo vá'a ó ni ī. É iō tu've ntí'í ve. Na kī'xi xña viko e tánta'a i'xá ko”, ka'án rei san.

⁵ Ña ni íde ñā'a san kuéntá ne, xío kuē'en ña. Uun ña ne, kukútu ñā ne, uun ña ne, kudíko ñā.

⁶ Ña nguií sán ne, tñn ña ña ntáde tsiñu iña rei san ne, dē xení ña ni ñā né, e'ní ña ña.

⁷ Un vá'a tsí kúdiin rei san ne, taxnūu ña sntadun ña é ka'ní ñá ña é'ni ña ntáde tsiñu iña ñá ne, é na ká'mi ña ñuú ña.

⁸ Kidáa ne, kaka'an ñá nī ña ntáde tsiñu iña ña: “Iō tu've viko e tánta'a i'xá ko, ntá tsi ña e kána ú ne, ñá ni de ntāa ña é kī'xi ña.

⁹ Dukuān né, kue'ēn ntó itsi kán ne, ká'an nto ni da xōó ka ña'a é nī'i nto é kī'ka'xí ña, kuān te titín ña”, ka'án rei san.

¹⁰ Kué'ēn ña ntáde tsiñu iña ñá itsi kán ne, xee ní'í ña ūn ntíí ntíí ña'a, ña é ní'í ña, kuān te vá'a ña'a ña, kuān té ña vá'a ña'a ña. Dā xee un ntíí ntíí ña'a sán ne, tsitu kuē'en ñá'a san vi'i mí kākuví viko san.

¹¹ 'Ntá tsi dā xee rei san é kōto ña ña xee sán ne, īni ña é tuví uun ña'a, ña é ña tuví dú'nu vá'a i iña vikó san.

¹² Kaka'an ñá ni ñā: “O dee, ¿nté kui tá'xi ntu ña é kī'ví nto i'a, tsí ña te núu nto doo vá'a nto iña vikó san?”, ka'an ña. Ntá tsi nté uun ña ni ká'an ña.

13 Kidáā ne, kaka'an reí san nī ña ntáxntii ñā: “Ki'ní nto nta'a ña sá'á ni dī'ín ña dí ne, nakene iko nto ñā kí'i kán mi dóo nee. Ikán dóo kueku ña'a san ne, naka'xí ka'ññ ña nú'u ñā”, ka'án reí san.

14 Tsí kuān te titín ña'a kana ú ña ne, ñá te titín ñá nakaxnúū ú ña —ka'an Jéssuu.

*Nuu i iña diu'un xóo san
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)*

15 Kidáā né, ntáka ña fariseú san ne, ntántukū nuu iní ña nté koo vií ña é nadāna ña Jesuu núu i é káka'an ñá ni ñā.

16 Taxnúu ña ña ntántikín ñá nī ña ntántikín Herodé san mí tuví Jesuu. Ntáka'an ña:

—Mastrú, iní nti tsi nuu é ntaā i é káka'an nto, tsí kanakuā'a nti'xe nto iña Xuva ko. Ñá káde nto kuenta née iñá ntádē kuení ña'a san. Ntē ña kau'vī ntó ña, kuān te na'nu ñá'a ña.

17 Ká'an nto vē, nee iñá kadē kuení nto. ¿Vá'á ntu o é kué'é o diu'un xóo san nta'a ña tsiñu na'nu i ñuú Romá san ne, o ña'a? —ka'an ña.

18 Ntá tsi ini Jéssuu tsi dóo kiní o dé kuení ña iña ñá ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui ntaíto nteé nto ko, ntō'o e ntaéni nta'ví nto ña'a?

19 Nañē'e ntó ko diu'un e ntá'vi nto diu'un xóo nto —ka'an ña.

Xé'e ña ña ūun diu'un é kōto nteé ña.

20 Kaka'an Jéssuu ni ña:

—¿Xoó ntu nuu i é ntee í'a? ¿Xoó ntu diví í e ntée na'á san? —ka'an ña.

21 Ntáka'an ña:

—Íña ña tsiñu na'nu i ñuú Romá san —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nakué'e nto nta'a ña tsiñu na'nu i san nee é káduku ntée ña ne, nakué'e nto nta'a Xuva ko nēe é káduku ntée ña di —ka'an ña.

22 Dā téku ña sá'ā ne, koó dā kúdu'va ña. Ntaka ña ikán ne, kúnū'ú ña.

Ntátsixe'e ña saduceu te ntoto xtúku o tē xi'i o

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Ntúvi tsikán ne, xéē ña saduceú san mí tuví Jesuu. Ña sá'á ne, ña ntóto xtuku o tē xi'i o, kuíni ña. Tsixe'e ña Jéssuu:

24 —Mastrú, ká'ān Muísee tsí te kúví uun ñatíí ne, ñá ni xíó i'xá ña ne, kuétsi e tánta'a ení ña ni ñadī'í kíí san vata koo é kōo i'xá ña kuenta iña ení ña.

25 Vi'i a vé ne, ña ntoo ni'í ntí ne, xío ū'xe ñá'a ení ña. I'xa nuu í san ne, tánta'a ña, ntá tsi xi'i ñá di'na dá kōo i'xá ña. Kidáā ne, tánta'a xtuku ení ña ni ñadī'í kíí san.

26 Kuan ō kúvi nī ña é kúvi ūví san di, nī ña é kúvi ūní san, dā nte tánta'a ñadī'í kíí san nī ña é kúvi ū'xe san.

27 Dā xi'í ntí'í ña ne, kidáā ne, xí'í ñadī'í san di.

28 Dukuān né, te ntoto xtuku ō né, ¿Xoó ntu kúvi nti'xe ñadī'í i é ū'xe ñá'a san? Tsí un ntíí ntíí ña tánta'a ni'í ña ñā —ka'an ña.

29 Ntá tsi kaka'an Jéssuu ni ña:

—Ntádana nto, tsi ñá ini nto nté o kaka'an tú'un Xuva kō, ntē ñá ini nto e dóo ka'nu Xuva kō.

30 Tsí te ntoto xtuku ō ne, ña tánta'a ká ña'a, tē tií, te ñadī'í. Tsí vata ntáa ánje Xuva kō ntáa ō e dukún kán.

31 Kuenta iña í te ntoto xtuku ō né, vāta ntu nakua'a nto mí kaka'an tú'un Xuva kō:

32 “Xu'ú ne, Xuva Ábraan, Xúva Ísaa, Xúva Jácoó san u”, ka'an ña. Xuva kō ne, ñá te Xuvā ñá xi'í san ña, tsí Xuvā ña ntantíto san ña —ka'an Jéssuu.

33 Dā téku ña ntáñi íkán ne, koó dā kúdu'va ña nuu i é nañē'e ña ña.

Tū'un é dií ka ka'nu é ká'an Xúva kō é káda ntaa o

(Mr. 12:28-34)

34 Dā téku ña fariseú san tsí ña tuví nee iña é kúvi ka'an ñá saduceú san dá ka'an Jéssuu iña ñá ne, nátaská nuu ña fariseú san.

35 Uun ña'a, ñá ini vá'a leí san ne, íto nteé ña Jesuu, kaká'an ña:

36 —Mastrú, ¿neē ntú tu'un e dií ka ka'nu é ká'an Xúva kō? —ka'an ña.

37 Kaka'an Jéssuu ni ña:

—“Kuinima nto Tó'o nto Xuva ko kaní nima ntó, kaní é tduíña nto, kaní ū'xen díki nto.” Kuan ō ka'an Xúva kō.

38 Sá'ā e tú'un e dií ka ka'nu é dí'na kada ntaa o.

39 Dókō sá dadíi ni tū'un é kúvi ūví san. Kaka'an: “Kuinima ntó ta'an nto vatā ó kakuinima míi nto kúñu ntó”, ka'an.

40 Te káda ntaa ntó ntúvi nuu i sá'a ne, kuan kōo kada ntaa nto un ntíí ntíí leí Muísee ni un ntíí ntíí tú'un e ntáka'an ña ka'án naa Xuva kó san di —ka'an Jéssuu.

¿Xoó ntu i'xá i Cristu?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Dá ntōo ká ña fariseú san ne,

42 tsixe'e Jéssuu ña:

—¿Nee iñá ntu ntádē kuení nto iña Cristu, ña táxnuu Xuva kō? ¿Xoó ntu i'xá i ña? — tsixe'e ña.

Nantíko kōó ña fariseú san, kaka'an ña:

—I'xá ika Dávii ña —ka'an ña.

⁴³ Kaka'an Jesús ni ña:

—Te i'xá ikā ña ña ne, ¿nté kui kaka'an ntú Davii é Tó'o ña ña, vata o xe'e Espiritū Sántū san ña é kā'an ña? Tsí ka'an Dávii kidaā:

⁴⁴ Kaka'an Xúva ko nī Tó'o ko:

“Kutūvín diñi kua'a ko é xntiñ kó dā nté kūvi vii ú nī ña ntaínchu'vi o.”

Kuan o ka'an Dávii.

⁴⁵ Te kā'an Dávii tsi Tó'o ña ña ne, ¿nté ntu koo ka'an ña tsí i'xá ña ña di? —ka'an Jesús.

⁴⁶ Nté uun ña ña ni kuvi nantiko koó ña nté uun tú'ūn. Nté ntūvi tsikán ne, ña ni ntío ká ña'a san tsixé'ē ká ña ña.

23

Dā tsí'i kuétsi Jesuu ña faríseu ni mastrú lei

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Kidáā ne, kaka'an Jesús ni un ntí ntí ña'a sán, nī ña ntántikin ña:

² —Mastrú lei san nī ña fariseú san ne, ntánakuā'a ña ntó nēe é ncho ka'an lei Muíseé san.

³ Dukuān ne, kini nto é ntáka'an ñá ne, vii nto vatā ó ntáka'an ña, ntá tsi ña vii nto vatā ó de ña, tsí ña ntáde ña vatā ó ntánakuā'a ña nto.

⁴ Dōo ntátee tsiñu ña ña'a núu i e dōo ntii tū'un e ña kutíi ña'a san, ntá tsi mii ña ne, ña ntío ña tiñ nta'a ña nté un siin.

⁵ Un ntí'í e ntáde ña ne, ntáde ña vata koo é kīni ña'a san. Ntátuve ña tūtú e dōo nī'í xteén ña ni ntā'a ña, tutu é ūve na'a tú'un Xuva kō. Ñá tē nté kaa nani ntete du'nu ña.

⁶ Ncho kuntōo ña mí'í e dií ka vá'á ó vi'í viko sán ne, ncho kuntōo ña sia é ntoo un tsi nte núu i kan ini ukún kán.

⁷ Ntio ña é kā'an ún ntí ntí ña'a ntiusi ni ña nú á'ví kán ne, é kā'an ún ntí ntí ña'a tsí mastru ñá ña.

⁸ 'Ntá tsi ña ku ka'an ña'a tē mastru ñá nto, tsí uun tsi Mastru nto. Un ntí ntí ntó ne, ta'an nto.

⁹ Ñá ku ka'an ntó Uva nto ni da xōó ka ña'a ñuxiví a, tsí uun tsi Uva ntó, ña é tuví e dukún kán.

¹⁰ Ñá ku dá vá'a nto é kā'an ñá'a san e tó'o ña ntó, tsí mii tsí ú e Tó'o ntó, xu'u é nāni ú Cristu.

¹¹ Ntō'o é dií ka na'nu ña'a nto ne, kada tsiñu nto iña tá'an nto.

¹² Ntō'o e ntáde na'nu ña'a nto ni tā'an nto ne, vii Xuva kō é nainu xuvi ntó. Ntō'o é ña ntáde na'nu ña'a nto ne, Xuva kō ta'xi ña é ntuna'nu ña'a nto.

¹³ 'Ntá tsi jntā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei nī ña fariseu!, tsi úvi nuu i é ntáde nto. Tsi ntánakadi núu nto itsi mí kadē kú've Xuva kō. Nté mii ntó ña ntío nto é kuíta ntí'xin nto ne, nté ña ntaxé'e nto itsi é kuíta ntí'xin tuku ña'a, ña e dōo ncho kuíta ntí'xin.

¹⁴ 'jNtā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei nī ña fariseu!, tsi úvi nuu i é ntáde nto. Ntánaki'í nto vi'í ñadī'í kií san ne, dōo na'a ntáka'an ntá'ví nto vata koo é tēe xu'u nto e ntáde nto. Dukuān ne, dií dií ka ni'í nto é ntó'o nto.

¹⁵ 'jNtā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei nī ña fariseu!, tsi úvi nuu i é ntáde nto. Ña tūvī mí'í é ña kí'in nto vata koo é vii nto é kuinti'xe kuān té uun kúdi ña'a vatā o ntákuinti'xe nto. Kidáā, dá kakuñti'xe ña ne, ntáde nto é kūvi ña é dií dií ka kini kaa é divi ntó. Dadíi kí'in ntó ni ña dō'vi kan.

¹⁶ 'jNtā'vi ide nto! tsí ntó'ó ne, vata ntáa ña kuāa ntáa nto, ña é dotō tsí kanañ'e túku ña'a nté koo kí'in ña. Ntáka'an nto: “Tē xoó ña'a kakuni'í ña xúkūn sán ne, ñá tē neé kaidiá'vi. Ntá tsi te kakuni'í ña ōro é naxe'e ini ukún san ne, da mii é vii ña é káka'an ña”, xkoó ka'an nto.

¹⁷ ¡Ña kuāa tuntu! ¿Nee iñá ntu é dií ka nuu á'vi: ōró san ne, o xúkūn san é káde i e kúviko oro san?

¹⁸ Ntáka'an nto: “Tē xoó ña'a kakuni'í ña nāá san ne, ñá tē neé kaidiá'vi. Ntá tsi te kakuni'í ña doméní san é ntēku nú nāá san ne, da mii é vii ña é káka'an ña”, xkoó ka'an nto.

¹⁹ ¡Ña kuāa! ¿Nee iñá ntu é dií ka nuu á'vi: doméní san ne, o nú nāá san mí kade i e kúviko doméní san?

²⁰ Xoó ña'a é kakuni'í ña nāá san ne, kakuni'í ña nāá san nī é un ntí'í é ntekú nuu i kan.

²¹ Xoó ña'a é kakuni'í ña xúkūn san ne, kakuni'í ña Xuva kō di, tsí tó'o xúkūn san ña.

²² Xoó ña'a é kakuni'í ña é dukún kán ne, kakuni'í ña Xuva kō di, tsí ikán tuví ña, kadē kú've ña.

²³ 'jNtā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei nī ña fariseu!, tsi úvi nuu i é ntáde nto. Tsi ntánakué'e nto nta'a Xuva ko uun ta'vi i é u'xi xuku mínū ngatsí, ni ānií, ni kōminú

san, ntá tsi ña ntáde nto kuenta née iña é dií ka nuu á'vi é kaka'an leí san, mí kaka'an é vii o é vā'á ni ta'an kō, é ntuntā'ví ini ko ñā, é kuinti'xe ko Xuva kō. Ña xtúvī mii nto é vii ntó tsikan, ntá tsi kantio é vii nto sá'ā di.

²⁴ ¡Vata ntáa ña kuāa ntáa nto é dotō tsi ntánañe'e nto tuku ña'a nté koo kī'in ña! ¡Ntō'ó ne, ntáka'an ntée nto ña'a, ña é ña kué'e nuu i é kīni kaa ntáde, ntá tsi divi ntō ne, dií dií ka kue'e kuétsi ntó!

²⁵ ¡Ntā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei ni ña fariseu! ¿Nté kui ata tásá xntu san ni ata kó'ó san ntánakate nto? Tsi iní i kán ne, dentu kue'en kuenta iña í e dóo dú'u nto, e dóo ntio nto é un ntí'í.

²⁶ ¡Fariseu kuaa! Di'na nakate nuu nto tásá san ni kō'ó san di ne, kidáa ne, ntoo atá i di.

²⁷ ¡Ntā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei ni ña fariseu! Vata ntáa nú ñañā é naxe'e dú'xe kuí'xin ata i ntáa nto. Dōo tí ntaa é koto o ne, ntá tsi iní i kán ne, ñu'u tsitu xiki tē'ú ni nūu i é dentū.

²⁸ Kuān ntáa nto di, tsi dóo va'á nto, kuiní ña'a san, ntá tsi dóo vete nto, tsi ñu'u tsitū nima nto é kīni kaa, e úvi nuu i ntáde nto.

²⁹ ¡Ntā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei ni ña fariseu! Ntáde vá'a nto ñañā ñá ka'án naa Xuva ko kidaa ne, ntántakutu nto ñañā ña'a, ña e dóo va'á ña'a san.

³⁰ Ntáka'an nto: “Tē dí ni kántoo ntí ntuvi dá ntoo uva ikā ntí ne, ña ni xntí'í ntí ña é ka'nī ñá ña ntáka'án naa Xuva ko san.” Kuān ó ntáka'an ntó, kuān té ña ntáa.

³¹ É kuān ó ntáka'an ntó ne, ntáka'an nto tsi i'xá nti'xe nto ña é'ni ña ka'án naa Xuva ko san, tsi dé nī kue'en ñá'a nto di.

³² Ntō'ó ne, nantí'í ntó nēe e éni ntu'u uva ata ntō.

³³ ¡Ntō'ó ne, vata ntáa i'xá e ña vá'ā ntáa nto, vata ntáa tatá koo ntáa nto! ¿Nté ntu koo nakáku nto te ká'an Xúva kō é kī'in nto dô'vi kan?

³⁴ Dukuān né, taxnūu ú ña ka'án naa ko mí ntoo nto, ni ña e dóo ki'in iní í, ni mastrú san. Iō ñá ne, ka'ní nto ña. Iō ñá ne, xntee ntó ña ntiká krusi kan. Iō ñá ne, natii nuu nto ña xo'o má vi'í mi ntánataká nuu nto. Iō ñá ne, kadā xení nto ni ña da mí'í ká ñuú mí kī'in ña.

³⁵ Kaxntēe na'a Xúva ko kuēnta ntó kuenta iña un ntí'í ntí'í ña é vā'á ña'a, ña é xi'í, uun tsi nté i'xá Adaán san, ñá nani Ábee, ña é ña ni ide núu i é kīni kaa ne, uun tsi da nté Zacaria, í'xá Berequia, ña e é'ni nto mé'ñū má vi'í mí kuviko nī nú nāa Xuva ko.

³⁶ Nuú é ntaā i é kaka'án u ni ntō tsi ni'í ña ntántoo vevii é ntō'o ña kuenta iña i é un ntí'í nūu i sá'a.

Dā éku Jesuu kuēnta iña ñuú Jerusaleen (Lc. 13:34-35)

³⁷ ¡Ña ntá'vi ide ntu nto, ñuú Jerusaleen! Kae'ní nto ña ntáka'án naa Xuva ko. Kaxé'e xuu nto ña é taxnuu Xuva kō é ká'an ñá ni ntō. Dōo ki'in itō ntío ko é nātee ta'an nti'í ú nto vatā ó kanatsi'í tsú'ūn san á i'xá ti má ntí'xin ti, ntá tsi ña ni ntío nto.

³⁸ Kiní nto ve, tsi ña kuntóo ká ña'a ñuú nto kán.

³⁹ Tsi kaka'án u ni ntō tsi nté uun itó ka ña kiní nto kó dā nté ká'an nto: “Dōo ka'nu ña'a, ña é vē'xí naa Xuva ko”, koo ka'an nto —ka'an Jesús.

24

Dá kakā'an Jesuu é nakatsīn ña'a úkūn ñá Israeé san

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Ntí Jesuu má úkūn kán. Kué'ēn ká ña itsi kán dá xee ña ntántikin ña, ntáka'an ñá e na kōto ña úkūn sán e dóo vá'ā o.

² Ntá tsi kaka'an Jesús ni ña:

—¿Ñā ntu kaíni nto é un ntí'í sá'a? Nuú é ntaā i é kaka'án u ni ntō, tsi ña tuvi nté uun xuu é odo nti'í ta'an vevii é ña nakátsin ña'a san rkontūvi —ka'an ña.

¿Nté ntu koo kuvi di'nā dá ntí'í ñuxiví san? (Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Dá tūví Jesuu tí'í i é nani Ólivú ne, xée ētsin ña ntántikin ña, tsíxe'e ña ñā:

—Ká'an nto vē: ¿Amá ntu kuvi sá'a? ¿Nté ntu koo kuvi te xee ntúvi e nainu nto, te ntí'í ñuxiví sa? —ka'an ña.

⁴ Kaka'an Jesús ni ña:

—Kuenta tsi vii nto e ña xoxo kaní nta'ví i nto.

⁵ Tsi dóo titín ña'a ka'an ña é divi ñā é Cristu ña. Ka'an ña: “Xu'u é Cristú u”, koo ka'an ña. Ñá te da dií ña'a kaní nta'ví ña.

⁶ Tekú nto tsi é xio xío kakuvi du'xēn. Ntá tsi koto nto tē ña ku'ví nto. Tsi kantio é kuān koo kuvi. Ntá tsi vata xée ntuvi e ntí'í ñuxiví sa.

⁷ Tsi nāa uun ñuú ni tūku ñuu. Ña tsiñu na'nu i sá'a ne, naa ñá ni tūku ña tsiñu i. Kutamá ne, táan dā mí'í ká ñuu.

⁸ Te kūvi sá'a né, dā ve kaiñi ntu'u é ntō'o ña'a san.

⁹ Kidáa ne, ntada ñá nto kuenta ntá'a ña'a, ña é kadā xení ni ntō, é ka'nī ñá nto.

Un ntíí ntíí ña'a san kune'u iní ña ni nto kuēnta iñá ko.

¹⁰ Ntuvi tsikán ne, dóo títín ña'a xtuví mii ña e ntákuinti'xe ña ko. Ká'an ntéé ta'an ña. Kune'u iní ña ni tā'an ña.

¹¹ Dóo títín ña'a kí'xi ña é ká'an ñá tsi naa Xuva ko kaka'an ñá ne, ñá te da dī ña'a kaní nta'ví ña.

¹² Tsi dóo kukue'e é kīni kaa e ntáde ña ne, xtuví mii ña é kākūinima ñá ta'an ña.

¹³ Ntá tsi xoó ña'a é kūtíi ña da nté tē ntí'i ntuví tsikán ne, nakáku ña.

¹⁴ Tú'ūn va'á iña mí kadē kú'vé Xuva kō ne, ká'ān ntodó ña'a dá kanií ñūxiví, vata koo é kīni un ntíí ntíí ña'a. Kidáā ne, ntí'i ñūxiví sa.

¹⁵ Uun ntuví ne, kūví vata ō ka'an Dáníee, ñá ka'án naa Xuva ko kídaā. Kiní nto tsi kuntitsi uun nuu i e dóo kīni kaa, nuu i é ña ntío kue'en Xúva ko, mē'ñú i mí dóo kuikó san. (Xoó ntánakuā'a i né, na kī'in diki ña.)

¹⁶ Kidáā ne, ña ntántoo ñuú Judeá ne, na kūnu ña kí'in ñá nte xúku kán.

¹⁷ Xoó ña'a, ña ntoo da'na diki ví'i i kán ne, ñá kuné'é ña nuu ña má ví'i ña kán é kī'i ña iña ña.

¹⁸ Xoó ña'a, ña é ñu'u mātú i kán ne, ñá kuné'é ña kínaki'í ña kutuun ña.

¹⁹ Ntá'vi ide ñá ñu'u i'xá i ntuví tsikán, nī ñá e ntánatsitsi i'xá i!

²⁰ Kákan nto nta'a Xuva kō e ña kantío é kūnu nto ntuví ví'xin, nté ntūvi dá iō dá'na.

²¹ Kidáā ne, un vá'a tsi nto'o ña'a san. Vata kīni ña'a e dóo nto'o ña nuu i é kīni kaa sá'a nte ntūvi é iñi ntu'u ñūxiví sa. Nté uun ito ka ñá kuan kōo kuví dī.

²² Tē ña nantí'i Xuva ko ntuví tsikán ne, nté uun ña'a ña nakáku ña. Ntá tsi nainu Xúva ko ntūvi tsikan da xe dóo kakuinima ñá ña náaxnúu ña.

²³ Te káka'án uun ña'a ni ntō kídaā: “Koto nto, tsí i'a tuví Cristu”, o te káka'an ña: “Ikān tuví ña”, ne, ñá ku kuintí'xe nto ña.

²⁴ Tsí kí'xi ña veté ne, ka'an ña tsí Cristu ña. Tuku ña veté san ne, ka'an ña tsí kaka'an ñá naa Xuva ko. Víi ña nuu i é kīni ña'a san ne, víi ña nuu i e dóo na'nu é kāni nta'ví ña ña'a san. Tē dí kuví ne, un tsi nte ñá ntákuinti'xe i ko kaní nta'ví ña ña.

²⁵ Koto nto, tsí é dí'na kaka'án u ni ntō é kuān koo kuví.

²⁶ Dukuān né, te káka'an ñá ni ntō: “Koto nto tsí tuví ña má kū'u kan”, ne, ñá ku ñe'ē nto. Te káka'an ña: “Tuví ña má ví'i kán”, ne, ñá ku kuintí'xe nto.

²⁷ Tsí vatā ó kaxi'í nuu nté uun diñi i e dukún kán un tsi nté tuku diñi i kán né,

kuan kōo xi'í nuu ka'nu ú ne, da née iní xnto nainu ú, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi.

²⁸ Dā mí'i ká tuví kúñu tē'ú ne, ikān ntátaká nuu skuilú san.

Nté koo nainu Jesucristu

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Ura tsí i tē ntí'i e dóo ntánto'o ña'a ntuví tsikán ne, kuneé ngantií san; ntē ña xi'í nuu ká xoó san. Kó'xō kímī san e dukún kán ne, kantá nuu e dukún kán.

³⁰ Kidáā ne, ntii díto nuu i e dukún kan iña kó, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi. Kidáā ne, un ntíí ntíí ña'a ñūxiví sa ne, u'ví ña. Kiní ña tsi vé'xī ú, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi, mé'ñū viko é ñu'u e dukún kán. Kiní ña tsi dóo iō ntii kó, tsi dóo ka'nu u.

³¹ Taxnúu ú ánjē kó e dóo ntii nakuēku ña trunpetá ne, natee ta'an ña ña'a, ña é nakaxnúu ú, dā mí'i ka mí ntoo ña da kanií ñūxiví sa.

³² Koto nto tun ígū sán ne, kiní nto: Dá dá vé ute nta'a utun san, dá dá vé kakene xuku i ne, iní nto tsí dokó sa xee ntūvi ka'ni.

³³ Kuan kōo kuví dí te iní ntí'i ntó nuu i tsíkan. Kutuní nto tsí é ntítsi nteé u xi'í nto.

³⁴ Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí ña kuví ña'a, ña ntántoo ntuví sá'a, dá nté kuví ntí'i nuu i sá'a.

³⁵ E dukún kan ni ñūxiví sa ne, kunaa, ntá tsi tú'ūn kó ne, ñá kunāa kue'en.

³⁶ Ntá tsi nté uun ña'a ñá ini ña neé ura kuví sá'a, nté ánje Xuva kō, ña ntoo e dukún kán, nté xu'u é I'xā ñá ko ñá ini u. Da mii Uvā kó ini ña.

³⁷ Vata ō kuví ntuví dá ítúvi ña ata ika ko Nōeé ne, kuan kōo kuví te nainú u dī, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi.

³⁸ Tsi kidáā ne, ntuví dí'na dá nakuntéku ntute ñūxiví san ne, ntaé'xī ña ntáxi'i ña ne, ntatánta'a ña. Kuan ō dé ña da nté xee ntūvi é kí'ví Noee ini arká san.

³⁹ Ná ni kutūni ña nté koo kuví ña dá nté xee ntúte san é natavi nuu ña un ntíí ntíí ña. Kuan kōo kuví te nainú u dī, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi.

⁴⁰ Kidáā ne, uvi ñá'a ñatīi san ne, ntaítu ña. Uun ña kí'in ña nī kó ne, uun ña kutuví mii ña.

⁴¹ Úvi ñadī'í san ne, ntántiko ña. Uun ña kí'in ñá nī kó ne, uun ña kutuví mii ña.

⁴² Koto nto ve, tsi ñá ini ntó nee ntūvi, neé ura nainú u, xu'u é Tó'o ntō ko.

⁴³ Ntá tsi kuenta tsí víi nto. Tē dí ini tó'o ví'i san neé ura kí'xi ña du'ú san niñú a ne,

koo tú'vê ñá ne, ñá kuē'é ña é ki'i dú'u ña du'ú san iña ña.

⁴⁴ Dukuān ne, koo tú'vê nto ve. Tsí ura dá ña kantétu nto ne, ura í tsikan nainú u.

Ña é kade tsiñu vá'a nī ña é ña kade tsiñu vá'a

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ Xoó ña'a, ña kade tsiñu e dóo ini de ntáa ña, ña e dóo ki'in iní i ne, ka'an tó'o ña é kuvi kodo nuū ñá iña vi'i ña, é kuē'é ña é ká'xí ña ntáde tsiñu ni'i ña te xee úra í.

⁴⁶ ¡Nté kuí vá'a nī ña é kade tsiñu te kade ntaa ñá tē xee tó'o ñá!

⁴⁷ Nuú é ntaā í é kākā'án u ni ntō tsi kué'e tó'o ñá é kūnteé nta'a ña un ntíí ntíí iña ña.

⁴⁸ Ntá tsi te ña kade tsiñu san kini kaa ña ne, kadē kuení ña te kukuí ka tó'o ña ne,

⁴⁹ kade xení ña nī ña ntáde tsiñu ni'i ña né, da mii kuē'en tsi e ntáxi'i ntaé'xi ña nī ña ki'vi ni'i ña ne, kidáa ne, da nēe iní ñá naxee tó'o ña

⁵⁰ ūun ntuvi dá ña kantétu ña.

⁵¹ Kidáa ne, ta'xi tó'o ña ñá. Ká'an ña tsí ni'i ña é ntō'o ña é kāduku ntēe ña vete. Ikān né, dóo kueku ña ne, naka'xí ka'ñī ña nú'u ñá.

25

Kuenta iña ú'xi ñádī'í kuétsī

¹ Mí kadē kú'vé Xuva kō ne, vata kaa u'xi ñádī'í kuétsī é kuē'en ni'í tun kantílīn tun é kué'én tun é nāni'í ta'án tun ña da vé tánta'a san.

² Ú'un ñá'a tún ne, ña túvi dīkí tun nté koo vií tun. Ú'un ñá'a tún ne, dōo iō dīkí tun é vií tun.

³ Ta'nu é ña tuvi dīkí í san ne, dā kue'en ni'í tun kantílīn tún ne, ña ni ídō tún asete.

⁴ Ntá tsi ta'nu íō dīkí í ne, odō tún tsá'a áseté tun ni kántílīn tun.

⁵ Da nī kākukui ña da vé tánta'a sán ne, kídī tun.

⁶ Dā kú dava ñúu ne, kaka'an ñá'a: “Koto nto tsi vé'xi ña da vé tánta'a san. Kue'ēn ntó te nāni'í ta'an nto ña”, ka'an ña.

⁷ Nákuntāñī tun, un ntíí ntíí tun, vata koo é tsoo tú've tún kantílīn tun.

⁸ Kidáa ne, ntáka'an tá'nu é ña tuvi dīkí í san ni tá'nu e dóo iō dīkí í san: “Tá'xi kudii nto áseche nto, tsí kanta'va mí kanchílīn ntí”, ka'án tun.

⁹ Ntá tsi nantiko koó ta'nu íō dīkí í san: “Á chē ña xee tá'an iñá ntí che tá'xi ntí nto. Díi ka vá'á ó che kuē'en ntó, kūkuiín nto iña mii nto nu á'ví kán”, ka'án tun.

¹⁰ Da nī kuē'en tún kūkuiín tun ne, kidáa xee ña da vé tánta'a san. Ta'nu é iō tu'vé í ne, kúk'ví tun má vi'i kán mí kakūvi viko sán ne, nakādi tó'o vī'í sán xi'í san.

¹¹ Dā rkontúví ne, xee tā'nú nguií sán ne, ntáka'án tun: “¡Nakaán nto xi'í nto, tó'o vī'í!”, ka'án tun.

¹² Ntá tsi kaka'an tó'o vī'í san: “Nuú é ntaā í é kākā'án u ni ntō, tsí ña iní u nto”, ka'an ña —ka'an Jéssu.

¹³ Kidáa ne, kaka'an Jéssu ni ña:

—Kuntōo tú've ntó ve, tsí ña ini nto nee ntúvi, neé ura é nainú u.

Kuenta iña diú'un

¹⁴ Mí kadē kú'vé Xuva kō ne, vata kaa uun ña'a kaa, ña é dā ve ki'in túku ñuu. Kāna ña ña ntáde tsiñu iña ñá ne, xé'e ñá é kuēnta vií ña iña ña.

¹⁵ Xé'e ña ūun ña kade tsiñu san u'un míil diu'ún san. Uun ña'a ñá né, uvi míil. Ña kuvi ūnī san ne, xé'e ña ña ūun míil. Xé'e ñá é un é un ña vata tsi kaa kutíi ña kuenta vií ña. Kidáa ne, kué'en ñá.

¹⁶ Ña é ni'í í u'un míil sán ne, ura tsí í kue'en ñá ne, dé tsiñu ni'í ña é u'un míil sán ne, ní'í ka xtúku ña u'un míil ka.

¹⁷ Kuan tsí o dé ña é nī'í i uvi míil sán di. Ní'í ká xtukú ña uvi míil ká di.

¹⁸ Ntá tsi ña é ni'í i uun míil sán ne, ēte ña xavi ne, í'xi ñá diu'un tó'o ñá.

¹⁹ Dā kú na'a ne, nāxee tó'o ña ntáde tsiñu san ne, nadita ñá kuenta.

²⁰ Ña é nī'í i é u'un míil sán ne, nāxee ñá ne, nākué'e ñá tó'o ña ū'un míil ká xtuku é nī'í ña. Kaka'an ñá nī tó'o ñá: “É ū'un míil e tá'xi nto kó ne, i'a ni'í xtuku ká u u'un míil ká iña nto”, ka'an ña.

²¹ Kaka'an tó'o ña ni ñá: “Dōo vá'á o den, e dén ntaan. Tsí da xe dén ntaan un siin e tá'xí ú o ne, kué'ē ká xtuku tá'xí ú o é kadān ku'ven. Ki'xin nī kó, kutūvin dīnīn nī ko”, ka'an ña.

²² Ña é nī'í i uvi míil sán ne, nāxee ñá di. Kaka'an ñá nī tó'o ñá: “É ūvi míil e tá'xi ntō kó ne, i'a ni'í ká u uvi míil ká xtuku, é nī'í ko”, ka'an ña.

²³ Kaka'an tó'o ña ni ñá: “Dōo vá'á o dén, e dén ntaan. Tsi dén ntaan é un siin e tá'xí ú o ne, kué'ē ká xtuku tá'xí ú o é kadān kú'ven. Ki'xin nī kó, kūtūvin dīnīn nī ko”, ka'an ña.

²⁴ Ña é nī'í i uun míil sán ne, xee ñá di. Kaka'an ñá ni tō'ó ña: “Iní u tsi dóo diin nto. Katava nto mí ña ni í'xi nto ne, kata'vi nto mí ña ni itu nto.

25 Dukuān ne, û'ví ko ne, ixkú'xī ú diu'un nto. U'un nto diu'un nto”, ka'an ña.

26 Ntá tsi kaka'an tó'o ña ni ñā: “Dí'vīn né, dōo kini iden, dōo du'xen ō. Inin tsí katāvá u mí ña ni í'xī ú ne, kata'vī ú mí ña ni itú u.

27 ¿Nté kui ña ni xtuvín ntun diu'ún ko mí kue'nu i'xá i, vata koo é te ntiko kōo u ne, nani'í ko diu'ún ko ni í'xa í?”, ka'an ña.

28 Kidáā ne, kaka'an ñā ni ña ntoo ikān: “Naki'i nto é uun míl é nī'i ñá ne, kué'e nto ñā é nī'i i u'xi míl san.

29 Tsí da xōó ka ña'a é ío iña ñá ne, ní'í ká ña; kukuika ñā. Ntá tsi ña é ña kué'e ío iña í ne, naki'i ká ña é ío iña ña.

30 Ña é ña vá'ā ó kade tsiñu sán ne, kiñu'u nto ña kí'i kán mí dōo nee. Ikān né, dōó kueku ña ne, ka'xí ka'ñī ña nú'u ñā”, ka'an ña.

Nté koo xntēkú kú've Xuva kō iña ña'a dá kanñ ñūxiví sa

31 Tē nainú u, xu'u é vēxkúvī ú ñatī ne, dōó ka'nu ña'a u. Kí'xi ú ni ūn ntíí ntíí ánje kó ne, kutūví u nú tēu ko e dōo ka'nu u.

32 Nataká nuu un ntíí ntíí ña ñūxiví san nuú ko ne, tsoo xio ú ña, é un é un ña, vatā ó katsoo xio paxtú san ndi'u ñá ni lē'ntu ña.

33 A le'ntú san ne, tsoo ú ti diñi kua'a kó ne, ndi'u sán ne, tsoo ú ti diñi datsin ko.

34 Kidáā ne, xu'u é Rei ú ka'án u nī ña ntoo diñi kua'a ko: “Kí'xi nto, tsi dōo ntio Uva kó nto. Kuntōo nto mí kadē kú've Xuva kō tsi é ío tu've iña nto un tsi nte dí'na dá de kú've ñā ñūxiví san.

35 Tsí dā kákin kó ne, ta'xī nto é ká'xí u. Dā itsí ko ne, ta'xī nto é kō'o u. Kuān te xio ñuú vé'xī ú ne, dōo diní nto é kutūví u ni ntō.

36 Dá kantí u ne, ta'xī nto doo é kunūu u. Dá nchokuví u ne, íxkoto ní'ni nto ko. Dá inuu kutu ú ne, íxkoto ní'ni nto ko”, koo ka'án u.

37 Kidáā ne, ká'ān ña é vā'á ña'a san ní ko: “¿Amá ntu ini nti e kákin ntō ne, tā'xí nti é ká'xi nto? ¿Amá ntu ini nti e itsi ntó ne, tā'xí nti é kō'o nto?

38 ¿Amá ntu ini nti e xio ñuú ve'xi nto ne, tā'xí nti mí kutuví nto? ¿Amá ntu ini nti e kantí nto ne, tā'xí nti doo é kunūu nto?

39 ¿Amá ntu ini nti é nchokuví nto, o nuu kutu ntō ne, íxkoto ní'ni ntí nto?”, koo ka'an ña.

40 Kidáā ne, xu'u é Reí u ne, ká'ān ú ni ñā: “Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō, tsí da kuān ó de nto ni tā'an nto, ña é díí ka dutsi ne, vata te xū'u kuán o de nto nī ko”, koo ka'án u.

41 'Kidáā ne, xu'u é Reí u ne, ká'ān ú nī ña ntoo diñi datsin kó: “Kunu nto nuú ko, ña kini ntāa. Kue'ēn nto mí kai'xi ñú'u ntii dañu ntūvi, é de kú've u iña tó'o e ña vá'ā san nī ánje í.

42 Tsí dā kákin kó ne, ña ni tá'xi ntō é ká'xí u. Dā itsí ko ne, ña ni tá'xi ntō é kō'o u.

43 É xīo ñuú vé'xī ú ne, ña ni tá'xi ntō mí kutūví u. Íntíí u ne, ña ni tá'xi nto dōo é kunūu u. Nchokuví u ne, inuu kutu ú ne, ña ni íxkoto ní'ni nto ko”, koo ka'án u.

44 Kidáā né, tsixe'e ñā'a sán ko: “¿Amá ntu kákin ntō? ¿Amá ntu itsi nto? ¿Mí'i ntū é xio ñuú ve'xi nto? ¿Amá ntu kantíí nto, ō é nchokuví nto, o inuu kutu ntō ne, ña ni xntíí ntí nto?”, koo ka'an ña.

45 Kidáā ne, ká'ān ú ni ñā: “Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō, tsí te ña ni xntii nto ta'án nto, ña é díí ka ntā'ví san ne, ña ni xntíí nto kó dí”, koo ka'án u.

46 Kidáā ne, kí'in ñā mí ní'i ña é nto'o ña ntii dañu ntūvi. Ntá tsi ña é vā'á san ne, kuntoo ña ni Xuva ko ntii dañu ntūvi — ka'an ña.

26

Dā ntúkū nuu ini ña nté koo tñin ña Jesuu (Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Dā kúvi ká'an Jesús sá'ā ne, kaka'an ñā nī ña ntántikin ña:

2 —Ini nto tsí uvi ntúvi ve xee viko dá nātavá Xuva kō ña Israee ñuú Egítō. Kidáā ne, xu'u é vēxkúvī ú ñatī ne, ntada ñá ko kuenta ntá'a ña'a san é naxnteē ñá ko ntiká krusi kan —ka'an ña.

3 Ntúvi tsikán ne, nataká nuu tó'o dutú san ni ñatā san má ví'i ká'nu dutu ñá odo nūu, ñá nani Caífaa.

4 Nātíin ña ni tā'an ña nté koo tñin xu'ū ñá Jesuu é ká'ní ña ña.

5 Ntá tsi ntáka'an ña:

—Ñá víi o mé'ñū vikó san vata koo é ña kudíin ña'á san ni kō —ka'an ña.

Dā da'ví ñadí'í san cho'o vídin díki Jesús (Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Dá tūví Jesuu ñuú Betania, má ví'i Símuun (ña é kánakó'xo kúñu í kídaā) ne,

7 xee uun ñadí'í mí tuví ña, ní'i nta'a ña ūun xuxu cho'o vídin e dōo nuu á'ví. Dá'ví ña díki Jesús chó'o vídin san da tūví ña nú mēsa kan.

8 Ntá tsi kudiin ña ntántikin ña da íni ña ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui doto xntu kanativi ñá cho'o vídín san?

⁹ Tē dí ni diko ñā né, dōo kue'é diu'un ní'i ñā. Kidáā ne, kuvi kué'e ñā diu'ún san ñā ntā'vi —ka'an ñā.

¹⁰ Ntá tsi tēkú Jesuu nee iña ntádē kuení ñā ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ñá ku natēku du'xen ntó ñā, tsí nuu i é vā'á kade ñā nī ko.

¹¹ Ña túvī nté uun ntuvi é ñā kuntóo ñā ntā'vi san ni ntó, ntá tsi xu'ú ne, ñā nā'á ka kutuví u ni ntó.

¹² Dā da'ví ñā kúñū kó cho'o vídín san ne, kaxtūví tu've ñá ko é kuntū'xí u.

¹³ Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntó tsí dā mí'i ká e ntáka'an ntódo ñā tú'ún va'á san kuenta iñá ko kaní ñūxiví sa ne, ká'an ñā'a nté ó dé ñadí'í sa'á ne, naka'an ñā ñā —ka'an Jesuu.

Dā diko Júda Jēsuu

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Kidáā ne, uun ñā'a ñā é uxuvi ñā'a san, ñā naní Júda Iscārioté ne, kué'en ñā mí ntoo tó'ó dutú san,

¹⁵ kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté ntu kaa ta'xi nto kó te ntāda ú kuenta Jesuu ntá'a nto? —ka'an ñā.

Xé'e ñā ñā ōko u'xí diu'un kui'xín ne,

¹⁶ nté ūra tsikan ntúkū nuu iní ñā nté koo ntada ñā kuenta Jesuu.

Dā é'xi dadí Jesuu ni ñá ntántikin ñā

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Dā kíi ūun viko da nátava Xuva kō ñā Israee ñūú Egitó sán ne, xéé ñā ntántikin ñā mí tuví Jesuú ne, ntáka'an ñā:

—¿Mí'i ntū ntio nto é xtūví tu've ntí é kā'xi ntó iña vikó sá'a? —ka'an ñā.

¹⁸ Kaka'an Jesuu ni ñā:

—Kue'ēn ntó ñūú Jerusaleen, nú vi'i ñā tsikán ne, ká'an nto ni ñā: “Kaka'an Mástrú san: É dokó sa xee ura iñá ko. I'a nú vi'i nto kán ka'xí u iña vikó san nī ñā ntántikin ko”, koo ka'an nto —ka'an Jesuu.

¹⁹ Kuan ō dé ñā ntántikin ñā vata ō ka'an ñā ne, ikan xtūví tu've ñā é kā'xi ñā iña vikó san.

²⁰ Dā kuáā ne, íntōo dadí Jesuu ní uxuvi ñā'a, ñā ntántikin ñā.

²¹ Da ntaé'xi ñā ne, kaka'an Jesuu ni ñā:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntó, tsí uun nto ne, díko ntó ko —ka'an ñā.

²² Ñá tē nté kaa íntoo nta'xa ñā ne, é un é un ñā ntátsixe'e ñā ñā:

—¿Vá dívi ntū u, Tó'ó? —ka'an ñā.

²³ Kaka'an Jesuu ni ñā:

—Ñā é dadí tsi xnuu ntó'o tañú'u i ini ko'ó san nī kó ne, dívi ñā e díko ñá ko.

²⁴ Xu'u é vēxkúvī ú ñatíí ne, kuví u vatā ó uve na'a tú'un Xuva kō, ntá tsi ntā'vi ide ñā é díko ko. Díí ka vá'á ó tē dí ñā ni kaku ñā —ka'an ñā.

²⁵ Júdá, ñā é dikō ñá ne, tsixe'e ñā:

—¿Vá xū'ú ntu, Tó'ó? —ka'an ñā.

Kaka'an Jesuu ni ñā:

—Kuān ó kaka'an —ka'an ñā.

²⁶ Da nī ntaé'xí ñá ne, kí'i Jesuu tañú'ū sán ne, nākué'e ñā sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, kátsin dava ñā ne, xé'e ñā ñā ntántikin ñá, kaka'an ñā:

—Kí'i ntó, ka'xí nto. Sá'ā ne, kúñū kó —ka'an ñā.

²⁷ Kí'i ñā e'xin sán ne, nākué'e ñā sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, xé'e ñā ñā, kaka'an ñā:

—Kó'o nto, un ntíí ntíí ntó,

²⁸ tsi sá'ā ne, níñī ko é xé'é u xu'u kó é kātí ú kuenta iña dóo titín ñā'a san vata koo é nakate Xuva kō kuetsí ñā.

²⁹ Kaka'án u ni ntó tsí ñā ko'ó ka ú ntute tinti'ó sa dā nté ko'ó dadíí ú ni ntó ntute tinti'ó xéé san mí kadē kú've Xuva kō —ka'an Jesuu.

Dá kakā'an Jesuu tsí ka'an Pedru tsí ñā íni ñā ñā

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Dā kúvi íta ñā nchu'un iña Xuva kó ne, ntíi ñā, kue'en ñā xuku Olívu.

³¹ Kidáā ne, kaka'an Jesuu ni ñā:

—Un ntíí ntíí nto kunu nto kó niñú ve. Tsí kuān ó uve na'a tú'un Xuva kō é kākā'an: “Ka'ní u paxtú san ne, kaka xaa un ntíí ntíí a le'ntu san”, ka'an tú'un Xuva kō.

³² Ntá tsi te ntoto xtuku ú ne, kí'ín ú, kodo nūú u ñūú Galilea —ka'an ñā.

³³ Pedrú ne, kaka'an ñá ni Jēsuu

—Kuān té un ntíí ntíí ñá kunu ñā nto ne, ñá kuan koo víi u —ka'án Pedru.

³⁴ Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā.

—Nuu é ntaā í kākā'án u ni ō tsí niñú ve ne, dí'na dá kána lí'xí sán ne, é uní íto ka'an tsí ñā inín ko —ka'an Jesuu.

³⁵ Kaka'an xtúku Pedru ni ñā:

—Kuān te kuví u ni ntó ne, ñá kākā'án u e ñá iní u nto —ka'an ñā.

Kuan ō ka'an un ntíí ntíí ñā ntántikin ñá dí.

Dá kũka'an ntâ'ví Jesuu má utun mí é nani Getsemānii

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Kidáā ne, kue'en ní'i Jēsuu ña mí é nani Getsemānii. Kaka'an ñá nī ña ntántikin ña:

—Kuntōo nto i'a, na kī'ín u da'a san, kika'an ntâ'ví u —ka'an Jēsuu.

³⁷ Ntēka ña ntuvi í'xá Zebedeú san nī Pedru. Dōo kũnta'xa iní ña. Dōo dé kuení ña.

³⁸ Kidáā ne, kaka'an ñá nī ntuni ñá'ā san:

—Dóko sá ña kutií u e dóo nuu nta'xa nimá ko. Kuntōo nto i'a ne, kuntitō ntó nī ko —ka'an ña.

³⁹ Kué'ēn ká ña un sīin ne, nakani ití ña da nté tantée xteen ña ñu'u kán ne, dá kakā'an ntâ'ví ña, kaka'an ña:

—Ūvá, te kũvi né, tā'xi nto é ña nto'ó ko. Ntá tsi ña te é ntio mii ko, tsí nté koo é ntio nto —ka'an ña.

⁴⁰ Nāxee ña mí ntoo ña ntántikin ñá ne, ntákidi ña. Kaka'an ñá nī Pedru:

—¿Nté uun urá ntu ña nī kutií nto kuntito nto nī ko?

⁴¹ Kuntito nto ne, ka'an ntâ'ví ntó vata koo é ña vií nto é kīni kaa. Nima ntó ne, ncho vií é vā'a, ntá tsi kũñu ntó ne, ñá kākutí i —ka'an ña.

⁴² Dā kũvi uvi íto kue'en ñá kũka'an ntâ'ví ña ne, kaka'an ña:

—Uva, tē ña kũvi kuíta nti'xin sá'ā é ña nto'ó ko ne, na kuān koo kuví vatā ó ntio nto —ka'an ña.

⁴³ Dā náxee xtúku ña ne, ntákidi xtuku ntuni ñá ntántikin ña, tsí kantadí mii ntuxnūú ña ma'na.

⁴⁴ Tsoo mii xtúku ña ña ne, dá kué'en ñá, kuka'an ntâ'ví xtúku ña é kũvi uni íto. Kuan tsí o kaka'an ntâ'ví xtúku ña.

⁴⁵ Kidáā ne, naxeé xtúku ña mí ntoo ña ntántikin ñá ne, kaka'an ñá nī ñá:

—¿Ntákidi dúkuan ntu ntō? ¿Ntoo da'na ntu nto? Koto nto tsi e xée ūra í ve é xu'u é vēxkúví u ñatíí ne, ntada ña ko kuenta ntá'a ña kīni ntáa san.

⁴⁶ Nakuntáñi nto, kī'ín ō, tsi é xee ña é dikó ko —ka'an ña.

Nté ō tñn ña Jesuu

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Da nīi kākā'an dúkuan ñá ne, xée Júdā, uun ña'a ña é uxuvi ñá'a san. Ñá tē nté kaa ña'a ntéka ña, ña odo káa nī ūtun. Vé'xi ña kuēnta iña tó'ō dutú san nī ñatā san.

⁴⁸ Ña é diko ñá ne, é ká'an ñá nī ñá'a san:

—Xoó ña'a, ña é ka'xí u xu'u i ne, ðivi ña tñn nto ña —ka'an Júdā.

⁴⁹ Ura tsí i xee ña mí tuví Jesuu, kaká'an ña:

—So'lo ntō dá, Mastru —ka'an Júdā.

Ne, ē'xí ña xu'u ña.

⁵⁰ Kaka'an Jēsuu nī ña:

—Viín nee iña é vē'xin é viín —ka'an ña.

Kidáā ne, xée ñá'a sán ne, tñn ña Jesuu é kī'ín nī'i ña ñá nuu ña tsiñu na'nu i san.

⁵¹ Uun ña'a, ña ntántikin Jēsuú ne, tāvá ña káa ñá ne, ē'ní ña ña kade tsiñu iña dutu ñá odo nūú san. Nákuítá tu'un ña lo'xo ña.

⁵² Kidáā ne, kaka'an Jēsuu nī ña:

—Nāxnuu vá'an káa o. Xoó ña'a é naā ñá nī káa ne, káa kũvi nī'i ñá ði.

⁵³ ¿Vá ña kũvi ntu ká'ān ú nī Uvā kó, kuiní nto ne, ura dú'va tsi i táxnūu ña uni diko u'xi mīil ánje ñá?

⁵⁴ Ntá tsi tē dí kuan kōo ne, ¿nté ntu koo kũntaa vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō é da mīi é kuān koo kuví? —ka'an ña.

⁵⁵ Ura tsíkán ne, kaka'an Jēsuu nī ñá'a san:

—¿Vē'xí ntu nto é tñn nto uun ña du'u, é kuan o odo ntō káa nto nī ūtun san é vēxtñn nto ko? Utén utén tuví u má ūkún nto kán ne, ña nī tñn nto ko.

⁵⁶ Ntá tsi kuan kōo kuví vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō, vata koo é kũntaa é kākā'an ñá ka'án naa Xuva ko kídaā —ka'an Jēsuu.

Un ntíí ntíí ña ntántikin Jēsuú ne, inu ña ne, xtuví mii ña ña.

Dā ntitsí me'ñu Jesuu núu dutu ñá odo nūú san

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Ña e tñn Jēsuú ne, kue'en ní'i ña ña mí tuví dutu ñá odo nūú san, ñá nani Caífaa. Ikán ntoo mastrú lei nī ñátā, ña ntádé kú've san ði.

⁵⁸ Ntá tsi ntikin íka Pedrú san ña dá nté xee ña nu kī'í kán nú vi'í dutu ñá odo nūú san. Kúk'ví ña iní i kán né, ikán itúvi ña nī sntadún san vata koo é kōto ntodo ña nté koo kuví Jesuu.

⁵⁹ Dutu ñá odo nūú san nī ūn ntíí ntíí ña tsiñu i sán ne, ntuku ñá ña é dā'ví dovete ata Jesuu, vata koo é ká'an ña é na kuví ña.

⁶⁰ Ntá tsi kuān te titín ña vete xee ña ne, ñá tē kuédadii nī ká'an ñá vata koo é kué'é ña ña doxi'í san. Kidáā ne, xée ūvi ñá'a ne,

⁶¹ ntáka'an ña:

—Ñatí sa'á ne, kaka'an ña: “Kuvi nanūu u xúkun Xuva kō sán ne, úni ntūvi tsí naxntísi xtúku u”, ka'an kú ña —ka'an ñá'a san.

⁶² Nákuntísi dutu ñá odo nūú san ne, kaka'an ña:

—¿Ña tuvi ntu é nantiko koō nto? ¿Nee iñá ntu sá'á é ntáka'an ñá'a san iña nto? —ka'an dútu ñá odo nūú san ni Jēsuu.

⁶³ Ntá tsi nte un siin ña ni ká'an Jēsuu. Kidáa ne, kaka'an dútu ñá odo nūú san ni Jēsuu:

—Kaka'án u ni ntō nuu Xuva ko, ña kantíto san, ka'an ntó nī kó tē Cristu ntí'xe nto, te I'xá Xuva ko ntō —ka'an ña.

⁶⁴ Kidáa ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—É kaka'an ntú ku nto. Ntá tsi kaka'án u ni ntó tsí ví'i a vé ne, kiní nto ko, xu'u é vëxkúvī ú ñatī, te tuvī u diñi kua'a Xuva kō, ña e dóo ntii inī í san. Ki'xi ú mé'ñū viko e dukún kán —ka'an Jēsuu.

⁶⁵ Kidáa né, kūdiin dútu ñá odo nūú san ni ña ne, ntata ña dōo ñá vatā xkoó ini ña ne, kaka'an ña:

—¿Dōo kinī ó kaka'an ña tsí dadī ña ni Xuva kō! ¿Vá kántio ká ntu ko ñá'a, ña é ntada ntaa? É tekū nto tsi dóo kinī ó kaka'an ñá iña Xuva ko.

⁶⁶ ¿Nté o kadē kuení nto? —ka'an ña.

Nantíko kōo ña nguī san, ntáka'an ña:

—Iō kuetsī ña. Kuetsī é kuvī ña —ka'an ña.

⁶⁷ Kidáa né, t'í'vi díj na nuu ñá ne, e'ní ña ña ne, xé'e nuu na vinuu ña.

⁶⁸ Ntáka'an na:

—Ká'an ntō ve, Cristu: ¿Xoó ntu é'ni i nto? —ka'an na.

Dá kakā'án Pedru e ñá ini ñá Jesuu

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kuan tsi ō itúvi Pedrú san nu kí'i kán. Xée ūun ta'nu kade tsiñu nú ví'i dutú san mí tuvī ña ne, kaka'án tun:

—Divi ntō né, dadī tsi kaika nto ni Jēsuu, ña vé'xi ñuú Galileá san —ka'án tun.

⁷⁰ Ntá tsi núu un ntí'ntí ña'a san kaká'an ña:

—Ñá iní u nee é kaka'an nto —ka'án Pedru.

⁷¹ Dā ntí ña xi'i kán ne, é tūku ta'nu kade tsiñu iní tún ña ne, kaka'an tún nī ña ntāñi étsin san:

—Ña sá'á ne, dadī kaika ña ni Jēsuu, ña vé'xi ñuú Nazaree —ka'án tun.

⁷² Kaka'an xtúku Pedru e ñá ini ñá ña. Kaka'an ña:

—Ni Úva kō, ñá iní u ña sá'a —ka'an ña.

⁷³ Dā ku e ví'i ne, xé'e ña ntāñi san ne, ntáka'an ñá nī Pedru:

—Nuu é ntaā i é nto'o ne, kaduku ntée nto ña tsikan, tsí kaka'an ntó vatā ó kaka'an ña —ka'an ña.

⁷⁴ Kidáa ne, kaka'an ña é na kué'é Xuva ko ña é na ntō'o ñá tē ña nuu é ntaā i é kaka'an ña. Kaka'an ña:

—Nuu é ntaā i, ñá iní ntí'xe ú ña tsikan —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i kána lí'xī san.

⁷⁵ Kidáa né, naka'an Pedru é kaka'an Jēsuu ni ña: “Dí'na dá kána lí'xī sán ne, úni ito ka'an e ñá inín ko”, ka'an ña. Kidáa ne, kīi Pedrú ne, ekú kue'en ña.

27

Dā ntáda ña kuenta Jēsuu ntá'a Pilatu

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Dā tuvī ne, un ntí'ntí tó'ō dutú san ni ñatā sán ne, nataká nuu ña é ká'an ña é na kúvī Jesuu.

² Kī'ní ña ña ne, kue'en ní'i ña ña nūu Pilatu, ña tsiñu ka'nu i iña ñuú Roma.

Dā xi'i Júdā

³ Júdā, ña é diko Jēsuu, dā kútuni ña tsí kuvī Jesuú ne, nātivi iní ña ne, ntáda xtuku ña kuenta é ōko u'xí diu'un kui'xín san nta'a tó'ō dutú ni ñatā san.

⁴ Kaka'an ña:

—Édé u kuetsī, tsí ña té nee é kini kaa ni idé ña é kuvī ña —ka'an ña.

Ntá tsi ntáka'an ñá ni ña:

—Ñá tē nee kuenta iñá nti. Kuenta iña mí ō —ka'an ña.

⁵ Été xaa Júdā sán diu'un san má ūkún kán né, ntii ña, kue'en ñá ne, nakué'ne mii ña kúñu ña.

⁶ Ntá tsi náta tó'ō dutú san diu'un san ne, ntáka'an ña:

—Dōo xii kaa é xnūu o diu'un sá'a ini etun mí ñu'u é kaxé'e ña'a san doméni iña Xuva ko, tsí ñiñi é inuu á'vi sá'a —ka'an ña.

⁷ Édé kuení ña ne, ñii ña ñu'u iña ñá kade vá'a kídī nte'ú san mí kuntū'xí ña vé'xi xio ñu.

⁸ Dukuān ne, kaka'an ñá Ñu'ú Niñi ñu'ú san un tsi nté vevii.

⁹ Kuan ō kúntaa vata ō ka'an ñá ka'án naa Xuva ko kidaā, ñá nani Jerēmia, dá ká'an ña: “Kī'i ña é oko u'xí diu'un kui'xín san, (divi xā'ví e ntáka'an ña Israeé san tsi ntá'vi ña iña ñá ne),

¹⁰ xé'e ñā diu'ún san é ñii ñā ñu'u ñā kade vá'a kídī sán, vata ō ka'an Xúva ko nī ko." Kuan ō ka'an ñā.

*Dā kantísi me'ñū Jesuu nuu Pílatu
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)*

¹¹ Íntítsi me'ñū Jesuu núu ñā tsiñu na'nu i ne, tsixe'e ñā tsiñu i san ñā:

—Divi ntō ne, ¿vá Rei iña ñá Israee ntú nto? —ka'an ñā.

Kaka'an Jéssu ni ñā:

—É kaka'an ntú ku nto —ka'an ñā.

¹² Da nī ntátsi'i kuetsi tó'ō dutú san ni ñatā san ñā ne, ñā ni ká'an kué'en tsi ñā.

¹³ Kidáā ne, kaka'an Pílatú san ni ñā:

—¿Ñā katéku ntu nto e dóo titín nuu i ntátsi'i kuetsi ñā nto? —ka'an Pílatú san.

¹⁴ Ntá tsi nté uun tú'ún ñā ni ká'an ñā. Koó dā kúdu'va ñā tsiñu na'nu i san.

*Dá kakā'an ñā tsí kuví Jesuu
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

¹⁵ Dá kakuví viko sá'á ne, kanantíi ñā tsiñu na'nu i san da xóo ka ñā'a, ñā ñu'u kutu san, ñā é ntio ñā'a san.

¹⁶ Ntúvi tsikán ne, nuu kutu uun ñatíi, ñā é íní un ntíi ntíi ñā'a, ñā nani Barābaa.

¹⁷ Dā nátaská nuu ñā'a sán ne, kaka'an Pílatú san ni ñā:

—¿Xoó ñā'a ntu ntio nto é nantíi ú ñā: Barabaá san ne, o Jéssu, ñā e ntáka'an ñā'a tsí Cristu ñā, ñā vexnákakū nto? —ka'an ñā.

¹⁸ Tsí ini ñā é ñā'a sán ne, done'u ini ntáda ñā kuenta Jéssu.

¹⁹ Da nī tuví Pilatu kádē kú'vē ñā ne, taxnuu ñadi'í ñā tú'ún, kaka'an ñā: “Ñā ku ki'nin nūu iña ñā sa'a, ñā e dóo va'á ñā'a san, tsi dóo kanto'o kó vevii e dóo kinī o kénī kó kuenta iña ñā”, ka'an ñā.

²⁰ Ntá tsi tó'ō dutú san ni ñatā san tsí'i ñā diki ñā'a san é na kákan ñā é ntíi Barabaá san ne, na kúví Jesuu.

²¹ Kaka'an xtúku ñā tsiñu na'nu i san ni ñā:

—¿Xoó ntu é ntúvi ñā sa'á ntio nto é nantíi u? —ka'an ñā.

Ntáka'an ñā'a san:

—jBarabaá! —ka'an ñā.

²² Kaka'an Pílatú san ni ñā:

—¿Nté ntu koo víi u ni Jéssu, ñā é ntáka'an nto é Cristu ñā? —ka'an ñā.

Un ntíi ntíi ñā'a san ntáka'an ñā:

—jNaxnteē ntó ñā krusi! —ka'an ñā.

²³ Kaka'an Pílatú san ni ñā'a san:

—¿Nté kui? ¿Neé ntu nuu i é kīni kaa é idé ñā? —ka'an ñā.

Ntá tsi díi díi ka ntii ntáka'an ñā:

—jNaxnteē ntó ñā krusi! —ntákachu'u ñā, ntáka'an ñā.

²⁴ Dā ini Pilatú san tsí ñā kuví víi ñā, tsí e éni ntu'u ñā'a san kudiin ñā ne, kī'i ñā ntute né, nta'a ñā nuu ñā'a san. Kaka'an ñā:

—Ñā túvi kuétsi ko te kúví ñatíi sá'a. Mii nto ini nto nté koo víi nto ni ñā —ka'an ñā.

²⁵ Un ntíi ntíi ñā'a sán ne, ntáka'an ñā:

—Kuenta iña mí nti é kuví ñā, divi ntíi ni í'xá nti —ka'an ñā.

²⁶ Kidáā ne, nantíi ñā Barābaa, tsí kuan ō ntío ñā'a san. Dā kúvi natií nuu ñā Jesuu xó'ō ne, da táxnūu ñā ñā é naxnteē ñā ñā ntiká krusi kan.

²⁷ Kidáā ne, sntadun ñā tsiñu na'nu i san ne, kue'en ní'i ñā Jéssu má ví'i mé'ñu kán. Nátaká nuu un ntíi ntíi sntadun, ñā ntoo ikán, mí tuví Jesuu.

²⁸ Nantíi ñā ñā ne, xnūu ñā ñā doo kue'e.

²⁹ Dēvá'a ñā le'é iñū né, xntekū ñā diki Jéssu. Xní'nī ñā uun chíin nta'a kua'a ñā ne, ínchiti ñā nūu ñā ne, da narkínteē ñā ñā, ntáka'an ñā:

—jNa kutúví va'ā ntó, Rei iña ñā Israee! —ka'an ñā.

³⁰ Tí'vi díi ñā nuu ñā ne, kī'í ñā chíin é ní'i nta'a ñā ne, da káni ñā diki Jéssu.

³¹ Dā kúvi narkínteē ñā ñā ne, nāki'i ñā doo kue'é san ne, naxnūu xtuku ñā ñā doo mii ñā. Kidáā ne, kue'en ní'i ñā ñā é naxnteē ñā ñā ntiká krusi kan.

*Dā naxnteē ñā Jesuu ntiká krusi
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)*

³² Dá kué'en ñā ítsi kán né, tā'án ñā uun ñatíi, ñā vé'xi ñuú Cirene, ñā nani Sīmuun. Éde ñā ñā kuétsi é kuído ñā krusi Jéssu.

³³ Dā xee ñā mí nani Gōlgota, é káni tú'un Xiki Diki Ntixi ne,

³⁴ xé'e ñā ntute tinti'o é kádaká rkave é kō'o ñā. Dā íto nteé ñā ne, ñā ni ntío ñā ko'o ñā.

³⁵ Dā kúvi naxnteē ñā ñā ntiká krusi kán ne, nādiki sntadún san xoo é ní'i i doo Jéssu, é un é un ñā. Kuan ō dé ñā vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Kátsin dava ñā doó ko. Nadiki ñā xoo é ní'i i dú'nú ko”, ka'an.

³⁶ Kidáā ne, íntōo ñā é kuēnta víi ñā ñā ikán.

³⁷ Xnteē ñā uun ta'vi rkunu diki krusi kan é kaka'an neé kuétsi é idé ñā. Ta'vi rkunū sán ne, kaka'an: “Ñā sá'á ne, Jesuu, Rei iña ñā Israee”, ka'an.

38 Xnteē ñá uvi ña'a ña du'ú ntiká krusi kán ni ñá ntuvi tsikán di. Uun ña'a ña ne, diñi kua'a ña ne, uun ña'a ña diñi datsin ña.

39 Da xōo ka ña'a, ña é ita ntí'xin ne, nārkínteē ñá ña, nakuíko ña diki ñá ne,

40 ntáka'an ña:

—Ntō'o é kānakatsin nto xúkūn sán ne kanaxntitsi xtúku nto té kuví ūni ntuvi ne, jnakākú mii nto kúñu nto vē! Te nuu é ntaā i é I'xá Xuva nti'xe ko ntō né, jnāntii ntee mii nto kúñu ntō ntiká krusí san! —ka'an ña.

41 Kuan ō dé tó'ō dutú san, nī mastrú lei san, ni ñatā sán di. Nārkínteē ñá ña, ntáka'an ña:

42 —Ña sá'á ne, nakakū ñá tuku ña'a, ntá tsi ña kuví nakakú mii ñá kúñu ñá. Kaka'an ña tsí Rei iña ñá Israeé san ña. Te ntii ntee mii ña krusí san ve ne, kuinti'xe ntí ña.

43 Kaka'an ñá tsí kakuinti'xe ña Xuva kō. Na nakākú Xuva ko ña ve, tē ntio nti'xe ña ña. Tsí kaka'an ña é I'xá Xuva ko ñá —ka'an ñá'a san.

44 Ña du'ú san é uve dadii ña ni ñá ntiká krusi kán ne, nārkínteē ñá ña di.

Dā xi'i Jesuu

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Kūneé da kanii ñūxiví san da ká'ñu ntuvi un tsi da nté kaeku uni kuáa.

46 Ura tsikán ne, dōo ntii ka'an Jesuu, kaka'an ña:

—Elii, Elii, ¿lama sabatani? (é kani tú'un: Xuvā kó, Xuvā kó, ¿nté kuí xtúvī mii ntu ntó ko?) —kuan ō ka'an ña.

47 Tékú ña ntáñi étsin ne, ntáka'an ña:

—Kakana ña ñá ka'án naa Xuva ko kidaā, ñá nani Ēlia —ka'an ña.

48 Ura tsí i kue'en ūun ña'a ne, koó da kaīnu ña, kúki'í ña uun doo é xnuu nto'o ña ntídi ía né, xntekū ñá diki chíin sán ne, xé'e ñá é kō'o Jesuu.

49 Ntá tsi ña nguī sán ne, ntáka'an ña:

—Nakoo mii nto ñá. Koto o tē ki'xi Eliá san é nakakū ñá ña —ka'an ña.

50 Kidáa ne, kachu'u ntáa Jesuú ne, xí'i ñá.

51 Ura dú'va tsi í ne, ntáta ntáa dōxi é rkaa iko ĩni ukun kan, nte diki í un tsi nte xé'e i kán. Táan ne, ntáka xūú san.

52 Nakaan ñáña ñá'a sán ne, titín ña kuínti'xe i, ña é xi'i sán ne, ntóto ña.

53 Ntíi ña nú ñáña ñá da ntóto Jesuú ne, kué'en ñá'a san ñuú Jerusaleen. Titín ña'a ĩni ña ña.

54 Dā ĩni tó'ō sntadún san ni ña ntoo ni'i ñá, ña ntáde Kuenta Jesuu, tsí taán ne, dā

ĩni ña kuán ō kúvi ne, koó dā kúdu'va ña. Ntáka'an ña:

—I'xá Xuva nti'xe ko ña sá'a —ka'an ña.

55 Titín ñadī'í, ña vé'xi nté ñuú Galilea, ñá ntántikin Jesuu é xntii ña ñá ne, ntáñi ika ñá, ntaíto dítō ña.

56 Maria Madálena ni María, di'i Sántiau ni Jóseé san, ni di'i I'xá Zebedeú san ne, ntáñi dadii ña ni ñadī'í, ñá nguī san.

Dā intú'xi Jesuu

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Dā kuáa ne, xéé ūun ña kuika, ña ñuú Arimatea, ñá nani Jósee, ñá kantikin Jesuu.

58 Kué'en ñá mí tuví Pilatú ne, ntákan ñá kúñu Jesuu. Kidáa ne, kaka'an Pilatú san é nakué'e ña ña.

59 Nāki'i Joséé san kúñu ñá ne, dá xnuu ta'án ña ña doo xee e dōo va'á ne,

60 xnuu ñá ña ĩni ñáña mii ñá é dā ve éte nuu ña ĩni xuú san. Edí nuu ñá uun xuú ka'nu xi'i ñáña sán ne, dā ntaka ña.

61 Ntá tsi Maria Madálena ni Maria ñá uun sán ne, ñu'u ntee ña nú ñáña san.

Dā idé sntadún san kuenta nú ñáña Jesuu

62 Tévaá du'va tsi ntuvi dá iō dá'na ne, nātaká nuu tó'ō dutú san nī ña fariseú san mí tuví Pilatú ne,

63 ntáka'an ña:

—Ntánaka'án nti tsí ka'an ñá veté san dá kántito dukuan ñá tsí te kuví uni ntúvi ne, ntoto xtuku ña.

64 Dukuán ne, ká'an nto na nākadí va'á ñá ñáña san da nté tē kúvi uni ntúvi, vata koo é ña kí'in ña ntántikin ñá ne, natava ña kúñu ñá. Kidáa ne, kuví ka'an ñá ni ñá'a san tsí e ntóto tó'o ñá é xi'i ña. Díí díí ka kini kaa dovete sá'a é vata kaa dovete é ká'an di'na ña é ntóto ña —ka'an ña.

65 Kaka'an Pilatu ni ña:

—Dikan ntáñi sntadun é kuēnta víi ña. Kue'ēn ntó ni ña, nakadī kutu ntó te kúvi víi nto —ka'an ña.

66 Kué'en ñá né, nakadī kutu ñá ñáña san. Edí nuu ña xume ntíkō diñi i mí ntee tá'an xuú san ni ñáña san. Nū'u ntee sntadún san é kuēnta víi ña.

28

Dā ntóto Jesuu

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Dā ita ntí'xin ntuvi dá iō dá'na, dá tuví é kuví ūun ntuvi víté san ne, kué'en María Madálena ni María ñá uun san é kükoto ntodo ñá ñáña san.

² Kidáā ne, un vá'a tsi taan. Tsi ntíi uun ánje Xuva kō nte e dukún kán. Kí'xi ña, náxtixio ña xuú san ne, dā itúvi nti'i ña.

³ Núu ña ne, vata kaa dá káxi'i núu kaa ne, kui'xīn kue'en dóo ña vata katsi.

⁴ Ñá tē nté kaa u'ví sntadún san dá ini ña ña. Koó dā ntan'i ña ne, vata dí tē xi'i ña.

⁵ Ntá tsi kaka'an ánje Xuva ko ni ñadī'í san:

—Ñá ku u'vī nto, tsí ini u e ntánantuku nto Jēsuu, ña intée ntiká krusí san.

⁶ Xóxo ña, tsí e ntóto ña vata o ka'an ña. Kí'xi nto, koto nto mí'i inúu ña ne,

⁷ Kuē'en náne'e nto, kūkoto ntó ña ntántikīn ñá tsi e ntóto ña é xi'i ña. Dī'na ña kí'in ña é ntó'ó ñuú Galilea. Ikan nāni'i ta'an nto ña. Sá'a tsí é ká'an u ni ntó —ka'an ánjē san.

⁸ Ura tsí i ntáka ñadī'í san nú ñaña kán. Ú'vī ña, ntá tsi dóo diní ña di. Koó dā ntaínu ñá kue'en ña é ká'an ñá nī ña ntántikīn Jēsuu.

⁹ Da née ini tsí ña nāni'i ta'an ña Jesuú ne, kaka'an ñá ntiusi ni ña. Kué'en etsin ñadī'í san mí ntísi Jesuú ne, ínchiti ña nūu ñá ne, tīin nta'a ña dī'in ña, da ntáka'an ña e dóo ka'nu ña'a ña.

¹⁰ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ñá ku u'vī nto. Kue'ēn ntó, kukoto ntó ta'an ko, na kí'in ñá ñuú Galileá ne, ikan kinī ñá ko —ka'an Jēsuu.

Dovéte e ntáa sntadún san

¹¹ Da ñi kuē'en ñadī'í san itsi kán né, ió sntadún san é kuē'en ña ñuú Jerusaleen, kúnakoto ñá tó'o dutú san un ntí'í é kúvi.

¹² Dā xee un ntí'í ntí'í ñatā san e kána ña ne, natíin ña ni ñá. Dōo kue'e diu'un xe'é ña sntadún san ne,

¹³ ntáka'an ña:

—Ká'an nto ni ñá'a san: “Xéē ña ntántikīn ña niñú ne, kí'i dú'u ñá kúñu ña da ñi ntákídí nti’”, koo ka'an nto.

¹⁴ Te tēkú tó'o ntó e ntáka'an ntó ne, ká'an ntí ni ña vata koo é ña kué'e ña é ntó'o nto —ka'an ñá nī sntadún san.

¹⁵ Kí'i sntadún san diu'un san ne, ide ña vata o ka'an tó'o dutú san. Kuan tsí o ntáka'an ñá Israeé san un tsi nté vevii.

Dā té tsiñu Jesuu ñá ntántikīn ña (Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Kidáā ne, kué'en ū'xi ñin pustrú san ñuú Galilea. Kué'en ña xūku mí taxnūu Jēsuu ña.

¹⁷ Dā ini ña ña ne, ínūu ini ña ña. Ntá tsi iō ñá e ña ni kuintí'xe ña te divi ntí'xe ña é Jēsuu ña.

¹⁸ Xéé Jēsuu mí ntoo ña ne, kaka'an ñá ni ñá:

—É ta'xi Xuva kō é kadā kú've u un ntí'í é tuví ñuxiví a nī e dukún kán di.

¹⁹ Dukuān é káka'an u ni ntó é kue'ēn ntó kanī ñuxiví sa ne, ká'an nto vata koo é kuínti'xe ña'a san un ntí'í ntí'í ñuú san tú'un kó ne, nakūtsi ntute nto ña kuenta iña Xuva ko, kuenta iñá ko, xu'u é I'xá ñá, ni kuēnta iña Espíritū Sántū san.

²⁰ Nakuā'a nto ñá na káda ntaa ña é un ntí'í vatā o kaka'an u ni ntó. Kunūu me'ñu ú nto ntíi dañu ntúví un tsi da nté ntí'í ñuxiví sa. Kuan tsi koo na kōo —ka'an Jēsuu.

Tū'un é vā'a iña Xuva ko e xntée na'a San Marcu

Kaka'an ntódo Juaan Bautista ñuu itsí kån
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Dukuān o iñi ntu'u e dóo vā'ā ó kaka'an tú'un iña Jesúcristu, dívi I'xá Xuva kō, ña tuví e dukún kån.

² Nté ntūvi dí'na uve na'a kaka'an Ísaia, ña é ka'án naa Xuva ko kídaā, tsí du'vā ó kaka'an Xúva ko ni I'xá ña:

Dí'na taxnūu ú uun ña'a, ña é xtūví tu've itsi o,

ne, dá taxnūu ú o.

³ Uun tatsín ne, dōo ditó kaka'an ñuu itsí kån:

“Nākoo tú'vē ntó itsi va'a,

tsí e vé'xi Xuva kō”, ka'an,

ka'an Ísaia san.

⁴ Ña é taxnuu Xuva kō ne, dívi Juaan, ña é kaika má kū'u kan é kanakūtsi ntute ña ña'a san. Kaka'an ña é dí'na natu'vi ña'a san kuétsi ña ne, dá kutsi ntute ña. Dukuān é káda ka'nu iní Xuva ko ni ña kuetsí ña.

⁵ Un ntíí ntíí ña ñuú Judea ni ñá ñuú Jerusaleén, dā xee ñá ne, natívi iní ña kuetsi ña ne, da itsi ntute ña nta'a Juaán san mé'ñu ntūte ka'nu é nani Jōrdaan.

⁶ Dóo Juaán san ni ññ í'xi ña ne, ññ kameu kúvi. E ini é'xi ña ne, skunti; ini xi'i ñá ntūdín ñuñu.

⁷ Kaka'an ntódo ña ni ñā'a san:

—Ví'i a vé ne, xée uun ña'a ñatíi, ña é díi ka ka'nu ña'a é xu'u. Ntē ña té nee nuu á'vi ko é nākoó tixí u é nāntuté u ntí'xen ña.

⁸ Xu'ú ne, kūdii ntute kadá'vi ú nto dá kanakūtsi ntute ú nto. Ntá tsi dívi ñā ne, Espíritū Sántū ta'xi ña nto é kunūu ña nima nto —ka'an Juaan.

Dā itsi ntute Jesuu

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Ntuvi tsikán ne, ntaka Jesuú ñuú mii ñā é nani Nazāree, é tuví ñuú Galilea. Xée ñā mí tuví Juaan. Juaán san ne, nakútsi ntute ña Jesuu mé'ñu ntūte ka'nu é nani Jōrdaan.

¹⁰ Kidáā né, dā ntíi Jesuu díñi ntute ka'nu san ne, ini ña tsí nákaan e dukún kan ne, ikān ntíi Espíritū Sántū san é vata kaa uun paloma é írkaá nuu díki ña.

¹¹ Kaka'an tátsin Xúva kō nte e dukún kån:

—Dívin é I'xá mii ko e dóo kakuinimá ko o. Nā te nté kaa diní nu nimá ko kuenta iña o —ka'an Xúva ko ni Jēsuu.

Ntío tó'ō e ña vā'ā san é kō'xo Jesuu nuu i é kīni kaa

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Espíritū Sántū sán ne, kue'en ní'i ña Jesuu ñuu itsí kån.

¹³ Úvi díkó ntuvi, úvi díkó niñu íka Jesuu íkån. Kaika ña mí ntaíka kiti ku'u san. Ikān xée tó'ō e ña vā'ā san ne, ntio i é kō'xo Jesuu núu i é kīni kaa. Ntá tsi xee ánjē san é kade ña ña kuenta.

Eni ntu'u Jēsuu kaká'an ntódo ña ñuú Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Dā inúu kutu Juaan viútun sán ne, xée Jēsuu ñuú Galilea, kaka'an ntódo ña, kaka'an ña nté kuān nte vā'ā ó kadē kú've Xuva kō.

¹⁵ Kaka'an ña:

—E xée ūra í ve. Ña ná'ā ka dá kixkadā kú've Xuva kō. Dukuān né, natu'vi ntó kuetsi nto ne, kuinti'xe nto tú'ūn é vā'ā san —ka'an ña.

Nākaxnúu Jesuu kimi ña'a, ña ntátava tsákā san

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Kaika Jesuu díñi míni Galileá san ne, ikān nání'i ña Simuun ni ení ña, ñá nani Ándree. Ntánakuítá nuu ña xunu ña iní ntute san, tsí dívi tsiñu ntáde ña é tsáká ntátava ña.

¹⁷ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kuntikín ntó ko. Nā tāvá ka nto tsákā, tsí ví'i a vé ne, ká'an nto ni ūn ntíí ntíí ña'a é na ntūvá'a nima ña —ka'an ña.

¹⁸ Kidáā ne, ura tsí i tsoo mii ña xunu ña ne, dá kuē'en ñá ni Jēsuu.

¹⁹ Kūdii tsi kuē'en Jesuú ne, nāni'i ta'an ña ni Sántiau ni ení ña, ñá naní Juaan. Ntuvi ña é I'xá Zebedeu. Ñu'u ña ni uva ñā iní tun ntoō ñá, ntántavá'a ña xunu ña.

²⁰ Kidáā né, kána Jesuu ña é kuntikín ñá ña ne, ura tsí i xtúvi mii ña uva ña nī ña ntáde tsiñu iña ña iní tun ntoó san, dá kuē'en ñá kuntikín ñá Jesuu.

Uun ña'a, ñá nuu é ña vā'ā nima i

(Lc. 4:31-37)

²¹ Xée ña ñuú é nani Capērnau. Ntuvi é ntoo kadin ña'a sán ne, kuē'en Jēsuu má ví'i mi ntánataká nuu ña Israeé ne, eni ntu'u ñā nakua'a ña ña'á san.

22 Ña'a sán ne, dōo va'á kuinī ñá da téku ña é kuān nte vá'ā ó kaka'an Jesús. Ñá te ni kā'an ñá ni ña vatā ó kaka'an mastrú lei íña Xuva ko, tsi dóo iō ña é kā'an ña dá kanakuā'a ña.

23 Tuví uun ña'a má ūkún kán, ña é nuu e ña vá'ā nima i. Kaka'an ñátí san:

24 —¿Nté kui kánateñu nuu nto ntí, Jesús, ñá ñuú Nazaree? ¿Vēxká'ni ntu nto ntí? Iní ntí nto, tsí Xuva kō táxnūu ña nto —ka'an ña.

25 Ntá tsi de tí Jesús ni é ña vá'ā san, kaka'an ña:

—¡Ntiin i'a, tsí ña te íña o sá'ā! —ka'an ña.

26 Íde é ña vá'ā san é xi'i mii ñatí san ne, dōo ntii kachu'u ntáa é ña vá'ā san da ntí, kue'en.

27 Koó dā kúdu'va ña ntāñí san ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ña'a ntu ña sá'a e kúvi idé ña é nakūnu ña é ña vá'ā san? Ña sá'a ne, e túku o kadē kú'vē ña. Kakutí ña kanakūnu ña é ña vá'ā san. ¿Né ntu nchu'ún kanakuā'a ña kō? ¿Ō nchu'ún xee ntu, ne, nté kaa? —ka'an ñá'a san.

28 Ura dú'va tsi i kútuni un ntí ntí ña ñuú nta'vi san, ñuú e ntáduku ntée ñuú Galilea, nté ō dé Jesús, tsí dóo ntáka'an ñá'a san.

Ntāvá'a Jesús ñuntí Sīmuun

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Dā ntáka Jesús mí ntánataká nuu ña Israeé san ne, kue'en ní'i ña Santiau ní Juan nú vi'i Sīmuun. Ikān tuví Andreé di.

30 Kaka'an ñávi'i Sīmuun ni Jesús tsí etsin ñuntí Sīmuun. Tuví ntaa ña má vi'i ña kán, tsí ka'ni kaxé'e ña.

31 Kúk'ví Jesús má vi'i mí tuví ña ne, karkāa ña nta'a ña, náxntitsí ñá ña. Ura tsí i ntikó ña ka'ni. Kidáa ne, kué'en ña, kūkavá'a ña é kā'xí ña'a san.

Dōo títin ña nchokuvi ntavá'a Jesús

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Dā kuáa, da idó nuu ngántii sán ne, ñá tē nté kaa ña'a xee ña mí tuví Jesús, xee ní'i ña ña nchokuví ni ña é ñu'u é ña vá'ā nima i.

33 Un ntí ntí ña ñuú í san ne, nataká nuu ña xi'i kan.

34 Ñá tē nté kaa ña'a ntavá'a Jesuú da neé ka kui'i ntákuvi ña. Nakūnu ña é ña vá'ā san é ñu'u nima ñá'a san di. Ñá ni xē'é Jesús itsi é kā'an é ña vá'ā san xoo é divi ña, tsí e ña vá'ā san ne, ini tsí I'xá Xuva ko ña.

Kaika Jesús kaní ñuú Galilea, káka'an ntódo ña

(Lc. 4:42-44)

35 Tévaá du'va tsi, dá ntikin ni'nī ká ne, náxntitsí Jesús, kué'en ña mí xoxó ña'a, tsí ntio ña é kunuu mii ña é kā'an ñá ni Xuva kō, ña tuví e dukún kán.

36 Simuun ni ñá ntoo ni'i ña ne, íxnantuku ña Jesús.

37 Dā náni'i ña ñá ne, ntáka'an ña:

—Un ntí ntí ña'a san ntánantuku ña ntō —ka'an ña.

38 Kaka'an Jesús ni ña:

—Xio ñuú é ntoo etsin i'a kí'in o ve. Ikān káka'an ntódo ú di, tsí dukuān é vē'xi u —ka'an ña.

39 Dōo íka ña é un ntí'i itsi ñuú Galilea. Kaka'an ntódo ña má vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san un ntí ntí ñuú san ne, nakūnu ña é ña vá'ā san.

Dā ntavá'a Jesús uun ña'a, ña kanako'xo kúñu i

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Xée ūun ña'a, ña kanako'xo kúñu i, mí tuví Jesús. Kanchiti ña, kaka'an ña:

—Tē ntio nto ne, kuvi ntavá'a nto ko —ka'an ña.

41 Kidáa ne, ntunta'ví ini Jesús ña. Tñn nta'a ña ña ne, kaka'an ña:

—Ntio ko. Ntuvá'an —ka'an ña.

42 Ura tsí i ntí'i kui'i san ne, ntuvá'a ña.

43 Nataxnūu Jesús ñá ne, dōo ka'an ñá ni ña:

44 —Ñá ku kā'an tsín ni ñá'a nté ō kúvi é ntuvá'an. Kué'en ve mí tuví dutú san, na kōto nteé ña o ne, dá nakué'en sintiá'vi nta'a Xuva kō tsi é ntuntoo kúñu o, vatā ó kaka'an Muísee é viin. Dukuan kōo é kútuni ñá'a tsí ntuvá'an —ka'an Jesús ni ña.

45 Ntá tsi ña ntuvá'a sán ne, kué'en ña itsi kán né, ikān éni ntu'u ña káka'an ñá ni ūn ntí ntí ña'a san nté ō dé Jesús é ntavá'a ña ña. Dukuān ne, ña ni kúvi xee ditó ka Jesús nté uun ká ñuú. Da mii tsí e íka ña mí xoxó ña'a. Ntá tsi dóo kí'in itsi ñuú vé'xi ña'a san é nataká nuu ña mí tuví ña é ntio ña kini ña ña.

2

Ntāvá'a Jesús úun ña'a, ñá xi'i kúñu i

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Dā kútítin ntuvi ne, náxee Jesús ñuú é nani Capēnau. Ura tsí i kútuni ñá'a san é tuví ña uun vi'i.

2 Nǎ tē nté kaa ña'a nátaská nuu ña; ntē ña ni xee tá'an vi'i san é kuntōo ña má vi'i kǎn é kǎni ña é kǎka'an ña.

3 Kidáa ne, xée kǎmi ña'a, odo ña uun ña'a, ña xi'i kúñu ī.

4 Nǎ nī kúvi kuíta ntí'xin ña má vi'i mí tuví Jesuu, tsí ña te nté kaa ña'a ntáñi ña. Dukuān ne, kúxēe ña dik̄i vi'i kan né, nǎkaán ña un siin dik̄i vi'i san mí tuví Jesuu. Mí kantúí ne, nákií ña chidō é nuu ña xi'i kúñu ī san iní vi'i kǎn.

5 Dǎ iní Jesuu tsí ña odō ña xi'i kúñu ī sán ne, nǎ kué'en iní ña ntákuinti'xe ña ne, kaka'an ñá nī ña nchokuví san:

—É ntōo kuétsi o vē, da' —ka'an ña.

6 Ió mastrú lei Xúva kō é ntoo ña ne, ntádē kuení ña:

7 “¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú ña sǎ'a? ¿Ña kaíko ñu'u ntu ña Xuva kō? Tsí xoxó ña'a ñuxiví sa é kúvi nakate ña kuétsi kō. Da mii tsi Xuva kō é kúvi vii ña”, dé kuení ña.

8 Kútuni Jéssuu nté ō ntádē kuení ña ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Nté kui kuān ó ntádē kuení nto?

9 ¿Neé ntu e dií ka ña ví'xin kaa é kǎ'án u ni ña sǎ'á, te kuiní nto? ¿Ō ka'án ntu u: “É ntōo kuétsi o”, ō ka'án ntu u: “Nakuntítsin, kuni'in chido ō, kunú'ún nú vi'i o kǎn”, koo ka'án u?

10 Ntio ko é na kútuni nto tsí xu'u é vǎxkúvi ú ñatíí ne, kúvi nakate u kuétsi ntō ñuxiví sa —ka'an Jéssuu ni mastrú lei san.

Kidáa ne, kaka'an ñá nī ña xi'i kúñu ī san:

11 —Divín é kǎka'án u ni ō ne, nakuntítsin, kuni'in chido ō, kunú'ún nú vi'i o kǎn —ka'an Jéssuu ni ña.

12 Ura tsí i nakuntítsi ña, náki'i ña chido ña ne, kúnū'ú ña nú vi'i ña kǎn. Koó dǎ kúdu'va ña'a san ne, nánū'u ña iní ña Xuva kō, ntáka'an ña:

—Váta ūun ito kini o é kuān ó kakuvi, é kántuvá'a ña'a san —ka'an ña.

Kǎna Jesuu Lévií

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Kidáa ne, kué'en xtūku Jesuu diñi míni Galilea. Dōo xee ñá'a san mí tuví ña ne, nakuá'a ña ña'a san.

14 Kué'en kǎ Jesuu ítsi kǎn né, ikǎn nání'i ña uun ña'a, ñá nani Lévií, i'xá Alfeu. Tuví Lévií nú vi'i mí kaido ña diu'un xōo iña ñuú Roma. Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Kuntikín ko —ka'an ña.

Nákuntítsi Lévií ne, kué'en ña ni Jéssuu.

15 Uun ntuvi ne, tuví Jesuu nú vi'i Lévií, ntaé'xi ña. Nǎ te da dǎi ña ntaído diu'un xōo san ntoo ña nú mesa, ni ñá iō kuetsí i. Ikǎn tuví Jesuu ni ña ntini'i ña. Tsí ña te da díi ña'a san ntántikin ñá Jesuu.

16 Ntá tsi mastrú lei ni ñá fariseú san ne, iní ña tsí ntaé'xi dadii Jesuu ni ñá kini ntáa san, nī ña ntaído diu'un san ne, ntáka'an ñá ni ña ntini'i Jéssuu:

—¿Nté kui ntaé'xi dadii ntu mastru ntó nī ña kini ntáa san, nī ña ntaído diu'un san? —ka'an ñá, tsixe'e ña.

17 Tékú Jesuu é ntáka'an ñá ne, kaka'an ñá ni ña:

—Ña'a é vǎ'á o ni ī ne, ñá vǎdá ntio ña medíkū; tsí ña nchokuví tsi san é ntio ña medíkū. Xu'u é vǎxkúvi ú ñatíí ne, ñá tē ña é vǎ'á san kanantukū u, tsí ñá iō kuetsí i san —ka'an Jéssuu.

Kaka'an Jéssuu iña é kuān xkoó ini ña é kuntuo ixu ña

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Nǎ ntini'i Juaan ni ñá ntini'i ña fariseú san ne, dukuān xkoó ini ña é kuntuo ixu ña. Xée ña'a san, ntátsixe'e ña Jéssuu:

—¿Nté kui ña kuan xkoó ini ntú ña ntini'i ntō é kuntuo ixu ña vatā ó de ña ntini'i Juaan ni ñá ntini'i ña fariseú san? —ka'an ñá, tsixe'e ña.

19 Jesuú ne, kaka'an ña:

—¿Vá kúvi ntu kuntuo ixu ña'a, ña ntóo viko mí katánta'a ña'a, te tuví dukuan ñatíí, ña tánta'a san? Nǎ'á, tsí ka'xí nti'i ña.

20 Ntá tsi tē xee úra i é ntaka ña tánta'a sán ne, kidáa né, iō ntuvi é kuntuo ixu ña.

21 Nǎ tē doo xee san naxntéé nuu o doo tsude, tsí doo xee sán ne, kanatixi tē ntóo. Kidáa ne, ntátsin nti'i ne, dií dií ka kini koo kúvi.

22 Tē xnuu vá'a o ntute tinti'o xee iní ñi sán ne, ñá te ñi ata kú'un, tsí ntata tē kukáve. Uun ito tsi kunaá ntute tinti'o san ni ñi ī sán di. Tsí ntute tinti'o xee san ne, kantio é kú'un iní ñi xēe —ka'an Jéssuu, kánañ'e ñá ña.

Ntáatsin ña ntini'i Jéssuu xoko trigu ntúvi dá iō dá'na

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Ntuvi dá iō dá'na ne, kué'en Jéssuu ni ña ntini'i ña, itā nti'xin ña mí kaa trigú san. Nǎ ntini'i Jéssuu ne, kátsin ña xoko trigu é kǎ'xí ña.

24 Īnī ña fariseú san é kuān ó de ña ne, ntáka'an ña:

—¿Nté kui ntákatsin ntu ña xoko trigú san? Ñá vā'á ō é kada tsiñu o ntúvi dá iō dá'na, tsi dóo xii kaa é kuān koo vii o —ka'an ña.

25 Ntá tsi kaka'an Jēsuu:

—¿Ñá ini ntú nto nté ō dé uvata ko Dāvii da taan núu ña ni ña ntini'i ña da kákin ña?

26 Tsí k'í'v'í ña iní v'í' Xuva kō kidáā dá tuví dutu ñá odo nūu, ñá nani Abīata. Davií ne, íkan ña tañú'u kuiko san é ká'xi ñá ni ña ntini'i ña, kuān te dóo xii kaa, tsí da mii tsí dutú san é kúvi ka'xí ña tañú'ū e kúviko san —ka'an ña.

27 Kaka'an Jēsuu ni ñá fariseú san:

—Tsí Xuva kō ne, ñá te nī de kú'v'e ñá ña'a vata koo é na kāda ka'nu ña ntuvi dá iō dá'na, tsí dē kú'v'e ñá ntuvi dá iō dá'na vata koo é na kūntoo da'na ña'a san.

28 Xu'u é vëxkúvi ú ñatíí ne, kúvi ká'án u nee iña é vā'a é vii o ntúvi dá iō dá'na —ka'an Jēsuu.

3

Ntavá'a Jesuu úun ña'a, ña kádun nta'a i (Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Kué'en xtúku Jesuu má vi'í mi ntánataká nuu ña Israee. Ikān tuví uun ña'a, ña e kádun nta'a i.

2 Ntāñí ña'a má vi'í san, ntaíto díto ña te ntāvá'a Jesuu ña kádun nta'a i ntuvi dá iō dá'na. Tsí ntántukū nuu iní ña nté koo tsí'í kuétsi ña Jēsuu.

3 Kaka'an Jēsuu ni ña kádun nta'a i san:

—Kuntítsín mé'ñū ña'a san —ka'an ña.

4 Kidáā né, tsixe'e Jēsuu ñá nguii san:

—¿Nee iñá ntu é díí ka vā'á o é vii o ntuvi dá iō dá'na, te kuinī nto: é vii o é vā'á ne, ō é kīni kaa? ¿É ntavá'a o ña'a ne, ō é nakunaa o ña? —ka'an ñá, tsixe'e ña ña.

Koó dā diin diin sa intóo ña'a san.

5 Dā ító Jesuu ñá'a san ne, dōó dutsi kuíni ña ne, dōo u'vi kakúvi ña é kuān nte ká'xi nima ñá'a san. Kidáā ne, kaka'an ñá nī ña kádun nta'a i san:

—Nakāan ntá'a o —ka'an ña.

Nákāa ñá nta'a ña ne, ura dú'va tsi i ntuvá'a.

6 Kidáā né, ntāka ña fariseú san, kue'en ñá, kūnatiín ña ni ña ntini'i Hēródē nté koo ka'ní ña Jēsuu.

Ñá tē nté kaa ña'a nataká nuu ña diñi míni kán

7 Kué'en Jēsuu ni ña ntini'i ña diñi míni Galilea. Ñá te da dīi ña ñuú Galilea ntántikin ñá Jēsuu.

8 Dōó ki'in itsi vë'xí ña'a san é kinī ñá Jesuu da téku ña nee ntí'í ntí'í nuu i é kade ña. Dōó titín ña'a ntáka ña ñuú Judea, Jerusáleen, Idúmeá, ni ñūu é ntoo xio diñi ntute ka'nu é nani Jōrdaán ne, xée ñá é kīni ña é káka'an ña. Vé'xi ñá nte ñuú Tiru ni Síduun.

9 Kaka'an Jēsuu ni ña ntini'i ñá é na kutúvi tu've tsi úun tun ntōo é kunūu ña vata koo é ña ta'u núu ña mé'ñū ña'a san.

10 Ñá te da dīi ñá nchokuví san ntavá'a ña ña. Dukuān ne, un tsi ntátí'vi nuu ta'an ña é ntio ña tīn nta'a ña Jēsuu.

11 Dā ini é ña vā'á san Jēsúu ne, nákunchití nú xe'e ña. Dōó ntīi kachu'u ntáa, kaka'an:

—Divīn é I'xá mii Xuva ko ō —ka'an.

12 —Ñá ku kuān xkoó ka'an xoó ña'a u mé'ñū ña'a san —ka'an Jēsuu.

Dā nakaxnúu Jesuu uxuvi ñá'a pustru ña (Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Kidáā ne, kúxēe Jesuu rkí uku kán ne, kāna ña xoó ña'a e ntio ña. Ne, xée ñá mí tuví Jesuu.

14 Kidáā ne, nákaxnuu Jesuu uxuvi ñá'a, ña é kuntini'i ñá. Taxnúu Jesuu ña é na k'ín ña, kika'an ña tú'un Xuva kō.

15 Xé'e Jēsuu itsi é kúvi ntavá'a ña ña ntánchokuví san nī é nakūnu ña é ña vā'á san.

16 Uxúvi ña'a ña sá'a, ña é nakaxnúu Jesuu: Simuun, é káka'an Jēsuu é Pedru kunáni ña;

17 Santiau, i'xá Zebedeú, ni enī ña, ñá nanī Juaan, ntuvi ña é xntántēe Jesuu ña é Boanege ña, é kāni tú'un I'xa É Kākatsin, tsí dóo dutsi ini ña;

18 Andree, Félipe, Bartulúmee, Máteu, Túmaa, Sántiau, i'xá Alfeu, Tádeu, tuku Símuun;

19 ni Júda Scarīote, ña é diko Jēsuu.

Ntáka'an ñá'a san tsí nuu é ña vā'á nima Jēsuu

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Rkontúvi ne, xée Jēsuu nú vi'í ña'a ne, kúk'í'v'í ñá má vi'í kán.

20 Ntá tsi dóo titín ña'a xee ntikin ñá ña, é ntē ña ni kuné'e ka'xí ña.

21 Kūtuni ñávi'i Jesuu é kuān ó kanto'o ña ne, xée ñā é nākuntéka ña ña, tsí kakuluku Jéssu, kuíni ña.

22 Mastrú lei, ña vé'xi ñuú Jerusaleén ne, ntáka'an ña:

—Ñatí sa'á ne, nteé kimi ña iña é ña vá'ā é nani Belsébuu. Dukuān é kakuvi kanakūnu ña é ña vá'ā san —ka'an ña.

23 Kidáā né, kána Jesuú mastrú lei san ne, náñē'e ñá ña, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté ntu koo vii tó'ō e ña vá'ā san é nakuíta é ñā vá'a ni'i i?

24 Tē ntánāa míi ña ñuu i sán ne, ntánakunaá ña ñuú ña.

25 Tē ntánāa míi ña'a sán nī ñaví'i ña ne, ntánakunaá ña ñavi'i ña.

26 Te mií tó'ō e ña vá'ā san naa núu mií ne, ¿nté ntu koo kutíi i? Tsí kanakunaa mií tsi kúñu i.

27 'Nté uun xoxo kuvi kí'vi i iní vi'i ña dóo ntii iní í san é kí'i dú'u iña ñá tē ña dí'na kí'ni ña ña dóo ntii iní í san. Kidáā ne, kuvi kí'i dú'u ña é un ntí'i iña ña.

28 'Nuu é ntaā i é kāká'án u ni ntō tsí kuvi vií Xuva ko nākate ña un ntí' ntí kuétsi é iō iña ña'a, nī é ntáka'an kīni ña.

29 Ntá tsi ña kada ka'nú ini Xuva ko ni ñā'a te ntáka'an kīni ña iña Espiritū Sántū san. Koo kuétsi ña ntii dañu ntūvi —ka'an ña.

30 Du'vā ó kaka'an Jéssu, tsí ntáka'an ñá'a san é nuu é ña vá'ā nima ña.

Di'i Jéssu ni ení ña

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Kidáā ne, xée di'i Jéssu ni ení ña. Ntáñī ntée ña ña nu kí'i kán, ntáka'an ñá ni ñā'a san é ncho ka'an ñá ni Jéssu.

32 Ña ntoo ni'i Jéssu ne, ntáka'an ñá ni ñā:
—Di'i nto ni ení ntó ne, ntáñī ntée ña nto kí'i kán, ntánantuku ña ntō —ka'an ña.

33 Kidáā ne, kaka'an Jéssu:

—¿Xoó ntu é di'í ko? ¿Xoó ntu é ení ko? —ka'an ña.

34 Kidáā né, iito Jesuu ñá'a san, ña ntoo diñi ña ne, kaka'an ña:

—Un ntí' ntí ña sá'á ne, di'í kó ña, ení ko ni tá'an ko.

35 Tsí un ntí' ntí ña'a, ña e ntáde é ntio Uva kó ne, di'vi ñā é ení ko ña ne, ta'an kó ña; di'vi ñā é di'í kó ña di —ka'an Jéssu ni ña.

4

Kantaa Jéssu úun nuu i iña ñá katsoo ntikin

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Ēni ntu'u xtuku Jesuu kánakuā'a ña ña'a san diñi mínī san. Nā te da dīi ña'a náta ká nuu ña. Dukuān ne, kúxēe Jesuu ini tun ntōo é tuví nu mínī sán ne, itúvi ña. Un ntí' ntí ña'a sán ne, ntoo ña nú ñuti kan.

2 Titín nuu i kaka'an Jéssu é kanakuā'a ña ña'a san iña Xuva ko. Kantaa ña uun nuu i ni ñā'a san, kaka'an ña:

3 —Kini nto é kāká'án u ni ntō: Uun ña'a ne, kué'en ña, kūtsoó ña ntikin.

4 Dá katsōo ña né, iō ntikin san é itsi kan kō'xo. Kidáā ne, xée láā, é'xi ti ntikin san.

5 Iō ntikin sán ne, kó'xo ne'u xuú san mí ña kué'e nté'u iō. Uun dá'na tsi kéne xuku i, tsí ña tuvi kué'e nte'u é kāká xo'o i.

6 Dā naí'ni ne, kādún xo'o i ne, xí'í, tsí ña tuvi kué'e nte'u mí kāká xo'o i.

7 Iō ntikin sán ne, kó'xō mí kākene xuku iñū. Ntá tsi da kéne xuku iñū mi kéne xuku va'á san ne, távi nūu xuku va'á san ne, xí'í; ña ni kíi kīti i.

8 Tuku ntikin sán ne, kó'xo ñu'u vā'a. Kēne xuku í ne, kuka'nu. Oko ú'xi kīti i kíi ti é uun dítsin i. É tūku ditsin í ne, úni dikó kīti i kíi ti. É ūun ká ditsin í ne, uun sientu tí kíi ti —ka'an ña.

9 Kaka'an ña:

—Xoo é kātekú i ne, na kīni i —ka'an Jéssu.

Nté kui kuan ō ntáda ntaa Jesuu núu i sá'a

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Dā kunú'u ña'a sán ne, uxuvi ñá ntini'i Jéssu nī ña intóo ká ne, tsixe'e ña Jéssu nee iñá ntu kani tú'un nuu i é kāká'an ña.

11 Kidáā ne, kaka'an Jéssu ni ña:

—Ntō'ó ne, kata'xi Xuva ko é kūtuni nto nté o kadē kú'vē ña. Ntá tsi ña nguii sán ne, ñá ini ña. Dukuān né, da mií kué'en tsi tú'ūn é ña káñe'e dikí ñá'a san kāká'án u ni ñā.

12 Kakuvi vata ō ka'an Ísaia kídaā, tsí kuān te ntaíni ña, ntá tsi ña te ntaíni ntí'xe ña. Ntátekú ña é kāká'án u, ntá tsi ña ntáñe'e dikí ña. Dukuān ne, ñá natū'vi ña kuétsi ña ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ñā —ka'an Jéssu.

¿Nee iñá ntu kani tú'un é kāká'an Jéssu iña ñá katsoo ntikin?

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Tsixe'e Jéssu ña:

—¿Ñá nī ñe'e diki ntu nto é kāká'án u? ¿Nté koo kī'in diki ntu nto te kāká'án ka ú ni ntō kuan?

¹⁴ Tsí ña'a, ña kaka'an tú'un Xuva kō né, vata kaa ña'a, ña katsoo ntikin san, kaa ña.

¹⁵ Iō ñá'a ne, dā téku ña tú'un Xuva kō ne, vata kaa nte'u ítsi san mí ko'xó ntikin san kaá nima ña. Tsí ura tsí i da téku ña tú'un Xuva kō ne, vé'xi tó'ō e ña vá'ā san é naki'i tú'un san é ínūu nima ña.

¹⁶ Iō ñá e dóo diní ña e ntátekú ña tú'un Xuva kō. Dīvi ñā ne, vata kaa kudii nté'u nú xúu san mí ko'xó ntikin san kaa ña.

¹⁷ Ntá tsi ña na'a kakutí i, tsí ña tuvi kué'e xo'o i. Ña sá'a ne, ña ná'a ntáxnūu ña nima ña é kāká'án Xúva kō. Tē nee iña é nto'o ña, o tē dóo kini o ntáka'an ñá'a tsí kuinti'xe ña tú'un Xuva kō né, xtuví mii ña é kuntikin ñá Xuva kō.

¹⁸ Iō ñá e ntátekú ña tú'un Xuva kō ne, vata ntáa nte'u mí kākene xuku ínū mí kō'xó ntikin san ntáa ña.

¹⁹ Ña ni é'nu ntikin san, tsí xuku ínū san tīn nuu ditsin i. Kuan tsí ó kakuvi ni ñá'a sán dī. Dōo ntánti'i iní ña nee iñá vii ña. É kukuika ña ñuxiví sa é ntio ña. Ntaéni nta'ví mii ñá kúñu ñá tsí diu'un dóo ntio ña, ne, ntio ña da nēé ka nti'í é ió ñuxiví sa. Ña ntákune'e ña é vii ña kuenta tú'un Xuva kō. Dukuān ne, ña ntaé'nu ña.

²⁰ Iō ñá e dóo vá'ā o téku ña tú'un Xuva kō. Dīvi ñā ne, vata ntáa nte'u va'á san mí kō'xó nuu ntikin san ntáa ña. Tsí ntákuinti'xe ña tú'un Xuva kō ne, ntáde ntaa ña é kāká'án Xúva kō. Ió ntuvi vā'á iña ña. Vata ntáa ditsin i mí kīi oko u'xi, uní díko, ni ūun sientu kīti i ntáa ña —kuan ō ka'an Jéssu ni ñá ntoo ni'i ñā.

Tū'un iña kantilin (Lc. 8:16-18)

²¹ Kaka'an xtúku Jéssu ni ña:

—Te nātuún o kántilīn má vi'i kán ne, ¿vá ma etun ntú kan xtuvi o, ō má itó kán? ¿Ñá ntu te xntekú dukún ō vata koo é nāxi'í nuu?

²² Nee iña é vīi xú'u o vēvií ne, kutuni ñá'a sán rkontūvi.

²³ Xoo é ntátekú i ne, na kīni i é kāká'án u —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an xtúku ña:

—Kini vá'a nto é kaini nto. Vata tsí o xntéku kú've ntó ne, dadī tsi kú've i nī'i ntó ne, ntekú ka ni'i ntó dī.

²⁵ Tsí ña'a, ña é iō iña í ne, dii ka kue'e ní'i ña, ntá tsi ña'a, ña é ña tuvi iña í ne, kunaá nti'i iña ña —ka'an Jéssu ni ñá ntoo ni'i ñā.

Kuenta iña ntikin é kae'nu

²⁶ Kaka'an xtúku Jéssu:

—Mí kadē kú've Xuva kō né, vata kaa uun ña'a, ña katsoo ntikin matú i.

²⁷ Ña sá'a ne, kakidi ñá niñú a ne, dá kanākuntísi ña ntuvi ā. Tē ita ntí'xin ntuvi ne, kene ntikin san, dá kēne xuku i. Ntē ñā iní ña nté ō kúvi kēne,

²⁸ tsí nte'ú san kade mī é kēne ntikin san. Di'na tsi xuku i kakéne ne, dá ntīka íta i. Kidáa ne, kakii kīti i.

²⁹ Tē í'xe ti ne, tīn ña ti, tsí xee ntúvi ī —ka'an Jéssu.

Kuenta iña ntikin kúli (Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Kaka'an Jéssu:

—¿Nee iñá ntu é ntudadii vatā o mí kadē kú've Xuva kō? ¿Ō neé ntu kuvi ntada dadīi o ni ī?

³¹ Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun ntikin kuli kaa. Ntikin kulí san ne, dii ka kuetsí é da nēé ka ntikin é kú'xí ō.

³² Ntá tsi tē kantú'xi ne, kae'nu da nte dii ka dukun é da nēé ka tuku xuku. Láa san ne, katsodo ti tāká ti nta'a i mí vēti, tsi dóo na'nu xuku ī —ka'an Jéssu ni ñá'a san.

Mí idiá'vi nuu i é kántaa Jéssu (Mt. 13:34-35)

³³ Núu ī é vāta kaa sá'a kántaa Jéssu dá kanakuā'a ña ña'a san un tsi da nte mí'i kī'in diki ña.

³⁴ Da mii kué'en tsí nuu i sá'a kántaa ña ni ñā. Ntá tsi dá ntoo mii ña ni ña ntini'i ñā ne, xé'e ñā é kūtuni ña nee ntí'i ntí'i kani tú'un é kāká'án ña.

Dā natú'u Jéssu tátsin ni ntuté san (Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Dā kuáa ntuvi tsikán ne, kaka'an Jéssu ni ña ntini'i ñā:

—Kuíta nti'xin o ūun xo diñi ntute san ve —ka'an ñá ni ñā.

³⁶ Kidáa né, ña ntini'i Jéssu tsóo mii ña ūn ntíi ntíi ña'a san, dá kúxée ña iní tun ntōo mí nuu Jéssu. Títīn ña'a kúxée ña tuku tun ntōo é kī'in ñá ni Jéssu.

³⁷ Kidáa ne, iñi ntú'u ínu tátsín ō ne, uun ito tsi kukú'vi ntúte iní tun ntōo san un tsi da nte tsítu ntute.

38 Jesuú ne, kakidi ña ata tún ntōó san, xi'i téu ña doo díki. Nantóto ña ntini'i Jēsuu ña, ntáka'an ñá ni ñā:

—¡Mastrú! ¿Ñā ntu te káde nto kuenta é dóko sa téni o? —ka'an ñá ntini'i ñā.

39 Kidáā ne, náakuntĩsĩ Jesuu, dá kakā'an ñá ni tãtsin ni ntuté san:

—¡Nakunúun kadin! ¡Diin diin tsi kutúvin! —ka'an ñā.

Xiō kadin tatsin ni ntuté san.

40 Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña ntini'i ñā:

—¿Nté kui ntaú'vĩ ntú nto? ¿Ñā ntákuinti'xe ntu nto tsi dóo ka'nu Xuva kō? —ka'an ñā.

41 Dā kúdu'va ña ntini'i ñā ne, ntánatĩn mii ñā:

—¿Nēe ñá'a ntu ña sá'a é un tsi nte tatsin ni ntuté san ntáde ntaa é kākā'an ñā? —ka'an ñá ntini'i ñā.

5

Ñā ñuú Gadara, ñá ñu'u é ña vá'ā nima i (Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Xée ña ūun xo diñi mínĩ san, nté ñūu é nanĩ Gādara.

2 Dā ntĩi Jesuu tún ntōó san ne, xée ētsĩn uun ñatĩi, ña é ñu'u é ña vá'ā nima i. Kapusantú kãn vé'xi ñatĩi san,

3 tsĩ ikãn nuu ña mí ntoo ñañā ñā'a san. Xōxó kuvĩ xnū'ni í ñā, nté kadena.

4 Ki'in itō xnū'ni ñā kadena dí'in ña ni ntā'a ñā, ntá tsi uun ito tsi kãtsin tu'un ña kadená san. Nté uun xoxo ni kuvĩ víi i ni ñā.

5 Nté ntūvi nte níñu kaika ña má kũ'u kãn, nĩ nú ñañā sãn di; ñá te xkūtĩkadin ñā. Un vá'a tsi kakachu'u ntáa ñā, kaxé'e ña xuú san kũñu ñā.

6 Ikā ká ve'xĩ Jesuú ne, koó da kainu ñatĩi san kue'en ñā, kukunchĩti ña nuu ñā.

7 Dōo ntii kaka'an:

—¿Nté kui kanatekũ du'xen ntu ntó ntĩ, Jesuu, I'xá Xuva kō, ña tuvĩ e dukũn kãn? Natekũ ntó Xuva kō tsĩ ña ku nakutsu'un ntō ntĩ —ka'an é ña vá'ā san é ñu'u nima ñatĩi san.

8 Tsĩ kaka'an Jēsuu ni é ña vá'ā san:

—¡Ntiin nima ñá sá'a, é ña vá'ā! —ka'an ñā.

9 Tsix'e Jēsuu ñā:

—¿Nté ntu nanin? —ka'an ñā.

—Ligiuun nanĩ ntĩ, tsĩ ña te da diĩ ntĩ —ka'an é ña vá'ā san é ñu'u nima ñā.

10 Ikan dá xe'e nta'a Jesuu:

—Vii nto da xe'e, ñá ku nakunũ ntó ntĩ é kĩ'in ntĩ xio ñuu —ka'an é ña vá'ā san.

11 Ikan tsi ētsin ne, ñá te da dũi kũtsin ñu'u ti, ntaé'xi ti má kũ'u kan.

12 Kidáā ne, ikan é ña vá'ā san da xe'e nta'a Jesuu:

—Ta'xi nto na kũ'un ntĩ nima kũtsin san —ka'an é ña vá'ā san.

13 Kaka'an Jēsuu tsĩ kuvĩ. Kidáā né, ntii é ña vá'ā san nima ñatĩi san ne, kué'en, kũku'un nima kũtsin san. Ñá te da ūvi míil kũtsin san ne, ĩnu ti un ntĩĩ ntĩĩ tí, kue'en ti rkĩ de've kãn ne, ikan tsĩ éte nuu ti kũñu tĩ ĩni mínĩ san, ne, uun ito tsi téni ntĩĩ ti.

14 Ñā ntáde kuenta kũtsin san ne, koó dā ntaĩnu ña kunú'u ñā, kantaa ña ni ñā'a san ĩtsĩ kãn nĩ má ñuu kan nté o kũvi ni kũtsin ñā. Ñā'a sãn ne, kué'en ñā, ũn ntĩĩ ntĩĩ ñā, kũkoto ditó ña nté o kũvi.

15 Xée ñā'a san mí ntĩsĩ Jesuú ne, ĩnĩ ñā ñatĩi san, ña é dí'na ñu'u é ña vá'ā san nima i. Vevii ne, diin diin sá tuvĩ ñā. É nakunũ ña du'nu ñā, tsĩ é ntūvá'a ñā. Ña xée san ne, dōo u'ví ñā.

16 Ñā'a, ña ĩni nté o kũvi ne, ntáka'an ñá nĩ ña ñuú ña nté o kũvi nĩ ña lukú san, nté o kũvi ni kũtsin san da téni ti.

17 Ñā ñuu i sãn ne, ntáka'an ñá ni Jēsuu é na ntáka ña ñuú ñā.

18 Dā nakunũu xtuku Jesuu tún ntōó san ne, ñatĩi, ña é ñu'u é ña vá'ā nima i ne, ikan ñā é kĩ'in ñá ni Jēsuu.

19 Ntá tsi ña ni ntĩo Jesuu é kuntēka ña ñā. Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Kũnú'ũn nú vi'i o kãn. Ká'an nĩ ñavi'i o nté o dé Tó'o o ni o. Ká'ãn nté o ntũnta'ví ĩni ña o —ka'an ñā.

20 Kidáā ne, kũnũ'ú ña nú vi'i ña kãn, da ntáa ña ni ũn ntĩĩ ntĩĩ ña ntoo ñuú Decapulĩ nté o dé Jesuu ni ñā. Ñā'a sãn ne, koó dā kúdu'va ñā.

Diōkó Jairu ni ñádĩ'ĩ, ña tĩn nta'a dōo Jēsuu (Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Náakunũu xtuku Jesuu tún ntōó san, kué'en ñā, nãxee ña tuku diñi mínĩ san. Ñá tē nté kaa ñā'a náataká nuu ña mí xee Jēsuu díñi mínĩ san.

22 Ikan vē'xĩ uun ñā'a, ña nteé nta'a i xi'i úkũn ña Israeé san, ñá nanĩ Jairu. Dā ĩni ña Jesuú ne, ĩnchĩti ña nũu ñá ne,

23 kaka'an ñā:

—Dóko sá kũvi i'xá ko. Kĩ'xi nto, tĩin nta'a ntō í, na kũtĩ ntuvá'a —ka'an ñā.

24 Kidáā ne, kué'en Jēsuu ni ña. Nǎ te da dīi ña'a kué'en ñá di. Dōo tá'u nūu Jesuu mé'ñū ña'a san.

25 Vé'xi uun ña'a ñadī'í, ña nchokuví san, mé'ñū ña'a sán di. É uxuvi kuíá e nteé kimi ña kuí'í é kaeti niñi ña.

26 Nǎ te da dīi nta'a medíku ñe'e ñá ne, dōo ntó'o ña. Uun ito tsi nantí'í ñá diu'un ñá ne, nté dúkuan ña ni ntuvá'a ña; dā díi díi ka kúka'vī ña.

27 Dā téku ña é kántavá'a Jesuu ñá'a sán ne, kué'en ñā, nuu ta'án ña mé'ñū un ntí'í ntí'í ña'a san ata Jēsuu, da tīn nta'a ña dōo Jēsuu,

28 tsí dé kuení mii ña te da mii tsí é tīn nta'a ña dōo Jēsuu ne, ntuvá'a ña, kuíní ña.

29 Kidáā ne, ura tsí i tu'u é kaeti niñi ña. Kūtuni ña tsí é ntuvá'a ña.

30 Jesuú ne, kūtuni ña tsí kuvi idé ña ntavá'a ña ña nchokuví san. Xkokoto ña mé'ñū ña'a sán ne, dā tsíxe'e ñā:

—¿Xoó ntu tīn nta'a i dōó ko? —ka'an ña.

31 Ntá tsi ña ntīni'í ñā ne, ntáka'an ña:

—Dōó kata'u nūu nto, tsí ña te nté kaa ña'a ntáñi ña. ¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú nto tē xoo tīn nta'a i ntō? —ka'an ña.

32 Ntá tsi Jesuú ne, kaito ña ña'a san, kánantuku ñā xoo ñá'a ña tīn nta'a ñā.

33 Kidáā ne, vé'xi ñadī'í san, tsí ini ña tsí ntuvá'a ña ne, ínchiti ña nūu Jēsuu. Koó dā kaní'í ña é kau'vī ña. Kaka'an ntáa ña tsí ñi ñā e tīn nta'a ña ñā.

34 Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—É ntūvá'an ve, tsí kuínti'xe o. Vā vá'a tsi kunú'un, tsí é ntūvá'an kue'en ve —ka'an Jēsuu ni ña.

35 Ni dukuan kaka'an Jēsuu ni ñadī'í san ne, xée ñā'a, ña vé'xí nte nú vi'í Jairu, ña é nchokuvi dióko í. Ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—E xí'í dióko ntō. ¿Nté kui kanatekū du'xén ka ntú nto Mastrú san? —ka'an ña.

36 Ña ni íde Jesuu kuénta é ntáka'an ñá'a san, ntá tsi kaka'an ñá ni uva í'xá san:

—Ñá ku u'vī ntó; kuínti'xe nto Xuva kō —ka'an ña.

37 Nǎ ni xé'é Jesuu itsi é kī'vī ña'a san ni ña; mii tsí Pedru ni Sántiau ní Juaan, ení Sántiaú san.

38 Dā xee Jēsuu ni ña nú vi'í ña nteé nta'a i xi'í úkūn sán ne, dōo dito ntaéku ña'a san é ntaéku nteé ña dióko Jairu.

39 Kidáā ne, kúki'vī Jesuu má vi'í kán ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—¿Nté kuān nte dú'xen eku ntu ntō? Tsí í'xá san ne, ñá te ni xí'í, tsí kūdii kakídi —ka'an ña.

40 Ntá tsi ña'a sán ne, da ntáxkuntée ña é kaka'an Jēsuu, tsí ini ña tsí e xí'í kue'en í'xá san. Ntá tsi kíñu'u Jesuu un ntí'í ntí'í ña'a san nu kí'í kán. Da mii tsi ñi'í í'xá san ni uva i, nī ntuni ñá'a ña ntīni'í ñā kúki'vī ni'í ñā mí tuví í'xá san.

41 Dā karkáa Jesuu ntá'a i ne, kaka'an ñá ni í:

—Talita, kumi (é káni tú'un: Nākuntítsin, la') —ka'an ña.

42 Kidáā ne, nākuntítsí í'xá san ne, nakaka, tsí é uxuvi kuíá i. Koó dā kúdu'va ña'a san.

43 Jesuú ne, kaka'an ñá ni uva í'xá san é ña ku ka'án ña ni ñā'a san nté o kúvi ntóto a dióko ñā. Kaka'an ñá ni ñi'í í é na kué'é ña é ká'xi.

6

Dá kúnú'u Jesuu ñuú Nazaree

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Ntáka Jesuu ñuú mí tuví ña ne, dá kúnú'u ña ñuú mii ña ni ña ntīni'í ñā.

2 Dā xee ntúvi dá ío dá'na ne, eni ntu'u Jēsuu kánakuā'a ña ña Israeé san má vi'í mi ntánataká nuu ña. Ña ntáteku í ne, koó dā kúdu'va ña, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu nakuā'a i ñá sa'a é kuān ó kaka'an ña? ¿Mí'í ntu vé'xi e dóo kí'in iní ña, é kakuvi kade ña un ntí'í nūu i e dóo na'nu?

3 ¿Vá ñā te ñi'í ntu ña kade vá'a utun, í'xá Maríá? Ini o ení ña, Sántiau, Jósee, Júda, ni Sīmuun. Vata te í'a ntoo ta'an ña ñuú kō ñi —ka'an ña.

Dukuān ne, ñá ni kuínti'xe ña Jesuu.

4 Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Da mí'í ká ñuú ne, ntaíko ñu'u ñā'a san ña kaka'án naa Xuva ko. Ntá tsi ña ñuú mii ñā ne, ñá ini iko ñu'u ña ña —ka'an Jēsuu.

5 Ikān ne, ña ni kúvi vií ña nté uun nuu i e dóo ka'nu. Nte'vi tsí ña nchokuví san tīn nta'a ña ñā ne, ntavá'a ña ñā.

6 Koó dā kúdu'va Jesuu é xoxo ni kuínti'xe i ña. Kidáā ne, e tuku e túku ñuú kue'en ña, kunañé'e ñá ña'a san tú'un Xuva kō.

Dā táxnuu Jesuu ña ntīni'í ñā é kika'an ntódo ña tú'un Xuva kō

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

7 Kidáā né, kána Jesuu uxuvi ñá'a ña ntīni'í ñā ne, uvi uvi ñá'a ña táxnuu ña ña. Xé'e ñā é kúvi vií ña nakūnu ña é ña vá'ā san.

⁸ Kaka'an Jéssu é ña te neé kuido ña é ntio ña itsi kán. Ntē ña kuido ña é ká'xí ña; nté diu'ún ña kuido ña; da mii tsi tatun ña é kituun ña.

⁹ Kuvi kǐ'i ña nti'xen ña, ntá tsi ña kuido ña dú'nu ña é nadama ña.

¹⁰ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Tē xee ntó uun vi'i ne, ikan tsi kuntōo nto da nté ntāka nto ñuú san.

¹¹ Tē ña ta'xi ña vi'i ña é kuntōo nto, o tē ña ntío ña kini ña é ntáka'an ntó ne, nakidi ntó nti'xen nto nte'u ñuú san ne, dá ntāka ntó ikán. Kuan kōo kutuni ñá'a san tsi ió kuetsí ña —ka'an ña.

¹² Kidáa ne, kué'en ña, kūka'an ntódo ña ni ūn ntíi ntíi ña'a, na nātivi iní ña kuetsi ña né, na kuinti'xe ña Xuva kō.

¹³ Dōó titin é ña vá'a é ñu'u nima ñá'a san nakunu ña. Nákutsi nūu ña asete ñá nchokuví san ne, ntuvá'a ña.

Dā xi'í Juaan Bautista

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Kūtuní rei Heródē nté ō dé Jéssu, tsí ntáka'an un ntíi ntíi ña'a san. Iō ñá ntáka'an ña:

—Á tē e ntóto Juaan Bautista. Dukuān né, dōó iō ña é kūvi vií ña nuu i e dōo na'nu —ka'an ña.

¹⁵ Iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, á tē ña é ka'án naa Xuva ko kídaa, ñá nani Ēlia —ka'an ñá'a san.

Tuku ña'a ne, ntáka'an ña:

—Kuan kaa ntí'xe ña, vata kaa ña ka'án naa Xuva ko kídaa —ka'an ña.

¹⁶ Ntá tsi dā téku Heróde nūu i sá'a ne, kaka'an ña:

—Divi ñá é Juaan, é naki'i tū'ún u dukun ña. Á tē ntóto ña —ka'an ña.

¹⁷ Tsí mii Heródē táxnūu ña é tīin ña Juaán san. Xnuu kutu ña ña viutun kuenta iña ñádǐ'i ení ña, tsi Heródē sán ne, naki'i ña ñadǐ'í ení ña, ña nani Fēlipe, é kūvi tún ñadǐ'í ña.

¹⁸ Tsí kaka'an Juaan ni Heródē san tsi dōo xii kaa é naki'i ña ñadǐ'í ení ña.

¹⁹ Tá'nu dǐ'í, tá'nu nani Herōdiá ne, dōó dutsi kuíni tún nī Juaán san ne, ncho ka'ní tun ña, ntá tsi ña ni kuvi,

²⁰ tsí Heródē ne, ú'vi ñá Juaan, tsí ini ña tsi dōo va'á ña'a ña ne, kade ntaa ña un ntí'í é ntio Xuva ko. Dōo diní ña da téku ña é kaka'an Juaán san, ntá tsi un tsi kúdana iní ña nté koo vií ña é kaka'an ña.

²¹ Ntá tsi xee ntúvi e ntúku nuu ini Herodia nté koo vií ña nī Juaán san. Tsí da táva

Heródē viko ña ntuvi da káku ña ne, xéé ūn ntíi ntíi ña tsiñu i ñuú san, nī tó'ō sntadún san, ni ñá'a, ña ntoo na'nu ñuú Galilea, é ká'xi ñá ni ña.

²² Kidáa ne, xéé dióko Herōdiá san mí kakuvi viko sán ne, ite'e tun. Dōo inténi Heródē né, dōo inténi ña xéé san di da ite'e tun. Kidáa ne, kaka'an Heródē sán nī tun:

—Kákān kó nee iña é ntio o ne, dá tā'xi ú o.

²³ Xé'e ña xu'u ña, kaka'an ña: Kuān te dava ñu'u mí kadē kú've u kákan ne, ta'xi u —ka'án rei Heródē san.

²⁴ Ntíi tún ne, kútsixe'e tún dǐ'í tun:

—¿Nee iña é vā'á kakán u? —ka'an tún, tsixe'e tun.

—Kákan dǐ'í Juaan Bautista —ka'an tá'nu dǐ'í tun.

²⁵ Kaxkainu tún kue'en tun mí tuví rei Heródē ne, kaka'án tun:

—Nchio ko é tā'xi nto veví tsi dǐ'í Juaan Bautista; kunūu iní tichi'i —ka'án tun.

²⁶ Dōo kúnta'xa iní rei Heródē san, tsí e xe'é ña xu'u ña nuu un ntíi ntíi ña ntoo viko san. Ña ni kúvī ká natívi iní ña.

²⁷ Ura tsí i táxnūu ña sntadún san é nā kíkí'í ña dǐ'í Juaan.

²⁸ Kué'en sntadún san ne, ē'nte tú'un ña dǐ'í Juaán ne, dā xee ni'i ña, nuu iní tǐtí'í san. Xé'e ña tā'nú dǐ'í san, da nakué'e tún dǐ'í tun.

²⁹ Dā kútuní ña ntini'í Juaán san ne, kúnakí'i ña kúñu ñá, dá kūku'xí ña.

Dā xe'é Jesuu é ká'xi u'un míl ña'a

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Rkontúví ne, nāxeé ña ntini'í Jéssu é íxka'an ntódo ña ni ñá'a sán ne, ntaa ña ni Jéssu ún ntí'í é idé ña, é nakua'a ña ñá'a san di.

³¹ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Ni'í nto, kí'in ō, kíkūntóo da'na ō mí xoxó ña'a —ka'an ña.

Tsi dōo ntánaxee ñá'a; ntē ñá ntákune'é ña é ká'xi ña.

³² Nakú'un ña tun ntōó san ne, dá kué'en ña mí xoxó ña'a.

³³ Ntá tsi dōo titín ña'a san ini ña ña dá kué'en ñá ne, nakiní ña xoo ña'a ña. Kīi ntíi ntíi ña ñuú i san, kué'en ña. Koó dā ntaínu ña kue'en ña mí kué'en Jéssu ni ña ntini'í ña ne, di'na ña'a sán xéé ña é divi ña.

³⁴ Dā xee tún ntōo é nuu Jesuu díñi ntute kán né, iní ña tsí ña te nté kaa ña'a xee ña. Ntūnta'ví ini Jesuu ña, tsí ntántétu ña'a san

xoo é kā'an í ni ñā iña Xuva ko, vata tsī ó ntántétu a le'ntú san xoo é kí'in nì'i i ti é kīka'xí ti tē xoxó tó'o tī. Kidáā ne, ñā te da dīi núu í é nāñé'e Jesuu ñā.

³⁵ Dā kuāā ne, xée etsin ñā ntini'i Jēsuu, ntáka'an ñā ni ñā:

—É dōo kuāā ne, xoxó ntoo i i'a.

³⁶ Nataxnūu nto ñā'a sán, nā kíkuiín ñā é kā'xí ñā. Na kī'in ñā rantsú san, o na kī'in ñā xio ñuu, kintúku ñā é kā'xí ñā —ka'an ñā.

³⁷ Ntá tsi Jesuu kaká'an ñā:

—Dìvi nto kué'é nto é kā'xí ñā'a san —ka'an ñā.

—¿Mí'i ntū? Kuān te kíkuiín nti uvi sientu a'ví tañú'ū ne, ¿mí'i ntu xēe tá'an é kā'xí un ntí ntí ñā'a san? —ka'an ñā ntini'i ñā.

³⁸ Kidáā né, kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Kūkoto nto: ¿tíin ntú tañú'ū odo nto? —ka'an ñā.

Íxkóto ñā ne, da ntáka'an ñā:

—Ú'un tsī tañú'ū ni ūvi tsákā san ió ti —ka'an ñā.

³⁹ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu é na kuntōo ñā'a san nú ité san é xio xío kuntōo ñā:

⁴⁰ kuenta úvi díko u'xi ñā, kuenta siéntu ñā di.

⁴¹ Kidáā né, kí'i Jesuu é ū'un tañú'ū sán nī ntuyi tsákā san. Da ntáni'i ñā nuu ñā e dukún kán ne, nakué'e ñā sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kidáā né, kátsin dava ñā,

⁴² dā xe'é ñā é'xi nta'a un ntí ntí ñā'a san.

⁴³ Dā kúvī é'xi ñā'a sán ne, natáka ñā ntini'i ñā ta'vī tañú'ū nī tsákā san é ntoó ka. Uxúvi xiká ka tsítū é ntoo.

⁴⁴ U'un míl ñatí san é'xi ñā.

Dā íka Jesuu nú ntūte

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ñā ntini'i ñā: —Kue'en ntó, kūnaku'ún nto iní tun ntōo san ne, kue'en ntó uun xo diñi ntute san mí tuví ñuu Betsaida. Nī dukuan na kā'án u ni ñā'a san é na ntáka ñā —ka'an ñā.

⁴⁶ Dā nátaxnūu ñā ñā'a sán ne, kué'en ñā má kū'u kán, kūka'an ntá'ví ñā ni Xuva kō.

⁴⁷ Dā kúneé ne, nuu tun ntōo san mé'ñū ntute san. Jesuú ne, ítuvī mii ñā ñu'u kan.

⁴⁸ Iní ñā tsi dóo ntánto'o ñā ntini'i ñā, ntánakaka ñā tun ntōo san, tsi dóo kainu tatsin. Dā dokó sa tuví ne, xée Jēsuu mí ñū'u ñā mé'ñū ntute san. Ntitsí Jesuu nú ntūte san, kaíka ñā, vata tsi tē ncho kuido ntúu ñā ñā,

⁴⁹ ntá tsi dā iní ñā ntini'i ñā ñā, ñā ñu'u tun ntōo san, é kaíka ñā nú ntūte sán ne,

dōo u'ví ñā, tsí ntíxi, kuíní ñā. Un ntii tsí ntáchu'u ntáa ñā,

⁵⁰ tsi iní ntí'i ñā ñā ne, ú'vī kue'en ñā. Ntá tsi ura tsí i kaka'an Jēsuu ni ñā:

—¡Na kōo ntii nto! Ñá ku u'vī nto, tsí xu'u —ka'an ñā.

⁵¹ Kidáā ne, kúxēe ñā iní tun ntōo mí ñū'u ñā ne, ura tsí i xío kadin tatsin san. Koó dā kúdu'va ñā ntini'i ñā é kuān o idé ñā.

⁵² Tsi ñā ní ñe'e díki ñā ntini'i ñā san nté o kúvi da kátsin dava Jesuu tañú'ū san da é'xi un ntí ntí ñā'a san. Tsi vata kutúni ñā xoó ñā'a é Jēsuu.

Ntavá'a Jesuu ñā nchokuvi, ñā ñuú Genesaree

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Dā kúvi ita ntí'xin ñā míní sán ne, xée ñā ñuu é nani Genesaree. Ikán né, kí'ní ñā tun ntōo san diñi ntute san.

⁵⁴ Ura tsí i da ntí ñā iní tun ntōo san ne, kūtuni ñā'a san tsí ñuú Jēsuu.

⁵⁵ Koó dā ntaínu ñā, kue'en ñā kani ñūú tsikan, kúkuidó ñā ñā nchokuví san. Chidō san tsódo ñā ñā ne, kue'en ní'i ñā ñā dā mí'l ka é kaka'an ñā'a é tuví Jesuu.

⁵⁶ Dā mí'l ka mí kué'en Jesuú ne, kuān te ñuú na'nu, kuān te ñuú kuetsi, kuān te má kú'ú ne, ikán xee ní'i ñā'a san ñā nchokuví san, dā tsóo ñā ñā mí kaxiō xá'vī. Ñā ntánchokuví san ne, ntaíkan ñā itsi te kué'é Jesuu é tñn nta'a ñā kuān te da mí tsi ntēte doo ñā. Un ntí ntí ñā'a, ñā tñn nta'a dōo ñā, ntuvá'a ñā.

7

É kade i é kudentu ñā'a

(Mt. 15:1-20)

¹ Kidáā ne, xée etsin ñā fariseú san mí tuví Jesuu. Nataká nuu ñā nī mastrú lei, ñā vé'xi ñuú Jerusaleen.

² Iní ñā tsí ñā ntini'i Jēsuú ne, ñā ni ntá'a ñā. Kuan tsi o é'xi ñā é dentu ntá'a ñā.

—¿Nté kui kuān ó de ntu ñā? —ka'an ñā.

³ (Tsi kuān xkoó iní ñā fariseu ni un ntí ntí ñā Israeé san, é ñā kaé'xi ñā tē ñā di'na ntoo vá'a ntá'a ñā, vatā o idé ñata ñā.)

⁴ Tē náxee ñā é ñe'e ñā nu á'ví ne, ñā iní e'xí ñā tē ñā di'na dá'ví ñā ntute kúñu ñā. Dōo ío ka xtuku nuu i é xkoó iní ñā é iní de ntáa ñā: é ntūntoo e'xin e ntáxi'i nuu ñā, ni sálú, ni kídí, ni itó ñā.)

⁵ Dukuān ne, ñā fariseú san nī mastrú lei ntátsixe'e ñā Jēsuu:

—¿Nté kui ña ntini'i ntō ne, ña ntáde ña vatā xkoó ini ñáta kō? ¿Nté kui ña ntánta'a ntu ña di'na dá ka'xi ña? —ka'an ñá, tsixe'e ña Jéssuu.

⁶ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ña:

—Ntō'ó ne, ñá te kanī nima ntó ntánuu iní nto Xuva kō. Tsí nuu é ntaā i é kākā'an úvata ko Isāia iña nto da xntée na'a ña tú'un Xuva kō é kākā'an:

Ña sá'á ne, kūdii rkí xaa ña ntéku é kākā'an ña é kánuu iní ña ko;

ñá tē nima ñá kakene.

⁷ Kuān te kanúu ini ña kó ne, ñá vādá kaidiá'vi i,

tsí ña te leí ko é ntánakuā'a ña ña'a san, tsí kūdii lei é de vá'a ña'a, ña ntoo ñuxiví sa, ntánañē'e ñá ña,

ka'an.

⁸ Tsí ntō'ó ne, ntánakunaá nto lei Xúva kō ne, vata tsí xkoó ini ñá'a san ntáde ntaa nto. Tsí xkoó ini nto é ntōo nuu salu ni vásu é ntáxi'i nuu nto ne, dōó titín ka nuu i é xkoó ini nto —ka'an Jéssuu ni ña.

⁹ Kaka'an xtúku ña ni ña:

—¿Vá'á ntu o ntáde nto, kuiní nto, é kuān o ntánakuitā ntó lei Xúva kō vata koo é nakuntikin nto nte xkoó ini nto iña mii nto?

¹⁰ Tsí vatā ó kaka'an Muísee: “Kuiko ñu'u o uva ko ni di'i kō”, ne, “Xoo é kīni koo ka'an i ni uva i, ni di'i i ne, kuvi”, ka'an ña.

¹¹ Ntá tsi divi ntō ne, ntaxé'e nto itsi é kākā'an ñá'a san ni uva ña, ni di'i ñá: “Ña kúvi xntīi ú nto, tsí un ntī'i iña ko ne, é nakué'e ú nta'a Xuva kō”, ka'an ña.

¹² Da é kuān ó kaka'an ñá ne, ntaxé'e nto itsi é ña xntīi ña uva ña ni di'i ña.

¹³ Kuān ó ntánakunaá nto é kākā'an Xúva kō ne, é tūku nuu i ntánaxtuvī nto. Dōó ki'in nuu i ntáde nto é kuān xkoó ini nto —ka'an Jéssuu ni ña.

¹⁴ Kidáá né, kána Jesuu un ntī'ntī' ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ña:

—Kini nto ve, un ntī'i kue'en dú'va nto. Kini vá'a nto é kākā'an u ni ntō:

¹⁵ Ña túvī nee iña é kaē'xi ña'a é kade i é kudentu ñá. Mii tsí é kākene nima ñá é dentū.

¹⁶ Tē xoó katekú i ne, na kīni —ka'an Jéssuu.

¹⁷ Dá xntáñi mii ña ñá'a san ne, kúk'ví ña iní vi'i san. Ña ntini'i ñá né, tsixe'e ña ñá kidaā:

—¿Nee iña ntu kani tú'un é kākā'an nto? —ka'an ña.

¹⁸ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Ntō'ó ne, ¿ñá ntu ntátekú nto di? ¿Ñá ini ntú nto tsí ña tuví nee iña é kaē'xi ña'a é kaki'xi nte ki'i kan é kade i é kakudentū nima ña?

¹⁹ Tsí ña te nima ñá kakí'vi, tsí mii tsi iní i'xi ña kakí'vi ne, dá kantīi kúñu ñá —ka'an ña.

Dukuān ne, nee iña é ntaé'xi ó ne, vá'á; ña te déntū.

²⁰ Kaka'an ñá di:

—É kakēne nima ñá'a sán ne, diví é kade i é kakudentu ñá.

²¹ Tsí un tsi nté nima ñá kakene e ntáde kuení ña é kīni kaa, e ntáde ña é kini kaa ni ñad'í' ñá'a san, e ntáde luku ña, e ntaé'ní ña ña'a,

²² e ntáde ña é kīni kaa, e ntaéni ntá'ví ña ña'a, e ntáde xení ña, e ntákune'u iní ña, e ntáka'an ñá dovete, e dōo na'nu ncho víi ña, e ntáde tuntu ña.

²³ É un ntī'í é kīni kaa sán ne, nima ñá kakene. Dukuān é ntákudentu ñá —ka'an Jéssuu.

Ñad'í'í, ña é ña te ña Israeé, kuñti'xe ña Jesuu

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Kidáá né, ntáka Jesuu, xée etsin ña diñi ñuú Tiru ni ñuú Siduun. Ikan kúk'vi ña má vi'i kán. Ña ni ntío ñá é kūtuni ñá'a san mí tuví ña. Ntá tsi ña ni kúvi kutūvi xu'ú ña.

²⁵ Ura tsí i dá kutuni úun ñad'í'í mí tuví ña ne, xée ñá, nakunchíti ña nūu ña. Dióko ñad'í'í san ne, nuu é ña vá'á nimá tun.

²⁶ Ñad'í'í san ne, tuku ñuu vé'xi ña. Ntá te ña Israeé ña, tsí ñuú Sirofenicia vé'xi ña. Ikan ña ntá'a Jesuu é na nakūnu ña é ña vá'á san é nuu nima dióko ñá.

²⁷ Dá kakā'an Jéssuu ni ña:

—¿Nté kui xntīi ntū ú o? Tsí ña te ña Israeen. Di'na ña Israeé san xntīi ú ña. Tsí ñá vá'á o é ki'i o é kaē'xi i'xá san ne, dá kué'é o é ká'xi tīnā san —ka'an ña.

²⁸ Nāntíko kōó ñad'í'í san, kaka'an ña:

—Ntáa nchi'xe, Mastru. ¿Ntá tsi vá ñá che ntaé'xi ntu chínā sán utsi ita é ntánakō'xo i'xá san má mēsa? —ka'an ñad'í'í san.

²⁹ Kaka'an Jéssuu ni ña kidaā:

—Dōo vá'á ó kaka'an. Kunú'un ve, tsi é ntīi é ña vá'á san nima dióko o —ka'an ñá ni ñad'í'í san.

³⁰ Dá kúnú'u ña ne, nāxee ña nú vi'i ña kán. Ikan tuví ntaa dióko ñá nú itó tun. Ntīi ntī'xe é ña vá'á san é Inúu nimá tun.

Ntavá'a Jesuu uun ña'a, ña é lo'ō

³¹ Kidáā né, ntāka Jesuu ñuú Tirú ne, itā nti'xin ña ñuú Siduun. Kūntii ña ñuú Decapulí, ne, xée ñā nu míni Galilea.

³² Ikān ne, xee ní'i ña'a san uun ñá'a, ña lo'ō ne, ñá kakūvi ka'an va'á ña. Íkan ñā'a san é na tīin nta'a Jēsuu ña é na ntāvá'a ña ña.

³³ Jesuú ne, kue'en ni'i xío ña ña, tsi dóo ntāñí ña'a san. Náki'vī ñá rkinta'a ña ini lo'xo ña ne, dá'vi ñā dī ña rkinta'a ña ne, da tīin nta'a ñā rki xaa ña.

³⁴ Kidáā né, ntāa ni'i ña nuu ña e dukún kán né, dā xkóo kani ña, kaka'an ña:

—¡Efata! (é káni tú'un: ¡Nakaan!) —ka'an ña.

³⁵ Ura tsí i nákaan lo'xo ña. Ntūvá'a xaa ña di. É kaka'an va'á ña ve.

³⁶ Kaka'an Jēsuu ni ñá'a san é ñā ku ka'án ña ni da xóo ka ña'a nte o kúvi. Ntá tsi vata tē da nakua'a Jēsuu ña é kuān koo ka'an ña.

³⁷ Koó dā kúdu'va ña'a san, ntáka'an ña:

—¡Ñá tē nté kaa vá'ā o é kade ña sá'a! Un tsi nté ña lo'o kántavá'a ña. Un tsi nté ña ñi'í sán náka'an ñá di —ka'an ñá'a san.

8

Xé'e Jēsuu é kā'xi kimi míl ña'a
(Mt. 15:32-39)

¹ Ntūvi tsikán ne, dōo kue'e ña'a náataká nuu ña. Ña túvī é kā'xí ña. Kāna Jesuu ña ntini'i ñā ne, kaka'an ñá ni ñā:

² —Kantuntā'ví ini kó ña'a san, tsi é uni ntūvi é ntoo ña nī ko. Ña túvī nee iñá ka'xi ña.

³ Te nataxnūu ú ña é na nū'u ñá nu ví'i ña kán é ñā ká'xi ña ne, koó vitā ñá itsi kán, tsí iō ñá ne, dōo ika vē'xí ña —ka'an ña.

⁴ Ntá tsi ña ntini'i ñā ne, ntáka'an ña:

—¿Nté ntu koo ni'i ña é kā'xí ña? Tsí kūdii ñuu itsi i'a, mí xoxó ñu'u i —ka'an ña.

⁵ Ntá tsi Jesuú ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Tītīn ntú tañú'u odo ntō?

—Ú'xē sa —ka'an ña.

⁶ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ñá'a san é na kūntoo ña ñu'u san. Kī'i ña tañú'ū sán ne, da nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kātsin dava ña tañú'ū sán ne, dā xe'é ña ña ntini'i ñā é na tsí'i ña é kā'xí ña'a san.

⁷ Odō ká kudii ña tsákā sán di. Nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña í, dā xe'é ña ña ntini'i ñā é na tsí'i ña é kā'xí ña'a san.

⁸ Dā kúvi é'xi ntá'á ña'a sán ne, náta'á ñá ta'vi í é ntoó ka. Ú'xē ká xika i nátsu'un tsitu ñā é ntoó san.

⁹ Ñá te da kīmi míl ñátí san é'xi ña. Kidáā né, nataxnūu ña ña'a san é na nū'u ñá ví'i ña.

¹⁰ Kidáā ne, kué'en Jēsuu ni ñá ntini'i ñā, nakú'un ña iní tun ntōó san é kī'in ñá ñuu é nani Damānuta.

Ntaikān ñá fariseu é víi Jesuu nuu i e dóo ka'nu

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Xéē ña fariseú san é kōto nteé ña Jesuu. Eni ntu'u ñā ntatīin nuu ña, ntáka'an ñá ni ñā:

—¿Nté ntu koo kutuní nti tē nuu é ntaā i é kāká'an nto? Víi nto uun nuu i e dóo ka'nu, na kīnī nti nuú nti, tē nuu é ntaā i é vē'xí nto nta'a Xuva kō —ka'an ña.

¹² Jesuú ne, un tsi xkóo kani ña, kaka'an ña:

—¿Nté kuān nte ntaíkan ntu ña ntoo vevii nuu i e dóo ka'nu? Nuú é ntaā i é kāká'án u ni ntō: Ñá víi u nté uun nuu i e dóo ka'nu é kiní ña —ka'an ña.

¹³ Kidáā né, tsoo mii Jēsuu ñá ne, nákunūu xtuku ña tun ntōó san, kue'en ñá xio diñi ntute san.

U'xen ía iña ñá fariseu

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ña ntini'i Jēsuú ne, kúnáa iní ña é kuído ña é ka'xí ña. Uun kudii tañú'ū san ní'i ña iní tun ntōó san.

¹⁵ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Koto xnto u'xen ía iña ñá fariseú san ni iña Heródē di —ka'an ña.

¹⁶ Nātiin mii ña ntini'i ñā kídaā, ntáka'an ña:

—¿Nee iñá ntu kani tú'un é kāká'an ñá iña u'xen ía san? ¿Ó dé ña tuvi ntu tañú'u ní'i ó né, ó nté ó ntu? —ka'an ña.

¹⁷ Kūtuni Jēsuu é ntánatīin ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté kuān o ntáka'an ntú nto é ña tuvi tañú'ū? ¿Vāta ntu kiní nto? ¿Vāta ntu kī'in dikí nto é kāká'án u ni ntō? ¿Nté kuān nte ká'xi ntu nto?

¹⁸ Íó ntuxnūú nto ne, ña ntaíni nto. Íó tutun ntó ne, ña ntátekú nto. ¿Ñā naka'an ntu nto nuu i é dóo ka'nu é idé u ví'i,

¹⁹ dā kátsin dava u é ū'un tsí tañú'ū sán ne, ú'ūn míl ñā'a san é'xi ña? ¿Tītīn ntú xika i é ntoó ka san náta'á nto? —ka'an Jēsuu ni ña ntini'i ñā.

—Uxúvī ka —ka'an ña.

²⁰ —Dā kátsin dava u u'xe tañú'ū sán ne, kímī míl ñā'a san é'xi ña ne, ¿tītīn ka ntu

xika i é ntoó ka nataká nto? —ka'an Jéssu, tsixe'e ña ñā.

—Ú'xē ka —ka'an ña.

²¹ —¿Ntē dúkuān ña ntáñe'e diki ntu nto? —ka'an ñā ni ñā.

Ntāvá'a Jesuu úun ña'a, ña kuāa, ña ñuú Betsaida

²² Xée ña ñuú Betsaida. Ña'a sán ne, xee ní'i ña uun ña kuāá ne, íkan ña ntā'a Jesuu é na tñin nta'a ña ñā.

²³ Jesuú san ne, írkaa ña nta'a ña kuāá san ne, ñe'e ní'i ña ña diñi ñuú san. Kidáā ne, náka'a ña dí ña ntuxnūú ña kuāá san ne, dá xntékū ñā nta'a ña diki ña. Tsixe'e ña ñā:

—¿É kainín ntun ve? —ka'an ña.

²⁴ Nākaán ña kuāá san ntuxnūú ña ne, dá kakā'an ña:

—Kainí u ñatíi vata ntāa utun ntāa ña, ntá tsi ntaíka ña —ka'an ña.

²⁵ Kidáā né, tñin nta'a xtúku ñā ntuxnūú ña kuāá san. Nākiní va'ā ñā un ntí'i kídāā.

²⁶ Kidáā né, nataxnūu Jesuu ña é na nū'u ña nú vi'i ña kán:

—Kūnū'un ntaan tsin; ñā ku kuíta ntí'xin má ñuú san. Ná kū xoo ka'an ni'in —ka'an Jéssu ni ña.

Kaka'án Pedru tsí Jesuú ne, ñivi ñā é taxnuu Xuva kō
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Kidáā ne, kué'en Jéssu ni ña ntini'i ña ñuú kuetsi é ntoo ñuú Cesarea Filipu. Dá kué'en ñā itsi kán né, tsixe'e Jéssu ña:

—¿Nté ntū ó ntáka'an ñā'a san iñá ko? ¿Xoó ntu ña'a ú, te kuíni ña'a san? —ka'an Jéssu.

²⁸ Ña ntini'i ñā ne, ntáka'an ña:

—Iō ñā ne, Juan Bautista nto, ka'an ña.

Iō ñā ne, Elia nto, ka'an ña. Iō túku ña ne, ña é ka'án naa Xuva ko nto, ka'an ña —ka'an ñā ntini'i ñā.

²⁹ —Ntō'ó ni, ¿xoó ntu ña'a ú, te kuíni nto? —ka'an ña.

—Ntō'o é Cristu ntó, ña táxnuu Xuva kō —ka'án Pedru.

³⁰ Kidáā ne, kaka'an Jéssu ni ña é ña ku ka'án ña ni ñā'a san xoó ña'a ña.

Kaka'an Jéssu é kuví ña

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Kidáā né, eni ntu'u Jéssu nañé'e ñā ña ntini'i ña tsí ñivi ñā é vēxkúvi ña ñatíi ne, da mií e dóo ki'in nuú i é ntō'o ña. Tsí ñatā sán, ni dūtu ñā odo nūú, nī mastrú leí san ne, un ntíi ntíi ñā ña xkuntée iní ña ña ne, ka'ní ña

ñā, ntá tsi tē kúvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku ñā.

³² Kaka'an ntāa ña nuu i sá'a ni ña ntini'i ñā. Pedrú ne, kue'en ní'i ña Jéssu mí xoxo ntáñi i ne, eni ntu'u ñā de tíi ña ni ñā.

³³ Ntá tsi Jesuú ne, xkokōto ña mi ntáñi ña ntini'i ña, ña nguii sán ne, dē tíi ña nī Pedru, káka'an ña:

—¡Du'xēn! ¡Kiin nteén xion! tsí tú'ūn é káka'an ní ko ne, xu'u tó'o e ña vá'ā san kakéne. Ná te kadē kuení o vatā ó kade kuení Xuva kō, tsí kadē kuení o vatā ó ntáde kuení ña'a san —ka'an Jéssu ní Pedru.

³⁴ Kidáā né, kána Jesuu ña ntini'i ña ni ūn ntíi ntíi ña'a sán ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Tē xoó ña'a ntio ña é kuntikin ñā ko ne, ña kúvi víi ka ña nee iña é ntio mií ña, tsí utén uten é kuntikin ñā ko, kuān te kuví ña.

³⁵ Tsí tē xoó ña'a ncho nakakū ñā ntuvi iña ñā ne, da nākunaá ña ntuvi iña ña. Ntá tsi xoó ña'a é nākunaá ña ntuvi iña ña kuenta iñá ko ni kuēnta iña tú'ūn va'á iña Xuva kó ne, nakáku ña ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña nta'a Xúva kō.

³⁶ ¿Mí'i ntū kaidiá'vi é ní'i ko é un ntí'i é iō ñuxiví sa, te nākunaá o nima ko?

³⁷ ¿Nee iñá ntu e dóo nuu á'vi i é nadama o ntúvi iña ko?

³⁸ Tē xoó ña'a kuka'an nuu ña kuenta iñá ko nī kuenta iña tú'ūn ko mé'ñū ña ntoo ñuxiví sa, ña é ña ntákuinti'xe i, ña kini ntāa sán ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, kuka'an nuú ko ñā di tē nainu u. Tē nainú u ne, nainu ní'i u ánjē, ña e dóo va'a. Kidáā ne, kiní nto tsi dóo ka'nu ú, vatā ó ka'nu uva mií kó, ña tuví e dukún kán —ka'an Jéssu.

9

¹ Jesuú ne, kaka'an xtúku ña:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí iō ntó ne, ña kúvi ntó da nté kiní nto tsí Xuva kō né, dóo iō ña é víi ña é kadā kú've ña —ka'an ña.

Dā nádama kúñu Jéssu

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Dā ita ntí'xin iñu ntúvi ne, Jesuú ne, kue'en ní'i ñā Pedru, Sántiau ní Juaán san, kué'en ña ūun xuku mi dóo dūkun, mí xoxó ña'a. Ikán né, nádama kúñu Jéssu núu ntuni ñā'a, ñā ntini'i ñā.

³ Iñi ntú'u kaxi'í nuu doo ña. Ntukui'xín kue'en, e nté uun ña'a ña kuví nakáte ña vatā ó kuí'xin.

4 Kidáā né, ntīi dītó Elia ni Muísee, ña xi'í nte kidaā, ne, ntatīin ña ni Jēsuu.

5 Kidáā ne, kaka'án Pedrú san:

—Mastru, ¡ñá tē nté kaa vá'ā o é ntoo ntí ni ntō i'a! Xntāñí nti uni vi'i xó'o yē: uun iña nto, uun iña Muísee, ni ūun iña Élia —ka'an ña.

6 Dotō tsí kaka'an ñá, tsi dóo u'vī ñá, ntuni ña.

7 Kidáā ne, nákunūu ta'án ña vikó san ne, mé'ñū vikó san vé'xi tatsín san é kaka'an:

—Ña sá'a é I'xá miī ko e dóo kakuinimá ko ña. Kīni nto é ká'an ña —ka'an tátsín san.

8 Ña ntīni'i Jēsuú san ne, ura í da xkókōto ña ne, ntoko ñu'u miī ntuvi ñá'a san. Da miī sá Jesuu ntísi ña.

9 Dā ntáka ña rki ukú san ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ñá kū dí ntaa nto ni ñá'a san nuu i é ini nto vevii da nte rkontūví tē xi'í u ne, ntoto xtuku ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatīi —ka'an ña.

10 Dukuān ne, ñá ni ká'an ñá ni ñá'a san, ntá tsi tsixe'e ta'an miī ñá, ntáka'an ña:

—¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú ña é kuvī ñá ne, dá ntōto xtuku ña? —ka'an ña.

11 Kidáā né, tsixe'e ña Jēsuu:

—¿Nté kui ntáka'an ntú mastrú leí san é kuētsi é dī'na Eliá san naxee ña? —ka'an ña.

12 Jesuú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntāa ntí'xe i é dī'na Eliá san ki'xi ña vata koo é nātīvi iní ña'a san kuētsi ñá, nakuntíkñ ñá Xuva kō. Ini nto tsí nte ntúvi dī'na uve na'a Tú'un Xuva ko ñá ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatīi. Uve na'a nté koo nto'o ko ñuxiví a ne, dōó kada xení ña'a san ní ko.

13 Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsí e kí'xi nti'xe Eliá san. Ide ña'a san ni ña nee iña é ntio ña, vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō nté koo kuví ni ñá. Kuan ō kúvi nti'xe —ka'an Jēsuu.

Ntavá'a Jesuu uun i'xa é nuu é ña vá'ā nima i

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Dā ntíko koō ña mí ntoo ña ntīni'i ña, ña nguii sán ne, iní ña tsí ña te da díi ña'a náataká nuu ña ni ñá. Ikān ntāñí mastrú leí san dí, ntatīin nuu ña ni ña ntīni'i Jēsuu.

15 Un ntíí ntíí ña'a san, da íni ña Jesuú ne, koó dā kúdu'va ña. Koó dā ntaínu ña kue'en ña, kuka'an ñá ni ñá ntīusi.

16 Kidáā né, tsixe'e Jēsuu ña:

—¿Nee iñá ntu ntatīin nuu nto ni ña tsīkan? —ka'an ña.

17 Uun ña'a, ña nuu ta'an mé'ñū ña'a sán ne, kaka'an ña:

—Mastru, i'a vexní'i ú i'xá ko, tsí e ña vá'ā san káde i é ñí'í.

18 Da mí'í ká kaika i'xá ko ne, e ña vá'ā san katīin i, da kaxé'e ntēe í ñu'u kán. Kakēne tiñú xu'u i. Kanakuiō ne, kanaka'xí ka'ñí nú'u í dí. É dōo kúká'vi. É kaka'án u ni ña ntīni'i ntō é na nakūnu ña é ña vá'ā san, ntá tsi ña ni kuví vií ña —ka'an úva i'xá san.

19 Kidáā ne, kaka'an Jēsuu:

—¡Ña ntá'ví nto, ña'a é ña ntákuinti'xe nto! É tītīn ntuvi tuví u ni ntō ne, vata kuinti'xe nto ko. ¿Tītīn ntú ntuvi kutuví ka ú ni ntō da nté kuinti'xe nto ko? Kixni'i nto i'xá san —ka'an Jēsuu.

20 Kidáā ne, xee ní'i ntí'xe ña i'xá san. Dā íni e ña vá'ā san Jesuú ne, ide é xi'i mí i'xá san ne, ntáva ñu'u kán. Dōó itsu'ūn ne, tiñu kéne xu'u i.

21 Kidáā né, tsixe'e Jēsuu úva í:

—¿Ē tītīn ntu ntuvi kuán ó kakuví i'xá nto? —ka'an Jēsuu.

Kaka'an úva i'xá san:

—Nté dā ku lú'ntī.

22 É dōó kí'in itō nakó'xo nuu é ña vá'ā san i nchú'un kán, nú ntute kán dí, é ncho ka'ní i'xá ko. Ntá tsi te kúvi vií nto é ntúvá'a ne, vií nto da xe'é, xntīi ntō nti —ka'an úva í.

23 —¡Mí'i ntū é ña kuví vií u! tsí te kákuinti'xe o ne, ña túvī nee iña é ña kuví vií Xuva kō —ka'an Jēsuu.

24 Kidáā ne, un ntīi tsi káka'an úva i'xá san:

—¡Kakuinti'xe ko! ¡Xntīi ntō ko é díi ka na kuinti'xe ko! —ka'an ña.

25 Dā íni Jesuu tsi dóo ntánataká nuu ña'a sán ne, de tíi ña nī é ña vá'ā san, kaka'an ña:

—Xō'on, é ña vá'ā é kaden é ñí'i i'xá sa nī é lo'ō dí, xu'u é kadē kú'vé u ne, ká'ān u é ntīin nima i'xá san. Ña kúvi nakunūun xtukun nima i —ka'an Jēsuu ni é ña vá'ā san.

26 E ña vá'ā sán ne, kachu'u ntāa. Nakuio i'xá san ne, dā ntíi e ña vá'ā san. I'xá san ne, vata kaa ntíxi káa. Ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—¡E xí'i i'xá san! —ka'an ña.

27 Ntá tsi Jesuú ne, írkāa ña nta'a i, ntáni'i ña i ne, da nakuntísi.

28 Dá kúkí'vi Jesuu má vi'i kán ne, diin diin tsi tsixe'e ña ntīni'i ña ñá:

—¿Nté kui ña ni kuví vií ntu nti é nakūnu nti é ña vá'ā san? —ka'an ña.

29 Kaka'an Jēsuu:

—E ña vá'ā é kuān ntáa sán ne, ña kúvi vīi o é nakūnu o í tē ña ká'an nta'ví ō, tē ña kuntoó ixu ō di —ka'an ña.

Kaka'an xtúku Jesuu tsí kuví ña
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Kidáā né, ntāka Jesuu íkān, kue'en ní'i ña ña ntini'i ña. Kué'en ña, itā nti'xin ña ñuú Galilea. Ña ni ntío Jesuu é kūtuni ña'a san mí ntaíka ña.

³¹ Tsí Jesuú ne, kaxé'e ña kuenta é kūtuni ñá ntini'i ña nté koo kuví ña:

—Xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, ntuví u kuenta ntá'a ña'a, ña é ká'ní ko. Ntá tsi tē kúvi uni ntúvi xi'í u ne, ntoto xtuku u —ka'an Jēsuu.

³² Ntá tsi ña ntini'i ña ne, ñá nī ñe'e dikí ña nee iña é kākā'an ñá, ne, ú'vī ña é tsixe'e ña ña.

¿Xoó ña'a ña e dií ka ka'nu ña'a?
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Xée ña ñuú Capernau. Dā intóo ña má vi'i kán né, katsixe'e Jēsuu ña ntini'i ña:

—¿Nee iñá ntu ntatíin nto dá vē'xi o itsi kan? —ka'an ña.

³⁴ Ña ntini'i ña ne, diin diin tsi intóo ña; nté uun ña ña ni ká'an ña. Tsi dá vē'xí ña itsi kán ne, ntatíin mii ña xoo é dií ka ka'nu ña'a i.

³⁵ Kidáā ne, katuví da'na Jēsuú ne, kāna ña uxuvi ñá'a, ña ntini'i ña, kaka'an ñá ni ña:

—Te iō nto é ncho kodo nuū ntó ne, vií nto ña tuví ata i kán. Vií nto ña ntáde tsiñu iña un ntíi ntíi ña'a san —ka'an ña.

³⁶ Kidáā né, kí'i Jesuu uun i'xá san ne, dá xntítisí ñá i mé'ñu ña ntini'i ña. Kání'i nteé ña i'xá san ne, kaka'an ñá ni ña ntini'i ña:

³⁷ —Xoo é kantuntá'ví ini i i'xá vata kaa sá'a kuenta iñá ko ne, vata tsi te mii ú kantuntá'ví ini ña kó, ni ña táxnūu kó di —ka'an Jēsuu ni ña.

Xoo é ña kainchu'vi í kō ne, kaduku ntée ña kō

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Juaán san ne, kaka'an ña:

—Mastru, iní nti uun ña'a, ña é kanakūnu é ña vá'ā san kuenta iña nto. Ntá tsi ña tsikán ne, ñá te ntini'i ña kō. Dukuān ne, ñá ni xē'é nti itsi é kuān koo vií ña —ka'án Juan.

³⁹ Ntá tsi nantiko kóo Jesuu, kaká'an ña:

—Ñá ku ká'nté nuu nto é kuān koo vií ña. Te kuēnta iñá ko kade ña nuu i e dóo ka'nu ne, ña kúvi ká'an káni ña iñá ko.

⁴⁰ Tē xoó ña'a ña kainchu'vi ñá kō ne, kaduku ntée ña kō.

⁴¹ Nuú é ntaā i é kākā'an u ni ntō. Da xōó ka ña'a, ña é kata'xi ntute é kō'o nto tsí ntántikin ntó ko ne, ní'i ñá é vā'á nta'a Xuva kō.

É ña vií ō é kīni kaa
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Da xōó ka é kade i é vīi i'xa é kākuinti'xe i ko é kīni kaa ne, dií ka vá'ā o iña ñá te kunū'ní nuu xuú dúkun ñá, dá nakuítá nuu ña ña nú ntute ñu'u kán.

⁴³ Te ntá'a nto kade i é vií nto é kīni kaa ne, dií ka vá'ā ó te ka'nté ntó nta'a nto. Tsí dií ka vá'ā o é kī'in ntó nta'a Xuva kō é ūun tsi nta'a nto, naa i é kī'in nto dô'vi kán nī ntuví ntá'a nto, tsí ikān kai'xi ñú'ū é ña kantá'va.

⁴⁴ Ikān né, ñá kākukadin é ntaé'xi tintákū san; ntē ña kantá'va ñú'ú san.

⁴⁵ Te dī'in nto kade i é vií nto é kīni kaa ne, dií ka vá'ā o é ka'nté ntó di. Tsí dií ka vá'ā o é kī'in ntó nta'a Xuva kō é u'ntu nto, naa i é kī'in ntó nī ntuví dī'in ntó dô'vi kan, mí ña kantá'va ñú'ú san.

⁴⁶ Ikān ne, ñá kākukadin é ntaé'xi tintákū san; ntē ña kantá'va ñú'ú san.

⁴⁷ Te ntuxnūú nto kade i ne, dií ka vá'ā o é tāva nto. Tsí dií ka vá'ā o é kī'in ntó nta'a Xuva kō é ūun tsi ntúxnūú nto, naa i é kī'in nto dô'vi kán nī ntuví ntúxnūú nto.

⁴⁸ Ikān ne, ñá kākukadin é ntaé'xi tintákū san; ntē ña kantá'va ñú'ú san.

⁴⁹ 'Vatā ó idiá'vi ñíi san é ña tívi kúñū é kuē'e o doméni iña Xuva kó ne, kuān ó kaidiá'vi nuu i é nto'o kō, vata koo é ña tívi nima kó di.

⁵⁰ Ñíi sán ne, vá'ā. Ntá tsi tē ña véñíi ka ne, ¿mí'i ntū kaidiá'vi ká i? ¿Nté ntu koo ntuveñíi xtúku? Vii nto vata kaa ñíi vá'a. Kuenta tsí vií nto é ña nativí nto nima nto. Vá'a koo kuntoo nto ni tá'an nto —ka'an Jēsuu ni ña.

10

Kaka'an Jēsuu kuēnta iña ña ntánatsoo mii tā'an

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Ntāka Jesuu ñuú Capernau, kué'en ña diñi ñuú Judeá dá nté xee ña xio diñi ntute Jordaán san. Ñá te da dīi ña'á xee xtúku ña, nātaká nuu ña mí tuví ña ne, nakuá'a Jēsuu ña vatā xkoó ini ña.

² Kidáā ne, xée ētsin ña fariseú san di é kōto nteé ña Jesuu. Tsixe'e ña ña tē ña xii kaa é naxtuvī mii ñátí san ñadi'í ña.

³ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—¿Nte ntū ó kaka'an Muisee é vii nto? —ka'an Jesuu.

Kaka'an ñá fariseú san:

⁴ —Muisee ne, tā'xi ña itsi é ntavá'a o tūtu iña ñadi'í kō ne, dá kūvi ntii nteé xio ta'an o ni ñadi'í ko —ka'an ña.

⁵ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ña:

—Un vá'a tsi do'lo ntō. Dukuān é xntéku kū'vé Muisee é vii nto.

⁶ Ntá tsi nté dá de kū'vé Xuva ko ñuxiví sa ne, “de kú'vé ñá ñatí ni ñadi'í”.

⁷ “Dukuān ne, xtúvī mii ñátí san uva ña ni di'í ña vata koo é kuntoo ña ni ñadi'í ña ne,

⁸ uun tsi kúñū kúvi ña ntuvi ña.” Sá'a ne, kani tú'un é ña té uvi ña'a ka ña, tsí uun tsi kúñū kúvi ña ntuvi ña.

⁹ Dukuān né, nēe é teé ta'an Xuva kō ne, ña kúvi nātsoo xio ña'a san —ka'an Jesuu.

¹⁰ Dá ntōo ña nú vi'i kán né, tsixe'e xtuku ña ntini'i ña nuu i sá'a.

¹¹ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Xoó ña'a é natsoo mii ña ñadi'í ña, dá nātánta'a xtuku ña ne, dōó kinī ó kade ña nuu ñadi'í ña.

¹² O te ñadi'í san naxtuvī mii ña xii ña, dá nātánta'a xtuku ña ni tuku ñatí san ne, divi ña kade ña é kini kaa nuu xii ña di —ka'an ña.

*Nāxnuu viko Jesuu i'xá kuetsī
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)*

¹³ Ña'a sán ne, xee ní'i ña i'xá kuetsī nuu Jesuu vata koo é tñn nta'a ña ī. Ntá tsi ña ntini'i Jesuú ne, ntáde tñ ña nī ña xee ní'i i'xá i san.

¹⁴ Ntá tsi dā kútuni Jesuú ne, dōó dutsi kuiní ña ni ña ntini'i ña. Kaka'an ñá ni ña:

—Kué'e ntō itsi é na kī'xi i'xá kuetsī san mí tuví u. Ná ku kādí nuu nto itsi é kī'xi; tsí mí kadē kú'vé Xuva kō ne, kaduku ntée ña va'a ntáa i'xá kuetsī san.

¹⁵ Nuú é ntaā i é kākā'an u ni ntō tsí te xōo ñá'a é ña kākūinti'xe ña vatā ó de uun i'xa lu'ntí ne, ñá kadūku ntée ña mí kadē kú'vé Xuva kō —ka'an Jesuu.

¹⁶ Īdo nteé Jesuu i'xá san xe un xé ūn, da tñn nta'a ña ī e nāxnuu viko ña ī.

*Ñatí, ña e dōo kuikā, kaka'an ñá ni Jēsuu
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)*

¹⁷ Dā nākaka Jesuu itsi kán é kī'in ñá ne, uun ñatí ne, koó da kaxkañu ña xee ña, inchíti ña nūu Jesuu, tsixe'e ña ña:

—Mastrū, nto'ó e dōo va'á nto, ¿nté ntu koo vii u é ní'í ko ntuvi vā'a iñá ko ntii dañu ntūvi? —ka'an ña.

¹⁸ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Nté kui kaka'an ntun e dōo va'á u? Tsí da mii tsi Xuva kō e dōo va'á ña.

¹⁹ É ĩnín lei e xtúvi Xuva kō é kākā'an: “Ñá ká'ní o ñá'a; ñá vii o é kini kaa ni ñadi'í; ñá kī'i dú'u o; ñá dā'ví o ñá'a dovete; ñá kanī nta'ví o ñá'a, ne, na kuiko ñu'u o uva ko ni di'í kō” —ka'an Jesuu.

²⁰ Ñatí san ne, nantíko kōó ñá, kaka'an ña:

—Mastru, é un ntí'í lei tsíkan káde ntaa ú nte da ku lú'ntí u —ka'an ña kuiká san.

²¹ Dā ĩto Jesuu ñá ne, dōó kuinima ñá ña. Kaka'an ña:

—Uun sá nuu i é kākunaá ka: Kuē'én, kunadikon un ntí'í é kāduku ntée o ne, dá kuē'én diu'un i iña ña ntá'ví san. Kidáā ne, ní'i o nee iña é dokuika ntí'xé san e dukún kán. Dá kī'xin, kixntíkín ko —ka'an Jesuu.

²² Ntá tsi dōo ntí'í iní ña é kuān ó kaka'an Jesuu. Dōó nta'xa kunú'u ña, tsi dōo ĩo iña ña e dōo nuu á'vi.

²³ Kidáā né, xkokōto Jesuu, kaká'an ñá ni ña ntini'i ña:

—¿Ñá tē nté kaa ntii tū'un é kī'in ña kuiká san mí kadē kú'vé Xuva kō! —ka'an ña.

²⁴ Koó dā kúdu'va ña ntini'i ña é kuān ó kaka'an ña. Ntá tsi kaka'an xtúku Jesuu:

—Kini nto, i'xá ko, ¿ñá tē nté kaa ntii tū'un é kī'in ñá'a, ña é kākūinima í diu'ún san, mí kadē kú'vé Xuva kō!

²⁵ Díi ka ña ntii tu'un é kī'ví kameú san xavi xiki natēe é kī'in ñá kuiká san mí kadē kú'vé Xuva kō —ka'an ña.

²⁶ Koó dā kúdana iní ña ntini'i ña é kuān ó kaka'an ña. Ntátsixe'e tā'an ña:

—Kidáā né, ¿xoó ña'a ntu kuvi vii ña é nākáku ña kuan? —ka'an ña.

²⁷ Īto Jesuu núu ñá ne, dá kakā'an ñá ni ña:

—Ña'a sán ne, ña kúvi vii ña é nākáku mii ña. Ntá tsi Xuva kō ne, kuvi vii ña, tsí ña tuví nee iña é ña kuvi vii ña —ka'an ña.

²⁸ Kidáā ne, kaka'an Pedru ni ña:

—Ntí'í ne, tsoo mii ntí'í ntí iñá ntí é vēxntíkín ntí nto —ka'an ña.

²⁹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'an u ni ntō: Tē xoó ña'a tsoo mii ña vī'i ña, ení ña, ta'an ña, uva

ña, di'i ñā, i'xá ña, o ñū'u ña kuenta iñá ko ni kuēnta iña tú'ūn va'á san ne,

³⁰ dií dií ka kue'e ní'i ña ñuxiví a é vata kaa vi'i ñá, ení ña, ta'an ña, di'i ñā, i'xá ña, ni ñū'u ña. Ntá tsi dóo nto'o ña di, tsí kada xení ña'a san ni ñā. Ntá tsi tē ntí'i ñuxiví sa ne, ní'i ñā é kuntoo ña ni Xuva ko ntii dañu ntūvi.

³¹ Ntá tsi ña te da díi ña'a, ña e dóo na'nu ña'a vevíi ne, ñá vādā nuu á'vi ká ña kidaā; ña'a, ña é ña vādā nuu á'vi vevíi ne, dōo na'nu ña'a kuvi ña rkontūvi —ka'an Jesús.

Kaka'an xtúku Jesuu tsí kuví ña

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Kué'en ña itsi kan, kūntāa ña ñuú Jerusaleen. Odo nūú Jesuú ne, áta ña vē'xí ña ntini'i ñā. Koó dā ntákudu'va ña ntini'i ñā san. Dōo ū'ví ña nguii san, ña ntántikin ña. Kidāā ne, xio kue'en ní'i xtuku Jesús ña ntini'i ñā né, dā éni ntu'u ña kaka'an ñá ni ñā nté koo nto'o ña:

³³ —Ntaa o ñūú Jerusaleén ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, ikan ntāda ña kó kuenta ntá'a dutu ñá odo nūú nī mastrú leí san ne, divi ña kā'an ña é kúvi u. Ntada ña kó kuenta ntá'a ña'a, ña é ña te ña Israee.

³⁴ Ña tsikán ne, kini dikí ña kó ne, t'í'vi dií ña nuú ko. Kani diín ña ko, dá kā'ní kue'en ñá ko. Kidāā né, tē kúvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku u —ka'an Jesús.

Nuu i e íkan Santiau ní Juan

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Kidāā ne, xée ētsin Santiau ní Juan, i'xá Zebedeu, ntáka'an ñá ni Jesús:

—Mastru, vií nto da xe'e, tā'xi nto nee iña é kākán ntí nta'a nto ve —ka'an ña.

³⁶ —¿Nee iñá ntu ntio nto é tā'xi u? —ka'an ña.

³⁷ —Tā'xi nto é kuntōo ntí diñi nto tē xee nto mí kadā kú'vē nto. Uun ña'ā ntí ne, diñi kua'a nto kutuví ntí; uun ña'ā ntí ne, diñi datsin nto kutuví ntí —ka'an ña.

³⁸ Ntá tsi kaka'an Jesús ni ña:

—Ñá ini ntó nee iña é ntaíkan nto. ¿Kūtií ntu nto é dadíi nto'o nto nī kó un ntí ntí nuu i é ntō'o ko? —ka'an ña.

³⁹ —Kutíi ntí, ¿nté kui ña'a? —ka'an Santiau ní Juan.

Kaka'an Jesús ni ña:

—Nto'o ntí'xe nto vata tsi koo nto'o ko.

⁴⁰ Ntá tsi é kuntōo nto diñi kua'a ko o diñi datsin kó ne, ña kúvi tā'xi u, tsí mii Uva ko ini ña xoo é kuntōo i diñi ko —ka'an Jesús ni ña.

⁴¹ Dā téku ña u'xi ñá'a ká san ne, dōo kúdiin ña ni Sántiau ní Juan.

⁴² Kidāā né, kāna Jesuu ñá uxuvi ñá'a san, kaka'an ñá ni ñā:

—Ini nto tsí ña'a, ña odo nūu iña ña'a, ña é ña te ña Israee ne, dōo ntáde ka'nu ña kúñu ñā. Ña tsiñu i sán ne, dōo ntii ntádē kú'vē ña iña ña'a ña.

⁴³ Ntá tsi divi ntō ne, ñá te kuan koo vii nto. Tē xoó ña'a ncho vii ka'nu ña ne, kantio é xntii ña ntō un ntí ntí nto.

⁴⁴ Xoó ña'a, ña ncho kodo nūu iña ntó ne, kantio é vii ñá vata kaa ña ntáde tsiñu iña ñá nguii san.

⁴⁵ Nté xū'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, ñá te vē'xí u ñuxiví a é vii ka'nu u, tsí vé'xí u vata koo é xntii u ña'a san. Xu'ú ne, vé'xí u e ntá'vi u kuétsi i é ña te da díi ña'a san —ka'an Jesús.

Ntāvá'a Jesuu úun ña kuāá, ña nani Bartimeu

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Kidāā ne, xée ña ñūu é nani Jericoo. Ntāka xtuku Jesuu ni ña ntini'i ñā ne, ñá te da dii ña'a ntántikin ñá ña. Diñi itsi mí kue'en ñá ne, tuví uun ña kuāá, kaikan ña diu'un. Bartimeu nani ña, tsí uva ña ne, Timeu nani ña.

⁴⁷ Dā kútuni ña tsi vé'xi Jesuu, ña ñuú Nazareé san ne, dōo ntii kaka'an ña:

—¡O Jesús, I'xá Davii, ntuntā'ví ini nto ko! —ka'an ña.

⁴⁸ Ña'a sán ne, dē tíi ña ni ñā:

—¡Du'xēn! ¡Ñá ku kuān xkoó ka'an! —ka'an ña.

Ntá tsi ña kuāá san ne, da dií dií ka ntii kaka'an ña:

—¡O I'xá Davii, ntuntā'ví ini nto ko! —ka'an ña.

⁴⁹ Íntitsí Jesuu, kaká'an ña:

—Kana nto ña —ka'an ña.

Kana ña ña kuāá san ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Nāxnuu ka'nu nto iní nto. Nakuntítsi nto, tsí kakana ña nto —ka'an ñá'a san nī á ña kuāá san.

⁵⁰ Kidāā né, xtuví mii ña kútuun ñá ne, náakuntítsi ntaa ña, kue'en ña mí ntitsí Jesuu.

⁵¹ Dā tsíxe'e Jesús ña:

—¿Nee iñá ntu ntio o é vii u iña o? —ka'an ña.

—Mastrú, ntio ko é nāxi'i ntúxnūú ko —ka'an ñá ni Jesús.

⁵² Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Kūnú'un ve. Tsí e kuínti'xe o kó ne, ntuvá'an ve —ka'an Jéssu.

Ura dú'va tsi i náxi'i ntuxnūu ñá kuāá san ne, dá kuē'en ñá, kuntikīn ñá Jesuu mí kuē'en ña.

11

Vé'xi Rei, ntéku ña buru
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Xée ētsin ña ñuú Jerusaleen, mí ntoo ñuú Befagee ni ñuú Betania má xūku é nani Ōlivu. Jesuú ne, taxnūu ña uvi ña'a ñá ntini'i ñá,

² kaka'an ñá ni ñá:

—Kue'en ntó ñuú lu'nti é tuví da'a san. Ura tsí i te kūkí'vi nto ikān ne, nani'i nto uun a búru kiti ntee tīn é ntē vata xoó kunteku í ti. Nantuté nto ti ne, kixni'i nto ti i'a.

³ Tē xoó ña'a tsixe'e ña ntō é kuān ó de nto ne, ká'an ntō tsi Tó'o ko kántio ña ti; vevii nantiko koō ñá ti, koo ka'an ntó ni ñá —ka'an Jéssu.

⁴ Kué'en ñá né, nāni'i ña uun a búru san, ntee tīn ti atá vi'i é tuví itsi kán.

⁵ Ña ntāñi ikān ne, ntátsixe'e ñá:

—¿Nté koo vii nto burú san é kánantuté nto ti? —ka'an ña.

⁶ Nantíko koō ñá, kaka'an ñá vatā ó kaka'an Jéssu ni ñá ne, xé'e ñá'a san itsi é kī'in ni'i ña búru san.

⁷ Nāxee ni'i ña búru san mí kántétu Jesuu. Xntekū ñá kutuun ña áta tí ne, dá kantéku Jesuu ti.

⁸ Ñá te da dīi ñá'a san tsóo ña kutuun ñá itsi kán di. Iō ñá ne, kātsin ña nta utun má kū'u kán ne, tsoo ña itsi kán.

⁹ Ñá tē nté kaa ña'a odo nuū ñá nuu Jesuú ne, ñá te da dīi ña vé'xi ata ñá di. Un ntii ntii ña koó dá vantii ña ntáka'an ña:

—¡Dōó ka'nu Xuva kō! ¡Ñá tē nté kaa vá'a o iña ñá vé'xi nta'a Xuva kō!

¹⁰ ¡Na naxnuu viko Xuva kō ña vexkádā kú've iña ko, é vii ñá Rei naa úvata ko Dāvii! ¡Dōó ka'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kán! —ka'an ña.

¹¹ Xée Jéssu ñuú Jerusaleén ne, dá kūkí'vi ña ini ukún ka'nu san. Ito ña un ntii'í é iō iní i kán. Dā kuāá né, ntii ña, kue'en ña ñuú Betania ni ña uxuvi ñá'a san.

Tun ígū é ña kakú kiti i
(Mt. 21:18-19)

¹² Tévvá tsi ntáka ña ñuú Betaniá ne, kakakin Jesuu.

¹³ Īni ika ña tsí ntitsi uun tun ígū é ūve xuku i. Kūkóto ntōdó ña tē nta'á kiti i. Ntá tsi dá xee ñá ne, da mii xūku í uve, tsí vata xee ntúvī é kīi kiti i.

¹⁴ Kidáá né, kaka'an Jéssu ni tun ígū san:

—Nté uun ito ña koó ka kiti o é ká'xí ña'a san —ka'an ñá ni ūtun san.

Tēkú ña ntini'i ñá é kuān ó kaka'an ña.

Dā ntántoo Jesuu ini ukún ka'nu san
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Nāxee xtúku ña ñuú Jerusaleén ne, kué'en Jéssu má ūkún ka'nu san. Ikān éni ntú'u ñá nakunu ña ña ntádiko ni ña ntāñii ini ukún san. Nantáva ña mesa mí ntoo ña ntánadama diu'ún san ne, nantáva ña sia mí ntoo ña ntádiko palomá san.

¹⁶ Ñá ni xé'é ña itsi é kuíta ntí'xin ña'a san má ūkún san tē nee iña odo ñá.

¹⁷ Dá kanakuā'a ña ña'a, ña ntoo ini ukún san ne, kaka'an ñá ni ñá:

—¿Ñá ntu te uve ná'a nte dí'na é kaka'an Xúva kō: “Tsí vi'i kó ne, vi'i mí ka'an ntá'ví ña'a, ña dá mí'i ká ñuu i”, ka'an ña? Ntá tsi ntó'ó ne, vi'i ña dū'u káde nto —ka'an Jéssu.

¹⁸ Dā téku dutu ñá odo nuū nī mastrú leí san ne, kidáá né, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Jesuu. Tsí ntaú'vī ñá Jesuu, tsí un ntii ntii ña'a sán ne, ncho kini ká ña tú'ún é kanakuā'a Jesuu ña.

¹⁹ Ntá tsi dá kuáa ne, Jesuu ni ña ntini'i ñá né, ntāka ña ñuú Jerusaleen.

É kuínti'xe ko Xuva kō
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Utén san ne, dá ntíko kōo xtúku ña ni ña ntini'i ñá ne, itā ntí'xin ña mí ntitsi tun ígū san. Īni ña tsí xi'i dii kue'en, un tsi nte dítsin i.

²¹ Kidáá ne, nánū'ú Pedrú san iní ña é kaka'an Jéssu ne, kaka'an ña:

—Un kaa, Mastru. Diví tun ígū san é ká'an ntée nto i ne, e xi'i dīi —ka'an ña.

²² Kaka'an Jéssu ni ña:

—Kuínti'xe nto Xuva kō.

²³ Nuú é ntaā i é kaka'an u ni nto: tē xoó ka'an í ni xūku sá'a: “Kuē'en dá'an vé, na kō'xón nuun mé'ñu ntute ñu'u kán”, né, te kanii nima ñá kakuínti'xe ña é kuān koo kuví ne, kuān koo kuví ntí'xe.

²⁴ Dukuān ne, kaka'an u ni ntō: nee iña é kákan ntó nta'a Xuva kō da ntáka'an ntá'ví ntó ne, kuínti'xe nto tsí ni'i ntó ne, ní'i ntí'xe nto.

²⁵ Dā ntáka'an ntâ'ví nto ne, te ió xoo é kanāa núu ni'i ntō ne, kada ka'nu iní nto ni ñā vata koo é Xuva kō, ñā tuví e dukún kán, kada ka'nu iní ñā ni nto kuétsi nto di.

²⁶ Tsí tē ñā kada ka'nú iní nto ni tã'an nto kuétsi ñā ne, nté Xuva kō, ñā tuví e dukún kán, ñā kada ka'nú iní ñā ni nto kuétsi nto di —ka'an Jesús.

*¿Xoó ntu xé'e i itsi é kuān koo vii Jesuu?
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)*

²⁷ Kidáā né, nāxee xtúku ñā ñuuú Jerusaleen. Kaika Jesuu ini ukún ka'nu kán né, ikan tsí xee dútu ñā odo núu nī mastrú leí ni ñatā sán ne,

²⁸ ntátsixe'e ñā Jēsuu:

—¿Xoó ntu kaka'an i é kuān koo vii nto? ¿Xoó ntu tá'xi i itsi é kuān koo vii nto nuu i sá'a? —ka'an ñā.

²⁹ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñā:

—Xu'ú ne, ntio kó tsixe'e ú nto di. Te kúvi ka'an nto é tsixe'e ú nto ne, dá ká'an u xoo tá'xi i itsi é kade u.

³⁰ ¿Xoó ntu xé'e i itsi Juaán san é nakútsi ntute ñā ñā'a san? ¿O Xuva kō né, o kúdi ñā'a ntú san xé'é ñā? Ká'an nto vē —ka'an Jesús.

³¹ Kidáā ne, ntatín nuu mii ñā:

—Te ká'an o tsí Xuva kō xé'é ñā ñā itsi ne, ká'an ñā: “¿Nté kui ñā ni kuintí'xe nto ñā kuan?” koo ka'an ñā.

³² ¿Nté koo kuví te ká'an o tsí ñā'a san xé'é ñā ñā itsi? —ka'an ñā.

Tsí ntaú'ví ñā ñā'a san, tsí un ntí' ntí' ñā'a san ntákuintí'xe ñā tsí nta'a Xuva kō ni'i ntí'xe Juaán san é kúvi vii ñā.

³³ Dukuān ne, nantíko kōo ñā, ntáka'an ñā:

—Ñá íní ntí —ka'an ñā.

Kidáā ne, kaka'an Jēsuu:

—Xu'ú ne, ntē ñā ká'an u di xoo tá'xi i itsi é kuān ó kade u —ka'an Jesús.

12

*Kuenta iña ñā ntáde tsiñu, ñā kini ntáa
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)*

¹ Kidáā né, eni ntu'u Jēsuu ntáa ñā nuu i é nañé'e ñā ñā'a san:

—Uun ñatí ne, í'xi ñā xo'lo tinti'ō. Édí nuu ñā xákū ntíkō diñí i. Uvi ítsi éte nuu ñā nú xuu ka'nu san mí kádin núu ñā tinti'ō sán ne, dá xntítsi tsíñu ñā uun vi'i dūkun mí kunū ñā é víi kuenta xó'lo tinti'ō san.

'Kidáā ne, xé'e ñā ñā'a san é na kūntoo taan ñā é víi ñā kuenta xó'lo tinti'ō sán ne, dá kí ñā, kue'en ñā xio ñuu e dóo ikā.

² Xé'e ntúvi é tññ ñā tinti'ō san. Tō'ó i ne, taxnúu ñā uun ñā'a ñā ntáde tsiñu é nā kínakuídó ñā é káduku nté ñā.

³ Ntá tsi ñā ntáde kuentá san ne, ñā ni ntío ñā nakué'e ñā é káduku nté tó'lo i. È'ní diñ ñā ñā táxnūu tó'lo i san. Nté uun kiti i ñā ni xé'e ñā é kuní'i ñā é kúvi iña tó'lo ñā; da mii ntá'a ñā kunú'u ñā.

⁴ Kidáā né, taxnúu xtuku tó'lo i san uun ñā'a ka ñā ntáde tsiñu san. Ntá tsi ñā ntáde kuentá san ne, ntuku kui'í ñā diki ñā táxnūu ñā. Dōo dé xení ñā ni ñā.

⁵ Tō'ó i san ne, taxnúu xtuku ñā uun ñā'a ká ñā. Ntá tsi é'ni kue'en ñā ñā. Kidáā ne, ñā te da diñ ñā ntáde tsiñu san táxnūu ká ñā. Iō ñā ne, è'ní diñ ñā ñā. Iō ñā ne, è'ní kue'en ñā ñā.

⁶ Koó da uun sá ñā ntoo ñā: ñā vii i'xá mii ñā e dóo kakuinima ñā. Kidáā né, taxnúu ñā i'xá ñā. Kuiní ñā tsí te kuiko ñū'u ñā'a san i'xá ñā.

⁷ Ntá tsi ñā ntáde kuentá san ne, ntánatín ñā: “Ñā sá'á ne, i'xa tó'lo i, ñā é nākunteé nta'a i tē xi'i ñā. Kiká'ni o ñā ne, kidáā ne, kúvi iña ko un ntí'í é iō iña ñā”, ka'an ñā.

⁸ Tññ ñā ñā, da é'ni kue'en ñā ñā, dá ínakuído káva ñā ñā ata xákū san —ka'an Jēsuu.

⁹ Kidáā ne, katsixe'e Jēsuu:

—¿Nté koo vii tó'lo i san ve? Mii ñā kñ'in ñā ve, ka'ní ntí'i ñā ñā ntáde kuenta xó'lo tinti'ō san, dá nakué'e ñā tuku ñā'a, ñā é víi kuenta.

¹⁰ 'Ntō'ó ni, ¿vāta nakua'a ntu nto Tú'un Xuva kō? Tsí kaka'an:

Xúu é nántii ní'ni ñā xntítsi vi'i sán ne, ñā vii é kúvi xuu núu i.

¹¹ Sá'a dé kú'vé Xuva kō é kōo ne,

ñā tē nté kaa vá'a ó, kuiní ntí.

Kuān ó uve na'a nte di'na Tú'un Xuva kō —ka'an Jēsuu.

¹² Ñā tsiñu i sán ne, kūtuni ñā tsí ñā vii kuenta iña ñā é kántáa ñā nuu i sá'a. Ntukū nuu iní ñā nté koo vii ñā é tññ ñā Jesús. Ntá tsi u'ví ñā ñā'a sán ne, xnuu mii ñā Jesús, kué'en ñā.

*Katsixe'e ñā kuēnta iñá diu'un xōo
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)*

¹³ Kidáā ne, táxnūu ñā'a san ñā fariseu ni ñā ntántikín rei Heródē san mí tuví Jesús. Ncho vii ñā vata koo é ká'an Jesús nuu i e

dóo xíi kaa, vata koo é nāni'i itsi ña nté koo dá'vi ña ña dovete.

¹⁴ Xée ñā mí tuví Jesuú ne, ntáka'an ñā ni ñā:

—Mastru, iní nti tsí kaka'an nto é nuu é ntaā i. Iní nti tsí dadīi tsi kaiko ñu'u ntō un ntīi ntīi ña'a, dadīi tsi kade nto ni ña, kuān te nta'ví ña, kuān te kuika ña. Kanañē'e ntó nti é nuu é ntaā í vata ō xtúví Xuva ko iñā nti. ¿Vā'á ntu ō é ntá'vi ō diu'un xóo san nta'a ña tsiñu i san, ō ña'a, te kuiní nto? ¿Ntá'vi ntu ō né, ō ña ntá'vi ō? —ka'an ñā, tsixe'e ña ñā.

¹⁵ Jesuú ne, kūtuni ña tsí da ntaéni dikí ña ña. Kaka'an ñā ni ñā:

—¿Nté kui ntaíto nteé ntu nto ko? Tā'xi nto uun diu'un kui'xín san, na kōto nteé u —ka'an ña.

¹⁶ Xé'e ñā ñā ne, da tsixe'e Jēsuu ñā:

—¿Xoó ntu dikí i é nteé diu'un sá'a? ¿Xoó ntu diví i é nteé na'a? —ka'an ña.

—Díkí Césa ni diví ña —ka'an ña.

¹⁷ Kidáā ne, kaka'an Jesuú ni ñā:

—Vá'a ō é nākué'e o ntá'a ña tsiñu na'nu i nee iña é kāduku ntée ña ne, vá'a ō é nākué'e o nta'a Xuva kō nee iña é kāduku ntée ña di —ka'an ña.

Koó dā kúdu'va ña'a san e dóo ini Jesuú nté koo nantiko koō ña é kākā'an ña.

Nantíko kōó Jesuú e tsixe'e ña saduceú san (Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Xée ña saduceú san di. Ña sá'á ne, ñā tē ntákuinti'xe ña tē ntántoto ña xi'í san. Da ntaéni dikí ña Jesuú, ntáka'an ñā:

¹⁹ —Mastrú, uve na'a mí kakā'an Muísee nté koo vií o tē xi'í ení kō. Tē xi'í ñā ne, ítuví mii ñadi'í ña ne, ña ni xíó i'xá ña ne, nātánta'a ení ña ni ñadī'í kií san vata koo é na kōo i'xá ña iña ení ña.

²⁰ Uun ito ne, xío ū'xe ení ña. I'xá nuu í san ne, tánta'a ña. Dā xi'í ñā ne, váta kōó i'xá ña.

²¹ Ení ña, ña é kuví ūví san ne, tanta'a ña ni ñadī'í kií san. Dā xi'í ñā di ne, váta kōó i'xá ña. Ení ña, ña é kuví ūní san ne, kuan tsí ō kuví ni ñā di.

²² Kidáā ne, é un é un ña tánta'a ña ni ñadī'í san. Dā kuví ne, xí'í ña ntī'í ū'xe ñá'a ña ne, nté uun i'xá ña ña ni xío. Kidáā ne, xí'í ñadī'í kií san di.

²³ Tē ntóto ña xi'í san ne, ¿xoó ntu ñadī'í i kuví ña? Tsí un ntī'í ña ū'xe ñá'a san e tánta'a ña ni ñā —ka'an ña.

²⁴ Dā kakā'an Jesuú ni ñā:

—Ñā vā'á ō e ntádē kuení nto, tsi ñā ini nto nté o uve na'a Tú'un Xuva kō ne, ñā ini nto tsi dóo ōo é vīi Xuva kō.

²⁵ Dā ntóto ña xi'í san ne, ñā nātánta'a ká ñatīi san. Ña xoxó ka é kué'è i itsi é tanta'a ñadī'í san di. Tsí kuntoo ña vatā ó ntántoo ánjē san e dukún kán.

²⁶ Kuenta iña i e ntóto ña xi'í san ne, ¿vāta nakua'a ntu nto tutu e xtúví Muiseé san, mí uve na'a iña xuku é kai'xi? Ikan kākā'an Xúva ko ni Muísee: “Xu'ú ne, Xuva uvata ika nto Ábraan ni Ísaa ni Jácoo”, ka'an ña.

²⁷ Xuva kō ne, ñā te Xuvā ñā xi'í san, tsí Xuvā ñā ntantíto san. Dukuān né, kūdii dovete ntákuinti'xe nto —ka'an Jesuú.

Tū'un é dií ka ka'nu (Mt. 22:34-40)

²⁸ Xée ūun mastrú leí ne, tēkú ña é kākā'an Jesuú ni ñā saduceú san. Iní ña tsi dóo vá'ā ó kākā'an Jesuú é kanantiko koō ña. Tsixe'e mastrú leí san di:

—¿Neé ntu tú'ūn e tá'xi Xuva kō é dií ka ka'nu é kāda ntaa o? —ka'an ñā, tsixe'e ñā.

²⁹ Nantíko kōó Jesuú, kaká'an ña:

—É kuví ūun sán ne: “Kiní nto, ña Israee: uun tsi Xuva kō e dóo ka'nu ña.

³⁰ Kuinima ntó Xuva ko kanīi nima ntó, kanīi é tduiña nto, kanīi ū'xen dikí nto. Nīi kué'en ini nto kunuu inī ntó ña.”

³¹ É kuví ūví san ne: “Kuinima ntó ta'an nto vata tsí ó kakuinima ntó kúñu mii ntó.” Ña túvī ká xtuku é kadā kú've é vata kaa sá'a —ka'an Jesuú.

³² Kaka'án mastrú leí san:

—Ntāa ntī'xe, Mastru. Nuú é ntaā i é kākā'an nto, tsí ūun tsi Xuva kō. Xoxó ka xtúku Xuva kō, tsí mii tsi ñā.

³³ Na kuñima kó ña kanīi nima kó, kanīi ū'xen dikí ko, nīi kué'en ini kō ne, na kuñima kó ta'an ko vata tsí ó kakuinima kó kúñu mii kō. Tē kada ntaa o sá'ā ne, dií ka kaidiá'vi é un ntīi ntīi doméni é ká'mi o nú nāa kan iña Xuva ko, o da nēé ka doméni é kué'è o ñā —ka'an ña.

³⁴ Iní Jesuú tsi dóo vá'ā ó nantiko koó ña ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Ñā íka tsi túví nto mí kadē kú've Xuva kō —ka'an ña.

Kidáā ne, nté uun xoxo ni tsixe'e ká i Jesuú.

¿Xoó ntu i'xá nti'xe i Cristu? (Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Dá kanakuā'a ká Jesuu ña'a san má ũkún ka'nu kán né, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté kui ntáka'an ntu mastrú leí san tsí ñā é taxnuu Xuva kō é kuvi ña Cristú ne, i'xa íka rei Dāvii ñā?

³⁶ Tsí nte dí'na kaka'an Dávii san vata o nañé'e Espíritū Sántū san ñā:

Kaka'an Xúva ko nī Tó'ō ko:

“Kutūvín diñi kua'a ko da nté kūvi tsoo ú ñā ntaínchu'vi o nú xē'e o”, ka'an Xúva kō,

ka'an Dávii.

³⁷ ¿Nté o ntu é Cristú san ne, i'xa ika Dāvii kúvi ñā? Tsí mii Dávii san kaka'an ñá tsi Tó'ō ñā kúvi ñā —ka'an Jesús.

Ñá te da dī ñā'á san dóo xkúntee iní ñā é kīni ñā tú'ūn é kākā'an Jesús.

*Katsi'i kuétsi Jēsuu mastrú leí san
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)*

³⁸ Jesuú ne, dá kanakuā'a ñā ña'a sán ne, kaka'an ñā:

—Koto xnto mastrú lei, ñá e dóo na'nu ncho vií san. Dōó xkuntée iní ñā du'nu nani da ntaíka ñā itsi kán. Dōó ntio ñā é kuiko ñu'u ñā'a san ñā, é kākā'an ñá ntiusi ní ñā núu ñā'a san nu á'vi kán.

³⁹ Má ũkún kán dí'ne, dóo ntio ñā é kuntōo ñā nte nuu i kan. Tē xee ñá viko sán ne, dóo ntio ñā é nī'i kuntoó ñā mí'i e dií ka vá'ā o.

⁴⁰ Ntaéni ntá'vi ñā ñadī'i kii san vata koo é naki'i ñā un tsi nte ví'i ñā. Dōó na'a ntáka'an ntá'vi ñā, vata koo é kadā kuení ñā'a san tsi dóo va'á ñā'a ñā. Ntá tsi ñā sá'á ne, dií ka kue'e ní'i ñā é nto'o ñā nta'a Xuva kō —ka'an ñā.

*Kuenta iña diu'un é xē'é ñadī'i kii san
(Lc. 21:1-4)*

⁴¹ Tuví Jesuu má ũkún kán ne, tuví nteē ñā etún diu'un mí ntátsu'un ñā'a san. Kaito ntee ñā nté o de ñā'a san é ntátsu'un ñā diu'un. Ini ñā tsí ñā kuiká san ne, ñá tē nté kaa diu'un ntáxe'é ñā.

⁴² Kidáā ne, vé'xi uun ñadī'i kii san ne, xnūu ñā uyi kúdi á diu'un kuetsí san e dóo xuvi nuu á'vi.

⁴³ Kidáā né, kāna Jesuu ñā ntini'i ñā ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Nuu é ntaā i é kākā'an u ni ntō: Tsí ñadī'i kii sá'á ne, dií ka nuu á'vi é xē'é ñā é ũn ntī ntī ñā nguī san e ntátsu'un ñā diu'un ñā ini etún san.

⁴⁴ Tsí ñā nguī sán ne, dóo ío iña ñá ne, kúdi diu'un é kántoo e ntáxe'é ñā. Ntá tsi ñadī'i kii san ne, kuān té ñā te neé ío iña ñá

ne, nī kué'en ini ñā xe'é ñā un ntī'í é ío iña ñā —ka'an Jesús.

13

Kaka'an Jesús tsí nantatsin xúkūn ka'nu san

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Dā ntáka Jesuu má ũkún ka'nu kán ne, kaka'an úun ñā ntini'i ñā:

—¡Un kaa dií xuú san, Mastru! ¡Ñá te da kúdi! ¡Xúkūn san di! ¡Ñá tē nté kaa vá'ā o! —ka'an ñā.

² Kaka'an Jesús:

—Koto vá'a nto xúkūn e dóo vá'ā ó san, é ñā te da kúdi. Ntá tsi vé'xi ntuvi é nantatsin kue'en. Nté uun ká xuú ñā kodo ntī'i tá'ān ka kidaā —ka'an ñā.

Kaka'an Jesús nté koo kuvi di'na dá ntī'i ñuxivi

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Dā ituvi Jesuu tí'i i é nani Ōlivú ne, dōo díto tuví xúkūn san. Pedru, Sántiau, Juan, ni Andréé ne, xée etsin ñā nuu Jesús, ntáka'an xu'ú ñā ni ñā, tsixe'e ñā ñā:

⁴ —Ká'an nto vē amá kuān koo kuvi é kākā'an nto. ¿Neé ntu nuu i é tā'xi Xúva kō é na kūtuní nti tē xee úra i é kūvi? —ka'an ñā, tsixe'e ñā.

⁵ Kidáā né, eni ntu'u Jēsuu kaká'an ñá ni ñā:

—Kuenta tsí vií nto é ñā kaní nta'vi nté uun ñā'a san nto.

⁶ Tsí dóo titín ñā'a ki'xi ñā é vata te xū'ú ne, ká'an ñā: “Xu'u é Cristú u”, koo ka'an ñā. Dōó titín ñā'a san kaní nta'ví ñā ñā.

⁷ Tē kūtuni nto tsí kakuvi du'xēn da ntátekú nto tsi ntáka'an ñā'a san iña du'xén ne, ñá ku u'vī nto. Tsi kuétsi é kuān koo kuvi, ntá tsi vata xee tá'an ntuvi é ntī'i ñuxiví sa.

⁸ Tsí uun ñuú san ne, nāá ni tūku ñuu. Uun rei ne, naā ñá ni tūku rei san. Dōó ki'in itsi ñuú san ne, táān; kutama ñá'a sán di. Tē kúvi sá'á né, dā ve nuu i é iñi ntu'u é ntō'o ñā'a, ñā ntoo ñuxiví sa.

⁹ Ntō'ó ne, kuenta tsí vií nto. Tsí ñā'a sán ne, ntada ñā nto kuenta ntá'a ñā tsiñu i sán ne, ka'ní diñ ñá nto má vi'i mi ntánataká nuu ñā Israeé san. Nuu ñā tsiñu na'nu i, nuu rei san kuntāñi me'ñū ntó di vata koo é kākā'an nto nté kui ntántikin ntó ko.

¹⁰ Dí'na dá ntī'i ñuxiví sa ne, kī'in ñā'a, kika'an ntódo ñā tú'ūn va'á san dá kanī ká'nu ñuxiví san.

11 Te t̄in ña nto ne, ntada ña nto kuenta ntá'a ña tsiñu i sán ne, ñá ku kadā kuení nto nté koo ka'an nto. Tsí ta'xi Xuva kō é k̄a'an ntó tē xee úra i é k̄a'an nto. Ná te kene mii ntó é k̄a'an nto, tsí Espiritū Sántū san ta'xi ña tú'ün é k̄a'an nto.

12 Kidáā né, ñatí san ne, ntada ña ení mii ña kuēnta ntá'a ña tsiñu i é ka'nī ñá ña. Uva i'xá san ne, ntada ña i'xá ña kuenta ntá'a ña di. I'xá san ne, tsi'i kuétsi uva i ni dī'i i ne, ntada ña kuenta ntá'a ña tsiñu i di é ka'nī ñá ña.

13 Ná ntío kue'en ñá'a san nto, ntá tsi tē xoo é ña xtuví mii i é kuínti'xe i kó dā nté ntí'i ntuví iña ñá ne, nakáku ña.

14 Tē ini nto tsi é ntítsi nuu i é k̄ini kaa san má úkún ka'nu k̄an mí'i e dóo xii kaa ne, ntó'o é ntoo nto ñuú Judeá ne, kunu nto kue'ēn ntó, kukūntoó xu'ū ntó ata uku kan.

15 Tē xoó ña'a tuví da'na ña ata ví'i ña kan kídaā ne, ñá ku ntí'ví ña má ví'i k̄an e kínakí'i ña iña ña.

16 Tē xoó ña'a nuu ña matú ña k̄an ne, ñá ku nū'u ña e kínantúku ña kutuun ña é ki'in ni'i ña.

17 jNtā'vi ide ñádī'i, ña é ñū'u i'xá i! jNtā'vi ide ñádī'i, ña é kanatsítsi i'xá i kídaā!

18 Kákan nto nta'a Xuva kō é ña kuan kōo kúvi dá ntūvi ví'xin.

19 Tsi kídaā né, un vá'a tsi nto'o ña'a. Un tsi nte dá de kú've Xuva ko ñūxiví sa ne, vata ntó'o ñá'a san vata koo nto'o ña ntuví tsikan. Ntē ña kuan koo ntó'o xtuku ña'a san é kuān koo nto'o ña.

20 Tē dí ña ni dé kú've Xuva kō é ntudutsi ntūvi tsikán ne, nté uun ña'a ña nakáku ña. Ntá tsi ntadutsi ña ntuví tsikan kuenta iña ñá'a san, ña e dóo kakuinima Xúva kō, ña é nakaxnúu ña é kūvi i'xá ña.

21 'Kidáā né, tē xoó ka'an í ni ntó: “jKoto nto! jk̄an tuví Cristu!”, ne, ñá ku kuínti'xe nto é k̄a'ka'an ñá naa Xuva ko.

22 Tsí iō ñá'a, ña é k̄i'xi kídaā ne, ká'an ñá é Cristu ña. Ká'an ñá tsí kaka'an ñá naa Xuva ko. Vii ña nuu i e dóo na'nu ne, vii ña nuu i e dóo va'a. Ntá tsi da ntaéni nta'ví ña ña'a san. Tē dí kuví vii ña ne, un tsi nte ña nakaxnúu Xuva kō kaní nta'ví ña ña.

23 Kuenta tsí vii nto. Dukuān é dī'na kaka'án u ni nto ün ntí' ntí' nuu i sá'ā nté koo kúvi.

*Kaka'an Jesúsú tsí nainu xtúku ña ñūxiví a
(Mt. 24:29-35,42,44; Lc. 21:25-36)*

24 'Kidáā ne, rkontúví e dóo nto'o ña'a, ña ntoo ñūxiví a ne, kuneé ngántii, kuneé xoo.

25 Kó'xo k̄imi é ūve e dukún k̄an dí ne, kantá nuu e dukún k̄an.

26 Xu'u é v̄exkúvi ú ñatí ne, nainú u me'ñú vikó san. Kidáā ne, un ntí' ntí' ña'a san kiní ña tsi dóo ka'nu ú ne, dóo ió ko é víi u é un ntí'í.

27 Kidáā né, taxnúu u ánjē é nākuido ña un ntí' ntí' ña'a, ña é nākaxnúu u. Dā mí'i ká ñūxiví sa mí ntoo ña un tsi nte e dukún k̄an nakuido ánjē san ña.

28 'Koto nto nté o de tun ígū san. Te ūte nta'a i é da ve kantika xúku i ne, ini o tsí dokó sa xee ntuví ka'ni san.

29 Kuan kōo dí, tē ntaíní nto tsi é kakūvi un ntí' ntí' nuu i sá'ā é k̄a'ka'án u ni ntó veví ne, kutuni nto tsi dóko sá xee ntúví é nainú u ñūxiví a.

30 Átā xii xnto túvi u. Nuú é ntaā i é k̄a'ka'án u ni ntó, tsí kuntaa é un ntí'í é k̄a'ka'án u ni nto dī'na dá ntí'í ntuví iña ña ntoo ñūxiví sa veví.

31 Kuān te ntí'í ñūxiví sa nī e dukún k̄an ne, ntá tsi tú'ün é k̄a'ka'án u ni ntó ne, ña ntí'í.

32 'Ntá tsi xoxó ini í nee ntúvi ō neé ura kúntaa é k̄a'ka'án u; nté uun ánjē, ña ntoo e dukún kan, nté xu'u é v̄exkúvi ú ñatí ne, ñá iní u; mii tsi Uvā ko é ini ña.

33 'Dukuān ne, koto vá'a nto. Na kōo tú've nto, tsi ñá ini nto amá xee ntúvi tsikan.

34 Sá'ā né, vata kaa uun ñatí, ña é tūvi tu've e dóo ika k̄in ñá, ne, xtuví ñá ví'i ña nta'a ña ntáde tsiñu iña ña. Ká'an ña nī é un é un ña ntáde tsiñu iña ña nté koo víi ña ne, xtuví ñá uun ña'a, ña é kōto xii ña.

35 Ntō'ó ne, koto vá'a nto dí, tsí ñá ini nto neé ura nainú u: tē kuaa va'á ne, o dava ñūu, o ura í tē kána lí'xi, o tē tuví va'a.

36 Tē ntákidi dúkuan ntó ne, da née iní ntó nainú u.

37 Ntá tsi nuu i é k̄a'ka'án u ni ntó ne, kaka'án u ni ün ntí' ntí' ña'a san: jKuntitō nto! jÑá kū xkúkidi naá nto! —ka'an Jesúsú.

14

Ntukū nuu iní ña'a san nté koo ka'ni ña Jesúsú

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Kakunaá ka uvi ntúvi dá xēe viko da ntánaka'an ña nté ō nakáku Xuva kō ña Israeé san ñuú Egítō. Kidáā ne, ñá k̄a'xi ña tañú'ū é kadāka ú'xen iā. Tō'ó dutu ní mastrú leí san ne, ntukū nuu iní ña nté koo vii ña é diin diin tsi t̄in ña Jesúsú é ka'nī ñá ña.

2 Ntatíin mii ñā:

—Ñã tĩn o ñã ntũvi viko san, vata koo é ñã kudĩn ñã'a san —ka'an ñã.

Uun ñadĩ'í da'ví ñã cho'o vĩdin diki Jesuu
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Tuví Jesuu ñuú Betania nú vi'i Sĩmuun, ñã é nako'xo kũñu ĩ kidaã. Dã ntõo ñã, ntaé'xi ñã ne, xée uun ñadĩ'í, ni'i ñã uun xuxu e kúvi xuu mí nuu cho'o vĩdin e dóo nuu á'vi. Ta'vi ñã xu'ũ i ne, dá'vĩ ntĩ'í ñã cho'o vĩdin san diki Jesuu.

⁴ Dã íni ñã ntoo sán ne, dõó dutsi kuiní ñã. Ntatĩn mii ñã:

—¿Nté kui nativĩ ntú ñã cho'o vĩdin sa?

⁵ Díi ka vá'ã ó tē dí ni nadiko ñã ne, ní'i ñã te ũnĩ sientu, dá kué'e ñã ñã ntã'vi —ka'an ñã.

Dõó dutsi kuiní ñã ni ñadĩ'í san.

⁶ Ntã tsi Jesuú ne, kaka'an ñã:

—Koo mii nto ñã. ¿Nté kui ntánatekũ du'xen ntu nto ñã? Dõo vá'ã ó de ñã nĩ ko.

⁷ Nguentũvi ntoo ni'i nto ñã ntã'ví san ne, amá ntio nto ne, kuvi xntii nto ñã. Ntã tsi xu'ú ne, ñã ná'ã ká kutũví u ni ntõ.

⁸ Ñadĩ'í sa'á ne, ĩde ñã é kũvi vii ñã. Dá'vi ñã kó cho'o vĩdin san dí'na dá kuntu'xi u.

⁹ Nuú é ntaã i é kãka'án u ni ntõ: Dã mí'i ká kĩ'in ñã'a é kika'an ntódo ñã tú'ũn va'á san iña Xuva ko dá kaniĩ ñũxiví sa ne, ká'an ñã é kuãn nte vá'ã o dé ñadĩ'í san nĩ kó ne, naka'an ñã'a san ñã.

Dã diko Júdá san Jesuu

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Uun ñã ntini'i Jẽsuu, ñã nanĩ Júda Scãrioté ne, kué'en ñã mí ntoo tó'õ dutú san ne, tĩn ñã ni ñã nté koo vii ñã é diko ñã Jẽsuu.

¹¹ Dã téku tó'õ dutú san é kãka'an Júdá né, dõó diní ñã. Xé'e ñã xu'u ñã e ntã'vi ñã ñã te kuvi vii ñã. Júdá sán ne, ntukũ nuu iní ñã nté koo vii ñã é diko ñã Jẽsuu.

Dã é'xi Jesuu ni ñã ntini'i ñã

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Kidáã ne, xée ntũvi é kii viko da ka'xi ñã tañú'ũ é ñã kadãka u'xen iã, ntuvi da ntaé'ni ñã i'xá le'ntú san é kã'xi ñã iña vikó san. Ntãka'an ñã ntini'i Jẽsuu ni ñã:

—¿Mí'i ntũ ntio nto é kãkavá'a nti é kã'xi o vikó san? —ka'an ñã, tsix'e ñã.

¹³ Kidáã né, teé tsiñu Jesuu úvi ñã'a, ñã ntini'i ñã ne, kaka'an ñã ni ñã:

—Kue'en ntó má ñũú san. Tē xee ntó ikãn ne, ta'án nto uun ñatĩ, ñã ni'i xoó ntute sán ne, kuntikin ntó ñã.

¹⁴ Neé vi'i mí kĩ'ví ñã ne, ká'an nto nĩ tó'o vi'i san: “Kaka'an Mástrú nti: ¿Mí'i ntũ má vi'i kuntõo ntĩ ni ñã ntini'i nti é kã'xi nti iña vikó san?”, koo ka'an nto.

¹⁵ Kidáã né, nañ'e ñã nto uun má vi'i kã'nu iní vi'i dũkún san. É iõ tu've. Ikãn ne, kavá'a nto é kã'xi o iña vikó san —ka'an Jẽsuu.

¹⁶ Kué'en ñã ntini'i ñã ne, xée ñã ñũú Jerusaleen. Nãni'i nti'xe ñã vatã ó kaka'an Jesuú ne, ikãn de vá'a ñã é kã'xi ñã.

¹⁷ Dã kuãã ne, xée Jẽsuu ni uxuvi ñã'a ñã ntini'i ñã.

¹⁸ Dã intõo ñã ntaé'xi ñã ne, kaka'an Jẽsuu ni ñã:

—Nuú é ntaã i é kãka'án u ni ntõ: Uun ñã'a nto, ñã é kaé'xi dadĩi nto nĩ kó vevii ne, diko ntõ ko —ka'an Jẽsuu.

¹⁹ Kũnta'xa iní ñã ntini'i ñã kidaã ne, é un é un ñã tsix'e ñã Jẽsuu:

—¿Vá xu'ú ntu u? —ka'an ñã, tsix'e ñã.

²⁰ Kaka'an Jẽsuu ni ñã:

—Uxúvi ñã'a nto ntaé'xi dadĩi nto nĩ ko. Uun tsi ko'õ kaexnúu ú nĩ ñã dikó ko.

²¹ Tsi xu'u é vẽxkúvi ú ñatĩ ne, kũntaá vata tsĩ ó uve na'a nte dí'na. Ntã tsi nta'vi idé ñã sã'á, ñã dikó ko. Díi ka vá'ã ó tē dí ñã ni kãku ñã —ka'an Jẽsuu.

²² Dã ntaé'xi ñã ne, kĩ'i Jesuu tañú'ũ san. Nakué'e ñã sintiã'vi nta'a Xuva kó né, kãtsin dava ñã tañú'ũ sán ne, xé'e ñã ñã ntini'i ñã, kaka'an ñã:

—Kĩ'i nto sã'ã, tsi kũñu ko —ka'an ñã.

²³ Kidáã né, kĩ'i ñã e'xin é ñũ'u ntute tinti'o. Dí'na nakué'e ñã sintiã'vi nta'a Xuva kó né, dã xe'é ñã é kó'o un ntĩ ntĩ ñã ntini'i ñã.

²⁴ Kaka'an Jẽsuu ni ñã:

—Sã'ã é niñi ko é kãti ú kuenta iña ñã te da díi ñã'a san, vata õ xtúvi Xuva kó da tá'xi ñã xu'u ñã kuenta iña núu ĩ é xée é vii ñã.

²⁵ Nuú é ntaã i é kãka'án u ni ntõ: Ñã kó'õ ká u ntute tinti'ó san da nté ntũvi é kó'o ú ntute tinti'ó xeé san mí kadé kũ've Xuva kó —ka'an Jẽsuu.

Kaka'an Jẽsuu tsĩ ka'án Pedru é ñã ini ñã ñã

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Dã kúvi íta ñã nchu'un Xúva kó ne, kué'en ñã ũun tĩ'i é nani Olivu.

²⁷ Ikãn ne, kaka'an Jẽsuu ni ñã ntini'i ñã:

—Un ntĩ ntĩ ntó xtuvĩ mii ntó ko ve, vata tsĩ ó uve na'a kaka'an: “Ka'ni u paxtú san ne, da mí'i ká kunu á le'ntú san”, ka'an.

²⁸ Ntá tsi tē ntóto xtuku ú ne, di'na ú kí'in ú ñuú Galilea é divi ntō —ka'an ña.

²⁹ Kaka'án Pedru ni ña:

—Kuān te un ntí ntí ñá xtuvī mii ña nto, xu'ú ne, ñá xtuvī mii ú nto —ka'an ña.

³⁰ Kaka'an Jesús ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ō: Niñú sā'a, di'na dá kāna lí'xī san uvi íto ne, úni íto ka'an tsí ña inín ko —ka'an Jesús.

³¹ Dā dií dií ka ntii kaka'án Pedru:

—¡Ñá'á ni san! Kuān te kuví u ni ntō ne, ñá ká'án u é ñá iní ú nto —ka'an ña.

Kuan ō ka'an un ntí ntí ña ntini'i ña di.

Kaka'an ntá'ví Jesuu má utun Getsemānii
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Kué'en Jēsuu ni ña ntini'i ña uun itsi é nani Getsemānii. Kaka'an ña:

—Kuntoo nto i'a, nii dukuan na kí'in u da'a kān, kika'an ntá'ví u —ka'an ña.

³³ Da mii tsí Pedru, Sántiau ní Juaán san kue'en ní'i ña. Kidáā né, dōo u'vi kakúvi nima Jesús; dōo kúnta'xa iní ña.

³⁴ Kaka'an ñá ni ña:

—Vevii ntika nimá ko dontíni. Dóko sá kúvi ú donta'xa. Kuntōo nto i'a ne, ñá ku xkukídi nto —ka'an ña.

³⁵ Kué'ēn ká Jesuu ún siin ne, nákūtíntei ña ñu'u kān. Íkan ña nta'a Xuva ko te kūvi ne, ña kóo ura í e dōo nto'o ña.

³⁶ Kaka'an ña:

—Uvā, uva mií ko, kuvi vií nto un ntí'i. Tā'xi nto é ña kuan kōo ntó'o ko. Ntá tsi ña te vata kaa é ntio mii ko, tsí vata kaa é ntio mii nto —ka'an ña.

³⁷ Nāxee ña mí ntoo ña uni ñá'a san ne, ntákidi ña. Kidáā ne, kaka'an ñá ni Pedru:

—Simuun Pedru, ¿nté kui kakidin ntun? ¿Nté uun ura ñá ni kutíin ntun kuntitón ni ko?

³⁸ Kuntitō xnto. Kákan nto nta'a Xuva kō é ña kó'xo nto nuu i é kīni kaa. Kuān te ntío nto é vií nto é vā'á ne, ña kúvī, tsí e kuíni kúñu ntō é vií nto é kīni kaa —ka'an Jesús ni ña.

³⁹ Kué'en xtúku Jesuu, kúka'an ntá'ví ña ni Xuva kō né, kuan tsí ó kaka'an ñá vata tsí ó kaka'an ña dá kā'an dí'na ña.

⁴⁰ Dā náxee xtúku ña ne, ntákidi xtúku ña, tsi dōo taví ñá ma'na. Ná ni kutūni ini ña nté koo ka'an ñá ni Jesús.

⁴¹ É kúvi uni íto kue'en Jesús, kúka'an ntá'ví ña, ne, dá náxee xtúku ña ne, kaka'an ña:

—¿Ntákidi dúkuan ntu ntō? ¿Ntoo da'na ntu nto di? Xée ō tsí kukidi nto ve, tsí e xée ūra i é ntuvī ú kuenta ntá'a ña kini ntáa, divi u é vēxkúvi ú ñatī.

⁴² Nakuntáñi nto, kí'in o vē, tsí e vé'xi ña dikó ko —ka'an ña.

Dā tñn ña Jesuu

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Dá kakā'an dúkuan Jesuú ne, xēe Júdā, uun ña'a ñá uxuvi ñá'a ña ntini'i ña. Ná te da dī ñá'a san nteka ña. Odo ñá káa, odo ña ūtun. Tō'ó dutú nī mastrú leí ni ñatā sán ne, taxnūu ña ña'a san.

⁴⁴ Júdā sán ne, nté dī'na tīin ña nī tó'ō dutú san:

—Xoó ña'a é kā'xi ú xu'u i ne, é divi ña. Tñn nto ña, kunteka vá'a nto ña —ka'an ña.

⁴⁵ Dā xee Júdā sán ne, ura tsí i kué'en ñá mí ntitsí Jesuu, ká'an ñá ni ña:

—¡Mastru! —ka'an ña.

É'xi ña xu'u Jesuu.

⁴⁶ Kidáā né, tñn ña'a san Jesús.

⁴⁷ Ntá tsi uun ña'a ña ntitsí etsin ne, tāvá ña káa ñá, da é'nte tu'un ña lo'xo ñá kade tsiñu iña tó'ō dutú san.

⁴⁸ Jesuú ne, kaka'an ñá ni ūn ntí ntí ña'a san:

—¿Nté kuān ntu ódo nto káa ni ūtun é vextñn nto ko? ¿Vá ña du'u ntú u?

⁴⁹ Nguentúvi itúvī ú ni ntō má ūkún kan, kanakuā'a ú nto ne, ña ni tñn nto ko. Ntá tsi kuān koo kuvi vata koo é kūntaa é ūve na'a Tú'un Xuva kō —ka'an ña.

⁵⁰ Kidáā ne, un ntí ntí ña ntini'i Jēsuú ne, xtuvī mii ña ña, ínu ña.

Na tīi, na ínu

⁵¹ Uun na tīi kuetsī sá ne, ntikñn ná Jesuu. Da mií doo kui'xín katinūu na. Tñn ña na ne,

⁵² dá xtuvī mii na dōo na. Koó da kantí na ínu na.

Tuví Jesuu ntá'a tó'ō dutu

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Íntēka ña Jesuu mí tuví dutu ñá odo nūu iña ñá Israee. Nātaká nuu un ntí ntí tó'ō dutu ni ñáta nī mastrú leí san.

⁵⁴ Pedrú ne, íntikñn íka ña Jesuu ún tsi da nté xee ña nú vi'i dutu ñá odo nūu san. Ítūvī Pedru ni ña ntáde tsiñu iña dutu ñá odo nūu san nu kí'i kān mí ntátuní ña nchú'un kān.

⁵⁵ Tō'ó dutú san ni ūn ntí ntí ña tsiñu i ne, ntántukū nuu iní ña nēe é tsi'i kuetsi ña

Jesuu, vata koo é na kuvī ña, ntá tsi ña ni ní'i ña.

⁵⁶ Ñá te da dīi ña'a da'ví ña ña dovete, ntá tsi ña ni kudadí e ntáka'an ñá ni ña nguī san.

⁵⁷ Iō ñá nakuntáñi ña é dā'ví ña dovete Jesuu, kaka'an ña:

⁵⁸ —Tēkú nti é kaka'an Jēsuú ne: “Nakatsín u xúkun ka'nu sa é de vá'a ña'a san. Tē kúvi uni ntúvi ne, naxntísi u túku xukun é ña te ña'a kada vá'a ña”, ka'an kú ña —ka'an ñá'a san.

⁵⁹ Ntá tsi ña ni kudadí ña é un ntí'i e ntáka'an ña.

⁶⁰ Kidáa ne, nákontísi dutu ñá odo nūu san mé'ñū ña'a sán ne, kaka'an ñá ni Jēsuu:

—¿Ña kuvī ntu nantiko koon é kuan ō ntáka'an ña'a sa íña o? —ka'an ñá, tsixe'e ñá.

⁶¹ Ntá tsi Jēsuú ne, diin diin tsi katúvi ña. Nté uun tú'ūn ña ni ká'an ña. Kaka'an xtúku dutu ñá odo nūu san:

—¿Vá divin ntun é Cristu? ¿I'xá Xuva ntu ko ō? —ka'an ñá, tsixe'e ñá.

⁶² —Divī u —ka'an Jēsuu—. Kiní nto ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi, é kutúvi u diñi kua'a Uvā ko, ña dóo ka'nu san. Kiní nto ko te nainu u mé'ñū viko san di —ka'an Jēsuu.

⁶³ Dutu ñá odo nūu san ne, kúdiin ña é kuān ó kaka'an Jēsuu. Kātsin diin ña dú'nu ñá ne, kaka'an ña:

—Ñá vādá ntio ká ko ña'a, ña é tsi'i kuétsi ña sá'a.

⁶⁴ É tēkú nto é kuān nte kini o kaka'an ña tsí I'xá mii Xuva ko ñá ne, ¿nté ō ntádē kuení ntu nto? —ka'an ñá, tsixe'e ña ñá'a san.

Un ntíi ntíi ña'a sán ne, ntáka'an ña tsí kantio é kúvi Jesuu.

⁶⁵ Iō ñá ne, t'ívi díi ña Jesuu. Édí nuu ña doo ntuxnúu ña ne, da é'ni ña ña, ntáka'an ña:

—¡Ka'an ve xoo é'ni i o! —ka'an ña.

Un tsi nte ña ntáde kuenta xúkūn sán ne, xē'e nuu ña nuu Jēsuú di.

Kaka'an Pedru tsi ñá ñi ña xoo é Jēsuu

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Dá tuví dukuān Pedru nu kí'i kán ne, xée ūun ta'nu kade tsiñu iña dutu ñá odo nūu.

⁶⁷ Ìni tun tsí katuní Pedru nchú'un kán. Kaito nteé tun ña, kaka'an tun:

—Divīn né, dadíi kaikan ni Jēsuu, ña vé'xi ñuú Nazaree —ka'an tun.

⁶⁸ Ntá tsi Pedrú ne, kaka'an ña:

—Ñá ñi u ña; ntē ña katéku ko é kaka'an nto —ka'an ña.

Kidáa ne, kué'en ña xi'i kan. Ura tsí i kána lí'xī san.

⁶⁹ Ìní ta'nu kade tsiñu iña dutú san ña ne, kaka'an tun nī ña ntáñi:

—Ña sá'a ne, ña ntini'i Jēsuu —ka'an tun.

⁷⁰ Kaka'an xtúku Pedru tsí ña'a. Da kú e ví'i ne, kaka'an ña ntáñi san nī Pedru:

—Divīn nti'xen é ntini'in Jēsuu. Tsí divīn ne, ña ñuú Galilea —ka'an ña.

⁷¹ Kidáa né, eni ntu'ū Pedru kaká'an ña:

—Na ta'xi Xuva kō é ntō'o kó tē ña te nuu é ntaā i é kaka'an u ni ntō e ñá ñi u xoo é kaka'an nto —ka'an ña.

⁷² Ura tsí i ne, kána xtuku lí'xī san. Kidáa náka'an Pedru nté ō ka'an Jēsuu ni ña tsí di'na dá kána lí'xī san uvi íto ne, úni íto ka'an Pedru tsi ñá ñi ña xoo é Jēsuu. Dā náka'an ñá né, dōo éku ña.

15

Tuví Jesuu nuu Pílatu

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Dá tuví ne, nataká nuu tó'ō dutú, ni ñata, nī mastrú leí, ni ūn ntíi ntíi ña tsiñu i san, ntatín ña nté koo víi ña ni Jēsuu. Kidáa né, kí'ni ña Jēsuú ne, dā kue'en ni'i ña ña mí tuví Pílatu.

² Pílatú ne, tsixe'e ña Jēsuu:

—¿Divīn ntun é Rei iña ñá Israee? —ka'an ñá, tsixe'e ñá.

—Kuān ó vatá ó kaka'an —ka'an Jēsuu.

³ Dōó titín nuu i é ntátsi'i kuétsi tó'ō dutú san Jesuu.

⁴ Kidáa ne, kaka'an xtúku Pílatu ni Jēsuu:

—¿Ñá ntu kuví ká'an? Koton tsi ñá te da díi núu i e ntátsi'i kuétsi ña'a san o —ka'an ña.

⁵ Koó dā kúdu'va Pílatú san dá ña ni ka'an kué'en tsi Jēsuu.

Kaka'an ña é kúvi Jesuu

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Kuia kuíā dá kaxee víko e náka'an ñá'a san nté ō nakáku Xuva kō ña Israee san ñuú Egítō né, vatā xkoó ñi Pílatú san ne, kanantíi ñá uun ña'a ña ñu'u kutū san, ntá tsi ña'a san ntaíkan ña xōo ñá'a é ntio ña.

⁷ Titín ña'a ñu'u kutu ña viütun san ntuvi tsikan, tsí naá ña ni ña tsiñu i sán ne, é'ni ña ña'a. Uun ña'a ñá né, Barabaa nani ña.

8 Nǎ te da dǐi ña'á san xee ña, ntáka'an ñá ni Pílatu té nantǐi ña uun ña'a ña ñu'u kutu viütun san, vatá ó de ña kuia kuia dá kakuvi viko sǎ'a.

9 Kaka'an Pílatu ni ña'á san:

—ǎNtio ntu nto é nantǐi ú Rei iña ñá Israee san? —ka'an ña.

10 Tsi kútuni Pílatu tsi tó'ō dutú san kune'u iní ña ni Jēsuu. Dukuān e ntáda ña ña kuenta ntá'a ña.

11 Ntá tsi tó'ō dutú san ne, ntáka'an ñá ni ñá'a san é kǎ'an ñá ni Pílatu é na nantǐi ña Barabaá san.

12 Kaka'an xtúku Pílatu ni ña'á san:

—ǎNté ntu koo vií u ni ña sǎ'á kuan, ña e xntánteē ntó Rei iña ñá Israee? —ka'an ña, tsixe'e ña.

13 Koó da vǎntiñi ñá'a san ntáka'an ña:

—ǎNaxnteē ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ña.

14 Kaka'an Pílatu ni ña:

—ǎNté kui san? ǎNeé ntu kuetsi idé ña sǎ'a? —ka'an ña, tsixe'e ña.

Ntá tsi dǎ dií dií ka vǎntiñi ñá'a san ntáka'an ña:

—ǎNaxnteē ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ña.

15 Pílatu san ne, ña ni ntío ña é kǔdiin ñá'a san ni ñá, ne, nantǐi ña Barābaa. Kidáa ne, kaka'an Pílatu ni sntadún san é na kǎni ña Jēsuu xó'o ūme ne, dá ntáda ña ña kuenta ntá'a sntadún san é na naxnteē ñá ña ntiká krusi.

16 Sntadún san ne, kue'en ní'i ña Jēsuu nu kí'i vi'i mē'ñú san. Kǎna ña un ntǐi ntǐi sntadun, ñá ntoo ikǎn, na nǎtaká nuu ña.

17 Naxnúu ña Jesuú doo kue'e, ne, de vá'a ña le'e e kúvi ntuku iñú né, dá xntéku ña diki Jēsuu.

18 Ntáka'an sntadún san ni ña:

—ǎNtiusi o, Rei iña ñá Israee! —ka'an na.

19 Kǎni na chiin diki Jēsuú ne, tǐ'vi dií na ña di. Nakani iti ná nuu ña, ntaéni dikí na ña e ntaíko ñu'u na ña.

20 Dǎ kúvi narkǐnteē ná ña ne, natává na doo kue'e é nuu ña, dá nǎxnuu na ña doo mií ña. Kidáa ne, kue'en ní'i na ñá é naxnteē ná ña ntiká krusi.

Dǎ nǎxnteē ná Jesuu ntíkǎ krusi kan

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Ítǎ nti'xin uun ña'a, ñá nani Sǐmuun, úva Alējandru ni Rúfu, ña vé'xi ñuú Cirene. Xe'e kuétsi na sntadún san Simuun é na kuído ña krusi Jēsuu.

22 Kue'en ní'i na Jēsuu uun itsi mí nani Gōlgota, é kǎni tú'un: Xkidiki Ntǐxi.

23 Xé'e na sntadún san é kō'o Jesuu ntúte tǐnti'o íǎ é kadǎka chó'ō é naní mira. Ntá tsi ña ni xi'i ña.

24 Kidáa ne, nǎxnteē ná Jesuu ntíkǎ krusi kan. Nǎka'nté dava na doo ñá ne, dá nadikí nteē na, nee é ní'i na, xé un xé un nǎ.

25 Kaeku iin tevǎa nǎxnteē ná Jesuu ntíkǎ krusi kan.

26 Dǎ de vá'a na ta'vi rkunū e nteé na'a kaka'an nee é kuétsi ña. Dǐkǐ krusí san xntéé ná ta'vi rkunū san é ūve na'a kaká'an: “Rei iña ñá Israee”.

27 Xnteē ná uvi ña'a ñá du'u ntíkǎ krusi kǎn di é kǔví dadǐi ña ni Jēsuu. Uun ña'a ñá ne, ntitsí krusi ña diñi datsin Jesuú ne, uun ña'a ñá ne, ntitsí krusi ña diñi kua'a ña.

28 Kuntaa vatá ó uve na'a Tú'un Xuva kō mí kaká'an: “Kuvi dadǐi ña ni ña kini ntáa san”, ka'an.

29 Nǎ ntaíta ntǐ'xin sǎn ne, dōó kini ntáka'an ñá ni Jēsuu. Ntánakuiko ña dǐki ña, ntáka'an ña:

—Dǐvǐn é kanakatsin xukún ka'nu sǎn ne dá naxntǐtsín xtukun te kuví uni ntúvi ne,

30 nakákún miin kúñu ō ve. Ntǐi nteen miin ntíkǎ krusí san —ka'an ña.

31 Tō'ó dutu ni mastrú leí san ne, narkǐnteē ñá Jesuú di. Ntánatǐin mií ña:

—Kuvi nakakū ñá tuku ña'a sǎn ne, nté ña kakúvi ntu ku nakáku mií ña kúñu ña.

32 Tē Rei iña ñá Israee ntǐ'xe ña ne, o tē ña é taxnuu ntǐ'xe Xuva kō né, na ntǐi ntee mií ña ntiká krusi kan. Kidáa ne, kini ó ne, kuinti'xe kō di —ka'an ña.

Ntúvi ñá'a, ñá uve ní'i ña ntíkǎ krusi kǎn ne, dōó kini ka'an ñá ni ñá di.

Dǎ xi'i Jēsuu

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Dǎ kǎ'ñu ntúvi ne, un tsi da nte kaeku uni kuáa ne, kǔneé da kǎni ñúxivi.

34 Ura tsǐkan ne, un ntǐi tsǐ kéne Jesuu, kaká'an ña:

—Eluui, Eluui, ǎlama sabbatani? (é kǎni tú'un: Xuvǎ kó, Xuvǎ ko, ǎnté kui xtúvi mií ntó ko?) —ka'an ña.

35 Dǎ téku ña ntǎñi étsin sǎn ne, ntáka'an ña:

—Kini nto ña. Vata te kakana ña ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Elia —ka'an ña.

36 Uun ña'a ñá né, kaxkainu ña kue'en ña, kuxnúu nto'o ña tǐ'nti dóo san iní ntute tǐnti'o íǎ, dá xnuu ntído ña diki útun, dá xe'é ña é kō'o Jesuu. Kaka'an ña:

—Na koo mii nto ñā. Koto o ve te kī'xi ntí'xe Eliá san é nāntii nteé ñā ñā ntiká krusi kan —ka'an ñā.

³⁷ Kidáā né, kāchu'u ntāa Jesuu, ntí'xi nuu kakan inī ñā ne, xí'i ñā.

³⁸ Ntáta ntāa dōxi é rkaa íko má ūkún ka'nu san. Nte díki i un tsi nte xe'e i ntíi.

³⁹ Uun tó'ō é uun sientu sntadún san nntisí ñā nuu Jéssuu. Dā iní ñā nté ō xí'i Jéssuu ne, kaka'an ñā:

—Nuu é ntāa ntí'xe i é ñā sá'a ne, I'xá Xuva ko ñā —ka'an ñā.

⁴⁰ Ntaíto díto ika ñadī'í san di. Ikān ntāñi Maria Madálena, María, di'í Sāntiau lú'nti ni enī ñā Joséé, ni ñadī'í, ñā nani Salūmeé di.

⁴¹ Ñadī'í sa'a ne, ntántikin ñā Jesuu é xntii ñā ñā da itúvi ñā ñuú Galilea. Dōó titín ka ñadī'í, ñā xee ni'í Jéssuu ñuú Jerusaleen, ntāñi ñā di.

Dā intú'xi Jesuu

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Dā kuáa ntuvi vierné san, ntuvi é koo tú've tsí utén ne, ntuvi iō dá'na,

⁴³ xée Jōsee, ñā vé'xi ñuú Arimatea. Ñā sá'a ne, dōó ntaíko ñu'u ñā'a san ñā, tsí ñā tsiñu i ñā. Kantétu ñā ntūvi dá kada kú've Xuva kō. Naxnuu ka'xi ñā nima ñā ne, kué'en ñā mí tuví Pilatu é ntākan ñā kúñu Jéssuu.

⁴⁴ Koó dā kúdu'va Pilatú san tsí e xí'i Jéssuu. Kāna ñā tó'ō sntadún san, tsixe'e ñā ñā tē nuu é ntaā i é xí'i Jéssuu.

⁴⁵ Kaka'an tó'ō sntadún san tsí nuu é ntaā i.

Kidáā ne, xé'e Pīlatu ítsi é na nākuní'í Joséé san kúñu Jéssuu.

⁴⁶ Joséé san ne, ñii ñā doo vá'a é nāxnuu ta'án ñā Jesuu. Nántii ntéé ñā ñā ntiká krusi kán, dā nāxnuu tá'an ñā ñā doó san, dā xtúvi ntuvē ñā ñā iní ñāñā mí ete nuu ñā iní xuú san. Xnuu nti'u ñā xí'i ñāñā san uun xuú ka'nu.

⁴⁷ Maria Madálena ni María, di'í Joséé ne, ntāñi ñā, ntaíto dito ñā mí kaintú'xi Jesuu.

16

Dā ntóto Jesuu

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Dā ntí'í ntuvi dá iō dá'na ne, Maria Madálena, María, di'í Sāntiau lú'nti sán, ni Salūmeé ne, ñii ñā cho'o e dóo vá'a ñe'e é da'vi ñā ata dóo é nuu ta'an kúñu Jéssuu.

² Tēvaá du'va tsi da vé'xi tuví ntuvi domingú san ne, kué'en ñadī'í san nú ñāñā Jéssuu.

³ Ntánatín mii ñā:

—¿Xoó ntu kuví naxtuví xio i xuu ka'nú san é kantí'u núu xí'i ñāñā san? —ka'an ñā.

⁴ Dā íto ñā ne, ñā kantí'ú ka xuu ka'nú san xí'i ñāñā san.

⁵ Kí'vi ñā iní i kán né, iní ñā tsí tuví uun ñatíi diñi kua'a ñāñā san. Nuú ñā doo kani, doo kui'xin. Ñā dī'í san ne, dōo u'ví ñā.

⁶ Kaka'an ñatíi san ni ñā:

—Ñā ku u'ví nto. Iní u tsí ntánantuku nto Jéssuu, ñā ñuú Nazaree, ñā é intéé ntiká krusi kan. Xōxó ka ñā í'a. É ntōto ñā. Koto nto mí inuu ntú'xi ñā.

⁷ Kue'ēn ntó, kukoto nto Pedrú, ni ñā ntini'í Jéssuu, tsí e dí'na ñā kodo nuú ñā nu'u ñā ñuú Galilea ne, ikan nakinī ntó ñā, vatā ó kākā'an ñā ni ntó —ka'an ñatíi san.

⁸ Ntaka ñadī'í san nú ñāñā kán ne, koó dā ntaínu ñā kue'en ñā. Un vá'a tsi ntaní'í ñā, tsi dóo ntaú'ví ñā. Nté uun ñā'a ñā ni ka'an ní'í ñā, tsi dóo u'ví ñā.

Dā xee Jéssuu mí nntisí Maria Madálena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Dā ntóto Jesuu ntuvi domingú ne, di'na ntii díto ñā nuu María Madálena, di'vi ñā é natāva Jesuu ú'xé é ñā vá'a san é ñu'u nima ñā kidaā.

¹⁰ Kué'en Māriá san mí ntoo ñā ntini'í Jéssuu. Dōó ntoo nta'xa ñā ne, dōo ntaéku ñā. Kaka'an María san ni ñā tsí e ntóto Jesuu.

¹¹ Ntá tsi da téku ñā é kántíto Jesuu ne, ñā ni kuintí'xe ñā ñā. Kuān te kaká'an María tsí mii ñā iní ñā Jéssuu ne, ñā ni kuintí'xe ñā ñā.

Uvi ñā'a ñā ntini'í Jéssuu iní ñā ñā

(Lc. 24:13-35)

¹² Rkontúví ne, ntii díto xtúku Jesuu nuu uvi ñā'a ñā ntini'í ñā da ntaíka ñā itsi má ku'u kán, ntá tsi e túku ito ñā.

¹³ Ntuvi ñā sá'a ne, kué'en ñā, kükóto ñā ñā nguú sán tsi iní ñā Jesuu. Ntá tsi ñā ni kuintí'xe ñā ñā di.

Kaka'an Jéssuu ni ñā ntini'í ñā nté koo víi ñā

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Rkontúví ne, ntii díto Jesuu mí ntoo u'xi ñā ñā'a ñā ntini'í ñā, ntaé'xi ñā. Dē tí Jesuu ni ñā tsi dóo ka'xí nima ñā, tsi dóo lo'o ñā é kuintí'xe ñā e ntóto ñā, kuān te ntáka'an ñā'a san tsí é iní ñā ñā.

¹⁵ Kaka'an Jéssuu ni ñā:

—Kue'ēn ntó ve, kuka'an nto tú'ūn va'a san kuenta iñā ko ni ūn ntí'í ntí'í ñā'a san dá kaní ñūxivi.

¹⁶ Xoó ña'a é kuinti'xe ña ne kutsi ntute ña ne, nakākú Xúva ko ñā. Ntá tsi xoó ña'a, ña é ña kuinti'xe i ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ña kuētsí ña.

¹⁷ Xoó ña'a é kuinti'xe ña ne, kuvi vií ña nakuitā ñá e ña vá'ā san kuenta iñá ko. Kuvi ka'an ña tú'ūn xee e ñá ini ña.

¹⁸ Te kurkaa ña koó ne, o te kō'o ña é kadāka cho'o é kaxi'i ó san ne, ña kúvī ña. T̄in nta'a ña ña nchokuví ne, ntuvá'a ña — ka'an ña.

Dá kūntāa Jesuu é dukún kān

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Kidāā né, dā kúvi ka'an Tó'o ko Jēsuu ni ña ntini'i ña ne, kúntāa ña e dukún kān, kunakutúvi ña diñi kua'a Xuva kō.

²⁰ Ña ntini'i ña ne, kué'en ña, kūka'an ña tú'ūn va'á san iña Jēsuu dá kan̄i ñūxivi. Tō'ó ko Jēsuú ne, xntii ña ña ne, xé'e ña é kūtuni ñá'a san tsí nuu é ntaā i é ntáka'an ñá, tsi xé'e ña é kūvi vií ña nuu i e dóo na'nu san. Kuan tsī kaa é kā'án u ni ntō.

Tū'un é vā'á iña Xuva ko e xntée na'a San Luca

Tū'un dá iñi ntu'u

¹ Nā tē nté kaa ñā'a ncho kada vā'a ña tutú nté o kúvi nuu i é ita ntí'xin iña ko.

² Vata tsi o nañé'e ñá kō, ña é ñi nté o kúvi, ña ntáduku ntée é ká'an ntódō tū'un sán un tsi nte dá iñi ntu'u ne,

³ kuan kōo ncho nte xntée nā'á u di, e dóo nántukū u nté o kúvi nti'xe un tsi nte dá iñi ntu'u. Vata te vā'á o é kāda vā'á ú tutú sa'á iña nto, Teófilu, e dóo kaiko ñu'ū ú nto, vata koo é ntāa ú ni ntō un ntí'i nūu i é vatā o kúvi,

⁴ vata koo é kīnī va'ā ntó nee iña é nuu é ntaā i é nañé'e ñá nto.

Uun ánje kākā'an ña é kaku Juaan Bautista

⁵ Ntuvia dá idé Heródē rei iña ñuú Judeá ne, itūví uun dutu iña ñá Israee, ñá nani Zacāria, ña é ūve ta'an dutu tatá vi'i ñá nani Ábia. Nadi'ī ñá ne, Isabee nani ña. Divī ká tatá vi'i dutu Ároon ña.

⁶ Zacariá san ni ñadi'ī ñá Isabeé ne, ntuvi ña e dóo va'á ña nuu Xuva ko; dóo dé ntaa ñá lei Xúva kō. Ntē ña tui neé nuu i é ka'an ntée ña'a san ña, nté uun ña.

⁷ Ntá tsi ña ni xío i'xá ña, tsí Isabeé san ne, ña ni kúvi kōo i'xá ña; ntuvi ñá ne, é dóo áta ñá di.

⁸ Uun ntuvi ne, dúku ntée dutu, ñá ntoo ni'i Zacāria, é kāda tsiñu ña ini ukún Xuva kō.

⁹ Vata xkoó ini dutú san ne, vā'ā ntuvi Zacariá san é dúku ntée ña é kī'ví ña ini ukún ka'nu Xuva kō é kika'mí ña kútū.

¹⁰ Da nñ kai'xi kútū sán ne, un ntí'ntí ña'a san ntáñi ña, ntáka'an ntá'ví ña kí'i kán.

¹¹ Kidáa ne, xée ūun ánje Xuva kō mí tui Zacaria. Ntitsi ánje san diñi kua'a nú tēu mí kai'xi kútū.

¹² Dā ñi Zacariá san ánje sán ne, un tsi kúdu'va ini ña nee é vii ña; ñá tē nté kaa u'ví ña.

¹³ Da kidáa kakā'an ánje san ni ña:

—Ō Zácaria, ñá ku u'vī o, tsí Xuva kō né, tēkú ña é kākā'an nta'vin. Tsí vi'i a vé ne, koo i'xá ña di'ī ó Isabeé ne, Juaan kunáni.

¹⁴ Nā te da di ña'a san dóo dini ña te káku i'xá san. Divīn di, dóo ka'nu kuinī ó te káku i'xá ñadi'ī ó di.

¹⁵ Tsí i'xá o ne, dóo ka'nu ña'a kúvi nuu Xuva ko. Ntē ña ko'o i'xá san vinu, nté ntute kini kaa. Kunuu tsitū Espíritū Sántū nima i nté di'na dá káku.

¹⁶ Nā sá'á ne, vii ña é ña te da díi ña ñuú Israee nakuntíkīn ñá Xuva kō.

¹⁷ Di'na ña xee ña dá xēe Tó'o kō. Dadii tsi iō ñá é vii ñá vatā o idé profeta Élia, ña é ka'án naa Xuva ko kidaa; dadii tsi nima ñá ni ña. Vii ña é na nāka'an vā'a i'xá san ni ūva i. Vii ña é na ntuvá'a nima ñá xení i san vata koo é na vii ña é vā'a; vii ña é na kōo tū've ña'a sán tē xee Tó'o kō —ka'an ánje san ni ña.

¹⁸ Tsixe'e Zacariá san ánje san:

—¿Nté koo kutuní ko te nuu é ntaā i sá'ā? Tsí xu'ú ne, dóo átā ú; ñadi'ī ko di —ka'an Zácaria.

¹⁹ Kidáa ne, kaka'an ánje san:

—Grabiee nání u. Xu'u é vē'xi u é vāta kaa e táxnuu Xuva kō ko é ká'án u ni o tū'un e dóo va'a.

²⁰ Vi'i a vé ne, tsí ña ni kuintí'xe o é kākā'án u nī ó ne, kuñi'in vē. Nā kúvī ká ká'an un tsi da nte te xee tá'an ntuvi é kaku i'xá o, vatā ó kaka'án u nī o —ka'an ánje san ni ña.

²¹ Nii dukuān ntantétu ña'a san Zacariá san nu kí'i kán. Kidáa ne, tsixe'e ta'an ña, ntáka'an ña:

—¿Nté kuān nté kakukuii ntu Zacariá san ini ukún kán? —ka'an ña.

²² Dā ntíi Zacariá san ma ukún kán ne, é ña ni kúvī ká ka'an ña. Kidáa né, kūtuni ñá'a san é iō é ñi ña ini ukún kán. Koó da ntā'a ña kakuvi é kākā'an ña, tsí kúñi'i ña.

²³ Dā inú kava tsiñu é kade Zacariá san ne, kúnū'ú ña nú vi'i ña kán.

²⁴ Rkontúví ne, ñadi'ī ñá, Isabeé ne, nú'ū i'xá ña. U'un xóo é ntē ña vādā mí ni ñē'e ña é dé kuení ña:

²⁵ “Dóo vā'ā o dé Xuva ko nī kó vevii e tá'xi ña é kōo i'xá ko vata koo é ña nantii ní'nī ká ña'a sán ko”, ka'an ña.

Kaka'an ánje tsí kaku Jesuu

²⁶ Dā kúvi iñu xoó ne, Xuva kō né, taxnūu ña uun ánje, ñá nani Grābiee é kī'in ña uun ñuu é nani Nazāree, é káduku ntée ñuú Galilea,

²⁷ é kíkoto ní'ni ña uun ñadi'ī kuétsi, ñá nani Māria. Divī ña ne, e tui ntetu ña é kani vi'i ña ni uun ñatíi, ñá nani Jōsee, tatá vi'i rei Davii.

²⁸ Kúki'vi ánje san mí tui ñadi'ī san ne, kaka'an ñá ni ña:

—¡Ntiusi o! Divīn é nakaxnúu Xuva ko ō é naxnuu viko ña o. Divīn ne, dóo nuu mé'ñu Xuva ko ō —ka'an ña.

²⁹ Koó dā kúdu'va ña é kākā'an ánjē san ni ña. Da dé kuení mii ñā: “¿Nté kui kuān ó kaka'an ñá sā'á nī ko?”, ka'an ña.

³⁰ Kidáā ne, kaka'an ánjē san ni ña:

—Ñá ku u'vī ó, María, tsí ni'i o é vā'á nta'a Xuva kō.

³¹ Vi'i a vé ne, ku'un i'xá o. Koo uun i'xá o, i'xá tii é kunani Jēsuu.

³² Divī né, dóo ka'nu ña'a kúvi. Kunani i'xá Xuva kō, ña e dóo ka'nu kue'en. Xé'e Xuva kō é kuvi ña rei, vata kaa uvata ika ña, rei Dāvii,

³³ é kodo nuū ñá iña tatá vi'i ñá Israeé san ntii dañu ntūvi, é ntē ña ntí'i —ka'an ánjē san ni ña.

³⁴ Kidáā ne, katsixe'e Mariá san ánjē san: —¿Nté ntu koo kuvi sá'á? Tsí xu'ú ne, ñá te tūvi ní'i ú ñatīi —ka'an Mariá san.

³⁵ Kidáā kākā'an ánjē san ni ña:

—Ki'xi Espiritū Sántū mé'ñu ō. Xuva kō e dóo ka'nu ña'a ña ne, kūnuu mé'ñu kunuu dava ña o. Dā'ví nuu ña o ntati ñā vata kaa viko san. Dukuān ne, i'xa é kaku sán ne, dóo va'a kúvi. Kunani i'xá Xuva kō.

³⁶ Vi'i a vé ne, ñavi'i o Isabeé ne, koo i'xá ña di, kuān te dóo ata ñā. Divi ñā e ntáka'an ña'a san é ña kuvi koo i'xá ña ne, é kī'i iñu xoo é ñu'u i'xá ña vevii.

³⁷ Tsí Xuva kō ne, ña tūvī nee iña é ña kuvi vii ña —ka'an ánjē san ni ña.

³⁸ Kidáā ne, kaka'an Mariá:

—Xu'ú ne, ña kade tsiñu iña Xuva ko kúvi u. Na vīi Xúva ko nī kó vatā ó kaka'an ntó nī ko —ka'an ña.

Da kidáā ne, kué'ēn ánjē san.

Dā kue'en Mariá kukoto ní'ni ña Isabee

³⁹ Ntūvi tsikán ne, kantí'i tsi kue'en Mariá, kúntāa ña ñuú mí kaduku ntée Judea.

⁴⁰ Kidáā ne, xée ñā nú vi'i Zacāriá ne, kaka'an ñá ni Isabeé ntiusi.

⁴¹ Dā téku Isabeé san ntiusi ñá ne, kántá nuu i'xá san ini i'xí ña kán. Isabeé san ne, nuu tsitu Espiritū Sántū san nima ña.

⁴² Kidáā ne, un nñ kué'en ini ña kaka'an ñá:

—¡Divīn e dii dii ka naxnuu víko Xuva ko ō é un ntí ntí ñadí'í san! ¡É nāxnuu viko ña i'xá o é nuu ini i'xí o kán di!

⁴³ ¿Xoo ntu ña'a kúvi u é vē'xí di'í Tó'ō kó, vexkoto ni'ni ña ko?

⁴⁴ Tsí ura tsí i da téku ko ntiusi ó ne, i'xá ko ne, kántá nuu ini i'xí ko kán e dóo diní i.

⁴⁵ ¡Nché kuān nche vā'ā o é kākūinchi'xe o, tsi sá'ā ne, kuntaa vatā ó kaka'an Xúva ko ni ō! —ka'an Ísabee ni ña.

⁴⁶ Kidáā ne, kaka'an Mariá:

Dōo ka'nu kuini ko kuenta iña Xuva ko.

⁴⁷ Nimá ko ne, dóo nuu dīni kuenta iña Xuva ko, ña é nakākú ko.

⁴⁸ Tsí Xuva kō né, ntūnta'ví ini ña ko, xu'u é da kade tsiñu ú iña ña.

Un tsi nché vevii ne, é nchii dañu ntūvi ka'an ñá'a san tsi dóo vā'a ntuvi ko.

⁴⁹ Tsí Xuva kō né, dóo iō ña é vii ña; dóo ka'nu e táxnūu ña iñá ko.

¡Divi ñā e dóo va'á ñā!

⁵⁰ Nguentúvi tsi kantunta'ví ini ña ña'a, da xōo ka ña'a, ña é kánuní i ña.

⁵¹ E nañé'e Xúva kō kó tsi dóo ka'nu ña; ide ña é ntí'i mii é ncho vii ña'a,

ñā e dóo na'nu ña'a kuini i;

⁵² naīnu ñá ña é na'nu ña'a san, nántaa dūkun ñá ña ntā'ví san.

⁵³ Xé'e ña un ntí'í é vā'a é nchio ña'a, ña é ntátaan núu i.

Dá nakūnu ña ña kuiká san, koó da mii ntā'a ña.

⁵⁴ Xnchii ña ñā'a ña, ñá Israee, ña kade tsiñu iña ña;

ñá ni kúnáa ini ña é ntunta'ví ini ña ña.

⁵⁵ Dukuan ō xe'e Xuva ko xū'u ñá ni ñata kō, ni Ábraan ni i'xá ña, nchii dañu ntūvi.

Kuan ō ka'an Mariá.

⁵⁶ Kidáā ne, kátūví Maria ni Isabeé te ūni xoo. Rkontūvi ne, kúnū'ún ña nú vi'i ña kán.

Dā káku Juaan Bautista

⁵⁷ Dā kúntaa ntūvi é káku i'xá Isabeé ne, xío ūun i'xa tii.

⁵⁸ Kidáā ne, kué'en ñavi'i ña, kúkoto ní'ni ña ña, tsi dóo ka'nu kuini ña e káku i'xá Isabee. Ini ña tsí Tó'ō kō né, dóo vā'a ntuvi xé'e ña iña ña.

⁵⁹ Dā kúvi una ntūvi ne, kue'en ní'i ñā i'xá san é ká'nté nuu ña un siin kúñū é ixi i, vata ō ka'an Xúva kō. Ntío ña'a san é kunani vata nani uva i Zacāriá ne,

⁶⁰ ntá tsi di'í i né, kaka'an ña:

—Ñá'ā, tsí Juaan kunáni —ka'an Ísabee.

⁶¹ Kidáā ne, ntáka'an ñavi'i ña:

—Ntá tsi xoxó ñavi'i o, ña é kuan nanī —ka'an ñá ni ña.

⁶² Dukuān ne, koó dā nta'a ña kakuvi é tsixe'e ña ūva i'xá san vata koo é kūtuni ña nté koo kunani.

⁶³ Uva ī ne, íkan ña uun ta'vi rkunū ne, da kidāā xntée na'a ña é Juaan kunáni. Koó dā kúdu'va ña ntāñí san é kuān o xntée na'a ña.

⁶⁴ Ura dú'va tsi i náka'an Zácariá san. Eni ntu'u ña kākā'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō.

⁶⁵ Un ntíí ntíí ñavi'i ña ne, koó dā kúdu'va ña. Da kaníi kā'nu ñuú Judeá san e dóo ntáka'an ñá'a san nté o kúvi.

⁶⁶ Un ntíí ntíí ña e téku i ne, da dé kuení mii ña:

—¿Neé ntu é vīi i'xá san tē kúka'nu? — ka'an ña.

Tsí kutuní ña'a san tsi dóo nuu mé'ñu Xuva ko ī.

É ita Zacaria

⁶⁷ Zacaria, úva ī'xá san ne, nuu tsitu Espíritū Sántū nima ñá, kaka'an ñá tú'ūn é xē'é Xuva kō é kā'an ña:

⁶⁸ ¡Na kā'an un ntíí ntíí ña'a tsi dóo ka'nu Xuva kō, Tó'ō ña Israee,

tsi vé'xi ña, vexnákakū ñá ña'a ña!

⁶⁹ Tsi táxnū ña ña e dóo ntii inī i é nakakū ñá kō,

uun i'xá ika rei Dāvii, ña é dé tsiñu iña Xuva ko,

⁷⁰ vata o tá'xi Xuva ko xū'u ña nte ntúvi di'na,

vata o ntáka'an ñá ka'án naa ña, ña e dóo va'a:

⁷¹ é nantii ña kō mí'i ntaínchu'vi ñá'a san ko, nī mí ntáde xení ña ni kō,

⁷² é ntunta'ví ini ña ni ñata kō, ña intóo ntuvi di'na,

é ntē ña kunánī ña é kada ntáa ña nuu i e dóo va'a é kākā'an ñá ni ña kídaā.

⁷³ Divi nuū i é kākā'an Xúva kō nte ntúvi di'na

ni uva ata ko Ábraan

tsí nuu é ntaā i é vīi ña é kākā'an ña:

⁷⁴ é nakāku ñá ko nta'a ña ntaínchu'vi ko vata koo é vīi o nee iña é kākā'an ña,

é ntē ña u'ví kō,

⁷⁵ vata koo é kuvi kuntoo dadíi o ni ña

é vīi ó nee iña é vā'á da kaníi ntuvi kō.

⁷⁶ Divin, i'xá mií kó,

vi'i a vé ne, ká'an ntōdon tú'un Xuva kō, ña é dií ka ka'nu,

tsí divin ne, kí'in kodōn núun nuu Xuva ko,

viin é koo tú've ña'a san te xee mí Xuva kō.

⁷⁷ Divin kuē'en é kūtuni ñá'a ña

tsí nakate Xuva ko kuētsí ña

vata koo é nakáku ña.

⁷⁸ Tsí Xuva kō né, dóo kantunta'ví ini ña kō né,

taxnū ña i'xá ña nte e dukún kán

vata kaa ntuve ngántii é kakene tevaá du'va tsi,

⁷⁹ vata koo é nāxi'í nuu ña iña ñá ntoo mi dóo nee,

mí katāvi núu ña ntatī doxi'i.

Nañ'e ñá ko itsi mí kaka o

vata koo é kūntoo vá'a o.

Dukuan o ka'an Zacaría.

⁸⁰ Kūka'nu Juaán san ne, dōo kutú've ña iña Xuva ko. Má kū'u kan inúu ña un tsi da nté xee ntúvi é kiī ña é kīnī ña Israeé san ña.

2

Dā káku Jēsuu

(Mt. 1:18-25)

¹ Ntuvi tsikán ne, taxnū Césa Agustu tú'ūn da mí'i ká ñuu é uve ta'an ñuú Roma, kaka'an ña é na nākuvé na'a un ntíí ntíí ña'a san.

² Sá'a e kúvi uun ito é nakuvé na'a ñá'a san dá nūu Círeniu, kade kú've ña ñuú Siria.

³ Un ntíí ntíí ña'a ntánu'u ña ñuú ña é nākuvé na'a ña.

⁴ Dukuān né, ntīi Jósee ñuú Nazaree é kāduku ntée Galilea. Kidāā ne, kué'en ña ñuú Beleen é kāduku ntée Judea, ñuú mí káku rei Davii, tsí Joseé ne, divi tātá vi'i Davii ña.

⁵ Kué'en ña, ntūvi ñá ni Māria, tsí divi ña é kūntaa tú'un ña é kani vi'i ña ni Jósee. Maria sán ne, é ñū'u i'xá ña.

⁶ Da ñī ntoo ña ñuú Beleen ne, xée ntūvi é káku i'xá ña.

⁷ Ikán káku i'xá ña, i'xá nuu i. Nāxtīnuu ñá i doo ne, dā xnúu ña i ini etun mí ñū'u e ntaé'xí kiti, tsí ña vādā ka mí vā'á o é kuntōo ña iní vi'i kán.

Dā xee ánjē mí ñū'u paxtu

⁸ Etsin ñuú Beleen ne, ñu'u paxtu má kū'u kan, ntáde ña kuenta lé'ntú ña niñú san.

⁹ Dā née inī ña, xēe ánje Xuva kō mí ñū'u ña. Nāxi'í nuu Xuva ko ntuve ña kaníi ntíkō diñi i mí ñū'u ña ne, dōo u'ví ña.

¹⁰ Ntá tsi kaka'an ánjē san ni ña:

—Ñá ku u'vī nto. Tsi dóo va'á tú'un nī'i ú ve. Núu i sá'a é kūntoo dínī nto, un ntí'i kue'en dú'va nto, vata kaa nto é ntoo nto ñuxiví san.

¹¹ Tsí ñuu Dávií ne, é káku uun i'xa é nakakū nto. Divi Crīstu; divi ña é Tó'ō kō.

¹² Vata koo é nāni'i nto i'xá san ne, nani'i nto i kátīnuu dóo, nuu ntaá ini etun mí ñū'u e ntaé'xí kiti —ka'an ánjē san ni ña.

13 Ura tsikán ne, ñá te da dīi án̄jē san ntii díto ña, e ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō:

14 ¡Dōó ka'nu kue'en Xúva kō, ña tuví e dukún kán!

¡Ñuxiví a ne, vá'a koo kuntōo ña'a, ña e dóo va'á iña Xuva ko! ka'an.

15 Kidáa ne, kuntāa án̄jē san e dukún kán. Paxtú san ne, eni ntu'u ña ntáka'an ñá xe un xé un ñá:

—Kí'in o Bēleén ve, kíkoto ntódo o nee iña ntu é kākuví é tā'xi Tó'o ko kūtuni ko —ka'an ña.

16 Kantí'i du'va tsi kue'en ña, kunantúku ña María ni Jósee ni i'xá san. Dā nání'i ña ñá ne, ikán nuu ntaa i'xá san ini etun mí ñū'u é ntaé'xí kití san.

17 Dā íni ña i ne, ntántaa ña nté o kaka'an án̄je ni ñá iña i'xá san.

18 Un ntíi ntíi ña téku i ne, koó dā kúdu'va ña é kuān o ntáka'an páxtú san.

19 Ntá tsi María sán ne, xnuu vá'a ña nima ñá é un ntíi é dé kuení ña nuu i sá'a.

20 Dā kúnú'u paxtú san ne, ntaíta ña nchu'ún Xuva kō ntánakué'e ña sintiá'vi nta'a ña kuenta iña i un ntíi ntíi é téku ña ni e íni ña, tsí kúntaa un ntíi ntíi vatā ó kaka'an án̄jē san ni ña.

Dā ntúvi kuenta Jesuu ini ukún kán

21 Dā kúvi una ntúvi ne, ē'nté nuu ña un sín kúnū é ixí i'xá san vatā xkoó ini ña. Kidáa ne, xntánteē ñá i é Jēsuu kunáni, ñi ñi dīvi é kākā'an án̄jē sán ni Māría nte dí'na dá kū'un i'xá ña.

22 Dā xee tá'an ntuví é ntuntoo ña, vatā ó kaka'an lei Muíseé ne, kue'en ní'i ña i'xá san ñuú Jerusaleen é ntāda ña i kuenta ntá'a Xuva kō.

23 Dé ntaa ña sá'ā, tsí kuān ó kaka'an lei iña Xuva ko: “Un ntíi ntíi i'xa tii, i'xa nuu í ne, kuntoo xio kuenta iña Xuva ko”, ka'án lei san.

24 Kué'en ña, kúntído ña doméni nú nāa kán ñi, vatā ó kaka'án lei iña Xuva ko: uun na'a paloma ntíkín o ūvi pāloma na'nu.

25 Ntuvi tsikán ne, kátuví uun ñatíi ñuú Jerusaleen, ñá nani Símiuun ña e dóo va'á ña'a, e dóo kanuu iní ña Xuva kō. Kantétu ña amá ki'xi ña nakákú ñuú Israee. Espíritū Sántū sán tuví ni'i ñá Símiuún ne,

26 xé'e ñá é kūtuni Símiuun tsí ña kuví ña té ña dí'na kiní ña Cristu, ña táxnuu Xuva kō.

27 Kidáa ne, kué'en ñá má ūkún kán, tsí Espíritū Sántū sán ne, náñē'e ñá ña é kuān

koo vií ña. Dīvi tsi ntuví tsikan kué'en ní'i Jósee san ni Māría san i'xá ña Jesuu má ūkún kán ñi é ntāda ñá i kuenta vatā ó kaka'an lei san.

28 Kidáa né, kí'i Símiuún san i, iní'i nteé ña i ne, dā kidáa kākā'an ntá'ví ña ni Xuva kō, kaka'an ña:

29 Xuvā kó, vi'i a vé ne, é vā'á o é tā'xi nto itsi é na kúví u ve,

tsi é kuntaa vatā ó kaka'an ntó ní ko.

30 É iní u nuú ko ve, ña e véxnakákú nti,

31 ña e táxnūu nto é kíni un ntíi ntíi ñá ntoo ñuxiví sa.

32 Dīvi ñá naxi'í nuu ña ñuxiví vata kaa ñu'u é kaxi'í nuu nuu ko.

Dōo xi'í nuu ka'nu ña iña ña'a nto, ña ñuú Israee san ñi.

Kuan o ka'an Símiuun.

33 Uva Jēsuu ni dí'i ñá ne, koó dā kúdu'va ña da téku ña é kākā'an Símiuun iña i'xá ña.

34 Kidáa né, nāxnuu viko Símiuún san ña ne, dá kakā'an ñá ni Māría, dí'i Jēsuu:

—Koton tsí i'xa sa'á ne, vé'xí é vī e dóo titín ña'a ña Israee sán ne, kó'xo ñá né, o nakuntáñi ñá kuenta iña i. Dōó titín ña'a san koto ña i ne, nantii ni'ni ña i,

35 vata koo é dukuan koo kūtuni nté o ntádē kuení nti'xe ña'a san. Dīvín dí, dōo u'vi kuví ó, vata tē káá é ūvi nuu i ni'ni ntído nima ó ñi —ka'an Símiuún san ni Māría.

36 Íkán ntitsi úun ñadí'í, ña e dóo atā, ñá naní Ana, ña é ka'án naa Xuva ko. I'xá Fanuee, tatá vi'i Asee. Dutsi kuia ña tánta'a ña ne, u'xe kuía tsí íntóo ni'i ta'an ña ni xī ña.

37 É ita ntí'xin kīmi díko kīmi kuia é ntukíi ñá. Ná ní ntíi kué'en ña má ūkún kán. Ntē ntúvi ntē níñu kanuu iní ña Xuva kō ne, kaitúvi ixu ña ne, kaka'an ntá'ví ña ñi.

38 Ura dú'va tsi i xéé Aná san mí ntōo ña ne, eni ntu'u ña kánakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō, ne, kaka'an ñá iña i'xá san ni ūn ntíi ntíi ña'a san, ña ntantétu xoo é xee i é nakakū ñuú Jerusaleen.

Dá kúnú'u ña ñuú Nazaree

39 Kidáa ne, da kúvi dé ntaa ntí'i ñá é kākā'án lei Xúva kō ne, kúnú'ú ña ñuú Galilea, un tsi nté ñuú mii ñá, mí nani Nazāree.

40 Íkán éni ntu'u i'xá san é'nu. Dōó ntii é'nu. Dōó kí'in iní i. Dōo kuínima Xúva ko i.

Dā tuví Jesuu má ūkún kán

41 Kuia kuía ntáñe'e uva Jēsuu ni di'i ñá ñuú Jerusaleen dá kakuvi viko da nátava Xuva kō ña Israee ñuú Egítō.

42 Dā xee tá'an uxuvi kuía Jesuú ne, kué'en ntí'i ña ñuú Jerusaleen váta xkoó ini ña da kaxío viko san.

43 Dā inú kava viko sán ne, ítuvī mii Jēsuu Jerusaleen, é ntē ña ni iní di'i ñā, nté uva ñā.

44 Te kúntí'xi i'xá ña mé'ñu ñā'a san, kuíni ña. Uun ntuvi va vá'a ñú'u ña itsi da kútuni ña é ña te ntíkín ntu i'xá ña ña. Kidáā ne, eni ntu'u ña nántuku ña ñā mé'ñu ñāvi'i ña ni ña ini ña.

45 Ná ni nāni'i ñá ña. Kidáā né, ntiko kōo xtúku ña, kue'en ñá, kūnantúku ña ña ñuú Jerusaleen.

46 Dā kúvi uni ntúvi ne, nāni'i ñá ña ini ukún kán. Ntoo ni'i ña mastrú lei, kaini ña e ntáka'an ñá ne, katsixe'e Jēsú san ñá di.

47 Un ntí'í ntí'í ña e téku i ne, koó dā ntákudu'va ña, tsi dóo ntíto Jesuú san ne, dóo ini ña nté koo nantiko kōo ñá di.

48 Dā ini uva ñā ne, koó dā kúdu'va ña. Di'i ñā né, kaka'an ña:

—I'xá mií ko, ¿nché kui kuān o dén ntun nī ntí? ¿Ñá inin ntun tsí ntuví ntí uva o né, dōo ntántí'i iní ntí ntánantukū ntí o? —ka'an ña.

49 Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—¿Nté kui ntánantuku ntu ntō ko? ¿Ñā ntu ini nto tē kantio é i'a kutūví u má vi'i Uvā ko? —ka'an Jēsuu ni ña.

50 Ntá tsi ña ni ñé'e dikí ñā nee iña é kākā'an ñá ni ñā.

51 Kidáā ne, kúnū'ú Jesuú ni úva ñā ñuú Nazaré ne, dē ntaa ntí'i ña nēe e teé tsiñu uva ña ñā. Di'i ñā ne, xnuu vá'a ntí'i ña sá'ā nima ña.

52 Jesuú ne, kué'ēn é'nu ña. Dōo kúki'in iní ñá di. Dōo kuínima Xúva ko ña, ni ūn ntí'í ntí'í ña'a sán di.

3

Dá kākā'an ntódo Juaan Bautista ñuu itsi (Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Dā kúvi xe'un kuia é idé Tiberiu ña é kadē kú've un ntí'í ntí'í ñuú é kāduku ntée Romá ne, kidáā odo nūu Poncio Pílatu ñuú Judeá ne, odo nūu Heródē ñuú Galileá di. Ení Heródē, ñá nani Fēlipé ne, odo nuū ñá ñuú Traconite ni ñuú Ituriá di. Ña nani Līsaniá ne, odo nuū ñá ñuú Abilinia.

2 Anaa ni Caífaa ne, ntáde ña dutu ñá odo nūu. Ntuvia tsikán ne, xée tū'ún Xuva kō nta'a Juaan Bautista, i'xá Zacaria, mí tuví ña ñuu itsí kán.

3 Kidáā ne, kué'ēn Juaán san, ita ntí'xin ña dá kaní dīñi ntute ka'nu é nani Jōrdan, kaka'an ntódo ña ni ñā'a san é na nātivi iní ña kuétsi ña ne, na kūtsi ntute ña di, váta koo é na kāda ka'nu iní Xuva ko ni ña kuétsi ña.

4 Sá'ā kúvi váta o xntee na'a ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Isáia, kaká'an ña:

Xée ñūu itsí kán uun tatsin é un ntii tsi kākā'an:

“Nākoo tú've ntó itsi Xuva kō; nakaán nuu nto itsi ntaa mí kī'in ña.

5 Un ntí'í ntí'í xi'ntí ne, ntadí nuu.

Mí'i ió xuku ni t'í'í ne, ntuntaa.

Itsi mi dóo nakutá'nu ne, ntuntaá di.

Itsi mí ña vá'ā o ne, ntuvá'a di.

6 Kidáā ne, un ntí'í ntí'í ña'a san kiní ña ña é taxnúu Xuva kō é nakakū ñá kō”,

kuan o ka'an tatsín san.

Du'va o ka'an Isáia san.

7 Ná tē nté kaa ña'a xée ña mí tuví Juaan é ntio ña é nakūtsi ntute ña ña ne, kaka'an Juaán san ni ñā:

—¡Ntō'o é tatá koo nto e dóo kīni ntāa nto! ¿Xoo ntu kakā'án i ni ntō é kúvi nakáku nto é ntō'o nto é ta'xi Xuva kō ve?

8 Vá'a tsí koo vií nto váta koo e díto é nadama ntí'xe nima nto. Ná ku ka'án ntó ni tā'an nto: “Xo'ō né, tatá vi'i Abraan o”. Kaka'án u tsí Xuva kō ne, kuvi ntada ña xuu tatá Abraán tē dí ntio ña.

9 Dukuān ne, é iō tu've káa ntee é nakūn ntí'i ña utun sán un tsi nte nú ditsin i. Un ntí'í ntí'í utun é ña kakí kiti vá'á i ne, katsin ña ne, dá kāmí ña —kuān o ka'án Juaán san ni ñā'a san.

10 Kidáā né, tsixe'e ñā'a san ña:

—¿Ntē ntú koo vií ntí kuan? —ka'an ñá'a san.

11 Dá kakā'an Juaán san ni ñā kídaā:

—Xoo é ió uvi du'nu i ne, na kué'é ña kunūu tuku ña'a, ña é ña tuvi dú'nu i. Tē xoo é iō é kae'xí i ne, na kué'é ña dava na ká'xí ña'a, ña é ña tuvi é ká'xí —ka'an ña.

12 Vé'xí ña ntaído diu'un xóo di é kūtsi ntute ña ne, dá tsixe'e ñā Juaan:

—Mastrú, ¿ntē ntú koo vií ntí di? —ka'an ña.

13 Ne, dá kakā'án Juaan:

—Ña kuído nto váta kaa ntaído nto diu'un xóo san; mii tsí é kuido nto vatā ó kaka'an leí san —ka'an ñá ni ñā.

14 Sntadún san dí ne, tsixe'e ñā dī:

—Nti'í ni, ¿ntē ntú koo vií nti? —ka'an ña.
Ne, kaka'án Juaan:

—Ñā kuído dú'u nto nté uun iña ña'a; ntē ña ku nau'ví nto ña. Ntē ña ku da'ví nto ña dovette tē ña te neé kade ña. Ñā kākán ka nto xá'vi nto, tsi e dívi tsi é kani'i nto —ka'an ñā ni ñā.

15 Ña'a sán ne, ntaitsu'un ñā ntantétu ña. Ntádē kuení mii ña tē nté kaa ne, Juaán san é Cristu ña.

16 Ntá tsi Juaán san ne, kaka'an ñā ni ūn ntíí ntíí ña'a san:

—Xu'ú ne, kūdii ntute kadá'vi ú nto da kanakūtsi ntute ú nto ne, ntá tsi vé'xi ūn ña'a, ña e díí díí ka ka'nu é xu'u, é ntē ña kainuu á'vi ko é nantúte ú xo'o ntí'xen ña. Dívi ñā ne, ñā tē ntúte dā'vi ñā nto, tsi Espíritū Sántu sán dā'ví nuu ña nto, ni ñū'u é kai'xi.

17 Dívi ñā né, ni'i nta'a ña ūtun é kāni ña trigu é nātsoo xio ña xáka i. Nātsu'un vá'a ña trigú san ini aka ña, ntá tsi ka'mi ña xáka san mé'ñu ñū'ú san mí ña ntá'va —ka'an ña.

18 Ne, titín ka nuu i é kākā'án Juaán san ni ñā'a san dá kaka'an ntódo ña ni ñā tú'ūn va'á san dī.

19 Ntá tsi de tíi Juaán san nī ña tsiñu ka'nu i, ña Heródē, tsi náki'i Heródē san ñad'í ení ña Felipe, ñā nani Herōdia. Dē tíi ña ni ñā kuenta iña é un ntí'i nuū i é kīni kaa é idé ña dī.

20 Ntá tsi dā téku Heródē ne, tuku nuu i idé túku ña: tsi xnúu kutu ñā Juaán san viutun.

Dā ítsi ntute Jesuú

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Dá kanakūtsi ntute Juaán san un ntíí ntíí ña'a sán ne, ítsi ntute Jesuu ntá'a Juaán san dī. Dá kakā'an ntá'ví Jesuú ne, ura dú'va tsi nákaan xí'i e dukún kán.

22 Dítō tsi vé'xi daxi daxi Espíritū Sántū san vata kaa paloma é nākuntéku diki ñā ne, dā téku ña uun tatsín e dukún kán é kākā'an:

—Dívin é i'xá mii kó e dóo ntio ko. Dívin é nakaxnúu ú o —ka'an tátsín san ni ñā.

Ñavi'i ata Jēsuu

(Mt. 1:1-17)

23 É kūvi oko u'xi kuia Jesuú san da éni ntu'u ñā edé tsiñu ña. Dívi ñā né, i'xá Josee ña, kuíni ña'a san. Josee san ne, i'xá Elii.

24 Elií san ne, i'xá Mataa. Mataá san ne, i'xá Levii. Levií san ne, i'xá Melqui. Melquí san ne, i'xá Jana. Janá san ne, i'xá Josee.

25 Josee san ne, i'xá Matatia. Matatiá san ne, i'xá Amoo. Amoo san ne, i'xá Nauun. Nauún san ne, i'xá Eli. Elí san ne, i'xá Nagai.

26 Nagai san ne, i'xá Maa. Maá san ne, i'xá Matatia. Matatiá san ne, i'xá Semei. Semeí san ne, i'xá Josee. Josee san ne, i'xá Judaa.

27 Judaá san ne, i'xá Juanaan. Juanaán san ne, i'xá Resa. Resá san ne, i'xá Zorobabee. Zorobabeé san ne, i'xá Salatíe. Salatíeé san ne, i'xá Neri.

28 Nerí san ne, i'xá Melqui. Melquí san ne, i'xá Adi. Adí san ne, i'xá Cosan. Cosán san ne, i'xá Elmadaan. Elmadaán san ne, i'xá Ee.

29 Ee san ne, i'xá Jesuu. Jesuú san ne, i'xá Eliezee. Eliezeé san ne, i'xá Joriin. Joriín san ne, i'xá Mataa.

30 Mataá san ne, i'xá Levii. Levií san ne, i'xá Simiuun. Simiuún san ne, i'xá Judaa. Judaá san ne, i'xá Josee. Josee san ne, i'xá Jonaa. Jonaá san ne, i'xá Eliaquiin.

31 Eliaquiín san ne, i'xá Melea. Meleá san ne, i'xá Mena. Mená san ne, i'xá Matata. Matatá san ne, i'xá Nataan.

32 Nataán san ne, i'xá Davii. Davii san ne, i'xá Isaii. Isaií san ne, i'xá Obee. Obee san ne, i'xá Boo. Boó san ne, i'xá Sala. Salá san ne, i'xá Nasuun.

33 Nasuún san ne, i'xá Aminadaa. Aminadaá san ne, i'xá Amiin. Amiín san ne, i'xá Arni. Arní san ne, i'xá Eruun. Eruún san ne, i'xá Fare. Faré san ne, i'xá Judaa.

34 Judaá san ne, i'xá Jacoo. Jacoo san ne, i'xá Isaa. Isaá san ne, i'xá Abraan. Abraán san ne, i'xá Taree. Taree san ne, i'xá Nacoo.

35 Nacoo san ne, i'xá Seruu. Seruú san ne, i'xá Ragau. Ragaú san ne, i'xá Pelee. Pelee san ne, i'xá Hebe. Hebe san ne, i'xá Sala.

36 Salá san ne, i'xá Cainaan. Cainaan san ne, i'xá Afasaa. Afasaa san ne, i'xá Seen. Seen san ne, i'xá Noee. Noee san ne, i'xá Lamee.

37 Lamee san ne, i'xá Matusaleen. Matusaleén san ne, i'xá Enoo. Enoó san ne, i'xá Jaree. Jaree san ne, i'xá Malalee. Malalee san ne, i'xá Cainaan.

38 Cainaan san ne, i'xá Enoo. Enoó san ne, i'xá See. See san ne, i'xá Adaan. Adaan

san ne, i'xá Xuva kō.

4

Dā nchó koto ntee tó'ō e ña vá'ā san Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Jesuú ne, nuu tsitu Espíritū Sántū sán nima ñá, ntiko koō ña é ñe'ē ña nú ntute ka'nu é nani Jōrdan. Kue'en ní'i Espíritū Sántū san ña, kué'en ña ñūu ítsí kán mí xoxó ña'a.

² Ikān itúvi ña uvi díko ntuvi ne, ntá tsi tó'ō e ña vá'ā san ne, ito nteé ña. Ná ni ē'xí kue'en ña ntuvi é itúvi ña ikān. Dā rkontúví ne, kákin ña.

³ Kidáā né, kaka'an tó'ō e ña vá'ā san ni ña:

—Tē nuu é ntaā i é i'xá Xuva ko ō né, viin é nantúvi xuu sá'a tañú'ū —ka'an tó'ō e ña vá'ā san ni ña.

⁴ Kidáā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Tū'ún Xuva kō ne, kaka'an: “Ñá te da mii tsi tañú'ū san kantío ña'a san, tsi kantio ña un ntí'í tū'ún é kaka'an Xúva kō”, ka'an —ka'an ñá ni ī.

⁵ Kidáā ne, kúxee ní'i tó'ō e ña vá'ā san ña uun itsi mí dōo dūkun. Uun da'na tsi nañé'ē ña un ntí'í ñūu é ío da kaniñ ñūxiví ne,

⁶ kaka'an ni Jesús san:

—Xu'ú ta'xi u é kadā kú'ven dá kaniñ ñūxiví san. Ta'xi u é un ntí'í e dōo va'á san é kúví ña o. Tsi xu'ú ne, é ntúvi kuenta ntá'a ko é un ntí'í sá'a ne, kué'ē ú da xōó ka tsi é ntio ko.

⁷ Te nakūnchítin nūú ko ne, te kunūu ini ó ko ne, é un ntí'í kúvi ña o —ka'an ni Jesús.

⁸ Kidáā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ī:

—Tū'ún Xuva ko ne, kaka'an: “Kunūu ini o Tó'ō o Xuva ō. Da mii tsi ñá é kuñti'xe o ña”, ka'an —ka'an ñá ni tó'ō e ña vá'ā san.

⁹ Kidáā ne, kue'en ní'i tó'ō e ña vá'ā san ña ñūú Jerusaleen. Nakáa ña díki xúkun ka'nu mí'í e díí díí ka dukún ne, dá kaká'an ni ña:

—Tē nuu é ntaā i é divín é i'xá Xuva kō ne, nakō'xón nuun kúñu ō un tsi nte í'a.

¹⁰ Tsi kaka'an tū'un Xuva kō:

Tsi taxnūu ña ánje ñá é vii ñá o kuenta, é kūnuu mé'ñu kūnuu dava ña o.

¹¹ Kūrkaa ánje san o,

vata koo é ña náki'in nte uun xuu, ka'an —ka'an tó'ō e ña vá'ā san ni Jesús.

¹² Ne, nántiko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ī:

—Du'vā ó kaka'an tū'un Xuva kō di: “Ñá ku ntē dúkuan kōto nteen Tó'ō o Xuva ō”, ka'an —ka'an ñá ni é ña vá'ā san.

¹³ Dā ña ni kuvi vii tó'ō e ña vá'ā san nté koo vii é kō'xó nteé Jesuú ne, kīi nteé xio, kue'en.

Dā éni ntu'u Jesús dé tsiñu ña ñūú Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Nāxee Jesús ñūú Galilea, nuu tsitu nima ñá Espíritū Sántū san é vii ñá tsiñu ña. É da mí'í ká ñūú ntáka'an ñá'a san íña Jesús.

¹⁵ Nakuá'a ña ñá'a san ta'án ñūu ta'án ñūu má vi'í mí ntánataká nuu ña Israee. Un ntí'í ntí'í ña'a san ntáka'an ñá e dōo va'á Jesuu.

Dā itúvi Jesús ñūú Nazaree
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Kidáā né, nāxee Jesús ñūú Nazaree, mí é'nu ña. Ntuvia dá iō dá'na ne, kué'en ñá má vi'í mí nataká nuu ña Israee váta xkoó ini ña. Nákuntísi ña é nakuá'a ña tū'un Xuva kō.

¹⁷ Xé'e ña ña tūtu é de vá'a ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Isāia. Nākaán ña ne, nāni'í ña mí du'vā ó kaka'an:

¹⁸ Espiritu Xuva kō ne, nuu mé'ñu nuu dava ña ko,

tsí divi ña teé tsiñu ña ko é ká'án u tū'ún é vā'á ni ña ntā'vi.

Divi ñá taxnūu ña ko

é ká'án u ni ña ñū'u kutū nté koo nakáku ña, nī é nākaán u ntuxnúu ña kuāa,

nī é nakákú u ña ntáde xení ña'a ni ī,

¹⁹ nī é ká'án u tsi é xee ntúvi e dōo va'á koo vii Xuva ko ni ñá'a.

Kuān ó kaka'an tū'ún é nakuá'a ña.

²⁰ Kidáā ne, naxtínuu Jesús tūtú san ne, dá nakué'e ña ña kaxntíi nú vi'í mí ntánataká nuu ña ne, nákutúví xtuku ña. Un ntí'í ntí'í ña ntoo sán ne, ntaíto ña ña.

²¹ Kidáā ne, éni ntu'u Jesús kaká'an ñá ni ña:

—Tū'ún sa'á ne, é vevii é kākuntaa vata kaa e téku nto dá kanakuá'a ú nto —ka'an Jesús.

²² Un ntí'í ntí'í ña'a sán ne, vá'á ó ntáka'an ñá ña Jesús. Da kúdu'va ña é kuān nte vá'á ó kaka'an ña. Ntatín mii ñá, ntáka'an ña:

—¿Ñá ntu te i'xá Josee ñá sá'a? —ka'an ñá'a san.

²³ Dá kaká'an Jesús ni ña:

—Ncho ka'an ntó nī kó vatā ó ntáka'an ñá'a san: “Tē nuu é ntaā i é medíku ntó ne, ntavá'a mii ntó kúñu ntó.” O ncho ka'an ntó nī ko: “Vatā o téku ntí nēe é idé nto ñūú

Capernaú ne, kuān koo vii nto i'a di, ñuú mii ntō”, te kuan kōo é ncho ka'an nto.

²⁴ Nuu é ntaā i é kaka'án u tsi nté uun ña'a ña ka'án naa Xuva ko ne, ñá ntio ña'a san, ña ñuú mii ñā, é kīni ña tú'ūn é kaka'an ña.

²⁵ Nuu é ntaā i é kaka'án u tsi ñá te da dīi ñadi'í kīi san ntoo ña ñuú Israee ntuvi da itúvi Elia. Dā kidāā ne, ña ni kīn kuē'en tsi davi uni kuia nte dáva ne, dōo kútama ña'a san da kanīi ñuú san.

²⁶ Ntá tsi ña ni taxnúu Xuva kō Eliá san e kixntíi ña ñadī'i kīi, ña ñuú Israee, tsi táxnūu ña ña é kixntíi ña uun ñadī'i kīi, ña ñuú Sareta, ñuu é tuvi étsin Siduun.

²⁷ Ñá te da dīi ña ntákuvi kui'i é kānako'xo kúñu i ntóo ña ñuú Israee ntuvi da katúvi ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Eliseu, ntá tsi nté uun ña'a, ña ntánchokuvi, ña ni ntuvá'a ña. Tsí mii tsi Nāmaan, ña ñuú Siria, ntuvá'a ña —ka'an Jesús.

²⁸ Ntá tsi ña ntoo iní vi'i mí nataká nuu ña Israeé ne, un vá'a tsi kúdiin ña dā téku ña é kuān ó kaka'an ña.

²⁹ Nákuntāñi ña'a sán ne, nakunu ña Jesuu ñuú ña. Kue'en ní'i ña ñā rki uku é nakó'xó nuu ñā ña.

³⁰ Ntá tsi kīi ni'ni Jesús mé'ñū ña'a san, kué'en ñā.

*Ñatīi, ña é nuu é ña vá'a nima i
(Mr. 1:21-28)*

³¹ Jesuú ne, kué'en ña ñuú Capernau é tuví ñuú Galileá ne, ikan kanakuā'a ña ñá'a san ntúvi dá iō dá'na.

³² Koó dā kúdu'va ña'a san tú'ūn é kanakuā'a ña ña, tsi dóo ini Jesuu nee é kaka'an ña.

³³ Má vi'i mí nataká nuu ña Israeé san ne, tuví uun ñatīi, ña é nuu é ña vá'a nima i ne, un ntīi tsi kaka'an:

³⁴ —¡Na koo mii ntō nti! ¿Neé ntu vii ntó nī ntí, Jesuu, ña ñuú Nazaree? ¿Vē'xí ntu nto é nākunaá nto nti? Xu'ú ne, iní u nto, tsí ñi ñā e dóo va'á nto iña Xuva ko —ka'an ni Jesús.

³⁵ Kidāā ne, de tíi Jesuu ni é ña vá'a san, kaka'an ñá ni i:

—¡Diin tsi kutūvin! ¡Ntiin nima ñátīi sá'a! —ka'an ñá ni e ña vá'a san.

Kidāā né, un ntīi tsi nāntava é ña vá'a san ña ñu'u kan, mé'ñū un ntīi ñā ña'a san da ntīi nima ña. Ntē ña ni ní'i kui'í ña da ntīi é ña vá'a san.

³⁶ Dōo u'ví ña'a san un ntīi ñā da íni ña. Ntátsixe'e ta'an mii ñā:

—¿Neē ntú tu'un sá'ā? Ña sá'á ne, ¿nté kui dóo iō ña é vii ña? Tsi dá mii tsi kaka'an ña ne, kūvi idé ña nakúnu ña é ña vá'a san —ka'an ña.

³⁷ Da mí'i ká ñuú san ntáka'an ñá iña Jesús.

*Dā ntavá'a Jesuu ñuntīi Sīmuún Pedru
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)*

³⁸ Kidāā ne, nákuntīsi Jesús, ntáka ña vi'i mi ntánataká nuu ña Israeé san ne, kué'en ñā nú vi'i Sīmuun Pedru, Ikān tuví ñuntīi ña ne, dōo kaxé'e ña ka'ni. Íkan ña dā xe'e ntá'a Jesuu é na ntāvá'a ña ña.

³⁹ Nákuntēi Jesuu nuu ñadi'í san mí tuví ntaa ña ne, kaka'an ña é na ntikó ka'ni san. Ura tsí i nakuntīsi ña, da de vá'a ña é ká'xí Jesús ni ñá'a ña.

*Dōo titín ña ntánchokuvi ntavá'a Jesuu
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)*

⁴⁰ Ura da kaído nuu ngántīi san ne, xée ūn ntīi ñā ña'a san, xee ní'i ña ña'a ña, ña ntánchokuví san, mí tuví Jesús. Dōo titín nuu ku'í ntákuvi ña. Tīñ nta'a Jesús ñá'a san xe un xé un ñā, ntavá'a ña ña.

⁴¹ Ñá te da dīi ña ntánchokuví san ne, ntīi é ña vá'a sán nima ña. Koó dā ntákachu'u ntáa é ña vá'a san, ntáka'an:

—¡Divi ntō é I'xá Xuva ko ntō! —ka'an.

Ntá tsi de tíi Jesuu ni é ña vá'a san. Ñá ni xē'é ña itsi é ká'an, tsí ini tsí divi ñā é Cristu ña, ña e táxnūu Xuva kō.

*Kaika Jesuu káni ñuú Galilea, kaka'an
ntódo ña ni ñā'a san
(Mr. 1:35-39)*

⁴² Dā tuví ne, kué'en Jesús díñi ñuú san mí xoxo ntóo i. Ntá tsi ña'a sán ne, dōo nántuku ña ñā. Xée ñā'a san mí tuví ña ne, ñá ni nataxā ñá ña, tsí ña ni ntío ña'á san é kī'ín ka ña.

⁴³ Ntá tsi kaka'an Jesús:

—Da mii é kī'ín ka ú xio ñuú san, kika'án u ni ñā'a san tú'ūn é vā'a iña i mí kadē kú've Xuva kō, tsí ñi ñā sá'a e táxnūu Xuva kō ko —ka'an Jesús.

⁴⁴ Kué'en ñā ne, kuka'an ntódo ña ni ñā'a má vi'i mi ntánataká nuu ña Israeé san dá kanīi ñuú Judea.

5

*Nuu i e dóo ka'nu e kúvi nī ña ntátīn tsákā
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)*

1 Uun ntuvi ne, ntitsí Jesuu díñi míni kā'nu é nani Genesāree. Ná te da dīi ñá'a xee ña é kīni ñá Jesuu. Un tsi tavi núu ña ña é dóo ntio ña é kīni ña tú'un Xuva kō.

2 Íni Jesuu úvi tun ntōo íxū é ntoo diñi ntute kán ne, ña ntátava tsákā sán ne, é ntii ña tun ntōo san é nakate ña xunu ña.

3 Kidáa ne, kúxēe Jesuu iní tun ntōo Simuún san ne, dā ikan ñá ña da xe'e é na nak'ín ika ká ña iní ntute san tun ntōo san. Kidáa né, eni ntu'u ña kaka'an ñá ni ñá'a san.

4 Dā kúvi ka'an ñá ni ñá'a sán ne, kidáa ne, kaka'an ñá ni Sīmuun:

—Kuē'en ni'i nto tún ntōo san iní ntute mí kúnú san ne, dá nakuítá nuu nto xunu nto, dá tñn nto tsákā san —ka'an Jesús ni ña.

5 Simuún san ne, kaka'an ña:

—Mastru, kué'en nīñu vétun é ñū'u ntí, ntáde tsiñu ntí ne, nté uun tsákā ña ni ní'í ntí ti. Ntá tsi te divi nto kā'an ntó ne, nakuítá nuu xtuku ntí xunú ntí —ka'an ña.

6 Kuān o dé nti'xe ña ne, nī kuē'en tsí ñu'u tsitu tsákā san xunú ña dā nátavā ña. Dókō sá ni ntátsin tu'un xunú ña.

7 Kidáa né, íde ña nta'a ña ni ñá ñu'u tuku tun ntōo san vata koo é kī'xi ña, kixntíi ña ña. Kī'xi ña ne, natsítu kuē'en ñá ntuvi tún ntōo san. Dókō sá te ni ntíi ntoko tun ntōo ña.

8 Dā íni Simuun Pedrú san nté o kúvi ne, nākunchíti ntāa ña nuu Jesús, dá kakā'an ña:

—Kii nteé xio nto ko, Tó'ō, tsí xu'ú ne, dóo iō kuetsí ko —ka'an ñá ni Jesús.

9 Tsi dóo ū'ví Simuún san, ni ūn ntíi ntíi ña nguii san, tsi dóo kue'e tsákā táva ña.

10 Kuan o kuíni Santiaú san di nī Juan, i'xá Zebedeu, ña é dadíi ntáde tsiñu ni Sīmuún san. Ntá tsi kaka'an Jesús ni Sīmuun kídaa:

—Ñá ku u'vī o. Tsi vatā o den da tñn o tsákā ne, un tsi nté vevíi ne, kuan kōo ni'i o ña'a, ña é kuntikin Xúva kō di —ka'an ñá ni Sīmuun.

11 Kidáa né, ntii ni'i ña tun ntōo san diñi ntute kán né, dā tsóo mii ntíi ña iña ña, dá kuē'en ñá, kuntikin ñá Jesuu.

Dā ntavá'a Jesuu ña nako'xo kúñu i
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Uun ntuvi ne, tuví Jesuu uun ñuú ne, xée uun ñatíi, ña é kanako'xo kúñu i. Dā íni ña Jesús ne, nākūtíntei ña ñu'u kán, kaikan ña dá xe'e:

—Tō'ó, tē ntio nto ne, kuvi nakuitā ntó kui'í ko —ka'an ñá ni Jesús.

13 Kidáa ne, tñn nta'a Jesús ñá, kaka'an ñá ni ñá:

—Ntio ko. ¡Na ntūvá'an ve! —ka'an ñá ni ñá.

Ura dú'va tsi i kue'en ntí'xe kui'i é kanako'xo kúñu ñá.

14 Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Nté uun ña'a san ña ku ká'an ni'in ña. Mii tsí é kuē'én nta'a dutú san na kiní ñá o. Kuē'en ni'in doméni iña i é ntūvá'an san vata o ka'an Muisee, vata koo é un ntíi ntíi ña'a san kutúni ña tsi é ntuntoon kui'i é kākuví o —ka'an ña.

15 Ntá tsi da díi díi ka kúxéé nuu tú'un iña Jesús. Ná te nté kaa ña'a nataká nuu ña é kīni ña é kaka'an Jesúsú nī é ntuvá'a ña kui'í ñá di.

16 Ntá tsi Jesúsú ne, kīi nteé xio ña mí xoxó ña'a ntio ña ne, ikan kúka'an ntá'ví ña.

Dā ntavá'a Jesuu uun ña'a, ña natíin
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Uun ntuvi ne, tuví Jesuu, kaka'an ñá ni ñá'a san. Ikán ntio ña fariseu ni mastrú leí di, ña vé'xi da kaníi ñuú Galilea, ñuú Judeá, ni ñuú Jerusáleen. Dōo xé'e Xuva kō é kúvi víi Jesúsú é ntavá'a ña ña ntánchokuvi.

18 Kidáa ne, xee ní'i ña uun ñatíi, ña natíin, ntékú ña chidō. Ncho kí'vi ni'i ña ña iní víi kan é xtuví ñá ña nuu Jesús,

19 ntá tsi ña ni naní'i ña nté koo kí'vi ña, tsí ña te nté kaa ña'a ntáñi ña. Dukuān ne, kúxéé ña rki ví'i kan, dá nakuído ña xkítí tsió san ne, da nákií ñá ña nchokuví san, kaníi tsi ña ni chido ña, nuu Jesús.

20 Dā íni Jesuu tsi dóo ntánuu iní ña vexní'i ña ne, kaka'an ñá nī ña nchokuví san:

—Vevíi ne, é dē ka'nu iní u ni o kuetsí o ve —ka'an ña.

21 Kidáa ne, mastrú leí san nī ña fariseú san ne, eni ntu'u ña ntádē kuení mii ñá: “¿Neé ntú ña'a ña sá'a é dotō tsí kaka'an ñá tú'ūn e dóo xii kaa? Tsí xoxo kuvi víi i é káda ka'nu iní i ni kuetsí kō. Mii tsi Xuva kō é kúvi víi ña.” Kuān ó ntádē kuení ña.

22 Ntá tsi Jesúsú ne, kūtuni ña nté o ntádē kuení ña'a san ne, tsixe'e ña ña:

—¿Nté kuān ó ntádē kuení ntu nto?

23 ¿Neé ntu é díi ka ña ntii tú'ūn é kā'án u, te kuiní nto: “É ntōo kuetsí o vē”, o te kā'án u: “Nakuntísin ve, nakakan”?

²⁴ Nañē'é u nto tsí xu'u é vēxkúvī ú ñatíí ne, kuvi vií u é nakate u kuétsi ñā'a ñuxiví sa —ka'an ña.

Kidáa ne, kaka'an ñá nī ña natín san:

—Nākuntítsin vé ne, dá naki'in chido ō ne, dá kúnú'ūn nú vi'i o kān —ka'an Jēsuu ni ña.

²⁵ Ura tsí i nakuntítsi ña natín san mé'ñu ūn ntíí ntíí ña'a san ne, da náki'i ña chido ñā, kunú'u ña nú vi'i ña kān, kaka'an ñá e dóo ka'nu Xuva kō.

²⁶ Un ntíí ntíí ña'a sán ne, koó dā kúdu'va ña, ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō. Dukuān ú'vī ñá ña di, ntáka'an ña:

—Nté uun ito vata kiní o nuu i e dóo ka'nu e ini o vevii —ka'an ña.

*Dā kána Jesuu ñá nani Lēvii
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)*

²⁷ Dā kúvi sá'a né, ntíi Jesuu, kué'en ña. Xée ña mí tuví ña kaido diu'un xōo iña ñuú Roma. Levii nani ña. Tuví ña uun itsi mí kaido ña diu'un xōo ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kuntikín ko —ka'an ñá ni ña.

²⁸ Kidáa ne, nākuntítsi Levii san. Tsoo mii ntí'i ña iña ña, kué'en ña, kantikín ñá Jesuu.

²⁹ Da rkontúvī ne, tsū'un Levii san viko nú vi'i ña kan kuēnta iña Jēsuu. Ñá te da ñá ñá'a, ña ntánataka diu'un xōo iña ñuú Romá san, náta'ka nuu ña. Kidáa ne, uun tsi itsi intóo ntíí ntíí ña nú mesa.

³⁰ Ntá tsi ña fariseú san ni mastrú lei é dadíi tsi ntáde tsiñu ña ne, eni ntu'u ña ntáka'an ntée ña ña ntántikín Jēsuu, ntáka'an ña:

—¿Nté kui ntaé'xí dadíi nto nī ña ntánataka diu'un xōo iña ñuú Romá san, ni ña iō kuetsí i di? —ka'an ñá ni Jēsuu.

³¹ Kidáa ne, nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ña:

—Xoó ña'a, ña é vā'á ne, ñá kantío ña medíkū. Tsí mii tsí ña ntánchokuví san é ntío ña medíkū.

³² Ñá te ña é vā'á san ña é vexnantukū u, tsí ña iō kuetsí i san, vata koo é na natívi iní ña kuétsi ña —ka'an ñá nī ña fariseu.

*Kuenta iña i é kuntoo ixu ō
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)*

³³ Ntáka'an ñá ni Jēsuu:

—Ña ntántikín Juaán san nī ña ntántikín fariseú san ne, dōo ini xkuntoo ixu ñā; dōo ini ka'an ntá'vī ña di. Ntá tsi ña ntántikín ntó ne, nguentúvi tsi ntáxi'i ntaé'xí ña —ka'an ña.

³⁴ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ña:

—¿Vá kūvi ntu vií nto é ña ká'xi ña'a san mí iō víko e ntatánta'a ña da ntóo ni'i ña ña e tánta'a san?

³⁵ Ntá tsi tē xee úra i é k'ín ni'i ña ña e tánta'a sán ne, da kidáa kuntoo ixu ñā —ka'an ña.

³⁶ Kantaa ña ni ñā nuu i sá'a di:

—Nté uun xoxo ka'nté i uun ta'vi du'nu xée i é nākunteé nuu du'nu ata. Te kuan kōo vií ña ne, natívi ñá du'nu xée san ne, ñá vā'á ito ka, tsí ña te dadíi tekú doo xée san nī doo atá san.

³⁷ Ntē xoxo tsu'un i ntute tinti'o xée san iní ñā atā san, tsí ntute tinti'o xée san ne, dōo ntii iní i ne, ntáta ñā atā san. Ñā san ni ntute tinti'o sán ne, ntuvi kunáa te ntáta.

³⁸ Dukuān é kantio é kū'un ntute tinti'o xée san iní ñā xée san di.

³⁹ Xoo e ntáxi'i i ntute tinti'o atā sán ne, ñá vādá ntio i ntute tinti'o xée san, tsí dií ka vā'a xi'i ntute tinti'o atā san é ntute tinti'o xée san, kuini i —ka'an Jēsuu ni ña.

6

Dā táva ña ntini'i Jēsuu xóko trigu ntúvi dá iō dá'na

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Uun ntuvi dá iō dá'na ne, kué'en Jesuu ni ña ntiní'i ñā, itā ntí'xin ña má trigu kan. Ña ntini'i ñā né, tāvá ña xoko trigú san, dā xiín nuu ña nta'a ña ne, dā é'xi ña ntikín i san.

² Kidáa né, iō ñá fariseú san ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kuān ó ntáde ntu nto? Tsi dóo xií kaa é kuān koo vii o ntuvi dá iō dá'na —ka'an ña.

³ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ña:

—¿Vá ña ntu ni nakua'a nto nté ō dé Davii ni ña ntiní'i ña uun ntuvi da dóo kákin ña?

⁴ Tsí kukí'vi ña iní vi'i Xuva kō né, dā kí'i ña tañú'ū e kúviko iña Xuva kó ne, dā é'xi ña, ña ña nī ña ntiní'i ña, kuān te da mii tsi dutú san é kúvi ka'xí ña tañú'ū e kúviko san —ka'an ña.

⁵ Kaka'an xtúku Jesuu:

—Xu'u é vēxkúvi ú ñatíí ne, kadē kú'vé u iña ntúvi dá iō dá'na san —ka'an ña.

*Ñatíi, ña natín nta'a i
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)*

⁶ Tuku ntuvi dá iō dá'na ne, kué'en Jēsuú san má vi'i mi ntánataka nuu ña Israeé san ne, eni ntu'u ña kanakuā'a ña ña'a san. Ikān tuví uun ñatíí, ña natín nta'a i.

7 Mastrú leí san nī ña fariseú san ne, ntaíto xu'ū ñá Jesuu nté koo vií ña, tē ntavá'a ña ña'a ntúvi dá iō dá'na san ne, vata koo é nī'i tsi ña nté koo tsi'i kuétsi ña ñā.

8 Ntá tsi Jesuú ne, iní ña nee e ntádē kuení mastrú leí san nī ña fariseú san ne, kaka'an ñá ni ñatīi, ña natín nta'a i san:

—Nākuntītsin ne, dá kuntītsin mé'ñū ña ntoo san —ka'an ña.

Nākuntītsi ña ne, íntītsi ña mé'ñū ña'a san.

9 Kidáa ne, kaka'an Jesuu ni ña nguíi san:

—Iō é tsixē'e ú nto ve. ¿Neé ntu é vā'á vii o ntuvi dá iō dá'na? ¿Iō vii o é vā'á ne, o vii o é kīni kaa? ¿O nakākú o ñā'a sán ne, o nākunaá o ña? —ka'an ña.

10 Ito díto Jesuu un ntíi ntíi ña ntoo diñi ña ne, dá kakā'an ñá ni ñatīi san:

—Katan nteén nta'a o —ka'an ña.

Kuān o dé nti'xe ñatīi san ne, ura tsí i ntuvá'a nta'a ña.

11 Ntá tsi ña nguíi sán ne, dōo kúdiin ña. Eni ntu'u ña ntáka'an ña neé ntu é vii ñá ni Jēsuu.

Dā nakaxnúu Jesuu uxúvi ñā'a pustru ña
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Ntuvi tsikán ne, kué'en Jēsuú uun itsi xukū mí kūka'an ntá'ví ña. Nīi nīñú san kaka'an ntá'ví ña ni Xuva kō.

13 Dā tuví ne, kāna ñá un ntíi ntíi ña ntántikin ñá ne, da nākaxnúu ña uxuvi ñá'a xoo é vii i pustru ña.

14 Ña sá'a é nakaxnúu ña é vii ñá pustru ña: Simuun, ña e xntánteē ña é Pedru kunáni ña; ni Ándree, ení Simuun; ni Sántiau, Juaan, Felipe, Bartulume, ni

15 Mateu, Tumaa, ni Sántiau, i'xá Alfeu; ni Símuun, ña xntánteē ña é Zeloté di;

16 nī Júdā, ení Santiau; ni tūku Júdā, ñá é vē'xí ñuú Isariote, divi ña é diko ña Jēsuu.

Ñá tē nté kaa ña'a kanakuā'a Jesuu
(Mt. 4:23-25)

17 Dá kūtīi Jesuu ni pústru ña xuku sán ne, íntītsi ña mí nenī núu ne, ikān náaká nuu un ntíi ntíi ña'a, ña ntántikin ñá ne, ñá tē nté kaa ña'a san náaká nuu ña ntuvi tsikán di, ña é vē'xí da mí'i ká ñuú Judea ni Jerusáleén di, ni ñuú Tiru ni Síduun, ñuú é ntoo diñi ntute ñu'u kán. Xée ñā é kiní ña é kākā'an Jēsuú ne, é ntavá'a ña ña nēe kui'i ntákuvi ña.

18 Ña ntánto'o i é ñu'u é ña vā'á nima í ne, ntuvá'a ña di.

19 Dukuān ne, un ntíi ntíi ña'a san ncho tñn nta'a ña Jēsuu, tsí ini ña tsi dóo iō ñá é vii ña é ntavá'a ña un ntíi ntíi ña'a san.

Xoo e dīnī i ne, xoo é ña dīnī i
(Mt. 5:1-12)

20 Ito Jesuu ña ntiní'i ña ne, dá kakā'an ñá ni ñā:

—Nté kuān nte vā'á o iña nto é ña tuví neé iō nto, tsí kaduku ntée nto mí kadē kú've Xuva kō.

21 'Nté kuān nte vā'á o iña nto é vevii e ntákakin nto, tsí rkontúvi ne, nta'a nto.

'Nté kuān nte vā'á o iña nto é vevii ne, ntaéku nto, tsí rkontúvi ne, naxkuntée nto.

22 'Nté kuān nte vā'á o iña nto dá ña ntío kue'en tsí ña'a sán nto, da tsoó mii ña ntō, da ntáka'an ntée ña nto, da ntánantii ní'ni ña nto tsi ntántikin ntó ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatīi.

23 Na nākunuu dīni kue'én nima nto. Un tsi kantíta mii ntō e dóo dīnī nto ntuvi dá kuan kōo vii ña ni ntō. Tsi divi ntō ne, ní'i ntō ūun domēni é ta'xi Xuva kō. Tsi kuān o dé xení ñata ña, ña intōo nte ntúvi di'na, nī ña ka'án naa Xuva ko.

24 'Ntá tsi ña ntá'vi ide ntú nto, xoo é dóo kuika i, tsi é nī'i nto é intoo dīnī nto.

25 'Ña ntá'vi ide ntú nto, xoo é dóo iō iña i vevii, tsí rkontúvi ne, dōo nto'o nto é kā'xi nto.

'Ña ntá'vi ide ntú nto, xoo é dóo dīnī i vevii, tsí rkontúvi ne, kueku nto ne, kuntoo nta'xa nto di.

26 'Ña ntá'vi ide ntú nto tē un ntíi ntíi ña'a sán ne, dōo vā'á o ntáka'an ñá iña nto, tsí kuān o dé ña intōo kidaa nī ña é dotō tsi ntáka'an ña é ka'an ñá naa Xuva ko, ntá tsi ña te ntāa e ntáka'an ña.

Kuinima kó ña ntaínchu'vi ko
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Ntá tsi ntō'o e ntaíni nto ne, kaka'án u ni ntō: Kuinima ntó xoo é ña ntío i nto. Vá'a kō vii nto nī ña ntaínchu'vi ntó di.

28 Nāxnuu viko nto ña e ntáka'an ntée nto. Kantá'vi ntó iña ña ntáka'an kīni iña nto.

29 Tē xoó ña'a kaxé'e nuu ña vinuu ntó ne, kué'e ntō tinuu nto é ūun xo ká san di, na kué'é ka ñá di. Tē xoó ña'a kanaki'i nuu ña kutuun ntó ne, kué'e nto dū'nu ntó di, na kuní'i ña.

30 Da xōo ka ña'a, ña é kaikan kudii neé ntio i ne, kué'e ntō. Te ki'i ña da nēe ka iña ntó ne, ñá ku ntāka nto.

31 Vií nto ni tā'an nto vatā o ntio nto é vii ñá ni ntō.

32 'Tē ntákuinima ntó da mii tsī ña é kákuinima í nto ne, ¿neé ntu sintiá'vi ni'í nto? Un tsi nté ña kini ntáa san kuān ó ntáde ña.

33 Te vā'á o ntáde nto é da mii tsi ni ñā'a, ña é vā'á o ntáde ni ntō ne, ¿neé ntu sintiá'vi ni'í ntó di? Tsí un tsi nte ña kini ntáa sán ne, kuān ó ntáde ña di.

34 Te xntii nto tā'an nto vata koo é na xntii ña ntō ne, ¿neé ntu sintiá'vi ni'í nto? Tsí ña kini ntáa sán ne, kuān o xntii ña tā'an ña vata koo é na xntii tā'an ña ña di.

35 Ntá tsi nto'ó ne, kuinima ntó ña ntákune'u iní i ni ntō. Vá'a kōo vií nto ni ñā'a. Xntii nto tā'an nto é ña kuntétu nto te xntii ña ntō di. Kidáa né, dōó ka'nu nuu i é ta'xi Xuva ko ntō. Kidáa ne, kuvi nti'xe nto i'xá Xuva kō, ña e dōó ka'nu. Tsí divi ñā e dōó vā'á ó kade ña ni ña kini ntáa san, ña e ñá ini é nakué'e sintiá'vi nta'a Xuva kō.

36 Vata tsí o ntúnta'ví ini Xuva ko ntō ne, kuan tsi kōo ntunta'ví ini nto ta'an nto di.

Ña ka'an ntée o ta'an kō
(Mt. 7:1-5)

37 'Ñá kū ka'an ntée nto ta'an nto. Dukuān ne, ñá ka'an ntée Xuva ko ntō di. Ñá ku nakuítā ntó ta'an nto ne, dukuān ne, ñá nakuítá Xuva ko ntō di. Kada ka'nu iní nto ni tā'an nto ne, kuan kōo kada ka'nu iní Xuva ko ni ntō di.

38 Vata tsí koo kué'e nto ne, kuan tsí koo ni'í nto. Kū'vé vá'á ni'í nto. Nakuédin nuu ña, nakidi nuu ña ne, kunuu tsitu kué'en da nté nakuído káva. Tsí divi tsí kú'vé é kánakii kú'vé ntó ne, divi tsí kú'vé nāta'xi ña nto di —kuan o ka'an Jesús.

39 Kidáa ne, nañé'e ñá ña'a san nté koo vií ña, kaka'an ña:

—¿Vá kúvi ntu vií uun ña kuāá san nañé'e ñá tuku ña kuāa mí'i kī'in ña? ¿Ñā ntu kó'xo nuu ña ntuvi ñá xavi?

40 Nté uun ña kanakuā'a sán ne, ñá tē ká'nu ña'a ña vata kaa mastru ña. Ntá tsi tē ntí'í kútu've ña ne, kudadii ña ni mastru ña.

41 '¿Nté kui kaiton ntun xáka ütun é nūu ntuxnúu tā'an o? Tsí nte ña káinín ntu'u é nūu ntuxnúu mii o.

42 Tē ña káinín ntu'u é nūu ntuxnúu mii o ne, ¿nté kui dōto tsí kaka'an ntún ni tā'an o é na tā'xi ña nuu ña é natāvan xáka ütun é nūu ntuxnúu ña? Divín e dá mii tsi rki xaa o ntéku é káka'án ne, di'na natāvan ntu'u é nūu ntuxnúu mii o vata koo é kúvi kinín vā'an é natāvan xáka ütun é nūu ntuxnúu tā'an o.

Tē kí kiti i, kutuni ko neé utun
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 'Ña túvi utun vā'a é káta'xi kiti é ña vā'á. Nté utun ña vā'á san ña katá'xi kiti é vā'á.

44 Da neé ka utun, kutuni ko neé utun dá kakii kiti i. Nā kakii igú san utun iñu, ntē ña kakii tinti'ó san má xuku iñū.

45 Nātii, ña é vā'á ne, kaka'an ña nee é vā'á, tsí nuu é vā'á san nima ña. Nātii, ña é kīni kaa ne, kaka'an ña é kīni kaa, tsí nuu é kīni kaa nima ña. Tū'un é kākene xu'u ña ne, nima ñá kakene.

Uvi núu i etí vi'i
(Mt. 7:24-27)

46 '¿Nté kui nuu nuu xntu ntáka'an nto tsí xu'u é Tó'o ntō ne, ntá tsi ña ntáde ntaa nto nee é káka'án u ni ntō?

47 Ka'án u ni ntō xoo é kantikín ntí'xe i ko, xoo é katekú nti'xe i ne, kade ntaa é káka'án u.

48 Nā sá'á ne, vata kaa uun ñatii, ña é kaxntitsi vi'i sán ne, di'na kaete nuu kunū ñá ne, xtuvi ñá eti i san nú xūu. Dā é'nu ntute sán ne, dōó ntii duku ntée vi'i san. Ntá tsi ña ni kuvi kantá nuu, tsi dōó kutū tuví eti i.

49 Xoó ña'a é katekú i ntá tsi ña te kade ntaa ña é káka'án u ni ña ne, vata kaa uun natii, na é xntitsí vi'i i da mii tsí nú ñū'u sán ne; ntē ña ni de vā'a na eti vi'i sán ne, dā é'nu ntute sán ne, dōó ntii duku ntée ne, uun ito tsi nántatsin á vi'i san —ka'an Jesús.

7

Dā ntavá'a Jesuu ña kade tsiñu iña sntadun, ña ñuú Roma
(Mt. 8:5-13)

1 Dā kúvi ka'an Jesuu ni ñá'a sán ne, kué'en ña ñuú Capernau.

2 Ikān tuví uun ña'á tó'ō sntadun, ña ñuú Roma. Tuví uun ña kade tsiñu iña ña, ña e dōo ntio ña ne, dōó nchokuví ña. E doko sá kúvi ñā.

3 Da téku tó'ō sntadún san tsi ntáka'an ñá'a san iña Jesús ne, taxnúu ña ñata, ña odo nūu ña Israee, e kíkakan ñá dā xe'e nta'a Jesuu é na kī'in ña, kintavá'a ña ña kade tsiñu san.

4 Dā xee ñátā san mí tuví Jesús ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Vií nto da xe'e, xntii kudii nto tó'ō sntadún san, tsi dōo vā'á ña'a ña,

⁵ tsi dóo kakuinima ñá ñuú kō ne, mii ñā xntítsi ña vi'i mí ntánataká nuu ña ñuú ntí —ka'an ñā.

⁶ Kidáā ne, kué'en Jēsuu ni ñātā san. Ntá tsi dóko sā xee ña nú vi'i ña kán né, taxnūu tó'ō sntadún san ña dóo vá'a tiin ni'i ñā é kuka'an ñá ni ñā:

—Tō'ó, ñá tē nté sa vá'a ña'a u é kuīta ntí'xin nto nú vi'i ko.

⁷ Ntē ña te nté sa vá'a ña'a u é xéé u un tsi nte mí tuví nto, kuiní ko. Ntá tsi te mii tsí é ká'an ntó ne, ntūvá'a ña kade tsiñu iñá ko.

⁸ Tsí xu'ú ne, ió tó'ō kó di, ña odo nūu iñá ko ne, dōó titín sntadún ko é odo nūu ú iña ñá di, é kátee tsiñú u ña nēé é vii ña. Te ká'án u ni ñā é ká'ín ñá ne, ká'ín ñā. Te ká'án u ni ñā é na ká'xi ña ne, ká'xi ñā. Te taxnūu ú ña ntáde tsiñu iñá ko é vii ña sá'a ne, vii ña —ka'an tó'ō sntadún san.

⁹ Koó dā kúdu'va Jesuu da téku ña sá'a. Kaito ña un ntí' ntí ña ntántikin ñá ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Nuu é ntaā i é káka'án u: Váta kīnī u nté uun ña'a ña Israee é vata kaa ñatīi sá'a e dóo kanuu iní ña ko —ka'an Jēsuu.

¹⁰ Dā náxee ña e táxnūu tó'ō sntadún san nú vi'i ña kán ne, é ntūvá'a tsi ña kade tsiñu iña ña.

Nantóto Jesuu i'xá ñadī'i kii

¹¹ Rkontúví ne, kué'en Jēsuu uun ñuu é nani Nāiin. Kué'en ña ni ña ntini'i ñā ne, ñá tē nté kaa ña'a kue'en ña, kuntikin ñá ña di.

¹² Dā xee étsin ña mí ká'ví ña má ñuú san ne, vé'xi ñā'a, ña odo ñā xi'i e káku'xí ña ña. Ñá te da dūi ña má ñuú san íntikin ñá ña di. Ñatīi, ña xi'í san ne, kuan tsí kaa uun kudii ña i'xá ñadī'i kii san.

¹³ Dā íni Jesuu ñadī'í san ne, ntūnta'ví ini ña ña, kaka'an ña:

—Ña kuékūn kan —ka'an ña.

¹⁴ Kidáā ne, kué'en étsin ña ne, dā tīn nta'a ña chidō sán ne, íntāñi dá'na ña. Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ñá xi'í san:

—Xu'ú kaka'án u ni ō ne: ¡Nakuntítsin! —ka'an ña.

¹⁵ Ura tsí i nakuntítsi ña xi'í san ne, eni ntu'u ñā náka'an ña. Jesuú ne, ntáda ña ña kuenta ntá'a di'i ñā.

¹⁶ Dā íni ña'a sán é kuān o dé Jesuú ne, dōo u'ví ña, un ntí' ntí ñá ne, eni ntu'u ñā nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō, ntáka'an ña:

—Tsí uun ña'a ña ka'án naa Xuva ko, ña e dóo ka'nu ne, é xee dító ñā mí ntoo ō ve.

Tsí Xuva kō ne, xéé ña ñuú kō é xntii ña kō —ka'an ñá'a san.

¹⁷ Dá kanīi ñuú Judea ni diñi í kūtuni ña nté ō dé Jesuu.

Ña táxnūu Juaan Bautista (Mt. 11:2-19)

¹⁸ Ña ntántikin Juaan Bautistá ne, ntaa ña ni ña un ntí' ntí nuu i nté ō dé Jesuu. Kidáā né, kána Juaán san uvi ñá'a, ña ntántikin ñá ne,

¹⁹ dā táxnūu ña ña nta'a Jesuu é tsixe'e ña te ñi'vi ntí'xe ña ña é ká'xi sán ne, o te kuntētu ká ña uun ká tuku ñá'a.

²⁰ Ña e táxnūu Juaán san ne, xéé étsin ña, ntáka'an ñá ni Jēsuu:

—Taxnūu Juaan Bautistá ntí é tsixe'e ntí te ñi'vi nto ñā é ká'xi sán ne, o kuntētu ká ntí uun ká tuku ñá'a —ka'an ña.

²¹ Ura dú'va tsi i ne, ñá tē nté kaa ña'a ntavá'a Jesuu, ña e ntákuvi kui'í san, nī ña e ntánto'o i, nī ña é ñū'u é ña vá'a nima í di. Titín ña kuáá nāxi'í nuu ñá di.

²² Kidáā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá nī ña táxnūu Juaán san:

—Kue'én ntó, kuka'an ntó nī Juaan nee é ini nto, nee é téku nto. Ntaa nto ni ñā tsí ña kuáá ne, é nāxi'í ntuxnūú ña; ña natín i ne, é nākaka ña; ña ntánako'xo kúñu i ne, é ntūntoo ña kui'í ña; ña lo'ō ne, é nātekú ña; ña xi'í ne, é ntóto ña; ñá ntā'ví ne, é tēkú ña tú'un é vā'a san nté koo nakáku ña.

²³ ¡Nté kui vá'a ō xoo ñá'a, ña é ña nativi iní i é kantíkin ko! —ka'an Jēsuu ni ña.

²⁴ Dā kunú'u ña táxnūu Juaán san ne, eni ntu'u Jēsuu kaká'an ñá ni ñā'a san iñá Juaán san, kaka'an ña:

—¿Neé ntu ixkoto dító nto ñuu itsí kán? ¿Vá ñe'e ntú nto é ixkoto nto uun ñatīi, ña é dotō tsí kaka'an, vata kaa uun choo é kākantá nuu dá kadūku tátsin?

²⁵ ¿Neé ntu ixkoto nto? ¿Vá ixkoto ntú nto uun ñatīi, ña e dóo va'á doo i? É ini nto tsí ña e dóo va'á doo i, ña é iō ntí' da nēé ka tsi é ntio i ne, ñá tē ñuu itsí kán ñu'u ña, tsi nú vi'i rei kan ntóo ña.

²⁶ ¿Neé ntu ixkoto nto? ¿Ixxkoto ntú nto uun ña'a ña ka'án naa Xuva ko? Nuu é ntaā i tsí ñi'vi ñā ne, kaka'an ñá naa Xuva ko, ntá tsi dií dií ka ka'nu ña'a ña é ña ka'án naa Xuva ko.

²⁷ Tsí ñi'vi ñā é ūve na'a iña ña Tú'un Xuva kō mí kakā'an:

Taxnūu ú uun ña'a, ña é kunī'i tú'ūn san,
di'na dá xeen,
vata koo é nākoo tú've ña itsi o.
Kuān ó uve na'a.

²⁸ Kaka'án u ni ntō tsi é un nti'i ñatīi, ña ntoo ñuxiví san ne, nté uun ña ña te dóo na'nu ña'a ña vata kaa Juaán san. Ntá tsi ña é kāduku ntée mí kadē kú've Xuva kō ne, kuān te é dií ka dutsi ntaa ña ne, dií ka na'nu ña'a ká ña é Juaán san.

²⁹ 'Un ntií ntií ña tekú i é kaka'an Juaán san ne, ede ntaa ña é kaka'an Xúva kō. Un tsi nte ña ntaído diu'un xōo iña ñuú Romá san di ítsi ntute ña nta'a Juaán san ne,

³⁰ ntá tsi ña fariseú san nī mastrú leí san ne, ña ni ntío ñā é nakūtsi ntute Juaán san ña ne, kuān o nantii ní'ni ña é vā'a koo vií Xuva ko ni ñā.

³¹ '¿Nté ntu koo ntada dadii ú ña ntoo vevii? ¿Nté ntu ntáa ña?

³² Vata ntáa i'xá kuetsī é ntoo nu â'ví i, ntánadiki, é un tsi ntákachu'ú ni tā'an i: “Nakuekū ntí choo, ntá tsi nté uun nto ña ni ite'e ntō. Ita nta'xa ntí ne, nté uun nto ña ni éku nto”, xkoó ka'an i'xá san. Kuān ntáa ña ntoo vevii di,

³³ tsi vé'xī Juaan Bautista é ntē ña kaé'xi ña tañú'u ne, ntē ña kaxi'í ña ntute tinti'ó di ne, ntáka'an nto tsí nuu é ña vā'a nima ña.

³⁴ Kidáa ne, xéé u, xu'u é vēxkúvi ú ñatīi. Xu'ú ne, kae'xí u, kaxi'í u ne, da ntáka'an nto tsi dóo kue'e kae'xí u, dōo kue'e kaxi'í u. Ntáka'an nto di tsí xu'ú ne, dōo vā'a tiin ú nī ña kini ntáa, nī ña ntaído diu'un xōo iña ñuú Romá di.

³⁵ Ntá tsi kutuni xoo é ki'in iní nti'xe i te kīni o rkontūvi nté koo kuvi —ka'an Jésuu ni ña.

Dá tūví Jesuu nú vi'i Sīmuun

³⁶ Uun ña'a, ña fariseú ne, kāna ña Jesuu é kika'xí ña nú vi'i ña kán. Dā xee ñá ne, ítūví ña nú mesa kan.

³⁷ Kidáa ne, xéé uun ñadī'í, ña ñuú ikān, ña e dóo iō kuetsí ne, da kutuni ña tsí tuví Jesuu nú vi'i ña fariseú san ne, xéé ñā, ni'i ña uun xuxu e kúvi xuu é nani alābastru é nūu tsitu cho'o vīdin.

³⁸ Ítūví ña nú dī'in Jesuu, kaéku ña ne, nākate ña dī'in Jēsuu ntuté nūú ña. Kidáa né, idi ña naítsi ña dī'in ña, da tánuu ña dī'in ña ne, dā da'ví ña dī'in ña cho'o vīdín san.

³⁹ Ña fariseu, ña kána Jesuu ne, dā iní ña sá'a né, dē kuení ña: “Tē dī'ñā kaka'an ntí'xe naa Xuva ko ñatīí sa'á ne, kutuni ñá nee

ñá'a ñadī'í sa'á, ña katiin nta'a ñā. Tsí ñadī'í sa'á ne, dōo iō kuetsí ña.” Kuan ō dé kuení ña.

⁴⁰ Kidáa ne, kaka'an Jésuu ni ña fariseú san:

—Simuún, iō kúdii é kā'án u ni ō —ka'an ña.

Kidáa ne, kaka'an fāriseú san:

—Ká'an ntō, Mastrú —ka'an ña.

⁴¹ Ne dá kantāa Jesuu ni ña, kaka'an ña:

—Uvi ñá'a ñatīi itá nuu ñā diu'un é naki'i ntée ña iña ñá kuiká san ne, uun ña'a ña ne, ú'ūn sientu diú'un kuí'xín san itá nuu ña. Ña uun ña'a sán ne, úvi dīko u'xi tsi.

⁴² Ña ni kúvi ntá'vi ña diu'un é naki'i ntée ña ne, ide ña da xe'e nākadī ñā kuenta é itá nuu ña ntuvi ña. Ká'an nto vē: ¿Xoo é ntuvi i é dií ka kuinima í ña kuiká san? —ka'an ña.

⁴³ Kidáa ne, kaka'an Sīmuún san:

—Vata te ñatīi, ña é dií ka kuē'e itá nuu san —ka'an ña.

Kaka'an Jēsuu:

—Vā'a o é kaka'an —ka'an ña.

⁴⁴ Kidáa ne, kaito Jesuu ñadī'í san ne, dá kakā'an ñá ni Sīmuun:

—Koton ñadī'í sa'a. Xu'ú ne, xéé u nú vi'i ō né, ntē ña ni ta'xin ntute é ntōo dī'in ko. Ntá tsi ñadī'í sa'á ne, nakate ña dī'in kó ntute nūu ña ne, idi mii ñā naítsi ña.

⁴⁵ Ntē ña ni é'xin xu'u kó vata xkoó ini o ne, ntá tsi ñadī'í sá'a ne, un tsi nte dá xee ú ne, katanuu ña dī'in ko.

⁴⁶ Ntē ña ni dá'vin dīkí ko nté un siin aseté san. Ntá tsi dīvi ñā ne, dá'vi ña dī'in ko cho'o vīdin.

⁴⁷ Dukuān é kaka'án u tsí kuān te ñá tē nté kaa kue'e kuétsi ña iō ne, ntá tsi kutuni tsí e dé ka'nu iní Xuva ko ni ñā, tsi dóo kuínima ña. Ntá tsi ña'a, ña é dutsi kūdii e ntáde ka'nu iní o ni ñā ne, un sīin kudíí kakuinima ñá kō —ka'an ña.

⁴⁸ Kidáa ne, kaka'an ñá ni ñadī'í san:

—É dē ka'nu iní u ni ō kuétsi ō —ka'an ña.

⁴⁹ Ña'a, ña é vexká'xi ni ña ne, eni ntu'u ñā ntátsixe'e ñā:

—¿Xoō ntu ñá'a ña sá'a, é un tsi nte kuétsi ñā'a san kade ka'nu iní ña ni ñā? —ka'an ña.

⁵⁰ Ntá tsi Jesuu ne, kaka'an ñá ni ñadī'í san:

—Tsi kuínti'xe o Xuva kō ne, é ntūvá'a nima ó ve. Va vā'a tsi kuē'én ve, ñá ku kadā kuení ka o —ka'an Jēsuu ni ña.

8

¹ Rkontûví da kúvi sá'ā ne, kaika Jesuu ta'án ñuu ta'án ñuu, kaka'an ntódo ñā tú'un iña Xuva ko nté o kadē kú'vē ñā. Uxúvi ñā'a pustrú san ntini'i ñā ñā ñā ñā.

² Ió ñadří ne, ntikín ñā ñā, ñā é ntavá'a ñā é ñū'u é ñā vá'ā san nima í nī ñā é ntuvá'a kui'i e ntákuvi i. Ñadří san ne: María Madalena nani ñā, ñā e ntíi u'xe é ñā vá'ā nima í,

³ nī Juana, ñadří ñā nani Cūsa, ñā dé tsiñu iña Heródē; ñā nani Sūsaná ne, nī ñā te da díi ka ñadří, kue'en ñā vata koo é xntii ñā ñā nee é ió iña ñā.

Dā ntáa Jesuu iña ñā katá'xi tata
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Ñā te da díi ñā'a kii ñā ñūú ñā é kinī ñā Jesuu. Dōo táka nuu ñā'a sán ne, kidáa ne, ntāa Jesuu ni ñā uun nuu i, kaka'an ñā:

⁵ —Uun ñatíi, ñā kata'xi tatá ne, kué'en ñā kūta'xí ñā tatá ñā. Uun itsi ne, kó'xo ntikín san itsi kán ne, ixkanúu ñā'a sán ne, ē'xi láa sán ñā.

⁶ Uun itsi xtuku ne, kó'xō tuku ntikín san ne'u xuú san ne, dā kéne ne, ura tsí xi'i díi, tsí kakunaá ntute mí ko'xo.

⁷ Kó'xō xtuku ntikín san má kū'u iñu kán. Ē'nu dadíi ni xuku iñu sán ne, itávi núu kue'en xúku iñu san i ne, xí'i ñā.

⁸ Ntá tsi uun itsi xtuku ne, kó'xō nuu ntikín san ñū'u vá'a. Kidáa ne, ē'nu né, dōo vá'a kúvi. Kíi te uun sientu kítí i é un é un ditsin i —ka'an ñā.

Sá'a kaka'an Jésuú ne, nī kué'en ini ñā kaka'an ñā:

—¡Te ió lo'xo ntó ne, kini nto! —ka'an ñā.

¿Nté kui nuu xntu i sá'a kántaa ñā?
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Kidáa né, tsixe'e ñā ntini'i ñā ñā neé kani tú'un nuu i sá'a é kaka'an ñā.

¹⁰ Ne, kaka'an Jésuu:

—É ta'xi Xuva kō é kūtuni ntó nuu i e dōo xū'ú ió iña i mí kadē kú'vē ñā. Ntá tsi ñā nguīi sán ne, da kantaa ú ni ñā nuu i sá'a ne, ntaíto ñā ne, ō ntaíni ñā, ntá tsi ñā kí'in díki ñā neé kani tú'un.

Kantada ntaa Jésuu neé kani tú'un nuu i iña ñā kata'xi tata
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Nuu i sá'ā ne, kani tú'un: Ntikín san ne, diví é vata kaa tú'un Xuva kō.

¹² Uun itsi mí kakó'xo ntikín san itsi kán ne, kani tú'un vata ntáa ñā'a, ñā téku i, ntá tsi vé'xi tó'ō é ñā vá'ā san, véxnaki'i tú'un

Xuva kō é ñū'u nima ñā'a san vata koo é ñā kuínti'xe ñā, vata koo é ñā nakáku ñā.

¹³ Mí ko'xó nuu ntikín san ne'u xuú san ne, vata ntáa ñā'a, ñā e dōo dīni i é kátekú i tú'un Xuva kō ne, kuínti'xe ñā, ntá tsi ñā kué'e ni kuínti'xe ñā. Vata ntáa utun é ñā tuvi kué'e xó'o i ntáa ñā. Kuínti'xe ñā é uun da'na. Ntá tsi ntuvi dá kátaan núu ñā ne, kaxtuví xio ñā tú'un Xuva kō.

¹⁴ Mí ko'xó nuu ntikín san má xūku iñu sán ne, vata ntáa ñā'a, ñā e téku i tú'un sán ne, dukuan dukuán sá ne, kakunáa inī ñā. Tsi é tūku e tūku é kadē kuení ñā: é nī'i ñā diu'un, é vii ñā nee iña é ntio ñā ne, dukuán ñā kaxio vá'a iña ñā. Vata ntáa utun é ñā kaé'nu vá'a kiti i ntáa ñā.

¹⁵ Ntá tsi mí ko'xo ntikín sán ñū'u va'á ne, vata ntáa ñā'a, ñā ió nima vá'a i ne, é ió tu'vé ñā é kīni ñā tú'un Xuva kō, é vii ñā kuenta tú'un san. Ñā nātivi inī ñā. Vata ntáa utun e dōo vá'a kaxii kiti i san ntáa ñā —ka'an Jésuu ni ñā.

Kantaa ñā nuu i iña ñū'u
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Kidáa ne, kantaa ñā ni ñā nuu i iña ñū'u é nāxi'í nuu, kaka'an ñā:

—Nté uun xoxo tuún i ñū'ú san ne, dá dá'ví nuu. Ntē ñā xtuví ñā má itó ñā. Tsí xnteku dukún ñā vata koo é nāxi'í nuu kanī má ví'i kán.

¹⁷ Vata tsi kaa nuu i sá'ā ne, ñā tívī nee iña é kutuví xu'u é ñā nātídito, nté uun nuu i é ió xu'u é ñā kiní o rkontûvi, tsi dá mií é nātídito.

¹⁸ 'Dukuán ne, kini va'á nto tú'un é ká'án u, tsí ñā'a, ñā ió iña í ne, ní'i ká ñā. Ntá tsi ñā é ñā tuvi iña í ne, nakuido nteé ñā un tsi nté nuu i é kuini ñā é ió iña ñā —ka'an Jésuu ni ñā'a san.

Di'i Jésuu ni ení ñā
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Kidáa ne, xée di'i Jésuu ni ení ñā. Ntá tsi ñā ni kuvi xée ētsin ñā mí tuví Jesuu, tsí ñā te nté kaa ñā'a ntoo ñā.

²⁰ Kidáa ne, xée ūun ñā'a, kaka'an ñā ni Jésuu:

—Di'i nto ni enī ntó ne, ntáñī ntée ñā nto kí'i kán é ncho kiní ñā nto —ka'an ñā.

²¹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā:

—Xoo é katekú i tú'un Xuva kō ne, kade ntaa tú'un ñā, diví ñā é di'i kó ni ení ko ni tā'an ko —ka'an ñā.

Dā teé da'na Jesuu tátsin ni ntūte mini
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Uun ntuvi ne, ínuu Jesuu tún ntōó ni ña ntini'i ñā, kaka'an ña:

—Xio diñi ntute san kí'in ō ve —ka'an ña.

Kué'en ñā kidaā.

23 Da ntaíta nti'xin ña nu ntuté san ne, kidi Jēsuu. Kidáā ne, un ntii tsi vē'xí tatsín san mé'ñū ntute san. Iñi ntú'u nátsitu tun ntōó san ntute ne, dókō sá ni tēni ña.

24 Kidáā ne, kué'en ña kūnantoto ña Jēsuu, kaka'an ñá ni ñā:

—¡Mastru! ¡Mastru! ¡Dóko sá tēni ō! —ka'an ña.

Nákuntísi Jesuú ne, kaka'an ña é nākoó da'na tátsín san ni ntúte é kānakuntáñi ntaa. Ura tsí i xío kadin ne, diin diin sa kúvi.

25 Kidáā ne, kaka'an ñá ni ña ntini'i ñā:

—¿Nté kui ntaú'vī ntú nto? ¿Mí'i ntu kué'en é ntákuinti'xe nto? —ka'an ña.

Ntá tsi ña ntini'i ñā né, dōo u'ví ña. Koó dā kúdu'va ini ña, ntáka'an ñá xe un xé un ñā:

—¿Xoó ña'a ntu ña sá'a, ña é káka'an ni tátsín san ni ntúte san é nākoó kadin ne, ura tsí i xío kadin nti'xe? ¡Un tsi nte tátsín san ni ntúte san kade ntaa é káka'an ña! —ka'an ña.

Ña ñuú Gadara, ñá ñu'u é ña vá'a nima i (Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Kidáā ne, xée ña ñuú Gadara é tuví tuku diñi ntute é ñuú Galilea.

27 Ntii Jesuu diñi ntute sán ne, ikan tsi vē'xí uun ñatíi, ña má ñuú san, ña é ñu'u é ña vá'a nima i. Ná te dā vévii é ña te núú ká ña du'nu ña; ntē ña te túvī ká ña nú vi'i ña kán. Da ñi kué'en tsí kapusantu kán nuu ña.

28 Dā ini ña Jesuú ne, nākunchí'í ntaa ñá nuu ñá ne, un ntii tsí kéne ña, kaka'an ña:

—¿Neé ntu kaduku ntée nto iñá ko, Jesuu, i'xá Xuva kō, ña tuví e dukún kán? ¡Víi nto da xe'e, ñá ku kini nteē ntó ko! —ka'an é ña vá'a san ni Jēsuu.

29 Kuan ō ka'an ña, tsí Jesuú ne, kaka'an ñá nī é ña vá'a san é na ntíi nima ñátíi san. Dóo kí'in ito kúkí'vi é ña vá'a san nima ñá, kuān te ntáki'ní ña'a san nta'a ña ni dī'ín ña kadená ne, kanaki'í tu'un, tsí e ña vá'a sán ne, kaxntíi ña da tī é kūnu ña é kí'in ña ñuu itsi.

30 Ntá tsi Jesuú ne, tsixe'e ñā:

—¿Ntē ntú nanin? —ka'an ña.

—Ntí'í ne, Ligiun naní nti —ka'an.

Kuan ō ka'an ña, tsí ña te da díi e ña vá'a san é ñu'u nima ña.

31 Íkán é ña vá'a san nta'a Jēsuu é ña taxnuu ña í ini totsín kan.

32 Da'a san ne, ñá tē nté kaa ñu'u kutsín san ntaé'xí ti xuku san ne, ntáka'an é ña vá'a san te kūvi ntí'vi nima kútsín san. Jēsuú ne, xé'e ña itsi.

33 Kidáā ne, ntíi é ña vá'a san nima ñátíi san ne, dā kukí'vi nima kútsín san. Kidáā né, Inu kutsín san, kue'en ti un tsi nte mí nuu ntute san ne, íkan tsí tēni nti'í ti.

34 Ña e ntáde kuenta kútsín san ne, dā ini ña nte o kúvi ne, kué'en ñā, koo da ntaínu ña, kuntaá ña nī ña ntoo má ñuú san nī ña ntoo má kū'u kan nté ō kúvi.

35 Ña'a sán ne, ntíi ña, kukoto dító ña nté ō kúvi. Dā xee ña mí tuví Jesuú ne, ikán tuví tixi ñátíi san nú dī'ín Jesuu, ña e ntíi é ña vá'a san nima i. E nākunū ña du'nu ña ne, e vá'a ó kadē kuení ña. Kidáā né, dōo u'ví ña'a san.

36 Ña é ini nte o kúvi ne, ntántaa ña nté ō ntuvá'a ña é ñu'u é ña vá'a sán nima i.

37 Un ntí'í ntíi ña ñuú Gadará ne, eni ntu'u ña ntaíkan ña da xe'e é na ntáka Jesuu ñuú ña, tsí dóo ntaú'vī ña. Dukuān ne, nākunū Jesuu tún ntōó san ne, dā kunú'u ña.

38 Ñatíi, ña e ntíi é ña vá'a sán nima i ne, kaka'an ña é kí'in ñá ni Jēsuu. Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā é na kutuví ña. Kaka'an ña:

39 —Kunú'un nú vi'i ō ve, ntaan ni ñā'a san nté ō dé Xuva ko ni ō —ka'an Jēsuu.

Kidáā ne, kué'en ñatíi san, kuntáa ña ni ñā'a san da kání'í má ñuú san nté ō dé Jesuu ni ña.

Dióko Jairu, ni ñadí'í, ña tñn nta'a dū'nu Jēsuu

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Ntá tsi dā náxee Jēsuu túku diñi ntute sán ne, ñá tē nté kaa diní ña'a san e náxee ña, tsí un ntí'í ntíi ña'a san ntantétu ña ña.

41 Ikan tsí xeé uun ñatíi, ñá naní Jairu, ña odo nūu iña vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san. Ña sá'a ne, nakutuvi nteí ñā nú dī'ín Jesuú ne, kaikan ñá da xe'e nta'a Jesuu é kí'ín ña nú vi'i ña kán.

42 Kuan tsí kaa uun a dióko ñā né, ió tun te ūxuvi kuiá tun ne, dóko sá kúvi tun.

Kidáā ne, kué'en Jesuú ne, ñá tē nté kaa ña'a ntántikin ñá ña. Un tsi ta'u nuu ña mé'ñu ñā'a san.

43 Íkán nuu ta'án uun ñadí'í, ña é ña kaxio da'na é kaeti niñi ña. É uxuvi kuía é kuān ō

kanto'o ña ne, é dōo kue'é diu'un nantí'i ña nī medikū. É nantí'i ñā é un ntí'í é iō iña ña ne, ntē ña ni ntuvá'a ña.

⁴⁴ Ñadī'í sa'á ne, xée ētsin ña ata Jēsuu. Tīin nta'a ña ntēte du'nu Jēsuú ne, ura tsí i ntuvá'a ña é kaeti niñi ña.

⁴⁵ Kidáā né, tsixe'e Jēsuu ñá'a san:

—¿Xoó ntu tīin nta'a ī ko? —ka'an ña.

Un ntí'í ntí'í ñá ne, ntáka'an ña tsí ña te divi ña e tīin nta'a ña ñā. Pedrú san ne, kaka'an ña:

—Mastrú, un ntí'í ntí'í ñá'a san ntánata'u nūu ña nto ne, ntátsi'i ntido ña nto —ka'an ña.

⁴⁶ Ntá tsi Jēsuú ne, kaka'an xtúku ña:

—Īó xoo tīin nta'a ī ko. Tsí kutuní ko tsí kúvi ntuvá'a ña —ka'an ña.

⁴⁷ Dā kutuní ñadī'í san tsí ña kuvi kuxu'ú ña ne, koó da kán'í'í ñā, nakunchí'ti ña nú dī'ín Jēsuu. Kidáā ne, kaka'an ña mé'ñū un ntí'í ntí'í ñá'a san tsí iō nuu i é tīin nta'a ña Jēsuú ne, kaka'an ña tsí ura tsi ntuvá'a ña.

⁴⁸ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—I'xá ko, é ntuvá'an ve, tsí nuu é ntaā i e kuínti'xe o ko. Vā'a vá'a tsi koo kunú'un ve —ka'an ña.

⁴⁹ Kaka'an dúkuan Jēsuu dá xēe uun ña'a, ñá nī'i tú'ūn iña ñá odo nūu iña vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san ne, kaka'an ña:

—Diōkó nto ne, e xí'i ñā. Ñá ku nāteku du'xén ka nto maestrú san —ka'an ña.

⁵⁰ Ntá tsi téku Jēsuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ñá ku u'vī o. Mii tsí é kuínti'xe o ne, ntuvá'a diōko o —ka'an ña.

⁵¹ Kidáā né, dā xee ña nú vi'i ña kán ne, ñá ni xē'é Jēsuu é kī'vi nté uun ña'a; mii tsí Pedru ni Sántiau ni Juaán san, ni uva i'xá san ni dī'í i.

⁵² Un ntí'í ntí'í ñá ntoo sán ne, ntaéku ña, tsi é xi'i i'xá san. Ntá tsi kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ña kuéku ká nto, tsi tá'nu kūdií san ne, ñá te ni xī'í tun, tsí kūdii kakidí tun —ka'an ña.

⁵³ Un ntí'í ntí'í ñá xkuntée ña ña, tsi íni ñā'a san tsí é xi'i ntí'xe a i'xá san.

⁵⁴ Kidáā ne, kárkāa Jēsuu nta'a i ne, un ntii tsi káka'an ña:

—¡Tā'nú kudii, nakuntítsin! —ka'an ña.

⁵⁵ Ura tsí i ntóto tún ne, nákuñtítsi tun ne, kaka'an Jēsuú é na kué'é ña é ká'xí tun.

⁵⁶ Uvā tún ni dī'í tún ne, koó dā kúdu'va ña é kuan o kúvi. Ntá tsi Jēsuú ne, kaka'an ña é ña ká'an ñá nī nté uun ña'a san nté o kúvi ntóto tun.

9

Dā táxnūu Jēsuú pustru ña e kika'an ntódo ña tú'un Xuva kō
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Jēsuú ne, nātaká nuu ña uxuvi ñá'a ña ntini'i ñā ne, xé'e ñā é kūvi vií ña kada kú'vē ña iña é ña vá'ā san é nakuitā ñá i, nī é kūvi vií ña ntavá'a ña ña'a san da nēé ka nuu ku'í'i e ntákuvi ña.

² Taxnūu ña ña é kika'an ntódo ña tú'un iña i mí kadē kú'vé Xuva ko, nī é ntavá'a ña ña nchokuvi.

³ Kaka'an ñá ni ñā:

—Ñá kū neé kuido nto é kī'ín ntó itsi kán; nté tatūn, nté itīn, nté tāñū'ū, nté diu'un, nté uun na'a du'nu nto ña kuní'i nto.

⁴ Dā mí'í ká vi'i mí xēe ntó ne, kuntōo nto un tsi da nté ntáka nto ñuú san.

⁵ Dā mí'í ká ñuú san mí ña ntío ña é kuntōo nto ne, ntaka nto ikān ne, nakidí nto xáka dī'ín nto vata koo é kuní'i ña kuenta é nakūnaá mii ñā kúñu ñā é ña ni ntío ña tú'un Xuva kō —ka'an Jēsuu ni ña.

⁶ Kidáā ne, kué'en ñā, ita ntí'xin ña ta'án ñuu ta'án ñuu, ntáka'an ña tú'ūn é vā'á san nté koo nakáku ña'a san ne, dā mí'í ka mí kué'en ñá ne, ntavá'a ña ña nchokuvi.

Dā kudana iní Heródē
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Rei Heródē né, tēkú ña e ntáka'an ñá'a san iña Jēsuu é un ntí'í nūu i é kade ña ne, un tsi kúdana iní ña, tsí iō ñá ne, ntáka'an ña tsí Juaan Bautistá ne, é ntóto ña ve é xi'i ña.

⁸ Iō ñá ne, ntáka'an ñá tsi é ntii díto ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Elíá ne, iō ñá dī ne, ntáka'an ñá tsí ña ka'án naa Xuva ko, ña ntivú dī ne, e ntóto ña.

⁹ Kidáā ne, kaka'an Heródē san:

—Tsí xu'u ntu ku é taxnūu u é ka'ntē ñá dikí Juaán san ne, ¿xōo ntú ña'a ña tsikán kuān, e dóo katekú ko é ña te nté kaa nuu i é kade ña? —ka'an ña.

Dukuān né, ntukū nuu ini Heródē san nté koo kiní ña Jēsuu.

Dā xe'é Jēsuu é ká'xí u'un míl ñā'a
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Dā náxee ñá ntini'i ñā ne, ntaa ña ni Jēsuu nté o dé ña. Kidáā ne, kue'en ní'i xio Jēsuú san ña ntini'i ñā uun ñuu é nani Bētsaida.

¹¹ Ntá tsi dā kútuni ñá'a sán ne, íntikīn ñá Jēsuu. Jēsuú san ne, dōo vá'ā o dé ña ni ñā,

kaka'an ñá ni ñā iña mí kadē kû've Xuva kō ne, ntavá'a ña ña nchokuvi.

¹² Dā kuāa ne, xée etsin ña ntini'i ñā san mí tuví Jesuu, ntáka'an ña:

—Ká'an nto ni ñā'a san, na kí'in ña, kintúku ña mí kuntoo da'na ña ne, na kintúku ñā é ka'xī ña da mí'i ká ñuu é ntoo étsin i'a. Tsí i'a ne, ña tūvī nee iñá iō kue'en tsi é ka'xī ña —ka'an ña.

¹³ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Mii nto kuē'é nto ña é ka'xī ña —ka'an ña.

Ne, kaka'an ñá ntini'i ñā:

—Kūdii u'ún sa tañú'u ni ūvī sa tsáka iō ti. ¿Vá kikuiín ntu ntí é ká'xí un ntí ntí ña'a san? —ka'an ña.

¹⁴ Tsí iō ñá te ū'un míil ñatí san ntoo ña. Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā ntini'i ñā:

—Ká'an nto, na kuntōo ña uvi díko u'xi uvi díko u'xi ñá'a ña —ka'an ña.

¹⁵ Kuan ō dé ña ne, íntōo ntí ntí ña'a san.

¹⁶ Kidáa né, kí'i ntí'i Jesuu é ū'un tañú'u ni ūvi tsákā. Ito ña e dukún kán ne, dā nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kátsin dava ña ne, dā xe'é ña ña ntini'i ñā é tsí'i ña nta'a ña'a san.

¹⁷ Ē'xi ntí ntí ña'a san da nté ku e ntá'a ña. Dā kúvi é'xi ña ne, náku'un tsitū ká uxuvi xiká utsi i é ntoó ka.

Kaka'án Pedru tsí Jesuú ne, ña é taxnuu Xuva kō

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Uun ntuvi ne, kaka'an ntá'ví Jesuu é da mii tsi ña ni ña ntini'i ñā ntoo ña ne, tsixe'e Jesuu ña:

—¿Neē ntú ña'a ú, tē ka'an ñá'a san? —ka'an ña.

¹⁹ Nantíko koō ñá, ntáka'an ña:

—Iō ñá ne, ntáka'an ña tsí Juaan Bautista nto. Iō ñá ne, ntáka'an ña tsí Elia nto. Iō túku ña ne, ntáka'an ña tsí ña ka'án naa Xuva ko, ña ntivu ntó, ña e ntóto xtuku é xi'i —ka'an ña.

²⁰ —Dívi ntó ní, ¿neé ña'a ú, te kuinī nto? —ka'an Jesuu.

Pedru ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Dívi ntó é Cristu nto, ña e táxnuu Xuva kō —ka'an ña.

Dá kakā'an Jesuu tsí kuví ña

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Ntá tsi dóo ka'an Jesuu é ña ku ka'án ña nī nté uun ña'a nuu i sá'a.

²² Kaka'an ña:

—Xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, kantio e dóo nto'o ko. Dóo nantii ni'ni ñatā sán ko, divi ña nī tó'ō dutú san nī mastrú lei. Ka'ni ña kó ne, ntá tsi tē kúvi uni ntúvi ne, ntoto u —ka'an Jesuu.

²³ Kidáa ne, kaka'an ñá ni ūn ntí ntí ña'a san:

—Tē xoó ncho kuntikín i kó ne, ña kú de ká ña kuenta iña mii ña ne, utén utén san ne, na kuntikín ñá ko, kuān te dóo nto'o dadí ña nī ko.

²⁴ Xoo é ncho nakakū mii i ntuvi iña í ne, kunaá ña. Ntá tsi tē xoo nakunaá i ntuvi iña í kuenta iñá ko ne, nakáku ña.

²⁵ ¿Neé ntu kaidiá'vi ñatí san te nī'i ñá kaní ñūxiví san, te kūnaá mii ntu ña ne, o tē natívi mii ña kúñu ñā?

²⁶ Tē xoó kakuka'an nuu i tú'ūn kó ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, kuan kōo kuka'an nuú ko í dī ntuvi dá nainú u é koó dā káxi'i nuu ka'nú u vata kaa Uvā kó nī ánje ñā, ña e dóo va'a.

²⁷ Nuú é ntaā i é ká'án u ni nto ne, iō nto é ntoo nto i'a veví ne, ña kúvī ntó tē ña di'na kiní nto mí'i kadē kû've Xuva kō —ka'an Jesuu.

Dā nádama kúñu Jēsuu

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ E kúvi te ūna ntúvī é kuān ó kaka'an Jesuu ni ñá ne, kúxēe ña uun xuku mí kúka'an ntá'ví ña. Kué'en ña nī Pedru ni Sántiau ní Juaan.

²⁹ Ní dukuan káka'an ntá'ví ña ne, nádama nuu ña. Dóo ñā né, ntukui'xín kue'én ne, dōo kaxi'í nuu.

³⁰ Kidáa ne, xee dító uvi ña'a ñatí, ntatín ña ni ñā. Ña sá'a ne, Muisee ni Élia.

³¹ Un tsi kaxi'í nuu ka'nu ntíko diñi ña. Ntatín ña nté koo kada ntaa Jesuu é kuví ñá ñuú Jerusaleen.

³² Kuān te dóo ncho kidí Pedru ni ña ntini'i ña ne, kuan tsí ó intíto ña da íni ña Jesuu e dóo kaxi'í nuu ña, nī ntuvi ñatí, ña ntáñi ni'i ña.

³³ Kidáa né, kí nteé xio ñatí san Jesuu, kué'en ñā ne, kaka'án Pedru san:

—Mastru, ¡nté kui vá'a ō é ntoo o í'a! Vii a vé ne, kada vá'a ō uni á vi'i xó'ō san, uun iña nto, uun iña Muisee, ni uun iña Élia —ka'an ña.

Ntá tsi Pedru san ne, dotó tsí kaka'an ña; ntē ña íni ña ne nuu i é káka'an ña.

³⁴ Nii dukuan kaka'an ñá ne, xée uun vikó ne, nākunuu tá'an dava ña ni ntati i né, dōo u'ví ña.

³⁵ Kidáā ne, mé'ñū viko vé'xi uun tātśín, kaka'an:

—Ñá sá'a é I'xá mií kó, ña e dé kû've u. Kini vá'a nto nee é kaka'an ña —ka'an tātśín san.

³⁶ Dā kúvi ka'an tātśín ne, íni ña tsí da mií tsi Jēsuu tuví ña. Kidáā ne, diin diin tsi ntoo ña. Titín ntuví e nté uun xoxo ni ká'an í ni tūku ña'a nee iña é íni ña.

Dā ntavá'a Jesuu uun na kudii, ná nuu é ña vá'ā nima i

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Utén san ne, dā núu ña xuku ne, ñá tē nté kaa ña'a kuketú itsi ña Jesuu.

³⁸ Kidáā né, uun ña'a ñatíí, ña é nuu ta'an mé'ñū ña'a sán ne, un ntii tsi kaka'an ña:

—Mastru, vií nto da xe'e, koto nto i'xá ko, tsí kuan tsí kaa uun i'xá ko.

³⁹ Kiní nto tsí uun é ña vá'ā san katáin i ne, kade é uun ito tsi kakachu'u ntáa ne, kaxi'í mí ne, kaxi'í tiñu xú'u i di. Kantuku kuí'í é ña vá'ā san i ne, ñá ncho nangává i'xá ko.

⁴⁰ E íkán ú da xe'e nta'a ña ntini'í ntó é nakuitá ña é ña vá'ā san ne, ña ni kúvi vií ña —ka'an ña.

⁴¹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—¡Nto'ō é ntoo nto vevíí ne, ntē ña ntákuinti'xe nto! ¡Dōó do'ō nto! ¿Nté ntu kaa ntuví é kutúví u ni ntó, é kūtíí kó nimá ko ni ntó? —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'an ñá ni uva i'xá san:

—Ta'xin i'xá o i'a —ka'an ña.

⁴² Dā vé kaxee étśín á na kudii san ne, nantáva é ña vá'ā san na nte ñú'u kán. Ède e xi'í mí xtūku na. Ntá tsi Jesuú ne, dē tíí ña ní é ña vá'ā san. Ntává'a ña na kudii san ne, naku'e ña na nta'a uva nā.

⁴³ Un ntíí ntíí ña'a san koó dā kúdu'va ña ne, dōó ka'nu kuíni ña ni Xuva kō.

Dā kúvi uvi íto kaka'an Jesuu é kuví ña

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Nii dukuān ntaíto díto ña'a san nēe é kade Jesuú ne, kaka'an ñá ni ña ntini'í ña:

⁴⁴ —Kini vá'a nto é kaka'an u ne, ñá ku kúnáa iní nto; tsí xu'u é vēxkúví ú ñatíí ne, ntuví u kuenta ntá'a ña ñuú i san —ka'an ña.

⁴⁵ Ntá tsi ña ntini'í ña ne, ñá ni ñē'e dikí ña tú'un é kaka'an Jēsuu, tsí dōo xū'ú o, kuíni ña. Dōo ntaú'vī ña é tsixe'e ña Jēsuu nee iña é káni tú'un é kaka'an ña.

Xoo é dií ka kainuu á'vi i

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Kidáā né, eni ntu'u ñā ntánatíin ña xoó ntu ña'a ña é dií ka kainuu á'vi i.

⁴⁷ Dā kútuni Jēsuu nee iña é ntádē kuení ña ne, kí'í ña uun i'xá san, xtuví ñá i díñi ña ne,

⁴⁸ dá kakā'an ñá ni ñā'a san:

—Xoo é kí'í i uun a i'xá sa kuenta iñá ko ne, vata tsi te xū'ú kí'í ña ko. Xoo é kí'í i kó ne, vata tsi te kí'í ña ña táxnūu ko. Dukuān ne, xoó ña'a, ña é ña kainuu á'vi iña nto, kuíni ntó ne, dīvi ñā e dií dií ka kainuu á'vi ña kuenta iña Xuva ko —ka'an ña.

Xoo é ña kaka'an ntée i ko ne, kakuini'í ña kō

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Nantíko kōó Juaán san, kaka'an ña:

—Mastru, é íni nti uun ña'a, ña é kakaku ni'í dīví nto é kanakuíta ñā é ña vá'ā san. Nti'í ne, ña ni ntíō nti é kuān koo vií ña, tsí ña te kaduku ntée ña kō —ka'an ña.

⁵⁰ Ntá tsi kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ñá ku kuān xkoó de nto ni ñā, tsi xoo é ña kaka'an ntée i kō ne, kakuini'í ña kō —ka'an Jēsuu.

Dā de tíí Jesuú san ni Sántiau ní Juaan

⁵¹ Dā dokó sa xee ntúvi é ntāa Jesuu e dukún kán ne, kaka'an ña tsí da mií é kí'in ñá ñuú Jerusaleen.

⁵² Di'na dá kí'in ñá ne, taxnūu ña ña'a é kí'in ñá uun ñuú lu'nti é tuví ñuú Samaria, é nantuku ñā mí'í kutúví da'na Jesuu.

⁵³ Ntá tsi ña ñuú Samariá san ne, ña ni ntíō ñā é kutúví Jesuu ñuú ña, tsí é kūtuni ña é Jerusaleen kí'in ñā.

⁵⁴ Tēkú ña ntántikin ñá, Sántiau ní Juaán ne, ntáka'an ña:

—Tō'ó, ¿ntio ntu nto é kākán nti é na kíi ñu'u e dukún kán é na kōko kue'en ñá, vata o dé Eliá san? —ka'an ñá ni Jēsuu.

⁵⁵ Ntá tsi xkókōó Jesuú ne, dē tíí ña ni ñā, kaka'an ña:

—¿Ñá iní ntú nto xoo é ntántikin nto?

⁵⁶ Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatíí ne, ñá te vē'xí u é nākunaá u ña'a san, tsí vé'xí u é nakākú u ña —ka'an ña.

Kidáā ne, kué'en ña ūun ka túku ñuú lu'nti.

Ña é ntio i é kuntikin Jēsuu

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Nii dukuan kué'en ñá itsi kán ne, uun ña'a ne, kaka'an ñá ni Jēsuu:

—Ntio ko é kuntikín u nto dā mí'i ka mí k'i'in nto —ka'an ña.

⁵⁸ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Ñúkuí san ne, iō xavi ti mí kaintoo vá'a ti. Lāá, kiti ntaíko e dukún san ne, iō taka ti. Ntá tsi xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, ña túvī mí'i kutūví da'na dikí ko —ka'an ña.

⁵⁹ Kaka'an Jéssu ni túku ñá'a:

—Kuntikín ko —ka'an ña.

Ntá tsi kaka'an ñá'a san:

—Tō'ó, kuntētu kudii nto. Di'na nā kíkuxí u uvā kó —ka'an ña.

⁶⁰ Ntá tsi kaka'an Jéssu ni ña:

—Na koo miñ ña xi'í san. Nā kíkuxí ña ntixí ni'í ña ña. Divín né, kuē'én kúka'an ntódon ni ñá'a iña i mí kadē kú've Xuva kō —ka'an ña.

⁶¹ Kaka'an túku ña'a sán ni ña:

—Kuntikín u nto, Tó'ō. Ntá tsi tā'xi nto é di'na kíká'an u nī ña ntoo nú vi'í kó kán —ka'an ña.

⁶² Ne, kaka'an Jéssu ni ña:

—Xoó ña'a, ña é ña kaíka ntaa itsi Xúva kō ne, ñá vādá mí kaidiá'vi ña mí kadē kú've Xuva kō —ka'an ña.

10

Dā táxnuu Jesuu uni díko uxuvi ñá'a

¹ Rkontúví ne, nāxaxnúu xtuku Xúva kō uni díko uxuvi ñá'a. Uvi úvi ñá'a ña táxnuu ña é kodo nuū ñá, k'i'in ña da mí'i ká ñuú mí dā vé k'i'in ña.

² Kaka'an ñá:

—Dōó kue'e tsíñu iō, ntá tsi ña ntáde tsíñu ne, ñá tññ ña. Dukuān ne, kákan nto nta'a tó'o tsíñu san é na taxnúu ká ña ña é káda tsíñu.

³ Vi'a ve ne, kue'ēn nto. Ntá tsi koto nto, tsí vata ntáa a le'ntú san ntáa nto é ña te dín nto, ntá tsi taxnúu u nto é k'i'in nto mí ntoo ña dóo diin san, é vāta ntáa ñañā ntáa ña.

⁴ Ñá kú kuído nto itín nto, nte é káñú'u diu'un nto, nté ntí'xen nto. Ñá ku ká'an ntó ntiusi ni ña ntaíka itsi kán.

⁵ Dā mí'i ká vi'í mí xēe ntó ne, nāxnuu viko nto vi'í san. Ká'an ntó é na vā'á tsi koo kuntōo ña nú vi'í ña.

⁶ Te ikān tuví uun ña'a, ña é ña te dū'xen dikí í ne, kuntaa é kúntoo vá'a ña nú vi'í ña. Ntá tsi tē ña kuan ó ne, ñá kuntāa é kúntoo vá'a ña.

⁷ Uun tsi vi'í san kuntóo nto ne, ñá nadāma nto. Ka'xí nto ne, ko'o nto nee é iō, tsí ña kaika má tsíñu sán ne, vá'a o é naki'í ña xá'vi ña. Ñá ku ika nto ta'án vi'í ta'án vi'í.

⁸ Tē xee ntó uun ñuu mí ntio ña nto ne, ka'xí nto nee iña é tā'xi ña.

⁹ Ntavá'a nto ña ntánchokuví san mí k'i'in nto. Ká'an nto ni ñá tsi é ve'xi étsin ntuvi é kadā kú've Xuva kō.

¹⁰ Ntá tsi tē xee ntó uun ñuu mí é ña ntio ña nto ne, ntii nto itsi kán ne, ká'an ntó:

¹¹ “¡Un tsi nte xákā ñuú nto é tññ dí'ñ ntí ne, nakidi ntí vata koo é na kūtuni nto tsi ñá vá'a o ni ide nto nī ntí! Ntá tsi kini nto sá'ā, tsi mí kadē kú've Xuva kō ne, é xee étsin nte mí ntoo ntó”, kuan kōo ka'an nto.

¹² Ntá tsi kaka'án u ni ntó tsí tē xee ntúvi é ntí'i ñuxiví sa ne, dií dií ka kue'e nto'o ña ñuú tsikan é vata kaa ña ñuú Sodoma.

Ñuu mí ña ni kuintí'xe ña'a san (Mt. 11:20-24)

¹³ ¡Ña ntá'vi ide nto, ña ñuú Coraziin! ¡Ña ntá'vi ide nto, ña ñuú Betsaida! tsí tē dí ni kúvi nū í e dóo na'nu san ñuú Tiru ni ñuú Siduun é vata o kúvi ñuú nto ne, emá tsi e natú'vi ña kuétsi ña, nté emá tsi ñu'ú ña doo kueñi ne, dá'vi ña xāa kúñu ña e dóo ntoo nta'xa ña.

¹⁴ Ntá tsi tē xee ntúvi é ntí'i ñuxiví san ne, dií ka iō é nto'o nto é vata kaa ña ñuú Tiru nī ña ñuú Siduun.

¹⁵ Divi ntó ní, ña ñuú Capernaú ne, ¿k'i'in ntú nto un tsi nte e dukún kan, te kuiní nto? ¿Mí'i ntú? Tsí un tsi nte e kunú kan k'i'in nto —ka'an Jéssu.

¹⁶ Kaka'an túku ña ni ña ntini'i ña:

—Xoo é kainí i tú'un ntó ne, vata tsi te miñ ú kainí ña. Xoo é kanakuítá i nto ne, vata tsi te xū'ú kanakuítá ñá ko di. Xoo é kanakuítá í ko ne, kanakuítá ñá ña táxnuu kó di —ka'an Jéssu.

Dā náxee ña é uni díko uxuvi ñá'a

¹⁷ Ntí'i ūni díko uxuvi ñá'a sán ne, dōo diní ña náxee ña, ntáka'an ña:

—Tō'ó, un tsi nte é ña vá'ā san ntákuinti'xe i ntí da ntáka'án ntí kuenta iña nto —ka'an ña.

¹⁸ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Nuu é ntaā ntí'xe i tsí iní u dá kō'xó tó'o e ña vá'ā san e dukún kán é vata kaa ntuve ñu'u dá káxi'í nuu.

¹⁹ Iní nto tsí xu'u tá'xí u é kúvi vií nto é káka nuú nto koó san, o tdu'mé san. Tā'xí u é kúvi vií nto nī é ña vá'ā sán, kuān te dóo ntíi, é ntē ña vāda nto ni'í kui'í.

²⁰ Ntá tsi ña ku nakunuu díní nima nto tsí é ña vá'ā san ntákuinti'xe i nto, ntá tsi na nākunuu díní nima nto tsi é ūve na'a dívī ntó e dukún kán —ka'an ña.

*Dōo dīnī Jesuu**(Mt. 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Ura dú'va tsi i xé'e Espíritū Sántu san é nākunuu dīni kué'en nima Jésuú ne, kaka'an ña:

—Xuva, Tō'ó e dukún kan ni ñūxiví san, nata'xi ú sintiá'vi nta'a nto, tsí nañé'e ntó ña ntâ'ví san nuu i é xtúvi xu'ú nto iña ña e dóo ki'in iní i, ña e dóo tu've i. Dukuān ó de nto, Xuvā, tsí kuan ō ntío nto —ka'an ña—.

²² Xuvā kó ne, kuān o ntío ña é tā'xi ñá ko é un nti'i nūu i é iō. Nté uun xoxo ini i xoo é i'xá Xuva kō; mii tsi Xuva ko ini ña. Nté uun xoxo ini i xoo é Xuva kō; mii tsi i'xá ñá, nī ña é ncho kué'e i'xá ña é kūtuni ña —ka'an ña.

²³ Kidáā né, ito ña ñá ntini'i ña sán ne, diin diin tsi kaka'an xío ña ni ñā:

—¡Nté kui vá'ā ó xoo é kainí i nuu i é ntainí nto!

²⁴ Tsí ka'án u ni ntó tsí ña te da dí ña ka'án naa Xuva ko ni réi san ntío ña é kīnī ña sá'ā e ntainí nto, ntá tsi ña ni kivi kiní ña. Ntío ña é tekū ña sá'ā e ntátekū nto, ntá tsi ña ni kivi tekú ña —ka'an Jésuu.

Nuu i iña ñá ñuú Samaria, ña dóo va'a

²⁵ Uun mastrú leí san ne, nākuntísi ña, kaka'an ñá ni Jésuu é kōto nteé ña ña nté koo ka'an ña. Tsixe'e ña ñā:

—Mastrú, ¿nté ntú koo víi u vata koo é nī'í ko ntuvi vā'á iñá ko ntii dañu ntūvi? —ka'an ña.

²⁶ Jesuú ne, kaka'an ña:

—¿Nte ntū ó uve na'a lei e xtúví Xuva kō? ¿Nte ntū ó kaka'an, te kuiní o? —ka'an ña.

²⁷ Nantíko kōo mastrú leí san, kaka'an ña:

—“Na kuñima kó Xuva ko da kanī nima kó, nīi kué'en ini kō, kanī é kadē kuení kō né, na kuñima kó ta'an ko vata tsí ó kakuñima míi kō kúñu kō” —ka'an ña.

²⁸ Kidáā ne, kaka'an Jésuu:

—Vá'ā ó vata ō nantiko koón kaka'an. Te kuān koo viin sá'ā ne, ní'i o ntuvi vā'á iña o —ka'an ña.

²⁹ Ntá tsi mastrú leí san ne, ntío ña é nada'an ñá kúñu ñá né, tsixe'e ña Jésuu:

—Ntá tsi ¿xoo ntu é ta'an nti'xe i ko? —ka'an ña.

³⁰ Kidáā ne, nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Uun ñatí ne, ntii ña ñuú Jerusaleen, kué'en ña itsi ñuú Jericoo. Itā nti'xin ña mí ñū'u ña du'ú ne, ido dú'u ña iña ña. Nátavá ña un tsi nte dú'nu ñá ne, ē'ní ña ña. Dā náxtūvi íxí ñá ña itsi kán e dóko sá kúvi ña.

³¹ Dā ku e ví'i ne, itā nti'xin uun dutu itsi san. Iní ña ñatí san ne, dá xio diñi itsi san inteé xio ña, kue'en ña.

³² Kuan tsí o ita nti'xin uun ña'a ña levita, ñá kaxntii dūtú ne, dā ini ña ña ni'i kui'í i san ne, dá xio diñi itsi san dita ña, kué'en ñá di.

³³ Ntá tsi uun ñatí, ña vé'xi ñuú Samariá ne, dīvi tsi itsi san itā nti'xin ña di. Dā ini ña ña ni'i kui'í i sán ne, ntuntá'ví ini ña ña.

³⁴ Kidáā ne, xée ētsin ña mí tuví ña ne, dé cho'o ñá ña mí ni'i kui'í ña. Nakútsi nūu ña asete ni vínu mí ni'i kui'í san ne, kī'ní nuu ña doo. Kidáā né, xntekū ñá ña ata idú ña, dā kue'en ni'i ña ña uun ví'i mí kutuví ña. Ikan ídé ña ña kuenta.

³⁵ Tévaá san ne, ña ñuú Samariá ne, tává ña uví diu'ún kuí'xin é kué'é ña tó'o ví'i sán ne, kaka'an ñá ni ñā: “Vii kudii nto kuenta ñatí sa'a. Te kué'e nantí'i ñá iña ntó ne, nta'vi ú tē ntíko kōo u”, ka'an ña.

³⁶ Ví'i a vé ne, ká'ān: ¿Xoo ntu é ntuni i e kúvi ta'an nti'xe ñatí, ña ntúku kuí'i ña du'ú san, te kuiní o? —ka'an Jésuu.

³⁷ Ne, kaka'an mástrú leí san ni Jésuu:

—Ña ntúnta'ví ini i ña san —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'an Jésuu:

—Kué'én ne, kuan tsi kōo viin di —ka'an ña.

Dá tuví Jesuu nú vi'í Marta ni Mária

³⁸ Jesuu ni ña ntini'i ña ne, da kue'en dá kue'en ña itsi kán ne, xée ña ūun ñuu. Ikān né, uun ñad'í, ñá naní Martá ne, xé'e ña ví'i ña é kutuví Jesuú san.

³⁹ Uun ta'an ña, ñá nani Mária ne, itūví etsin ña nú d'ín Jesuu é kīni ña é kākā'an ña.

⁴⁰ Ntá tsi Martá san ne, dóo kadē kuení ña, tsi dóo iō tsíñu ñá é víi ña. Xée ētsin ña mí tuví Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Tō'ó, ¿ñā ntu te káde nto kuenta tsí ta'an kó ne, ñá te kaxnchíi tún ko nu tsiñu ko? Ká'an nto, na xnchii kúdií tun ko —ka'an ñá ni Jésuu.

⁴¹ Ntá tsi Jesuú ne, nantíko kōo ñá, kaka'an ñá ni ñā:

—¡Aí, Marta! Dōo kadē kuení o. ¿Nté kuān nte kue'e ntu núu i é kadē kuení o?

⁴² Ntá tsi uun tsi nuu i e dóo nuu á'vi. Mariá ne, é nakaxnúu ña uun nuu i e dóo vá'a é nté xoxo kivi naki'i núu i iña ña —ka'an Jésuu.

11

Dá nañē'e Jesúsú ña ntĩnĩ'i ñā nté koo ka'an ntâ'ví ña

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Uun ntuví ne, tuví Jesúsú, kaka'an ntâ'ví ña. Dā kúvi ka'an ntâ'ví ña ne, uun ña'a ña ntĩnĩ'i ñā ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Tō'ó, nañē'e ntó ntĩ nté koo ka'an ntâ'ví ntĩ vatā o nañē'e Juān Bautista ña'a, ña ntĩnĩ'i ñā —ka'an ña.

² Kaka'an Jesúsú ni ñā:

—Dā ntáka'an ntâ'ví nto ne, du'va koo ka'an nto:

Xuvā ntĩ, ña tuví e dukún kán,

na kuiko ñu'u ñā'a sán nto.

Na kĩ'xi ntuví é kixkadā kú'vē ntó ñuxiví a.

Vata tsí ó de nto e dukún kán ne,

kuān tsi koo vií nto ñuxiví a di.

³ Ta'xĩ nto é ká'xi ntĩ é vī'a é ūten.

⁴ Kada ka'nu iní nto nĩ ntĩ kuétsĩ ntĩ, vata tsí ó ntáde ka'nu iní ntĩ ni un ntĩ'i tā'an ntĩ,

ñā tanuu iñá ntĩ.

Ñá ku dā vá'a ntó é kō'xó ntéé ntĩ

é kōto ntee é ña vá'ā sán ntĩ.

Kuan kōo ka'an ntó ni Xuva kō —ka'an Jesúsú.

⁵ Kaka'an xtúku Jesúsú ni ñā:

—Vií ka o kuēntá ni: Te ūun ntó ió ña dóo vá'a tiin ni'i ntó ne, kí'in nto dava ñūu nú vi'i ña kán, ká'an ntó: “Ñā tá'xi kudii nto uni íta nto te nāki'i nteé u,

⁶ Tsí uun ña'a ña dóo vá'a tiin ni'í ú ne, dā ve xee ña nú vi'í kó kán é vē'xí ña itsi kán ne, ña túvī neé kue'en tsi é kuē'e ú ka'xí ña”, koo ka'an nto.

⁷ ¿Vá ká'an ntú ña tuví má vi'í kán: “Ñá ku natēku du'xen ntó ko, tsi xi'í ko ne, é kanti'u. E tuví ntāá u ni i'xá ko. Ña kúvi nākuntĩtsi u é tā'xi u é ntio nto”, koo ka'an ña?

⁸ Ntá tsi kaka'án u ni ntó tsí, kuān té ña ntio ña nakuntĩtsi ña é kuē'é ña é kaikán ña vá'a tiin ni'í ña ne, kué'e ña vata kaa é kantio ña vata koo é ña natekú du'xen ká ña ña.

⁹ Dukuān é kaka'án u ni ntó: Kákan ntó ne, ní'í ntó. Nantuku ntó ne, nani'í ntó di. Te nake'xen ntó xi'í ne, nakaán ña.

¹⁰ Tsí xoo é kaikan i ne, ní'í i. Xoo é kanantuku i ne, nani'í i di. Xoo é kanake'xen i xi'í ne, nakaán ña di.

¹¹ Te ūun nto é uva i'xá nto ne, tē kaikan i'xá nto tsákā é ká'xí ne, ¿vá kuē'é ntu nto i koo é ká'xi?

¹² O tē kaikan ntívi é ká'xí ne, ¿vá kuē'é ntu nto i tdu'me é ká'xi ti?

¹³ Ntá tsi ntó'o é kini ntāa ntó ne, ini nto é kuē'é nto é vá'á iña i'xá nto. ¿Ñā ntu te dií dií ka ini Xúva kō, ña é tuví e dukún kán, é kuē'é ña un tsi nte Espíritū Sántū san xoo é kaikan i ntá'a ña? —ka'an Jesúsú.

Ntáka'an ña tsí e ña vá'ā san kaxntí Jesúsú
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Uun ntuví ne, kanakuítá Jesúsú é ña vá'ā san e dé ñi'í uun ña'a ñatĩ. Dā ntĩ ne, kúvi náka'an ñā ñi'í san. Koó dā kúdu'va ña'a san.

¹⁵ Ntá tsi iō ñā ne, ntáka'an ña:

—Ñatĩ sa'á ne, kanakuitā ñā é ña vá'ā san tsí kaxe'e Belsēbuu, tó'ō e ña vá'ā, é kúvi vií ña nakūnu ña i —ka'an ña.

¹⁶ Iō ñā ne, ncho koto nteé ña ña. Íkan ñā é vií ñā nuu i e dóo ka'nu é vē'xí e dukún kán.

¹⁷ Ntá tsi kutuni Jesúsú nee e ntáde kuení ña'a sán ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Dā mí'í ká ñuú mí ntánāa núu ña ni tā'an ña ne, kunaá ñuú ña. Tē ntánāa núu mii ña nĩ ña vi'í ña ne, kiin vi'í ña.

¹⁸ Dukuān né, tē tó'ō e ña vá'ā sán naa ni tā'an í ne, ¿nté ntu koo kúvi vií? Sá'a kakā'án u ni ntó, tsi ntáka'an nto tsí kata'xi Belsebuú san é kúvi vií u nákuíta ú e ña vá'ā san.

¹⁹ Ntá tsi te kuān ó ne, ¿xoo ntu kaxe'e i é kúvi vií ña'a nto é nakuitā ñā é ña vá'ā san? Dukuān né, mii ña ntánañē'e ña tsí ña te nuu é ntaā i e ntáka'an ntó iñá ko.

²⁰ Ntá tsi te Xuva ko káta'xi ña é kákuvi vií u é kanakuítá u é ña vá'ā san ne, kani tú'un tsi é xee Xúva kō mí ntoo nto é kadā kú'vē ñā iña nto.

²¹ Te uun ñatĩ, ña e dóo ntii iní i ne, dōo iō tu'vé ña é kade ña kuenta vi'í ña ne, ñá te neé kúvi iña ña.

²² Ntá tsi te vē'xí uun ña'a, ña é dií ka ntii iní ka xtúku i é naā ñā ni ñā ne, kúvi vií ña ni ñā. Kidáa ne, nakuido ña un ntĩ'i káā é kanada'an núu ña kúñu ña nĩ é un ntĩ'i iña ñā, dá kuē'é xio ña é ido ña san.

²³ Xoo é ña kañé'e i da xe'e kó ne, kaka'an ntéé ña ko. Xoo é ña kaxntí ko é nataká u ne, da dií ka kaeté xaa ña.

E ña vá'ā é kantiko kōo
(Mt. 12:43-45)

²⁴ Tē ntĩ uun é ña vá'ā nima ñá'a sán ne, kaika ñuu itsi kán, kantukū mí'í kūtuví da'na. Tē ña ni nani'í i ne, kada kuení i:

“Ntiko kōó u, nú'ū u nú vi'i kó kǎn mí kii u”, koo kada kueni i.

²⁵ Te nāxeé ne, nani'í i nima ñátí san vata kaa uun vi'i mí dóo vá'a ntúntoo, mí dóo vá'ā o ntúva'a.

²⁶ Kidáā ne, kí'in xtūku kínakueka ú'xē ká e ña vá'ā e dií dií ka kini ntáa. Kidáā ne, un ntí'í é úná san kí'vi é ku'un nima ñátí san. Kidáā ne, dā dií dií ka natívi ña é vata kaa dí'na —ka'an ña.

Nee iña é dodíni ntí'xe

²⁷ Nii dukuan kǎka'an Jesúsú sá'ā né, uun ña'a ñadí'í, ña tuvi mé'ñū ña'a sán ne, kachu'u ntáa ña:

—jNté kui vá'a ñadí'í, ña é nakáku nto, ña é nātsitsí nto! —ka'an ña.

²⁸ Ntá tsi divi ña ne, kaka'an ña:

—jNté kui dóo vá'ā o xoo é kainí i tú'ūn é kǎka'an Xúva ko ne, dē ntaa ña! —ka'an Jesúsú ni ñá'a san.

Ña'a, ña é kīni ntáa, ntaikan ña nuu i e dóo ka'nu

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Dā dóo náta'ká nuu ña'a san mí tuvi Jesúsú ne, eni ntu'u ña kǎka'an ña:

—Ña'a, ña ntoo vevii ne, dōó kini ntáa ña. Ntaikǎn ñá nuu i e dóo ka'nu, ntá tsi ña kué'e Xuva ko ña nuu i san, mii tsi é kué'e ña nuu i é vata o kúvi ní ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Jōnaa.

³⁰ Tsí vata o kúvi Jonaa nuu i iña ña'a, ña intóo ñuú Nínive kidáā ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, kuan kōo kuvi ú nuu i iña ñá ntoo i'a vevii.

³¹ Tē xee ntúvī é kōto nteé Xuva ko ña'a, ne ñá'a ña ne, nakuntísi reina iña ñuu é tuví nte dí'ni i kǎn e dóo ikā ne, tsí'í kuétsi ña ña, tsí reiná san ne, un vá'a tsi ika vē'xí ña é kīni ña un ntí'í é ímí rei Salamuún san. Koto nto ve, tsí e xee úun ña'a, ña é dií ka ka'nu ña'a é Salāmuun.

³² Ña intóo ñuu Nínive kidáā ne, nakuntáñi ñá tē xee ntúvi é koto nteé Xuva ko ña'a sán ne, tsí'í kuétsi ña ña ntoo vevii. Tsí ña ñuu Nínive sán ne, nātívi iní ña kuétsi ña dā téku ña tú'ūn é kǎka'an Jonaá san. Koto nto, tsí e xee úun ña'a, ña é dií ka ka'nu ña'a é Jonaa.

Ñu'u é kǎxi'í nuu kúñu kō

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ 'Nté uun xoxo natúun i ñu'u é kutuví xu'u, nte é kutuví má étún san, tsí kuntekū dukun vata koo é naxí'í nuu mí kí'ví ña'a san.

³⁴ Tsí ntuxnuu kó ne, vata kaa ñu'u é kǎxi'í nuu kúñu kō kaa. Te vā'á ntuxnuu kó ne, kaní kúñu ko kǎxi'í nuu. Tē ña vá'a ntuxnuu kó ne, kúñu ko ne, kutuví nee.

³⁵ Kuenta tsí viin tsí dā nēe ini o ne, ñú'ū é ío iña o ne, kūnee.

³⁶ Te kaní tsí kúñu o ío ñu'u ne, nté un siin ña kákunee ne, kinin un ntí'í é vā'á ne, vata kaa te ñu'u kaxi'í nuu kúñu o —ka'an Jesúsú.

Dā tsí'í kuétsi Jesúsú ña faríseu ni mastrú lei

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Dā kúvi ka'an Jesúsú ne, kǎna uun ña'a ña fariseú ña é kíká'xi ña nú vi'i ña kǎn. Kúkí'ví ña, itúvi ña nú mesa kán ne,

³⁸ dā kúdu'va ña fariseú san dá ini ña tsí ña ní dē ntáa Jesúsú vátā xkoó ini ña é nta'a ña dí'na dá ka'xí ña.

³⁹ Ntá tsi Jesúsú ne, kaka'an ña:

—Ntō'ó, ña fariseú ne, ntánakate nto ata vásu ntó ní kō'o nto, ntá tsi nima ntó ne, nuu tsitu nuu i é kīni kaa e ntáde nto, e ntadú'u nto.

⁴⁰ jNté kui kuān nte túntu ntú nto! ¿Vá ña íni ntu nto tsí ña é de kú've ata i kǎn ne, divi tsi ña é idé kú've ña iní i kǎn dí?

⁴¹ Ntá tsi kué'e nto ña ntā'vi é nuu nima ntó ne, dukuān né, ntuntoo ntí'xe kaní kúñu ntō.

⁴² 'Ntá tsi jña nta'ví ide ntú nto, ña fariseu! Ntō'ó ne, dōó kuenta ntáde nto ntánakii xio nto uun ta'vi í é ū'xí san iña é un ntí'í nuu i xuku cho'o nto é nakué'e nto nta'a Xuva kō vata tsí o é kǎka'an leí san, ntá tsi ña ntáde nto kuenta tá'an nto te vii nto é vā'á ní ña; ntē ña ntákuinima ntó Xuva kō. Sá'ā é kantio é vii ntó da ntánakué'e nto nta'a Xuva kō é káduku ntēe ña.

⁴³ 'jÑa nta'ví ide ntú nto, ña fariseu!, tsi nú vi'i mí ntánataká nuu nto ne, dōó ntio nto é kuntōo nto nte nuu i kán ne, dōó ntio nto é kuiko ñu'u ña'a san nto itsi mí ntaika nto.

⁴⁴ 'jÑa nta'ví ide ntú nto! tsí ntō'ó ne, vata ntáa ñañā é ña díto tuvi má ñu'u kǎn ntáa nto. Dā nēní tsi ña'a san, ntaido ntita ña —ka'an Jesúsú.

⁴⁵ Kidáā ne, nantíko kōó uun mastrú leí san, kaka'an ña ní Jesúsú:

—Mastru, dá kuān ó kaka'an ntó ní ña tsikán ne, vata te kaka'an kīni nto ní ntí dí —ka'an ña.

⁴⁶ Ntá tsi kaka'an Jesúsú:

—¡Ñā nta'ví ide ntú nto di, é mastrú lei nto! tsí ntánakuído nto ña'a san da nte koo é ña kutíi ká ña. Ntá tsi ntō'ó ne, nté un siin ña nchó tiin nta'a nto.

⁴⁷ ¡Ñā nta'ví ide ntú nto! tsí vatā o dé ñata ntō, ña intōo kídaā e é'ní ña ña ntáka'án naa Xuva ko ne, kuan tsí ó ntáde nto di e ntáde vá'a nto ñaña ñā.

⁴⁸ Sá'ā é kata'xi kuenta é kūtuni tsí dadii tsi nima ntó ni ñata ntō, ña intōo kídaā. Divi ñata ntō san é'ní ña ña ne, divi ntō ntáde vá'a nto ñaña ñā.

⁴⁹ "Tsi kaka'an Xúva kō, ña dóo ki'in iní: "Taxnúu ú ña ka'án naa kó ni pūstrú ko mí ntoo ña. Iō ñá ne, ka'ní ña'a san ña. Iō ñá ne, kada xení ña'a san ni ñā." Kuan o ka'an ña.

⁵⁰ Dukuān é vevii ne, Xuva kō ne, ntákan ñá kuenta ñá'a, ña ntoo vevii, kuenta iña níñi e éti un ntí ntí ña ka'án naa Xuva ko, ña é xi'i un tsi nté da iñi ntu'u nūxivi sa.

⁵¹ É'ní ña ña ntáka'án naa Xuva ko nte ntúvi di'na da é'ni ña Abeé san un tsi da nte rkontúvi da é'ni ña Zacaria. É'ní ña ña má ūkún kán mé'ñū nú naa kan ni má vi'í e dóo kuikó san. Dukuān é káka'án u tsí Xuva kō ne, ntákan ña kuenta iña ñá xi'í san ni ña é ntoo vevii.

⁵² ¡Ñā nta'ví ntu nto, mastrú lei!, tsi dóo kutu ni'i nto ntakáá xi'i mí ntákūtú've ña'a san. Ntē ña ntakí'vi mii nto, ntē ña da vá'a nto é k'í'vi ña'a, ña é ntio i é kūtú've i —ka'an Jesús.

⁵³ Dá kakā'an Jesús nuu i sá'ā ne, mastrú lei san ni ña fariseú san ne, dóo kudiin ñá ni ñā. Eni ntu'u ña ntánakutsu'un ña ñā é ña te da díi nuu i tsixe'e ña ñā.

⁵⁴ Iní xu'ū ñá te neé nuū i é kūvi xnteé ixi ñá ña kuenta iña tú'ūn é káka'an ña.

12

Kanañe'e Jesuu kuénta iña ña é da miñ rki xaa i kaka'an

¹ Dukuān ne, ñá tē nté kaa nté kaa ña'a náataká nuu ña. Uun ito tsi ntaédin nuu ta'an ña. Dā éni ntu'u Jesús kaka'an ñá ne, di'na tsi ña ntini'i ña kaka'an ñá ni ñā:

—Kuenta tsí vii nto ni u'xen iā ña fariseu. Tsi divi ña né, da rki xaa ña odo ntáka'an ña, ñá te kanii nima ñá ntáka'an ña.

² Tsi ña túvī nee iña é koo xū'ú iña ko é ña nátidito; nté ña tuvī ne nuu i é nté xoxo kiní i.

³ Dukuān ne, un ntí ntí e ntáka'an nto mí neé san ne, kūtuni ñá'ā san mí kaxi'í nuu ntuve ngántii san. Nēe é diin diin tsi

ntáka'an nto dá kánti'ú xi'i ntó ne, uun ito tsi kachu'u ña, ka'an ña nté rki vi'i kan.

Xoó ntu é ū'vi nti'xe ko
(Mt. 10:26-31)

⁴ Ntō'o e dóo vá'a tiin ú ni ntō ne, kaka'án u ni ntō é ña ku u'ví nto xoo é ka'ní i kúñu kō. Tsi te kúvī ne, ña túvī nee é kuvi vii ka ñá ni kō.

⁵ Ntá tsi kaka'án u ni ntō xoo é díi ka u'vī nto. U'vī ntó ña é kúvi naki'i ntuvi iña nto ne, da katé nuu ña nto dô'vi kan. Divi ñā é u'vi ntí'xe nto ña.

⁶ ¿Ñā ntu te kadíko ña ū'un láa san é ūvi kúdi diú'un san? Ntá tsi nté uun ti ña kakunáa ini Xúva ko tī.

⁷ Divi ntō né, un tsi nté idi díki nto ntánté'vi kui kui uun. Dukuān ne, ñá ku u'vī nto. Tsi divi ntō ne, díi díi ka nuu á'vi nto é vata ntáa láa, kiti é ña te da díi san.

Xoo é nakini i Jesuu núu ña'a
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsí un nti'i ntō xoo é kanakiní i ko nuu ña'a san vevii ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, nakini u ña nuu ánje Xuva kō kídaā.

⁹ Ntá tsi xoo é kākuka'an nuu i é ká'án i iña ko nuu ña'a san vevii ne, kuan kōo vii u ni ña nuu ánje Xuva kō kídaā.

¹⁰ Da xōo ka é ka'an ntée i ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi vevii ne, kuvi kada ka'nu iní Xuva ko ni ñā. Ntá tsi xoo é ka'an kini i iña Espiritū Sántū ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ñā.

¹¹ Tē kue'en ni'i ña nto vi'i mí nataká nuu ña Israeé ne, o k'ín ni'i ña nto ntá'a ña kaxntēku kú've sán ne, o ntá'a ña tsiñu na'nu i ne, ñá ku kadā kuení nto nté koo nantiko kōo ntó, nee é ká'an nto.

¹² Tsi tē xee úra i é ká'an ntó ne, Espiritū Sántū sán nañé'é ña nto nté koo ka'an nto —ka'an Jesús.

Nee e dóo xii kaa iña ñá kuika

¹³ Uun ñā'a, ña nuu ta'an mé'ñū ña'a sán ne, kaka'an ñá ni Jesús:

—Mastru, ká'an nto ni éni ko, na tā'xi na é kāduku ntée ú iña uvá nti —ka'an ña.

¹⁴ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Xoó ntu kaka'an i é kadā kú've u iña nto, é kē'nté dava ú iña nto? —ka'an ña.

¹⁵ Kidáa ne, kaka'an xtúku ña ni ñā'a san:

—Kuenta tsí vii nto tē ña kuné'ū iní nto é ió iña ta'an nto. Tsi ña te nee é ió iña ko é kade i é vā'a koo kuntoo o nūxivi sa —ka'an Jesús.

16 Kidáā né, ntaa ña ni ñā uun nuu i:

—Uun ñatī, ña dóo kuikā né, dōo vá'a kúvī é tātá ña.

17 Kidáā né, dōo dé kuení ña, kaka'an ña: “¿Neé ntu vii ú ve? Tsí ña túvī ka mí'ī natsoo vá'a u é tātá ko”, ka'an ña.

18 Dā dé kuení ña, kaka'an ña: “É Iní u neé vii ú ve. Nakīn ú a vi'i atā sán ne, dá xntītsí u uun é díí ka ka'nu ka. Ikan nātsu'un vá'a ntí'ī u é tātá ko ni un ntí'ī é ió iñá ko.

19 Kidáā ne, ká'an mīi ú ni nīmá ko: Nima mí ko, ñā ñā ne, ñā tē nté kaa iña o é ntoo vá'a ve. Kutuvín da'nan ve. Ka'xín ne, ko'on; na nākunuu dīnī nima o.” Kuan kōo ka'an ña.

20 Ntá tsi Xuva ko ne, kākā'an ña: “¿Nté kuān nte túntun ntun! tsí niñú ve kuvín. Iña o é ntoo vá'a ne, ¿xōo ntú iña i kúvī?”, ka'an ña.

21 Dukuan o ntákuvi ña'a, ña e ntátsoo vá'a dokuika iña mīi i, ntá tsi dóo nta'vī ñā nuu Xuva ko —ka'an Jésuu.

Kade Xuva ko kuēnta í'xá ña
(Mt. 6:25-34)

22 Kaka'an Jésuu ní ña ntini'ī ñā:

—Sá'a ká'án u ni ntō: Ñá ku dē kuení nto nee é ká'xi nto; ntē ña ku de kueni nto nee é ku'un kutávi nto.

23 Tsí ntuvi iña kó ne, díí ka nuu á'vi é vāta kaa é ká'xi o. Díí ka nuu á'vi kúñu kō é vāta kaa dóo é ku'un o.

24 Koto nto nté o de rkáka san: Ñá katá'xi ti é tātá, ntē ña katá'vi ti, ntē ña tuvi mí'ī ntánatsoo vá'a ti iña tí di. Ntá tsi Xuva kō ne, kaxé'e ña é ká'xi ti. Ntō'ó ne, ¿ñā ntu te díí díí ka nuu á'vi nto é vāta ntáa láa san?

25 Nté uun ña'a nto ña kuví vii nto é kuē'nu ka kúñu nto, nté un síin ka, kuān te dóo kadā kuení nto.

26 Tē ña kuví vii nto nte un síin sá'a ne, ¿nté kui ntádē kuení ntu nto tuku nuu i?

27 'Kóto nto nté o ntaé'nu láa san, é ntē ña ntáde tsiñu ne, ntē ña ntánakuido xu've. Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsí rei Salamuún ne, kuān te dóo va'a kue'en dóo ñá ne, ñá tē nté sa vá'a ito ña é vata ntáa láa san.

28 Te Xuva ko kaxé'e ña e dóo vá'a ito ku'u é kaa má kú'ú kán vevíi ne, tevāá ne, tutun kuví ne, ¿ñā ntu te díí ka kue'e kuenta víi ña nto nēe é ku'un nto, ntō'o é ña ntákuinti'xe nto?

29 Dukuan ne, ñā ku nantí'ī nto iní nto é ntuku ntō é ká'xi nto.

30 Tsí ña'a, ña é ña ini Xúva kō né, dōo ntaítsu'un ña iña é un ntí'ī nuu i sá'a. Ntá

tsi ñā ñā ntō né, ió uun Xuva ntō, ña é Iní nee é ntátaan núu nto.

31 Ntukū nuu iní nto nēe e vá'ā é vii nto é ntio Xuva ko ne, ní'ī ntō é un ntí'ī nuu i sá'a.

Natsoo vá'a o é nuu á'vi iña ko e dukún kán
(Mt. 6:19-21)

32 'Ñá ku u'vī ntó, a le'ntu mí ko. Ñá tē nté sa titín nto, ntá tsi Xuva kō ne, ió ñá dodíni é tā'xi ña nto é vā'á iña ña.

33 Nadiko ntō é ió iña nto ne, dá kué'é nto ña ntátaan núu i san. Kuan kōo kavá'a nto itín nto é ña kakuatā é kuntōo vá'a iña ntó e dukún kan ntii dañu ntūvi. Tsi íkán ne, ña kakí'vi ña du'u, ntē ña kadúku tí iña ko.

34 Mí'ī ntōo é nuu á'vi iña ntó ne, ikan kuntōo nima ntó di.

Kantio é kōo tú've ko

35 'Na kōo tú've nto du'nu nto ni ñū'u é nātūn nto.

36 Vii nto vata tsí o dé ña ntáde tsiñu, ña ntántétu tó'o i, ñā é ñe'e mi tánta'a ña'a. Tē náxee ñá ne, kanake'xen ñā xi'í ne, ura tsí i nakaan.

37 Nté kui dīni tó'o ña ntáde tsiñu san e ntántito ña te naxéé ña. Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí ñā ñā ne, náakuntéé ña donúu ñā ne, da ká'an ñā tsí na kuntōo ña ntáde tsiñu san nú mēsa ñá ne, mii to'o ñā tsu'un ko'o ña é ká'xi ña.

38 Nté kui vá'a ña ntáde tsiñu san, tsí kuān te davá ñūú ne, o e ve'xi túvi ne, ntántito ña tē nēe tó'o ñā.

39 Na kūtuni nto sá'a. Tē dí ini tó'o vi'i san neé ura ká'xi ñá du'ú san ne, koo tú've ña kuntétu ña. Ñá kué'é ña itsí é ká'vi ña du'ú san má vi'í ñā é ká'xi ña iña ña.

40 Kuan ñā ñā ntō dí ne, na kōo tú've nto, tsí dá nēe iní nto ntuvi dá ña ntántétu nto xee ña vexkúvi ñatī —ka'an Jésuu.

Ñā ntáde tsiñu vā'á nī ña ntáde tsiñu, ña é ñā vā'ā
(Mt. 24:45-51)

41 Pedrú ne, katsixe'e ñā:

—Tō'ó, ¿vá kantáa ntu nto nuu i sá'a é da mii tsi iña mii ntí ne, o iña un ntí'ī ntí'ī ña'a san? —ka'an ña.

42 Kaka'an Tó'o kō:

—¿Xoó ntu é ña ntáde tsiñu odo nūu, ña é díí ka vā'a, ña é díí ka kade ntaa, ña é kākā'án tó'o i é kodo nūu ñá iña ñá ntoo nú vi'í ñā é kué'é ña é ká'xi ña te xee úra i?

43 ¿Nté kui vá'a ña ntáde tsiñu, ña kade ntaá san! Tē náxee tó'o ñā ne, é un ntí'ī kade ntaa ñá vatā o uvé tsiñu ña.

⁴⁴ Nuu é ntāa ntí'xe i é kāká'an u tsi tó'o ña ne, xtuví ñá ña é kuēnta víi ña é un ntí'í é iō iña ña.

⁴⁵ Ntá tsi te ña ntáde tsiñu san kade kuení ña tsi kukuí ka dá nāxee tó'o ña ne, kani ntu'u ña kadā xení ña ni ña ntáde tsiñu ní'i ña, te tíi, te ñadí'i ne, kani ntu'u ña é kō'o ña, é ká'xí ña, é kada ki'vi ña.

⁴⁶ Kidáa ne, da nēe iní tsi ña naxee tó'o ña ntuvi dá ña kantétu ña, tsi ña íni ña neé ura naxée ña. Kidáa ne, naki'i ña tsiñu ña ne, natee xío ña ña é k'ín ñá ni ñá'a, ña é ña ini de ntāa san.

⁴⁷ Ña ntáde tsiñu, ña é iní nēe e ntío tó'o i ntá tsi ña te ió tu've ña, ntē ña ni de ntāa ña é kāká'an tó'o ña né, dōo naká'xi va'a tó'o ña ña.

⁴⁸ Ntá tsi ña ntáde tsiñu, ña e ñá ini nee e ntío tó'o i ntá tsi idé ña nee iña e ñá ini ña ne, ní'i ña é ntō'o ña di, ntá tsi ña dōo nee. Tsi xoo é dií ka kue'e ní'i i ne, dií ka kue'e kantio é kue'é ña ña nguí san. Xoo é dií ka kue'e ntada ña kuénta ntá'a i ne, dií ka kue'e kantio é kada ntaa ña.

Kī nteé xio ta'an ña'a san kuenta iña Jesús
(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Vé'xí u e xntee ñu'u ú ñuxiví sa. ¡Dōo ntio kó tē dí kai'xi veví!

⁵⁰ Iō úun nuu i e dōo nto'o kó rkontúvī ne, un vá'a tsi kantí'i iní ko un tsi da nte inú kava.

⁵¹ ¿Vá vē'xí ntu ú vata koo é kuntoo vá'a ña'a san ñuxiví sa, te kuiní nto? ¡Ña'a ní san! tsi ve'xí u é kii nteé xio ta'an ña'a san kuenta iña ko.

⁵² Tsi un tsi nte veví ne, kii nteé xio ta'an ña'a. U'un ñá'a san uun tsi ví'i ntoo ña. Uni ñá'a ña naa núu ña ni ña uvi ñá'a sán ne, ña uvi ña'a sán ne, naa núu ña ni ña uni ñá'a san.

⁵³ Uva i ne, naa núu ña ni i'xā ña. I'xá ña ne, naa núu ña ni uva ña. Di'i ña ne, naa núu ña ni dióko ña. Diókó ña ne, naa núu ña ni di'i ña. Nuntí ña ne, naa núu ña ni énu ña. Énú ña ne, naa núu ña ni ñuntí ña —ka'an Jesús.

Nuu i nté koo kuvi ntuvi sa'a
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Kaka'an Jesús ní ña'a san:

—Tē íni nto tsi ñu'u vikó san xe'e i kán ne, ura tsi ntáka'an nto é kīn davi. Kuan kōo kuvi ntí'xe.

⁵⁵ Dá kañu tatsin xe'e i kán ne, ntáka'an nto é vē'xí ntuvi ka'ni. Kuan kōo kuvi ntí'xe.

⁵⁶ Nto'ó ne, da mii tsī rkí xaa nto nteku é ntáka'an nto. Nto'ó e dōo íni nto é ká'an nto nté koo kúvi e dukún kan ni ñuxiví a ne, ¿nté kuí ña ntáñe'e dikí ntu nto núu i é kata'xi Xuva kō nté koo kuvi ntuvi é ntoo o vevii?

Koón ntiin é ntūvá'an nī ña ntaínchu'vi o
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿Nté kui ña káde kú'ven míin nee é vā'a iña nto?

⁵⁸ Tē xoó ña'a kí'in ní'i ña o nta'a ña tsiñu i é tsi'i kuétsi i o ne, koón ntiin nātiin vá'an ni ña itsi kán vata koo é ña kí'in ní'i ña o nta'a ña tsiñu i san. Tsi tē ña tsiñu i san ntada ña o kuénta ntá'a sntadún san ne, xnuu kutu ña o viutun.

⁵⁹ Kaka'an u ni o tsi ña ntiin viútun san un tsi da nte ntá'vin ntí'in é kakan ña —ka'an Jesús ni ña.

13

Kantio é nadama o nima ko

¹ Ntuvi tsikán ne, iō ñá san ne, kué'en ña mí tuví Jesuú ne, ntaa ña ni ña tsi Pilatú san ne, ē'ní ña ña ñatí, ña ñuú Galileá ne, da nádaká ña niñi ña ni niñi kití san é kué'é ña doméni iña Xuva ko.

² Jesuú ne, kaka'an ña:

—¿Vá dií ka ntu iō kuetsí ña kuān o kúvi san é vata ntāa ña ñuú ña, te kuiní nto, é kuān o ntó'o ña?

³ Ka'an u tsi ña'a. Ntá tsi ña'vi nto, tē ña nadáma nto nima ntó ne, un ntí'i ntō kuví nto di.

⁴ Un ntí'í ña xe'un uni ñá'a san xilí ña da núu ví'i dūkun é nani Silūeé ne, ¿dií ka ntu iō kuetsí ña é vata ntāa ña é íntoo ñuú Jerusaleén, te kuiní nto?

⁵ Ka'an u tsi ña'a. Ntá tsi ña'vi nto, tē ña nadáma nto nima ntó ne, kuví ntí'i ntō di —ka'an ña.

Kuenta iña utun é ña kakí kití i

⁶ Kidáa ne, kantáa Jesús núu i sá'a:

—Uun ñatí ne, í'xi ña uun utun ígu ñu'u ña. Kué'en ña kūkoto ntódo ña te kākii kití ígū sán ne, nté uun tí ña kākii tí.

⁷ Kidáa ne, kaka'an ña ni ña kade kuenta útun san: “Koto nto tsi é uni kuía é kaki'xi da tā'an u ne, nté uun ígu sán vata ní'i ko tí. Nakīn nto utun tí vata koo é ntūníné ñu'u san, tsi é ntaā i é ntitsi”, ka'an ña.

⁸ Ntá tsi ña kade kuenta útun sán ne, kaka'an ña: “Na kūntitsi míi ka uun kuía, nīi dukuan naxtívítá u nte'u nú ditsín i ne, dá tsōo ú cho'o é kué'nu vá'a.

⁹ Te kīi kiti i kidāā ne, vá'a ō. Tē ña'á ne, dá nakān nto", ka'an ña. —Kuan ō ntāa Jesuu nuu i sá'a.

Dā ntavá'a Jesuu úun ña dī'í, ña kúti'í

¹⁰ Uun ntuvi dá iō dá'nā ne, kanañe'e Jesuu ñá'a san nú vi'í mí ntánataká nuu ña Israeé san.

¹¹ Ikān tuvī uun ña dī'í, e xé'un uni kuía é nchokuví ña. Tsí uun é ña vá'ā san dé ti'í ñā. Ña ni kúvi ntuntāa ña nté un sīn.

¹² Dā íni Jesuu ñá ne, kāna ña ña, kaka'an ñá ni ñā:

—É ntuvá'an kui'i o vé —ka'an Jéssuu ni ña.

¹³ Kidāā ne, xntee tá'an Jesuu ntá'a ña ñadī'í san. Ura tsí i ntuvá'a ña ne, dā éni ntu'u ña kaka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō.

¹⁴ Ntá tsi tó'ō vi'í mí ntánataká nuu ña ne, dóo kúdiin ña tsí ntavá'a Jesuu ñá'a san ntuvi dá iō dá'na ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Íñu ntuvi iō é kada tsiñu ō né, ña tsi ntūvi é kúvi ki'xi nto dá kuchō'o nto; ñá te ntūvi dá iō dá'na san ki'xi nto —ka'an ña.

¹⁵ Kidāā ne, kaka'an Jéssuu:

—Ntō'ó ne, da miī rki xaa nto nteku e ntáka'an nto. ¿Ñā ntu ntánantuté nto duntiki nto ni búru nto é kī'in ti kiko'ó ti ntute ntuvi dá iō dá'na san?

¹⁶ Tsí ña dī'í sa'á ne, tatá vi'í Abraan ña, ntá tsi é kúvi xé'un uni kuía e nteé kīmi ña kuī'i sá'a é xé'é é ña vá'ā san ña. ¿Vá ñā ntu kuvi nakuitá u kui'i ña ntuvi dá iō dá'na? —ka'an Jéssuu.

¹⁷ Dá kā'an Jéssuu sá'ā ne, un nti'í ñā ntaínchu'vi ña kúka'an nuu ña é kuān ó kaka'an Jéssuu ni ña. Ntá tsi ña'a sán ne, dóo diní ña e dóo ka'nu nuu i é idé Jesuu.

Kuenta iña tsikān kuli

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Kidāā ne, kaka'an Jéssuu:

—¿Nté ō ntu mí kadē kú'vé Xuva kō? ¿Nee iñá ntu é kuvi ntada dadīi o?

¹⁹ Vata kaa kudīi uun tsikān kuli é kuetsi kué'en e kai'xi uun ñatīi má iña ñá kán ne, kēne un tsi da nte kúvi utun. Kuka'nu ne, un tsi nte láa, kiti ntaíko, de vá'a ti taka tí nta'a i —ka'an ña.

Kuenta iña ú'xen iā

(Mt. 13:33)

²⁰ Ntá tsi kaka'an Jéssuu di:

—¿Nee iñá ntu ntada dadīi ú vata kaa mí kadē kú'vé Xuva kō?

²¹ Tsi mí kadē kú'vé Xuva kō ne, vata kaa uun ti'nti ú'xen iā e kī'i uun ñadī'í san ne,

dā nadaka ña u'xen san ni uni xkú've utsi trigu un tsi da nte náneñu vá'a ú'xen san —ka'an Jéssuu.

Xi'i mí ña ni'i

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jesuu ne, itā nti'xin ña ñuú na'nu ni ñuú kuetsi, kanakuā'a ña ña'a san mí ita nti'xin ña.

²³ Uun ña'a ñá ne, kēne ña, kaka'an ña:

—Mastru, ¿ñā titín ntu ña'a san, ña é kanakáku? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

Jesuu ne, kaka'an ña:

²⁴ —Koó ntii nto kúki'vi nto xi'i mí ña ni'í san. Tsí kaka'án u ni ntō tsí ña te da díi ña'a ncho ki'ví ña, ntá tsi ña ni'í ña é kī'ví ña.

²⁵ Dā nákadí Tó'o vi'í san xi'i ñá ne, ntō'o é ñu'u miī nto kī'i kán né, nake'xen ntō xi'í san, ká'an ntō: “Nakaán nto xi'i nto, na kī'ví nti”, koo ka'an nto. Ntá tsi ña ne, ká'an ña: “Ntō'ó ne, ntē ñá íni u mí vé'xí nto”, koo ka'an ña.

²⁶ Kidāā ne, kani ntu'u nto kā'an nto: “Nti'í ne, ē'xí dadīi nti ni ntō; xi'í dadīi nti ni ntō dí. Tsí nakuā'a nto ña'a san itsi ñuú miī nti”, koo ka'an nto.

²⁷ Ntá tsi nantiko kōo ñá, ka'an ña: “É kaka'án u tsi ñá íni u nto. Kii nteé xio nto ko, tsí un nti'í ntō ntáde nto é kīni kaa.” Kuan kōo ka'an ña.

²⁸ Ikān ne, kueku nto ne, naka'xí ka'ñi nto nú'u nto tē íni nto Abraan ni Ísaa ni Jácoó, ni ūn nti'í nti'í ña ka'án naa Xuva ko tsí ntoo ña mí kadē kú'vé Xuva kō. Ntá tsi nto'ó ne, é ñu'u miī ntō kī'i kán.

²⁹ Xéé ñā'a, ñá vé'xí dā mí'í ká diñi ñuxiví sa, kixkúntōo ña, ka'xí dadīi ña ni Xuva kō mí kadē kú'vé ña.

³⁰ Kini nto tsi kidāa ne, iō ña'a vevií ne, dóo na'nu ña'a ña i'a ñuxiví sa, ntá tsi ña na'nu ñá'a ká ña nta'a Xuva kō. Iō ñá'a é ña te na'nu ñá'a ña í'a ne, ña ñā e dóo na'nu ña'a ña nta'a Xuva kō —ka'an Jéssuu.

Ēku nteé Jesuu ñuú Jerusaleen

(Mt. 23:37-39)

³¹ Ntuvi tsikán ne, xéé ña fariseu, kaká'an ña ni Jéssuu:

—Ntaka nto i'a, tsí Heródē sán ne, ncho ka'ní ña nto —ka'an ña.

³² Ntá tsi ña ne, nantíko kōo ñá, kaka'an ña:

—Kue'ēn ntó ne, ka'an nto ni ñukuíi tsikan tsí vevií ni ūtén ne, nakuita ká u é ña vá'ā san ne, ntavá'a ká u ña nchokuví san di. Ídá ne, nti'í tsiñu ko.

³³ Ntá tsi kantio é kī'in ka ú itsi kán vevii ni ütén ni ídá dī. Tsi ña kúvī é kúvī ña ka'an naa Xuva ko tē ña te ñuú Jerusaleén kuví ña. Kuan kōo ka'an ntó ni nā —ka'an Jéssu—.

³⁴ 'iDōo u'vi kakúvi ko kuenta iña nto, ña ñuú Jerusaleen! 'i Tsi ntaé'ní nto ña e ntáka'an tú'un Xuva kō ne, ntáxé'e xuu nto ña é taxnuu Xuva ko kuēnta iña nto! 'i Nā tē nté kaa ki'in itō ncho nataká nuu ú i'xá nto vatā ó de tsú'un san é kánataká nuu ti i'xá ti mā nti'xin ti, ntá tsi ña ni ntío nto!

³⁵ Koto ntō tsí xtuvī mii Xuva ko vi'i nto ve. Ntá tsi kaka'an u ni ntō tsi nté uun ito ká ña kīni ntó ko un tsi da nté tē xee ntúvi é ká'an nto: “'i Nté kui vá'a ó é vē'xí ña vé'xi kuenta iña Xuva ko!”, koo ka'an nto —ka'an Jéssu.

14

Dā ntavá'a Jesuu úun ñatī, ña é katsitu kuññu

¹ Uun ntuví dá iō dá'na ne, kué'en Jéssu, kúka'xí ña nú vi'i ña odo nūu iña ñá fariseu. Ntaíto xū'ú ña nguūi san nté koo vii Jesuu.

² Ikān tuví nuu Jéssu úun ñatī, ñá katsitu kuññu.

³ Jesuú ne, tsixe'e ñā mastrú leí san nī ña fariseú san, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Vá kúvi ntu ntavá'a ú ña nchokuví san ntuví dá iō dá'na, ó ña kúvi ntu? —ka'an ña.

⁴ Ña'a sán ne, diin diin sá kantóo ña. Kidáa ne, kī'i Jesuu ñá nchokuví san ne, dā ntavá'a ña ña, dā nátaxnūu ña ña é na nū'u ña.

⁵ Kaka'an ñá nī ña fariseú san:

—¿Vá iō ntú nto te i'xá nto o te dūntiki nto kó'xo nuu ti ini pusu kán ne, vá ña natavá ntu nto ti, kuān te ntuví dá iō dá'na? —ka'an ña.

⁶ Ña ni kúvi nantiko kōo kue'en tsí ña é káka'an Jéssu ni ña.

Núu i ña ña kakana ña mí kātánta'a ña'a

⁷ Dā íni Jesuu tsí ña'a, ña xee vi'i viko sán ne, ntánakaxnúu ña mí'i e dóo vá'a o é kuntōo ña nú mesá san ne, kaka'an Jéssu ni ña núu i sá'a:

⁸ —Tē xoó kakana i é kī'in ntó viko mí kātánta'a ña'a sán ne, tē xee ntó ne, ñá kú xkutúvi ntō nte nuu i kan, tsí te kī'xi tuku ña'a, ña é dii ka ka'nu ña'a é divi ntō ne,

⁹ kidáa ne, xéé ña é kána ña nto ntuví ntó ne, ká'an ña ni ntō: “Xio kudii kutuví nto, tsí ña sá'a ne, kutuví ñá i'a”, koo ka'an ñá ni

ntō. Kidáa ne, kuka'an nuu nto nakuntítsi nto, kikutúvi nto un tsi nte ata i kan.

¹⁰ Ntá tsi tē xee ntō mí kākana ña nto é kīka'xi nto ne, kúkutúvi nto un tsi nte ata i kan. Kidáa ne, tē xee ña e kána nto sán ne, ká'an ñā: “Kuítā nti'xin nto nte nuu i san”, koo ka'an ña. Kidáa ne, kuiko ñu'u ñā ntántoo nú mesá san nto.

¹¹ Tsi xoo é kade ka'nu mii i kúñu i ne, tē kúvi ne, ní'i ñā doka'an; ntá tsi xoo é dutsi i vevii ne, rkontúvi ne, dii ka kuka'nu ña'a ña —ka'an Jéssu.

¹² Kaka'an xtúku ña ni ñatī, ña e kána ña: —Dá káde vá'a nto é ká'xí ña'a nú vi'i nto kán ne, ña ku kána nto ña e dóo vá'a tiin ní'i ntō, nté éni nto, nté ñavi'i nto, nté ñā kuika, ña ntoo etsin nú vi'i ntō. Tsi divi ñā né, kána ña nto dī é kíká'xi nto nú vi'i ña kán né, kuan kōo ntúdadī ña ni ntō.

¹³ Ntá tsi da ntáde nto viko ne, kana nto ña ntá'ví san, nī ña e dúkuan ntá'ví da káku, nī ña natīn i san, ni ña kuáá san dī.

¹⁴ Kidáa ne, dōo diní nto. Tsi divi ñā ne, ña kúvi ntudadī ña ni ntō. Ntá tsi divi ntō ne, ní'i nto é vá'a iña nto ntuví te ntóto ña'a, ña é íde é vá'a ñuxiví sa —ka'an Jéssu.

Núu i ña viko ká'nu é edé uun ñatī (Mt. 22:1-10)

¹⁵ Dā téku ña sá'a ne, uun ña é tuví nu mesa kán ne, kaka'an ñá ni Jéssu:

—'i Nté kui vá'a o xoo e kae'xí dadī i mí kadē kú've Xuva kō! —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Uun ñatī ne, dōo ka'nu viko idé ña. Nā tē nté kaa ña'a san kána ña é kíká'xi ña.

¹⁷ Dā xee ura i é ká'xí ña ne, taxnūu ña ña kade tsiñu iña ña é kúkoto ñá ña'a san: “Kue'én ntó ve, tsi é iō tu've nti'i”, ka'an ña.

¹⁸ Ntá tsi un ntií ntií ñá ne, éni ntu'u ñā ntáka'an ña nté kui ña ni kúvi kī'in ña. Nā é kúvi ūun sán ne, kaka'an ña: “Ñu'u da ve ñíi ú ne, kantio é kī'in u kikoto ntódo u. Vií nto da xē'e, kada ka'nú ini nto nī ko tsí ña kúvi kī'in ú ve”, ka'an ña.

¹⁹ Tuku ña'a ne, kaka'an ña: “Dā ve ñíi ú u'un ná'a dūntiki ne, kantio é kikoto ntée ú ti tē va'a ti. Vií nto da xē'e, kada ka'nú ini nto nī ko”, ka'an ña.

²⁰ Ña uun ká xtuku sán ne, kaka'an ña: “Xu'ú ne, dā ve kúvi tánta'a ú ne, dukuān ne, ña kúvi kī'in u”, ka'an ña.

²¹ Dā náxee ña táxnūu ñá ne, kantaa nti'i ña nī tó'o ña nee iña é káka'an ñá mí ñe'e ña. Kidáa né, kúdiin tó'o ña ne, kaka'an ñá

nī ña kade tsiñu iña ña: “Kuē'en náne'en nú á'ví kan ni itsi ka'nu kán, ni da kanií má ñūú san, dá kuntēkan ña nta'ví san, kixni'in ña i'a, ni ña dúkuan ntá'ví da káku, ni ña kuáá san, ni ña natín sán di”, ka'an ña.

²² Dā ku e ví'i ne, nāxee ña táxnuu ña, kaka'an ña nī tó'o ña: “É de ntáa u é kaka'an nto, ntá tsi dóo kaniné ka”, ka'an ña.

²³ Kidáā ne, kaka'an tó'o ña ni ña: “Kuē'en ítsi na'nu kan ne, kuē'én un tsi nte nu ráxa kán, ká'an ni da xóo ka ña'a, kuétsi é viin ña na k'xi ña vata koo é na tsiñu ña ma ví'i ko.

²⁴ Tsí kaka'án u ni ntó tsi nté uun ña'a, ña kana dí'na ú ne, ña nī'i kué'en tsi ña é ká'xi ña”, ka'an tó'o ña —ka'an Jesús.

*Nuu i é ntii tū'un é kuntikin ó Cristu
(Mt. 10:37-38)*

²⁵ Ñá tē nté kaa ña'a ntántikin ña Jesús. Jesuú ne, xkokōo ña ata ña, kaka'an ña ni ña'a san:

²⁶ —Tē xoó ña'a k'xi ña é ncho kuntikin ña ko ne, ña kúvi vii ña tē ña díi ka kue'e ntío ña ko é vata kaa ntío ña uva ña ni di'i ña, ni ñadi'i ña ni i'xá ña, ni enī ña ni tā'an ña, nī kúñu mii ña di.

²⁷ Tsí ña kúvi vii ña tē ña ntío ña nākunáa ña kúñu ña é kuntikin ña ko.

²⁸ Te iō ntó ne, ntio nto é xntitsi ntó vi'i ka'nu ne, ¿vá ña ntu te di'na kutuvi nto kadā kueni nto nté kaa nant'i nto, te xēe tá'an ntu diu'un nto é kúvi kuntitsi?

²⁹ Tē ña ne, xtuvī ntó etí vi'i sán ne, é ntaā i kutuvi dava. Un ntí ntí ña kaini ne, kani ntu'u ña ka'an kini ña iña nto:

³⁰ “Ñatí sa'á ne, eni ntu'u ña káde vá'a ña vi'i ña ne, ntē ña ni kúvi vii ña nant'i ña”, koo ka'an ña.

³¹ Ó te uun rei san ncho víi ña du'xen ni tūku rei ne, ¿vá ña ntu te di'na kutuvi ña kadā kueni ña te xēe tá'an u'xi míil sntadun ña é kōo ntii ña vii ña du'xen ni tūku rei, ña ió oko míil sntadun i?

³² Tē ini ña tsí ña kúvi vii ña ne, taxnūu ña tú'ūn nta'a tuku rei san dá tui ika ká ña é kákan ña e nté koo kuntōo vá'a ña ni ña.

³³ Dukuān né, te xóo ña'a, ña é ña xtuvī mii i ūn ntí'i iña í ne, ña kúvi kuntikin ña ko —ka'an Jesús.

*Dā ña véñi ka ñi san
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)*

³⁴ Kaka'an xtúku Jesús nuu i sá'a di:

—Ñi sán ne, dōo va'a. Ntá tsi tē kúnaa díko i ne, ¿nté ntu koo ntuveñi ka xtúku?

³⁵ Ñá vādá mi kainuu á'vi ká i; da mií sa é nakuíta o. Xoo é kátekú i ne, na kini i —ka'an Jesús ni ña'a san.

15

*Kuenta iña á le'ntu, kiti kúnaa
(Mt. 18:10-14)*

¹ Un ntí ntí ña ntaído diu'un xōo iña ñuú Roma ni túku ña'a, ña é iō kuetsi i ne, xēe etsin ña mí tui Jesús é kini ña é kaka'an ña.

² Dukuān ne, ña fariseú san nī mastrú lei san ne, ntáka'an kini ña iña Jesús, kaká'an ña:

—Ñatí sa'á ne, ntaíka dadí ña nī ña é iō kuetsi i ne, ntaé'xi dadí ña ni ña di —ka'an ña.

³ Kidáā ne, kantaa Jesús kuenta iña i sá'a:

⁴ —¿Xoó ña'a ntu nto, te ió uun sientu lé'ntu ntó, tē kunaá ti uun ti ne, ña ntu te tsoo míi nto kiti kiti díko xe'un kímí san, dá k'ín nto, kínantúku nto kiti kúnaa san da nte ko é nani'i nto ti?

⁵ Tē nani'i ntó ti ne, nakuntéku dokó nto ti ne, dōo díní nto di.

⁶ Tē náxee nto nú vi'i nto kán ne, kana nto ña vá'a tiin ni'i nto nī ña nú vi'i ntó ne, ká'an ntó: “Na nākunuu díní nima ntó nī ko, tsí e nani'i ko á le'ntú ko, kiti kúnaa”, koo ka'an nto.

⁷ Dukuān ne, ká'an ú ni ntó tsí díi ka iō dodíni e dukún kán te uun ña'a, ña iō kuetsi i, natívi iní ña kuetsi ña, é vata kaa ña kímí díko xe'un kímí ña'a san, ña é vā'a, ña é ña tui kuetsi i nuu Xuva ko —ka'an Jesús—.

Kuenta iña ñad'i, ña nani'i diu'un i

⁸ Uun ñad'i ne, ió u'xi diu'un kui'xín iña ña. Tē kúnaa úun ne, ¿vá ña ntu natúun ña ñu'u ña ne, dá ne'xín ña da kanií má vi'i ña kán? Kukuí kudu'va tsi nantuku ña da nte ko é nani'i ña.

⁹ Tē nani'i ña ne, nataká nuu ntí'i ña ni ñad'i, ña vá'a tiin ni'i ña, nī ña ntoo etsin nú vi'i ña kán, ká'an ña: “Nā nakunuu díní nima ntó nī kó, tsí é nani'i ko diu'un ko e kúnaa”, koo ka'an ña.

¹⁰ Kaka'án u ni ntó tsí dukuān díní ánje Xuva ko kuenta iña ña iō kuetsi i tē natívi iní ña kuetsi ña —ka'an Jesús.

Kuenta iña i'xa é kúkaka ntava túku ñuu

¹¹ Kaka'an Jesuú san di:

—Uun ñatí ne, ió uvi i'xá ña.

¹² Na dutsi sán ne, kaka'an ná ni uva ña: “Úvá, ta'xi nto iña nto é káduku nté u”,

ka'an na. Kidáa ne, ē'nté dava ña é tātá ña é duku ntée na.

¹³ Ntē vata kutítin ntuvi ne, i'xá ña, na dutsī sán ne, nātsu'un vá'a ntí'i na íña ná ne, dá kuē'en ná tuku ñuú mí doto tsi nántí'i lúku na diu'un na. Īde na un ntíi ntíi núu i é kīni kaa vata ka'án ini mí nā.

¹⁴ Ntá tsi dā ntí'i kuē'en diu'un ná ne, xée ntūvi da dóo kutama da kaníi ñūu tsikán ne, íñi ntú'ū kúnaa nteē na é ká'xí na.

¹⁵ Kidáa ne, kuē'en nā, kuntúku na tsiñu ni uun ñatíi, ña ñuú tsikán ne, taxnūu ña ná rantsu ña é kī'in na, kikuenta víi na kutsin ña.

¹⁶ Ntío na é ká'xí na é kae'xí kutsín san da nte ko é nta'a na ne, ntá tsi xoxo ni xé'e ī é ká'xí na.

¹⁷ Kidáa né, dē kuení mii na, kaka'an na: “Ntē ntu kaa díi ña ntáde tsiñu iō ñá nú vi'i uvā kó kán é iō é ntaé'xí ña ne, ntē dúkuan kántóo ka. Xu'ú ne, kaxi'í u dóko i'a!

¹⁸ Á te nū'ú u mí tuví uvā kó kán ne, ká'án ú ni ña: Ūva, é ntuku kuetsí u ni Xuva ko, ni ñivi ntō di.

¹⁹ Ña nuu á'vi ká u é ká'án ka nto é i'xá ntó ko. Ví'i a vé ne, víi nto nī kó vatā ó de nto nī ña ntáde tsiñu íña nto. Kuan kōo ká'án ú ni ñá”, ka'an na.

²⁰ Kidáa ne, nákunūu itsi na, kunú'u na mí tuví uva nā.

Ikā ká ve'xí na, ini uva na nā né, ntuntā'ví ini ña na. Koó da kaxkainu uva nā kúnakuētú itsi ña na ne, nánume ña na, da é'xi ña xu'u na.

²¹ Kidáa ne, kaka'an ná ni uva nā: “Ūva, é kō'xo nteé u nuu Xuva ko, ni ñivi ntō di. Nā tē nee nuu á'vi ká ko é ká'án nto é i'xá nto ko”, ka'an na.

²² Ntá tsi uva nā ne, kaka'an ñá ni ña ntáde tsiñu íña ña: “Nantukū náne'e nto du'nu é díi ka va'a dá nākunūu i'xá ko. Naxnūu nto díi ntá'a i di. Na nāki'í ntí'xen vá'ā sán di.

²³ Kūkueká nto duntiki, kiti díi ka de'én ne, dá ka'nī ntó ti dá ká'xi o ti é víi o víkó san.

²⁴ Tsí i'xá ko sá ne, e xí'i, kuíni ko, ntá tsi e ntóto xtuku. É kūnaá i'xá ko, kuíni ko, ntá tsi é nani'í ko i ve”, ka'an ña. Kidáa ne, eni ntu'u ña idé ña viko san.

²⁵ Ntá tsi i'xá ña, na kuvi atā sán ne, nuu na má tsiñu na. Dā náxee étsin na nú vi'i na kán né, tēkú na e dóo kaeku strumentú ne, ntaíte'e ña'a sán di.

²⁶ Kidáa né, kána na uun ña kade tsiñu sán ne, tsixe'e nā: “¿Néé ntu kakuvi i'a?”, ka'an na.

²⁷ Ña kade tsiñu sán ne, kaka'an ñá ni nā: “É náxee ení o. Uva ō ne, táxnūu ña é kūví uun duntiki, kiti dóo de'én san, tsi vá'a tsi ō náxee na”, ka'an ña.

²⁸ Kidáa ne, kūdiín ení na, na kuvi atā sán ne, ntē ña ni ntio na ntí'vi na má vi'i na kán.

²⁹ Kaka'an ná ni uva nā: “Ñivi ntō ne, ini nto tsi éma tsi kaxntíi ú nto, é ntē ña kadé do'ō ú ni ntō nté uun ito ne. Ntá tsi ntē ña kata'xí nto nté uun kudii a ndi'ú san é víi u viko ko nī na vá'a tiin ni'í u.

³⁰ Ntá tsi vevíi ne, náxee i'xá nto na sá'á, na é dotō tsí nantí'i diu'un nto ni ñadí'i kiní ntáa sán ne, kae'ní ka nto duntiki, kiti dóo de'én san”, ka'an ení na, na kuvi atā san.

³¹ Kidáa ne, kaka'an úva na ni nā: “I'xá mií kó, xo'ōn né, nīi kue'en tsí ntuvi tuvín nī kó. Un ntí'i é iō íña ko ne, íña ō di.

³² Ntá tsi vevíi ne, e vá'a ō é víi o víko, tsi é nakūnuu dīnī nimá ko, tsí na ení o ne, e xí'i na, kuíni ko, ntá tsi kantíto na. É kūnaa na, kuíni ko, ntá tsi é nani'í ko ná ve”, ka'an úva na ni nā —ka'an Jésuu.

16

Kuenta íña ñá nteé nta'a i tsiñu, ña é dotō tsí nantí'i diu'un tó'o ī

¹ Jesuú ne, kantaa ña ni ña ntini'i ña nuu i sá'a di:

—Uun ñatíi kuika ne, xío uun ñá'a, ña intée nta'a i tsiñu ña. Ntáka'an ñá'a san tsí ña sá'á ne, dotō tsí kanantí'i ña diu'un tó'o ña.

² Kidáa ne, kána tó'o ña ñá, kaka'an ñá ni ñá: “¿Néé ntu nuu i sá'a é káka'an ñá'a san íña o? Ntadan kó kuenta tsiñu o ve, tsí ña kunteé nta'a ká o tsiñu ko”, ka'an ña.

³ Kidáa ne, dóo dé kueni ña nteé nta'a i tsiñu san: “¿Ntē ntu koo víi u ve? Tsi tó'o kó ne, naki'i ña tsiñu ko. Ña túvi ntíi ko é kīkutú u ne, kakuka'an nuú ko é kākán u doméní di.

⁴ É íni u nté koo víi u ve, vata koo é naki'i ña'a sán ko nú vi'i ña kán dá ña tuví ka tsiñu ko”, ka'an ña.

⁵ Kidáa né, kána ña ña kui uun kui uun ña, ña é tanūu diu'un tó'o ñá. Tsixe'e ña ña xee dí'na san: “¿Ntē ntú kaa tanūu nto íña tó'o ko?”, ka'an ña.

⁶ Nantíko koō ñá, kaka'an ña: “Tanūu ú uun sientu varii ásete”, ka'an ña. Kidáa ne, kaka'án ña nteé nta'a i tsiñu san: “Ū'un kuenta o. Kantí'i sá kutūvin, dá xntéén na'an uvi díko u'xi varii tsi”, ka'an ña.

⁷ Kidáa né, tsixe'ē xtuku ñá tukú ña'a san: “¿Ntē ntú kaa tanūu nto?”, ka'an ña. Divi ñā ne, kaka'an ña: “Uun sientu etún trigu”, ka'an ña. Kidáa ne, kaka'an ña: “Ū'un kuenta o. Kimi díko tsi xnteén na'an ve”, ka'an ña.

⁸ Tō'ó ña ne, iní ña tsi ña nteé nta'a i tsiñu, ña e dóo kīni kaa sán ne, dōo ntító ña nté koo vií ña. Tsi ña ntáduku ntée ñuxiví sa ne, dií ka ntító ntáde ña ni tā'an ña é vāta kaa ña'a, ña ntáduku ntée Xuva kō.

⁹ Xu'ú ne, kaka'an u ni ntō é na kada tsiñu ni'i ntō diu'un nto é iō ñuxiví sa vata koo é na nī'i nto ña'a, ña vá'a tiin ni'i ntō, vata koo é, tē ntí'i diu'un ntó ne, koo xoo é nākuído i nto mí kuntōo nto ntii dañu ntūvi.

¹⁰ Uun ña'a, ña é kade ntaa núu i é dutsí né, kuan kōo kada ntaa ña nuu i e dóo ka'nu di. Ña'a, ña é ña kada ntáa nuu i é dutsí ne, ntē ña kada ntáa ña nuu i é ka'nu di.

¹¹ Ntá tsi tē ñá ini de ntáa nto nī diu'un é iō ñuxiví sa ne, ¿xoo ntu é ntáda i kuenta ntá'a nto nuu i é vā'a ntí'xe?

¹² Tē ñá ini de ntáa nto nī nuu i iña túku ñá'a ne, ¿xoo ntu ta'xi i é kūvi iña mií nto?

¹³ Nté uun ña'a, ña kade tsiñu ne, ña kúvī é koo uvi tó'o ñā é uun ito tsi. Tsi kada xení ña nī ña uun ña'a sán ne, ña uun ña'a ká san ne, kuinima ñá ña. O ña uun ña'a sán ne, kuiní'i ña ña ne, ña é uun ká san ne, ñá vií ñá ña kuenta. Ña kúvi vií o tsiñu Xuva ko tē dóo kakuinima kó diu'un san —ka'an Jéssu.

¹⁴ Ña fariseú san ne, dōo kuinima ñá diu'un. Dukuān né, ení ntu'u ñā ntáka'an kīni ña iña Jéssu.

¹⁵ Ntá tsi kaka'an Jéssu ni ña:

—Divi ntō ne, ntáde nto e dóo va'á nto nuu ña'á san, ntá tsi Xuva kō ne, ini ña nte ntáa nima nto. Tsi nuu i e ntáde ka'nu ña'a sán ne, ñá ntōo kue'en tsi Xuva kō.

Lei Muísee

¹⁶ Lei é xntéé na'a Muísee ni tú'ūn é ka'an ñá ka'an naa Xuva ko ne, idiá'vi un tsi nte ntúvī da íka Juaan. Ntá tsi nte ntúvi tsikán ne, e ntáka'an ntódo ña'a san tú'ūn va'á san iña i mí kadē kù've Xuva kō ne, un ntí' ntí' ña'a san ntáxio ntii ñā é kī'vī ña.

¹⁷ Ntá tsi dií ka ña ntii tu'un é ntí' e dukún kan nī ñuxiví a é nadāma uun kudii letra iña lei san.

Kuenta iña ña'a, ña ntánatsoo mií ta'an (Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Te uun ñatíi kanaxtuvī mií ña ñadi'í ña ne, tē tánta'a ña ni tuku ñadī'í san ne,

kade ña é ko'xo nteē ña nuu Xuva ko. Xoo é kātánta'a i ni tuku ñadī'í, ña e náxtimii xī'í ne, kade ña é kākó'xo nteē ña nuu Xuva kó di.

Uun ña'a ña kuika ni Lázaru

¹⁹ Uun ñatíi kuika ne, dōo va'á du'nu ña. Da mii ku'e'en tsí viko kade ña utén utén; dōo ka'nu kade ña.

²⁰ Ikān tuví uun ñatíi, ña e dóo ntā'ví, ña é nanī Lázaru. Dōo kate'u kúñu ñā. Tuví nteē ñá etí xi'í ñá kuiká san.

²¹ Veví tsi ká'xi ña é kākó'xo má mēsa ñá kuiká san. Un tsi nte tīnā sán ne, kaxée etsin tī é ncho nauvi tī mí katē'ú san.

²² Uun ntuví ne, xí'í á ña ntā'ví san. Kue'en ní'i ánjē san ña é kutuví ñá ni Ábraan, mí ntoo ña xi'í, ña e ntántikin Xúva kō, mi dóo vá'ā o. Xí'í ñā kuiká san dí ne, kántū'xí ña di.

²³ Dā dóo kanto'o ña kuiká san dô'vi kán ne, ntāni'i ña nuu ñá, iní ña Abraán san e dóo ikā ntāñi ña nī Lázaru san.

²⁴ Kidáa ne, kāna ña kuiká san ña, kaka'an ña: “Uvatā kó Abraan, na ntuntā'ví ini nto ko. Taxnūu nto Lázaru san vata koo é na natsií ña rkinta'a ña ntuté san ne, dá kī'xi kudii ña nantikó ña xaa ko, tsi ña te nté kaa kanto'o ko í'a mí ka'xi'í san”, ka'an ña.

²⁵ Ntá tsi kaka'an Ábraán san ni ña: “I'xá ko, na naka'an o tsí divīn né, dōo vá'ā o kue'én o ntúvi di'na. Ntá tsi Lázaru sán ne, dōo ntó'o ña di'na. Veví ne, e ní'i ñā é vā'á í'a ne, divīn ne, kantó'o o.

²⁶ Uun ká tuku nuu í di: Ió uun xi'nti kunu mé'ñū ntí ni ntō. Dukuān né, tē xoo ña'a ntoo ña í'a é ncho kī'in ña íkán ne, ña kúvi kī'in ña. Nté ña ntoo íkán ne, ña kúvi kī'xi ña í'a di”, ka'an ña.

²⁷ Kidáa ne, kaka'an á ña kuiká san: “Vií nto da xe'e, úvā kó Abraan, taxnūu nto Lázaru san nú vi'i uvā kó kán

²⁸ vata koo é na ká'an ñá ni ení ko, ña u'un ña'a ká san, vata koo é ña ku kī'xi ña í'a mi dóo kanto'o ko”, ka'an ña.

²⁹ Ntá tsi kaka'an Ábraan: “Divi ñā ne, ntoo ni'i ña tú'ūn e xntéé na'a Muísee ni ña ka'an naa Xuva ko san é naku'ā ña. Na vií ñā kuenta sá'ā”, ka'an ña.

³⁰ Kidáa ne, nantikó kōo ñá kuiká san, kaka'an ña: “Kuvi ní, uvā kó Abraan, ntá tsi tē dí ntoto uun ña'a ña xi'í san ne, dā kíkoto ñá ña ne, á te natívi iní ña kuétsi ñā”, ka'an ña.

³¹ Ntá tsi Abraán san ne, kaka'an ña: “Tē ña ntáde ña kuenta tú'ūn é káka'an Muísee

ni ña ka'án naa Xuva ko ne, nté dukuān ña kuinti'xe ña, kuān te ntoto ña xi'í san”, ka'an Ábraán san —ka'an Jesúsú san ni ña'a san.

17

E dóo xii kaa é ntava nuu o nūu i é kīni kaa (Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Kaka'an Jesúsú ni ña ntini'i ñā:

—Nii kuē'en tsí ntuvi ió nuu i é ntava nuu o é kīni kaa san. Ntá tsi te xōo ñá'a kaxé'e ña itsi é vii ta'an ña é kīni kaa sán ne, jntā'vi ide ña!

2 Tē xoó ña'a kade ña é ntava nuu uun á i'xá san nuu i é kīni kaa sán ne, dií ka vá'ā ó tē dí ni nakuíta núu ña ña nú ntute ñu'u kán, kunū'ní nuu dukun ña xuu xódó san.

3 Kuenta tsí vii nto.

Te nēe nuu i káde ta'an nto ne, kada tíi nto ni ña vata koo é ña kuan koo vii ña. Te nā'ivi iní ña ne, kada ka'nu iní nto ni ña.

4 Te kadē xení ña ni ntō né, kuān té u'xe íto é uun ntuvi ne, te ntiko koō ñá u'xe íto é ká'an ñá ni ntō tsí ña vá'a o dé ña ni ntō ne, kada ka'nu iní nto ni ña —ka'an Jesúsú.

É kūvi vii o da nēe ka nuu i e dóo ka'nu, te kakūinti'xe kō

5 Ña ntini'i ñā sán ne, ntáka'an ñá nī Tó'o kō:

—Tā'xi ká nto e dií dií ka kuinti'xe nti —ka'an ña.

6 Kidáa ne, kaka'an Xúva kō:

—Tē dí kuinti'xe nto ne, kuān té un sīin vata kaa uun a tsíkin kulí sa ne, kuvi ka'an ntó ni utun sá'a: “Nenen i'a ne, da nākuntú'xin xion má ntute ñu'u kán”, koo ka'an nto. Utun sán ne, kuinti'xe i é káka'an nto.

Kuenta iña ña ntáde tsiñu

7 Te ió nto é ió ña kade tsiñu iña nto, ña é kaixkutu ñu'u nto o kade ña kuenta kiti nto ne, tē náxee ña nú vi'i nto kán ne, ¿vá káka'an ntú nto: “Kuítā ntí'xin, kutūvin nú mesá san”?

8 Ná'ā, tsí kaka'an nto: “Kadan va'ān é ká'xi u kuenta kuáa ne, kuntēen donúu o, tsu'un kól'ōn é ká'xi u. Tē kúvi é'xi ú, kúvi xí'í ú ne, dá kidáa kutūvín, ka'xín dí”, xkoó ka'an nto.

9 ¿Vá kánakué'e ntu nto sintiá'vi ntá'a ña kade tsiñu iña nto é káde ntaa ñá tsiñu e teé tsiñu nto ña?

10 Dukuān né, te divi ntō dé ntaa ntí'í nto é ntio Xuva ko ne, kantio é ká'án ka nto: “Ntí'í ne, ñá tē ña kade tsiñu é kaidiá'vi nti, tsi

kūdii idé nti nuu i é káka'an nto”, koo ka'an nto —ka'an Jesúsú.

Dā ntavá'a Jesuu u'xi ñá'a ña nako'xo kúñu i

11 Dā kue'en Jesúsú ñuú Jerusaleén ne, itā ntí'xin ña ñuú Samaria ni Gálilea.

12 Dā xee ñá uun ñuú lú'nti ne, vé'xi ū'xi ñá'a ña ntánchokuvi e ntánako'xo kúñu ñā, ntá tsi kantáñi ikā ñá ne,

13 un tsi ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—Jesuu, Mastrú, na ntuntá'ví ini kudii ntó nti! —ka'an ña.

14 Dā iní Jesuu ñá ne, kaka'an ña:

—Kue'ēn ntó, kūnañé'e nto kúñu nto dūtú san —ka'an ña.

Da nii tsi kuē'en ñá ne, ntuvá'a ña.

15 Kidáa ne, uun ña ne, iní ña é ntuvá'a ña. Ntiko koō ñá ne, nī kué'en ini ña kaka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō.

16 Nákunchiti ntāa ña nuu Jesúsú. Un tsi nte ñú'u kán nakuntéi ña é nakué'e ña sintiá'vi nta'a ña. Natí sa'á ne, ña ñuú Samaria ña.

17 Kidáa ne, kaka'an Jesúsú:

—¿Ñā ntu te un ntí'í nto é u'xi ñá'a nto e ntuvá'a nto kui'í nto? ¿Mí'í ntu kuē'en ña in ñá'a ká san?

18 ¿Da mii xntu ñā vé'xi tuku ñuú san e ntíko koō ña é káka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō? —ka'an Jesúsú.

19 Kidáa ne, kaka'an Jesúsú ni ñátí san:

—Nakuntísin, dā kunú'un nú vi'i o kan vē, tsi é ntūvá'an, tsi kuinti'xe o —ka'an ña.

Nté koo kixkadā kú've Xuva kō (Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Ña fariseú san ne, ntátsixe'e ñā amá kixkadā kú've Xuva kō. Nantíko kōo Jesúsú, kaká'an ña:

—Ñā díto te kini o núu ko mí kadē kú've Xuva kō.

21 Ña kúvi ká'an o te i'a túvi, o te ikán tuvi, tsi é ñū'u ta'án o i —ka'an ña.

22 Kidáa ne, kaka'an ñá ni ña ntini'i ñā:

—Xēe ntūvi é ntio nto kini nto kuān te uun ntūvi tsi vata kaa ntuvi dá tuví u, xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, ntá tsi ña kiní ka ntó ko.

23 Iō ñá'a sán ne, ká'an ñā: “I'a tuví ña”, o “Ikán tuví ña”, koo ka'an ña; ntá tsi ña ku kuinti'xe nto ña; ñá ku ñe'ē nto é kuntikin ntó ña.

24 Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, tē xee ntūvi é nainú u ne, xi'í nuu da kanī dū'va e dukún kán.

25 Ntá tsi di'na ne, dōó nto'o nto ne, kadā xení ña'a san ni nto, ña ntántoo ntuvi tsikan.

26 Vata ō kúvi ntuvi da íka Noeé san ne, kuan kōo kuvi dí ntuvi dá nainú u ñūxivi a.

27 Ntáxi'i ntaé'xi ña'a san, ntánatánta'a ta'an ña di, un tsi da nte ntúvi é kúk'vi Noeé san arká san. Dā nées iní ñá da nakuntéku ntute sán ne, xí'i ūn ntí ntí ña'a san.

28 Kuan tsi ō kúvi ntuvi da íka Loó san di. Ña'a sán ne, ntáxi'i ntaé'xi ña, ntáñii ña dí ne, ntádiko ña di. Ntáta'xi ña tatá ne, ntáxntañí ñá vi'i di.

29 Ntá tsi divi tsi ntúvi da ntáka Loó san ñuú Sodoma ne, kó'xo ñū'u dú'xē nte e dukún kan, ni xūu é kai'xi vatā ó kakin daví san ne, uun ito tsi ntí'í ña'a sán xí'i ña.

30 Kuan kōo kuvi dí tē xee ntúvi é kué'é Xuva ko kūtuni ñá'a san xoo ñá'a nti'xe u.

31 'Ntuvi tsikán ne, tē xoó ña'a odo vídin ña rki vi'i ña kán ne, ñá ku ntí'vi ña iní vi'i ña kán é kánaki'í ña iña ña. Ña ñu'u má kū'u kán ne, ntē ña ku naxée ña nú vi'i ña kán di.

32 Naka'an nto ñadí'í Loo nté ō kúvi ña.

33 Xoó ña'a é ntio ña é nakakū ñá ntuvi iña ñá ne, nakunaá ña. Ntá tsi xoo ñá'a é kanakunaá ña ntuvi iña ña kuenta iñá ko ne, nakáku ña.

34 'Sá'a kakā'án u ni ntō tsí ñiñu tsikan ne, ntoo uvi ñá'a san, é uun tsi nu ito ntákidi dádii ña. Uun ña ne, naki'í Xuva ko ñá ne, uun ña ne, kutuví mii ña.

35 Uvi ñá'a ñadí'í ntántiko ña. Uun ña ne, naki'í Xuva ko ñá; uun ña ne, kutuví mii ña.

36 Uvi ñá'a ñatí'í ñu'u ña má kū'u kán ne, uun ña'a ñá né, naki'í Xuva ko ñá; uun ña'a ñá né, kutuví mii ña —ka'an ña.

37 Kidáa ne, ntátsixe'e ña Jēsuu:

—¿Mí'i ntū é kuān koo kuvi sá'a? —ka'an ña.

Nántiko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Mí ntōo kúñu tē'ú san ne, ikān ntaíko nūu skuilú san —ka'an ña.

18

Kuenta iña ñadí'í kii ni ña kaxntékú kú've

1 Jesuú ne, kantaa ña uun nuu i é nañé'e ña é ká'an ntá'ví ō é ñi kué'en tsí ntuvi é ntē ña natívi iní kō.

2 Kaka'an ña:

—Xío uun ña kaxntékú kú've san uun ñuú é ntē ña kaú'vi ñá Xuva kō né, ntē ña kaíko ñu'u ña ñá'a sán di.

3 Divi tsi ñuú tsikán ne, tuví uun ñadí'í kii é ió du'xen iña ña. Kué'en ña nta'a

ña kaxntékú kú've san, kukakan ña kuétsi kuénta iña ñá kanaa núu ni'i ñá.

4 Dā dōo kútítin ntuvi ne, ña ni íde ña kaxntékú kú've san ñá kuenta. Ntá tsi da rkontúvi ne, dē kuení ña: “Ña kaú'vi ko Xuva ko, ntē ña kaíko ñū'ú u ña'a sán di,

5 ntá tsi ñadí'í kii, ña sá'a ne, dōo kanatekū du'xen ñá ko. Nada'ān ú ña vata koo é ña ki'xí ka ña é natekū du'xén ka ñá ko”, ka'an ña.

6 'Sá'a é kaka'an ñá kaxntékú kú've, ña dōo kini kaa san.

7 Xuva kō ni, ¿vá ña ntu te nadá'an ña xoo é nakaxnúu ña é kúvi iña ña, ña é kaikan ntá'a ña ntē ntúvi ntē níñu? ¿Vá vii ntú Xuva kō é kuntétu ña?

8 Ká'ān u tsí nada'an ña ñá é nte ña kukuíi. Ntá tsi te vé'xi u, xu'u é vēxkúvi ú ñatí'í ne, ¿vá nāni'í ka ntú ko ña'a, ña e ntákuinti'xe i ñuxivi a? —ka'an Jēsuu.

Kuenta iña ñá fariseu ni ñá kaido diu'un xōo

9 Kantaa Jesuu úun ká xtuku nuu i iña ñá e dōo va'á, kuiní mii i, ña ntánantii ni'ni tuku ñá'a. Kaka'an ña:

10 —Uvi ñá'a ñatí'í ne, kué'en ñá má ūkún kan, kūka'an ntá'ví ña. Uun ña ne, ña fariseu. Ña uun ña'a ká san ne, ña kaido diu'un xōo iña ñuú Roma.

11 Ña fariseú san ne, ntitsí ña ne, du'vā ó kaka'an ntá'ví ña: “Xuvā kó, kanata'xi ú sintiá'vi nta'a nto tsí xu'ú ne, ñá te vāta ntāa ña nguii san kaa u: é dū'ú ña, kini ntāa ña ne, iō kuetsí ña di; ntē ña te vāta kaa ña kaido diu'un xōo san kaa ú di.

12 Xu'ú ne, úvi ito é uun vite kaitúvi ixú u. Kué'e kanatā'xi ú nta'a nto vata kaa é káni'í ko”, ka'an ñá fariseú san.

13 Ntá tsi ña kaido diu'un xōo san ne, dōo íka kātuví ña; ntē ña ni ntaa ní'i ña diki ña ni nuu ña e dukún kán. Da mii tsí e kaxé'e ña nta'a ña nima ñá, kaka'an ña: “¿Xuva ko, na ntūnta'ví ini nto ko, tsí xu'ú ne, dōo iō kuetsí ko!”, ka'an ña.

14 Kaka'án u ni ntō tsí ña kaido diu'un xōo san ne, é dé ka'nu iní Xuva ko ni ñá kuetsí ña, kúnū'ú ña vi'i ña. Ntá tsi ña fariseú san ne, ñá'á. Tsí ña é kade ka'nu mii kúñu i né, dōo kakó'xo nteē ñá nta'a Xuva kō. Á ña ntá'ví san ne, divi ñá e dōo ka'nu ña'a ña nta'a Xuva kō —ka'an Jēsuu.

Dā náxnuu viko Jesuu á i'xá kuetsí (Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Kue'en ní'i ñā'a san i'xá ña mí tuví Jesuu váta ko é na tñin nta'a ña ī. Ntá tsi dā íni ña ntini'i ñā né, eni ntu'u ñā de tí ña ni ña vexní'i i'xá i.

16 Kidáa ne, kāna Jesuú ña, kaka'an ñá ni ñā:

—Kué'e nto ĩtsi é na ki'xi mii i'xá san nta'a ko. Ná ku kādí nuu nto, tsi mí kadē kù've Xuva kō ne, un ntíí ntíí ña'a ne, vata ntáa i'xá san ntáa ña.

17 Nuú é ntaā i é kākā'an u ni ntō: Xoó ncho kí'vi i mí kadē kù've Xuva ko ne, da mii é kuinti'xe ña Xuva ko vatā ó kakuinti'xe i'xá san. Tē ñā'á ne, ña kúvi kí'vi ña —ka'an Jesús.

Uun ñatī kuika kaka'an ñá ni Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Uun ñatī, ña odo nūú ne, katsixe'e ña Jesús:

—Mastru va'á, ¿neé ntu vii ú vata koo é ní'í ko ntuvi vā'a iñá ko ntii dañu ntūvi? —ka'an ña.

19 Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—¿Nté kui kaka'an ntun é vā'á u? Tsi xoxo e vá'a i; mii tsi Xuva kō e dóo va'á ña.

20 Inin nté o kaka'an tú'un e xtúvi Xúva kō: “Ná ku kukídi ní'i nto ñadí'i, ña é ña te ñadí'i míi ō. Ná ku ē'nín ña'a. Ná ku dū'un. Ná ku kā'an dovete iña ña'a. Kuikon ñu'un uva ō, ni dí'i ō dí'”, ka'an —ka'an Jesús.

21 Kaka'an ñatī san:

—É un ntí'i sá'á ne, é dē ntaa ntí'i ú un tsi nte dá ku lú'nti u —ka'an ña.

22 Dā téku Jesuu sá'á ne, nantíko kōó ña, kaka'an ña:

—Uun sá nuu i é kākunaá iña o: nadikon ntí'in neé ĩo iña ó ne, dá tsi'in nta'a ña ntá'ví san, tsi kuan kōo é koo dokuika iña o e dukún kán. Kidáa ne, ki'xin, dá kuntikín ko —ka'an ña.

23 Ntá tsi dā téku ñatī san sá'á né, dōo kúnta'xa iní ña, tsi dóo kuika ña.

24 Iní Jesuu tsi dóo kúnta'xa iní ña ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui dóo ntii tū'un é kí'ví ña kuiká san mí kadē kù've Xuva kō!

25 Díi ka ña ntii tu'un é kí'ví uun kameú san xavi xiki san é vāta kaa ña kuiká san é kí'ví ña mí kadē kù've Xuva kō —ka'an ña.

26 Ña téku i sán ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu é kúvi nakáku i kuan? —ka'an ña.

27 Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Nee iña é ña kúvi vii ña'a sán ne, Xuva kō ne, kúvi vii ña —ka'an ña.

28 Pedrú ne, kaka'an ña:

—Ntí'í ne, é tsoo mii ntí'í ntí iñá ntí e ntántikín ntí nto —ka'an ña.

29 Jesuú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'an u: Da xōó ka ña'a é xtuví mii ña vi'i ña, o dí'í ña, o ēní ña, o uva ñā, ō i'xá ña kuenta iña i mí kadē kù've Xuva kō ne,

30 díi ka kue'é ka ní'i ña ñuxiví a; rkontúvi ne, ní'i ña é vā'á nta'a Xuva ko ntii dañu ntūvi —ka'an Jesús.

Dá kúvi uni íto é kākā'an Jesús é kúvi ña

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Kāna xio Jesuú san uxuvi ñá'a ña ntini'i ña ne, dá kakā'an ñá ni ñā:

—Vevíí ne, kí'in o ñūú Jerusaleen, mí kuntaa é un ntí'í é uve na'a e ntáka'an ñá ká'an naa Xuva ko san kuenta iñá ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatī.

32 Tsi ntada ña kó kuenta ntá'a ña vé'xi tūku ñuú san é kadā xení ña ní ko, é vii ña é kini kaa ní ko, é tí'vi díi ña kó dí.

33 Kani ña kó ñā é kanu'ni nuu utun ne, dá ka'nī ñá ko dí, ntá tsi te kúvi uni ntūvi ne, ntoto xtuku u —ka'an Jesús.

34 Ntá tsi ña ntini'i ña ne, ñá ni ñē'e díki ña; ntē ñá ini ña nee iña é kākā'an Jesús, tsi nuu i sá'a ne, dóo xū'ú ō kaka'an ña; ntē ña ni kúvi kí'in díki ña.

Dā ntavá'a Jesuu úun ña kuāa, ña ñuú Jericoo

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Kué'en Jesuú ne, dā xee étsin ña ñuú Jericoo ne, ikān tuví uun ña kuāá itsi kán, kaikan ñá doméni.

36 Dā téku ña é ña te nté kaa ña'a san ntaíta ntí'xin ña ne, katsixe'e ñā neé kakuvi.

37 Ntáka'an ñá'a san tsi Jesuú ne, ikan kuíta ntí'xin ña.

38 Kidáa ne, un ntii tsi kakana ña kuāá san:

—¡Jesuu, i'xá Davii, na ntuntá'ví ini nto ko! —ka'an ña.

39 Ña odo nūú ne, de tíi ña ni ñā vata koo é na kútuvi kadin ña. Ntá tsi dā díi díi ka ntii kána ña:

—¡I'xá Davii, na ntuntá'ví ini nto ko! —ka'an ña.

40 Kidáa ne, kántítsi Jesuú ne, dā táxnuu ña ñā é kúkueká ña á ña kuāá san. Dā xee ñá ne, tsixe'e Jesús ña:

41 —¿Neé ntu ntio o é víi u ni ō? —ka'an ña.

Ña kuāá san ne, kaka'an ña:

—Mastru, ntio ko é ntüvá'a ntuxnuú ko — ka'an ña.

⁴² Jesuú san ne, kaka'an ña:

—Nakoton ve. É ntüvá'a ntuxnúu o vë, tsí ñi kué'en ini o kuínti'xe o —ka'an Jesuu.

⁴³ Ura dú'va tsi i náxi'í nuu ñá kuāá san ne, dá kué'en ña kuntikín ñá Jesuu, kaká'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō. Un ntíí ntíí ña'a sán ne, dā ini ña nuu i sá'a ne, ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō di.

19

Jesuu ni Záqueu

¹ Xée Jēsuu ñuú Jericoo. Ítā ntí'xin ña mé'ñū ñuú san.

² Íkān tuví uun ñatíi, ñá nani Zāqueu, ña é odo nūu iña ña ntaído diu'un xōo iña ñuú Roma. Dōó kuika ñā.

³ Ña sá'a ne, dōó ncho kiní ña xoo ñá'a é Jēsuu ña, ntá tsi ña ni kuvi kiní ña, tsí ña te nté kaa ña'a ntáñi nteē ñá ña ne, Zaqueú san ne, dōo lú'nti ñā.

⁴ Kidáā ne, kué'en ña odo nuū ña ne, kúxēe ña rki utun é ntitsi ítsi kán mí kuíta ntí'xin Jesuu é kiní ñá ña.

⁵ Dā ita ntí'xin Jesuu íkān né, íto ña rki utún san, kaka'an ña:

—Zaqueu, kamá san nuun ve, tsí vevíi ne, kantio é kutúví u nú vi'i o kán —ka'an ña.

⁶ Kidáā ne, kantí'i du'va tsí núu ñā e dóo diní ña é kī'in Jesuu nú vi'i ña kán.

⁷ Dā ini ña'a sán ne, un ntíí ntíí ña ntáka'an kini ña é kué'en Jesuu kúkutúvi ñā nú vi'i ña é iō kuetsí i.

⁸ Kidáā ne, nákontítsi Zaqueu, kaka'an ña ni Jēsuu:

—Koto nto, Mastru. Kué'ē ú ña ntá'ví san dava é un ntí'í é iō iñá ko. Tē xoó ña'a ki'i dú'u ú iña ñá ne, nantiko kōo u kimi itó ka xtúku —ka'an ña.

⁹ Kaka'an Jesuu:

—É vevíi xee ntúvi é nakáku ña ntoo nú vi'i sá'a, tsí ñatíi sa'á ne, tatá nti'xe Abraan ña.

¹⁰ Tsí xu'u é vëxkúvi ú ñatíi ne, vé'xí u é kanantukú ú ña ntákunaa vata koo é nakákú u ña —ka'an Jesuu.

Kuenta iñá diu'un (Mt. 25:14-30)

¹¹ Dā ntaíni ña'a san é káka'an Jēsuu núu i sá'a ne, ntaa ña ni ña ūun nuu i, tsí e xee étsin ña ñuú Jerusaleén ne, kütuni ña tsi

ntádē kuení ña'a san tsi é vevíi xee ntúvī é kuiñi ntu'ú é kadā kú'vé Xuva ko ñūxiví sa.

¹² Kaka'an ña:

—Uun ñatíi, ña e dóo ka'nu ña'a ne, kué'en ña tūku ñuu vata koo é nī'i ña é vii ñá rei. Rkontúví ne, ntiko kōo ñā.

¹³ Di'na dá kií ña é kī'in ñá ne, kána ña u'xi ñá'a, ña ntáde tsiñu iña ñá ne, kué'ē diu'un san xe'é ña ña, xe un xé un ñā, kaka'an ña: “Kada tsiñu ni'i ntō diu'un sá'a un tsi da nté nāxéé u”, ka'an ña.

¹⁴ Ntá tsi ña ñuú mii ñā né, kúné'ū iní ña ni ñā. Taxnúu ña ña é kúka'an ni ñá odo nūú san: “Ñá ntōo ntí ñatíi sá'a é vii ñá rei iñá ntí”, ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi kúkú'vë ña é vii ñá rei ne, ntiko kōo ña, náxee ña ñuú ña kán. Dā náxee ñá ne, taxnúu ña é kikaná ña ña ntáde tsiñu iña ña, ña é xé'ē ña diu'un, vata koo é kütuni ñá te kué'ē i'xá diu'un ña é'nu é xe un xé un ñā.

¹⁶ Ña é kuvi ūun sán ne, ntāda ña kuenta, kaká'an ña: “Tō'o, diú'un ntō ne, ú'xi ito nteku é'nu”, ka'an ña.

¹⁷ Kaka'an rei san: “Nté kui dóo vá'a o, tsí divín né, dōo va'á kaden tsiñun. Vi'i a vé ne, kadán kú'ven u'xi ñuu, tsi dén ntaan kuán te nté kaa kudii é tā'xí u o”, ka'an ña.

¹⁸ Xée xtuku ña uun ña'a sán ne, kaka'an ña: “Tō'o, diú'un ntō ne, ú'un ito ká xtuku ni'i é vāta kaa”, ka'an ña.

¹⁹ Dukuān ne, kaka'an xtúku rei san ni ñā dí: “Divín ne, kada kú'ven u'un ñúu”, ka'an ña.

²⁰ Kidáā ne, xée ña uun ña'a ká san, kaka'an ña: “Tō'o, i'a ni'i ú diu'un nto é xtuví va'á u, e xnúu ta'án u dodúkun ko.

²¹ Tsí u'ví ko nto, tsí divi ntō né, uun ñatíi e dóo ka'xí nima nto. Kanakuido nto nee iña é ña ni tsoo ntó ne, katíin nto é tāta mí ña ni í'xi nto”, ka'an ña.

²² Kidáā ne, kaka'an rei san: “Divín é ña vá'a o ni den tsiñun, vatā ó kaka'an ne, nuu é ntaā i e dóo ka'xí nimá ko. Tsí inin tsí kanakuido ú nee iña é ña ni tsoó u ne, katíin u mí ña ni í'xi ú di.

²³ Dukuān ne, ¿nté kui ña ni de tsiñu ní'in ntun diu'un ko vata koo é nī'i kúdii kó i'xá i tē náxéé u nú vi'i ko?”, ka'an ña.

²⁴ Kaka'an ñá nī ña ntoo san: “Naki'i nto diu'un san ne, dá kué'ē nto ña é kuvi ide u'xi ito san”, ka'an ña.

²⁵ Ntáka'an ña: “Tō'o, ntá tsi ña tsikán ne, é io ū'xi ito ká xtuku iña ña”, ka'an ña.

²⁶ Nantíko kōo rei san, kaka'an ña: “Sá'a ne, ká'an u: Xoo é iō iña í ne, ní'i ká ña, ntá

tsi xoo é ña tuvi íña í ne, nakí'i nti'i ña, kuān té ña kué'e é iō íña ña.

²⁷ Kuenta íña ña é ntákune'u iní i nī kó ne, ña é ña ni ntio i é vii ú rei ne, kixní'i nto ña í'a ne, dá ka'nī ntó ña nuú ko", ka'án rei san —ka'an Jesús.

Dā xee Jesúsú ñuú Jerusaleen

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Dā kúvi ka'an Jesúsú sá'a ne, kué'ēn ká ña ñuú Jerusaleen.

²⁹ Dā dokó sa xee ña ñuú Befagee ni ñuú Betaniá etsin nú xūku é nani Ōlívú ne, taxnúu ña uvi ña'a, ñá ntini'i ña,

³⁰ kaka'an ñá ni ñá:

—Kue'ēn ntó ñuú lu'nti é tūvi étsin í'a. Tē xee ntó ne, ikān ntee tiin uun a búru é nté vata xoxó kuntēku í ti. Nantuté nto ti ne, dá kixni'i nto tí.

³¹ Tē xoó tsixe'e í nté kui kanantuté nto a búru sán ne, ká'an ntó tsi Tó'lo nto kántio ña ti —ka'an ña.

³² Kué'ēn ñá táxnuu ña san ne, nāni'i ña é un nti'i vatá ó kaka'an Jesúsú ni ña.

³³ Dā nántuté ña burú san ne, katsixe'ē tó'lo tí:

—¿Nté kui kanantuté ntu nto burú ko? —ka'an ña.

³⁴ Nantíko koō ña, ntáka'an ña:

—Tō'ó kántio ña ti —ka'an ña.

³⁵ Kue'ēn ní'i ña tí mí tuví Jesúsú. Tsido ña dōo ñá ata a búru sán ne, dā nakaa ña Jesúsú áta ti.

³⁶ Ña'a sán ne, tsōo ña doo ña ítsi kán mí ita ntí'xin Jesúsú.

³⁷ Dā xee étsin ña mí dokuntíi xuku Olívú sán ne, un ntíi ntíi ña ntántikin ñá ne, dōo diní ña. Kidáa né, uun tsi vāntiñi ña ntáka'an ñá e dōo ka'nu Xuva ko kuēnta íña i é un nti'i nūu i e dōo ka'nu é idé ña e íni ña.

³⁸ Ntáka'an ña:

—¿Dōo ka'nu Rei, ñá vē'xí nta'a Xuva kō! ¡Na ta'xi Xuva kō é kuntoo vá'a o ni ñá ví'i antívi! ¡Dōo ka'nu Xuva ko, ñá tuví e dukún kán! —ka'an ña.

³⁹ Kidáa ne, iō ñá fariseú, ña ñu'u ta'an mé'ñu ñá'a sán ne, ntáka'an ña:

—Mastru, kada tíi nto nī ña ntántikin nto —ka'an ña.

⁴⁰ Ntá tsi nantiko kōo Jesúsú, kaká'an ña:

—Te ñá'a san koo kádin ñá ne, un tsi nte xúú san kani ntu'u káchu'u —ka'an ña.

⁴¹ Dā xee étsin Jesúsú ñuú Jerusaleen ne, íto ña ñuú san ne, da éku ña kuēnta íña í,

⁴² kaka'an ña:

—¿Tē dí ni ínin kuān te uun ntúvi vevii e nté koo kutúvín va'an! Ntá tsi vevii ne, núu i sá'a ne, dōo xu'u iō. Ña kúvi kīnin.

⁴³ Ví'i a vé ne, vé'xi ntúvi é kini kaa íña o é ña ntaínchu'ví ó ne, kada xení ña ni ō. Kidáa ne, xntitsí ña ntó'ō é kádí nuu ña ntíko diñi ō.

⁴⁴ Dá uun ito tsi nānti'i ntodó ña o. Ka'ní ña ña'a o. Nākatsin ntíi ntíi ñá da nēé ka e kátúví íña o, tsí ña ni kutúni ō ura dá kí'xí Xuva kō é nakakū ñá o —ka'an ña.

Dā ntántoo Jesúsú íni ukun

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Kidáa ne, kúk'ví Jesúsú má ukún ka'nu kán né, eni ntu'u ñá kíñu'u ñá ña ntádikō nu kí'i kán.

⁴⁶ Kaka'an ñá ni ñá:

—Tū'ún Xuva kō ne, kaka'an: “Vii kó ne, ví'i mí ka'an ntá'ví ña'a”, ka'an Xúva kō. Ntá tsi ñá'vi ntó ne, ntáde tsiñu ni'i nto vata kaa ví'i ña du'u —ka'an Jesúsú.

⁴⁷ Utén utén xee Jesúsú ini ukún kán é nañē'e ñá ña'a san. Ntá tsi tó'lo dūtu ni mastrú lei, ni ña tsiñu i ne, ntánantukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Jesúsú.

⁴⁸ Ntá tsi ña ni kuví ní'i ña nté koo víi ña, tsí un ntíi ntíi ña'a sán ne, ntaíni va vá'a sa ña é káka'an Jesúsú.

20

¿Xoó ntu teé tsiñu i Jesúsú?

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Uun ntuvi ne, tuví Jesúsú má ukún kan, kanañē'e ñá ña'a san nté koo nakáku ña. Xee dūtu ñá odo nūu, ni mastrú lei san, ni ñatā san.

² Kidáa ne, ntáka'an ñá, tsixe'e ña Jesúsú:

—Ka'an ntó nī nti: ¿Xoó ntu kaka'an i é kuān koo víi nto sá'a? ¿Xoó ntu teé tsiñu i nto? —ka'an ña.

³ Kidáa ne, kaka'an Jesúsú:

—Xu'ú di ne, tsixe'e ú nto uun nuu i. Nantiko koō ntó, ka'an nto:

⁴ ¿Xoó ntu teé tsiñu i Juaan é kuan kōo nakutsi ntute ña ña'a san: Xuva kō né, ō ña'a san? —ka'an ña.

⁵ Kidáa ne, eni ntu'u ñá natíin mii ñá, ntáka'an ña:

—Te ká'an o é Xuva kō teé tsiñu ña ña ne, nantiko koō ñá, ka'an ña: “¿Nté kui ña ni kuíntí'xe ntu nto ña kuan?”, koo ka'an ña.

⁶ Ntá tsi te ká'an o tsí ña'a san teé tsiñu ña ña ne, kudiin ñá'a sán ne, kué'e xuu ña kō. Tsí un nti'i ñá'a sán ne, iō ntaa íña ña tsí

Juaán san ne, kaka'an ñá kuenta iña Xuva ko —ka'an ña.

⁷ Dukuān ne, nantíko koō ña, ntáka'an ñá tsi ñá ini ña xoo teé tsiñu i Juaan é nakūtsi ntute ña ña'a san.

⁸ Kidáa ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña: —Xu'ú di ne, ña ká'an ú xoo teé tsiñu i ko é kūvi víi u nuu i sá'a —ka'an ña.

Kuenta iña ñá ñu'u nta'a í é tāta
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Kidáa ne, eni ntu'u Jēsuu kántaa ña nuu i sá'a, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Uun ñatíi ne, í'xi ña xō'o tinti'o mǎña ñá kǎn. Rkontúví ne, dē'xé ña é tāta ña é kada tsiñu ni'i tāan tuku ña'a. Kidáa ne, kué'en ña xío ñuu. Dā kútítin ntuvi kue'en ñá ne,

¹⁰ taxnūu ña ña kade tsiñu iña ña e kíkakan ña é kadūku ntée tó'o ñā, ntá tsi dā xee ñá kade tsiñu sán ne, ē'ní ña ña, dá nantíko koó ña ña da mii ntā'a ña.

¹¹ Kidáa né, taxnūu tó'o tǎnti'ó san uun ká tuku ña'a, ña kade tsiñu iña ña, ntá tsi ña tsíkán di ne, dōó kini ō ka'an ñá ni ñā né, ē'ní ña ña di. Da mii tsi ntā'a ña ntíko koó ña.

¹² Tō'ó i sán ne, taxnūu xtuku ña ña kade tsiñu iña ña, ñá kuvi ūní san. Ntá tsi ña ñu'u nta'a í tinti'ó san ne, ntuku kui'í xtúku ña ña ne, dā kíñu'u ña ña kí'i kǎn.

¹³ Kidáa né, tō'ó ñu'u sán ne, kaka'an ña: “¿Neé ntu vii ú ve? Á te taxnūu ú i'xá mii ko. Da mii é kuiko ñu'u ña ñā”, ka'an ña.

¹⁴ Ntá tsi ña ñu'u nta'a tinti'o sán ne, dā íni ña i'xá ña ne, ntáka'an ñá xe un xé un ñā: “Ña sǎ'a é dūku ntée ña iña uva ña. Ka'ní o ña vata koo é xo'o víi o tó'o ñū'u san”, ka'an ña.

¹⁵ Dukuān né, kíñu'u ña ña ñu'u uva ñā ne, dā é'ni kue'en ñá ña —kuan ō ka'an Jēsuu ni ñá'a san.

Kidáa ne, tsixe'e Jēsuu:

—¿Neé ntu víi tó'o í sán nī ñá ñu'u nta'a í é tātá san, te kuinī nto?

¹⁶ Ví'i a vé ne, á te kí'ín ña kíká'ni ña ña ñu'u nta'a í san, dá tsu'un nta'a ña é tāta ña tuku ñá'a —ka'an Jēsuu.

Ntá tsi dā téku ña'a san sǎ'ā ne, ntáka'an ña:

—¡Nté kui sa! ¡Ña te kuan koo kúvi! —ka'an ña.

¹⁷ Ntá tsi Jesuú ne, íto ña ña ne, dá kaká'an ñá ni ñā:

—Vii a vé ne, ka'an nto neé kani tú'un é ūve na'a sǎ'a:

Xūu é nantii ní'ni ña xntāñi ví'i sán ne, diví e dií ka nuu á'vi i, ka'an.

¹⁸ Da xōó ka ña'a, ña é ntāva ntodo nú xūu sá'a ne, tá'nu kué'en ña. Ntá tsi te xōo ñá'a kó'xo nuu xuú san ata ñá ne, un tsi kuvi utsi kúñu ñā —ka'an Jēsuu.

¹⁹ Tō'ó dutú san nī mastrú leí san ne, ntío ña é tǎn ña Jesuu úra í tsíkan, tsi kútuni ña é kántaa Jesuu núu i sá'a kuenta iña ña, ntá tsi u'ví ñá ña'a san.

Kuenta iña diu'un xōo
(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

²⁰ Kidáa ne, taxnūu ña ña'a é kíkoto xú'u ña Jesuú ne, ide sá ña vatā ó de ña'a, ña e dōo vá'a, tsi ntántukū nuu ini ña nté koo tsi'í kuétsi ña Jesuu ntá'a ña tsiñu i.

²¹ Kidáa ne, tsixe'e ña Jēsuu:

—Mastru, ini nti tsi nuu é ntaā i é un nti'í é kǎka'an nto dá kanañ'e ntó nti ne, ini nti tsí ña káde nto kuenta ñá'a san nte ntāa ña, tsí kaka'an ntāa nto nté koo kuntoo o vatā ó ntio nti'xe Xuva kō.

²² Dukuān né, ¿vǎ'á ntu ō e ntá'vi ō diu'un xōo san iña ñuú Romá ne, ō ña vá'a ntu ō? —ka'an ña.

²³ Ntá tsi Jesuú ne, kútuni ña é ña te nii kué'en ini ña katsixe'e ñā ne, kidáa ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté kui ncho koto nteé ntu nto ko?

²⁴ Ví'i a vé ne, nañ'e ká nto ko uun diu'un san. ¿Xoó ntú nuu i é ntée san; ō xoó ntu diví í e ntée na'á san? —ka'an ña.

Nantíko koō ñá, ntáka'an ña tsí nuu ña tsiñu ka'nu i ñuú Roma ntée.

²⁵ Kidáa ne, kaka'an Jēsuu:

—Kué'e ntō ña tsiñu ka'nu i san nee é kāduku ntée ña ne, kué'e nto Xuva kō nee iña é iña ña —ka'an Jēsuu.

²⁶ Ña ni kúvi nī'i ña nté koo tsi'í kuétsi ña Jesuu kuétsi iña tú'ūn é kǎka'an ñá mé'ñū ña'a san. Koó dā kúdu'va ña é kuān nte íni ña nté koo nantíko koō ñá ne, diin diin sa intóo ña.

Kuenta iña i é ntoto o tē xi'i o
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Rkontúví ne, kué'en ña saduceú san, kukoto ñá Jesuu. Tsí diví ñā ne, ña ntákuinti'xe ña te nuu é ntaā i é ntoto o tē xi'i o. Dukuān né, tsixe'e ña Jēsuu núu i sá'a:

²⁸ —Mastru, ini nto tsí Muiseé ne, xntée na'a ña tsí te uun ñatíi kuví ña ne, ntukí ñadi'í ña é ntē ña ni xío i'xá ña ne, kantio é

nātánta'a ñadĩ'i kií san ni ēní xii ña vata koo é kōo i'xá ña ni ñā kuenta iña ñá xi'í san.

²⁹ Uun ito ne, ió u'xe ñá'a ení ña. Ña é kuvi ūun sán ne, tánta'a ña ne, xi'í ña di'na dá kōo i'xá ñadĩ'i ña.

³⁰ Ña é kuvi ūví san ne, natánta'a ña ni ñadĩ'i kií san. Xí'i ñā dí ne, nté uun i'xá ña ña ni xío.

³¹ Kidáa ne, nātánta'a ña é kuvi ūní san ni ñadĩ'i san. Dukuān né, un ntĩ'i ñā e kúvi u'xe ñá'a sán ne, xi'í ntĩ'i ña e nté uun i'xá ña ña ni xío.

³² Kidáa ne, xi'í ñadĩ'i san di.

³³ Vi'i a vé ne, tē ntóto ña da xi'í ña ne, ¿xoo ntu é kuvi ña di'i i ña? Tsí un ntĩ'i ña é u'xe ñá'a san tánta'a ña ni ñadĩ'i san —ka'an ña.

³⁴ Kidáa ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Ñuxiví sa ne, ñatíi ni ñadĩ'i san ne, ntátánta'a ña.

³⁵ Ntá tsi tē xoo é nĩ'i i é xēe e dukún kán ne, ntoto dadii ña nĩ ña xi'í san ikán ne, tē tii te ña di'i ñá ne, ña tánta'a ká ña.

³⁶ Tsí ña kuví ka ña, tsí ntuvi ña vata ntáa ánjē san, ntuvi ña i'xá Xuva kō, tsi e ntóto ña.

³⁷ Uun tsi nte míi Muísee kaká'an ña tsí ntoto ña xi'í san da xntée na'a ña iña xuku é kai'xi san. Ikán ne, kaka'an ña tsí Xuva kō né, divi Xuva Ábraan ni Ísaa ni Jácoo.

³⁸ Xuva kō ne, ñá te Xuva ñā xi'í i, tsí Xuvā ña ntantíto ña. Tsí kuenta iña Xúva kó ne, é un ntĩ'i ñā ntantíto ña —ka'an ña.

³⁹ Kidáa né, ió mastrú leí san ne, ntáka'an ña:

—Vá'ā ó kaka'an ntó, Mastru —ka'an ña.

⁴⁰ Kidáa ne, ú'vĩ ña e tsíxe'e ká ña ña.

¿Xoó ntu é uvatā Cristu?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jesuú ne, tsixe'e ñā:

—¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú nto é Cristú ne, i'xá Davii ña?

⁴² Divi tsi Dāvii kaká'an ña ini tutú Sálmū san:

Xuva kō ne, kaka'an ñā nĩ Tó'ō ko:

“Kutūvín diñi kua'a kó san

⁴³ un tsi da nté natsi'i ú ña ntaínchu'vi o má xe'e ó san”, ka'an ña.

Kuan ō ka'an Dāvii.

⁴⁴ Ntá tsi ¿nté ntu koo kuvi vií Cristu i'xá ika Dāvii? Tsí mii Dāvii san ne, kaka'an ña e Tó'o ña ñā —ka'an Jesuu ni ña.

Dā tsi'i kuétsi Jesuu mástrú lei

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Un ntĩ'i ntĩ'i ña'a san ntaíni ña dá kakā'an Jesuu ni ña ntĩni'í ña:

⁴⁶ —Kuenta tsí vií nto nĩ mastrú lei, tsí dóo ini xku'un ña doo nani, ta'an i e ntañú'u ña e dóo ki'in iní í san, da ntaíka ña. Dōo ntio ña é ká'an ñá'a san ni ñā ntiusi da ntaíka ña mé'nū ñuú san. Tē xee ñá má vi'í mí ntánataká nuu ña Israeé san ni vi'í viko sán ne, ntánantuku ñā mí'í e dií ka vá'ā o é kuntōo ña.

⁴⁷ Ña tsikán ne, ntánakuido nuu ña vi'í ñadĩ'i kií san. Ntá tsi dóo na'a ntáka'an ntá'ví ña vata koo é ña kutuni ñá'a san te dóo kini ntáa ña. Ña kuān ntáa sán ne, dií ka kue'e ní'í ña é nto'o ña nta'a Xuva kō —ka'an Jesuu.

21

Diú'un é xē'é ña dē'i kii, ña dóo ntā'vi

(Mr. 12:41-44)

¹ Jesuú ne, ntāni'í ña nuu ña, kaito ña ña kuika nté o de ña e ntátsu'un ña diu'un ini etún san.

² Ikán dí ne, iní ña uun ñadĩ'i kií ntā'ví, kaxnūu ña úvĩ diu'un kuaán kuetsi sán ini etún san.

³ Kidáa ne, kaka'an Jesuu:

—Nuu é ntaā i é kākā'an u tsi dií ka nuu á'vi diu'un é kaxnuu ñadĩ'i ntā'ví san é vāta kaa e tsú'un un ntĩ'i ña nguii san.

⁴ Tsí ña nguii sán ne, kūdii diu'un é ntoó ka iña ña xe'é ña, ntá tsi ñadĩ'i ntā'ví san ne, xe'e ntĩ'i ña vata kaa é ió iña ña —ka'an Jesuu.

Dá kakā'an Jesuu é nāntatsin xúkūn ka'nu san

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Iō ñá'a sán ne, ntáka'an ña tsi xúkūn ka'nu sán ne, ñá tē nté kaa vá'ā o, tsi dóo va'á xuu kúvi, nĩ é iō iní i kán é xē'é ña'a san domeni. Kidáa ne, kaka'an Jesuu:

⁶ —Vé'xi ntūvi é un ntĩ'i sā'a e ntaíní nto ne, nantatsin ntĩ'i. Nté uun ká xuu ña kodo ntĩ'i tá'an —ka'an ña.

Núu i é vē'xí é kūvi di'na dá ntĩ'i ñuxiví sa

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Kidáa ne, tsixe'e ña ñā:

—Mastru, ¿amá ntu é kuān koo kuvi sá'a? ¿Neé ntu nuu i kuvi di'na dá kuan kōo kuvi? —ka'an ña.

⁸ Kaka'an Jesuu:

—Kuenta tsí vií nto vata koo é ña kaní nta'ví ña'a san nto, tsi ñá te da dñi ñá'a ki'xi ña é kā'an ña é ña ñā é Cristu ña ne, ká'an ñā tsi é xee ntúvi i é nti'i ñūxiví sa di, ntá tsi ña ku xkuntíkin ntó ña.

⁹ Te tēkú nto mí kakuvi du'xēn, mí ntánā ñá'a sán ne, ñá ku u'vī ntó, tsi sá'ā ne, kuétsī é kuān koo kuvi di'na, ntá tsi vata xee ntúvi é nt'i —ka'an ña.

¹⁰ Kidáa ne, kaka'an xtúku ña ni ñā:

—Uun ñuú ne, nāá ni tūku ñuú san ne, ña tsiñu i sán ne, vií ña du'xen ni tūku ña tsiñu i.

¹¹ Iō vadá ñuú san ne, dōo ntii tāan; kutamá ña'a sán ne, kunūu kui'i e dōo ntii inī i, e dōo kat'ín ña'a san. Koo nuu i e dōo donchu'ví koo kuvi é vē'xi e dukún kān di.

¹² 'Ntá tsi di'na dá kuvi un nti'i sá'á ne, ña ñā ntō ne, tiñ ña nto. Kada xení ña ni ntō. Ki'in ní'i ña ntō é kōto nteé ña nto vi'i mí ntánataká nuu ña Israee. Tsu'un kutu ña nto viūtun. Ki'in ní'i ña nto ntā'a rei ni ñá tsiñu ka'nu i san di kuenta iña i e ntákuinti'xe nto ko.

¹³ Kuan kōo ni'i nto itsi é ntaa nto ni ñā'a kuenta iñá ko.

¹⁴ Tsun rkó tsiñu nto vií nto é ña koo tú've nto di'na nté koo nantiko koō nto é nada'an ntō kúñu ntō.

¹⁵ Tsí xu'ú ta'xi u tú'ūn e dōo kuki'in inī ntó vata koo e nté uun ña ntaínchu'vi nto ña kuvi vií ña ni ntō, é ntē ña kuvi ka'an ntée ña nto.

¹⁶ Ntá tsi ña ñā ntō ne, dá'vī ña'a san nto dōvete, un tsi nté uva nto, ni ēní nto, ni ñavi'i ntó, ni ña dōo vá'a tiñ ni'i ntō di. Iō ntó ne, ka'ní ña nto.

¹⁷ Dá kaní ñūxiví san ne, ñá ntō kue'en ñá'a san nto kuenta iñá ko.

¹⁸ Ntá tsi nté uun idi diki nto ña kunáa.

¹⁹ Na kütii nto nima ntó ne, kuan kōo ni'i ntó ntuvi iña nto.

²⁰ 'Ntá tsi tē íni nto tsi ntánti'u nuu sntadún san ñuú Jerusaleén ne, kidáa ne, kütuni nto tsi e xee ntúvi é nantatsin nti'i.

²¹ Kidáa ne, ña ntoo ñuú Judeá ne, na kūnu ñá, ntaa ñá rki uku kan. Ña ntoo ñuú Jerusaleén ne, na ntii ña, k'i'in ña. Ña ñu'u má kū'u kán ne, ñá ku naxéé ka ña vi'i ña.

²² Tsí ntuvi tsikán ne, kiní ña'a san dóxo, tsí da mií é kūntaa nt'i é ūve na'a kaka'an tú'un Xuva kō.

²³ ;Ntā'vi ide ñá'd'i, ña é ñu'u i'xá i ntuvi tsikán, ni ñá'd'i, ña ntánatsitsi i'xá i! tsí ña te kú've nto'o ña'a san, tsí uun doxo ka'nu kuvi ñuú sa'a.

²⁴ Iō ñá ne, ka'ní nuu ña ñā káa. Iō ñá ne, ki'in ní'i ña ña viūtun é tuku e tuku ñuú dá kaní ñūxiví sa. Ña'a, ña é ña ni kuinti'xe i Xuva kō ne, kodo nt'i ña ñuú Jerusaleén un tsi da nté ku é kūntaa ntúvi e xtúvi Xuva kō.

Nté koo nainu xtúku u, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ 'Kidáa ne, koo dóxo é kīni o núu ngántii, ni xōo, ni kímī san. Ñuxiví sa ne, dōo kúdana ña'a un ntíí ntíí ñuú san ne, dōo ú'vī ña e dōo donchū'ví koo kuvi ntute ñu'u kān é kāká'an ñu'u.

²⁶ Ña'a sán ne, kúví nuu ña e dōo ntaú'vī ña e ntádē kuení ña nee iña é kākuví ñuxiví sa. Un vá'a tsi kantá nuu nuu i é iō e dukún kān.

²⁷ Kidáa ne, kiní ña tsí xu'u é vēxkúvī ú ñatīi ne, nainú u mé'ñū viko nu'u e dōo iō ko é vī u é un nti'í, e dōo kaxi'í nuu ka'nu u.

²⁸ Te iñi ntu'u é kuān koo kuvi sá'a ne, nakuntáñi nto, ntaa ni'i nto diki nto, tsí ntuvi tsikán ne, nakáku nto —ka'an Jesús.

²⁹ Kaka'an ñá kuenta iña i sá'a:

—Koto nto utun ígu san, o da nēé ka utun.

³⁰ Tē íni nto tsí kanakōdó xuku i ne, kutuni ntó tsi é vē'xi étsin ntuvi ka'ni.

³¹ Dukuān né, tē íni nto é kuān koo kuvi sá'a ne, kutuni ntó tsi é vē'xi étsin ntuvi é kadā kú've Xuva kō.

³² 'Nuu é ntaā i é un nti'í sá'á kúntaa dí'na dá kúví ña'a, ña ntántoo vevii.

³³ E dukún kan ni ñūxiví sa ne, nti'í, ntá tsi tú'ūn é kāká'an u ne, da mií é kúntaa.

³⁴ 'Kuenta tsí vií nto. Ñá ku dā vá'a nto é na ntūka'xi nima ntó é vií nto é kīni kaa. Ñá ku nakuinī nto kúñu ntō é kada ki'vi ntō. Ñá ku ntē dúkuan kadā kuení nto nee é kantio nto ñuxiví a, vata koo é ña da nēe inī nto xee ntúvi tsikan,

³⁵ é vata kaa chitō. Tsi vé'xi nti'xe ntuvi tsikan iña un ntíí ntíí ña'a san, ña ntoo da kaní dū'va ñuxiví a.

³⁶ Na kōo tú've ntó ne, nguentúvi tsi ka'an ntá'ví nto vata koo é nakáku nto é un nti'í nūu i é kuān koo kuvi, vata koo é kúvi xee ntó nta'a ko, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi —ka'an Jesús.

³⁷ Ntuvi ā ne, tuví Jesús má ukún kan, kanañ'e ñá ña'a san. Niñú a ne, rki uku é nani Ōlivu kañ'e ña.

³⁸ Tévaá du'va tsi ntáxee ntíí ntíí ña'a san má ukún kān é kīni ña é kāká'an Jesús.

22

Dā náataká nuu ña'a san é ntukū nuu iní ña nté koo tñn ña Jesuu

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ E xée ētsin viko da ntaé'xi ña tañú'ū é ña kadáka u'xen íā. Viko sá'á ne, é naka'an ña Israeé san nté o nakáku Xuva ko ña dā ntáka ña ñuú Egítō.

² Kidáā né, tō'ó dutu ní mastrú leí san ne, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Jesuu, tsi ntaú'vī ñá ña'a san.

³ Kidáā ne, kúkii é ña vá'a san nima Júda, ñá nani Iscāriote, ña é uun ña'a uxuvi ñá'a pustrú san.

⁴ Ña sá'á ne, ku'éen ña, kúkoto ñá tó'ō dutu ní ñá odo núu iní ukún kán, nté koo vii ña é ntáda ña kuenta Jesuu ntá'a ña.

⁵ Kidáā né, dōo diní ña. Xé'e ña xu'u ña é kué'é ña diu'un Júdā san.

⁶ Divi ña dí ne, xé'e ña xu'u ñá ne, dā éni ntu'u ña ntukū nuu iní ña nté koo ntada ña Jesuu kuénta ntá'a dutu é nté xoxó kiní i.

Dā xee ntūvi é kā'xí ña tañú'ū é ña kadáka u'xen íā

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Kidáā ne, xée ntūvi é kā'xí ña tañú'ū é ña kadáka u'xen íā ne, divi tsi ntūvi dí ne, kantio é ka'nī ñá a le'ntu iña vikó san.

⁸ Kidáā né, taxnúu Jesuú Pedru ní Juaán san, kaka'an ña:

—Kue'ēn ntó, kūtsoo tú've nto é kā'xi o iña viko san —ka'an ña.

⁹ Divi ña né, tsixe'e ña:

—¿Mí'i ntū ntio nto é kāda vá'a ntí? —ka'an ña.

¹⁰ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Te kúkí'vi nto ñuú san ne, nani'i ta'an nto úun ñatī, ñá ní'i uun xoó ntute. Kuntikín ntó ña un tsi nte nú vi'i mí ntí'vi ña ne,

¹¹ dá kā'an ntó nī tó'o vī'i san: “Katsixe'e Mastrú san nto: ¿Mí'i ntu vā'á o mí kūvi ka'xí u nī pustrú ko iña vikó san?”, kuan kōo ka'an nto.

¹² Kidáā né, nañē'e ñá nto uun ne'u vi'i ka'nu mí odo ntí'i ta'an san mí iō tu've ne, ikan kāda vá'a nto é kā'xi o —ka'an ña.

¹³ Kué'en ña né, nāni'i ntí'xe ña un ntí'f é kākā'an Jesuú ne, dā de vá'a ña é kā'xí ña kuenta iña vikó san.

¹⁴ Dā xee úra í ne, Jesuu ní pustru ñá ne, kántōo ña nú mesa kan.

¹⁵ Kidáā ne, kaka'an Jesuu:

—Ñá tē nté kaa ntio ko é kā'xí dadíi ú ni nto viko sá'a dí'na dá kūví u.

¹⁶ Ká'an ú ni ntō tsi nté uun ito ká ña ka'xí ka ú iña viko san un tsi da nté kūntaa é un ntí'i iña Xuva ko mí kadē kú've ña —ka'an ña.

¹⁷ Kidáā né, kí'i ña e'xin é ñu'u ntute tinti'ó ne, dā nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō, kaka'an ña:

—Kí'i nto sá'ā ne, dá ko'o dava nto ni tā'an nto xe un xé un ntō.

¹⁸ Ká'an ú ni ntō tsi nté uun ito ña ko'ó ka ú ntute tinti'ó un tsi da nté kí'xi Xuva ko, kí'xkada kú've ña —ka'an ña.

¹⁹ Kidáā ne, kí'i ña tañú'ū san, da nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kātsin dava ña é kā'xí ña, kaka'an ña:

—Sá'ā né, kūñú ko é ntūvi kuenta dóxi'í kán kuenta iña nto. Vii nto sá'ā vata koo é naka'an ntō ko nté o dé u kuenta iña nto —ka'an Jesuú san.

²⁰ Kuan o dé ña ni e'xin san dí dā kuvi é'xi ña, kaka'an ña:

—E'xin sá'á ne, núu í é xē é ta'xi Xuva ko xū'u ña é kātí ú niñí ko kuenta iña nto.

²¹ Ntá tsi vevii ne, ñatī, ña díko xu'ú ko ne, tuví dadíi ña nī ko nú mesá sa.

²² Vevii ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatī ne, da mií é kí'n u itsi e tá'xi Xuva kō, ntá tsi ñā ntu ntá'vi ide á ñatī, ña é díko xū'ú ko san! —ka'an ña.

²³ Kidáā ne, eni ntu'u ña ntátsixe'e tā'an ña xe un xé un ña:

—¿Xoó ntu ñá'a, ña díko xū'u ñá san? —ka'an ña.

¿Xoó ntu é díi ka nuu á'vi i?

²⁴ Kidáā ne, ntánatīn ña kuenta iña i xoo é díi ka nuu á'vi i, te kuinī ña.

²⁵ Ntá tsi kaka'an Jesuu:

—Rei iña ña túku ñuú san ne, dōo ntádē kú've ñá iña ñá ñuú ña. Ntá tsi ntáka'an mí ñā e dōo vá'á o de ña ni ñā'a ña.

²⁶ Ntá tsi divi ntō ne, ñá ku kuān xkoó de ntō. Dā xoo ká ña'a nto, ña dōo nuu á'vi i ne, na vii ña vata tsi kaa uun ña kuetsī, ña é kui dutsi i. Xoo é kade kú've i ne, na vii ñá vata kaa ña é kaxntī.

²⁷ ¿Xoó ntu é díi ka nuu á'vi i kuan: ña tuví ntu nú mesá san ne, o ña katsu'un ko'o? ¿Ñā ntu te ñá tuvi nú mesá san? Ntá tsi xu'ú ne, vata kaa ña katsu'un ko'o san kaa u é tuví u ni ntō.

²⁸ Divi ntō né, nií kué'en tsí ntuvi é ntoo nto nī ko dá kanto'o kó da nēé ka nuu i.

²⁹ Xu'ú ne, ta'xi ú itsi é kadā kú'vē ntó vata ō tá'xi uva kō é kada kú've u.

³⁰ Mí kadē kú've u ne, dadii tsi ko'o ká'xi o ni ntō nú mesá ko. Kuan koo kuntōo nto é kadā kú'vē nto iña uxuvi táta ña Israeé san di —ka'an ña.

Dá kakā'an Jesuu é kā'an Pedru tsi ñá ini ñá ña

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Sá'a kaka'an Jesuu:

—¡Aí, Simuun! Koton tsí tó'ō e ña vá'ā san ne, kaikan o é kídí nuu o vatā ó de o nī trigu.

³² Ntá tsi xu'ú ne, é ikán u kuenta iña o vata koo é ña xtuvín miin é kākuinti'xe o. Divín né, te ntiko kōon é kuinti'xe o kó ne, xntiin ēní o vata koo é dií ka kuinti'xe ña di —ka'an Jesuu ni ña.

³³ Kaka'an Símuún san:

—Tō'ō, é iō tu've u é kī'in u ni nto, kuān te viútun, kuān te dóxi'í kán di —ka'an ña.

³⁴ Kidāā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Pedru, kaka'an u ni ō tsí vevíi ne, di'na dá kāna lí'xī sán ne, úni i'to ka'an tsí ñá inín ko —ka'an ña.

Dā xee ura é kōto nteé ña Jesuu

³⁵ Kidāā né, tsixe'e Jēsuu ña ntini'í ña:

—Dā táxnūu ú nto é kī'in nto e nté itin ntó ne, nté ññ e kañú'u diu'un nto, nté ntí'xen ntó di, ¿vá neé ntu kunaá nteé nto? —ka'an Jesuu.

—Ñá tē nee —ka'an ña.

³⁶ Kidāā ne, kaka'an Jesuu:

—Ntá tsi vevíi ne, nadama. Xoo é iō itín i ne, na kuído ñá, ni ññ é xku'ún diu'un ña. Xoo é ña tuví káa i ne, na nadiko ña kūtūun ñá ne dá kuīn ña káa ña.

³⁷ Tsí kaka'an u ni ntō tsí kantio é kūntaa ntí'í é kaka'an tú'un Xuva kō: “Ide ña ni ña vatā ó de ña nī ñá iō kuetsí i”, ka'an. Tsi é un ntí'í é ūve na'a kuenta iñá ko ne, kuetsi é kūntaa ntí'í —ka'an Jesuu.

³⁸ Ña ntini'í ña ne, ntáka'an ña:

—Tō'ó, i'a iō uvi káa —ka'an ña.

Divi ña ne, kaka'an ña:

—Xée ō tsi sá'ā —ka'an ña.

Dá kaka'an ntâ'ví Jesuu má utun Getsemanii

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Kidāā né, kīi Jesuu, kué'en ña xūku é nani Ōlivu vátā xkoó ini ña. Ña ntini'í ña ne, ntántikin ñá ña, kue'en ña.

⁴⁰ Dā xee ña ikán ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Kantá'vī ntó vata koo é ña kó'xo nto nuu i é kīni kaa —ka'an ña.

⁴¹ Kidāā ne, kīi nteé xio Jesuu, kué'en ika ña vata kaa mí nakuita ō xuu. Nákunchiti ñá é ka'an ntâ'ví ña.

⁴² Kaka'an ña:

—Ūvá, tē ntio nto ne, nakakū ntó ko é kanto'lo kó nuu i sá'a. Ntá tsi ña víi nto é ntio kó, tsi é ntio mii ntō —ka'an ña.

⁴³ Kidāā ne, vé'xi ūun ánjē iña Xuva ko é xntii ña ña.

⁴⁴ É kuān nte kantó'lo ña ne, nñ kué'en ini ña kaka'an ntâ'ví ña ne, uun tsí katoó na'nu nte ñú'u kan tīn ña é vata ito niñi.

⁴⁵ Dā kúvi ka'an ntâ'ví ña ne, nākuntītsí ña, kue'en ña mí ntoo ña ntini'í ña. Divi ña ne, e ntákidi ña, tsi dóo kunta'xa iní ña.

⁴⁶ Kidāā ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—¿Nté kui kuān nte ntákidi ntú nto? Nakuntáñi ntó ne, dá ka'an ntâ'ví nto vata koo é ña kó'xo nto nuu i é kīni kaa —ka'an ña.

Dā tñn ña Jesuu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Kaka'an dúkuan Jesuu da xée ñá'a san é ña te da dií ña. Ña é nanī Júdā, ña é kuvi ūxuvi ñá'a pustru ñá ne, odo nuū ña vé'xi ña nuu ña'á san ne, dá xee ñá mí tuví Jesuú san ne, dá é'xi ña xu'u ña.

⁴⁸ Kidāā ne, kaka'an Jesuu:

—Xo'ōn, Júdā, ¿vá xū'u ntu kó ka'xin é dikōn kó, xu'u é vēxkúvi ú ñatīi? —ka'an ña.

⁴⁹ Ña ntántoo ni Jēsuú san ne, ntaíto ña nee é kuvi ne, tsixe'e ña:

—Tō'ó, ¿ka'ní nuu ntu o ña káa san? —ka'an ña.

⁵⁰ Uun ña'a ña né, ntuku kui'í ñá ña kade tsiñu iña tó'ō dutú san, ē'nté ña lo'xo kua'a ña.

⁵¹ Ntá tsi kaka'an Jesuu:

—Na koo mii nto ña. Kuan tsi koo na kōo —ka'an ña.

Kidāā ne, tīn nta'a Jēsuu ló'xo ña kade tsiñu san ne, ntuvá'a.

⁵² Kidāā ne, kaka'an ñá nī tó'ō dutu ni ñá odo nūu ini ukún kan, ni ñatā san, ña xee é tīn ña:

—Divi ntō ne, odo nto káa ni ūtun, é vāta te ña du'ú u.

⁵³ Da itúvī ú ni ntō utén utén ini ukún kán ne, nté ña ni tīn ntá'a ntō ko, ntá tsi ura i é dóo neé sa ne, divi ūra i é kāduku ntée nto e ntáde ntō nuu i é kīni kaa —ka'an Jesuu.

Dá kakā'án Pedru é ñá ini ñá Jesuu

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Kidáa ne, tñn ña Jesuu, kué'en ni'i ña ña nú vi'í dutu ñá odo nūú san. Kué'ēn Pedru, kántikin íka íka tsi ñā.

⁵⁵ Ikān tiví ña ñu'u nu kí'i kān ne, da túni ña ntíkō diñi nchú'ūn san. Kátūvi Pedrú san ni ñā di.

⁵⁶ Kidáa né, uun ñadī'í, ña é kade tsiñu sán ne, íni ña é ikān tuví Pedrú san nchú'ūn san katúni ña ne, íntē'á ña ña ne, kaka'an ña:

—Ñā sā'á ne, dadīi íka ña ni ña tsikan —ka'an ña.

⁵⁷ Ntá tsi Pedrú san ne, tee xu'ū ña, kaka'an ñā ni ñadī'í san:

—Xu'ú ne, ñā íni u ña é kākā'an ntó san —ka'an ña.

⁵⁸ Dā kú e ví'i ne, é tūku ña'a íni ña ña ne, kaka'an ña:

—Divīn né, kakuini'i o ña tsikan —ka'an ña.

Ntá tsi Pedrú san ne, kaka'an ña:

—¡Ñā'á ni san! Ña te diví ú —ka'an ña.

⁵⁹ Dā kúvi uun urá ne, é tūku ña kaka'an ña:

—Nuu é ntaā ntí'xe i tsí ña sā'á ne, dadīi íka ña ni ña tsikan, tsí dadīi ñuu ña ñuú Galilea —ka'an ña.

⁶⁰ Kidáa ne, kaka'án Pedru ni ña:

—Ñā íni u nee é kākā'an nto —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i dá kakā'án Pedrú ne, kāna tsi lí'xī san.

⁶¹ Kidáa ne, xkokótó Jesuu, mí tuví Pedru. Kidáa ne, nánū'ú Pedru íni ña nté o kaka'an Jesuu ni ña tsí di'na dá kāna lí'xī sán ne, úni íto ka'an ñā e ñā ini ñā xoo ñā'a ña.

⁶² Kidáa ne, kíi Pedru kí'i kān ne, dōo éku ña.

Dā narkínteē ñá Jesuu

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Ñatīí, ña ntáde kuenta Jesuú ne, nārkínteē ñā ña ne, ē'ní ña ña.

⁶⁴ Édí ña ntuxnúu Jesuú ne, dá ntáka'an ñā ni ñā:

—Ká'ān ve, ¿xooó ntu é'ni i o? —ka'an ña.

⁶⁵ Dōó titín ka nuu i é ntáka'an kíni ña ni ñā di.

Dā intítsi mē'ñú Jesuu nuu ñá tsiñu i

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Dā tuví san ne, náta'ká nuu ñatā ña Israeé san nī tó'ō dutu ní mastrú leí san. Kue'en ní'i ña Jesuu mé'ñū ña tsiñu na'nu i ne, dá íkān tsíxe'e ña ñā:

⁶⁷ —Ká'an é nuu é ntaā i te Cristu ntí'xen —ka'an ña.

Diví ñā né, kaka'an ña:

—Te ká'án u tsí diví ú ne, ntē ña kuintí'xe nto ko.

⁶⁸ Te tsíxe'e ú nto dí ne, ntē ña nantiko koó nto é ká'án u.

⁶⁹ Ntá tsi un tsi nté vevíi ne, xu'u é vēxkúvī ú ñatíi ne, tuví u diñi kua'a Xuva kō, ña é dií ka ka'nu kue'en —ka'an ña.

⁷⁰ Kidáa ne, un ntíí ntíi ña tsíxe'e ña ñā:

—Kidáa ne, ¿diví ntūn é í'xá Xuva kō kuan? —ka'an ña.

Kaka'an Jesuu:

—Mii xntō ntáka'an ntó nee ñā'a u —ka'an ña.

⁷¹ Kidáa ne, ntáka'an ña:

—¿Mí'i ntū kantio ká kō ña é ká'an ntaa?

Tsí tutun mii ko téku ko e kéne ña kaka'an ña —ka'an ña.

23

Dā intítsi mē'ñú Jesuu núu Pílatu

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Kidáa ne, un ntíí ntíi ñā nakuntáñī ñā ne, dá kue'en ni'i ña Jesuu ntá'a Pilatu.

² Ikān éni ntu'u ñā da'ví ña ña dovete, ntáka'an ña:

—E ní'í ntí ñatīi sa'a é kanatīvī ñā ñuú ntí. Kaka'an ñā tsí ña vá'a ō e ntá'ví ntí diu'un xōo íña ñuú Romá san. Kaka'an ñā di tsí diví ñā é Cristu ñā, diví ñā é kuvi ña reí di —ka'an ña.

³ Kidáa ne, tsíxe'e Pílatú san Jesuu:

—¿Vá divín ntūn é kūvin Rei íña ñā Israeé san? —ka'an ña.

—Mii xnto kākā'an nto —ka'an Jesuu.

⁴ Kidáa ne, kaka'an Pílatu ni tó'ō dutu ní ñā'a san:

—Ñā kānani'í ko kuétsi ñatīi sa'a —ka'an ña.

⁵ Dā dií dií ka xío ntíi ñā'a san, ntáka'an ña:

—Vé'xi ña, kanakutsu'un ña ñā'a san nchú'un é kanañē'e ñā kanī ñuú Judeá ne, nté ñuú Galileá ne, un tsi nte í'a di —ka'an ña.

Dā intítsi mē'ñú Jesuu nuu Heródē

⁶ Dā téku Pilatu sá'a ne, tsíxe'e ña te ñatīi sa'á ne, ña ñuú Galilea ña.

⁷ Dá kakā'an ña tsí diví ñuú ñā ne, taxnūu ña ña nta'a Heródē, ña tsiñu na'nu i ñuú Galilea, tsí tuví ña ñuú Jerusaleen ntúvi tsikan.

8 Dā ini Heródē san Jésuú ne, dōo diní ña tsí e títin ntuvi é ntio ña é kiní ñá ña, tsi téku ña e ntáka'an ñá'a san iña ña. Ntio ña é kiní ña é vií ña nuu i e dóo ka'nu.

9 Dōo tsíxe'e ña ñā, ntá tsi ña ni ká'an kue'en tsí Jesuu.

10 Ikān ntāñi tó'ō dutú san nī mastrú lei san, e dóo ntátsi'i kuetsi ña ña.

11 Kidáā ne, Heródē san ni sntadun ñá ne, dē xení ña ni Jēsuu. Nārkínteē ñá ña ne, naxnūu ña ña du'nu e dóo va'a vata kaa é kainúu rei. Kidáā né, nataxnūu xtuku Heródē san ña nta'a Pilatú san.

12 Ntuvi tsikán ne, dōo vá'ā o tiin Pilatú san ni Hēródē sán, kuān te ntuvi dí'na ne, dōo ínchu'vi ta'an ña.

Dā ntúvi kuenta Jésuu é kuví ña

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Kidáā ne, Pilatú san ne, nataká nuu ña nī tó'ō dutú san, nī ña tsiñu i, ni ñā'a sán ne,

14 dá kakā'an ñá ni ñā:

—Dívi ntō é vēxní'i nto ñatí sa'á nta'a kó ne, ntáka'an nto tsí kanatívi ñá ña'a san, ntá tsi xu'ú ne, tsixe'e ú ña nuu ntó ne, ñá ni naní'i nti kuetsi ñā nté uun nuu i vatā o ntáka'an nto.

15 Nte Heródē ña ni naní'i ña kuetsi ñā. Dukuān é nataxnūu xtuku ña ña nta'a ko. Koto nto tsí ña té neé ni íde kue'en tsí ña é kuví ña.

16 Nanto'o ú ña ne, dá nakāka xaa ú ña —ka'an Pilatú san.

17 Tsi dá kakūvi viko sá ne, da mií é nakāka xaa Pilatú san uun ña'a, ña ñu'u kutu, xoó ña'a é ntio ña'a san é ntii ña.

18 Ntá tsi kuédadii tsí éni ntu'u ñā ntákachu'u ña:

—jKa'ní nto ña sá'á ne, nakāka xaa nto Barabaá san! —ka'an ña.

19 Barabaá san ne, nuu kutu ñā, tsí idé ña du'xen nī ña ñuu í ne, é'ní ña ña'a.

20 Pilatú san ne, ntio ña é nakāka xaa ña Jésuú ne, kaka'an xtúku ña ni ñā'a san.

21 Ntá tsi díi díi ka ntii káchu'u xtúku ña:

—jNa xnteē ntó ña ntiká krusi kan! jNa xnteē ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ña.

22 É kuví ūni íto káka'an xtúku Pilatú san:

—¿Nee iñá ntu é kīni kaa idé ña? Tsi ña kánani'í ko kuetsi ñā é kuetsi é kuví ña. Nanto'o ú ña ne, dá nakāka xaa ú ña —ka'an ña.

23 Ntá tsi ña'a sán ne, ntaxío ntii ña ntáka'an ña tsí da mií é na nākuntée ña ntiká krusí san. Un tsi vāntiñi ña ntáka'an ña. Kūvi idé ña ni'í ña é ntio ña.

24 Pilatú san ne, íde ña vatā o ntáka'an ñá'a san.

25 Nakāka xaa ña ñatíi, ña nuu kutu viu-tun san kuenta iña i é idé ña du'xen nī e é'ní ña ña'a sán di, ntá tsi ntāda ña kuenta Jésuú san nta'a ña'a san vata koo é vií ñá ni ñā nee é ntio ña.

Dā intée Jesuu ntíkā krusi

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Dā kue'en ni'í ña Jesuu é na xnteē ñá ña ntiká krusí ne, tiin ña uun ñatíi, ña ñuú Cirene, ñá nani Sīmuun, ñá vé'xi uun rantsu. Kuétsí é idé ña'a san ña é kuní'i ña krusí san é kuntikín ñá ata Jésuú san.

27 Ñá tē nté kaa ña'a ntántikín ñá ña ne, ñá te da díi ñádí'í san dóo u'vi ntákuví ña, ntaéku ña kuenta iña Jésuu.

28 Dā íto Jésuú san ñadí'í san ne, kaka'an ña:

—Nto'ó, ñadí'í Jerusaleen, ñá ku ntē dúkuan ēku nto kuenta iñá ko, ntá tsi kueku nto kuenta iña mií nto ni i'xá nto.

29 Tsi vé'xi ntúvi é ká'an nto: “Nté kuān nte va'á ña'a san, ña é ña ni kuví kóo i'xá i, nī ña é ña ni ñu'u i'xá i i'xi i, nī ña é ña ni natsitsi i'xá di”, koo ka'an nto.

30 Kidáā né, kani ntu'u ñā'a san ká'an ña é na nūu xuku san mí ntántoo ña, é ntio ña é kutávi núu ña é kunuu xū'u ña.

31 Ntá tsi te kuan ō ntáde ni'í ña utun xi'í sán ne, ¿ntē ntú koo vií ña ni ūtun itsí san kuan? —ka'an Jésuú san.

32 Kue'en ní'í ña ūvi ña'a ña kini ntáa é dādii ka'ní ña ña ni Jésuu.

33 Dā xee ñá xuku é nani Xkídiki Ntíxi sán ne, ikān naxnteē ñá Jesuu ntíkā krusi, ní ntuvi ñá'a ña kini ntáa san: uun ña ne, diñi kua'a Jesuu intée ña; uun ña ne, diñi datsin ña intée ña.

34 Jésuú ne, kaka'an ña:

—Ūvá, kada ka'nu iní nto ni ñā, tsi ñá ini ñá nee iña ntáde ña —ka'an ña.

Sntadún san ne, nārkínteē ñá doo Jésuu xoo é kūvi vií i ni'í i.

35 Ña'a sán ne, ntāñi ña, ntaíto ña ne, un tsi nté ña tsiñu i san ntánarkínteē ñá Jesuu, ntáka'an ña:

—Ña sá'á ne, nakákú ña tuku ña'a. Vi'í a vé ne, na nakákú mií ñā kúñu ña, tē nuu é ntaā i é Cristu, ña é nakaxnúu Xuva kō —ka'an ña.

36 Sntadún san ne, nārkínteē ñá ña. Xée etsin ña ne, xé'e ña ntídi íā é kō'o ña.

37 Ntáka'an ñá ni ñā:

—Te divin é Rei iña ñá Israeé ne, nakākún miin kúñu o —ka'an ña.

³⁸ Nteé letra diki krusí san é kaka'an tú'un griegú, ni tú'un latiín, ni tú'un hebreu, kaká'an: “Ña sã'a é Rei iña ñá Israeé”, ka'an.

³⁹ Uun ña'a ñā du'ú san, ña nteé ntiká krusí san ne, kaka'an ña:

—jTē nuu é ntaā i é Cristún ne, nakākún miin kúñu o ne, nakākún nti di! —ka'an na.

⁴⁰ Ntá tsi ña uun ña'a sán ne, kaka'an ñā ni tā'an ña:

—¿Ña kau'vī ntú o Xuva kō? Tsí divin né, divi tsi nūu i kantó'o o di.

⁴¹ Ntá tsi xo'ō né, iō nuu i e ntánto'o kō, tsi ntantá'vi o kuetsí kō e ntúku nuu o. Ntá tsi ña sã'a ne, ñā tē neé kue'en tsi ni ide ña é kīni kaa —ka'an ña.

⁴² Kidáā ne, kaka'an ña:

—Jesuu, na naka'an ntō kó tē xee nto mí kadā kú'vē nto —ka'an ña.

⁴³ Kidáā ne, kaka'an Jesuu:

—Nuu é ntaā i é kaka'án u ni o tsi vevii kutúvín dadíin nī kō mí ntántoo ña kuínti'xe i, ña é xi'i —ka'an ña.

Dā xi'i Jesuu

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Un tsi nte da ká'ñu ntuvi ne, un tsi nte kaeku uni kuáa ne, kūneé da kanñi ñūxiví sa.

⁴⁵ Kūnee ngántií san. Uvi dāvā ntíi dôxi é rkāa nuu ini ukún ka'nu kán.

⁴⁶ Kidáā né, un ntíi tsí káchu'u ntāa Jesuu, kaká'an ña:

—jŪva, ntada ú kuenta nímá ko nta'a nto ve! —ka'an ña.

Dā kúvi kã'an ña sã'a ne, xí'i ñā.

⁴⁷ Dā ini tó'ō sntadun ñā ñuú Romá san nté o kúvi ne, kaka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kaka'an ña:

—Nuu é ntaā i é ñatí sa'á ne, dōo va'á ña; ña túvi kuetsí ña —ka'an ña.

⁴⁸ Un ntíi kue'en dú'va ña ntaíto neé kuvi ne, kúnū'ú ña, koó dā ntaxé'e ña nta'a ña nima ñā e dóo u'vi ntákuví ña.

⁴⁹ Un ntíi ntíi ñā ini Jesuú, ni ñadī'i, ña ntántikín ñā un tsi nte ñūu Galileá ne, intáñi ika ñā, ntaíto ña nté o kúvi.

Dā inuu ntú'xi Jesuu

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Uun ñatíi, ñā nani Jōsee, ña vé'xi ñuú Arimatea é kāduku ntée ñuú Judeá ne, dōo va'á ña'a ña. Úvē ta'an ña ña tsiñu na'nu i san iña ñā Israeé.

⁵¹ Ña sã'a ne, kantétu ñā amá xee ntúvi é kadā kú'vé Xuva kō. Ñā ni kui dadíi ña ni ña tsiñu i, ña nguú san.

⁵² Divi ñā ne, kué'en ña, kükoto ña Pilatú san é ntākan ña kúñu Jesuu.

⁵³ Kidáā ne, nanúu ña ña ntiká krusí san ne, dā náxnuu ta'án ña ña doo kui'xin e dóo va'á ne, dā kukú'xi ña ña iní ñañā mí kántii iní xuu, mí vāta kunuu ntú'xi ña'a.

⁵⁴ Ntuvi tsikán ne, ntuvi e ntáxio tú've ña é kuiñi ntu'u ntúvi é iō dá'na san.

⁵⁵ Ñadī'i, ña vexní'i Jesuu un tsi nte ñuú Galileá ne, kué'en ñā né, dā íto nuu ña ñañā san, ntaíto ña nté o kanúu kúñu Jesuu.

⁵⁶ Kidáā ne, kúnū'ú ñā ne, da de vá'a ña ntute cho'o vídin e dóo vá xkonuu, ni ū'xen xukú san di. Kidáā ne, íntoo da'na ñadī'i san ntuvi dá iō dá'na san, vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō.

24

Dā ntóto Jesuu

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Ntuvi dá naki'i o vítē san ne, kué'en xtuku ñadī'i san nú ñañā Jesuu, ni'i ña cho'o vídin é de vá'a ña.

² Dā xee ñā ne, iní ña tsi xuu é itávī núu nú ñañā sán ne, é xīo nakutúvi.

³ Kúkī'ví ña, ntá tsi ña ni naní'i ka ña kúñū Tó'o ko Jesuu.

⁴ Koó dā kúdu'va ña. Ntē ñā iní ka ña nté koo víi ña. Kidáā ne, da née iní ña ini ña uvi ñatíi é ntañi etsin ña nuu ña. Ñu'u ña doo kuí'xin é kãxi'í nuu kue'en.

⁵ Ñā tē nté kaa u'ví ñadī'i san, naxkã'nu nte ña diki ña nte ñū'u kán. Ntá tsi ñatíi san ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui ntánantuku ntu nto ña é kántíto san mé'ñū ña xi'í san?

⁶ Xóxō ñā i'a, tsi e ntóto ña. Naka'an ntó nté o ka'an ña dá itúvi ká ña ñuú Galilea.

⁷ Divi ñā é vëxkúvi ña ñatíi ne, ka'an ña é da mií é ntúvi ña kuenta ntá'a ñā iō kuetsí i é na xntéé ñā ña ntiká krusi kan. Ntá tsi tē kúvi uni ntúvi xi'i ñā ne, ntoto xtuku ña, ka'an ña —ka'an ñatíi san.

⁸ Kidáā ne, nánū'u ñadī'i san iní ña tú'un é kaka'an Jesuú san ni ñā.

⁹ Dā ntáka ña nú ñañā sán ne, ntántaa ña un ntíi sã'a ni ū'xi ñn pustrú san, ni ña nguú sán di.

¹⁰ Ña ni'i tú'un iña pustrú san ne: María Madálena, ní Juana, ni María, di'i Sántiaú san di, ni ñadī'i, ña nguú san.

11 Da ntáka'an ñádí'í san, kuiní pustrú san da téku ña. Ntē ña ni kuintí'xe ña.

12 Ntá tsi Pedrú ne, kī ña, koó da kañu ña kue'en ñá nú ñañā san. Dā íto nuu ña iní i kán ne, koó da mií sá doo kui'xín san íni ña. Kidáā ne, kúnū'ú ña nú vi'í ña kán. Koó dā kúdu'va ña é kuan ō kúvi.

Itsi ñuú Emauu
(Mr. 16:12-13)

13 Dīvi tsi ntūvi tsikán ne, uvi ñá'a ña ntini'i Jēsuu kué'en ña ñuú Emauu, ñuu é tuví te ū'xi ñn kilométru é un tsi nté Jerusaleen.

14 Kué'en ñā, ntántaa ña un ntí'í nuū i e kúvi.

15 Nñi dukuān ntatín ña ne, xée Jēsuú san, eni ntu'u ña ntaíka dadí ña ni ñā.

16 Kuān te íni ña Jesuú san ne, ñá ni kutūni ña xoo ñá'a ña.

17 Kidáā né, tsixe'e Jēsuu ña:

—¿Neé ntu e ntántaa nto dā ve'xí nto ítsi kán? —ka'an ña.

Íntāñí nta'xa ñā.

18 Uun ña'a ña, ñá naní Clíofá san ne, kaka'an ña:

—¿Vá xīo ñuú ntu vé'xi nto e ñá ini nto nté ō kúvi ñuú Jerusaleen ntúvi sa'a? —ka'an ña.

19 Kidáā ne, kaka'an Jēsuu:

—¿Ntē ntu o kúvi? —ka'an ña.

Ntáka'an ña:

—Ntántaa ntí kuenta iña Jēsuu, ña vé'xi ñuú Nazaree. Dīvi ñā ne, ña é ka'án naa Xuva ko ña. Dōó iō ña é vií ña; dōó ini ña nté koo ka'an ña núu Xuva ko, ni ūn ntí'í ntí'í ña'a san.

20 Ntá tsi tó'ō dutú san nī ña tsiñu i sán ne, ntāda ña ña kuentá vata koo é na kuví ñá ne, nteē ñá ña ntiká krusi kan.

21 Ntí'í ne, ntantétu ntí é dīvi ñā é nakakū ñá ña Israeé san. Ntá tsi veví ne, é kúvi uni ntúvi é ita ntí'xín un ntí'í sá'a.

22 Iō ñá dī'í, ña ntini'í ntí ne, dā kúdu'va ntí nuu i e ntáka'an ña. Tsí tevaá du'va tsi ñe'e ña nú ñañā san.

23 Ntá tsi ña ni naní'í ña kúñu Jēsuú ne, ntiko koō ña, náxee xtúku ña mí ntoo ntí kán. Ntántaa ñā tsi xée ánjē san nuu ña. Ntáka'an ánjē san tsí Jesuú ne, kantíto ña.

24 Kidáā ne, iō ñá ntini'í ntí ne, ñe'e ñā nú ñañā san, ixkoto ntódo ña. Íní ña vatā o ntáka'an ñádí'í san ne, ntá tsi ña ni iní ña Jesuú —ka'an ña.

25 Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—¿Neé ntu diki diki nto é ña ni kuintí'xe nto é un ntí'í e ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko?

26 ¿Vá ñā ntu te kantío é ntō'o Cristu, ña táxnuu Xuva kō, di'na dá kué'é Xuva kō é kodo nuū ña? —ka'an ña.

27 Kidáā né, eni ntu'u ñā ñañé'e ñá ña nté o kaka'an tú'un Xuva ko kuēnta iña ña. Eni ntu'u ñā nté tutu é de vá'a Muiseé ne, ni un ntí'í tūtu é de vá'a ña ka'án naa Xuva ko.

28 Dā xee étsin ña ñuú mí kī'ín ñá ne, íde Jesuú vata tsi te kī'ín ka ña itsi kán.

29 Ntá tsi tee kóo ña ña, ntáka'an ña:

—Kutuví ntó nī ntí tsí e kuáa veví. E dóko sá kúnee —ka'an ña.

Kidáā ne, kué'en Jēsuu é kuntoo ña ni ñā.

30 Dā intóo dadí ña ni ñā nú mesa kán ne, kī'í Jesuú tañú'ū ne, da nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Dā kátsin dava ña tañú'ū sán ne, dā tsí'í ña nta'a ña.

31 Ura dú'va tsi i náxi'í nuu ñá ne, kūtuni ña tsí dīvi ñā é Jēsuu. Kidáā né, ntoko ñu'u mii Jēsuu.

32 Kidáā ne, ntáka'an ñá xe un xé un ñā:

—¿Ñā ntu te ntāa e dóo diní ñu'u nima kó dá kantaa ñá ni ko dā vé'xi o ítsi kán, dá kanañe'e ñá kō tú'un Xuva kō? —ka'an ña.

33 Ura dú'va tsi i nakuntáñi ña, ntíko koō ñá, kúnú'u xtuku ña ñuú Jerusaleen, mí nāni'í ta'an ña u'xi ñn ña'a pustru é nataká nuu ña ni ña ntini'í ñā.

34 Ntáka'an pustrú san ni ñā:

—Nuu é ntāa ntí'xe i e ntóto Jesuú. É íní Simuun ña —ka'an ña.

35 Kidáā ne, ntuvi ña ntántaa ña nté ō kúvi itsi kán ne, nté ō nákiní ña Jesuú dā kátsin dava ña tañú'ū san.

Dā ntii díto Jesuú mé'ñū pustru ña

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Ntoo dukuan ñā, ntáka'an ñá nuu i sá'a ne, da née iní xñá ntii díto Jesuú san mé'ñū ñā, kaka'an ñá ni ñā:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto —ka'an ña.

37 Dōó u'ví ña. Ntádē kuení ña tē ntaíní ña ntaí ñā.

38 Ntá tsi kaka'an Jēsuú san:

—¿Ntē kui kuān nte ntaú'vī ntú nto? ¿Ntē kui kuān ó ntádē kuení nto?

39 Koto nto nta'a kó ni dī'ín ko. Dīvi tsí ú. Koto nto kó ne, tñn nta'a ntō kó dī, tsí te uun ntatí ñā'a ne, ña tūvī kúñu ī, nté xiki i vata kaa ú xu'u —ka'an ña.

40 Dā kúvi ka'an ña sá'ā ne, náñe'e ñá ña nta'a ña ni dī'ín ña dī.

⁴¹ Dā íni ña ntoo sán ne, naku'un dîní nima ñá, ntá tsi koó dā ntákudu'va ña é ña ni kuintí'xe ña é divi nti'xe ñā. Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Ío ntú kudii é kā'xi ó i'a? —ka'an ña.

⁴² Kidáā ne, xé'e ña ñā un síin tsákā, kiti kádun nuu.

⁴³ Kī'i ña né, dā é'xi ña mé'ñū ña ntoo san.

⁴⁴ Kidáā ne, kaka'an ña:

—E kúvi kó ne, divī é kākā'án u dá tūvi dukuan ú ni ntō. É kākā'án u tsí kantio é kūntaa un nti'ī é ūve na'a tutu é de vá'a Muiseé san nī ña ka'án naa Xuva ko, ni tūtu é nanī Sálmu di, mi é kākā'an kuénta iñá ko —ka'an ña.

⁴⁵ Kidáā ne, náñē'e ñá ña é nakīni vá'a ña tú'un Xuva kō ne,

⁴⁶ kaka'an ña:

—Kuān ó uve na'a tsí Cristú ne, kantio é kuvī ñá ne, kantio é ntōto ña di tē kúvi uni ntúvi.

⁴⁷ Kantio é ka'an ntódo nto ni ñā'a san kuénta iña ñá kanī ñūú Jerusaleen ni dá kanī ñūxiví san di. Kué'e nto na kūtuni ñá'a san kuénta iña ña tsí da mi é kantio é natīvi iní ña kuétsi ñā ne, dukuān ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ñā.

⁴⁸ Divi ntō é ini nto ne, ntada ntaa ntō nuu i sá'a.

⁴⁹ Kiní nto ve tsí xu'ú ne, taxnūu ú Espíritu Xuva ko kuénta iña ntó, vatā o tá'xi Xuva ko xū'u ña nte dí'na. Ntá tsi kuntōo xnto i'a ñūú Jerusaleén san un tsi da nté tē ni'i nto ntíi ntō é ta'xi Xuva kō —ka'an Jesús ni ña.

Dā kuntáa Jesuu e dukún kán

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Kidáā ne, kue'en ní'i Jēsuu ña ntiní'i ñā diñi ñūú san, un tsi nte ñūú Betania. Ntāni'i ña nta'a ña ne, dā náxnūu viko ña ña.

⁵¹ Nī dukuan kánaxnuu viko ña ña ne, kīi nteé xio ña ña, kuntáa ña e dukún kán.

⁵² Ña intóo sán ne, ntáka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kidáā né, ntiko koō ña, kunú'u ña ñūú Jerusaleen e dóo diní ñu'u nima ña.

⁵³ Nī kuē'en tsí ntuvi ntoo ña má ukún kán, ntáka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō.

Tū'un é vā'a iña Xuva ko e xntée na'a San Juan

Tū'un Xuva kō e kúvi ñatī

¹ Nte dá iñi ntu'u ñuxiví sa ne, e dúkuan tuvi Tū'un san. Tuví dadii ña ni Xuva kō né, Xuva ko ñā di.

² Divi ñā é tuví dadii ña ni Xuva ko ūun tsi nte dá iñi ntu'u ñuxiví sa.

³ Un ntíí ntī é ió ne, mii ñā de kú've ñā. Ña túvī nee iñá te ña ni de kú've ñā.

⁴ Divi ñā é kantito ña ne, tā'xi ña un ntíí é ió. Ntúvi iña ñā ne, kaxi'í nuu iña ko un ntíí ntī o.

⁵ Kaxi'í nuu ñu'ú san mi dóo neé ne, ña kúvi vī é neé san nánta'va.

⁶ Xío uun ñā'a, ña táxnúu Xuva kō, ñā nani Juan.

⁷ Divi tsíñu ña é káda ntaa ña iña ñu'ú san, vata koo é na kuínti'xe un ntíí ntī ña'a san Xuva ko kuénta iña tū'un é káka'an ña.

⁸ Ná tē divi ñā e kúvi ñā ñu'ú san, tsí da ti tsi táxnúu Xuva ko ñā é ká'an ñā kuenta iña ñu'ú san.

⁹ Ña e kúvi ñu'u nti'xe ne, vé'xi ña ñuxiví san ne, nāxi'í nuu ña iña un ntíí ntī ña'a san.

¹⁰ Ika ña ñuxiví sa ne, kuān te mii ña de kú've ñā ne, ña ntoo ñuxiví sa ne, ñā ni nakíní ña ña xoo ñā'a ña.

¹¹ Xée ña ñuú mii ñā, ntá tsi ña ñuú ña ne, ña ni ntío ña nakíní ña ña.

¹² Ntá tsi xoo ñā'a, ña é nakíní ña ne, xé'e ñā é kúvi ña i'xá Xuva kō, da xóo ka ñā'a, ña e ntákuinti'xe i ña.

¹³ Kúvi ña i'xá Xuva kō ne, ñā tē ntákaku ña vata o ntákaku ña'a ñuxiví; ñā te ñā'a san ntáde ña é kōo i'xá ña, tsí mii Xuva kō ntío ña é kúvi ña i'xá ña.

¹⁴ Divi Tū'un tsikán ne, kúvi ñatí ne, íntoo ña ni kō. Iní o tsi dóo va'á ña ne, dōo kakuinima ñā kō. Da mii tsí é nuu é ntaā í kaka'an ña. Vá'ā kue'en ñā vata o va'á Xuva kō, tsí da xé i'xá mii ña ñā.

¹⁵ Juan sán ne, kaka'an ñā kuenta iña ña: —Ñā sá'á ne, divi ñā é káka'an u kuenta iña ña. Divi ñā é vé'xi ña ata kō ne, díí ka ka'nu ña'a ñā é xu'u, tsí díí ka di'na tuví ña da káku u —ka'an ña.

¹⁶ É nī'i ko, un ntíí ntī o, é vā'á iña ña, e dá mii tsí é ntékú ka doméni e tá'xi ña kō.

¹⁷ Tsí leí san ne, xée ntā'a Muísee, ntá tsi e dóo kakuinima Xúva ko ko, ni tū'un é nuu é ntaā í san ne, xée kuénta iña Jesúcristu.

¹⁸ Nté uun ito vata xoó kiní i Xuva kō. Ntá tsi i'xá mii ñā e dóo kakuinima ñā ne, kantada ntaa ñā ni kō nté kaa Xuva kō.

É káka'an Juan Bautista kuenta iña Jesúcristu

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Ña Israee, ñā ntoo Jerusaleén ne, taxnúu ña dutú san nī ña levitá san é tsixe'e ñā Juaán san xoo ñā'a ntu ña.

²⁰ Juaán san ne, kantada ntaa ñā, kaka'an ñā ni ñā:

—Ñā te divi u é Cristú u —ka'an ña.

²¹ Tsixe'e xtuku ña ñā:

—¿Xoó ntu ña'a nto kuan? ¿O ña Elia ntú nto, kuān? —ka'an ña.

—Ñā'á ni san —ka'an Juan.

—¿Vá divi ntu ntō ña ka'an naa Xuva ko, ña tsíkan? —ka'an ña.

—Ná'ā —ka'an Juan.

²² Kidāā ne, ntáka'an ñā ni ñā:

—Ká'an nto xoo ñā'a nto vata koo é kúvi ka'an ntí nī ña táxnúu nti. ¿Nté ntu koo ka'an nto kuenta iña mii nto? —ka'an ña.

²³ Kidāā ne, kaka'an Juan:

—Xu'ú ne, kúdii uun tatsin é kaika má kú'u kan, é kakana: “Na kōo tú've ntó itsi ntaa kuénta iña Tó'o kō”, vata o xntée na'a ñā ka'an naa Xuva ko, ñā nani Isáia, kidaā —ka'an ña.

²⁴ Ña táxnúu ña fariseu é ká'an ñā nī Juaán ne,

²⁵ tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kui kanakūtsi ntute ku nto ña'a sán tē ña te Crístu nto, tē ña te Élia nto, tē ña te divi ña ka'an naa Xuva ko ntō? —ka'an ña.

²⁶ Kaka'an Juan ni ña:

—Xu'ú ne, kúdii ntute kánakūtsi ntute ú ña'a san. Ntá tsi ntísí uun ña'a mé'ñu ntō, ña é vāta káni nto.

²⁷ Divi ñā ne, rkontúvi vé'xi ña é xū'u, ntá tsi divi ñā né, odo nuū ña é xu'u. Tsí xu'ú ne, ñā tē neé nuu á'vi ko, nté nantíi ú ntí'xen ña —ka'an ña.

²⁸ Sá'ā kúvi ñuú Betania, divi ñūu é tuví uun xo díñi ntute ka'nu é nani Jōrdan, mí kanakūtsi ntute Juaán san ña'a.

Jesuu, ña kúvi a le'ntu Xúva kō

²⁹ Utén san ne, Iní Juan tsí vé'xi Jesuu mí tuví ña ne, kaka'an ñā ni ñā'a san:

—¿Un kaa Á Le'ntu Xúva kō, ña e ntá'vi kuétsi i ña un ntíí ntī ña'a, ña ntántoo ñuxiví sa!

³⁰ Dìvi ñā é kākā'án u ni ntō tsí rkontûvi vé'xi uun ña'a, ñā é odo nūu kue'en é xu'u, tsí e dúkuān tuví ñā da káku u.

³¹ Nté xu'u ñā íni u xoo ñá'a ñā, ntá tsi vé'xí u, véxnakutsi ntūte ú ña'a san vata koo é ñā Israeé san ne, na nā kiní ñā ñā —ka'an ñā.

³² Kaka'an xtúku Juaan:

—Íni u Espíritu Xuva kō dá vē'xí ñā nte e dukún kán é vāta kaa paloma káa ñā ne, kántēkú nti'i ñā ata tsío ñā.

³³ Xu'ú ne, ntē vata kutúni ko xoo ñá'a ñā, ntá tsi ñā táxnūu ko é nakūtsi ntute ú ña'a sán ne, kaka'an ñā nī ko: “Te kīnī nto tsí inu ñú'u Espíritū mí ntitsi úun ña'a, te kutuví ni'i ñā ñá ne, dīvi ñā é kuē'é ñā é kūnuu Espíritū Sántū nima ñá'a san.” Kuan ō ka'an ñā.

³⁴ Xu'ú ne, íni u ñā ve ne, ka'án u ni ntō tsí dīvi ñā é I'xá mii Xuva ko ñā —ka'án Juaan.

Ñā ntántikin dí'na Jesuu

³⁵ Utén san ne, ntāñi xtúku Juaan ni uvi ñá'a, ñā ntántikin ñā.

³⁶ Dā íni ñā tsi ita ntí'xin Jesuú ne, kaka'án Juaan:

—¡Un kaa Á Le'ntu Xúva kō! —ka'an ñā.

³⁷ Ntúvi ña'a, ñā ntántikin Juaán san ne, tēkú ñā é kuān ó kaka'an ñá ne, kué'en ñā, kūntíkin ñā Jēsuu kídaā.

³⁸ Xkokoto Jesuu áta ñā ne, íni ñā tsi ntántikin úvi ñá'a ñá'a san ñá ne, dá kakā'an ñá, tsixe'e ñā:

—¿Neé ntu ntánantuku ntō?

Ntáka'an ñá ni ñā:

—Mastru, ¿mí'i ntū tuví nto? —ka'an ñā.

³⁹ Kaka'an ñá ni ñā:

—Kixkóto nto —ka'an ñā.

Kué'en ñā né, íni ñā mí tuví Jesuú ne, ikān intóo ñā ni ñā ntūvi tsikan ūun ñūu, tsí e kuáa xee ñā.

⁴⁰ Uun ña'a, ñā e téku i é kākā'án Juaán ne, kuntíkin ñā Jesuu. Andree náni ñā. Ení Simuun Pedru ñā.

⁴¹ Dí'na nántuku ñā ēní ñā Simuún ne, kaka'an ñá ni ñā:

—É nāni'í nti Mesia, ñā e ntáka'an ñā é Cristu, ñā táxnūu Xuva kō —ka'an ñā.

⁴² Ntēka Andreé ñā mí tuví Jesuu. Íto Jesuu ñá ne, kaka'an ñā:

—Dívín né, Simuun, i'xá Juaan. Ntá tsi xntántēe ú o Cefa —ka'an ñā.

(Cefá ne, Pedru káni tú'un é griegu.)

Dā kána Jesuu Félipe ni Natánae

⁴³ Utén san ne, kaka'an Jēsuu tsí kī'in ñā ñuú Galilea. Ikān náni'i ñá Felipé ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Kuntíkin ko ve —ka'an ñā.

⁴⁴ Felipé ne, ñuú Betsaida vé'xi ñā, ikan ñuú Andree ni Pedrú dí.

⁴⁵ Felipé ne, nántuku ñā Natánaeé ne, kaka'an ñá ni ñā:

—É nāni'í nti ñā é kākā'an Muísee íni libré leí san, nī é kākā'an ñá ka'án naa Xuva kó dí. Dīvi Jēsuu, i'xá Josee, ñā vé'xi ñuú Nazaree —ka'an ñā.

⁴⁶ Kidáā ne, kaka'an Natánae ni ñā:

—¿Vá iō ntu é vā'a e kīi nuu ñuú Nazaree? —ka'an ñā.

Kaka'an Félipe ni ñā:

—Kīxkóton ve —ka'an ñā.

⁴⁷ Dā íni Jesuu tsi vé'xi Natanaeé mí tuví ñā ne, kaka'an ñā:

—Un kaa ntí'xe uun ña'a ñā Israeé. Nā íni eni nta'ví ñā ña'a —ka'an ñā.

⁴⁸ Kaka'an Natánae ni ñā:

—¿Nté ō íni ntu nto ko? —ka'an ñā.

Kaka'an Jēsuu ni ñā: —Íni u o dá nuun má tun ígu san dí'na dá kána Felipe o —ka'an ñā.

⁴⁹ Kaka'an Natánae ni ñā kídaā:

—Mastru, I'xá Xuva nti'xe ko ntō. Rei iña ñá Israeé san nto —ka'an ñā.

⁵⁰ Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—¿Kakuinti'xe o tsí da xé kaka'án u é íni u o má tun ígu san? Ntá tsi da ve kinín nuu i é díi ka na'nu é vāta kaa nuu i sá'a —ka'an ñā.

⁵¹ Kaka'an xtúku Jesuu:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Vī'i a vé ne, kiní nto e dukún kán é kantii ne, kiní nto ánje Xuva kō kantaa kantí ñā mí tuví u, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi —ka'an ñā.

2

Viko e katánta'a ña'a ñuú Canaa

¹ Dā kúvi uní ntúvi ne, viko kakuvi é katánta'a ña'a ñuú Canaa é káduku ntée ñuú Galilea. Ikān tuví dí'i Jēsuu.

² Kána ñā Jesuu ni ñā ntíní'i ñā é kī'in ñā viko sán dí.

³ Dā ntí'i ntute tinti'ō sán ne, kaka'an dí'i Jēsuu ni ñā:

—Ñā túvī ká ntute tinti'ō san —ka'an ñā.

⁴ Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú nto nī kó, ñadí'i, tsí vata xé ura i íñá ko? —ka'an ñā.

⁵ Kidáā ne, kaka'an dí'i ña nī ña ntátsu'un ko'o san:

—Vií nto nee iña é ká'an i'xá ko ni ntō —ka'an ña.

⁶ Ikān ne, ío iñu kidi é kūvi xuu, e dé tsiñu ni'i ña e ntúntoo ña vatā xkoó ini ña. É un é un kídī ne, kakii kú've te uun siēntu lítru.

⁷ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Tsu'un tsitu nto ntūte kídī san —ka'an ña.

Tsu'un tsitu ña ntūte un tsi nte xú'u i ne,

⁸ kaka'an Jéssu ni ña:

—Ki'i ntodó nto ne, kue'ēn ni'i nto mí tuví vartuma kuinúu san —ka'an ña.

Kuān o dé ña.

⁹ Dā íto ntee vartuma kuinúu sán ntute e ntúvi ntute tinti'ō sán ne, ñá ni inī ña mí'i vē'xi. Ntá tsi ña ntátsu'un ko'o sán ne, ini ña, tsí divi ña táva ña. Kāna vartuma kuinúu san ñatī, ñá dā ve tánta'a sán ne,

¹⁰ kaka'an ñá ni ña:

—Un ntíí ntíí ña'a sán ne, di'na katsu'un ña ntute tinti'ō é díí ka va'á san. Ntá tsi te ita ntí'xin kue'e xi'i ña ntántoo sán ne, kidáā táva ña ntute tinti'ō é ña te nté sa va'a. Ntá tsi divi ntō ne, dá ntē vevíí katavá nto ntute tinti'ō é díí ka va'a —ka'an ña.

¹¹ Sá'a idé Jesuu ñuú Canaa é káduku ntée ñuú Galileá ne, kūvi di'na nuu i e dóo ka'nu idé ña vata koo é kūtuni ñá'a san tsi dóo ka'nu ña'a ña. Kidáā né, kuínti'xe ña ntini'i ña.

¹² Kidáā ne, kué'en ña ñuú Capernau ni dí'i ña ni enī ñá, ni ña ntini'i ña di. Ikān intóo ña te ūvi uni ntúvi.

Dā ntántoo Jesuu ini ukún ña Israee

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Dā doko sá xee ntuvi viko e náka'an ña Israee san ntuvi da nátavá Xuva ko ña ñuú Egítō ne, kúntāa Jesuu ñuú Jerusaleen.

¹⁴ Dā kukí'vi ña má ūkún ka'nu kán né, nāni'i ña ña ntádiko duntiki, le'ntú, ni pālomá san. Ikān ntoo ña ntánadama diu'ún di.

¹⁵ Dā ini Jesuú ne, de vá'a ña uun xo'o xume ne, dā tá'xi nūu ña ña'ā sán, nakúnu ña ña má ūkún kan, ni ūn ntíí ntíí duntiki ni le'ntú ne, nantáva ña mēsa ña ntánadama diu'ún san.

¹⁶ Kaka'an ñá nī ña ntádiko pālomá san:

—Kue'ēn ni'i nto láa san kí'i kán. Ña kú de nto vi'i Uvā kó vi'i xá'vī —ka'an ña.

¹⁷ Kidáā né, ña ntini'i ña san nánū'u ña inī ña tsí kuān ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva

kō: “Dōo u'vi kakúvi ko é kuān ó ntáde ni'i ña vi'i Uvā ko”, ka'an.

¹⁸ Kidáā ne, tsixe'ē ña Israee san ña:

—¿Neé ntu nuu i e dóo ka'nu nañé'e ntó nti kuān, vata koo é nī'i itsi nto é vii nto sá'a? —ka'an ña.

¹⁹ Kidáā ne, kaka'an Jéssu ni ña:

—Nakatsin nto xúkūn sa'á ne, tē kúvi uni ntúvi naxntītsi xtúku u —ka'an ña.

²⁰ Kidáā ne, ntáka'an ñá Israee san:

—Úvi díko iñu kuia dé tsiñu ña'a e xntítsi ña xúkūn sán ne, divi ntó ne, úni ntuvi tsi naxntītsi ntó, ka'an nto —ka'an ñá Israee.

²¹ Ntá tsi xúkūn é káka'an Jéssuú ne, kūnú mij ña kúvi.

²² Dukuān né, dā ntóto Jesuu rkontúvi é xi'i ñá ne, nānu'u ña ntini'i ña inī ña tsí kuan ō ka'an ñá sa'á ne, kuínti'xe ña tú'un Xuva kō é ūve na'á san, ni tū'un é káka'an Jéssu ni ñá di.

Iní Jesuu nima ñá'a san

²³ Dá tūví Jesuu ñuú Jerusaleen ntuvi dá ñu'u viko, ñá te da díi ña'a kuínti'xe ña ña dá ini ña nuu i e dóo na'nu é idé ña.

²⁴ Ntá tsi Jesuú ne, ñá ni intée ini ña ña'a san, tsí ini ña nte ntáa nima ña.

²⁵ Ña ni ntío é ká'an ñá'a san ni ñā nte ntáa ta'an ña, tsí ini ña nté ntaa nima ún ntíí ntíí ña'a san.

3

Jesuu ni Nicódemu

¹ Xío ūun ña'a ña fariseu, ñá nani Nicódemu, ñá tsiñu ñuú Israee.

² Xée ñā é nīñu mí tuví Jesuú ne, kaka'an ñá ni ña:

—Mastru, iní nti tsí taxnuu Xuva ko ntō é nañé'ē ntó nti. Tsí nté uun ña'a ña kuvi vií ña nuu i e dóo ka'nu vatā ó de nto tē ña te Xuva ko túvi ni'i ña ña —ka'an ña.

³ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ō: Xoxó kuví kini i mí kadē kú've Xuva ko tē ña kaku é kuví uvi ito —ka'an ña.

⁴ Kaka'an Nicódemu ni ña:

—¿Nté ntu koo kaku xtuku o tē kuáta ō? ¿Vá kúvi ntu nakunuu xtuku o ini i'xí dí'i kō é kaku xtuku ō? —ka'an ña.

⁵ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ō: Xoo é ña kaku i ni ntute ni Espíritū ne, ña kúvi kí'vī ña mí kadē kú've Xuva kō.

6 Nee é kakaku nī kúñū né, kúñū kúvi; ntá tsi nee é kakaku ni Ēspírítū ne, Espírítu kādúku ntée.

7 Nā ku da kudū'va o é kākā'an u ni ō é kantio é kākū xtukun.

8 Tátšīn sán ne, kainu da mí'i ka mí ntio i. Kuān te dító é kākā'an ñū'ú ne, ntá tsi ntē ña kutúni mí vē'xí, ntē ña kutúni mí k'ín di. Kuan tsi ió iña un ntí'i ñā'a, ña é kakuni'i Ēspírítu Xuva kō —ka'an ña.

9 Kidāā né, tsixe'e xtuku Nicōdemu:

—¿Nté ntū ó sá'a? —ka'an ña.

10 Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Divīn é mastrun iña ñā Israeé ne, ¿vá ña ntu inin sá'ā?

11 Nuú é ntaā i é kākā'an u ni ō. Ntáka'an ntí nēe é iní ntí. Ntántaa ntí nēe é iní ntí, ntá tsi divi ntō ne, ña ntákuinti'xe nto nēe é ntáka'an ntí.

12 Tē ña ntákuinti'xe nto é kākā'an u ni nto iña i é ió ñuxiví sa ne, ¿nté ntu koo kuinti'xe nto te ká'an u ni ntō iña i é ió e dukún kán?

13 Tsi nté uun ñā'a vata ntaa ña e dukún kán. Mii tsí u é vē'xí u e dukún kán é vēxkúvi ú ñatī.

14 Vata tsí o dé Muisee é xkaa dukún ñá koó san ñuu itsí kán né, kuan tsí koo ntaa ntita dukún u di, xu'u é vēxkúvi ú ñatī.

15 Da xōó ka ña'a é kuñti'xe i kó ne, ní'i ña ntuví vā'á iña ña ntii dañu ntúvi.

E dóo ntio Xúva ko ñuxiví sa

16 E vānchu'ūn ntío Xuva ko ñuxiví sa ne, tā'xi ña I'xá mii ñā, vata koo é un ntí'i ñā'a, ña é kakuinti'xe i ña ne, ñā kunāá ña, tsí ntii dañu ntuví kuntoo ña ni Xuva kō.

17 Tsi ñá ni taxnuu Xuvā kó ko, xu'u é I'xā ñá, ñuxiví sa é na nākunaá u nto, tsí táxnūu ña ko é nakakú u nto.

18 Xoo é kakuinti'xe i kó ne, ñá nī'i ña é ntō'o ña kuenta iña kuétsi ña. Ntá tsi xoo é ña kakuinti'xe i kó ne, é ió é ntō'o ña, tsí ña ni kuinti'xe ña ko, xu'u é I'xá mii Xuva kō.

19 Dukuān ne, ní'i ña é ntō'o ña, tsí xee ñú'ú san ñuxiví a, ntá tsi dií dií ka xkúntee iní ña mí nēe é mí kaxi'í nuu san, tsí da mii kuē'en tsi é kīni kaa ntáde ña.

20 Da xōó ka ña'a, ña é kade é kīni kaa ne, ña ntío kue'en tsí ña ñū'ú san. Ntē ña kaxee étsin ña mí kaxi'í nuu, vata koo é ña tidito nuu i é káde ña.

21 Ntá tsi xoo ñā'a, ña é kade é nuu é ntaā i ne, kaika ña mí kaxi'í vata koo é na tidito tsí kade ntaa ña vatā ó kaka'an Xúva kō é vii ña —ka'an Jesuu.

Kaka'an xtúku Juaan Bautista ni Jesuu

22 Dā kúvī sá'ā ne, kué'en Jēsuu ni ña ntiní'i ña ñūú Judea. Ikān intóo ña, ntánakutsi ntute ña ña'a san.

23 Juaán di ne, kanakūtsi ntute ña ña'a, ña ñūú Enoo é tuvi étsin ñūú Saliin, tsí dóo ió ntúte ikān. Ntáñe'e ñā'a san ne, ntaítsi ntute ña.

24 Tsí vata kúnuu kutū Juaan.

25 Ío ña ntántikín Juaán ne, eni ntu'u ñā ntátiin nuu ña nī uun ña'a ña Israeé kuénta iña í vatā xkoó ini ña é ntántoo ña kúñū ñā.

26 Kué'en ñā mí tuví Juaán ne, ntáka'an ñā ni ñā:

—Mastru, ña itúvi ni'i nto diñi ntute ka'nu Jordaán san, ña é kākā'an ntó nī ntí ne, é kanakūtsi ntute ña ña'a di. Un ntí'í ntí'í ña'a san ntáñe'e ñā nta'a ña ve —ka'an ña.

27 Kidāā ne, kaka'an Juaan ni ña:

—Ña túvī nee iña é nī'i kó tē ña te Xuva ko tá'xi ña.

28 Tékú nto lo'xo mii ntō é kākā'an u tsí ña te xu'u é Cristú u, ntá tsi xu'u di'na táxnūu ña ko.

29 Xu'ú ne, vata kaa ña vá'a tiin ni'í ña é da vé tánta'a kaa u. Dukuān dīni ña da téku ña é kākā'an ñā tánta'a san. Dukuān dīni ko di.

30 Divi ñā ne, kantio é dií ka kaa dukún ka ña. Xu'ú ne, kantio é nainu xuví u —ka'an Juaan.

Ña vé'xi e dukún kán

31 Ña vé'xi e dukún kán ne, dií dií ka ka'nu ña'a ña é un ntí'i ō. Ña vé'xi ñuxiví a ne, ñuxiví sa kaduku ntée ña. Kaka'an ñā iña i é ió ñuxiví sa. Ntá tsi ña vé'xi e dukún kán ne, dií ka ka'nu ña'a ña é un ntí'í ntí'í o.

32 Kaka'an ñā nēe é iní ñā, nēe e téku ña, ntá tsi ña ntákuinti'xe ña'a san é kākā'an ña.

33 Xoo ña'a, ña é kakuinti'xe i é kākā'an ñā ne, iní ña tsí nuu é ntaā í kaka'an Xúva kō.

34 Ña vé'xi nta'a Xuva kō ne, kaka'an ña tú'un Xuva kō, tsi kaxé'e Xuva kō Espírítu ñā.

35 Dōó kuinima Xúva ko I'xā ñā ne, xé'e ñā é kadā kú'vē ñā da nēe ka ntí'i nuu i.

36 Xoo é kakuinti'xe i I'xá Xuva kō ne, ió ntuví vā'á iña ña ntii dañu ntúvi. Xoo é ña kakuinti'xe i I'xá ña ne, ña túvi ntuví vā'á iña i tsí ntii dañu ntúvi kué'e Xuva kō é ntō'o ña.

4

Jesuu ni ñád'í ñūú Samaria

¹ Kūtuni ñá fariseú san tsí díí ka ntántikín ña'a san Jesuú ne, díí ka titín ña'a kanakütsi ntute ña é Juaán;

² kuān te ñá te mii Jesús kánakütsi ntute ñá ña'a san, tsí ña ntini'i ña san.

³ Tékú Jesuu sá'a ne, ntāka ña ñuú Judea, kúnū'ú xtuku ña ñuú Galilea.

⁴ Dá kuē'en ñá itsi kán ne, ítā nti'xin ña ñuú Samaria.

⁵ Xéé ña ñuú Sica é kāduku ntée ñuú Samariá san. Ikán tuvi étsin ñu'u é xē'é Jacoo iña i'xá ña Josee.

⁶ Ikán tuvi pusu é xtúvi Jacoo. Dōo kuitá Jesuu, tsí dōo kue'e íka ña ne, ínū da'na ña uun xo diñi pusú san. E dōko sa ká'ñu ntuvi kidaā.

⁷ Xéé uun ñadī'í, ña ñuú Samaria, é tavā ñá ntute ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Tā'xin kudiin ntuté san na kō'ó u —ka'an ña.

⁸ (Tsí ña ntini'i ña ne, kuē'en ña má ñuú san, kukuiñ ña é ká'xí ña.)

⁹ Kaka'an ñadī'í, ña ñuú Samariá san, ni Jesús:

—¿Nté kui xu'ú ntu kaikan ntó ntute é kō'o nto? Tsí xu'ú ne, ña ñuú Samariá u ne, nto'ó ne, ña Israee nto —ka'an ña.

(Tsí ñá vā'á odo ni'i tā'an ña Israee san nī ña ñuú Samariá ne, ntē ña ntáka'an ni'i ta'an ñá di.)

¹⁰ Kidāā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñadī'í san:

—Tē dí inin neé kata'xi Xúva kō doméni; tē dí inin xoo ñá'a kaikan ñá ntute ne, ñadī'í é kákan ntúte nta'a ña ne, ta'xi ña ntute é kata'xi ntuvi vā'á iña o —ka'an ña.

¹¹ Kaka'an ñadī'í san ni ña:

—Ntá tsi ña túvi nee iña é tává nuu nto ntute san, tsí dōo kūnu pusú san. ¿Mí'i ntu tava nto ntute é ta'xi ntuvi vā'á iña kó kuan?

¹² ¿Vá díí ka ka'nu ntu nto é uva ata ko Jācoo? Tsí ñadī'í ña xtúvi ña pusú sa'á ne, i'a xí'í ña ntute, ni i'xā ñá, ni kī'i ña di —ka'an ña.

¹³ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ña:

—Xoó ña'a é kaxi'i ntute sá'a ne, da nuu da kuii tsi kaitsi ñá ntute.

¹⁴ Ntá tsi tē xoó ko'o i ntute é tā'xí u ne, nté uun ito ñá itsi ka ña ntute. Ntute é kuē'é u ne, vata kaa mí kakene mii ntúte é kata'xi ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi, kuan kaa nima ña —ka'an ña.

¹⁵ Kaka'an ñadī'í san ni ña:

—Ún tā'xi nto kó ntute tsikán ni, vata koo é ña itsi ka kó ntute ne, ñá kixtāvá ka ú ntute i'a —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Jesús ni ña:

—Kunakuekán xii o ne, dá kī'xin xtukun.

¹⁷ Nantíko kōó ñadī'í san, kaka'an ñá ni ña:

—Xōó xii ko —ka'an ña.

Kaka'an Jesús ni ña kidaā:

—Vá'á ó kaka'an tsí xoó xii o.

¹⁸ Tsí é ū'un xii o ne, ña é tuvin ni'in vevii ne, ñá te xii mii ō. Nuú é ntaā i é kaka'an —ka'an ña.

¹⁹ Kaka'an ñadī'í san ni ña:

—Divi ntō ne, kutuní ko ve tsí ña é kaka'an naa Xuva ko nto.

²⁰ Tatá vi'i ntí, ña intōo di'na ne, i'a kixka'an ntá'ví ña ni Xuva kō rki ukú sa'a, ntá tsi ñadī'í ne é ña Israee ntó ne, ntáka'an nto é ntio é kī'in o ñuú Jerusaleen é ka'an ntá'ví o ni Xuva kō —ka'an ña.

²¹ Kidāā ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Na kuñti'xe o é kaka'an u ni ō: Tsi vé'xí ura é ña ki'xí ka nto nte í'a, nté ñuú Jerusaleen é ka'an ntá'ví nto ni Xuva kō.

²² Ntē ña ini nto xoo é ntánuu iní nto, ntá tsi ntí'í ne, iní nti xoo é ntánuu iní nti, tsí tatá Israee vé'xí ña é nakakú un ntí'í ñá'a san.

²³ Ntá tsi vé'xi ntuvi ne, ñadī'í é ntoo ō vevii, é ña'a, ña ntánuu iní nti'xe i Xuva kō né, kanī nima ñá ntikán ña é nuú é ntaā i. Ña kuān ntáa san, ñadī'í ña é kanantuku Xuva kō é nanū'u ñá iní ña ña.

²⁴ Tsí Xuva kō ne, vata kaa tatsín kaa ña; ña kúvi kī'ní o ña. Xoó ña'a é ntio ña é kuñnima ntí'xe ña Xuva kō ne, ntio é ñadī'í kúe'én ini ña nanū'u ñá iní ña ña —ka'an ña.

²⁵ Kaka'an ñadī'í san ni ña:

—Ini u tsí ki'xi uun ña'a, ña taxnuu Xuva kō, ña é kuanī Cristu. Tē xee ñá ne, ñadī'í ña ñañe'e ñá ko é un ntí'í —ka'an ña.

²⁶ Kaka'an Jesús ni ña kidaā:

—Divi san xu'u é kaka'an ní'in —ka'an ña.

²⁷ Kidāā ne, naxee ñá ntini'i ña. Koó dá kúdu'va ña é kaka'an ñá ni uun ñadī'í. Ntá tsi nté uun ña'a ña ña ni kene iní ña é tsixe'e ña ñá nté koo, ō nee nuú i ntatín ña ni ñadī'í san.

²⁸ Ikan tsí xtúvi mii ñadī'í san xoó ña, dá kúnū'u ña má ñuú san, kaka'an ñá ni ña'a san:

²⁹ —Kamá san nto, kixkoto nto uun ñatī, ña é kaka'an ní ko nee ntí'í ntí'í é idé u. ¿Vá ña ntu te ñadī'í ña é Cristu ña, ña táxnuu Xuva kō? —ka'an ña.

³⁰ Kidáā né, kīi ña, kue'en ñá ni ñā mí tuví Jesuu.

³¹ Nii dukuan ña ntini'i Jēsuú ne, xe'e kuétsi ña ñā é ká'xi ña.

³² Ntá tsi kaka'an Jēsuu ni ña:

—Īo é ká'xí u e ñá ini nto —ka'an ña.

³³ Ntátsixe'e tā'an ña:

—¿Vá xoó ntu e kixni'i i é ká'xí ña? —ka'an ña.

³⁴ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—É ká'xí u ne, diví é káda ntaa u é ntio ña táxnūu ko, é vīi ntí'i ú tsiñu ña.

³⁵ ¿Vá ñā ntu té xkoó ka'an nto: “Kakunaá kīmi xōo dá ta'vi ō”? Xu'ú ne, kaka'án u ni ntō: Koto nto itú san, tsi e dóo kakuaan é ta'vi o vē.

³⁶ Xoo é kita'vi i ne, ntuá'vi ña; nakuido ña nuu i e dóo nuu á'vi i ntii dañu ntūvi. Kidáā ne, ña ntaí'xi san kuntoo díni dadii ña nī ña ntáta'vi san te kúvi.

³⁷ Nuú é ntaā í vata xkoó ka'an ña tsí uun ña kata'xi tatá ne, tuku ña katá'vi i.

³⁸ É taxnūú u nto é kitá'vi nto mí ña ni ixkú'xi nto. Tuku ña'a dé tsiñu ña ne, diví ntō va'á nto tsiñu ña ve —ka'an ña.

³⁹ Ñá te da dīi ña ñuú Samariá san kuínti'xe ña Jesuu kuénta iña i e ntāa ñadī'í san ni ñā, dá kakā'an ña: “Ña tsikán ne, kaka'an ñá nī ko é un ntí'í é idé u di'na”, ka'an ña.

⁴⁰ Dā xee ñá ñuú Samaria mí tuví Jesuu ne, tēe koó ña ña é kutuví ña. Íntoo ña ni ña ūvi ntūvi.

⁴¹ Kidáā ne, dií dií ka kue'e ña'a san kuínti'xe ña Jesuu kuénta iña tú'ūn é kākā'an ña.

⁴² Ntáka'an ñá'a sán ni ñadī'í san:

—Ntákuínti'xe ntí ve, ntá tsi ñá te da mii tsí é kākā'an ntó nī ntí, tsí téku mii ntí é kākā'an ña. Kūtnuní ntí tsí diví ntí'xe ña ña kixnákaku ñuxiví sa —ka'an ña.

Dā ntavá'a Jesuu i'xá ña tsiñu ka'nu i iñá rei

⁴³ Dā kúvi uvi ntūvi ne, ntaka ña ikān, kúnū'ú ña ñuú Galilea.

⁴⁴ Tsí vata ō ka'an mí Jesuu ne, nté uun ña'a, ña kaka'án naa Xuva ko ne, ñá tē ntaíko ñu'ū ña ñuú ña ña.

⁴⁵ Ntá tsi dá náxee Jēsuu ñuú Galileá ne, dóo díni ña'a san é vé'xi ña. Tsí da xé ñe'e ña ñuú Jerusaleen da kúvi viko sán ne, iní ña nee ntí'í ntí'í nuu i é idé Jesuu íkān.

⁴⁶ Náxee xtúku Jesuu ñuú Canaa é káduku ntée ñuú Galilea, mí ntáda ña ntute kuí san

ntute tinti'o. Ñuú Capernaú san ne, ikān tuví ūun ñatíí, ña kade tsiñu iñá rei ne, etsin i'xá ña.

⁴⁷ Dā téku ña tsí e ntáka Jesuu ñuú Judeá ne, náxee ña ñuú Galileá ne, kué'en ñā mí tuví ña, kúkoto ñá te kī'in ñá, kintavá'a ña i'xá ña, tsí dokó sa kúvi.

⁴⁸ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Tē ña kiní nto nuu i é tā'xi kuéntá, tē ña kiní nto nuu i e dóo ka'nu ne, ñá kuínti'xe nto —ka'an ña.

⁴⁹ Kaka'an ñá tsiñu ka'nu i iñá rei san ni ñā:

—Vií nto da xē'e, kī'in kúdií nto, tsí dokó sa kúvi i'xá ko —ka'an ña.

⁵⁰ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kunú'u nto nú vi'i nto kán, tsí i'xá nto ne, kantíto —ka'an ña.

Kuínti'xe ña tsiñu i san é kākā'an Jēsuu ni ñá ne, kúnū'ú ña.

⁵¹ Dā ve tsi kunú'u ña itsi kán ne, véxnākuetu itsi ña ntáde tsiñu iña ña. Ntáka'an ñá ni ñā tsí kantíto i'xá ña.

⁵² Kidáā né, tsixe'e ña ñā neé ura iñi ntú'u ntuvá'a i'xá ña. Ntáka'an ñá ni ñā:

—Iku kaeku uun kuáa ntíko ka'ni san —ka'an ña.

⁵³ Kūtnuní uva i'xá san tsí diví tsi ūra é kākā'an Jēsuu ni ña tsí kantíto i'xá ña. Kidáā né, kuínti'xe ña Jesuu, ni un ntí'í ntí'í ñavi'í ña.

⁵⁴ Sá'a kuyi ūvi núu i e dóo ka'nu é idé Jesuu da ntáka ña ñuú Judea, da náxee ña ñuú Galilea.

5

Dā ntavá'a Jesuu uun ña natín, ña ñuú Betseda

¹ Dā kútitín ntuvi ne, íde tuku ña Israeé san viko ne, kúntāa Jesuu ñuú Jerusaleen.

² Ikān ne, tuví uun ntó'o mí káñú'u ntute etsin Xi'í Le'ntú san é nani Betseda é tū'un hébreu. Ío u'un corídoe díni ntute sán ne,

³ ñá te da dīi ñá nchokuví san ntoo ña ñu'u kán. Ío ñá ne, skuaā ña, xné'ē ña, ñá natín i dí ne, ntantétu ña neé ura tē kanta nuu ntute san.

⁴ Tsí un vé'xi ne, kaka'an ñá é kanainu uun ánjē nú ntūte san ne, kakanta nuu ntūte san. Xoó ña'a é di'na nakō'xó nuu i kúñu i iní ntute sán tē kanta ne, ntūvá'a ña da neé ka nuu kuí'í kakúvi ña.

⁵ Ikān tuví uun ñatíí é ōko xe'un uni kuíá é nchokuví ña.

6 Iní Jesuu ña mí tuví ntaa ñá ne, kutūni ña tsí ña te dá vevii tuví nteē ñá ikān. Kaka'an ñá ni ñā:

—¿Ntio ntu o é ntuvá'an? —ka'an ña.

7 Kaka'an ñá natūn i san ni ña:

—Xōxó ña'a xntii i ko é nakūi nto'o kó iní ntute san te kánta ntute san. Dā ve tsi ncho k'vi ú ne, é tūku ña'a kúnē'é ña kūk'vi ña —ka'an ña.

8 Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nakuiñin. Nakí'in xuvi o ne, nakakan ve —ka'an ña.

9 Ura tsí i ntuvá'a ña. Ntaa ni'i ña xuvi ña ne, nakaka ña. Ntuvia tsikán ne, ntuvia iō dá'na.

10 Dukuān ne, ntáde tí ña Israeé san ni ña dā vé ntuvá'a san:

—Vevii ne, ntuvia é ntoo da'na o. Ña kuvi é ntaa ni'i nto xuvi ntō vevii —ka'an ña.

11 Kaka'an ñá ni ñā:

—Ña é ntavá'a kó ne, divi ña kaka'an ñá nī ko: “Ntaan ni'in xuvi o ne, nakakan ve” —ka'an ña.

12 Kidáa ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Xoó ntu ña'a kaka'an ñá ni o é na ntaan ni'in xuvi o ne, dá nakakan? —ka'an ña.

13 Ntá tsi ña ntuvá'a sán ne, ñá ini ña xoo ñá'a ña ntavá'a ña. Tsi Jesuú ne, kīi nteé xio ña mé'ñū ña'a san é ña te da díi ña ntoo ña ikān.

14 Dā rkontūvi náni'i tā'an Jesuu ña ini ukún ka'nu sán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Koton ve, tsi é ntuvá'an. Ñá ku vīn kan é kīni kaa, tsí tē ñá'a ne, díi ka kue'e kui'i ní'i o —ka'an ña.

15 Ñatī san ne, ntāka ña, kue'en ña, kaka'an ñá ni ñā Israeé san tsí Jesuu náni ña é ntavá'a ña.

16 Dukuān ne, íntikin nuu iní ña Israeé san Jesuu. Ncho ka'ní ña ña, tsí idé ña sá'a ntuvia é iō dá'na.

17 Ntá tsi kaka'an Jéssuu ni ña:

—Uvā kó ne, kade tsiñu ña un tsi nte vevii ne, dukuān é xū'ú ne, kade tsiñu ú di —ka'an ña.

18 Dukuān ne, díi díi ka ncho ka'ní ña Israeé san ña. Ñá te da mii tsí é ña ni de ntāa ña é kūtuví da'na ña ntuvia dá iō dá'na, tsí da xé kaka'an ña tsí Xuva kō né, divi ñā é uva mii ñā ne, kade ña tsí dadū ña ni Xuva kō.

Tsiñu é kūvi vii I'xá Xuva kō

19 Kidáa ne, kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō: Ña kúvi neé vii u é kuenta iña mií ko, xu'u é I'xā ñá ko. Tsi dá mií é vii ú vatā ó de Uvā ko. Da

neé ka nuu i é kade ña ne, divi tsí kade ú di, xu'u é I'xā ña.

20 Tsi dóo kakuinima Úvā kó ko, xu'u é I'xā ñá ko ne, kanañē'e ñá ko é un ntí'i nuū i é kāde ña. Nuu i é díi díi ka na'nu nañē'e ñá ko vata koo é un tsi kudū'va nto.

21 Vatā ó de Uvā kó é kanantōto ña ña xi'í san ne, vata o kaxe'é ña ntuvia iña ñá ne, kuān o tá'xi ña kó di é kūvi vii u kué'e ú ntuvia iña i dá xōo ka tsi é ntio ko.

22 Ñá te mii Uvā kó é ká'an ñá xoo é vá'a i, xoo é ña vá'a i, tsi é naxnuu nta'a ñā ko é xū'u vii u sá'a,

23 vata koo é kuan tsi koo kuiko ñu'u ntō kó xu'ú vatā o ntaíko ñu'u nto Uvā ko. Xoo é ña kaíko ñu'u i kó ne, ñá te kaiko ñu'u ña Uvā kó di, tsí divi ñā é táxnūu ña ko.

24 'Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō: Xoó ña'a, ña é katekú i tú'ūn kó ne kakuinti'xe ña ña táxnūu kó di ne, ní'i ña ntuvia vā'á iña ña ntii dañu ntúvi. Ñá nī'i ña é ntō'o ña. Tsí é itā ntí'xin doxi'í san iña ñá ne, e ní'i ña ntuvia vā'á iña ñá ve.

25 Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō tsi vé'xi ūra ne, e xēe vevii, é tēkú un ntí' ntí' ña xi'í san tatsín ko, xu'u é I'xá Xuva kō u. Xoó ña'a é kaeni tutun ñá ne, ní'i ña ntuvia vā'á iña ña.

26 Tsí vata tsi kaa Uvā ko, é iō ntuvia iña mii ñá ne, kuan tsi o tá'xi ña ko é kōo ntuvia iña mií ko di, tsí xu'u é I'xá mii ñá né,

27 tā'xi ña ko é kadā kú'vé u é un ntí'i iña ña'a, tsí xu'u é vēxkúvī ú ñatī.

28 Ñá ku da kudū'va nto é kaka'án u sá'a, tsí xee úra i é un ntí' ña xi'í san tekú ña tatsín ko.

29 Kidáa ne, ntii ñā nú ñaña ñā. Xoó ña'a é edé ña é vā'á ne, ntoto ña é nī'i ña ntuví va'á iña ña. Ntá tsi xoo ñá'a é edé ña é kīni kaa ne, ntoto ña é nī'i ña dô'vi kan.

Xoo tá'xi i é kūvi vii Jesuu e káde ña

30 Ña kúvī nee iña é vii ú kuenta iña mií ko. Vata tsí o tēkú ko é kaka'an Úvā kó ne, kuan tsí ó kade kú'vé u dí ne, vá'a tsí ó e kade kú'vé u, tsi ñá te kuēnta iña mií ko kade u, tsí kuenta iña Xuva ko, ña táxnūu ko.

31 Ña kúvi ntantaa u iña mií ko, tsí ña kaidiá'vi.

32 Ntá tsi iō ña é ntantaa ña kuenta iña ko. Iní u tsí kaka'an ñá nee iña é nuu é ntaā i iña ko.

33 Nto'ó taxnūu nto ña é tsixe'e Juaan iña ko ne, nee iña é nantíko kōo ñá ne, nuu é ntaā i.

³⁴ Ntá tsi ña káde ú kuenta é káka'an ñá'a san iñá ko. Da ti tsi kaka'án u ni nto sá'a vata koo é kúvi nakáku nto.

³⁵ Juaán ne, vata kaa ñu'u é kai'xí ne, kaxi'í nuu ne, dōo diní nto é kuntōo da'na nto mí káxi'í nuu ñu'u ña.

³⁶ Ntá tsi iō xoo é ntáda ntaa í iñá ko é díi ka nuu á'vi ka é vata kaa é ká'án Juaan. Tsi tsiñu é kade ú veví ne, mii tsí é kántada ntaa é Uvā kó xnúu ntā'a ña ko.

³⁷ Tsi Uvā kó, ña e táxnūu kó ne, mii ña kántada ntaa ña iñá ko. Nté uun ito vata téku nto tátsin ña. Nté vata kiní nto ña nté kaa ña.

³⁸ Nté ña ni kánūu nima ntó tú'un ña di. Tsi ña ni kuínti'xe nto ña táxnūu ña.

³⁹ Dōo vá'ā ó ntánakua'a vá'a nto tú'un Xuva kō é ūve na'a vata koo é nī'i ntó ntuví va'á iña ntó ntii dañu ntūvi, kuíní nto. Diví kuenta iñá ko é ūve na'a san.

⁴⁰ Ntá tsi ña ntio nto kuntikin ntó ko vata koo é nī'i ntó ntuví va'á iña nto.

⁴¹ Xu'ú ne, ñá te kantukū u é kada ka'nu ña'a sán ko.

⁴² Ntá tsi xu'ú ne, iní u nto ne ñá'a nto é ña te ntákuinima ntí'xe nto Xuva kō.

⁴³ Xu'ú ne, vé'xí ú kuenta iña Uvā ko ne, ña ntio nto é kutūví u ni ntō. Ntá tsi te tūku ñá'a kí'xi ña kuenta iña mii ñá ne, kidáa né, xtuví ntó ña.

⁴⁴ ¿Nté ntu koo kuinti'xe nto ve? Tsi kūdii ntáde na'nu mii xnto tā'an nto, ntá tsi ña ntáde nto kuenta te ka'an Xúva kō tsi dóo va'á nto.

⁴⁵ Ñá ku dē kuení nto te xū'ú tsi'i kuétsi ú nto nuu Uvā ko, tsí mii Muíseé san, ña ntántikin nto.

⁴⁶ Tsi tē dí ni kuínti'xe nto é káka'an Muíseé ne, kuinti'xe nto kó di, tsí diví kuēnta iñá ko é ká'an ña.

⁴⁷ Ntá tsi tē ña kuínti'xe nto e xntée na'a ña ne, ¿nté ntu koo kuinti'xe nto tú'un kó kuan? —ka'an Jesús.

6

Dā xé'e Jesuu é'xi u'un míl ña'a

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Dā kúvī sá'ā ne, Jesuu ne, kué'en ña xīo diñi míni Galílea, dívi tsí é káka'an ña é Tiberiá di.

² Ná te da dii da díi ñá'a san ntántikin ña ña, tsí da xé iní ña nuu i e dóo ka'nu é kade ña, tsí kantavá'a ña ña ntánchokuví san.

³ Kúxēe Jesuu rkí ukú ne, da intóo da'na ña ni ña ntini'i ña.

⁴ E dokó sa xée ētsin viko é nátava Xuva kō ña Israee ñuú Egítō, viko é kanatsu'un ka'nu ña Israee san.

⁵ Dā xkókoto Jesuu ne, iní ña tsí ña te da díi ña'a ntántikin ñá ña ne, kaka'an ñá ni Fēlipe:

—¿Mí'i ntū kíkuiin o é ká'xí un ntíi ntíi ña'a san? —ka'an ña.

⁶ Da ti tsi kaka'an ña é ntio ña é kōto nteé ña Felipe nté koo ka'an ña. Tsi ini mí ña nté koo vii ña.

⁷ Kaka'an Fēlipe ni ña:

—Nté ña xee tá'an é ūvi sientu á'ví tañú'u kuiin o é ká'xi un ntíi ntíi ña'a san, kuān té un síin —ka'an ña.

⁸ Uun ña'a ña ntini'i ñá, ñá nani Ándree, ení Simuun Pedrú ne, kaka'an ñá ni ña:

⁹ —I'a ntisi uun na kudii, na é nī'i ú'un tañú'u sēvada ni úvi tsákā san, ntá tsi ¿nté ntu koo vii o sá'a é ña te da díi ña'a? —ka'an ña.

¹⁰ Kidáa ne, kaka'an Jesús:

—Ká'an nto ni ñá'a sán, na kūntoo ña —ka'an ña.

Tsi dóo vá'ā o nú ité san ne, ikan íntóo ña, vata ū'un míl é da mii tsi ñatíi.

¹¹ Kidáa ne, kí'i Jesuu tañú'ū sán ne, dā nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kátsin dava ñá, dā tsí'i ña nta'a ña'a san, ña ntōo nú ité san. Kuan tsí o dé ña nī tsákā sán di. Xé'e ña vata kaa e kutíi ña'a san é ka'xí ña.

¹² Dā kúvi é'xi ntā'a ñá ne, kaka'an Jesús ni ña ntini'i ña:

—Nakuido nto utsi i é ntoó ka vata koo é ña te neé kate —ka'an ña.

¹³ Nākuido ña é ntoó ka ne, uxúvī ká xika útsi tañú'ū san kúvi.

¹⁴ Kidáa ne, dā iní ña'a san nuu i e dóo ka'nu é idé Jesuu ne, ntáka'an ña:

—Nuu é ntaā i tsí ña sá'á ne, diví ña é káka'án naa Xuva ko, ña é kí'xí ñuxiví a —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi Jesuu ne, kūtuni ña tsí ntio ña'a san ña é kue'e kuétsi ña ña é vii ñá rei. Kidáa né, kíi nteé xio ña ña'a sán ne, dā kuntáa xtuku ña rkí uku, mí kutuví mii ña.

Dā íka Jesuu nú ntūte

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Dā kuáa ne, kúntíi ña ntini'i Jēsuu nú ntūte san.

¹⁷ Kidáa ne, ñú'u ña iní tun ntōo san ne, iní ntú'u ita ntí'xin ña mé'ñū ntute san é kí'in ñá ñuú Capernau. É dōo kúneé ne, vata xēe Jesuu mí ñū'u ña.

¹⁸ Kidáa né, dōo ido ntúte san, tsi dóo ntii kainu tatsin.

19 Dā ku ika tun ntōo san te ū'ún ne, o iñu kilumétu ne, ínī ña Jesuu é vē'xí ña dí'in ña, kaika ña nú ntūte san. Dā xee étsin ña nú tun ntōo san ne, dōo ú'vī ña.

20 Ntá tsi kaka'an Jesuu ni ña:

—Ñá ku u'vī nto, tsí xu'u —ka'an ña.

21 Kidáā né, dōo diní ña tsí kuxéee Jesuu ínī tun ntōo san ne, ura tsí xee ñá diñi ntute san mí k'ín ña.

Ntánantuku ñā'a san Jesuu

22 Dā tuví tevāá sán ne, ña ñu'u uun xo diñi ntute sán ne, kūtuni ñá tsí ña ntini'i Jēsuú ne, ntāka ña divi tsi tun ntōo san ntíko kōo ni'i ña, ntá tsi ña ni ñé'e Jesuu ni ña.

23 Nñ dukuan ntánaxee tun ntōo é vē'xí ñuú Tiberia, etsin mí é'xi ña tañú'ū é naku'e Tó'o kō sintiá'vi nta'a Xuva kō.

24 Dā ínī ña'a san tsí xoxó Jesuu ni ña ntini'i ña ne, nakú'un ña tun ntōo san, kue'en ña ñuú Capernau, kúnantúku ña Jēsuu.

Tañú'ū é kata'xi ntuvi iña ko

25 Dā nani'i ta'an ña uun xo diñi ntúte sán ne, tsixe'e ña ña:

—Mastrú, ¿nté ntu ō xee ntó i'a? —ka'an ña.

26 Kidáā ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u tsí da ti tsi ntánantuku ntō ko tsí da xe tá'xi ú e é'xi nta'ā nto, ntá tsi ntē ña te ni ñé'e dikí nto nuu i e dōo ka'nu e ínī nto é idé u.

27 Ná ku kada tsiñu nto é nī'i nto tañú'ū é kantí'i te kā'xi o. Kada tsiñu nto vata koo é nī'i nto tañú'ū é kata'xi ntuvi vā'á iña nto ntii dañu ntúvi, tsí kaxntiī. Táñu'ú sa'á ta'xi ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatī, tsí e xntée Uvā kó ko seu ña —ka'an ña.

28 Kidáā ne, tsixe'e ñā'a san ña:

—¿Ntē ntú koo kada tsiñu ntí vatā ó ntio Xuva ko? —ka'an ña.

29 Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Sá'a tsiñu é ntio Xuva ko é viī nto: Na kuñti'xe ntó ña táxnū ña —ka'an ña.

30 Kidáā ne, tsixe'e ñā:

—¿Neé ntu nuu i nañé'e ntó ntí vata koo é kuñti'xe ntí nto tē ínī ntí? ¿Neé ntu nuu i e dōo ka'nu vií nto?

31 Uva ata ika kō ne, é'xi ña é nani mānaa ñuu itsí kán. Tsí vatā ó uve na'a kaká'an é Xuva kō ne, xé'e ña tañú'ū é vē'xí e dukún kán é kā'xí ña —ka'an ña.

32 Kidáā ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Ñá te Muisee ni ta'xi ña tañú'ū é vē'xí e dukún

kán, tsí mii Uvā kó tá'xi ña tañú'ū é nuu é ntaā i é vē'xí e dukún kán.

33 Tsí tañú'ū é kata'xi Xuva kō né, diví é vē'xí e dukún kán, é kata'xi ntuvi vā'á iña ña ñuxiví sa —ka'an ña.

34 Ntáka'an ñá ni Jēsuu:

—Tā'xi nto ntí tañú'ū tsīkan utén utén ni —ka'an ña.

35 Kidáā ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Xu'u e kúvi ú tañú'ū é ta'xi ntuvi vā'á iña nto. Xoó ña'a, ña é kuntikín i ko ne, nté uun ito ká ña kakín ña. Xoó ña'a, ña é kakuinti'xe i kó ne, nté uun ito ka ña itsí ñá ntute di.

36 Ntá tsi vatā ó kaka'án u ni ntō é kuān té ini ntó ko ne, ntá tsi vata kuinti'xe nto ko.

37 Tsí un ntí'i ñā é kata'xi Uvā kó ne, nta'a kó xee ña. Xoó ña'a, ña é kantikín ko ne, nté uun ito ña kiñū'u ú ña kí'i kán.

38 Tsi vé'xi ú e dukún kán é vií u vatā ó ntio ña é taxnū ko, ñá tē dikí tsi mii ko vií u.

39 Sá'ā tá'xi ña é vií u: é ña nakunáa u nté uun e xnūu nta'a ña ko, tsí nantōto ntí'i ú ña ntuvi te ntí'i ñuxiví sa.

40 Tsí Uvā ko ntio ña é na kīnī un ntí'i ñā'a sán ko, xu'u é I'xā ñá ne, na kuñti'xe ña ko. Ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi ne, nantōtó u ña ntuvi te ntí'i ñuxiví sa —ka'an ña.

41 Dukuān ne, ká'an ntéé ña Israeé san ña, tsí kaka'an ña é divi ña kúvi ña tañú'ū é vē'xí e dukún kán.

42 Ntáka'an ñā'a san:

—¿Vá ña ntu te ña sá'a é Jēsuu, i'xá Josee? Tsí ini o úva ña ni dí'i ña. Dá kaká'an xkú ña tsí e dukún kan vē'xí ña —ka'an ña.

43 Dukuān ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—E xée ō tsí ka'an ntée nto kó ni tā'an nto.

44 Xoxó kuví kuntikín i ko tē ña te Uvā ko táxnū ña i, vata ō táxnū ña kó di ne, nantōtó u ña ntuvi te ntí'i ñuxiví sa.

45 Tsí vatā ó uve na'a kaka'an ña ka'án naa Xuva ko: “Mii Xuva ko nañé'e ña un ntí ntí ña'a san”, ka'an ña. Dukuān né, dā xóo ká ña'a, ña é kateku í ña, é kakutú've i é kākā'an Úvā kó ne, kantikín ñá ko di.

46 Ntē uun xoxo vata kiní i Uva kō. Mii tsí u é vē'xí u nta'a ña é ínī u ña.

47 Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí xoo ñá'a, ña é kuinti'xe i kó ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi.

48 Xu'u é tañú'ū é ta'xi ntuvi vā'á san.

49 Tsí uva ata ika ntō ne, e'xí ña manaa ñuu itsí kán né, dā dúkuan tsi xi'i ña.

50 Ntá tsi xoo ñá'a, ña é kā'xí i tañú'ū é vē'xí e dukún kán ne, ña kúvi ña.

⁵¹ Xu'u kúvi ú tañú'u é kántíto é vè'xí e dukún kân. Xoó ña'a, ña é ká'xí tañú'u sá'á ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi. Táñu'u é tā'xi ú ne, kúñú mií kó kúvi. Ta'xí u kúñu ko é ní'i ña ñuxiví sa ntuvi iña ña —ka'an ña.

⁵² Kidáa ne, tsixe'e tā'an ña Israeé san, ntáka'an ña:

—¿Ntē ntú koo ta'xi ña sá'a kúñu ña é ká'xi o, é kuān ó kaka'an ña sa? —ka'an ña.

⁵³ Kaka'an Jésuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō: Tē ña ká'xi nto kúñu ko, xu'u é vè'xí kúvi ú ñatí, tē ña ko'o nto ní'í ko dí ne, ña túvi ntuvi vā'á iña nto.

⁵⁴ Tsí xoo ñá'a, ña é ká'xí kúñu kó, ní ña é kō'o ní'í ko ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi ne, nantōto ú ña ntuvi tē ntí'i ñuxiví sa.

⁵⁵ Tsí kúñu kó ne, ita ntí'xe nto kúvi; ní'í ko ne, ntute ntí'xe nto kúvi.

⁵⁶ Xoo é ká'xí i kúñu kó, ní é kō'o ní'í ko ne, nuu ña nimá ko ne, nuu ú nima ñá di.

⁵⁷ Uva kō, ña táxnūu kó, ío ntuvi iña ña. Dukuān né, ío ntuvi iña ko kuenta iña ña. Xoo é ká'xí i kúñu kó ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña kuenta iña ko.

⁵⁸ Kaka'án u kuenta iña tañú'u é vè'xí e dukún kân. Táñu'u sa'á ne, ñá te vāta kaa manaa e é'xi ñata ntō, ña intōo kídaā, tsí dā dúkuan tsi xí'i ña. Ntá tsi xoó ña'a, ña é ká'xi tañú'u sa'á ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi —ka'an ña.

⁵⁹ Sá'a káka'an Jésuu dá nañé'e ña ña Israeé san má ví'i mí ntánataká nuu ña ñuú Capernau.

Tū'un e nté koo ní'i ko ntúvi vā'á iña ko ntii dañu ntúvi

⁶⁰ Dōo titín ña ntántikin ñá ne, dā téku ña sá'a ne, ntáka'an ña:

—Dōo ví'xín ō tú'un sa'a. ¿Xoó ntu kutíi i é kí'in diki i? —ka'an ña.

⁶¹ Kūtuni Jésuu tsí ña ni xkúntee iní ña é káka'an ñá ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Ñá xkúntee iní ntu nto é káka'án u san?

⁶² ¿Ntē ntú koo kúvi tē íni nto ko, xu'u é vè'xí kúvi ú ñatí, te kúntáa u e dukún kân mí'i e dúkuān tuyí u?

⁶³ Tsí Espiritū sán ne, divi ñá é káta'xi ña ntuvi iña ko. Ña kúntito ó te da mií tsí kúñu kō. Tū'un é káka'án u ni nto ne, divi é vata kaa espíritū é káta'xi ntuvi vā'á iña nto.

⁶⁴ Ntá tsi ío ntó ne, ña ntákuinti'xe nto é káka'án u —ka'an ña.

Tsí iní Jesuu nte dí'na xoo é kúinti'xe i ña ne, xoo é nadíko i ña di.

⁶⁵ Kaka'an ña:

—Dukuān é káka'án u ni nto dí'na tsí xoxó kúvi kúntikin í ko tē ña te Uvá ko tá'xi ña i —ka'an ña.

⁶⁶ Nté ntúvi tsikán ne, dōo titín ña ntántikin ña, kii nteé xio ña ña. Ñá ní kántikin ka ñá ña.

⁶⁷ Kidáa né, tsixe'e Jésuu ña é uxuvi ñá'a, ña ntántikin ña:

—¿Ncho kí'in ntú nto dí? —ka'an ña.

⁶⁸ Nantíko kōo Simuun Pedru, kaká'an ña:

—Xoó ka ntu é kúntikin ntí, tsi tú'un ntō né, divi é káta'xi ntuvi vā'á iña ntii dañu ntúvi.

⁶⁹ Ntí'í ne, é kúinti'xe ntí, é íni va'á ntí dí tsí divi ntō é Cristu nto, ña e dōo va'á nuu Xuva ko.

⁷⁰ Kaka'an Jésuu ni ña:

—¿Vá ña ntu te ni nakaxnúu ú nto, é uxuvi ñá'a nto? Ntá tsi uun ña'a ntō ne, e ña vá'a kúvi nto —ka'an ña.

⁷¹ Kaka'an ñá iña Júda Iscariote, i'xá Simuun. Tsí divi ñá é díko ña Jésuu rkontúvi, kuān té kaduku ntée ña uxuvi ñá'a, ña ntini'i ña san.

7

Ñá ni kúinti'xe ení Jesuú san ña

¹ Dā kúvi sá'a ne, íka Jesuu ñuú Galilea. Ñá ni ntío ká ña kí'in ña ñuú Judeá san, tsí ncho ka'ní ña Israeé san ña.

² Dóko sá xee ntúvi e ntáde ña Israeé víko é káñu'u ña ví'i xo'o.

³ Dukuān ne, ntáka'an ení Jesuu ni ña:

—Ñá ku kutúvín i'a. Kué'én ñuú Judea vata koo é na kíni ña ntini'i ō san núu í é kaden.

⁴ Tsí te xōo ñá'a ntio ña é kutuví ditó ña ne, ñá tē neé ka víi xu'ú ña. Tē ncho víin nuu i e dōo ka'nu ne, kué'en mí kíni ña'a san o é da kani ñuxivi —ka'an ña.

⁵ Nté ení ñá ña ni kúinti'xe ña ña.

⁶ Kidáa ne, kaka'an Jésuu ni ña:

—Váta xēe ura iña ko, ntá tsi divi ntō ne, kúvi víi nto da neé ka ura nee iña é ntio nto víi nto.

⁷ Ñá te nee nuu i kainchu'vi ñá'a nto. Ntá tsi xu'ú ne, dōo ntaínchu'vi ñá ko, tsí da xé kaka'an ntáa ú ni ña nee é kíni kaa ntáde ña.

⁸ Kue'én ntó víko san. Xu'ú ne, ñá kí'in u vevii, tsí vata xee úra iña ko —ka'an ña.

⁹ Dā kúvi ka'an ña sá'a ni ñā ne, ítúví ka ña ñuú Galilea.

Dā kue'en Jéssu víko

¹⁰ Ntá tsi dā kue'en éni ña viko sán ne, da rkontúvi kíi ña, kue'en ñá di. Ntá tsi ña ni ñe'e ditó ka ña, tsí diin diin sá kue'en ña.

¹¹ Ntánantukū ña Israeé san ña mí kakuvi viko sán ne, ntáka'an ña:

—¿Mí'i ntú tuví ñatíi tsíkan? —ka'an ña.

¹² Dōo ntáka'an ñá'a san kuénta iña ña. Iō ñá ne, ntáka'an ña: “Ñatíi tsikán ne, dōo va'á ña'a ña.” Iō ñá ne, ntáka'an ña: “Ñá'a ni san. Kūdii kaéni nta'ví ña ña'a”, ka'an ña.

¹³ Ntá tsi xoxó ni ká'an ntée i ñā mé'ñu ñā'a san, tsí u'ví ña ña Israee.

¹⁴ Dā kúdava viko sán ne, kúk'ví Jéssu íni ukún kan, eni ntu'u ñā nañ'e ñá ña'a san.

¹⁵ Koó dā kúdu'va ña Israeé san, ntáka'an ña:

—¿Nté kuān nte íni ntú ña sá'a? Tsí ntē ña ni nakuá'a ña —ka'an ña.

¹⁶ Kidáā ne, nantíko kōó Jéssu, kaká'an ña:

—É kanañē'é u ntó ne, ñá te diki míi ko kaki'xi, tsí iña ña táxnúu ko.

¹⁷ Tē xoó ntio i é vii i é ntio Xuva kō ne, kutuni ñá te nta'a Xuva ko vė'xi é kanañē'é u san, o te diki míi ko katavá u.

¹⁸ Xoo é katavá i diki míi i é káka'an ne, da ti tsi kanantuku ñā é vā'á iña mii ña. Ntá tsi xoo é kanantuku i é vā'á iña ña táxnúu i ne, kaka'an ña é nuu é ntaā i. Nā tē nee iña é kīni kaa nuu nima ña.

¹⁹ ¿Vá ña ntu te divi ntó e tá'xi Muisee lei? Ntá tsi nté uun nto ña ntáde ntaa nto é ūve na'a. ¿Nté kui ntánantukū nuu iní ntu nto nté koo ka'ní nto ko? —ka'an ña.

²⁰ Ntáka'an ñá'a san:

—¡Vá ña vá'a ntu nuu nima o! ¿Xoó ntu ncho ka'ní i o? —ka'an ña.

²¹ Nantíko kōó Jéssu, kaká'an ñá ni ñā:

—Uun kudii núu i é idé u ne, un tsi da ntákudu'va nto.

²² Muiseé ne, náñē'e ñá nto vatā xkoó ini nto é tē'nté un siin kúnū é íxi nto. (Ntá tsi ña te Muisee ni xtuví ña kuān xkoó ini nto, tsí uva ata ika kō, ña intóo nte kidaa.) Ntó'ó ne, kuān te ntuví iō dá'na, kae'nté nto é íxi í'xa tíi san.

²³ Tē kuvi te'nte é íxi í'xa tíi san ntuví é iō dá'na vata koo é káda ntaa nto lei Muisee ne, ¿nté kui ntákudiin ntu nto ní ko e ntavá'a ú ñatíi san kan' kúnū ñā ntuví dá iō dá'na?

²⁴ Nā ku ká'an ntée nto ña'a san dá dotó tsí ntaíni nto ña, ntá tsí te ká'an ntó iña ñá'a

san ne, koto vá'a nto nee iña é ntáka'an nto —ka'an ña.

Kaka'an Jéssu mí vė'xi ña

²⁵ Iō ña ñuú Jerusaleén san éni ntu'u ñā tsíxe'e ta'an ñā:

—¿Vá ña ntu te ñá sá'a é ntánantuku ñā'a san é ka'ní ñá ña?

²⁶ Un kaa ña ntitsi ña, kaka'an ñá ni ñā'a san, ntá tsi nté xoxo kaka'an í ni ñā. ¿Tē kuini ntu ña tsiñu i san é divi ntí'xe ña é Cristu ña?

²⁷ Xo'ō ne, ini ntú ku ō mí'i vė'xi ña sá'a. Tsí te vė'xi Cristú ne, nté uun xoxó ini i mí'i kíi ña te vė'xi ña —ka'an ña.

²⁸ Kidáā ne, un ntii tsí kéne Jéssu, kaká'an ña mí kanakuá'a ña ña'a san ini ukún ña Israee:

—Te íni ntó ko ne, ini nto mí'i vė'xi u. Ntá tsi ña te ni kí'xi u é mií ú ntio ko, tsí ña kaka'an é nuu é ntaā i san táxnúu ña ko. Ntó'ó ne, ntē ñá ini ntó ña.

²⁹ Ntá tsi xu'ú ne, iní u ña, tsi íkan vė'xi u mí tuví ña ne, divi ñā e táxnúu ña ko —ka'an ña.

³⁰ Kidáā né, ncho tñ ña ña, ntá tsi nté uun xoxo ni tñ ntá'a i ña, tsí vata xee tá'an ura íña ña.

³¹ Ntá tsi ña te da díi ña kuínti'xe i ña ne, ntáka'an ña:

—Tē xee ñá táxnúu Xuva kō ne, ¿vá kúvi ntu vii ña e díi ka kue'e núu i e dóo ka'nu vatā ó de ña sá'a? —ka'an ña.

Ncho tñ ña fariseu Jéssu

³² Tēkú ña fariseu e ntáka'an ñá'a san íña Jéssu. Nā fariseu ni dútu ñá odo nūú san ne, tēé tsiñu ña ña mau ukun é tñ ña Jéssu.

³³ Kidáā ne, kaka'an Jéssu ni ña:

—Uun da'na sá kutúví u ni ntó dá ntāa ú, kínakutúvi ú nī ña táxnúu ko.

³⁴ Dōó nantuku ntó ko, ntá tsi ña naní'i ntó ko. Ntē ña kuvi xée nto mí kíkutúvi u —ka'an ña.

³⁵ Kidáā né, éni ntu'u ña Israeé san ntátsixe'e ta'an ñā:

—¿Mí'i ntu ntēe kíkutúvi ña sá'a é ña kuvi naní'i ko ña? ¿Vá kí'in ntú ña xio ñuú san mí kaintóo xaa tātá ña Israeé? ¿Vá íkan ntu kí'in ña, kinakuá'a ña ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō san?

³⁶ ¿Nee iñá ntu kani tú'un é káka'an ña: “Nantuku ntó kó, ntá tsi ña naní'i ntó ko, tsi ña kúvi xée nto mí kutúví u”? —ka'an ña.

Ntute vā'a é ña katú'u

³⁷ Ntuvi da inú kava viko ka'nu sán ne, nákutĩtsi Jesuu, kaká'an ña:

—Tē xoo é kaitsi i ntúte ne, na kī'xi ña mí tuví u, na kō'o ña.

³⁸ Tsí vatā ó uve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō ne, xoo é kuinti'xe i kó ne, nima ñá kene ntute vā'a é ña katú'u nté un sín —ka'an ña.

³⁹ Kaka'an ñá kuenta iña Espiritū Sántū é kunū ña nima í xoo é kuinti'xe i ña. Tsí vata ta'xi Xúva kō Espiritū Sántū san, tsí vata ntáa Jesuu e dukún kán.

Dā kii nteé xio ña'a san

⁴⁰ Ió ña'a san, da téku ña é kaka'an ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'á ne, ña ka'án naa Xuva ntí'xe kō ñá, ña kaka'an tú'un Xuva kō —ka'an ña.

⁴¹ Iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'á ne, Cristu ña —ka'an ña.

Ntá tsi iō ñá ne, ntáka'an ña:

—¿Vá ñuú Galilea ntú sa ki'xi Cristu?

⁴² ¿Ñá ntu te uve ná'a kaká'an tsí Cristu ne, tatá vi'i Davii ña? Ki'xi ña ñuú Beleen, tsí ikan ñuú Davii —ka'an ña.

⁴³ Dukuán ne, kii nteé xio ña'a san kuénta iña Jesuu.

⁴⁴ Iō ñá ne, ncho ki'in ni'i ñá ña viutun, ntá tsi nté uun ña ña ni kene iní ña tñn ña ñá.

Ñá ni kuinti'xe ña tsiñu i san Jesuu

⁴⁵ Nāxee mau ukun mí ntoo dutu ñá odo nūú nī ña fariseú san ne, tsixe'e ña māu ukún san:

—¿Nté kui ña ni kántēka ntu nto ña? —ka'an ña.

⁴⁶ Máu ukún san ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Nté uun ito vata tekú nti xoó kaka'an í vatā ó kaka'an ñá tsikan —ka'an ña.

⁴⁷ Kidáa ne, ntáka'an ñá fariseú san ni nā:

—¿Vá éni nta'ví ntu ña nto dí?

⁴⁸ ¿Vá ntákuinti'xe ntu ña odo nūú iña nto nī ña fariseú san?

⁴⁹ Ntá tsi ña'a, ña e ñá iní leí san ne, da mií é ni'i ña é kuntēka é kīni kaa ña —ka'an ña.

⁵⁰ Nicodemu, ña é ixkoto ní'ni Jesuu dá kuáa ne, ña fariseu ñá dí ne, kaka'an ñá ni tā'an ña:

⁵¹ —¿Vá kaka'an ntu leí san é dotō tsi dá'vi o kuétsi ka'nu ña'a san te vata kiní o nee iña é kade ña, tē nté o kaka'an ñá dí? —ka'an ña.

⁵² Nantíko koō ñá, ntáka'an ña:

—¿Vá ña Galilea ntú nto dí? Nākua'a ixi nto é ūve na'a é kaka'an Xúva kō, tsí ñuú

Galileá san ne, nté uun ña'a é ka'án naa Xuva ko vata túvi ditó ña —ka'an ña.

⁵³ Kidáa né, nādita ña itsi ña xe un xé un ñá, kunú'u ñá nú vi'i ñá.

8

Ñadĩ'í kini kaa

¹ Ntá tsi Jesuu ne, kué'en ñá ti'i i má Tun Ōlivu kan.

² Dā tuví utun sán ne, nee xtúku ña má ūkún kán. Un ntí nti ña'a xee xtúku ña mí tuví ña. Ítūvi tixi ñá ne, dá kanakuā'a ña ña'a san.

³ Mastrú lei ni ñá fariseú san ne, xée ñá mí tuví Jesuu ne, nteka ña uun ñadĩ'í, ña é natúvi, ña é nuu ni'i uun ñatī é ña te ña xii ña. Xntitsī ñá ñadĩ'í san mé'ñū ña'a sán ne,

⁴ kaka'an ñá ni Jēsuu:

—Mastrú, ñadĩ'í sa'á ne, natúvi ña é kade ña é kini kaa ni ñatī san.

⁵ Kaka'an lei Muísee tsi kué'e xuu o ña'a, ña kuān ó ntáde san. Dívi ntō ni, ¿nté ka'an nto? —ka'an ña.

⁶ Da ti tsi ntáka'an ña é kōto nteé ña ña vata koo é ni'i ña uun núu i é tsi'i kuétsi ña ña. Ntá tsi Jesuu ne, ítuvi tixi ñá ñu'u kan ne, dā ká'u ña rkinta'a ña nú nte'ú san, é vata tsi tē ña ni tekú ña.

⁷ Ki'in itō tsixe'e ña Jesuu ne, da kidáa ne, nākuiñi ñá, kaka'an ña:

—Xoó ña'a, ña é ña tuvi kuétsi i ne, di'na ña na kani ntu'u ña nakī'in ñá xuú san —ka'an ña.

⁸ Nákutītixi xtúku ña ne, dā ká'u xtúku ña nú nte'ú san.

⁹ Dā téku ña'a san sá'a ne, eni ntu'u ñá ntáka ña kui uun kui uun ña. Di'na tsi ñatā san ntáka ña. Dā kúvi ne, koó da mií sá Jesuu ntíi koó ña ni ñadĩ'í san.

¹⁰ Kidáa ne, nákutĩtsi Jesuu, kátsixe'e ñá ñadĩ'í san:

—¿Mí'i ntū ntāñí ka ña kaitsi'i kuétsi o? Nté uun ká xoxó kaitsi'i kuétsi ká i o —ka'an ña.

¹¹ Ñadĩ'í san ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Nté uun ká ña, Mastru —ka'an ña.

Kidáa ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Nté xu'ú ña tsi'i kuétsi ú o. Kué'en ve ne, ña ku ídēn ka é kīni kaa —ka'an ña.

Jesuu ne, dívi ñá e kaxi'í nuu ña ñuxiví a

¹² Kidáa ne, kaka'an xtúku Jesuu ni ñá'a san:

—Xu'ú e kúvi ú ñu'u é kaxi'í nuu ñuxiví sa. Xoo é kuntikín í ko ne, ña káka mí nēe, tsí naxi'í nuu ú itsi ntuvi iña ña —ka'an ña.

¹³ Dukuān ne, ntáka'an ñá fariseu ni ña:

—Xo'ōn né, da ti tsi kaka'an kuénta iña mí o. É káka'án ne, ñá tē neé nuu á'vi —ka'an ña.

¹⁴ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Kuān te xu'ú kantada ntaa ú kuenta iña mí ko ne, ntá tsi nuu é ntaā í é káka'án u ni ntō. Tsí iní u mí'i vē'xi ú ne, iní u mí'i kī'ín u di. Ntá tsi ña ni nto ne, ntē ñá iní nto mí'i vē'xi ú, ntē ñá iní nto mí'i kī'ín u di.

¹⁵ Ntō'ó ne, ntádē kú'vē ntó vatā ó ntádē kueni ña ntoo ñuxiví sa, ntá tsi xu'ú ne, nté uun ña'a ña kade kú'vé u nté o de ña.

¹⁶ Ntá tsi tē dí kadā kú'vé u ne, vá'a koo kadā kú'vé u di, tsí ña te da mí tsi ú, tsí ntuví u Uvā kó, ña táxnuu ko.

¹⁷ Uve na'á lei nto tsí te ūvi ña'a ntada ntaa ña é dadí tsi ntáka'an ñá ne, nuu é ntaā í e ntáka'an ña.

¹⁸ Xu'ú ne, kuví ú uun é ntada ntaa u iñá ko ne, Uvā kó, ña táxnuu kó ne, ña ña kuví ūvi ña —ka'an ña.

¹⁹ Kidáa ne, tsixe'e ñā'a san ña:

—¿Mí'i ntū tuvi úva o? —ka'an ña.

Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Ntō'ó ne, ñá iní ntó xoo ñá'a ú ne, ntē ñá iní nto xoo é Uvā ko. Tē dí iní ntó ko ne, iní nto Uvā kó di —ka'an ña.

²⁰ Sá'a káka'an Jéssuu dá kanakuā'a ña ña'a má ūkún ña Israee, mí ñu'u vá'a etún diu'un iña ukun. Ntá tsi xoxó ni tñn i ña, tsí vata xée úra iña ña.

“Mí kī'ín u ne, ña kúvi kī'ín nto”

²¹ Kaka'an xtúku Jesuu ni ñá'a san:

—Kí'ín ú ve ne, nantuku ntō ko, ntá tsi ña ni ntō ne, kuví nto kuenta iña kuétsi nto. Tsí mí kī'ín u ne, ña kúvi kī'ín nto —ka'an ña.

²² Ña Israee san ne, ntáka'an ñá ni tā'an ña:

—¿Vá ka'ni mii ntú ña kúñu ñā é kuān ó kaka'an ña tsi mí kī'ín ñá ne, ña kúvi kī'ín o? —ka'an ña.

²³ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Ntō'ó ne, ñuxiví sa ntoo nto. Xu'ú ne, e dukún kan vē'xí u. Ntō'ó ne, ña'a ñuxiví sa nto. Ntá tsi xu'ú ne, ñá tē ña ñuxiví sa u.

²⁴ Dukuān é kuan ó ka'án u ni ntō tsí kuví nto kuenta iña kuétsi nto. Tsí tē ña kuínti'xe nto kó é ña'vi ú ne, da mii é kúvi nto kuenta iña kuétsi nto —ka'an ña.

²⁵ Kidáa né, tsixe'e ñā ñā:

—¿Xoo ña'a ntun ña'ni kuan? —ka'an ña.

Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nté ña'ni kaka'án u ni ntō.

²⁶ Dōó titín nuu í é ntio koo ka'án u ni ntō: nee ñá'a nto, nte ntáa nto di. Ntá tsi ña táxnuu kó ne, ña'ni ñā é káka'an ña é nuu é ntaā í. Tū'un é káka'án u ni ntō í'a ñuxiví sa ne, ña'ni e téku ko é káka'an ñá ni ko —ka'an ña.

²⁷ Ntá tsi ña ni ñé'e ña'ni ña te kaka'an ñá iña Xuva ko.

²⁸ Dukuān ne, kaka'an Jéssuu ni ña:

—Tē náxkaa dukun ntó ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, da kidáa kutūni nto tsí ña'ni ña'ni u. Kutuni ntó tsí ña te neé kade u é ña'ni mii ko. Tsí vatā o ña'ni'ne Uvā kó ko ne, dukuān ó kaka'án u ni ntō di.

²⁹ Tsí ña táxnuu kó ne, nuu mé'ñu nuu ña'ni ña ko. Nté uun ito vata xtuví mii ñá ko, tsí nguentúvi kade ú nee iña é ntio ña.

³⁰ Dá ka'an Jéssuu sá'a ne, dōó titín ña'a kuínti'xe ña ña.

I'xá Xuva ko ñā ñā ntáde tsiñu iña kuétsi san

³¹ Kidáa ne, kaka'an Jéssuu ni ñá Israee, ña kuínti'xe í ña:

—Te káda ntaa nto tú'ūn kó ne, kuví kuntikín ntó ko.

³² Kiní nto nee iña é nuu é ntaā í ne, ña'ni é nakáka xaa nto —ka'an ña.

³³ Ña'a sán ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Ntí'í ne, tatá vi'í Abraán ntí. Nté uun ito vata kada tsiñu ntí é kuétsi iña tuku ñá'a. ¿Nté kuān ó kaka'an nto é nakáka xaa ntí? —ka'an ña.

³⁴ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nuu é ntaā í é káka'án u ni ntō: Xoo é kade í kuétsi ne, ntáde tsiñu ña iña kuétsi san.

³⁵ Ña kade tsiñu sán ne, da tuví taan ña nú vi'í tó'o ñā. Ntá tsi i'xá san ne, nguentúvi tsi tuví ni uva í.

³⁶ Dukuān né, te xū'u é I'xá Xuva kō ú nakáka xaa ú nto ne, kaka xaa ntí'xe nto.

³⁷ Iní u tsí tatá vi'í Abraán nto. Ntá tsi ntánantuku ntō nté koo ka'ni nto ko, tsí ña ntio nto kuínti'xe nto tú'ūn é káka'án u ni ntō.

³⁸ Xu'ú ne, kaka'án u nee iña é iní u iña Uvā ko. ña'ni ntō ne, ntáde nto nee iña é iní nto iña uva ntó di —ka'an ña.

³⁹ Ntáka'an ñá ni ñā:

—¿Ntí'í ne, Abraán úvā ntí! —ka'an ña.

Nantíko kōó Jesuu, kaka'an ñá ni ñā:

—Tē dí nuu é ntaā ntí'xe í é i'xá Abraán ntó ne, ntáde nto vatā o dé Abraán san.

⁴⁰ Ntá tsi ntánantukū nuu iní nto nté koo ka'ní nto ko, xu'u é kākā'an u ni ntō é nuu é ntaā i e téku ko é kākā'an Xúva kō. Abraán ne, nté uun ito ña ni íde ña sá'ā.

⁴¹ Nto'ó ne, ntáde nto vatā o de úva mii ntō —ka'an ña.

Kidáā ne, ntáka'an ña:

—¡Ntí'í ne, ñá te i'xa nta'ví nti! tsi úun tsi uvā ntí, ña é Xúva kō.

⁴² Kaka'an Jesús ni ña:

—Tē dí ña uva nti'xe nto Xúva kō né, kuinima ntó ko tsí ña ntā'a ña vé'xi u é tūví u vevii. Ná te kuēnta iña mií ko vé'xi u, tsi ña ñá táxnuu ña ko.

⁴³ ¿Nté kui ña kúvi ntu kí'in ña ntu tú'un ko? Tsi da xé ña ntío nto kiní nto é kākā'an u ni ntō.

⁴⁴ Nto'ó ne, nta'a uva ntō, tó'ō e ña vá'ā san vé'xi nto. Tsi ncho vií nto nee iña é ntío i. Diví né, dukuan tsí ó kae'ní ña'a nte ntúvi dí'na. Ná te ña ka'an tú'un é nuu é ntaā i, tsi ntē ña tuví é nuu é ntaā i nuu nima i. Dá kākā'an dóveté ne, nima mií i kākene é kākā'an. Tsi dóo vete ne, kuān ó kanañē'e i'xá i dí.

⁴⁵ Ntá tsi xu'ú ne, é nuu é ntaā i kaka'an u ni ntō, ntá tsi nto'ó ne, ña ntákuinti'xe nto ko é kākā'an u.

⁴⁶ ¿Vá iō ntú nto, uun ña'a ntō, é kúvi nañē'e ntó ko mí kó'xó ntee u? Te kākā'an u é nuu é ntaā i ne, ¿nté kui ña ntákuinti'xe ntu nto ko?

⁴⁷ Xoo é káduku ntée i Xúva kō ne, kaini ña tú'un Xúva kō. Ntá tsi nto'ó ne, ña ntátekú nto, tsí ña te Xúva ko ntáduku ntée nto —ka'an Jesús.

É dukuān tuví Cristu dí'na dá kaku Abraan

⁴⁸ Kidáā ne, ntáka'an ña Israeé san ni ña:

—Nuu é ntaā ntí'xe i é kākā'an nti tsí ña ñuú Samaria nto, tsi nuu é ña vá'ā sán nima nto —ka'an ña.

⁴⁹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ña:

—Nté uun é ña vá'ā san ña tuví núu nimá ko. Xu'ú ne, kaiko ñu'u ú Uvā ko, ntá tsi nto'ó ne, ña ntío nto kuiko ñu'u ntō ko.

⁵⁰ Ná te xū'u ntío ko é kada ka'nu ñá'a sán ko, tsí ió xoó ntío i é kuān koo. Diví ña kada kú'vē ña.

⁵¹ Nuu é ntaā i é kākā'an u ni ntō: Xoo é káda ntaā i tú'un é kākā'an u ne, ñá kúvi ña —ka'an ña.

⁵² Kidáā ne, ntáka'an ñá Israeé ni ña:

—É ña ntí'xe ntí ve tsí nuu nti'xe é ña vá'ā sán nima nto. Abraán san ni un ntí'í ña

ka'án naa Xúva kó san ne, xí'í ñá ne, ¿nté kui ña ntu kākā'an ntó é ña ní'í nti doxí'í san te káda ntaá nti tú'un ntō?

⁵³ ¿Vá díi ka ntu ka'nu ña'a nto é vata kaa uvatā ntí Abraan? Diví ña ne, xí'í ña, ni un ntí'í ña ka'án naa Xúva ko. Divín né, ¿neé ntu ña'a kúvin kuan, te kuñi o? —ka'an ña.

⁵⁴ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ña:

—Tē dí xu'u ka'án u tsi dóo ka'nu ña'a ú ne, ñá vādá kadiá'vi tú'un ko. Ntá tsi Uvā kó kaka'an ña tsi dóo ka'nu ña'a ú, ña tsi ñá é ntáka'an nto é Uva nto ñá dí.

⁵⁵ Nto'ó ne, ñá ña ntío ña, ntá tsi xu'ú ne, iní u ña. Tē dí ka'án u e ñá iní u ñá ne, kantaku vete ú vatā ó de nto. Ntá tsi ña ntí'xé u ña ne, kade ntaá u é kākā'an ña.

⁵⁶ Dōo diní uvata nto Abraan tsi dóo ncho kiní ña ntuvi é xéé u ñuxiví a. Dá ña ña ne, ñá tē nté kaa diní ña —ka'an Jesús.

⁵⁷ Kidáā ne, ntáka'an ñá Israeé san ni ña:

—Nté vata xéen uvi díko u'xi kuia ó ne, ¿é kākā'an sa xkun e ña'ínin Abraan? —ka'an ña.

⁵⁸ Kaka'an Jesús ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'an u ni ntō. É dukuān tuví u dí'na dá kaku Abraan —ka'an ña.

⁵⁹ Kidáā né, ído ña Israeé san xuu é kuē'é xuu ña ñá, ntá tsi Jesuú ne, ntii xu'ú ñá ini ukún kán ne, dá kuē'en ña.

9

Dā ntavá'a Jesuu úun ña'a, ña e dúkuan kuāa da káku

¹ Dá ita ntí'xin Jesuú ne, iní ña uun ñatí, ña e dúkuan kuāa da káku.

² Ña ntíni'í ña né, tsixe'e ña ña:

—¿Nté kui e dúkuan kuāá ña sá'a nté da káku ña? ¿Kuētsí mii ntu ña né, o kuētsi úva ña, o kuētsí dí'í ña? —ka'an ña.

³ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ña:

—Nté uun ña, ña tuví kuētsi ña. Tsi kuaā ña é da ti tsi na kīni ña'a san nee iña é kúvi vií Xúva ko iña ña.

⁴ Vevii é ntuví né, na ntí'í o tsiñu iña ña é táxnuu ko. Tsi nté uun xoxo kuvi kada tsiñu ká i tē kuneé.

⁵ Vevii é tuví u ñuxiví a ne, xu'ú e kúvi ú ñu'u é kaxi'í nuu ñuxiví sa.

⁶ Dá kúvi ka'an ña sá'a ne, eti ña díi ña ñu'u kán ne, de vá'a ña un síin ntó'xō san, dá nakutsi núu ña nuu á ña kuāá san,

⁷ kaka'an ñá ni ña:

—Kuē'én, kukitín ve mí ñu'u vá'a ntute Silueé san —ka'an ña.

(Tū'ún Silueé san ne, kani tú'un E Táxnū ũa.)

Ku'é'en ũa, kūkití ũa. Dā ntíko koō ũá ne, é nāxi'í nuu ũa.

⁸ Kidáā ne, ũa ntoo etsin nú vi'i ũa kān, ũá ini é kuaā ũá ne, ntátsixe'e ta'an ũa:

—¿Vá ũa ntu te ũa sa'a é xkūtúvi ũa, kaikan ũá diu'un ítsi kān? —ka'an ũa.

⁹ Iō ũá ne, ntáka'an ũa:

—Divi ntí'xe ũá sa'a —ka'an ũa.

Iō ũá di ne, ntáka'an ũa:

—ũa'á ni san, ntá tsi vata te kuan ito ũa —ka'an ũa.

Ntá tsi mii ũa kakā'an ũa:

—Divi ú xu'u —ka'an ũa.

¹⁰ Kidáā ne, tsixe'e ũá'a sán ũa:

—¿Nté kui kúvin ntun nákoton ve? —ka'an ũa.

¹¹ Nantíko koō ũá, kaka'an ũa:

—ũatí, ũá nani Jēsuú ne, de vá'a ũa ntó'xō sán, dā xntá'a ũa ntuxnūú ko, dá kakā'an ũá nī kó: “Kuē'én, kūkitin mí ũu'u ntute Silueé san”, ka'an ũa. ũé'e ntí'xe ú ne, dā kúvi kítí ú ne, ura dú'va tsi i nákotó u —ka'an ũa.

¹² Tsixe'e ũa ũá kidaā:

—¿Mí'i ntū tuví ũatí tsikan? —ka'an ũa.

—ũá iní u mí'i tūví ũa —ka'an ũa.

Dā dóo tsixe'e ũa fariseu ũá naxi'í nuu i san

¹³ Kuē'en ní'i ũa ũa kuāá san, ũa náxi'í ntuxnūú i, mí ntoo ũa fariseu.

¹⁴ Tsí ntuvi iō dá'na da de vá'a Jesuu ntó'xō é nakutsi núu ũa ntuxnūú ũa kuāá san.

¹⁵ Kidáā né, tsixe'e ũa fariseu ũa nté ō náxi'í ntuxnūú ũa. Kaka'an ũá nī ũa fariseu:

—Ntō'xo xntá'a ũa ntuxnūú ko. Dā kítí ú ne, nāxi'í nuú ko —ka'an ũa.

¹⁶ Kidáā ne, iō ũá fariseu, kaká'an ũa:

—ũá te nta'a Xuva ko vē'xi ũa tsikan, tsí ũa kaíko ũu'u ũa ntūvi dá iō dá'na —ka'an ũa.

Ntá tsi iō ũá ne, kaka'an ũa:

—¿Nté ntu koo kuvi víi ũá iō kuetsí i uun nuu i e dóo ka'nu vatā o dé ũa tsikan? —ka'an ũa.

ũa te úun tsí ntádē kuení ũa.

¹⁷ Tsixe'e xtuku ũa ũa ntuvá'a san:

—¿Nté ō dé kuení o iña ũa é nakaan ntuxnūú o san? —ka'an ũa.

Kaka'an ũá tsikan:

—Xu'ú kuini ko ne, ũa kaka'án naa Xuva ko —ka'an ũa.

¹⁸ Ntá tsi ũa Israeé san ne, ũa ni kuintí'xe ũa tē nuu é ntaā i é kuaā ũa, ntá tsi é kainí ũa ve, dá ntē kána ũa uva ũa ni dí'i ũá,

¹⁹ tsixe'e ũa ũa:

—¿Vá divi ntu i'xā ntó ũa sá'a? ¿Ntāa ntu ká'an nto e dúkuan kuāa ũa nté da káku ũa? ¿Nté ntu ō kúvi náxi'í nuu ũa ve? —ka'an ũa.

²⁰ Kidáā ne, kaka'an úva ũa ni dí'i ũá:

—Iní nti tsí i'xá nti ũa ne, dukuan kuāa ũa nté da káku ũa.

²¹ Ntá tsi ũá iní nti nte o kúvi náxi'í nuu ũa ve. Ntē ũá iní nti xoo nákaan i ntuxnūú ũa. Tsixe'e nto ũá, tsí e dukún kuia ũá ne, kuvi ka'an mí ũa ni ntō.

²² Kuan ō ka'an úva ũa ni dí'i ũá, tsí da xe ú'vī ũá ũa Israeé san. Tsi ntánatín ũa Israeé san te xōo ũá'a é ká'an ũa tsí nuu é ntaā i é Xuva kō táxnūu ũa Jesuú ne, natavá ũa ũa ini ukún kān.

²³ Dukuān é kuan ō ka'an úva ũa ni dí'i ũá tsí e dukún kuia ũá ne, é kuvi ka'an mí ũá.

²⁴ Kāna xtuku ũa ũa náxi'i ntuxnūú i sán ne, ntáka'an ũá ni ũá:

—Kuiko ũu'u nto Xuva kō. Iní nti tsí ũa tsikán ne, iō kuetsí ũa —ka'an ũa.

²⁵ Nantíko kōo ũatí san, kaka'an ũa:

—ũá iní u te iō kuetsí ũa ō ũa'a, ntá tsi é iní u ne, kuāá u nte dí'na, ntá tsi vevíi ne, é kainí u ve —ka'an ũa.

²⁶ Tsixe'e xtuku ũa ũa:

—¿Neé ntu dé ní'i ũa o dā nákaán ũa ntuxnūú o? —ka'an ũa.

²⁷ Nantíko koō ũá, kaka'an ũá ni ũa:

—É kaka'an ntú ku ú ni ntō. Ntá tsi ntē ũa ni ide ntó ko kuenta. ¿Nté kui ntio ntu nto é ka'an xtúku ú ni ntó? ¿Vá ncho kuntikin ntú nto ũa dí? —ka'an ũa.

²⁸ Kidáā ne, náu'vī ũá ũa, ntáka'an ũá ni ũa:

—Xo'ōn né, kuntikin ũá tsikan. Ntí'í ne, Muisee ntántikin nti.

²⁹ Iní nti tsí Xuva kō ká'an ũá ni Muiseé, ntá tsi ũá tsikán ne, ntē ũá iní nti mí'i vē'xi ũa —ka'an ũa.

³⁰ Nantíko kōo ũatí san, kaka'an ũá ni ũa:

—¡Mpá! ¿Nté ō ntu e ũá iní nto mí'i vē'xi ũa? Tsí divi ũá ne, nakaan ũa ntuxnūú ko.

³¹ Iní ntú ku o tsí Xuva kō ne, ũá kaíni ũa ũá iō kuetsí i, tsí da ti tsi ũa é kanuu iní i ũa, nī ũa é kade ntaa é ntio ũa.

³² Nté uun ito vata tekú ko iña ũa é kakuvi nakaan ntuxnūú ũa e dúkuan kuāa nté da káku.

³³ Tē dí ũa te nta'a Xuva ko ni kī'xi ũá ne, ũá tē neé kuvi víi ũa —ka'an ũa.

³⁴ Nantíko koō ũá, ntáka'an ũá ni ũa:

—Xo'ōn é iō kuetsí o nté da kákun ne, ntio sá ku o é nakuā'an ntí ve —ka'an ña.
Kidáa ne, kiñu'u ña ña ini ukún kán.

Ña é ña ntaíni iña Xuva ko

³⁵ Tékú Jesuu é kiñu'u ña ñatí san. Dā nání'i ta'an ñá ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Kākuinti'xe ntu o ña vexkúvi ñatí? —ka'an ña.

³⁶ Nantíko koō ñá, kaka'an ñá ni Jēsuu:
—Ká'an nto nī ko xoo ñá'a, vata koo é kuínti'xe kó ña —ka'an ña.

³⁷ Kaka'an Jēsuu ni ña:
—É inin ña. Diví u é kākā'an ní'in vevii —ka'an Jēsuu.

³⁸ Kidáa ne, nákuñchiti ntāa ña nuu Jēsuu, kaka'an ña:
—Kakuñti'xe ko é nto'o é Tó'o kō —ka'an ña.

³⁹ Kidáa ne, kaka'an Jēsuu:
—Xu'ú ne, vé'xí ú ñuxiví a é kadā kú've u, vata koo é na kīnī ña kuāá san ne, vata koo é ña kiní ka ña é vā'á ntuxnúú i san —ka'an ña.

⁴⁰ Ió ña fariseu, ña ntáñi étsin ne, tēkú ña dá kakā'an ñá sá'á ne, ntáka'an ñá ni ñā:
—Ntí'í ne, ¿vá kuaā ntú ntí dí? —ka'an ña.

⁴¹ Kaka'an Jēsuu ni ña:
—Tē dí kuāa ntí'xe nto ne, ña túvi kuētsí nto. Ntá tsi ntáka'an nto tsi kainí nto. Dukuān né, iō kuetsí nto —ka'an ña.

10

Paxtú san ni lē'ntu ña

¹ Kidáa ne, kaka'an Jēsuu:
—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō: xoó ña'a, ña é dotō tsí kakí'vi ini aku mí ñū'u le'ntú san, tē ña té xi'i kan kukí'vi ña ne, ña du'u ña.

² Ntá tsi ña é kakí'vi xi'i kán ne, divi ñā é paxtu ntí'xe ña.

³ Ña nteé nta'a i xi'i áku sán ne, nakaán ña tē xee páxtú san. Paxtú san ne, nākana ña ti, kui uun kui uun xti, kána diví ñá ti ne, ntátekú ti tatsin ña. Kidáa ne, kakiñu'u ña ti é kī'in tí ni ñā.

⁴ Tē kúvi kii ntí'i ti ne, dá kī'in ñá, kodo nuū ñá, kuntíkin tí ña, tsí ini tí tatsin ña.

⁵ Ntá tsi ña ntaíntíkin tí tuku ñá'a. Ntaínu ti ña, tsí ña ini tí tatsin ña xoo ñá'a ña —ka'an ña.

⁶ Sá'ā nátee ta'an Jesuu, kaka'an ñá ni ñā, ntá tsi ña ni ñé'e díki ña nee iñá ncho ka'an tú'ūn sa'a.

Jesuú ne, divi ñā é paxtu va'á ña

⁷ Kidáa ne, kaka'an xtúku Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Xu'u e kúvi ú xi'i mí kantí'vi á le'ntú san.

⁸ Da xóō ká ña'a, ña ki'xi dí'na é xu'ú ne, kūdii ñá du'u ña. Ntá tsi ña ni íde le'ntú san ñá kuenta.

⁹ Xu'ú ne, xí'i san kúvi u. Xoo é kī'ví i kuenta iñá ko ne, nakáku ña. Ní'i ñā é vā'a é vata kaa le'ntu, kiti kantí'vi, kiti kantii ne, ntání'i tí ite va'a é ká'xi ti.

¹⁰ Ña du'ú san ne, da ti tsi kantukū nuu iní ña nté koo ki'i dú'u ña ti, nté koo ka'ní ña ti, vata koo é nantí'i ña ti. Ntá tsi xu'ú ne, vé'xí ú vata koo é ní'i ti ntuví va'á iñá ti, é ña te neé kunaá nteé ti nté un siin.

¹¹ Xu'ú é paxtu va'á u. Paxtu va'á san ne, uun tsi nte ntúvi iñá ña kaxé'e ña kuenta iñá lé'ntu ña.

¹² Ña kade tsiñu, ña é dā ti tsi kantuá'vi é kade ña ti kuenta, é ña te divi ñā é tó'o ti, tē ini ña tsi vé'xi kiti kue'í sán ne, kuan tsí ó katsu'un mií ña lé'ntú san da kainu ña. Kidáa né, kiti kue'í sán katíin ti ti ne, dá katsoo xaa ti ti.

¹³ Ña tsikán ne, dā ti tsi kade ña ti kuenta é kaxi'í á'vi ña; ñá te kuēnta iñá ñá te kūnaá ti ne, o ñá'a.

¹⁴⁻¹⁵ Xu'u é paxtu va'á u. Vata tsi kaa Uvā ko é iní ñá ko ne, iní u ñá dí. Kuān ó iní u le'ntú ko ne, ini tí ko dí. Uun tsi nté ntúvi iñá ko kué'e ú kuenta iñá ti.

¹⁶ Ñu'u ká tuku le'ntú ko é ña te kaduku ntée ti xáku sá'a. Ntio é kínakueká u tí dí ne, kiní ti tatsín ko dí. Kidáa ne, uun sá nakuvé ta'an ti, uun sá paxtu ti ntuví dí.

¹⁷ Dukuān né, dōó kakuinimá Uvā kó ko, tsi nté ntúvi iñá ko kaxé'e u. Ntá tsi nani'i xtúku kó ntuví iñá ko.

¹⁸ Nté uun xoxo kúvi nakí'i ntuví iñá ko. Mií u kué'e ú ne, mií tsí ú naki'í u dí. Tsí kuan ó ka'an Úvā kó nī ko é víi u —ka'an ña.

¹⁹ Nāte'nte dáva ña Israeé san da téku ña tú'ūn sa'a.

²⁰ Titín ña ntáka'an ña:
—Nuu é ña vā'ā nima ña. Kūdii kákuluku ña. ¿Nté kui ntáde ntu nto kuenta é kākā'an ñá sa? —ka'an ña.

²¹ Ntá tsi ña nguii sán ne, ntáka'an ña:
—Ñá te kuān ó kaka'an ña é nuu é ña vā'ā nima i. ¿Vá kúvi ntu vii é ña vā'ā san nakaan nuu ñá kuāá san? —ka'an ña.

Ñá ni kuñti'xe ña Israeé san Jesuu

²² Ntuví ví'xín kídaa da nátsu'un ka'nu ña viko é naka'an ña ntúvi da ntáda ña kuenta xúkūn ñuú Jerusaleen.

23 Tuví Jesuu má ukún kân, kaika ña Cori-doo Sálamuun.

24 Uun tsi tavi núu ñá Israeé san Jesuu, ntáka'an ñá ni ñā:

—¿Amá ntu ka'an ntaan ní nti xoo ñá'an? Tē nuu é ntaā i é ñā ñā é táxnuu Xuva kō ne, ka'an ntāan tsīn vevii; ñá ku tee xū'un —ka'an ñā.

25 Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—É kāká'an ntú ku ú ni ntō, ntá tsi ña ntákuinti'xe nto ko. Tsí tsiñu é kade ú kuenta iña Uvā ko ne, ñā ñā é kantada ntaa iñá ko.

26 Ntá tsi nto'ó ne, ña ntákuinti'xe nto, tsí ña te ñā ñā é le'ntú ko, vatā ó kaka'án u ni ntō.

27 Tsí le'ntú ko ne, ntátekú ti tatsín ko. Iní u tí ne, ntántikin tí ko di.

28 Xu'ú ne, kaxé'e ú ntuvi iña ti ntii dáñu ntūvi. Nté uun ito ña kunáa ti, tsi nté uun xoxo kuvi nakuido núu i ti nta'a ko.

29 Uvā kó, ña ntáda ti kuenta ntá'a kó ne, dií ka ka'nu ña é da xóo ká ña'a. Nté uun xoxo kuvi nakuido núu i ti nta'a Uvā ko.

30 Uun tsi kúvī ú ni Uvā ko —ka'an ñā.

31 Kidáā né, ido xtuku ña Israeé san xuu é kuē'é xuu ña ñā.

32 Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—É ñā ñā é u nto titín nuu i é vā'a e tá'xi Uvā ko é víi u. ¿Neé ntu nuu i é ncho kué'e xuu ntō ko? —ka'an ñā.

33 Nantíko kōo ña Israeé san, ntáka'an ñá ni ñā:

—Ñá te kuēnta iña núu i é vā'a e kué'e xuu ntí o, tsí da xé kaka'an tú'ūn e dóo xii kaa iña Xuva ko. Tsí xo'ōn ne, kūdii ñá ñuxiví san kúvin ne, dadii ncho viin vata kaa Xuva kō —ka'an ñā.

34 Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Ñā ntu te uve ná'a kaka'an leí san iña nto: “Xu'ú ka'án u tsí ntiusi kúvi nto”, ka'an?

35 Tsí ntiusi xntánteē ña é ñā ñā é ñā ñā é xee tú'un Xuva kō ne, ña kúvi kuído ntíta o lei e xtúvi Xuva kō.

36 Te du'va ntū ó kaka'an Xúva kō ne, ¿nté kui ntáka'an ntú nto tsí ña vā'a o kaka'án u tsí xu'u é I'xá Xuva kō u? Tsí xu'ú ne, nté ñā ñā náxaxnúu ña ko é kī'xi ú ñuxiví sa.

37 Tē ña te tsiñu iña Uvā ko kadé u ne, na koo mii kuinti'xe nto ko.

38 Ntá tsi kade u. Kuān té ña kuinti'xe ntō kó xu'ú ne, kuinti'xe nto tsiñu é kade ú vata koo é kūtuni ntó, na kuinti'xe nto tsí uun tsi kúvi ú ni Uvā kó, uun tsi kuvi ña ñā kó di —ka'an Jesuu.

39 Dukuān né, ntukū nuu iní xtuku ña nté koo tññ ña ña, ntá tsi ña ni kuvi víi ña, tsi ntíi ni'ni ña nta'a ñā.

40 Kidáā né, ntiko kōo xtúku Jesuu, kué'en ña uun xo diñi ntute ka'nu é nani Jōrdaan, mí di'na nakutsi ntúte Juaan ñá'a san. Ikān kanúu ñā.

41 Ntá te nté kaa ña'a xee xtúku ñā mí nuu ña ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Nté uun nuu i é dóo ka'nu ña ni idé Juaan san, ntá tsi un ntí'ñ é kāká'an ñá iña ñá sa'á ne, nuu é ntaā i —ka'an ñā.

42 Dōo titín ña'a san kuinti'xe ña Jesuu ikān di.

11

Dā xi'i Lázaru

1 Ítūví uun ñatíi, ña nchokuvi, ñá naní Lázaru, ñuú Betania. Ikan ñuú María san ni tā'an ña, ñá naní Martá di.

2 María, ta'an Lázaru sán ne, ñā ñā é da'vi ña cho'o vídín san Jesuú ne, idi ña naítsi ña dí'in ñā.

3 Dukuān ne, xé'e ña kuēnta ntá'a Jesuu tsí ta'an ña, ña e dóo vā'a tiin ni'i Jēsuú ne, ētsin ñā.

4 Ntá tsi dā téku Jesuu sá'a ne, kaka'an ñā:

—Ñá te kuí'i é kuví ña sá'a. Tsí da ti é na kīnī ña'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō, vata koo é na kīnī ña tsi dóo ka'nu I'xá Xuva kō di —ka'an ñā.

5 Kuān te dóo kuinima Jēsuu Márta ni Mária, ni ta'an ña Lázaru ne,

6 dā téku ña tsi ētsin Lázaru sán ne, í'tūví ka ña uvi ntúvi mí tuví ña kân.

7 Kidáā ne, kaka'an ñá ni ña ntini'i ñā:

—Kí'in xtuku o ñuú Judea —ka'an ñā.

8 Ntá tsi ña ntini'i ñā ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Mastru, vatā e ná'a ntu ku ntántukū nuu iní ña Israeé san e kué'e xuu ña ntō ne, ¿vá kí'in xtúku ntu nto ikān? —ka'an ñā.

9 Nantíko kōo Jēsuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Vá ña ntu te ntāá é uxuvi ura ió ntuvi ā? Tē xoó kaika i ntuvi ā ne, ñá kāká'ñ ñā, tsí kaxi'i.

10 Ntá tsi tē xoo é kaika i niñú a ne, kanakí'ñ ñā, tsí kakunáa ntēe ñu'ú san mí kaika ñā.

11 Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Lázaru, ña e dóo vā tiin ni'i o ne, e kídí ñā. Ntá tsi kí'in u ve vata koo é nantótó u ña —ka'an ñā.

12 Kidáā ne, ntáka'an ña ntini'i ñā:

—Te kākidi ñá ne, é kantuvá'a ña ve —ka'an ña.

¹³ Ntá tsi Jesuú ne, ncho ka'an ña tsí e xí'i ña, ntá tsi ña ntini'i ña ne, ma'ná san xee ña, kuíni ña.

¹⁴ Kidáa ne, xé'e Jēsuu kútuni ntaa ña, kaká'an ña:

—E xí'i Lázaru.

¹⁵ Dōo diní ko é xoxó u ikān, tsí dií ka vá'a o xtuku é kuenta iña nto, vata koo é na kuínti'xe nto ve. Ntá tsi kí'in ó ve mí tuví ña —ka'an ña.

¹⁶ Kidáa ne, kaka'an Túmaá san, ña e ntántēe I'xa Uví ne, kaka'an ñá ni ení ñá, ña nguí san:

—Kí'in ó vé, na kúví dadii o ni ña ikān —ka'an ña.

Jesuu é kanantoto ña kō, é kata'xi ña ntuvi iña ko

¹⁷ Dā xee Jēsuu ikān ne, kūtuni ña tsi e ntúkimi ntuvi Lázaru san.

¹⁸ Nuú Betaniá ne, etsin tsi tuví ñuú Jerusaleén te io te ūni kilumétru tsi é ikā.

¹⁹ Ñá te da dií ña Israeé san xee ña nú vi'i Marta ni Mária é kué'é ña doka'an nuú ini kuenta iña ta'an ña.

²⁰ Ura dú'va tsi dā kútuni Marta tsi vé'xi etsin Jesuú ne, kué'en ña, kūkuetú itsi ña ña. Ntá tsi Mariá ne, ítuví mii ña nú vi'i ña kán.

²¹ Kidáa ne, kaka'an Márta ni Jēsuu:

—Tē dí i'a tuví nto ne, ñá ni xí'i tá'an ko.

²² Ntá tsi iní u tsí, kuān te veví kakan nto nta'a Xuva ko da nēé ka nuu í ne, ta'xi ña —ka'an ña.

²³ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ta'an o ne, ntoto xtuku ña —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an Marta ni ña:

—Iní u tsí ntoto ña ntuvi te ntí'i ñuxiví sa tē ntóto ntí'i ña xí'i san —ka'an ña.

²⁵ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Xu'u é kanantótó u ña'a. Xu'u é kata'xí u ntuvi iña ñá di. Xoo é kuínti'xe i kó ne, kuān té xí'i ne, ntoto xtuku.

²⁶ Xoó ña'a é kántító ká ña ne, te kuínti'xe ña kó ne, ña kúví ñá ntii dañu ntūvi. ¿Kakuínti'xe ntu o sá'a? —ka'an ña.

²⁷ Kaka'an ñá ni ña:

—Kakuínti'xe kó nto, Mastru, tsí ñi'vi ntō ña é táxnuu Xuva ko, ñi'vi ntō é I'xá Xuva ko ntō, ña é kí'xi ñuxiví sa —ka'an Mártá san.

Dā éku Jesuu nú ñañā Lázaru

²⁸ Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, ntiko kōo ñá kunú'u ña ne, dā kána xū'u ña ta'an ña Maria, kaká'an ña:

—E xéē Mástru ko i'a, kakana ña o —ka'an ña.

²⁹ Ura dú'va tsi dā téku Mariá ne, nákuínti'xe náne'e ña, kue'en ñá, kukoto ña mí tuví Jesuu.

³⁰ Váta xēe ña má ñuú san, tsí ikān tuví dukuan ña mi náni'i ta'an ñá Marta.

³¹ Ña Israeé, ñá ntoo nú vi'i ña kán, ña ntaxé'e doka'nú iní sán ne, dā iní ña Maria é kantí'i du'va tsi nákuínti'xe ña ne, kī ña, kúntikin ñá ña. Tsí kukuéku ña nú ñañā tá'an ña, kuíni ña.

³² Kidáa ne, dā xee Mária mí tuví Jesuú ne, nákuínti'xe ntāa ña nú dí'in Jesuu, dá kakā'an ñá ni ña:

—Mastru, tē dí tuví nto i'a ne, ta'an kó ne, ñá ni xí'i ña —ka'an ña.

³³ Dā iní Jesuu tsí kaeku Maria ni ñá Israeé san ne, dōo u'vi kúvi ña. Kunta'xa iní ña.

³⁴ Kaka'an ñá ni ña:

—¿Mí'i ntu ixkú'xí nto ñā? —ka'an Jēsuu.

Ntáka'an ñá ni ña:

—Ní'í nto, kíkoto ntódo o —ka'an ña.

³⁵ Jesuú ne, ēku ña.

³⁶ Kidáa ne, ntáka'an ña Israeé san:

—Koto ntō kuan. ¿Ntē ntu kaa dii ntío ña ña! —ka'an ña.

³⁷ Ntá tsi iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ntu ku é kúvi idé ña nakáan nuu ñá kuáa san. ¿Ntē kui ña ni kúvi vii ntu ña vata koo é ña kúvi Lázaru san? —ka'an ña.

Dā ntótó Lázaru

³⁸ Jesuú ne, dōo u'vi kúvi xtuku ña dā xee ña nú ñañā san. Māvi kúvi ne, xúu kantí'u nuu mí kuíta ntí'xin ña.

³⁹ Kaka'an Jēsuu:

—Naki'i nto xúu san —ka'an ña.

Márta, ta'an ña xí'i san ne, kaka'an ñá ni ña:

—Mastru, á tē dōo kaxkonūu ña ve, tsí e ntu kimi ntuvi ña —ka'an ña.

⁴⁰ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ña:

—¿Ñā ntu te kaka'an u ni o tsí te kakuínti'xe o ne, kinin nté kaa dií ka'nu Xuva kō? —ka'an ña.

⁴¹ Kidáa né, náki'i ña xúu san ne, dā ntáni'i Jesuu núu ña e dukún kán ne, kaka'an ña:

—O Úva, ntadiá'vi nto tsi téku nto é kāká'an u.

⁴² É iní u tsí nguentúvi kaini nto nee é kāká'an u ni ntō. Ntá tsi kaka'an u é na téku ña ntāñi í'a vata koo é na kuínti'xe ña tsi

nuu é ntaā i é ðivi ntō táxnūu nto ko —ka'an ña.

⁴³ Dā kúvi kā'an Jéssu sá'a ne, nñ kué'en ini ña kána ña:

—¡Ntiin dikan, Lázaru! —ka'an ña.

⁴⁴ Ntñi nti'xe ña ntixí san ikān. Katinuu nta'a ña ni ðí'ín ña doó san ne, katavi núu nuu ña uun doo dúkun. Kaka'an Jéssu ni ñá'a san:

—Nantuté nto ña, na nākaka ña —ka'an ña.

Ntánantukū nuu ini ña'a san nté koo ka'ni ña Jesuu

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Kidáā ne, kuinti'xe titñ ña Israeé san, ña é ntēka Mariá, dā ini ña nuu i é idé Jesuu.

⁴⁶ Ntá tsi iō ñá ne, kué'en ña kūka'an véte ña nñ ña fariseú san nté o dé Jesuu.

⁴⁷ Kidáa ne, nataká nuu dutu ñá odo nūú nñ ña fariseú san, da ntáka'an ña:

—¿Neé ntu vii o ve? Tsi dóo kuē'e núu i e dóo na'nu é kāde ña sá'ā.

⁴⁸ Tē xtúvi o ñá ne, un ntñí ntñ ña'a san kuintí'xe ña ña. Kidáā né, ki'xi ña odo nūú ñuú Romá ne, nakatsin ntñí ña xúkun ko ni ñūú kō ði —ka'an ña.

⁴⁹ Uun ña'a, ña nani Caífaa, dutu ñá odo nūu kuia tsikán ne, kaka'an ñá ni ña:

—Nto'ó ne, ñá tē neé ini nto.

⁵⁰ ¿Ñā ntu te ðíi ka vá'ā o, kuiní nto, te uun ña'a tsi kúvi kuenta iña ko é un ntñí o vata koo é ña kunáa ñūú kō? —ka'an ña.

⁵¹ Ntá tsi ña te ðíki tsi mii ña é kākā'an ña sá'a, tsí da xé dutu ñá odo nūu kuia tsikán ne, Xuva kō xe'é ña é kā'an ñá tsi Jesuú san ne, kuví ña kuenta iña ñuú ña.

⁵² Ñá te da mii tsi ñuú ñá ði, tsí vata koo é nataká nuu ntñí ntñ i'xá Xuva ko dā mí'i ka mí ntántoo ña.

⁵³ Nté ntñvi tsikán ne, ntukū nuu ini ña nté koo ka'ni ña Jesuu.

⁵⁴ Dukuān é Jesuú ne, ña ni íka ðitó ka ña mé'ñū ña Israeé san, tsi kíi ña ñuú Judeá san, kué'en ña ðíñi i ñuu itsí san ne, dā xee ñá ñuu é nani Ēfraín ne, ikān intóo ña ni ña ntñini'í ña.

⁵⁵ Dóko sā xee víko dá naka'an ñā da nátava Xuva kō ña Israeé ñuú Egítō ne, ñá te da ðíi ña ñu'u rantsú san ne, kúntāa ña ñuú Jerusaleen ðí'na dá xēe víko san vatā xkoó ini ña é ntántoo ña kúñu ña.

⁵⁶ Dōo nántuku ña Jéssu ne, ntatín ña ni tā'an ña da nñ ntáññ ñá ini ukún kán:

—¿Vá ña ntu ki'xi ña vikó sa'á, te kuiní nto? —ka'an ña.

⁵⁷ Tsi é kākā'an tó'ō dutú san nñ ña fariseú san ne, tē xoo ini i mí tuví Jesuú ne, na kākā'an ñá vata koo é kúvi tiñ ña ña.

12

Uun ñadñí, ña da'vi cho'o vîdin ðí'ín Jesuu
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Íñu ntñvi ði'na dá kúvi vikó san ne, xēe Jéssu ñuú Betania. Ikān tuví Lázaru, ña nantōto ña dá xi'í ña.

² Dēvá'a ña é kā'xí dadñi ña ni Jéssu kuénta kuáa. Martá ne, tsū'un ko'o ña. Lázaru ne, tuví dadñi ña nñ ña ntoo nú mesá san.

³ Kidáā ne, ki'í Mariá dāva lítru cho'o vîdin e ðí mii nardu kúvi. Ñá te nté kaa nuu á'vi. Dá'vi ña ðí'ín Jesuú ne, dā naítsi ña idi ña. Íka ðíko cho'o vîdín san kanñ má vi'í ña kán.

⁴ Ntá tsi ntee tá'an uun ña'a ña ntñini'í ña, ñá naní Júda Iscāriote, i'xá Simuun, ðívi ñá é rkontúvi diko ña Jesuú ne, kaka'an ña:

⁵ —¿Nté kui ña ni nadíko ntu ña cho'o vîdín sa uní sientú ne, dá kuē'é ña diu'un i iña ñá ntá'ví san? —ka'an ña.

⁶ Ntá tsi Júdā sán ne, ñá te ni kākā'an ña sá'ā é kantuntá'ví ini ña ña ntá'ví san. Kaka'an ña sá'a, tsí kúdi ñá du'u ña. ðívi ña ntee nta'a ña itñ diu'ún san ne, kaido mii ña é ñu'u ini i.

⁷ Jesuú ne, kaka'an ña:

—Koo mii nto ña. Tsí e dúkuan kāxnuu vá'a ña cho'o vîdín san iñá ko te ñntú'xi u.

⁸ Tsí ña nta'ví san ne, nguentúvi tsi kuntoo ña ni ntō, ntá tsi xu'ú ne, ñá te nguentúvi é kiní ntó ko —ka'an ña.

Ncho ka'ni ña Lázaru

⁹ Ñá te da ðíi ñá Israeé san ne, kūtuni ña é tuví Jesuu ñuú Betaniá ne, xēe ñā mí tuví ña, ne, ñá te da mii tsí é kiní ñá Jesuú san, tsí da ti tsí é kiní ña Lázaru, ña é nantōto Jéssu.

¹⁰ Ntá tsi tó'ō dutú san ne, ntukū nuu ini ña nté koo ka'ni ña Lázaru san.

¹¹ Tsí da xé ðívi kuetsí ña é ña te da ðíi ña Israeé san ntaúve xío ña tsi ntákuinti'xe ña Jesuu.

Dā kukí'vi Jesuu ñuú Jerusaleen

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Ñá te da ðíi ñá'a kué'en ña ñuú Jerusaleen é kúvi viko dá natává Xuva kō ña Israeé san ñuú Egítō. Utén san ne, kutuni ña é vē'xí etsin Jesuu ñuú Jerusaleen.

¹³ Kidáā né, kātsin ña nta'a tun ñuú san ne, dā kíi ña, kué'en ña, kukuétú itsi ña ña. Un tsi ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—¡Ntadiá'vi Xuva kō! ¡Nté kui dóo va'á ña é vé'xi kuenta iña Xuva ko, ña é kūvi Rei iña ñá Israee! —ka'an ña.

¹⁴ Dā nání'i Jesuu uun a búru ne, íntékú ña ti, vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

¹⁵ Ñá ku u'vī o, ñúu Siuun.

Un kaa Rei o, vé'xi ña,
ntekú ña uun a búru,
ka'an.

¹⁶ Ñá ni ñē'e dikí ñá ntini'i ñā san nuu i sá'a kídaā. Ntá tsi dā kuntáa Jesuu e dukún kán ne, nánū'u ñá iní ña tsí kuān o úve na'a kaka'an iña ña é kuān koo vií ña'a san ni ña.

¹⁷ Ña é ntoo ni'i ñā da nantoto ña Lázaru e kána ña ña ntē nú ñaña ña kán ne, ntáka'an ñá neé ini ña.

¹⁸ Dukuān ne, ñá te da dīi da díi ñá'a kue'en ña é kūkuetú itsi ña ña, tsí da xé kutuni ña e dóo ka'nu nuu i idé ña.

¹⁹ Kidáā ne, ntáka'an ñá fariseú san ni tā'an ña:

—Íni nto ve, tsí ña te neé kuvi vií nto. ¡Tsí un ntí ntí ña'a san ntaíntíkin ñá ña! —ka'an ña.

Ña griegu ntánantuku ña Jēsuu

²⁰ Ntádaka núu ña griegú san mé'ñū ña xee ñúu Jerusaleen é kada ka'nu ña Xuva kō viko san.

²¹ Ña sá'a ne, xée ētsin ña mí ntitsí Felipe, ña vé'xi ñúu Betsaida é kadūku ntée ñúu Galileá ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Ntio ntí kiní ntí Jesuu —ka'an ña.

²² Felipé ne, kué'en ña kūkoto ñá Andree. Kidáā ne, ntuvi ñá kūka'an ñá ni Jēsuu.

²³ Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—E xée ētsin ura é nāxi'í nuu ka'nu ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi.

²⁴ Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí tē ña kuvi nuni tatá san tē ko'xó nuu ñu'u kán né, kuan tsí kaa tuví. Ntá tsi te kūví ne, ñá te da dīi nuni katá'xi.

²⁵ Xoo e dóo kakuinima i ntuvi iña i ne, kunaá ña. Ntá tsi xoo é ña ntío i ntuvi iña i i'a ñuxiví sa ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi.

²⁶ Xoó ña'a é ntio ña kada tsiñu ña iñá ko ne, na kuntíkin ñá ko. Mí'i tūví u ne, é ikan kutúví ña kade tsiñu iña kó nī ko. Xoo é kade tsiñu iña kó ne, kada ka'nu Uvā kó ña di.

Kaka'an Jēsuu tsí kuví ña

²⁷ ¡Dóo kakunta'xa iní ko ve! ¿Nee iñá ntu ka'án u? ¿Kā'an ntú u na nakākú Uvā kó ko

nuu i sá'a? ¿Nee ntu ka'án u? Tsi é divi tsiñu vé'xi u é ntō'o ko sá'a.

²⁸ Ūva, naxi'í nuu ka'nu ntō ve —ka'an Jēsuú san.

Kidáā né, kīi díto tatsín, nte e dukún kan kākā'an:

—É nāxi'í nuu ú ne, ntá tsi nāxi'í nuu xtuku u —ka'an tatsín san.

²⁹ Dā téku ña ntáñi ētsin sán tatsín san ne, kakatsin, kuiní ña. Iō ñá ne, ntáka'an ñá tsi ánje kākā'an ñá ni ñā.

³⁰ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Ñá te kuēnta iñá ko tatsin sá'a, tsí divi kuēnta iña nto.

³¹ E xée ntúvi é kadā kú've Xuva ko iña ñúxiví sa ve. Vi'i a vé ne, nantíi ña ña é kadē kú've ñuxiví sa.

³² Xu'ú ne, te kūntáa dukún u ñu'u sá ve ne, vii ú vata koo é na kuntíkin un ntí ntí ña'a sán ko —ka'an ña.

³³ Sá'a kākā'an ña vata koo é kūtuni ñá'a san nté koo kuví ña.

³⁴ Dukuān ne, nantíko koó ña'a san, ntáka'an ñá ni ñā:

—Tékú ntí tsí uve na'a kaká'an leí san tsí ña táxnuu Xuva kō sán ne, ntii dañu ntuvi kutuví ña. ¿Nté kuan ntū ó kaka'an é ña vēxkúvi ñatíi ne, ntaa ña e dukún kán? ¿Xoó ña'a ntí'xe ntu é vēxkúvi ñatíi kuan? —ka'an ña.

³⁵ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Dutsí sá ntuvi xi'í nuu ñu'u mí ntoo nto. Kaka ká nto vi'i a iō ñu'ú san iña nto vata koo é ña kuaá nto itsi nto. Tsí ña kaika mí neé ne, ntē ñá ini ña mí kí'in ña.

³⁶ Na kuínti'xe nto ñu'ú san vi'i a iō ka vata koo e xi'í nuu kuntōo nto —ka'an ña.

Dā kúvi ka'an Jēsuu sá'a ne, kué'en ña kūkutúvi xu'u ña mí ñā naní'i ñá'a san ña.

¿Nté o ntu é ña ni kuínti'xe ña Israee san Jesuu?

³⁷ Kuān te ña te da díi núu i e dóo ka'nu idé ña nuu ña'á san ne, ñá ni kuínti'xe ña ña.

³⁸ Kuān o ntúntaa vatā ó kaka'an tú'un Isāia, ñá ka'án naa Xuva ko, dá kākā'an ña:

¿Xoó ntu kuínti'xe i tú'ūn é kākā'án o?

¿Xoó ntu é nañé'e Xuva kō nuu i e dóo ka'nu é kākuví kade ña?

ka'an ña.

³⁹ Dukuān ne, ña ni kúvi kuínti'xe ña, vatā ó kaka'an xtúku Isaiá san:

⁴⁰ Tsí Xuva kō ne, nanée ñá nuu ña.

Dé ka'xi ña dikí ñá di
vata koo é ña kuvi kiní ña,
ntē ña kuvi kí'in dikí ñá,

vata koo é ña kuvi kuntíkin ñá ko ne,
ñá ntavá'a ú ña di.

⁴¹ Sá'a kaka'an Isaiá san, tsí nte dí'na
íni ña nté koo naxi'í nuu ka'nu Jesuú ne,
kaka'an ñá kuenta iña ña.

⁴² Ntá tsi titín ña odo núú san ne, kuínti'xe
ña ña. Ntá tsi ña ni ká'an ditó ña mé'ñū ña'a
san, tsí da xé ū'ví ña ña fariseú san tē da
natava ña ña má vi'í mí ntánataká nuu ña
Israee.

⁴³ Tsí díi ka ntio ña é vā'á koo ka'an ñá'a
san iña ñá, naa i é vā'á koo ka'an Xúva ko
iña ña.

Tū'ún Jesuu é kada kú've iña ñá'a san

⁴⁴ Un ntii tsí kéne Jesuu, kaká'an ña:

—Xoo é kakuinti'xe i kó ne, ñá te da mii tsi
ú kakuinti'xe ña, tsí kakuinti'xe ña Uvā kó,
ña e táxnūu ko.

⁴⁵ Xoo é kainí i kó ne, kainí ña ña e táxnūu
kó di.

⁴⁶ Xu'ú e kúvi ú ñu'u é vē'xí u, vexnaxi'í
nuu u ñuxiví sa vata koo é da xōo ka ña'a, ña
é kuinti'xe i kó ne, ña káka ña mí nēé san.

⁴⁷ Tē xoó kateku i tú'un ko, ntá tsi ña káde
ntaa ña, ñá te xū'ú kadā kú've u iña ña. Tsi
ñá te vē'xí u ñuxiví sa vata koo é kadā kú've
u iña ñá'a san, tsí vé'xí ú vata koo é na
nākáku ña.

⁴⁸ Xoo é ña ntío i ko, é ña káde kuenta
tú'un kó ne, ió xoo é kadā kú've í iña ñá tē
xee ntúvi é ntí'i. Kidáā ne, ni'i ña é nto'o ña
kuenta iña tú'un ko, tsí ña ni kuinti'xe ña é
kaka'an u.

⁴⁹ Tsí ña te díki tsi mií ko kakene tú'un é
kaka'an u san. Tsí Uvā kó, ña táxnūu kó ne,
divi ña kaka'an ña nté koo ka'an u, nté koo
nakuá'a ú ña'a san.

⁵⁰ Iní u tsi tú'un Uvā kó ne, divi é ta'xi
ntuvi vā'á iña nto ntii dañu ntūvi. Xu'ú ne,
da nēé ka tú'un é kaka'an u ne, kaka'an u
vatā ó ntio Uvā ko —ka'an Jesuu.

13

Dā nácate Jesuu dí'in ña ntini'i ñā

¹ Dā xee étsin viko da táva Xuva kō ña
Israee ñuú Egítō ne, ntoo Jesuu ni ña ntini'i
ñā, ntaé'xi dadii ña kuenta kuáa. Iní Jesuu
tsí e xée ūra i é ntāka ña ñuxiví sa é ká'in
ñā, kínakútúvi dadíi ña ni Xuva kō. Nii
kuē'en tsí ntuvi kuínima ñá ña'a ña, ña ntoo
ñuxiví a. Nté uun ntūvi ñá ni xtuví mii ñā é
kuinima ñá ña.

² Ntá tsi Júda Iscāriote, i'xá Simuún ne, é
tsi'í tó'ō e ña vā'ā san díki ña é diko ña Jēsuu.

³ Jesuú ne, é ñi ña tsí nta'a Xuva ko vē'xí
ñā ne, é ñi ña tsí ntaa xtuku ña nta'a Xuva
kō di. E ñi ña tsí e xnūu nta'a Xuva ko ña un
nti'i nūu i.

⁴ Kidáā ne, nákuntísi ña é tuví ña nú mēsa
kán ne, dā nátavā ñá du'nu ña, dā kí'i ña doó
ne, xnteē ñá í'xi ñā.

⁵ Kidáā né, xnūu ña ntute ini titi'í ne, éni
ntu'u ñā nácate ña dí'in ña ntini'i ñā, da
naísi ñá doo é ntee í'xi ñā.

⁶ Dā xee ña mí tuví Simuun Pedrú ne,
kaka'an Pedrú san ni ñā:

—¿Vá divi ntu nto nácate nto dí'in ko? —
ka'an ña.

⁷ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:
—Vevii ne, váta kí'in díki o nee iña é kade
u. Ntá tsi kí'in díki o rkontúvi —ka'an ña.

⁸ Pedrú ne, kaka'an ñá ni ñā:
—¡Nté uun ito ña da vā'a ko é nakate nto
dí'in ko! —ka'an ña.

Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:
—Tē ña nácate ú dí'in o ne, ñá kadūkun
ntéen ko —ka'an ña.

⁹ Kaka'an xtúku Simuún Pedru ni ñā:
—¡Dukuān ne, ñá te da mii tsi dí'in ko
nakate nto ni; tsí nta'a kó ni díki ko di! —
ka'an ña.

¹⁰ Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:
—Xoo e ítsi i ne, ñá ntío é ntuntoo ká
xtuku kan̄ kúñu ī, tsí da mii tsi dí'in ī
kantio é ntōo. Tsi e ntúntoo kan̄ kúñu ñā.
Kuan ntúntoo nto dí, kuān té ña te un ntí'i
ntō —ka'an ña.

¹¹ Tsí ini ña xoo é diko i ñā. Dukuān é
kaka'an ña tsí ña te un ntí'i ñā e ntúntoo ña.

¹² Dā kúvi nácate ña dí'in ña ntini'i ñā ne,
nákunūu xtuku ña du'nu ña. Dā nakutúvi ña
nú mesa kán ne, dá kakā'an ñá ni ñā:

—¿Kañe'e díki ntú nto nee iña idé u ni ntō?

¹³ Ntáka'an nto tsí mastro ntó ko, tó'ó nto
kó ne, vā'ā ó vatā o ntáka'an nto, tsí divi
ntí'xe u.

¹⁴ Te xū'u é mastro ntó nī tó'ō ntō ne,
nakate ú dí'in ntō né, kuan tsí koo vií nto,
nakate nto dí'in tā'an nto di.

¹⁵ Tsí xu'u dí'na ú nañe'e ú nto nté koo vií
nto ne, kuan tsí koo vií nto vatā o dé u ni
ntō.

¹⁶ Nuú é ntaā i é kaka'an u ni ntō tsí ña te
díi ka ka'nu ña kade tsiñu san e tó'ō ñā. Ntē
ñā te díi ka ka'nu ña táxnūu tó'ō ī san é ña e
táxnūu ña.

¹⁷ Te kañe'e díki nto sá'a ne, kada ntaa ntó
ne, dōo diní koo kuntōo nto.

¹⁸ Ñá te kuēnta iña nto un ntí'i ntō é
kaka'an u sá'a. Iní u xoo é nakaxnūu u. Ntá
tsi kuntaa vatā o úve na'a kaká'an tú'un

Xuva kō tsi dīvi ñā é kae'xí dadíi nī kó ne, dīvi ñā ntāa ñā atá ko.

¹⁹ Sá'a kāká'án u ni ntō dī'na da kúvi, vata koo te kúntaa ne, kuinti'xe nto é dīvi ntí'xé u.

²⁰ Nuú é ntaā i é kāká'án u ni ntō tsí xoo é kaiko ñú'u i ñā táxnūu ú ne, kaiko ñú'u ñā kó dī; xoo é kaiko ñu'u i kó ne, kaiko ñu'u ñā ñā táxnūu kó dī —ka'an ñā.

Kaka'an Jesúsú tsí dikō Júdā sán ñā

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Dā kúvi ka'an Jesúsú sá'a ne, dōo kúnta'xa iní ñā ne, kaka'an ñā:

—Nuú é ntaā i é kāká'án u ni ntō: Tsí uun ñā'a nto ne, dikō ntō ko —ka'an ñā.

²² Ito ñā ntini'i Jēsuú san ta'an ñā, xe un xé un ñā, tsi ñā iní ñā xoo iña i é kāká'án ñā.

²³ Uun ñā'a ñā e dōo kuinima Jesúsú ne, tuví ñā diñi ñā, kae'xí ñā.

²⁴ Īde Simuún Pedrú san nta'a ñā nī ñā tuví diñi Jesúsú é tsixe'e ñā ñā xoó kuenta iña í é kāká'án ñā.

²⁵ Kidáa ne, diin diin tsi katsixe'e ñā Jēsuú: —Mastru, ¿xoó ntu é kuān ó kaka'an ntó san? —ka'an ñā.

²⁶ Nantíko kōo Jesúsú, kaká'án ñā:

—Dīvi ñā é kuē'é u tañú'ū é xnūu nto'o ú san —ka'an ñā.

Kidáa né, xnūu nto'o ñā uun ta'vī tañú'ū sán ne, xé'e ñā Júdā, i'xá Simuun Scarioté san.

²⁷ Dā é'xi Júdā san tañú'ū sán ne, ura tsí i kukí'vi tó'ō e ñā vá'ā sán nima ñā. Kidáa ne, kaka'an Jesúsú ni ñā:

—Kantí'i dú'va tsi viin nee iña é ncho viin —ka'an ñā.

²⁸ Ntá tsi nté uun ñā ntoo ntaé'xi nú mesá san ñā ni kutúni ñā nté kui kuān ó kaka'an ñā ni ñā sá'a.

²⁹ Tsi Júdā sán ne, díki i ñā, ñā nteé nta'a i diú'un san. Iō ñā kuiní ñā ne, kaka'an Jesúsú ni ñā tē kíkuiín ñā é kantio ñā iña vikó san, o te kuē'é ñā diu'un ñā ntâ'ví san.

³⁰ Ura tsí i da kúvi é'xi Júdā tañú'ū sán ne, kī ñā kue'en ñā é nīñu.

Tū'ún xee e xtúví Jesúsú

³¹ Dā kī Júdā san kué'en ñā ne, kaka'an Jesúsú:

—Veví ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatíí ne, kaxi'í nuú ka'nu u. Dukuān ne, kaxi'í nuú ka'nu Xuva kō dí kuenta iña ko.

³² Te kaxi'í nuú ka'nu Xuva ko kuēnta iña ko ne, kanaxi'í nuú ka'nu ñā kó vatā ó kaxi'í

nuú ka'nu mii ñā ne, ura tsí i kuan kōo víi ñā.

³³ I'xá mii kó, ñā ná'ā ká kutuví dadíi ú ni ntō. Nantuku ntō ko, ntá tsi, vatā ó kaka'án u ni ñā Israeé san ne, kuan kōo ka'án u ni ntō dī tsí ñā kúvi kí'in ntō mí kí'in u.

³⁴ Xtuví ni'í u nto tú'un xéé san: é na kuinima ntó ta'an nto, xe un xé un ntō. Vata tsí ó kakuinimá ko nto ne, kuan tsi koo na kuinima ntó ta'an nto dí,

³⁵ vata koo tē íni ñā'a san tsi ntákuinima ntó ta'an nto ne, kutuni ñā tsi ntántikin ntó ko —ka'an ñā.

Dá kakā'an Jesúsú tsí ka'án Pedru e ñā iní ñā ñā

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Kaka'an Símuun Pedru ni ñā:

—¿Mí'i ntu kí'in nto, Tó'ō? —ka'an ñā.

Nantíko kōo Jesúsú, kaká'án ñā ni ñā:

—Mí kí'in u ne, ñā kúvi kí'in ní ko vevii, ntá tsi da nté rkontúví ne, nakuntíkín ko —ka'an ñā.

³⁷ Pedrú ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Tō'ó, ¿nté kui ñā kúvi ntu kuntikín u nto vevii? ¿Kuān te kué'e ú ntuvi iña ko kuenta iña nto! —ka'an ñā.

³⁸ Nantíko kōo xtúku Jesúsú, kaká'án ñā ni ñā:

—¿Vá nuú é ntāa ntí'xe ntu i é kuē'en ntuvi iña o kuénta iña ko? Tsí nuú é ntaā i é kāká'án u ni ó tsí dī'na dá kána lí'xí sán ne, úni ĩto ka'an tsi ñā inín ko xoo ñā'a u —ka'an ñā—.

14

Jesuú ne, dīvi ñā é kúvi ñā itsi é kí'in o nta'a Xuva kō

¹ 'Ñá ku dē kuení nto. Kuntēe iní ntó Xuva kō né, kuntēe iní ntó ko dī.

² Má vi'i Uvā kó ne, dōó iō mí kúntoo ō. Tē dí ñā kuān ó ne, ñā ni ká'án u ni ntō. Kí'in ú, kixtúvi tu'vé u mí kúntoo nto.

³ Te kuē'en u é xtúví tu'vé u mí kúntoo nto ne, kí'xi xtuku ú, kixnakueká u nto, vata koo é kúntoo dadíi nto nī ko mí kutuví u.

⁴ Iní ntó itsi san é xēe nte mí kí'in u —ka'an Jesúsú.

⁵ Kaka'an Túmaá san ni ñā:

—Mastru, ñā iní nti mí'í kí'in nto. ¿Ntē ntú koo naní'i nti itsi i san? —ka'an ñā.

⁶ Ne, kaka'an Jesúsú ni ñā:

—Xu'u e kúvi u itsi nto; kaka'án u é nuú é ntaā i né, tā'xi ú ntuvi iña nto. Xoxó kúvi xee i ntá'a Uvā kó tē ñā te kuénta iña ko.

⁷ Tē dí ini ntí'xe nto kó ne, ini ntó Uvā kó di. Nte vevíi ne, é ini ntó xoo ñá'a ña, tsi é dukuan íni nto ña di —ka'an Jéssuu.

⁸ Kaka'an Félipé san ni ñā:

—Nañē'e ntó ntí Uva ntō ni. Kuan tsī kaa é ntio ntí —ka'an ña.

⁹ Kaka'an Jéssuu ni ñā:

—¿Nté ō ntu, Felipe? Ñá te dā vévii ntoo dadíi ú ni ntō né, ¿ntē vata kinín ko? Xoo e íni i kó ne, é ini ñá Uvā kó di. ¿Nté kuān ó kaikan ntun é nañē'é u o Uvā ko?

¹⁰ ¿Vá ñā ntu te kákuinti'xe o tsi úun tsí kúvi ú ni Uvā ko, tsi úun tsí kúvi Uvā kó nī kó di? Tsi tú'ün san é káka'án u ni ntō ne, ñá te díki tsi mií ko katavá u, tsí Uvā kó e nuu mé'ñu nuu dava ñā kó ne, mii ñā kade ña nuu i e dóo va'á san.

¹¹ Na kuinti'xe nto ko é káka'án u tsi úun tsí kúvi ú ni Uvā kó ne, uun tsi ña nī kó di. Tē ña ntákuinti'xe nto é káka'án u ne, kuān te nuu i é kadé u san na kuinti'xe nto.

¹² Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí te xōo ñá'a é kuinti'xe ña kó ne, vií ña nuu i é kadé u di. Ō díi ka ka'nu ká nuu i vií ña, tsí ntaa u mí tuvi Úvā ko.

¹³ Da neé ka nuu i é kákan ntó nta'a kó ne, vií ú vata koo é xí'í nuu ka'nu Uvā kó kuenta iñá ko, xu'u é I'xā ña.

¹⁴ Da neé ka ntí'i nūu i é kákan ntó nta'a kó ne, ta'xí u nto.

Kaka'an Jéssuu tsí taxnūu ña Espíritū Sántū san

¹⁵ Tē ntákuinima ntí'xe ntō kó ne, kada ntaa nto tú'ün é xtúví u.

¹⁶ Kákān ú nta'a Úvā kó, na taxnūu ña uun ña'a, ña é xntii ntō né, kunuu mé'ñu kunuu dava ña nto ntii dañu ntūvi.

¹⁷ Espiritu sá'á ne, divi ñā é tā'xi ña é kūtuni nto nee iña é nuu é ntaā i. Ña kúvi kuinti'xe ña ñuxiví sa ña, tsí ña kuví kiní ña ña, ntē ñá ini ñá xoo ñá'a ña. Ntá tsi divi ntō ne, ini ntó ña, tsí nuu ña nima ntó ne, nuu mé'ñu ña ntō.

¹⁸ Ñá te tsoo mii kuē'én u nto, tsí ki'xi xtuku ú mí ntoo nto.

¹⁹ Ña ná'a ká kukuii dā ña kiní ka ña ñuxiví san ko. Ntá tsi divi ntō ne, kiní nto ko. Tsí ni'i nto ntúvi iña nto vatā ó ío ntuvi iñá ko di.

²⁰ Ntuvi tsikán ne, kutuni nto tsí uun tsi kúvi ú ni Uvā kó ne, uun tsi kúvi nto nī kó ne, kuan divi ú ni ntō di.

²¹ Xoo é kaeni tutun i tú'ün é xtúví u ne, kade ntaa ña ne, divi ñā é kákuinima ntí'xe ña ko. Xoo é kákuinima í ko ne, kuinima Úvā

kó ña di. Xu'ú ne, kuinimá ko ñá di ne, ntii díto u é kīni ñá ko —ka'an Jéssuu.

²² Júdá, ña uun san, ña é ña te Iscarioté ne, kaka'an ñá ni Jéssuu:

—Mastru, ¿nté kui ntii díto nto nuú ntí ne, ntá tsi nuu ñá ñuxiví san ne, ña ntii díto nto? —ka'an ña.

²³ Nantíko kōó Jéssuu, kaka'an ñá ni ñā:

—Xoo é kákuinima í ko ne, kade ntaa ña tú'ün e xtúví u. Kuinima Úvā kó ña ne, kixkuntoo dadíi ntí ni ña, ntuví u ni Uvā ko.

²⁴ Xoo é ña kákuinima í ko ne, ñá kade ntaa ña tú'ün é káka'án u. Tsi tú'ün é káka'án u ni ntō ne, ñá te díki mií ko é káka'án u, tsí divi tú'ün Uvā ko, ña é táxnūu ko.

²⁵ 'Núu i sá'a kaka'án u ni ntō vi'i a tuvi dukuan ka ú ni ntō.

²⁶ Ntá tsi Espíritū Sántū san, ña é xntii ntō, ña é táxnūu Úvā kó kuenta iñá ko ne, divi ña nañē'e ñá nto é un ntí'i nuu i. Ta'xi ña é naka'an nto un ntí'i é káka'án u ni ntō nte dí'na.

²⁷ Te kuē'én u ne, ta'xí u é vā'á koo kuntōo nto, vatā ó tuví u, ñá te vatā ó kata'xi ña ñuxiví sa. Ñá ku dē kuení nto; ntē ña ku u'ví nto.

²⁸ Tsí kaka'án u ni ntō é kí'in u, ntá tsi ki'xi xtuku u é kutúví u ni ntō. Te nūu é ntaā i é ntákuinima ntó ko ne, kūntoo díni nto, tsí kaka'án u tsi kí'in ú nta'a Uvā ko. Tsí díi ka ka'nu Uvā ko é xu'u.

²⁹ Sá'a káka'án ntāa ú ni ntō dí'na dá kúvi vata koo é, tē kúntāa ne, kuinti'xe nto kídaā.

³⁰ Ñá kuē'é ka ka'án u ni nto vē, tsi vé'xí é kadé kú've ñuxiví sa. Ñá tē neé kuvi vií nī ko,

³¹ ntá tsi vií u vata ō ka'an Úvā kó, vata koo é kūtuni ñá ñuxiví sa tsi dóo kakuinimá ko Uvā ko. Nakuntáñi ntó ve, dá kí'in o —ka'an Jéssuu.

15

Xo'o tinti'o é nuu é ntaā i

¹ Kaka'an xtúku Jéssuu:

—Xu'u é vata kaa xo'o tinti'o é nuu é ntaā i kaá u. Uvā kó ne, divi ñā é kuēnta kade ña.

² Te ūun ntidin i ña kakíi tinti'o í ne, ka'nté ña. Ntá tsi te kakíi tinti'o í ne, ka'nté ntodo ñá nuu i vata koo é kuē'e kíti i kii ti.

³ Nto'ó ne, é ntūntoo nto kuenta iña tú'ün é káka'án u ni ntō.

⁴ Kuve ta'an nto kó vatā ó ntee tá'an ú nto. Tsí te da mii tsi ntidin i sán, tē ña ntee tá'an xo'o i sán ne, ña kúvi kíi kíti i. Kuan

ntō'ó di, nté uun nto ña te neé kuvi vií nto tē ña ntee tá'an nto ko.

⁵ Xu'ú ne, xo'ó i kúvi u; ñi'vi ntō né, ntidin i kúvi nto. Xoo é ntee tá'an i kó ne, ntee tá'an ú ña dí ne, dōó kue'e é vā'á vií ña. Tē ña te ntee tá'an nto kó ne, ñá tē neé kuvi vií nto.

⁶ Xoó ña'a é ña ntee tá'an i kó ne, kiñu'u ña ña kí'i kán vata kaa ntidin i e kádun e ntánakuido ña'a san e ntátsu'un ña nchú'un kán é kōko.

⁷ Te kunteē tá'an nto kó, te kunuu iní nto tú'ün kó ne, kákan nto da neé ka é ntio nto ne, ní'i ntō.

⁸ Dōo xi'í nuu ka'nu Xuva ko tē dōo kuē'e núu i é vā'a vií nto. Kuan kōo ntuvi ntí'xe nto ña ntini'i ko.

⁹ Vatā ó kakuinima Úvā kó ko ne, kuān ó kakuinimá ko ntó di. Ñá ku xtuví mii nto é káka nto itsí ko, tsi dōo kakuinimá ko nto.

¹⁰ Te káda ntaa nto tú'ün é xtuví u ne, ña xtuví mii u é kakuinimá ko nto, vatā o dé ntaa u é káka'an Úvā kó ne, ñá kaxtuví mii ña é kakuinima ñá ko di.

¹¹ Kaka'án u ni nto sá'á vata koo é na kúntoo díní ntó nī kó vatā ó tuvi díní u di. Kidáa ne, kunuu díní kue'én nima nto.

¹² Sá'a e tú'ün ko é xtuví u: Na kuñnima ntó ta'an nto vatā ó kakuinimá ko nto.

¹³ Te núu é ntaa i é kakuinima kue'én ko ña e dōo vá'a tiin ni'i ó ne, un tsi nte ntúvi iña ko kué'e o kuēnta iña ña.

¹⁴ Nto'ó ne, ña e dōo vá'a tiin ni'i ú nto te vii nto é káka'án u ni ntō.

¹⁵ Vi'i a vé ne, ñá ká'án ka u te ña ntáde tsiñu iña ko nto, tsí ña ntáde tsiñu sán ne, ñá ñi ña neé kade tó'o ña. Ntá tsi ña e dōo vá'a tiin ni'i ú kaka'án u nto, tsí kaka'án ntí'i ú ni ntō nee iña kaka'án Úvā kó nī ko.

¹⁶ Ña te ñi'vi ntō nakaxnúu ntō ko, tsí xu'u nakaxnúu ú nto ne, teé tsiñú u nto é kí'in nto, kinakáxa nto é vā'á san vata koo é na xntii. Kidáa né, da neé ka nuu i é kákan ntó nta'a Úvā kó kuenta iña ko ne, ní'i ntō.

¹⁷ Sá'a tsí é xtuví u é vii nto: é na kuñnima ntó ta'an nto.

Ña ñuxiví san ntaínchu'vi ña Jesuu ni ñá'a ña

¹⁸ Tē ntaínchu'vi ñá ñuxiví san ntó ne, na kútuni nto tsí dí'na u ínchu'vi ñá ko.

¹⁹ Tē dí kudadii nto nī ña ñuxiví san ne, dōó ntio ña nto. Ntá tsi ña te i'a ntáduku ntée ká nto, tsí nakaxnúu ú nto ñuxiví san. Dukuān ne, ntaínchu'vi ñá nto.

²⁰ Nanū'u ntó iní nto tú'ün é káka'án u ni ntō: Tsi nté uun ña kade tsiñu ne, ñá tē díi

ka ka'nu ña'a ña e tó'o ña. Vata ó dé xení ña nī kó ne, kuan kōo kada xení ña ni ntō di. Tē dí ni dē ntaa ña tú'ün kó ne, kada ntaa ña e ntáka'an ntó di.

²¹ Un ntí'i sá'á nantō'o ña nto kuenta iña ko, tsi ñá ñi ña ña táxnūu ko.

²² Tē dí ña ni kí'xi u é kixka'án u ni ña ne, ña túvi kuētsí ña. Ntá tsi vevii ne, ña túvi ká doka'an núu ini kuenta iña kuētsi ñá.

²³ Xoo é kainchu'vi ko ne, kainchu'vi ña Úvā kó di.

²⁴ Ña túvi kuētsí ña tē dí ña ni ñi ña nuu i é idé u e nté uun ká xtuku ña'a ña kuvi vií ña. Ntá tsi kuān te ñi ñá ko ne, nté dúkuan ña ntío kue'en ñá ko, nté Úvā kó di.

²⁵ Ntá tsi kuan ó kúvi vata koo é ntūntaa mí úve na'a lei iña ña é káka'an: "Inchu'vi ñá ko é nté ña tuví nee nuu i", ka'an.

²⁶ Ntá tsi tē xee Espiritū é nuu é ntaa i san, ña vé'xi nta'a Úvā ko é xntii ña ntō né, ñi'vi ña ntáda ntaa ña kuenta iña ko.

²⁷ ñi'vi nto ntáda ntaa nto kuenta iña ko di, tsí ntó'ó ne, intóo dadii ó un tsi nte dá ñi ntu'u.

16

¹ Núu i sá'á kaka'án u ni ntō vata koo é ña nativi iní nto e ntántikin ntó ko te kúvi.

² Tsí nakunu ña nto má vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san. Xée ntúvi te xoó ka'ní i nto ne, tsiñu Xuva kō kade ña, kuini ña.

³ Sá'a vii ñá ni ntō tsí vata kiní ña Úvā kó, nté xū'ú di.

⁴ Ntá tsi kaka'án u sá'a ni ntō vata koo tē xee ntúvi tsikán ne, nanu'u ntó iní nto tsí ñi'vi é káka'án u ni ntō.

Núu i é kade Espiritū Sántū

Ñá ni ká'án u ni nto sá'á nte dá ñi ntu'u, tsí da xé tuví dadii ká u ni ntō.

⁵ Ntá tsi vevii ne, kí'in ú ve, kínakutúvi dadii ú nī ña táxnūu ko. Nté uun nto ña kátsixe'e ntó ko mí kí'in u.

⁶ Da uun kakuvi, dōó ntoo nta'xa nto é kuan ó ká'án u ni nto sá'a.

⁷ Ntá tsi kaka'án ntaa ú ni ntō tsí díi ka vá'a o iña nto é kí'in u. Tsí tē dí ña kí'in ú ne, ña kúvi kí'xi ña é xntii ntō. Ntá tsi te kuē'én u ne, taxnúu ú ña é kunuu mé'ñu ña ntō.

⁸ Te vē'xi ña ne, nañe'e ñá ña ñuxiví san nee iña é kuētsí ña, nee iña é vā'á koo vii ña ne, nté koo kada kú've Xúva ko iña ña di:

⁹ kuenta iña kuētsi i é ña ni kuintí'xe ña ko;

¹⁰ kuenta iña i é vii ña é vā'a, tsi kí'in u mí tuví Úvā kó ne, ñá kiní ka ntó ko;

11 kuenta iña i é kadā kû've Xuva ko iña ñá vatā o dé ña ni ña odo nūu iña ñá ñuxiví sa.

12 'Dōó títin ka nuu i é ncho ka'án u ni ntō, ntá tsi ña kutíi nto é tēku ntí'i nto vevii.

13 Ntá tsi te vē'xi Espiritū é nuu é ntaā í san ne, nañe'e ñá nto é un ntí'i nee iña é nuu é ntāa ntí'xe i. Tsi ñá te diki tsi mii ña ká'an ña, tsi nee iña é tekū ñá ne, diví é ka'an ñá ni nto ne, nañe'e ña nto nté koo kuvi rkontúvi.

14 Diví ñá né, kada ka'nu ña ko, tsi ni'i ña nee iña é iñá ko ne dá ta'xi ña é kūtuni nto.

15 Un ntí'i é iō iña Uvā ko ne, kaduku ntée ú di. Dukuān é kaka'án u tsi nañe'e ñá nto nee iña iñá ko é ni'i ña.

16 'Ña ná'ā ká kiní nto ko, ntá tsi ña na'á ka xtúku ne, nakiní xtuku nto ko —ka'an Jesús.

Nadama donta'xá san dodíni

17 Kidáa ne, iō ñá ntini'i Jesús ne, tsixe'e tā'an ña xe un xé un ñá:

—¿Nee iñá ntu kani tú'un sá'a é kaka'an ñá ni kō tsi ña na'á ka kiní o ñá ne, ña ná'ā ká xtuku ne, nakiní xtuku o ñá, tsi kí'in ñá nta'a Uva ñá?

18 ¿Nee iñá ntu kani tú'un é kaka'an ña é ña na'á ka? 'Ñá kañe'e diki kó ne nuu i é kuān o kaka'an ña —ka'an ña.

19 Kūtuni Jesús tsi ncho tsixe'e ña ña kuenta iña i sá'a ne, kaka'an ñá ni ñá:

—¿Ntátsixe'e ta'an ntu ntō nee iñá ncho ka'án u dá ka'án u tsi ña na'á ka kiní nto ko, ña ná'ā ka dá nakíní xtuku nto ko?

20 Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō tsi kuéku nto ne, kunta'xa iní nto di, nā dukuan ña ñuxiví san ne, kuntoo díní ña. Ntá tsi kuān te kunta'xa iní nto vevii ne, rkontúvi ne, nadama donta'xá san dodíni.

21 Vata kaa ñad'i, ña é dá vé kaku i'xá i ne, kanti'i iní ña tsi e xee úra i. Ntá tsi tē kúvi káku i'xá ña ne, kunání ñá e kaexnúu kúñu ña, tsi dóo díní ña kuenta iña i e káku i'xá ña é dá vé xee ñuxiví sa.

22 Diví ntō dí ne, ntánti'i iní nto vevii. Ntá tsi nakiní xtuku ú nto ne, naku'un díní nima ntó kidaā, uun dodíni e nté uun xoxo kuvi ka'nté nuu i.

23 'Ntuvi tsikán ne, ñá tē neé tsixe'e ká nto ko. Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō tsi da neé ka ntí'i nuu i é kakan ntó nta'a Uvā kó ne, ta'xi ña te kakan ntó kuenta iñá ko.

24 Vevii ne, vata kakan nto nté uun nuu i kuenta iñá ko. Kákan ntō ne, ní'i ntō, vata koo é kúntoo díní kue'en nto.

Jesú ne, kúvi idé ña ni ñuxiví sa

25 'Kantada dadíi ú nuu i sá'a, kaka'án u ni ntō. Ntá tsi vé'xi ntuvi é ña te kuan koo ka'án ka u, tsi ka'an ntáa ú ni nto iña Uvā ko.

26 Ntuvi tsikán ne, kákan nto kuenta iñá ko. Ntá tsi ña te kaka'án u ni ntō te kákan u nta'a Uvā kó kuenta iña nto.

27 Tsi Uvā kó ne, mii ñá dóo kakuinima ñá nto, tsi da xe ntákuinima ntó ko ne, ntákuinti'xe nto é vē'xi ú nta'a Xuva kō.

28 Tsi nta'a Uvā kó kúu, vé'xi ú ñuxiví sa. Vevii ne, ntaka ú ñuxiví sa dá ntāa xtuku u mí tuví Uvā ko —ka'an Jesús.

29 Ntáka'an ñá ntini'i ña ni ñá:

—Vevii ne, kaka'an ntáa nto, é ña te kántada dadíi ká nto.

30 É iní nti ve tsi iní nto un ntí' nti nūu i. Ntē ña ntio é xoxo tsixé'e i ntō. Dukuān e ntákuinti'xe nti tsi vé'xi nto nta'a Xuva kō —ka'an ña.

31 Nantíko kōó Jesús, kaká'an ñá ni ñá:

—¿Ntákuinti'xe ntu nto ve?

32 Ntá tsi e xee úra í ne, vevii du'va tsi nakuite xáa nto. Da díta da díta xnto itsi nto, xtuví mii ntó ko. Ntá tsi ña te da mii tsi u tuví u, tsi tuví ni'i Uvā kó ko.

33 Kaka'án u ni nto un ntí'i sá'a vaṭa koo é kúntoo vá'a nto, xoo é kantikin í ko. Ñuxiví a ne, dōó nto'o nto. Ntá tsi ka'xi víi nto nima ntó, tsi e kúvi idé u ni ñuxiví sa —ka'an ña.

17

Kaka'an ntá'ví Jesús kuenta iña ñá ntini'i ñá

1 Dā kúvi ka'an Jesús nūu i sá'a ne, ntāa ni'i ña nuu ñá e dukún kán, dá kaká'an ña:

—Uva, e xee úra í ve. Nāxi'í nuu ka'nu nto kó, xu'u é l'xā ntó ve, vata koo é nāxi'í nuu ka'nu ú nto di.

2 Tsi tá'xi nto tsiñu ko é kodo nūu u iña un ntí'i kue'en dú'va ña'a san vata koo é kué'é u ntuví va'á iña ña ntii dañu ntúvi, un ntí' nti ña'a, ña e nátsu'un nta'a nto ko.

3 Sá'ā é ntuvi vā'á iña ña: te iní ñá nto, diví ntō é Xuva nti'xe ko nto, ni Jesūcristu, xu'u e táxnūu nto.

4 'Xu'ú ne, é dē ka'nu ú nto ñuxiví sa. É nantí'i u tsiñu e teé tsiñu nto ko é víi u.

5 Vevii ne, naxi'í nuu ka'nu nto kó nta'a nto ve, Uvā, vata tsi o náxi'í nuu ka'nu nto kó ntē dí'na dá iñi ntu'u ñuxiví sa.

6 'Ña é nakaxnúu nto i'a ñuxiví sa é tsu'un nta'a ntō kó ña ne, é nañe'é u ña xoo é diví ntō. Tsi diví iña ntó ña ne, nátsu'un nta'a ntō kó ña ne, diví ñá kuinti'xe ña tú'un ntō.

⁷ Ini ñá ve tsí da nēé ka nuu i e tá'xi nto kó ne, nta'a nto vé'xi.

⁸ Tsi é nañé'e ú ña tú'ün e tá'xi nto ko. Tékú ña ne, kutuni ña é nuu é ntaā i tsí nta'a nto vé'xi u. Kuñti'xe ña tsí ñi'ntō táxnūu nto ko.

⁹ Miñ ña é kaikán u kuenta iña ña. Ñá te kuēnta iña ña ñuxiví san, tsí kuenta iña ña e tá'xi nto ko, tsí ñi'ntō iña nto ña.

¹⁰ Un ntí'í nee iñá iō iñá ko ne, iña ntō ñi; nee iña é iña ntō ne, iñá kó ñi. ñi'ntō ña ne, náxi'í nuu ka'nu ña ko.

¹¹ Xu'ú ne, ñá kutūví ka ú ñuxiví sa, ntá tsi ñi'ntō né, kuntōo ká ña ñuxiví sa. Tsi xu'ú ne, kñakutūví ú ni ntō. Úvá, ñi'ntō é vā'á kue'en nto ne, kñuu mé'ñu kunuu dava nto ña e tá'xi nto ko vata koo é uun tsi kuvi ña vatā ó uun tsi kúvi ú ni ntō ñi.

¹² Dā itūvi dadñi ú ni ña i'a ñuxiví sa ne, xu'ú nada'an ú ña kuenta iña ntō, un ntí'ntñ ña e tá'xi nto kó ne, ide ú ña kuenta. Nté uun ña'a ña ña ni kunáa ña (da mii tsi ña e dúkuan kúnaá san), vata koo é kuntaa vatā ó uve na'a kaka'an tú'un ntō.

¹³ Vi'i a vé ne, ntiko kōó u mí tuví nto dan. Núu i sá'á kaka'an u da tuví ka u ñuxiví sa vata koo é na náku'un ñi'ntō ña vatā ó nuu ñi'ntō ña kó ñi.

¹⁴ É nakué'e ú ña tú'un ntō. Ntá tsi ña ñuxiví sa ne, ntañchu'vi ñá ña, tsí ña te ntáduku ntée ká ña ñuxiví sa vata kaa u é nté ña te ña ñuxiví sa ú ñi.

¹⁵ Ñá te kaikán u nta'a nto te natavā ntō ña ñuxiví sa, tsi é na kñuu mé'ñu kunuu dava nto ña nuu i é kñi kaa san.

¹⁶ Ñá te ntáduku ntée ña ñuxiví sa, vata kaa ú xu'ú ñi.

¹⁷ Kué'e ntō é viñ ñá da mii kué'en tsi é vā'a é ntio nto, tsí ini ña tú'un ntō é nuu é ntaā i.

¹⁸ Vata ó táxnūu nto kó ñuxiví sa ne, kuan koo taxnūu ú ña mé'ñu ña ñuxiví sa ñi.

¹⁹ Kuenta iña ña ne, ntada ú ntuvi iñá ko kuenta ntá'a nto vata koo é na ntāda ña ntuvi iña ña kuēnta ntá'a nto ñi é na viñ ñá nee iña é nuu é ntaā i.

²⁰ Ñá te da mii tsi kuēnta iña ña sá'a é kaka'an ntá'vi u, tsí kuenta iña ña é kuñti'xe i ko rkontūvi kuenta iña tú'un ña.

²¹ Kaikan u é uun tsi na kúvi ña, un ntí'í ña, vata tsi kaa o xo'ō dí, Úva, é uun tsi kúvi ú ni ntō ne, uun tsi kúvi nto ni kó ñi. Te uun tsi na kuvi ña ni kó ñi vata koo é na kuñti'xe ña ñuxiví sa tsí ñi'ntō ña táxnūu nto ko.

²² Naxi'í nuu ka'nu ú ña vatā ó naxi'í nuu ka'nu nto kó vata koo é uun tsi na kúvi ña vatā kaa ú ni ntō.

²³ Tsi úun tsi kúvi ú ni ña ne, uun tsi kúvi nto ni kó ñi, vata koo é uun tsi kuvi ntí'xe ña. Kidáa ne, kutuni ña ñuxiví sa tsí ñi'ntō táxnūu nto kó ne, dōó kakuinima ntō ña vatā ó kakuinima ntō ko ñi.

²⁴ Ó Úva, ñi'ntō tsí'un nta'a nto ña kó ne, ntio ko é kuntuo dadñi ña ni kó mí kutūví u, vata koo é na kiní ña kó é kñaxi'í nuu ka'nu ú nta'a nto. Tsi kakuinima ntō ko un tsi nte dí'na dá ñi'ntō ñi'ntō ña.

²⁵ Ó Úva, ñi'ntō e dōo va'á nto. Ña ñuxiví sa ne, ñá ini ña nto. Ntá tsi xu'ú ne, ini u nto ne, ña sá'á ini ña tsí ñi'ntō táxnūu nto ko.

²⁶ É kaka'an ntaa ú ni ña xoo ñá'a ntí'xe nto ne, kuan koo vií ka ú ñi vata koo é na kuñima ntō ña vatā ó kakuinima ntō ko ne, vata koo é mii ú kutūví u ni ña —ka'an Jesús.

18

Dā tññ ña Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Dā kúvi ka'an Jesús sá'a ne, kué'en ña ni ña ntñi'í ña ñuun xo diñi xi'ntñ ntúte Cedruun. Ikān kuki'vi ña má utun tatá kan ni ña ntñi'í ña.

² Júdā, ña diko Jesús ne, ini va'á ña ikān, tsi dōo ki'in ito kñakuntōo dadñi Jesús ni ña ntñi'í ña ikān.

³ Dukuān né, ntēka Júdā sntadun ni ña ntáde kuenta xúkūn, ña e táxnūu tó'ō dutú ni ña fariseú san. Xee ña ikān, odo ña ñu'ú, ni chū'un, ni káa é kñi'ntñ nuu ña Jesús.

⁴ Ntá tsi é ini Jesús un ntí'í ñuun i neé kuvi ña ne, kñi ña, kaka'an ñá ni ña'a san:

—¿Xoó ña'a ntu ntánantuku ntō? —ka'an ña.

⁵ Nantíko kōó ñá, kaka'an ñá ni ña:
—Jesuu, ñá ñuú Nazaree ntánantukū ntí ña —ka'an ña.

Kaka'an Jesús ni ña:

—Ñi'ntō ú xu'u —ka'an ña.

Júdā, ña é diko ñá san ne, ntitsí dadñi ña ni ña'a san.

⁶ Dā ka'an Jesús tsí ñi'ntō ña ne, un ntí'ntñ ña'a san nákaata ña; ntáva ña kue'en ñá ñu'ú kñ.

⁷ Kidáa ne, tsixe'e xtūku Jesús ña:

—¿Xoó ña'a ntu ntánantuku ntō? —ka'an ña.

Ntáka'an xtūku ña:

—Jesuu, ñá ñuú Nazaree —ka'an ña.

⁸ Dā nantíko kōó xtūku Jesús, kaká'an ñá ni ña:

—É kaka'an xtúku ú ni ntō tsí ðiví ú xu'u. Te xū'ú ntánantuku ntō kó ne, na kī'in ká ña nguiñ san —ka'an ña.

⁹ Kuan ō ka'an ñá vata koo é kūntaa tú'ūn é ká'an ña: “Ūvá, ña e tá'xi nto kó ne, nté uun ña ña ni kunáa ña”, ka'an ña.

¹⁰ Kidáa ne, Simuun Pedru táva nuu ña káa ñá né, dā é'nte tu'un ña lo'xo ña káde tsiñu iña dútu ñá odo nūú san; náki'i tū'un ñá lo'xo kua'a ña. Ña kade tsiñu sán ne, Malcu nání ña.

¹¹ Jesuú ne, kaka'an ñá nī Pedru kídaa:

—Nāxnuu vá'an káa ō. ¿Vá ña ntu te nto'ó ko dontñi é ta'xi Uvá kó ko é ntō'o ko? —ka'an ña.

Dá ntĩtsí me'ñu Jesuu nuu Ánaa

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Sntadún san, nī tó'o ña, nī ña ntáde kuenta xúkūn ña Israeé san ne, tññ ña Jesuu, da kí'ni kutu ñá ña.

¹³ Di'na intéka ña ña mí tuví Anaa, ñuntí dūtu ñá odo nūú kuia tsikan, ñá nani Caífaa.

¹⁴ ðiví Caífaá ne, é kaka'an ñá tsi díi ka vá'a ó te ūun tsi ña'a kuví ña kuenta iña un ntíñ ntíñ ña ñuu í san.

Dá kakā'án Pedru e ñá ini ñá Jesuu

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ña ntini'i ñá, ña uun ká san, ni Sīmuun Pedrú ne, ntikin ñá Jesuu. Ini dútu ñá odo nūú san ña ntini'i ñá, ña é uun sán ne, dukuān ne, kúk'ví ña ni Jesuu iní vi'i dutu ñá odo nūú san.

¹⁶ Ntá tsi Pedrú ne, da nuū ntĩtsí ña atá xi'i kan. Kidáa ne, kué'en ña ntini'i ñá, ñá ini dútu ñá odo nūú san, kaka'an ñá ni tá'nu nteé nta'a i xi'í san te kúvi kuíta ntí'xin Pedru iní vi'i kán ði.

¹⁷ Ta'nu nteé nta'a i xi'í san ne, tsixe'ē tún Pedru:

—¿Vá ña ntu te ðiví ntō é kantikin ntó ña tsikan? —ka'án tun.

—Ña'a ní san, ñá te xū'u —ka'an ña.

¹⁸ Tsí da xe dóo vi'xín ne, ña ntáde tsiñu nī ña ntáde kuenta xúkūn sán ne, tūún ña ñu'ú ne, dā ntátuní ña. Ikān ntĩtsí dadíi Pedrú san ni ñá, katuní ña ði.

Dā íto ntee dutu ñá odo nūú san Jesuu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Kidáa né, tsixe'e dūtu ñá odo nūú san Jesuu kuénta iña ñá ntini'i ñá ne, kuenta iña nchú'ūn é kanaku'a ña ña'a san.

²⁰ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñá:

—Xu'ú ne, kaka'an ntaá u mé'ñū ña'a san un nti'i kue'en dú'va ña. Nguentúvi tsi nakuā'á u ña má vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san ne, ini ukún ka'nu sán ði. Nté uun nuu i ña ni ká'an xu'ú u.

²¹ ¿Nté kui mīi ú katsixe'e ntu ntō ko? Tsixe'e nto ñá'a san, ña téku i nté o kaka'án u. ðiví ña ini ña nee iña é kaka'án u —ka'an Jesuu.

²² Dá kakā'an ña sá'a ne, uun ña'a ña ntáde kuenta xúkūn sán, ña ntĩtsí etsin ne, xē'e nuu ña vinuu Jesuu, kaká'an ñá ni ñá:

—¿Nté kui kuan ntū ó kanantiko kōón kaka'an ni dútu ñá odo nūú san? —ka'an ña.

²³ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñá:

—Tē ña vá'a o kaka'án u ne, ká'an nto nee iña é ña vá'a ó san ni. Ntá tsi te vā'a o kaka'án u ne, ¿nté kui xé'e nuu ntun vinuu ko kuan? —ka'an ña.

²⁴ Kī'ni kutu ña ña kídaa né, dā táxnū Anaá san ña mí tuví dutu ñá odo nūu, ñá nani Caífaa.

Dá kakā'an xtúku Pedru tsi ñá ini ñá Jesuu

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Da nī ntĩtsí Pedru, katúni ña nchú'un kán ne, kaka'an ñá'a san ni ñá:

—¿Vá ña ntu te ðivín é ntini'in ña tsikán ði? —ka'an ña.

Ntá tsi ðiví ñá ne, kaka'an ña:

—Ña'á ni san, ñá te xū'u —ka'an ña.

²⁶ Kidáa ne, uun ña'a ña ntáde tsiñu iña dútu ñá odo nūú san, ñavi'i ña e é'nte Pedru ló'xo í ne, kaka'an ñá ni ñá:

—¿Vá ña ntu te ðivín é ini ú o ni ñá má utun tatá kán? —ka'an ña.

²⁷ Ntá tsi Pedrú ne, kaka'an xtúku ña tsi ñá ini ñá ña ne, ura dú'va tsi i kána lí'xí san.

Dá ntĩtsí mē'ñū Jesuu nuu Pílatu

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Kidáa né, ntáka ña nú vi'i Caífaá ne, dā kueni'i ña Jesuu iní vi'i mē'ñú ña ñuú Roma.

Dā ve vé'xi katúvi. Ña Israeé san ne, ña dí ni kī'ví ña iní vi'i me'ñú san vata koo é ña naxe'é ña nta'a ña. Tsí te kuan kōo ne, ña kúvi ká'xí ña viko san.

²⁹ Dukuān né, ntíi Pilatu nu kí'i kán, kaka'an ña:

—¿Neē ntú nuu i ntátsi'i kuétsi nto ña sá'a? —ka'an ña.

³⁰ Nantíko kōó ñá, ntáka'an ñá ni ñá:

—Tē dí ña kini kaa ña ne, ña ntádā ntí ña kuenta ntá'a nto —ka'an ña.

³¹ Kidáa ne, kaka'an Pílatu ni ña:

—Kue'ēn ni'i nto ñá ni. Kada kú'vē ntó iña ñá kuenta iña lei míi ntō —ka'an ña.

Ntá tsi ña Israeé san ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Dōo xii kaá te ntī'i kué'e nti doxi'i dā xóo ká ña'a —ka'an ña.

³² Dukuan ō kúvi vatā ó kaka'an Jēsuu nté koo kúvi tē xi'i ña.

³³ Kidáā ne, kúntī'ví xtuku Pilatu iní vi'i me'ñú san, dā kána ña Jesuu, kátsixe'e ña ñā:

—¿Vá divin ntūn é Rei iña ñá Israeé? —ka'an ña.

³⁴ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Vá kuēnta iña mii ntú nto é kuān ó kaka'an ntó san ne, o dē xé tuku ña'a san kaka'an ñá ni ntō? —ka'an ña.

³⁵ Nantíko kōó Pilatu, kaká'an ña:

—¿Vá ña Israeé ntú u? Ña ñuú mii o nī tó'ō dutú san ne, divi ñā ntáda ña o kuenta ntá'a ko. ¿Neé ntu den? —ka'an Pilatú san.

³⁶ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Ñá te ñūxiví sa kade ú rei. Tē dí ñūxiví sa kade kú'vé u ne, nté du'xen vīi ña ntáde tsiñu iña ko vata koo é xoxo ntada í ko kuenta ntá'a ña Israeé san; ntá tsi ña te i'a káde kú'vé u —ka'an ña.

³⁷ Kaka'an Pílatu ni ña kídaā:

—¿Vá dukuan ntū é rei ntī'xen? —ka'an ña.

Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Mii nto kaka'an nto é rei u. E divi tsiñu káku u. Dukuān ne, vé'xī ú ñuxiví sa vata koo é kā'án u nee iña é nuu é ntaā i. Xoo é ntio i é nuu é ntaā í ne, katekú ña é kaka'án u —ka'an ña.

³⁸ Tsixe'e Pílatu ña kídaā:

—¿Nee iña ntu é nuu é ntaā í kuan? —ka'an ña.

Dā ntúvi Jesuu kuénta é kuvī ña

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Dā kúvi tsixe'e ña sá'a ne, kii xtuku ña, kaka'an ñá ni ñā Israeé san:

—Nté uun kuétsi ña sá'a ña kánani'í ko.

³⁹ Ntá tsi ntó'ó ne, vatā xkoó ini nto é nantii ú uun ña'a ña nuu kutú mé'ñū viko sá ne, ¿ntio ntu nto é nantii ú Rei iña ñá Israeé? —ka'an Pílatu.

⁴⁰ Un ntī' nti' tsí ña'a san káchu'u ña, ntáka'an ña:

—¿Ñá te ña tsikan nantii ntó ña, tsí Barabaá san! —ka'an ña.

Barabaá san ne, ña kae'ní ña'a.

19

¹ Kidáā né, kī'i Pílatú san Jesuú ne, da táxnū ña é natīnuu ña ña xo'o ume.

² Sntadún san ne, de vá'a ña le'e e kúvi ntuku iñu, da xntéku ña diki Jēsuú ne, da xnúu ña ña doo tīnta.

³ Xée ētsin ña mí ntītsí ña ne, da ntáka'an ñá ni ñā:

—¿Ntiusi ntó, Rei iña ñá Israeé! —ka'an ñá, dā kátu nuu ña vinuu ña.

⁴ Kīi xtuku Pílatú san ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Un kaa ña sá'a é nantii ú ña nuu nto vata koo é na kūtuni nto tsí ña ni naní'í ko nté uun kuétsi ñā —ka'an ña.

⁵ Kidáā ne, ntīi Jesuu é ntéku le'e iñu san diki ñá ne, nuu ña doo tīntá san. Kaka'an Pílatú san ni ñā'a san:

—¿Un kaa ñatī sa'a! —ka'an ña.

⁶ Dá ini tó'ō dutú san nī ña ntáde kuenta xúkūn sán ne, un tsi ntákachu'u ña ntáka'an ña:

—¿Na nākuntée ña ntiká krusi! ¿Na nākuntée ña ntiká krusi! —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'an Pílatú san ni ñā:

—Kue'en ni'i mii nto ñá ni, dá naxnteē ntó ña ntiká krusi kan. Tsí xu'ú ka'án u ne, ña tūvī nee kuetsí ña —ka'an ña.

⁷ Dā nantíko kōó ña Israeé san, ntáka'an ñá ni ñā:

—Lei iña nti ne, kaka'an tsí da miī é kuvī ña, tsí dotō tsí kaka'an ña é I'xá Xuva ko ñā —ka'an ña.

⁸ Dā téku Pílatú san sá'a ne, dií ka ū'vi xtúku ña.

⁹ Kúntī'ví xtuku ña iní vi'i me'ñú san ne, dá kakā'an ñá ni Jēsuu:

—¿Mí'i ntu ñūu vé'xin? —ka'an ña.

Ntá tsi Jesuú ne, ñá ni ká'an kue'en ña.

¹⁰ Dukuān ne, kaka'an Pílatú san ni ñā:

—¿Nté kui ña kaká'an ntún nī ko? ¿Vá ña ntu ínin tsí kuví vií u naxntēe ú o ntiká krusi, o kuví nakāka xaa ú o? —ka'an ña.

¹¹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Nté ña kuví kadan kú'ven iña ko tē ña te Xuva ko ni ta'xi ña o. Dukuān ne, dií ka iō kuetsí ña e ntáda kó kuenta ntá'a o —ka'an ña.

¹² Nté ūra tsikán ne, ntukū nuu iní Pílatú san nté koo nantii ña ña. Ntá tsi ña Israeé san ne, un tsi ntákachu'u ña ntáka'an ña:

—¿Te nantii nto ña sá'a ne, ñá te vá'á tiin nto nī Cesa! tsí te xōo ñá'a é kaka'an ña é rei ñá ne, kaka'an ntée ña Cesa san —ka'an ña.

¹³ Dā téku Pílatu sá'a ne, nantii ña Jēsuu. Kidáā ne, nákutūví ña nú mesa ví'i me'ñú

san mí nani Gābata, é kāni tú'un Nú Xūú san é tū'un hébreu.

¹⁴ Dā ká'ñu ntuvi sispre víkó san ne, kaka'an Pílatú san nī ña Israeé san:

—¡Un kaa rei nto! —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi un tsi ntákachu'u ña'a san ntáka'an ña:

—¡Kuē'en ni'i ntó ña! ¡Kuē'en ni'i ntó ña! ¡Dá naxnteē ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ñá'a san.

Kaka'an xtúku Pílatú san ni ñā'a san:

—¿Vá naxntēe ntú u rei nto ntiká krusi kan? —ka'an ña.

Nántiko kōo tó'ō dutú san, ntáka'an ña:

—Xoxó ka xtúku é reí ntí, tsí da mii tsí Cesá san —ka'an ña.

¹⁶ Kidáá né, ntáda kuenta Pílatú san Jesús é na naxnteē ñá ña ntiká krusi kan. Tñn ña ña né, dā kue'en ni'i ña ña.

Dā nakuntée Jesuu ntiká krusi

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Ntíi Jesuu, ntéku dokó ña krusi ña, kue'en ña mí nani Gōlgota é kāni tú'un Xkidiki Ntíxi kán é tū'un hébreu.

¹⁸ Ikān naxnteē ñá ña ntiká krusí san ni ūvi ña'á ka ñatíi. Uun ña nteé ña diñi kua'a ña ne, uun ña nteé ña diñi datsín ña. Jesús ne, nuu mé'ñu ña.

¹⁹ Pílatú san ne, táxnūu ña kuvá'a ta'vi rkunū é kuntéé dikí krusí san é kaka'an: “Jesuu, ñá ñuú Nazaree, Rei iña ñá Israeé”, ka'an.

²⁰ Dōó titín ña Israeé san nakuá'a ña tú'ún sa'á, tsí mí naxnteē ña Jesuu ntiká krusí ne, étsin ñuú ka'nu. Úni tú'ún san uve na'a: tú'un hébreu, latiín, ni tú'ún griegú dí.

²¹ Tō'ó dutu iña ñá Israeé san ne, ntáka'an ñá ni Pílatú san:

—Ñá ku xnteē nto: “Rei iña ñá Israeé”. Díi ka vá'ā ó te xnteē nto: “Ña é kaka'an é Rei iña ñá Israeé” —ka'an ña.

²² Ntá tsi Pílatú san ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—É xntéé na'a ú ne, é kuan tsí koo —ka'an ña.

²³ Dā kúvī naxntéé sntadún san Jesuu ntiká krusí san ne, kí'i ña doo ñá ne, dā kátsin dava ña kímí ta'vi. Uun ta'vi uun ta'vi ni'i ñá xe un xé un ñá. Dā kí'i ña du'nu kani ñá dí, ntá tsi du'nu ñá ne, kantāa tsi nte dukun i un tsi nte xú'u i; ña túvī mí'i xí'i ta'an.

²⁴ Dukuān ne, sntadún san ne, ntáka'an ñá ni tā'an ña:

—Ñá nakatsin o sá'a; díi ka vá'ā ó te nadíki ó xoo e ní'i i —ka'an ña.

Kuan ó dé ña vata koo é kuntaa vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Kátsin dava ña doó ko. Nadíki ña xoo é ní'i i dú'nú ko”, ka'an. Kuān o dé sntadún san.

²⁵ Dí'i Jesús ni ta'an dí'i ña, María, ñadí'i Cliofa, ni María Madālená ne, ntáñi étsin ña nú krusí san mí ntéé Jesuu.

²⁶ Dā íni Jesuu dí'i ña ni ña ntíni'i ñá, ña e dóo kuinima ñá ne, kaka'an ñá ni dí'i ñá:

—Nakunúu nta'a nto í'xá nto dan —ka'an ña.

²⁷ Dá kakā'an xtúku ña ni ña ntíni'i ñá:

—Nakunúun nta'an dí'i ó dan —ka'an ña.

Nté ntúvi tsikán ne, nákunuu nta'a ña ntíni'i ñá sán dí'i Jesús.

Dā xí'i Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Dā kúvī sá'a ne, íni Jesuu tsi é kuntaa ntí'i vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō ne, kaka'an ña:

—Kaítsí ko ntute —ka'an ña.

²⁹ Ikān tuví uun kídí ntídi íá ne, xnuu nto'o ña uun tí'ntí dóo ne, dā xntídō ñá díki chñn ne, da xní'ni ña xu'u ña.

³⁰ Dā kúvī xí'i ña ntídi íá sán ne, kaka'an ña:

—É kúntaa ntí'i ve —ka'an ña.

Kidáá né, nāxka'nu nteí ña díki ñá ne, xí'i ñá.

Dā í'xi nūu uun sntadún san káa má xkintika Jesuu

³¹ Ntuvi sá'a ne, ntuví é koo tu've iña víko ka'nu san. Ña Israeé ne, ña ni ntío ña é kúve ka kúñu ña ntiká krusi ntuvi dá iō dá'na, tsí dóo ka'nu ntuvi tsikan. Dukuān ne, kaka'an ñá ni Pílatú san te kué'é ña itsi é ka'nu ña xkidá'nta ña uve ntiká krusí san vata koo é na kúví kantí'i ña ne, dá kúvi nanuu nteé ña ña ntiká krusi.

³² Kidáá ne, kué'en sntadún san, kuka'nu ña xíki dá'nta ña ata iko díñi Jesús san.

³³ Ntá tsi dā xee étsin ña mí rkāa nteé Jesús ne, kūtuni ña tsi é xí'i ña. Dukuān ne, ñá ni é'nu ña xíki dá'nta ña.

³⁴ Ntá tsi uun ña'a sntadún san ne, í'xi nūu ña káa ña má xkintika Jesús ne, ura tsí i kí'niñi ni ntute.

³⁵ Xu'u é kantaa ú ni nto sá'a ne, íni u nee iña kúvi. Kaka'an ntáa ú ni ntō vata koo é na kuínti'xe nto dí, tsí íni u tsi nuu é ntaā i é kaka'an u.

³⁶ É un nti'i nūu i sá'a kúvi vata koo é kuntaa vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Nté uun xiki ña ña ni tá'nu”, ka'an.

³⁷ Uun ká xtuku nuu i kaká'an tú'un Xuva kō di: “Kiní ña'a san ña é i'xi nūu ña káa kúñu ña”, ka'an.

Dā intú'xi Jesuu

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Dā ita ntí'xin kúvi sá'a ne, vé'xi uun ñā'a, ñá nani Jōsee, ña ñuú Arimatea. Kuinti'xe xu'ū ña Jesuu tsí da xé ū'ví ña ña Israeé san. Divi ña íkan ñá nta'a Pilatú san te kué' é ña itsi é naki'i ña kúñu Jēsuu. Pilatú san ne, xé'e ña itsi é kuān koo vii ña. Kidáā ne, ixnakí'i ña kúñu Jēsuú ne, dā kue'en ni'i ña.

³⁹ Ikan tsí xee Nícodemu, ña é ñe'e é nīñu, ixka'an ñá ni Jēsuu, ódo ñā vata oko u'xi kílū cho'o vídin é kadāka dú'xe utun ni ū'xen xaví san.

⁴⁰ Ntúvi ña náki'i ña Jesuú ne, dā náxtinuu ñá ña doo kui'xin e xntá'a ña u'xen cho'ó san vatā xkoó ini ñá Israeé san.

⁴¹ Mī náxnteé ñá Jesuu ntíká krusí san ne, íkan ētsin má utun tata. Ikān tuví uun ñāña xēe mí é vāta xoxo kunuu ntú'xi i.

⁴² Ikan tsí xnuu ntú'xi ña Jesuu, tsi íkan ētsin tuví ñāñā san, tsí da xé kuenta iña i é kāxio tū've víko iña ñá Israeé san.

20

Dā ntóto Jesuu

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Ntúvi dá naki'i vité san ne, ntíkin nī'ni ká kue'en Maríā Madālena nú ñāña kān. Dā íto ña ne, íni ña tsí e xío tuví xuú é katāvi núu xu'u ñāñā san.

² Kaxkainu ña kue'en ña mí ntoo Simuun Pedru ni ña ntiní'i ñā, ña e dóo kuinima Jēsuu. Kaka'an ñá ni ñā:

—É nātavá ña Mastru ko nú ñāña ña kān né, ntē ñá ini o mí'i kūnaxnúu ña ña —ka'an Maríā san.

³ Kidáā né, kī Pedru ni ña ntiní'i ñā, ña uun san, kue'en ñá nú ñāña kān.

⁴ Ntúvi ñá koo da ntaínu ña kue'en ña, ntá tsi díi ka inú ka ña é ña uun san. Di'na ña xee ña nú ñāñā san.

⁵ Náxkā'nu nteí ña diki ña, íto ni'ni ña ini ñāñā sán ne, íni ña doó san, ntá tsi ña ni kí'vi ña.

⁶ Kidáā ne, xé Simuun Pedrú san ne, dā kukí'vi ña ini ñāñā sán ne, ikān ini ña doó san.

⁷ Ta'vi dōo é itínuu diki Jēsuú ne, ñá te tūví dadíi ká ni dōo ka'nú san, tsí e xío tuví kata'nu va'a.

⁸ Kidáā ne, kúkí'ví ña uun ña'a sán di, ña é xee dí'na nú ñāñā sán ne, dā ini ña ne, kuínti'xe ña.

⁹ Ntá tsi vata kí'in diki ña é uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō tsí da mií é ntoto ña tē xi'i ña.

¹⁰ Kidáā né, ntiko kōo ña ntini'i ñā, kunú'u ña nú vi'i ña kān.

Dā ntií díto Jesuu núu Maríā Madālena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Ntá tsi Maríā sán ne, ntitsí ña diñi ñāña san, kaéku ña. Kuan tsí ó kaeku ña, náxkā'nu nteí ña diki ña, íto ni'ni ña ini ñāñā sán ne,

¹² Iní ña uvi ña'a ánjē san é ñu'u ña doo kui'xin. Ntoó ña nú xuú mí intéku kúñu Jēsuu. Uun ña'a ña tuví ña diki ñāñā sán ne, uun ña'a ña tuví ña xé'e i kan.

¹³ Tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kui kaekun ntun, ñadí'i? —ka'an ña.

—Tsí kue'en ni'i ña Mastru kó ne, ntē ñá ini u mí'i xnúu ña ña —ka'an ñá ni ñā.

¹⁴ Dā ve tsi kaka'an ña sá'a ne, xkokōto ñá ne, íkan tsí ini ña Jesuu ntítsi ña, ntá tsi ña ni ini ña te divi Jēsuu.

¹⁵ Jesuú ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kui kaekun ntun, ñadí'i? ¿Xoó ña'a ntu kanantukūn? —ka'an ña.

Ña kaito ntodo útun tatá san, kuíni Maríā sán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Te divi nto kué'en ni'i ntó ña ne, ká'an nto nī ko mí'i náxnúu nto ñā vata koo é kí'in u, kínaki'i u ña —ka'an ña.

¹⁶ Dá kakā'an Jēsuu ni ña:

—¡Maríā! —ka'an ña.

Dā xkókoto ña, kaka'an ñá ni ña tū'un hébreú san:

—¡Rabuni! (é káni tú'un Mastru) —ka'an ña.

¹⁷ Dá kakā'an Jēsuu ni ña:

—Ñá kú dí tīn nta'ān ko, tsí vata ntāā u mí tuví Uvā ko. Ntá tsi kué'en mí ntántoo ení ko ne, ká'an ni ñā tsí ntaa u mí tuví Uvā ko, é divi ña Uva ntō di, tsí uun tsi Xuva ko ni ntō —ka'an ña.

¹⁸ Kidáā ne, kué'en Māríā Madālená san, kuka'an ñá ni ña ntini'i ñā:

—¡É iní u Mastru kó ve! —ka'an ña.

Kidáā ne, ntaa ña ni ña tū'un é kākā'an Jēsuu ni ña.

Dā ntii dító Jesuu mí ntántoo ña ntini'i ñā
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Dā kuáa ñā ñā tsi ntúvi é kuvi uun vité san ne, kantí'u tsí xi'í san mí ntoo ña ntini'i ñā, tsí da xe ntaú'vī ñā ñā Israeé san. Ikan tsi kūkí'vi Jesuu, ntítsi ñā mé'ñu ñā kán ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto —ka'an ñā.

²⁰ Dā kúvi ka'an ñā sá'a ne, nánē'e ñā ñā nta'a ñā ni xkintika ñā. Nā tē nté kaa naku'un díni nima ñā ntini'i ñā da íni ñā Jesuu.

²¹ Kidáa ne, kaka'an xtúku Jesuu ni ñā:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto. Vata ō táxnuu Uvā kó ko ne, kuan koo taxnúu ú nto dí —ka'an ñā.

²² Dā kúvi ka'an ñā sá'a ne, tī'vī nteē ñā ñā, kaka'an ñā:

—Naki'i nto Espiritū Sántū san.

²³ Da xōó ka'ña'a é káda ka'nu ini'nto ni ñā kuétsi ñā ne, é ntí'í kuétsi ñā. Ntá tsi da xōó ka'ña'a é ñā kada ka'nú ini'nto ni ñā kuétsi ñā ne, é kuan tsí koo kuétsi ñā —ka'an ñā.

Dā íni Tumaá e ntóto Jesuu

²⁴ Ntá tsi Tumaá san, uun ña'a ñā é kuvi uxuvi ñā'a ñā ntini'i ñā, ñā e ntántēe I'xa Uví ne, xóxo ñā da ntii dító Jesuu.

²⁵ Ntá tsi ntáka'an ñā ntini'i ñā, ñā nguū san ni ñā:

—É íni ntí Mastru kó ve —ka'an ñā.

Ntá tsi Tumaá san ne, kaka'an ñā ni ñā:

—¿Vá ntāa ntu? Tē ñā kiní u mí dūku tsikí san nta'a ñā, tē ñā naki'vī u rkinta'á ko mí dūkú san ne, o tē ñā naki'vī u nta'a ko mí kanúu xkintika ñā dí ne, ñā kúvi kuinti'xe ko —ka'an ñā.

²⁶ Dā kúvi ūna ntúvi ne, ntoo xtuku ñā ntini'i ñā má vi'i kán né, ikán tuví Tumaá san dí. Kanti'u tsí xi'í ntóo ñā, ntá tsi xee xtúku Jesuu, ntítsi ñā mé'ñu ñā, kaka'an ñā:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto —ka'an ñā.

²⁷ Kidáa ne, kaka'an ñā ni Tumaá san:

—Nakí'vín rkinta'a o i'a ne, koton nta'a kó san ve. Tā'xin nta'a o, dá nakí'vín xkintikā kó san. Nā ku kuān nte d'ón; na kuīnti'xe o ko —ka'an ñā.

²⁸ Nantíko kōó Tumaá san, kaka'an ñā ni ñā:

—¡Tō'ó mií ko! ¡Xuva ntí'xe ko! —ka'an ñā.

²⁹ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ñā:

—Vi'i a vé ne, kakuīnti'xe o tsí da xe ínin ko. Ntá tsi ínté kui va'á ña'a, ñā é kakuīnti'xe i kó kuān te vata kiní ñā ko! —ka'an ñā.

Nuu i é de vá'a ña tutú sa'a

³⁰ Nā te da díi ka nuu i é idé Jesuu núu ñā ntini'i ñā é ñā ni úve na'a tutú sa'a.

³¹ Ntá tsi nuu i sá'a úve na'a vata koo é kuīnti'xe nto tsí Jesuu ne, ñā ñā é táxnuu Xuva ko ñā né, ñā ñā é I'xá Xuva ko ñā dí. Te kuīnti'xe nto ñā ne, ní'í nto ntuvi vá'á ñā ntó kuenta ñā ñā.

21

Dā ntii dító Jesuu núu ū'xe ñā'a ñā ntini'i ñā

¹ Dā rkontúvi e kúvi sá'a ntii dító Jesuu mí ntoo ñā ntini'i ñā etsin nu míni ká'nu é nani Tiberia. Sá'a kúvī da ntii dító ñā.

² Ikān ntoo dadíi Simuun Pedrú san ni Tūmaa, ñā e ntántēe I'xa Uví, ni Natanāee, ñā vé'xi ñuú Canaa é kāduku ntēe ñuú Galilea, ní ntuvi i'xá Zebedeu, ni ūvī ka xtúku ñā ntini'i Jesús.

³ Simuun Pedrú san kaka'an ñā ni ñā:

—Xu'ú ne, tsáká kitáva u —ka'an ñā.

Ntáka'an ñā ni ñā:

—Kí'ín ntí ni ntó dí —ka'an ñā.

Kué'en ñā, ñu'ú ñā tun ntóo san. Ntá tsi niñu tsikán ne, nté uun tsákā ñā ni tavá ñā.

⁴ Ntá tsi dā ve'xi túvi ne, ikān ntii dító Jesuu, ntítsi ñā díñi ntute san. Ntá tsi ñā ntini'i ñā ne, ñā ni íni ñā te ñā ñā ñā ñā.

⁵ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ñā:

—O dá', ¿vāta ntu ní'í nto tsákā san? —ka'an ñā.

—Vátā —ka'an ñā.

⁶ Jesús ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Nakuítá nuu nto xunu nto díñi kuá'a nto sán ne, ikan ní'í ntó ti —ka'an ñā.

Kuān o dé nti'xe ñā ne, ntē ñā ni kuvi natavá ka ñā xunu san e d'óo ñu'u tsitu kuē'en tsákā san.

⁷ ñā ntini'i ñā, ñā e d'óo kuinima Jesús ne, kaka'an ñā ní Pedrú san:

—¡Diví mastru kó ñā! —ka'an ñā.

Dā ve tsi téku Pedrú san é ñā ñā Tó'o ñā ne, nákuñu ñā du'nu ñā, tsí kanti'í ñā nuu ñā, dā entíta ñā ini'ntute san.

⁸ Da ñā vē'xí ñā nguū sán ini'ntun ntóo san, ntáñu'u ñā taraxá san é ñu'u tsitu tsákā san. Nā te nté sa ikā ñu'u ñā nú ntūte san; ío te ūun sientu métrū.

⁹ Dā núu ñā tun ntóo san nú ñuti kán ne, ikān íni ñā é kai'xi ngíñu'u, nteku ítun tsákā san ni tañú'ū san.

¹⁰ Kaka'an Jesús ni ñā:

—Na kí'xi nto uvi a tsáka, kiti dā ve táva nto san —ka'an ñā.

11 Kūxee xtuku Simuun Pedrú san iní tun ntóo san ne, kanañu'u ña taraxá san ñu'u kán. Uun ito tsi ñú'u tsitu ku'ēn taraxá san tsáka na'nu ntí'i, uun sientu uvi díko uxuni ti. Kuān te dóo kue'e tí ne, ntē ña ni ntatsin taraxá san.

12 Kaka'an Jéssu ni ña:

—Kixká'xi nto kuenta teváa —ka'an ña.

Kidáa ne, nté uun ña'a ña ña ni kene iní ña tsixe'e ña ña xoo ñá'a ña, tsí da xé ini ña tsí divi ntí'xe ña é Tó'o ña.

13 Xée ētsin Jesuú ne, dā nánuu ntá'a ña tañú'u sán, xe'é ña ña. Kuan tsí o dé ña ni tsákā sán di.

14 E sá'ā kúvi ūni íto e ntii díto Jesuú núu ñá ntini'i ña dā ntóto ña é xi'i ña.

Kaka'an Jéssu ni Símuun Pedru

15 Dā kuví é'xi ña ne, kaka'an Jéssu ni Símuun Pedru:

—Símuun, í'xá Juaan, ¿vā díi díi ka ntu kakuinima ó ko é sá'a? —ka'an ña.

Kaka'án Pedru ni ña:

—Ini ntú ku nto, Mastru, tsí ntio kó nto —ka'an ña.

Kaka'an Jéssu ni ña:

—Ku'éēn é kā'xi a le'ntú ko sán ni —ka'an ña.

16 É kúvi uvi íto tsixe'e Jéssu ña:

—Símuun, í'xá Juaan, ¿kakuinima ntú o ko? —ka'an ña.

Kaka'an ñá ni ña:

—Nuu é ntaā i, Mastru. Ini nto tsí ntio kó nto —ka'an ña.

Kaka'an Jéssu ni ña:

—Kuenta vín le'ntú ko sán ni —ka'an ña.

17 É kúvi uni íto tsixe'e xtuku ña ña:

—Símuun, í'xá Juaan, ¿ntio ntu o ko? —ka'an ña.

Pedrú san ne, dōo u'vi kúvi ña é uni íto tsixe'e ña ña tē ntío ña ña ne, kaka'an ñá ni ña:

—Mastru, divi nto ini nto é un ntí'ī. Divi nto ini nto tsí ntio kó nto —ka'án Pedrú san.

Kaka'an Jéssu ni ña kidaā:

—Ku'éēn é na kā'xi le'ntú ko sán ni.

18 Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ō. Dā kúvin ñatí kuetsī ne, nákunūun du'nu o dá kī'in da mí'i ka mí ntio o. Ntá tsi tē kuátān ne, koó da nakāan ntá'a o ne, tuku ña'a naxnúu ña o du'nu ó ne, dá kī'in ni'i ña o mí'i ña ntío o é kī'in.

19 Kuan ō ka'an Jéssu vata koo é kūtuní Pedru nté koo kuví tē xi'i ña, vata koo é kā'an ñá'a tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kidáa ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Kuntikín ko! —ka'an ña.

Uun ña'a ña ntini'i Jéssu, ña e dóo kuinima ña

20 Dā xkókoto Pedru ata ñá ne, iní ña tsí kantikín ña uun ña'a ña, ña e dóo kuinima Jéssu, ña e itúvi diñi ña da é'xi dadii ña da kúvi viko san, ña é tsixe'e xoo ñá'a é diko i ña.

21 Dā ini Pedru ñá ne, katsixe'e ña Jéssu:

—Ña sá'á ne, ¿nté ntu koo kuví ña? —ka'an ña.

22 Kaka'an Jéssu ni ña:

—Tē ntio ko é kutuví ñá da nté nainu xtúku ú ne, ¿vá neē ntú kuenta iña o? ¿Divín né, kuntikín ko! —ka'an ña.

23 Dukuān ne, kuiní ña ntákuinti'xe i san tsí ña kuví ntí'xe ña tsikan. Ntá tsi ña te ni ká'an Jéssu e ña te kuví ña. Da mii tsí é kaka'an ña: “¿Vá neē ntú kuenta iña ó te ntio ko é kutuví ka ña dā nté nainu xtúku u?”, kuan ō ka'an ña.

24 Divi ña ntini'i Jéssu, ña tsikán ne, diví ú xu'u é kantaa ú ni ntō nee iña e ini u. Xu'u tēe na'á u tú'ūn sa'a. Ini o tsí nuu é ntaā i é kaka'án u.

25 Jesuú ne, díi ka tī'n ka nuu i é idé ña di. Tē dí ni ūve na'a un ntí'ī ntí'ī sá'a ne, á te ntē ña xee tá'an ñuxiví sa é kuntōo tutu é ūve na'a kaka'an iña ña.

Nté ō dé tsiñu pustru Xúva kō

Dā ntántétu pustrú san Espíritū Sántū

¹ Xu'ú é Lucá u ne, táxnūú u tutú nta'a nto, Teófilu. Tutú é dé va'á di'ná u ne, ntaa ú ni nto un nti'í é edé Jesuu, ni un nti'í é nakuá'a ña ña'a nté ntūvi dá eni ntu'u ñā

² da nté ntūvi é kūntáa ña e dukún kán. Di'na dá kūntáa ña e dukún kán né, dē kú've ñá uxuvi ñá'a, ña é víi pustru íña ña ne, náñē'e ñá ña nté koo víi ña. Tsí xe'e Espíritū Sántū é kūtuni ña nté koo ka'an ñá ni ñā.

³ Kidáa ne, xí'i ñā ntiká krusi. Ntá tsi da rkontúvi é xí'i ñá ne, mii ñā ntii díto ña mí ntoo pustru ña. Dōó ki'in itō ntii díto ká ña da nté xee tá'an uvi díko ntuvi. Dōó kue'e edé ña vata koo é kuínti'xe pustru ña tsi ntoto nti'xe ña ne, kaka'an ñá ni ñā íña mí kadē kú've Xúva kō.

⁴ Dā intóo dadii ká ña nī pustru ñá ne, kaka'an ñá ni ñā é ña ku ntaka ña ñuú Jerusaleen.

—Kuntétu ntó i'a da nté ni'i nto é kaka'an Úvā kó, vata ō ka'an u ni nto kidaā.

⁵ É ñi nto tsí Juaán ne, ntute nakutsi ntúte ña kō; ntá tsi ña kukuíi ka dá nainu mí Espíritū Sántū san é kunūu ñá nima nto —ka'an Jesuu ni ña.

Dá kūntáa Jesuu é dukún kán

⁶ Ña náataká nuu ni Jēsuú ne, tsixe'e ña ñā: —¿Vevíi ntu é nakaku ntó ñuú ña Israeé san? —ka'an ña.

⁷ Kidáa né, kaka'an Jesuu ni ña:

—Ñá te ntó'o é káduku ntée nto é kūtuni nto nee ntúvi víi Úvā kó nuu i é víi ña. Tsí kuenta íña mii ña é kade ña.

⁸ Ntá tsi te inuu Espíritū Sántū san é kunuu ña nima ntó ne, divi ña xntii ña ntó é ká'an ntó xoo ñá'a ú ni ña ntoo ñuú Jerusaleén san. Da kidáa né, kue'én ntó ñuú Judea ni ñuú Samaria ne, ku'én ka nto dá kanii ñuxivi. Kue'én ntó, kuka'an ntódo nto ni ñá'a xoo ñá'a ú —ka'an ña.

⁹ Dā kúvi ka'an Jēsuú ne, kūntáa ña e dukún kán. Mē'ñū viko nu'u kuntáa ña ne, ñá ni ñi ka pustru ñá ña.

¹⁰ Kuan tsí o ntáñi ña, ntaíto díto ña e dukún kán mí kūntáa ña ne, dā nēni ñá xee uvi ánje Xúva kō, ñu'u ña doo kui'xin.

¹¹ Ntáka'an ánje sán ni ñā:

—Ō ñá ñuú Galilea, ¿nté kuān nté ntaíto díto ntu nto e dukún kán? Tsí divi tsi Jēsuu, ña é naki'i Xúva kō né, vata tsí ō kūntáa ña e dukún ne, kuan tsí koo nainu xtúku ña ñuxiví a —ka'an ña.

Dā de kú've ñá Matia é nākunúu ña naa Júda

¹² Kidáa ne, ntáka ña xuku é nani Ōlivú san. Ntíko koō ñá, kunú'u ña ñuú Jerusaleen é ña tuvi nté uun kilometru.

¹³ Dā náxee xtúku ña ne, kúxee ña má ví'i nínu kán. Divi ña ntoo sán ne: Pedru, ní Juaan, ni Sántiau, ni Ándree, ni Félipe, ni Túmaa, ni Bártulu, ni Máteu, ni túku Santiau, i'xá Alfeu, ni Símuun Zélote, ni Júda, ení Santiau.

¹⁴ Nguentúvi ntánataká nuu un nti'í ntí ñá, ni ení Jesuu, ni dí'i ñā María, ni tuku ñad'í dí, é ntáka'an ntá'ví ña ni Xúva kō.

¹⁵ Uun ntuvi ne, náataká nuu vata te uun sientu oko ña'a, ña kuínti'xe i Jesuu. Kidáa ne, nākuntísi Pedru é ká'an ñá ni ñā ne, kaka'an ña:

¹⁶ —Eni, é ñi nto tsí da mií é kuvi nee íña é kaka'an Espíritū Sántū sán ne, nté ntūvi di'na xe'é ña tú'un é xntée na'a Davii íña Júda san. Tsi Júda sán ne, divi ñā é intéka ña ña'a é tñn ña Jesuu.

¹⁷ Divi ña ne, dadii tsi pustru ntí ni ñā.

¹⁸ Ntá tsi é ñi ntó nté ō kúvi ña. Tsi kí'i ña diu'un é díko ña Jēsuú ne, ñii ñá uun itsi ñu'u. Kidáa ne, kantei ña, ko'xó ña. Ntáta i'xí ña ne, uun ito tsi kí'í ntí'í ití ña ne, xí'i ñā.

¹⁹ Tēku ntí'í ntí'í ña'a, ña ntoo ñuú Jerusaleen, nté ō kúvi ña. Dukuān né, íntántéé ñu'u san Aceldama, é kani tú'un Ñū'u Niñi.

²⁰ Kuān ó uve na'a libru é naní Salmu, kaka'an:

Na kuiñi ixu vi'i ña ve;
xōxó kuntōo ká i ikān,
ka'an líbrú san. Xío ūve na'a túku, kaka'an:
É tūku ña'a nakunúu ña naa ña,
é víi ñá tsiñu é edé ña,
ka'an líbrú san.

²¹ I'a ntoo ña'a é dadii tsi íka ntí ni ñā nguentúvi dá kátuvi Tó'o ko Jēsuu ní ntí,

²² nté ntūvi dá itsi ntute ña nta'a Juaan un tsi da nté ntūvi é kūntáa ña vi'i antívi. É kántio ne, uun ña'a kuntee tá'an ña ntí é ntuvi ñi ntí uxuvi ñá'a ntí é ntāda ntaa ntí

nee é ĩni ntí, é ká'án nti ni ña'ā tsí nuu é ntaā i e ntóto Jesuu dá xi'i ña —ka'án Pedru.

²³ Kidáā ne, nakaxnúu ña úvi ña'a: uun ña'a, ñá nani Jóseé Barsabaa (Justo nani ña di), ni ũun ña'a, ñá nani Mātia.

²⁴ Ntáka'an ntá'ví ña kídaā:

—Xuva, divi ntó é ĩni nto nimá nti xe un xé un ntí ne, tá'xi ntó na kūtuní nti xōo ñá'a é ntio nto

²⁵ é vii ñá pustru nto, é nakunúu ña naa Júda. Tsí Júdā ne, nákunāá ña tsiñu ña dá kuan ō dé ña é kīni kaa, dá kuē'en ñá mí kadūku ntée ña —ka'an ña.

²⁶ Dā kúvi ka'an ntá'ví ña ne, nadíki ñá te kīi xoo ñá'a é vii pustrú san. Dā kīi ne, dúku ntéé Matiá san. Ura tsí i intee tá'an ña ni ũ'xi ĩn pustru, ñá nguĩ san.

2

Dā ĩnūu Espiritū Sántū

¹ Dā xee tá'an ntuvi é kūvi viko iña ñá Israee, viko é nani Pentecōsteé ne, dadīi ntoo ntí ntí ña kuĩnti'xe i san.

² Dā nēnī ñá uun káñu'ū tsí nte e dukún kan, vatá ō te tátsin dóo ntii kainu ne, koó da kake'xen nī kava má vi'i mí ntoo ña.

³ Kidáā ne, ntii dito ñu'u kai'xi. Kaxi'i nuu ñu'u san diki ñá xe un xé un ña.

⁴ Kidáā ne, ĩnūu Espiritū Sántū san nima ñá ne, eni ntu'u ñá ntáka'an ña é tūku e túku tú'ūn, tsí xe'e Espiritū Sántū san é kūvi ka'an ña.

⁵ Ntuvi sá'á ne, xee ntí ntí tatá vi'i ña Israee, ña e dóo ntánuu iní i Xuva kō. Dā mí'i ká ñuu vé'xi ña, xée ña ñūú Jerusaleen é vii ñá nchu'un Xuva kō.

⁶ Dā tékū ntí ntí ña'a san tsi dóo ntii kaka'an ñu'ú ne, ikan tsí nátaká nuu ntí ntí ña. Ña é da ve xée sán ne, é tūku e túku tú'ūn ntáka'an ña. Koó dā kúdu'va ña da téku ña tú'un ña e ntáka'an ña kuĩnti'xe i san.

⁷ Koó dā kúdana iní ña ne, ntánatín ña ni tá'an ña, ntáka'an ña:

—¿Vá ña ntu te ña ñūú Galilea, ña kuān ó ntáka'an san?

⁸ ¿Nté kuĩ ntátekú ntu ko tú'un é ntáka'an ña, vata tsi tē dadīi tú'un ko ni ñá?

⁹ Tsí xo'ō ne, é xīo xío ñuu ko: ñūú Partia, ni ñūú Media, ni ñūú Elan, ni ñūú Mesopotamia, ni ñūú Judea, ni ñūú Capadocia, ni ñūú Puntu, ni ñūú Asia,

¹⁰ ni ñūú Frigia, ni ñūú Panfilia, ni ñūú Egítō né, iō ñá ne, vé'xi ña un tsí nte ñuu África, é díi ka ikā é ñūú Cirene. I'a ntoo ña

ñūú Romá di; iō ñá ne, ña Israee ña; iō ñá ne, dadīi tsi ntántikin ñá Xuva ko nī ña Israee.

¹¹ I'a ntoo ña ñūú Cretá di, nī ña ñūú Arabia. Ntá tsi un ntí ntí o ntáteku ko é ntántaa ña ni kō nté o de Xuva kō e dóo kaxntii ña kō né, divi tsi tú'ūn mii kō ntáka'an ña —ka'an ña.

¹² Koó dā kúdu'va ña nee iña é kākuví ne, ntátsixe'e tá'an ña:

—¿Mí'i ntu vé'xi é kuan ō ntáde ña'a san? —ka'an ña.

¹³ Ntá tsi iō ñá ne, da ntáxkuntée ña, ntáka'an ña:

—Tē dóo ñu'u tsitū nima ña vínu xee —ka'an ña.

Nté ō ka'án Pedru ni ña'á san

¹⁴ Kidáā ne, nákontāñí dadīi Pedru ni pustru ñá u'xi ĩn san é ká'an ñá ni ñá'a sán ne, un ntii tsí kéne ña, kaka'an ñá ni ña:

—Un ntí'i kuē'en dú'va ntō, ña ñūú Judea ni ñá ñūú Jerusaleen ne, vi'a ve ne, kini vá'a nto é ka'án nti ni ntō.

¹⁵ Ña'a sá'á ne, ña te kí'vi ñá. Ini nto tsí dā ve kaeku ĩn teváa.

¹⁶ Ñá'á ni san, tsi sá'a ne, kakuví vata ō ka'an Jóee dá ka'an ñá naa Xuva ko é ũve na'a nté ntūvi di'na, kaka'an ña:

¹⁷ Te xēe tá'ān ntuvi é ntí'i ñuxiví ne, táxnūu u Espiritū Sántū ko

é kunūu ña nima ñá'a, ña ntoo dá kanīi ñūxivi.

Kidáā ne, ká'an i'xā ntó, te tíi, te ñadī'i, naá ko.

Na kuetsí sán ne, vata koo kuví é nākueni na, kiní na é nāñe'é u na.

Ñatā sán ne, ñuu ení kán nañe'é u ña nté koo kuví rkontuvi.

¹⁸ Ntuvi tsikán ne, taxnūu u Espiritū Sántū ko

é kunūu ña nima ñá ntáde tsiñu kuenta iñá ko, te tíi, te ñadī'i ñá ne,

da kidáa ká'an ñá naá ko.

¹⁹ Ta'xi ú kuenta é dukún kán ne, ñuxiví a kii niñí ne,

koko ñu'ú ne,

dōo kene u'me vata kaa viko nu'u.

²⁰ Kuneé ngantií ne,

koko kuē'e kue'é xoo, vata ito niñí,

di'na tē xee tá'an ntuvi é naĩnu Tó'o kō.

Kidáa ntūvi e dóo ka'nu, e dóo vá'a ō.

²¹ Dā xoó ka ña'a, ña é kaku ni'i i Tó'o kō ne, nakáku ña,

ka'an Jóee san kídaā.

²² Un ntí'i kuē'en dú'va nto, ñatíi Israee, kini vá'a nto é ká'án nti ni ntō: Tsí Jesuu,

ñá ñuú Nazareé ne, ñi ñi ñā e dóo va'á ña ni Xuva kō. É ñi ñi ntó tsí xe'é Xuva kō é kúvi vií ña nuu i e dóo na'nu mé'ñu ntō né, dōo kue'e kuénta tá'xi ña vata koo é na kūtuni nto tsí mii Xuva kō táxnū ña ña.

²³ Ntá tsi dā ntúvi ña kuenta ntá'a nto, vata tsi ó dé kú've Xuva ko ntē ntúvi di'na ne, ñi ñi ntó tsí ña ne, ē'ni ñi ña dā xe'é nto itsi é naxnteē ñá kini ntáa san ña ntíkā kruš.

²⁴ Ntá tsi Xuva kō ne, nantóto ña ña dá xi'i ña. Ña ni kúvi vií doxi'í san ni ña.

²⁵ Tsí kuān ó uve na'a nte ntúvi di'na, kaka'án rei Davii kuénta iña ña: Iní u tsí nguentúvi katuví u ni Xuva kō.

Ñá kau'vī kue'én ko, tsí ñi ñi kunuu mé'ñu kūnuu dava ña ko.

²⁶ Dukuān é nakūnuu dīni nimá ko ne, dóo dīni ko, kaka'án u.

Nakutúvi vā'á kue'en kúñu ko,

²⁷ tsi ñá xtuví mii ntó nimá ko doxi'í kán;

ntē ña ta'xi nto é tē'u kúñu ko,

tsí xu'u é i'xā nto e dóo va'á u.

²⁸ Ñi ñi ntó nañé'ē ntó ko

nté koo ni'í ko ntuví va'á iña ko.

Xu'ú ne, nakunúu dīni kue'én nimá ko

é kutúvi dadíi ú ni ntō.

Kuan ó ka'an Dávii san kidaā.

²⁹ Ēni, é ñi ñi ntó tsí xi'í úva ata ko Dávii ne, dā intú'xi ña. Tsí i'a tuvi dukuan ñáña ña mí intú'xi ña.

³⁰ Ntá tsi Davii ne, kaka'an ñá naa Xuva ko é kuān ó kaka'an ña. Iní ña tsí Xuva kō xe'é ña xu'u ña tsí uun i'xá ika ña kunūu naa ña é vií ñá rei iña ko, xo'ó e ñá Israe o.

³¹ Dukuān né, vata tsí ó te nte dí'na íni Davii nté koo kuvi ne, ka'an ña kuenta iña é ntoto Cristu dá xi'í ña, tsí ña kunuu mii nima ña mí ñu'u nima ñá xi'i; ntē ña té'u kúñu ña di.

³² Ne, kuan ó kúvi nti'xe, tsí Xuva kō ne, nantóto ña Jesuu. Un ntíi ntíi nti é uxuvi ñá'a ntí, ntáde ntaá nti tsí iní nti tsí nuu é ntaā i é ntóto ña dá xi'í ña.

³³ Kidáa ne, kúntāa ña é kutuví ñá nta'a kua'a Xuva kō é kada kú've ñá, tsí dóo iō ñá é vií ña. Kidáa ne, táxnūu Xuva kō Espiritū Sántū sán, vatā ó kaka'an ñá nte dí'na ne, ñi ñi ña kade ña é un ntíi'ē é ntaíni nto nī é ntátekú nto é kákúvi vevii.

³⁴ Tsí ña te rei Davii san ña é kúntāa vi'i antívi, tsí mii Dávii kaká'an ña:

Kaka'an Xuva ko nī Tó'ó kó:

“Kutúvín diñi kua'a kó,

³⁵ dā nté kúvi vii ntíi'í ú nī ña ntaínchu'vi o”, ka'an Xuva kō.

Kuan ó ka'an Dávii kidaā.

³⁶ Na kūtuni ntíi ntíi ña Israeé san tsí nuu é ntaā i tsí ñi ñi Jēsuu, ña é naxnteē nto ntíkā kruš ne, ñi ñi ña é nakaxnúu Xuva ko ña é vií ñá Tó'ó kō, é vií ñá Cristu, ña é nakákú kō —ka'án Pedru ni ña.

³⁷ Dā téku ña'a san é kaka'an ñá ni ña né, dóo u'vi kúvi ña. Tsixe'e ña Pedru ní pustru ñá nguú san:

—Ēni, ¿nté ntu koo vií nti é ntúvá'ā ntí ni Xuva ko vē? —ka'an ña.

³⁸ Kidáa ne, kaka'án Pedru ni ña:

—Natu'vi nto kuétsi nto nta'a Xuva kō ne, kutsi ntute nto xé un xé un nto kuénta iña Jēsuu, vata koo é kada ka'nu iní Xuva ko kuétsi nto ne, ta'xi ña Espiritū Sántū é kunūu ña nima nto.

³⁹ Tsí tá'xi Xuva ko xū'u ña é kuān koo vií ña ni ko ni i'xā kó, ni un ntíi ntíi ña'a, kuān te dóo ikā ntoo ña, da xóo ka ña'a e kána Xuva kō é kúvi ña iña ña —ka'an ña.

⁴⁰ Dóo na'a kaka'án Pedru ni ñá ne, dóo kue'e é kaka'an ñá ni ña. Kaxé'e ña ña itsi, kaka'an ña:

—Kii nteé xio nto ña kini ntáa san ve —ka'an ña.

⁴¹ Dóo titín ña'a kuínti'xe ña é kaka'an ñá ne, itsi ntute ña. Iō ñá te uní míl ñá'a, ña é nakuvé ta'an ntuví tsikan nī ña kuínti'xe i san.

⁴² Ña sá'a ne, dóo dé ntaa ña un ntíi'ē é nañé'e pustrú san ña ne, dóo dé ntaa ña nataká nuu ña é kátsin dava ña tañú'u nī é ká'an ntá'ví ña ni Xuva kō di.

Ntuví iña ña kuínti'xe i san dá iñi ntu'u é nataká nuu ña

⁴³ Xuva kō né, dóo xntíi ña pustrú san é vií ñá nuu i e dóo na'nu, e dóo titín kuenta xé'e ña. Ña'a sán ne, koó dā kúdu'va ña ne, dóo u'ví ña.

⁴⁴ Ña kuínti'xe i sán ne, dadíi tsi ika ña ne, uun tsi nima ña. Kaxntíi tá'an ñá ni da nēé ka é iō iña ña.

⁴⁵ Diko ña iña mí ña ne, dā náke'nté dava ña diu'un i, tsí'í ña nta'a ta'an ña xé un xé un ña vata kaa é kátaan núu ña.

⁴⁶ Utén utén nataká nuu ña ini ukún ka'nu kán ne, dadíi é'xi ña nú vi'í ña kán, kátsín dava ña tañú'u. Dóo dīni ñu'u nima ñá ne, ntē ña ni de ná'nu ña ni tá'an ña.

⁴⁷ Da mii kué'en tsi é nānu'u ñá iní ña Xuva kō ne, dóo vá'a ka'an ñá'a san iña ña. Utén utén ne, dukuān ntákutitín ña'a, ña nakáku Xuva kō.

3

Dā ntúva'a ña xné'e

¹ Uun ntuvi ne, kué'ën Pedru ní Juaan, kuntáa ña má ūkún ka'nu kân dá kaeku uni kuáa, ura i é ntáka'an ntá'vi ñá'a.

² Dā xee ña xi'i ūkun kân ne, íní ña é vēxní'i ña'a san uun ñátii, ña é natíin di'in i nté dā káku. Utén utén kaxee ni'i ña ña ne, kaxtúvi nteē ñá ña xi'i ūkun kân, xi'i é naní E Dóo Va'a. Ikān xkutúvi ñá, kaikan ñá doméni nta'a ña ntáxee má ūkún kân.

³ Dā íni ña tsí vé'xi Pedru ní Juaan é ká'vi ña má ūkún kân ne, íkan ña diu'ún doméni nta'a ña.

⁴ Pedru ní Juaan ne, íto ña ña ne, kaka'an Pedrú san ni ña:

—Koton nuú ntí —ka'an ña.

⁵ Kidáa né, íto ñá nuu ña té nee kué'e ña ña, kuini ña.

⁶ Ntá tsi Pedrú ne, kaka'an ñá ni ña:

—Ña túvi kué'en tsí diu'ún ko. Ntá tsi ío iñá ko é tá'xi ú o: kuenta iña Jesúcristu, ña ñuú Nazaree, ká'an ú ni o: Nakuntísin, kakan ve —ka'an Pedru.

⁷ Kidáa ne, írkāa Pedru ntá'a ña é xntii ña ña nakuiñi ñá ne, ura tsí i ntuvá'a dí'in ña.

⁸ Koó dā kaentíta ntaa ña nakuntísi ña ne, dā éni ntu'u ña kaika ña. Kúki'vi dadii ña ní Pedru ní Juaan má ūkún kân ne, koó dā kaentíta eninú ña kaika ña, kaka'an ñá e dóo ka'nu Xuva kō.

⁹ Íní ntíi ntíi ña'a san é kaika ña, kananu'u ñá ini ña Xuva kō ne,

¹⁰ koó dā kúdu'va ña'a san dá ini ña é ntuvá'a ña, tsí ini ña é divi ña é kaitúvi nteē ña xi'i é naní E Dóo Va'a san é kaikān ñá doméni.

Dā ka'an ntódo Pedru Corído Salámuun kan

¹¹ Ñatíi san ne, kuan tsí ó karkaa ña Pedru ní Juaan, é ña ni ntío ña é nangāva ña ña. Un ntíi ntíi ña'a sán ne, koó dā kúdu'va ña ne, ntaínu ñá, vé'xi ña mí ntoō ñá, uun itsi ini ukun kan mí é nani Corído Salámuun.

¹² Dā íni Pedru é vé'xi ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ña:

—Ó ñá Israee, ¿nté kui koo da ntáku'va ntu nto é kuan o kúvi? ¿Nté kui kuān nte ntaínté'a ntu nto ntí? ¿Vá divi ntū ntí kúvi idé ntí é ntuvá'a ña sá'a? ¿Va dóo ntu ío ntí é ntavá'a ntí ña xné'e? Kuān te dóo ntaínuu ini ntí Xuva kō ne, ¿vá kúvi ntu víi ntí ntavá'a ntí ña sá'a?

¹³ Ñá'a ni san, tsí Xuva kō, ña inúu ini uva ata ko Ábraan ní Ísaa ní Jácoo ne, divi ñá de kú've ñá é mii i'xá ñá Jesuu kodó nuú ña. Divi ñá é ntáda nto ña kuenta ntá'a ña tsíñu i. Dā ntío Pilatu é nangāva ña ña ne, divi ntō ne, ña ni ntío ntō.

¹⁴ Jesuu ne, dōo vá'a ña. Ña túvi nee kuetsí ña. Ntá tsi ña ni ntío nto é nangāva ña ña. Divi ntō ne, íkan ntō é nantii ña uun ña'a ñatíi, ña é'ni ña'a.

¹⁵ Dukuan o é'ni nto ña kata'xi ntuvi iña ko. Ntá tsi Xuva kō ne, nantoto ña ña. Ntí'i ne, ini ntí tsí nuu é ntaā i é kuan o kúvi.

¹⁶ Vevíi ne, divi Jesuu kúvi idé ña é ntuvá'a ña sá'a, ña é kainí nto, tsí dá kaku ni'i ña Jesuu ne, nakunúu ntii ña. Tsí dá kuínti'xe ña Jesuu ne, kutíi ña ntuva'a vá'a ña, vata tsi o kaini ntó un ntí'i ntō ve.

¹⁷ É íni u, ení, tsí divi nto ni ña odo nūu iña nto ne, ña ni íni ntó xoo ñá'a é Jesuu da é'ni nto ña.

¹⁸ Ntá tsi dukuan o dé ntaa Xuva kō é kaka'an ña nté ntúvi di'na dá ntáka'an ñá ka'an naa ña é da mii é ntó'o Cristu, ña nakaxnúu ña.

¹⁹ Dukuān ne, nadama nto nima káni kaa nto ne, nakuní'i nto nima vá'a nto. Xnúu nto nima nto é kaka'an Xúva kō, vata koo é nākate ña kuétsi ntō. Kidáa ne, ta'xi ña é nakunuu díní nima ntó ne,

²⁰ taxnuu ña Jesucristu, ña é nakaxnúu ña nte ntúvi di'na é kodo nuú ñá kuenta iña ko.

²¹ Vevíi ne, da mii é kutuví ñá vi'i antívi, kantétu ña dā nté xee tá'an ntuvi é ntāva'a xeé xtuku Xuva ko ñuxiví, vatā o ntáka'an ñá ka'an naa Xuva ko, ña intóo nte e ná'a, dá xe'é Xuva kō é kūtuni ña nté koo kúvi.

²² Tsí Muiseé ne, kaka'an ñá ni ñata kō, ña intóo kidaā: “Xuva kō né, taxnúu ña uun ña'a é divi tsi tátá ko, é ka'an ña naa ña, vata tsí o táxnúu ña ko. Kini va'a vá'a nto nee ntí'i ntí'i é ká'an ñá ni ntō,

²³ tsí te xoo ñá'a ña ntío ña kuínti'xe ña é kaka'an ñá ne, kunaá ña. Kii nteé xio ta'an ña ña Israee”, ka'an Muísee nte kidaā.

²⁴ 'Kuan o ka'an ntíi ntíi ña ka'an naa Xuva ko. Di'na Samuee, ni ún ntíi ntíi ña ka'an naa Xuva ko, ña é vē'xí ata ña, ntáka'an ntódo ña nté koo kúvi vevii.

²⁵ Xuva kō ne, xé'e ña xu'u ñá uva ata ntō, ña intóo di'na. Kúvi iña ntó di, tsí ntoo nto naa ña vevii. Tsí Xuva kō ne, kaka'an ñá ni Ábraan: “Kuenta iña i'xá nto ntuviko un ntíi ntíi ña'a, ña ntoo dá kanii ñuxiví”, ka'an ña.

²⁶ Dukuān né, dā táxnuu Xuva ko I'xā ña ne, di'na kuenta iña ntó táxnuu ña, vata koo é ntāviko ña nto, vata koo é nātu'vi nto kuétsi ntō —ka'án Pedru ni ña.

4

Dā ntāñi Pedru ní Juaan núu ña tsiñu i

¹ Pedru ní Juaán ne, ntáka'an dúkuan ña ni ña'a san dá xee dutu iña ña Israee, ni tó'ō sntadun iña úkūn ka'nu, nī ña saduceu.

² Dōó dutsi kuini ña nī Pedru ní Juaan, tsí ntánakuā'a ña ña'a san tsí nuu é ntaā i é ntoto xtuku o tē xi'i o, tsí ntóto Jesuu dá xi'i ña.

³ Kidáā né, tñn ña ña, tsú'un kutu ña ña vi'i utun. Uun ñúú ñú'u kutu ña, tsí e kuáa da tñn ña ña.

⁴ Ntá tsi dóo titín ña'a kuínti'xe ña da téku ña tú'ūn é kaka'an ña. Kidáā ne, xée tā'an te u'un míl ña'a kuínti'xe ña Jesuu, é da mii kuē'en tsí ñatí san ne, kaxio ñadí san di.

⁵ Utén sán ne, un ntí ntí ña odo nūú iña ná Israee san, ni ñata, nī mastru lei iña úkūn sán ne, nataká nuu ña ñuú Jerusaleen,

⁶ ni dūtu, ña odo nūu, ña nani Anaá, ni ūn ntí ntí ñavi'i ña, ni Caífaa, ní Juaan, ni Aléjandrú di.

⁷ Kidáā né, káná ña Pedru ní Juaan é xntáñi me'ñū ñá ña, da tsíxe'e ña ña:

—¿Xoó ntu tá'xi i itsi é kuān koo vii nto? —ka'an ña.

⁸ Pedrú ne, dōó nuu Espiritū Sántū nima ña, kaka'an ña:

—Un ntí ntí ntó, ñata, ña odo nūú iña ña Israee:

⁹ te ntio nto tsixe'e ntó ntí nté o xntí ntí ña xne'é ne, nté o kúvi ntuvá'a dí'in ña ne,

¹⁰ kini vá'a nto ve é kaka'án ntí ni ntó, tsí ntio ntí é kūtuni ntó ni ūn ntí ntí ña Israee tsí Jesucristu, ña ñuú Nazaree, ña naxntéé ntó ntiká krusi, ña nantóto Xuva kō né, divi ña kúvi idé ña é ntuvá'a ña sá'a. I'a ntisi ña nuu ntoo. Ini nto tsí ña vādā ká ña ntuvi.

¹¹ Jesuú ne, vata kaa xuu núu i kaa ña. Divi ntó ne, vata ntáa ña ntáxntáñi vi'i ntáa nto, é nakuíta nto xuu e díi ka va'á, xuu e kúvi xuu núu i.

¹² Tsí xōxó xtuku ka é kuvi nakakú i kō, tsí mii tsi Jesuu é kúvi vii ña. Kuan o dé kú've Xuva kō —ka'án Pedru ni ña.

¹³ Ña tsiñu i sán ne, koó dā kúdu'va ña dá ini ña tsí ña te kau'vi kuē'en tsi Pedru ní Juaan é ka'an ña, kuān té ñá te tu've ña, ñá

te na'nu ña'a ña. Da kidáā kútuni ña é dadíi íka ña ni Jēsuu.

¹⁴ Ikān ntisi ña ntuvá'a sán di. Dukuān ne, ña ni kútuni ña nté koo ka'an ntée ña ña.

¹⁵ Kidáā ne, nantí ña ña mé'ñū juntá san ne, da ntánatíin mii ña,

¹⁶ ntáka'an ña:

—¿Nté ntu koo vii o ni ña? É íni ntí ntí ña'a, ña ntoo ñuú Jerusaleen, tsí idé ña uun nuu i é dóo ka'nu. Ña kúvi ká'an o té ña nuu é ntaā i.

¹⁷ Ntá tsi ña ntío ko é kúku'e'e núu i. Dukuān ne, kué'e o ña itsi e nté uun ito ka ña ka'an xtúku ña kuenta iña Jesuu —ka'an ña.

¹⁸ Kidáā né, kána xtuku ña ña, kaka'an ña ni ña:

—Nté uun ito ka ña ku ká'án ka nto ni ña'a kuenta iña Jesuu —ka'an ña.

¹⁹ Ntá tsi Pedru ní Juaán ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña ni ña:

—Mii nto kadā kueni nto ve. ¿Nee iña é díi ka va'a é víi ntí, te kuini nto: é kuínti'xe ntí é ntáka'an ntó ne, o é kuínti'xe ntí é kaka'an Xúva kō?

²⁰ Ntí'í ne, da mii é ká'án ntí ni ña'a un ntí'í é íni ntí é edé Jesuu, un ntí'í e téku ntí é nakuā'a ñá ntí —ka'an ña.

²¹ Ña tsiñu i sán ne, da mii tsí de tí ña ni ña né, dā nakaka ña ña. Ña ni kúvi kué'é ña ña é ntó'o ña, tsí ú'vī ñá tē dóo ka'an ñá'a san. Tsí un ntí ntí ña'a sán ne, da mii kuē'en tsi ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō é kuan o kúvi.

²² Tsí ña xne'e, ña é kuan o ntuvá'a dí'in i sán ne, e itā ntí'xin uvi díko kuia ña.

Nté o ka'an ntá'vi ña kuínti'xe i san

²³ Dā ntí Pedru ní Juaan vi'i utun kán ne, kué'en ña mí ntoo ta'an ña, ña kuínti'xe i, kuntáa ña ni ña nee ntí'í ntí'í nuu i é kaka'an dutu ñá odo nūú san ni ñatá san ni ña.

²⁴ Dā téku ta'an ña ne, uun tsi nima ñá ka'an ntá'vi ntí ntí ñá ni Xuva kō:

—Xuvā, divi ntó é Xuva ntí'xe ntí nto; divi ntó e dóo ka'nu nto. Mii ntó dé kú've ntó e dukún kan ni ñuxiví a, ni ntute ñu'u kán, ni un ntí'í é ío.

²⁵ Mii nto ni Espiritū Sántu ntó ne, xé'e nto tú'ūn é ká'an ña kade tsiñu iña nto, rei Davíi san, dá kaká'an ñá naá nto nté ntúvi di'na, kaka'an ña:

¿Nté kui dóo ntákudiin ñá tuku ñuú san?

¿Nté kui doto tsí ó ntántukū nuu íni ña'a san?

²⁶ Kuntañi ntée ntí ntí rei iña ñuxiví,

nataká nuu ntí ntí predente ñúú san dá ntāa ña ata Xuva ko ní Cristu, ña nakaxnúu Xuva kō, ka'an Dávií san kídāa.

²⁷ Kuan ō kúvi nti'xe tsí rei Heróde ni Pōncio Pilatú ne, nataká nuu ña má ñúú a nī ña Israee ni ña é ña te ña Israee, nátee ta'an ña xu'u ñá, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña I'xá nto Jesuu, ña e dóo va'á, ña nakaxnúu nto.

²⁸ Dukuan ō dé ntaa ña un nti'i nuu i vata tsi ō dé kú've ntó nte ntúvi di'na é kuān koo kuvi.

²⁹ Vi'a ve ne, koto nto, Xuvā, nté o ntáde ña e ntaínchu'vi ñá nti. Xntii ntō ntí é ña ku u'ví ntí é kā'an ntódo ntí ni ñā'a san tú'un nto, tsí iña nto kade tsiñu nti.

³⁰ Nátāntēe nto nta'a nto ña nchokuvi, ntavá'a nto ñā. Xntii ntō ntí é kúvi vii nti nuu i e dóo na'nu, e kue'e kuenta kue'e u ña kuenta iña Í'xá nto Jesuu e dóo va'á ña —ka'an ña.

³¹ Dā kúvi ka'an ntá'ví ña ne, tē'xén nuu vi'i mí ntoo ña. Ínūu Espíritū Sántū nima ñá, un ntí ntí ñá ne, eni ntu'u ñā ntáka'an ntódo ña tú'un Xuva kō, tsí ña te ntaú'vi kue'en tsí ña.

Da nēe ka é iō iña ñá ne, iña ntí ntí ña

³² Un ntí ntí ña kuínti'xe i sán ne, uun tsi nima ña, uun tsi é ntádē kuení ña. Nté uun ña ña ni de víni ña é ntio ta'an ña. Tē nee iña é iō iña ñá ne, ñá ni kā'an ñá te iña mii ña, tsí iña ntí ntí ñá, ka'an ña.

³³ Pustrú san ne, dōó iō ñá ña é kā'an ñá ni ñā'a tsí ntóto Jēsuu dá xi'i ña. Dōo vá'a ō intóo ña, tsí Xuva ko Inuu mé'ñu ña ñā.

³⁴ Nté uun ña ña ni taan núu ña, tsí tē xoó ña'a é iō ñu'u í ne, ō vi'i i ne, nadiko ñā ne, dá xēe ni'i ñá diu'un i

³⁵ é ntāda ña kuenta ntá'a pustrú san. Kidáa ne, nake'nté dava ña, na kuído ta'an ña, xoo ñá'a é kātaan núu i.

³⁶ Kuān o dé uun i'xá ña Levii, ñá nani Jōsee, ñá vē'xí ñuú Chipre. Pustrú san ne, xntāntēe ñá ña Bernabee, é kāni tú'un Ña Kanaxnuu Ka'nu Nima Kō.

³⁷ Divi ña né, nadiko ña ñu'u ña ne, da xee ni'i ñá diu'un i, ntāda ña kuenta ntá'a pustrú san.

5

Nté ō kúvi Anania ni Sáfiira

¹ É tuku ñatíi, ña é nani Anānia, ni ñádi'í ña, ña é nani Sāfirá ne, nádiko ña uun itsi ñu'u ña di.

² Ntá tsi ña sá'á ne, kī'i ña diu'un í ne, xnūu vá'a ña dava é kúvi iña mii ña. É ntōó ka kúdi ne, ntada ña kuenta ntá'a pustrú san.

—Kuān sá kaa diu'un i —ka'an ña.

Ñadi'í ñá ne, uun tsi xu'u ntáde ña é kuān koo ka'an ña.

³ Kidáa ne, kaka'án Pedru ni ña:

—Anania, ¿nté kui xnūu ntu nto nima nto é kāka'an Tó'ō é ña vá'ā san? ¿Nté kui kaka'an ntú nto dovete nī Espíritū Sántū dá kī'i nto dava diu'un ñu'u san é kuvi iña mii nto?

⁴ ¿Ñá ntu te iña mii nto ñu'u sán di'na dá nadiko ntō? ¿Ñá ntu te iña mii ntó diu'un í di? ¿Nté kui kene iní ntu nto é kuan ō dé nto? Tsí ña te ña'á san é kaeni nta'ví nto ña, tsí mii Xuva kō —ka'án Pedru ni ña.

⁵ Ananiá ne, dā téku ña é kāka'an ñá ni ñā ne, nantúve ña ne, xí'i ñā. Dōo u'ví ntí ntí ñā'a san da kútuni ña nte o kúvi ña.

⁶ Kidáa ne, xée na kuetsí ne, dá'ví nuu na kúñu ña dōó ne, dā kue'en ní'i na ña, kúku'xí na ña.

⁷ Dā ita ntí'xin uni úra ne, xée ñadi'í ña. Vata kutūni ñá nte o kúvi xíi ña.

⁸ Pedrú ne, tsixe'e ña ñā:

—Ká'an vē: ¿Dū'va ntu kaa inuu á'vi ñu'u é nádiko ntō? —ka'an ña.

—Kuan tsí kaa inuu á'vi —ka'an ña.

⁹ Kidáa ne, kaka'án Pedru ni ña:

—¿Nté kuí kéne iní ntu o ni xíi o é kuan ō dé vete nto nī Espíritū Sántū? I'a kuntí'xi na kuetsí, na ixkú'xi xíi o. Vi'a ve ne, kiku'xí na o di —ka'an ña.

¹⁰ Ura tsí i nantúve ña nuú Pedrú ne, xí'i ñā. Kidáa ne, xée na kuetsí sán ne, iní na tsi é xi'i ña. Tāvá na ña é kíkū'xí na ña diñi xíi ña.

¹¹ Un ntí ntí ña kuínti'xe i sán nī ña ñuu i sán ne, dōo u'ví ña da kútuni ña nte o kúvi.

Dā ntuvá'a ña nchokuvi

¹² Pustrú san ne, dōó kue'e kuénta xē'é ña; dōó ki'in itō idé ña nuu i e dóo na'nu mé'ñu ña'a san. Un ntí ntí ña kuínti'xe i sán ne, dadíi nataká nuu ña ini ukún ka'nu kán mí nani Corído Salámuun.

¹³ Ñá nguii sán ne, dōo u'ví ña é kuve ta'an ña ña, kuān te dóo vá'a ka'an ñá'a san iña ña.

¹⁴ Ntá tsi dā dií dií ka kuínti'xe ña'a san Tó'o ko Jesūcristú ne, dōo titín ña nákuve ta'an ña ña kuínti'xe i san, te tí te ñadi'ñ ña.

¹⁵ Xee ní'i ña ña nchokuví di, tsōo ña ña nú ito, tsōo ña ña nú xūvi ítsi kân vata koo te āma kuita ntí'xin Pedrú ne, kuān té ntati kúdii ña duku ntée ña ne, ntuvá'a ña, kuiní ña.

¹⁶ Xée ñā'a san, ña ntoo etsin ñuú Jerusaleén di. Nā te da dīi ñā xee ña, odo ñā ña nchokuví, ni ña ñu'ū é ña vá'ā nima í ne, un ntíí ntíí ñā ntuvá'a ña.

Dā ñu'u kutū pustrú san vi'i utun kân

¹⁷ Kidáā ne, dutu ñā odo nūú ni ūn ntíí ntíí ña saduceu, ñā ntíí ni'i ñā né, kūne'u iní ña nī pustrú san.

¹⁸ Tīn ña ña, tsú'un kutu ña ñā vi'i utun.

¹⁹ Ntá tsi ñuú tsi niñú san xee uun ánje Xuva kō, nákaán ña xi'i vi'i utun, da nantíí ñā pustrú san, kaka'an ña:

²⁰ —Kue'en ntó, kuntañí ntó ini ukún ka'nu kân ne, ká'an nto ni ñā'a san nté koo ni'i ña ntuvi xéé iña ña —ka'an ñā nī pustrú san.

²¹ Kué'en ñā. Dā tuví ne, kúnti'ví ña ini ukún ka'nu kân ne, dā éni ntu'u ña nakuā'a ña ñā'á san.

Dā xee dútu ñā odo nūú san ni ña ntíí ni'i ñā né, tāvā ña junta ká'nu ni ūn ntíí ntíí ñāta, ña odo nūú iña ñā Israeé ne, dā teé tsiñu ña maú san é kinakueká ña pustrú san vi'i utun kân.

²² Dā xee ñā vi'i utun kân ne, ¿mí'i ntu kí'xi ká pustrú san? Xoxó ka ña. Kuan tsi ō ntíko kōo maú san. Ntántaa ña nī ña ñe'e júntā san, kaka'an ña:

²³ —Dā xéé ntí vi'i utun kân ne, é kantí'ú xi'i i ne, ikān ntáñí ntée sntadún san atá xi'i i kan, ntáde ña kuenta; ntá tsi dā nákaán ntí xi'i i ne, xoxó ñu'u ká i —ka'an ña.

²⁴ Dutu ñā odo nūú san nī tó'ō sntadun úkūn ka'nu sán ne, dā téku ña é ntáka'an maú san ne, dōo ítsu'un ña nté koo naínú kava ña nuu i sá'a.

²⁵ Ura tsí i xee úun ñatīi, kaka'an ñā ni ñā:

—Un ntāa ña é tsu'un kutu ntō vi'i utun. Ikān ntáñí ñā ini ukún kân, ntánakuā'a ña ña'a san —ka'an ña.

²⁶ Kidáā ne, ñé'e tó'ō sntadún san ni māu san, ixnatín ña ñā. Ntá tsi diin diin tsi nátiin ña ña, tsi ú'vī ñā te kué'é xuu ñā'a san ña.

²⁷ Dā náxee ni'i ña ñā ne, kue'en ní'i ña ña mé'ñū junta ká'nú san ne, dá kakā'an dútu ñā odo nūú san ni ñā:

²⁸ —Ntí'í ne, un ntíi tsi ka'án ntí ni ntō é ña ku nakua'á ka nto ña'a san kuenta iña Jesús. Divi ntō né, dā dií dií ka ntáde nto. É ñni ntíí ntíí ña ñuú Jerusaleen tú'ūn é ntánakuā'a nto ña ne, ntadá'vi ntō ntí kuétsi i é xi'i Jesús —ka'an ña.

²⁹ Kidáā ne, Pedru ní pustru ñā nguii sán ne, nantíko koō ñā, ntáka'an ña:

—Dií dií ka nuu á'vi é kuínti'xe ntí Xuva kō é ñā'a san.

³⁰ Divi tsi Xuva kō, ña é inúu ini uva ata kō, ña é intóo nte ntúvi di'na ne, divi ñā nantoto ñā Jesús, ña é'ní nto dá náxnteé ntó ña ntiká krusi kan.

³¹ Xuva kō ntāa ni'i ña ña, kuntāa ña é kutuví ñā diñi kua'a ña, é kodo nuú ña, é nakakū ñā kō. Dukuān né, te nātu'vi o kuétsi ko, xo'ō é ña Israeé ō ne, ni'i ko é kāda ka'nu iní Xuva ko ni ko kuétsi kō.

³² Sá'ā é ntaxé'e ntí kuenta, ni Espíritū Sántū san, tsí ta'xi Xuva kō Espíritū Sántū é kunūu ña nima ko te kuínti'xe ko ñā —ka'án pustrú san.

³³ Dā téku ña tsiñu i san é ntáka'an ñā ne, dōo dutsi kuiní ña. Ncho ka'ní ña pustrú san.

³⁴ Ntá tsi uun ña'a, ña farīseu, ñā nani Gamālieé ne, mastrú lei iña ñā Israeé ñā, ne, dōo íko ñu'u ñā'a san ña. Divi ñā ne, nákuñtísi ña, kaka'an ñā te nantíi ña pustrú san ki'i kan uun da'na.

³⁵ Kidáā ne, kaka'an ñā nī ña tsiñu i san:

—Ña Israeé, kadā kuení va'ā ntó nté koo vii nto ni ña sá'a.

³⁶ Tsí emá tsi ne, xío uun ñatīi, ñā nanī Teudá ne, dōo ka'nu ncho vii ña. Xío te kímí sientu ñatíí, ña ntíkin ña. Ntá tsi dā kúvi ne, ñā'a é'ní ña ña ne, kidáā nákuite xáa ntíí ntíí ña ntíi ni'i ñā. Kidáā ne, xío da'na.

³⁷ Rkontúví, ntuvi dá naka'vi ña ñā'a sán ne, ñā nanī Júdā, ña ñuú Galileá ne, dōo ka'nu ncho vii ña ne, ñā te da dīi ña'a intíkin ñā ña di. Ntá tsi xi'i ñā di ne, dā nákuite xáa ntíí ntíí ña intíkin ña.

³⁸ Dukuān é káka'án u ni ntō é na tsoo mii nto ña sá'a. Ná ku kini ntéé ka ntó ña. Tsí te kuēnta iña ñā'a é ntánakuā'a ña ne, koó da'na mii.

³⁹ Ntá tsi te kuēnta iña Xuva ko é ntánakuā'a ña ne, ña kúvi vii nto é kini nteé ntó ña. Kuenta tsí vii nto ve vata koo é ña

ka'an ntée nto Xuva kō —ka'an Gámalieé san.

⁴⁰ Xíō ntaa iní ña tsiñu i san é kākā'an ña. Kidáā ne, nákana ña pustrú san é ntí'xi xtuku ña. Dā náxee ñá ne, nátiī nuu ña ña xo'ó ne, dá kakā'an ñá ni ñā é ña ku ka'án ka ña iña Jéssuu. Kidáā ne, nakáka ña ña.

⁴¹ Dā ntíi pustrú san mé'ñū juntá san ne, dōo diní ña, tsí xe'é Xuva kō é ntō'o ña kuenta iña Jéssuu.

⁴² Ñá ni tee dā'na kue'en tsí ña é nakuā'a ña ña'á san. Nguentúvi ntáka'an ntódo ña ni ñā'a san kuenta iña Jéssuu ini ukún ka'nu kan nī nú vi'i ñā'a sán di.

6

Ña u'xe ñá'a, ña é xntiī

¹ Ntúvi tsikán ne, kūtítin ña kuínti'xe i Cristu. Kidáā ne, xío ñā'a e ntáka'an tú'un griegu éni ntu'u ñā tsi'i kuétsi ñā ña ntáka'an tú'un hēbreú san, ntáka'an ñá tsí ñadī'i kii, ña ntáka'an tú'un griegú san ne, ñá kuē'e tsi ntáni'i ña mí kāxi'i é kā'xi ñá utén utén, tsi dií ka kue'e ntáni'i ñadī'i kii, ña ntáka'an tú'un hēbreú san.

² Dukuān ne, uxúvi ñā'a pustrú san kāna ña un ntíi ntíi ña kuínti'xe i san é nataká nuu ña. Kidáā ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Tē ntí'i vií ntí tsiñu é kuēnta vií ntí ña'a sán ne, ña kúvi vií ntí é nakuā'a ntí nto tú'un Xuva kō.

³ Dií ka vá'a ó, ení, ñi'vi ntō nakaxnúu nto u'xe ñá'a ña'a nto é koto ña tsiñu sá'a. Nakaxnúu nto ñatíi, ña e dōo ini nté koo vií i, ña e dōo nuu Espíritū Sántū nima i, ña ntaíko ñu'u ña'a sán ne, ñi'vi ñā é vií ñá tsiñu é kuēnta vií ña ña ña'a san, é tsí'i ña é ká'xi ñadī'i kií san.

⁴ Ñi'vi ntí ne, da mii tsí é ká'an ntá'ví ntí nī é nakuā'a ntí ña'a tú'un Xuva kō —ka'an ña.

⁵ Ñá nguiī sán ne, xkúntee iní ña é ntáka'an pustrú san. Kidáā né, náaxnúu ña u'xe ñá'a, vatā ó ka'an ña: di'na Esteba, ña e dōo kainuu iní i Xuva kō, e dōo nuu Espíritū Sántū nima ña; kidáā ne, Felipe, ni Prócuru, ni Nicānoo, ni Tímuún, ni Pārmena, ni Cúlaa. Culaá san ne, ñuú Antioquia vé'xi ña, ntá tsi kantíkin ñá Xuva ko vatā o dé ña Israee dá éni ntu'u ña kuínti'xe ña Cristu.

⁶ Ntēka ña u'xe ñá'a ñatí san, kue'en ni'i ña ña mí ntoo pustrú san. Pustrú san ne, xntekū ñá nta'a ña ñi'vi ñá u'xe ñá'a sán ne, ka'an ntá'vi ñá iña ña da xnuú nta'a ña ña tsiñu san.

⁷ Kidáā né, dōo ite xáa tú'un Xuva kō né, kūtítin ña kuínti'xe i Tó'o ko Jéssuu, ña ntoo ñuú Jerusaleen. Ikān ne, titín dutu ñá Israee kuínti'xe ña di.

Dā tñn ña Esteba

⁸ Estebá san ne, dōo ki'in itō idé ña nuu i e dōo ka'nu, tsí Xuva kō dōo xntíi ña ña ne, náxnuu viko ña ña. Koó dá kúdu'va ña'a san da iní ña.

⁹ Ntá tsi iō ña vé'xi úkūn é nanī Ña Nakáku, nī ña vé'xi ñuú Cirene, ñuú Alejandria, ñuú Ciliciá, nī ñuú Ásiā ne, ñá nī xkúntee iní ña é kākā'an Ésteba. Tuku o dé kuení ña ne, eni ntu'u ñā ntánāa núu ña ni ñā.

¹⁰ Ntá tsi ña ni kuvi vií ña ni ñā, tsi dōo vá'a ó kaka'an ña, tsí xe'e Espíritū Sántū san é kūtuni ña nté koo ka'an ña.

¹¹ Kidáā ne, ntá'vi ña ña'a san é dā'vi ña Esteba dóvete. Tsí'i ña ñi'vi ña é ká'an ña tsí kākā'an kini Esteba iña Muísee ni iña Xuva kó di.

¹² Dukuan o nateñu núu ña ña'a sán, ni ñata, nī mastrú lei Xúva kō. Kidáā né, dā nēnī tsi Esteba, tñn ña ña, kue'en ni'i ña ña mí ntoo ñá odo núu, ntáde ña junta.

¹³ Xee ní'i ñā ña é ká'an dóveté san ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, dōo kaka'an ntée ña vi'i Xuva kō né, dōo kiní ó kaka'an ñá iña lei san di.

¹⁴ Tēkú ntí é kākā'an ña tsí Jéssuu, ñá ñuú Nazaréé ne, nakatsin ña vi'i Xuva kō ne, nadama ña é vatā xkoó ini o e xtúvi Muísee —ka'an ñá ka'an dóveté san.

¹⁵ Kidáā ne, un ntíi ntíi ña odo núu san nī ña ntoo sán ne, ito ña Estebá ne, iní ña nuu ña e xi'í nuu vatā ó kaxi'í nuu nuu ánjē.

7

Nté o nantíko kōó Esteba

¹ Kidáā ne, kaka'an tó'o dutu iña ñá Israee san, katsixe'e ña Ésteba:

—¿Ntāa ntu é ntáka'an ñá sá'a? —ka'an ña.

² Kidáā né, eni ntu'u Ésteba kaká'an ñá ni ñā:

—Un ntí'i kuē'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu nto, kini nto é kākā'an u ni ntō: Ini nto tsí Xuva kō, ña dōo ka'nu, ntíi díto ñá nuu uva áta ko Ábraan nte ntúvi di'na, dá tūvi dukuan ña ñuú Mesopotamia, di'na dá kī'in ña é kikutúvi ña ñuú Haraan.

³ Ne, kaka'an Xúva ko ni Ābraan: “Xtuvīn miin űúú o ni űn ntí ntí űavi'i o, kuē'én xio űuu mí nañē'é u o ve”, ka'an űa.

⁴ Kidáā ntáka Ābraan űúú Caldea, kué'en űa, kukutuví űá űúú Haraan. Rkontúví ne, xí'i uva űā né, Xuva kō kixnteká űa űa, xee űa űuu sá'a mí ntoo ó vevii.

⁵ Ntá tsi Xuva kō űá ni xē'é űa űu'u é kűvi iña mií űa, nté un siin. Ntá tsi xe'é űa xu'u űa é dā nte rkontúvi kué'e űa űa űu'ú san. Tē xi'i űá ne, kuvi iña i'xá űa ni i'xá ika űā dí, kuān te ntuví tsíkán ne, váta kōo i'xá űa.

⁶ Sá'a káka'an Xúva ko ni Ābraan: “I'xá o ne, xio űúú kuntōo űa; űá te űúú mií o kuntoo űa. Kidáā né, dōo kini koo vií űa'a san ni űā. Kí'i űa űa é kuētsi é káda tsiñu űa iña űa. Kímí sientu kuia é kuan koo nantō'o űa űa.

⁷ Ntá tsi kué'ē u é ntō'o űa űuu tsíkán e kuán koo nantō'o űa i'xá o. Kidáā ntíi i'xá o űuu tsíkán, naxee űá űuu sá'a ne, i'a tsi kuntoo űa, kunuu iní űá ko”, ka'an Xúva ko ni űā.

⁸ Kidáā ne, xé'e Xuva ko xu'u űa ni Ābraán ne, dē kű'vē űa é tē'nte un siin kűñū é ĩxi un ntí ntí i'xa tíi san vata koo é díto e ntáduku ntée űa Xuva kō. Dukuān né, dā káku i'xá űa é nani Īsaá ne, dē ntaa Ābraan, é'nté űa kűñū é ĩxi i da kűvi űna ntúvi káku ne, kuan tsí o dé Isaa ni i'xá űa é nani Jācoó ne, kuan tsí o dé xtuku Jacoo ni ún ntí ntí i'xá űa, divi űā é uva űxuvi tátá űa Israee.

⁹ I'xá Jacoo san ne, kűne'u iní űa ni enī űa, űá nani Jōséé ne, díko űa Jōséé san. űa űúú Egítō űíi űa űa é káda tsiñu űá iña űa. Ntá tsi ínūu mé'ñu Xuva ko Jōséé san ne,

¹⁰ nákáku űa űa é kánto'o űa. Xé'e űā e dōo kí'in iní Josee nté koo vií űa ne, xé'e űā e dōo kuinima reí űúú Egítō sán űa, divi reí, űá nani Farāuun. Reí san ne, náxaxnúu űa Josee é kodo nuū űá űúú Egító nī nú vi'i űa kán di.

¹¹ 'Kidáā ne, kűtama űúú Egító ni űúú Canaan. űá ni ní'i űáta kō é ká'xi űa. Dōo ntó'o űa dókō.

¹² Ntá tsi xee tú'űn nta'a Jacoo tsí ió trigu űúú Egító sán ne, táxnūu űa i'xá űa, divi uva ata ika kō.

¹³ Dā kűvi uvi íto űe'e űá ne, da kidáā xe'é Josee kűtuni űa é ēni míi űa űā ne, kidáā kűtuni Fārauun é űavi'i Joseé san ne, tátá Israee űa.

¹⁴ Kidáā ne, táxnūu Josee tú'űn é kí'in úva űa Jācoo, ni ún ntí ntí űavi'i űa, kikuntóo űa

űúú Egítō. Úni díko xe'un űá'a űa

¹⁵ xée űa é kuntōo űa űúú Egító. Ikān xi'i Jacoo ni űata kō, űa intóo dí'na.

¹⁶ Dā rkontúvi dá xi'i űá ne, kue'en ní'i űa űa űúú Siqueén ne, ikan íntú'xi űa űaűa e űíi Ābraan ntá'a i'xá Hamoo.

¹⁷ 'E dōo káxa űá Israee san űúú Egító da xee étsin ntuvi é ntűntaa é káka'an Xúva ko dā xe'é űa xu'u űa ni Ābraan.

¹⁸ Kidáā ne, xée tűku űa'a é vií űá reí űúú Egító ne, reí tsíkán ne, űa ni ínī űá xoo e Jōsee.

¹⁹ Reí sa'á ne, ēni nta'ví űa űata kō né, dōo nantó'o űa űa. Dē kű'vē űa é nakuitā űá un ntí'í i'xa tíi san é dā ve kakaku vata koo é na kűvi, tsí ntio űa é nantí'í űa tátá kō.

²⁰ Ntuvi tsíkán ne, káku Muisee. Uni xóo xtúvi xu'u űa i má vi'i űa kán é nakuē'nu űa i, tsí dōo ntio Xuva ko i.

²¹ Dā űa ni kuvi vií ka űa ni i né, da mií é xtuví xaa űa i. Kidáā né, divi tsí diókō reí san kí'i űa i ne, nakué'nu űa i vata tsi te i'xá mií űā.

²² Dukuān ne, kutú've Muiseé san é un ntí'í é iní űa Egító ne, dōo iní űa nté koo ka'an űá ne, dōo iō űa é vií űá nee ntí'í ntí'í.

²³ 'Dā ntí'í űa uvi díko kuiá űa ne, dē kuení űa é kí'in űa, kikoto ní'ni űa űa'a űa, űa Israee san.

²⁴ Ikān iní űa tsí uun űa'a űa Egító kanantō'o űa uun űa'a űa Israee. Muiseé ne, nadá'an űa űā'a űa, űa Israee san ne, ē'ní űa űa Egító san.

²⁵ Kuiní űa té kűtuni űa'a űa é Xuva kō táxnūu űa űa é nakákū űá űa. Ntá tsi űá te kuan ō ni űe'e díki űa Israee san.

²⁶ Tuku ntuvi ne, ta'an tűku Muisee úvi űa'a űá Israee, ntánaā űá ne, ntio űa é naka'nté nuu űa, kaka'an űa: “¿Nté kui kuān ó de ntu nto? Tsí űá vā'á ō é naa o ni ta'an kō”, ka'an űa.

²⁷ Kidáā ne, uun űa'a űa, űa é kadē xení ni tā'an i ne, tí'vi nūu űa Muisee, kaká'an űa: “¿Xoó ntu kaka'an i é kadā kű'vē nto iñá ntí, é xntékú ku'vē ntó ntí?”

²⁸ ¿Vá ka'nī ntú nto ko vata ō é'ni nto űa Egító san iku?”, ka'an űa.

²⁹ Dā téku Muisee é káka'an űá ne, ĩnu űa űúú Egító, kué'en űa, kukutúvi űá űúú Madiaan. Ikān éni vi'i űa ne, xío űvi i'xá űa.

³⁰ 'Ítā nti'xin uvi díko kuiá ne, uun ntuvi kaika Muisee má kű'u kan etsin xuku é nani Sināii. Ikān iní űá é ká'xi ntá'a utun

sán ne, ntii díto uun ánje Xuva kō mé'ñū ñu'u é kaī'xí san.

³¹ Koó dā kúdu'va Muisee da íni ña ne, xée ētsin ña é koto díto ña. Tēkú ña tatsin Xúva kō é kākā'an ñá ni ñā:

³² “Xu'ú ne, Xuva ñáta o Ābraan, Ísaa, ni Jácoo”, ka'an ña. Koó dā kaní'i Muisee e dóo ū'ví ña ne, ú'ví ñá é kōto ña ñu'u san.

³³ Ne, kaka'an Xúva ko ni ñā: “Nantīin nti'xen o, tsí ñu'u mí ntītsín san ne, ñu'u kuíko.

³⁴ Xu'ú ne, é iní u é kuān nte ntántó'o ña'a ko ñuú Egítō. É tēkú ko e dóo nta'ví o ntátaan nuu ña. Dukuān é vē'xi ú é nakākú u ña. Ní'ín ve, tsí nataxnūu ú o ñuú Egítō”, ka'an ña.

³⁵ Kuān te nántii ni'ni ñata kō san Muisee dá ntáka'an ña: “¿Xoó ntu kaka'an i é kadā kú'vē nto iñá nti, é xntēkú ku'vē ntó iñá nti?”, ne, ña é taxnuu Xuva kō é kadā kú'vē nti'xe ña, é nakakū ñá ña Israeé san, tsí kuān ó kaka'an Xúva ko ni ñā da ntii díto ánje san mé'ñū ūtun é kaī'xí san.

³⁶ Dīvi Muiseé san é nátava ña ñata kō san da ntáka ña ñuú Egítō. Dīvi ña e dé ña nuu i e dóo na'nu. Dōo kue'e kuénta xe'é ña dā intóo ña ñuú Egítō, dā ita ntí'xin ñata ko Ntute Ñu'u Kué'é ne, da ñā íka ña uvi díko kuia má kú'u kán di.

³⁷ Dīvi tsi Muisee é kākā'an ñá ni ña Israeé san: “Xuva ko ne, taxnūu ña uun ña'a, ña é ka'án naa ña vata tsí ó de ú xu'u, uun ña'a, ña é dīvi tsi tāta ko”, ka'an Muisee.

³⁸ Muisee xtúku tsi san é itúvi ña ni ñata kō da náta'ka nuu ña má kú'u kán ne, dīvi ña kākā'an ñá ni ánje rki uku Sínaii da xe'é Xuva kō tú'un ña é káta'xi ntuvi iña ko é káda ntaa o.

³⁹ Ntá tsi ñata kō sán ne, ña ni ntío ña kuintí'xe ña Muiseé ne, nántii ni'ni ña ña. Tīvi íni ña e ntáka ña ñuú Egítō ne, ntío ña é ntiko kōo xtúku ña.

⁴⁰ Kidáā né, kaka'an ñá'a sán ni Āroon: “É ntío ntí ne, káda vá'a nto é kúvi xuva ko, é kodo nūu nuu ko, tsí ñá ini o nté o kúvi ni Muisee, ñá natavā ko ñuú Egítō”, ka'an ña.

⁴¹ Kidáā ntavá'a naā ñá uun i'xá duntiki e kúvi ti xuva ña né, ē'ní ña kiti kantíto nti'xe é ká'mi ña ti nuu kiti ntuvá'a naá san vata kaa doméni é kué'é ña ti. Tāvā ña dodíni iña xuva ña e ntavá'a naā mí ña.

⁴² Xuva kō né, tsoo mii ña ña kídaa, ku ika ña ña ne, xé'e ña é dotō tsí kunuu iní ña ngántii ni xoo ni ūn ntíí ntíí xntivi é ió e

dukún kan, vatā ó uve na'a iní tutu é de vá'a ña é kākā'án naa Xuva ko kídaa:

¿Amá ntu tá'xi nto kó doméni kiti é'ni nto da íka nto má ku'u kan da ñā é ūvi díko kuia san?

⁴³ Da mii kué'en tsi é ido nto vi'i doo iña xuva nto Moloó ne,

ido nto xntivi iña xuva nto Refaan.

Ñá te dīvi ú ntánuu iní nto ko, tsí kudii e ntáva'a naā mii nto ntánuu iní nto. Dukuān né, natává u nto ñuú nto ne, natsoo ú nto díi ka ikā é ñuú Babilonia, ka'an Xúva ko ni ña Israeé san.

⁴⁴ Dā íka ñata kō má kú'u kán ne, iní'i ñá vi'i doo e kúvi xúkūn, mí ñu'u vá'a lei iña Xuva ko, dīvi é ntáva'a naá ña'a san vata tsi o nañé'e Xuva kō Muisee.

⁴⁵ Xúkūn vi'i doó san ne, kuvi iña ñata kō kídaa ne, kuan tsí ó ntaído ña dá xee ñá ni Jósuee dá idé ña du'xen ni ña xio ñuu, é kí'i ña ñu'u ña, tsí Xuva kō nantii ña ña é ña te ña Israeé san vata koo é kúvi kuntoó ñata ko ñuú sa'a. Ne, i'a katúvi xúkūn vi'i doó san nté ntúvi dá itúvi rei Davii.

⁴⁶ Rei Davii san ne, dōo ntio Xuva ko ñā. Ncho xntitsi ñá xúkūn ká'nu iña Xuva ko, é dīvi tsi Xuva ñata ko Jácoo;

⁴⁷ ntá tsi rei Salamuun kúvi idé ña xntitsi ñá xúkūn san.

⁴⁸ Ntá tsi Xuva kō, ña e dóo ka'nu sán ne, ñá te ini ukun e xntitsi ña'a san kutuví ña. Tsí vatā ó kaka'an ña é kākā'án naa Xuva kó ne:

⁴⁹ Vi'i antivi ā tuví u, kadē kú'vé u.

Ñuxiví san ne, vata kaa teu é nteku nti'i dī'in ko kaa.

¿Nté ntu kaa vi'i é xntitsi ntó iñá ko?

¿Ō mí'i ntu kútuví da'na u?

⁵⁰ ¿Ñā ntu te xú'u e dé kú'vé u neé nti'i nti'i é ió?

ka'an Xúva kō.

⁵¹ Un nti'i kué'en dú'va nto ne, ¿nté kuān nte ló'o ntu nto? ¿Ñā ntátekú kue'en xnto? Vata tsi tē ña ini nto xoo é Xuva kō. Nā ntákuinti'xe kue'en xnto é kākā'an Espiritū Sántū san. Dadii xnto ni ñata ntō.

⁵² Dōo nantó'o ña da xóo ka ña'a, ña é ka'án naa Xuva kó ne, ē'ní ña ña'a, ña é kākā'an é ki'xi uun ñatíi, ña e dóo va'a é taxnuu Xuva kō. Vevii ne, é kī'xi ñá ne, dīvi ntó díko nto ña né, ē'ní nto ña di.

⁵³ Dīvi ntó ni'i ntó lei iña Xuva ko e kixni'i ánje san kídaa ne, ntē ña ni kuintí'xe nto lei san. —Kuan o ka'an Ésteba ni ñá odo nūu iña ñá Israeé san.

Dā xi'i Ésteba

⁵⁴ Dā téku ña'a san é kākā'an Éstebá ne, kūdiin ku'é'en ña. Veví tsi ka'xí kue'en ñá ña, kuiní ña.

⁵⁵ Ntá tsi Estebá ne, dōo nuu Espiritū Sántū nima ña. Ntāa ni'i ña nuu ñá e dukún kan, iní ña Xuva kō e dōo kaxi'í nuu ka'nu ña ne, ntitsí Jesuu díñi kua'a ña.

⁵⁶ Kidáā né, kaka'an ña:

—¡Un kaa é kainí u! Nākaán vi'i antívi ne, kainí u Ña Vexkúvi Ñatíi, ntitsí ña díñi kua'a Xuva kō —ka'an ña.

⁵⁷ Ntá tsi dutú san ne, kūdiin ku'é'en ña é kuān ó kaka'an ña. Édí ña lo'xo ñá ne, koó da vāntiñi ña tūn ña Esteba,

⁵⁸ kue'en ní'i ña ña díñi ñuú kán né, ikān xe'é xuu ña ña. Ña ntátsi'i kuétsi ña sán ne, tsoo vá'a ña doo ña nta'a uun ná kuetsí, ná nani Saúlū.

⁵⁹ Ntá tsi, da nī ntáxe'é xuu ña ña ne, kaka'an ntá'ví Esteba, kaka'an ña:

—Tō'ó ko Jesuu, naki'i nto nimá ko —ka'an ña.

⁶⁰ Kidáā ne, nakunchíti ña ne, un ntii tsi kākā'an ña:

—¡Xuvā, ka'nu vií nto nima ntó ni ña sá'a tsí kuān ó ntáde ña nī ko! —ka'an ña.

Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, xí'i ña.

8*Nté o nantó'o Saúlū ña ntákuinti'xe i*

¹ Saúlū ne, iō ñá dodíni é kā'ní ña'a san Esteba.

Dívi tsi ntūvi tsikan iñi ntu'u é dōo ntánantó'o ña'a san ña ntákuinti'xe i Jesuu, ña ntoo ñuú Jerusaleen. Ne, inu ntíi ntíi ñá, dotō tsí kue'en ña, kukuntóo ña ñuú Judea ni ñuú Samaria. Mii sá pustrú san kantóo ña ñuú Jerusaleen.

² Ntá tsi iō ña'a, ña é dōo ntánuu iní i Xuva kō né, dívi ña i'xí ña Estebá ne, dōo éku nteé ña ña.

³ Da nī Saúlū né, kuan tsí ó de ña, kanantó'o ña ña ntákuinti'xe i san. Kata'vi ña xi'i ña'a sán ne, katavá ña ña, te tíi te ñadí'i, é tsu'un kutu ña ña vi'i utun kán.

Dá kakā'an ntódo ña tú'un va'á san ñuú Samaria

⁴ Ntá tsi ña kuínti'xe i, ña e éka ñuú Jerusaleén ne, ta'án ñuu ta'án ñuú kue'en ña, ntáka'an ntódo ña tú'un va'á iña Jesuu.

⁵ Uun ña'a, ñá nani Fēlipé ne, ku'é'en ña uun ñuu é kāduku ntée ñuú Samariá ne, ikan kākā'an ñá ni ñá'a iñá Cristu.

⁶ Nātaká nuu ña'a san é kīni ña é kākā'an ñá ne, uun ito tsi kuínti'xe ntíi ntíi ñá é kākā'an Fēlipé. Ntaíni va'a vá'a sa un ntíi ntíi ña'a san é kākā'an ñá ni ñá ne, ntaíni ña tsí kade ña nuu i e dōo na'nu.

⁷ Xíō ña'a, ña é ñū'u é ña vá'ā nima í ne, koó dā ntákachu'u ntáa é ña vá'ā san da ntántii nima ñá'a san. Ne, dōo titín ña natín nī ña xne'é di ne, ntuvá'a ña.

⁸ Uun ito tsi náku'un dini kue'en nima ñá'a san, ña ntoo ñuu tsíkan.

⁹ Ntá tsi uun ñatíi, ñá nani Sīmuún ne, tatān ña. Ēmá tsi kade tatan ña, kaeni nta'ví ña ña ntoo ñuú Samaria, kaka'an ñá tsi dōo ka'nu ña'a ña.

¹⁰ Un ntíi ntíi ña'a san, te kuetsi te na'nu ña ne, dōo ntaíni ña é kākā'an ñá ni ñá ne, kuínti'xe ña ña, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, dōo iō ñá é vii ñá. Vatā ó kade Xuva kō kade ña —ka'an ñá'a san.

¹¹ Dōo kuínti'xe ña'a san ña, tsí koó dā ntákudú'va ña nuu i é kākuví kade ña. Tsi éma tsi kuān ó de ña, kaeni nta'ví ña ña'a san.

¹² Ntá tsi dá xee Fēlipé ne, eni ntu'u ña kaka'an ntódo ña iña i mí kadē kú've Xuva kō, kaka'an ñá kuenta iña Jesúcristu. Kuínti'xe ña'a sán ne, titín ña ítsi ntute ña, te tíi te ñadí'i.

¹³ Uun tsi nte Simuun kuínti'xe ña, ítsi ntute ña dí ne, dā éni ntu'u ña intíkin ñá Felipe. Koó dā kúdu'va ña é kaíni ña nuu i é dōo na'nu san ni e dōo kue'e nuu i é edé ña.

¹⁴ Kidáā ne, xée tū'un nta'a pustru, ñá ntoo ñuú Jerusaleen, tsí e kuínti'xe ña ñuú Samaria tú'un Xuva kō né, ikān táxnuu ña Pedru ní Juaan, ku'é'en ña.

¹⁵ Dā xee ña ñuú Samariá ne, ka'an ntá'ví ñá iña ñá ntoo ikān vata koo é ní'i ña Espiritū Sántū.

¹⁶ Tsí nté uun ña vata kunūu Espiritū Sántū nima ña; mii tsi kuēnta iña Tó'o ko Jēsuu ítsi ntute ña.

¹⁷ Kidáā ne, Pedru ní Juaan xntéku ña nta'a ña díki ñá'a san ne, inúu Espiritū Sántū nima ña.

¹⁸ Dā iní Simuun tsí ni'i ña'a san Espiritū Sántū san dá xntéku pustrú san nta'a ña díki ñá ne, kaxe'e kuétsi ña ña diu'un,

¹⁹ kaka'an ña:

—Ta'xí nto é kúvi vií u vatā ó de nto, vata koo é tē xntekú u nta'a ko díki ñá'a san ne, ní'i ña Espiritū Sántū sán di —ka'an ña.

20 Kidáa kakā'án Pedru ni ña:
—¡Ñá tē diu'un o é ntio ko! ¡Na kūnaán miin ní diu'un o, tsí kuān ó kadē kuení o é kuiin diu'un o é kata'xi Xuva kō doméni!

21 Ñá te sá'a é kāduku ntéen, tsí ña te vá'a nima o nuu Xuva ko.

22 Natu'vin kuetsi o, kákan nta'a Xuva kō é kāda ka'nu iní ña ni ō é kuān ó kadē kuení o.

23 Tsí ñávin ne, dōo kúvé nima o, dōo kúkaven ni kuetsí o —ka'án Pedru ni ña.

24 Kidáa ne, kaka'an Símuun:

—Mii nto kákan ntó nta'a Xuva kō é ña kuan koo kúvi ko vatā ó kaka'an ntó san —ka'an ña.

25 Pustrú san ne, dā kúvi ka'an ntódo ña tú'un Xuva ko, ni dā kúvi ntaa ña ni ñá'a é un ntí'í e íni ña ne, kúnū'ú ña ñuú Jerusaleen. Ítā ntí'xin ña titín ñuu é kāduku ntée ñuú Samariá ñi ne, ikān ka'an ntódo xtuku ña tú'un va'á iña Jesúcristu.

Dá kakā'an Félipe ni ñátí, ña vé'xi ñuú Etiopía

26 Kidáa ne, ntii dīto uun ánje Xuva ko nūu Félipe, káka'an ña:

—Kuē'en máa i kán mí nuu ítsi é kaíta ntí'xin ñuú Jerusaleen é káñe'e ñuú Gaza —ka'an ña.

Itsi sá'a ne, da miī má kū'u mí xoxo ntoó i.

27 Felipé ne, kué'en ña ne, itsi kán tá'an ña uun ña'a ñatí, ña vé'xi ñuú Etiopía. Ña tsikán ne, ña tsiñu i, ña í ña iña reina ñuú Etiopía, ña nani Cāndace. Itsi kan vé'xi ña sa'a é ñe'e ña ñuú Jerusaleen é vii ña nchu'ún iña Xuva ko.

28 Ntiko koó ñá ñuú ña kán ne, nuu vá'a ña iní vi'i é káñu'u idú. Nuu ña, kanakuā'a ña tutu é de vá'a Isaía, ña kaka'án naa Xuva ko nte ntúvi di'na.

29 Kidáa ne, kaka'an Espíritū Sántū sán ni Félipe:

—Kuē'én, kūntikin ví'i é káñu'u idú san —ka'an ña.

30 Koó dā kainu ña, kue'en ñá ne, xēe ntíkin ña vi'i é káñu'u idú san. Tékú ña é kanakuā'a ña ñuú Etiopía san tutu é de vá'a Isaía ne, tsixe'e ña ña:

—¿Káñe'e ña ñuú ña kán ne, nuu vá'a ña iní vi'i é káñu'u idú san? —ka'an ña.

31 Ña ñuú Etiopía san ne, kaka'an ña:

—¿Mí'i ntu? Dōó xu'ū ó kaka'an. ¿Xoó ntu kuvi vii i nañe'e í ko neé kani tú'un?

Kixkene nto, kutuvī ntó diñi ko —ka'an ñá ni ña.

—Kuvi di —ka'an Félipe.

32 Mí kanakuā'a ña tú'un Xuva kō né, du'vā ó kaka'an:

Tsí ntēka ña ña é ka'nī ñá ña vata kaa uun a le'ntu é ká'ni ña i; vata tsi kaa uun a le'ntu e dōo to'lo, é ña te kaítsu'ūn dá kádeté ña idi i ne, kuān koo kuvi ña;

diin diin tsi kutuvī ñá di;

ñá ká'an kue'en tsí ña.

33 Nantii ni'ni ña ña ne,

ñá ni ñe'e me'ñu ña é kūtuni ña kuetsi ña.

¿Mí'i ntu xio i'xá ña?

Tsí náki'i ña'a san ntuvi iña ña ñuúxi sa.

Sá'a kakā'an tú'un Xuva kō mí nakua'a ña.

34 Kidáa né, katsixe'e ña ñuú Etiopía san Felipe, káka'an ña:

—Vií nto da xe'e, ká'an nto nī ko: ¿Xoó ntu iña i é káka'an ñá sá'a, ña é káka'án naa Xuva ko? ¿Iña mii ntu ña kaká'an ñá ne, ō iña tuku ñá'a? —ka'an ñá, tsixe'e ña.

35 Kidáa né, eni ntu'u Félipe, kaka'an ñá ni ña, kanañe'e ñá ña nee é kani tú'un tú'un Xuva kō mí kanakuā'a ña ne, kaka'an ñá ni ña iña Jesús.

36 Kidáa né, dā ita ntí'xin ña uun itsi mí io ntúte ne, kaka'an ñá ñuú Etiopía san:

—I'a io ntúte. ¿Vá ña kuví ntu te kutsi ntuté u vevii? —ka'an ña.

37 —Nté kui ña'a, te kanī nima ntó kakuinti'xe nto —ka'an Félipe. Ne, kaka'an ñá ñuú Etiopía san:

—Kakuinti'xé ko tsí Jesucristú ne, I'xá Xuva ko ña —ka'an ña.

38 Kidáa ne, kaka'an ña é nākuntitsi da'na idú san. Nūu ña, ntuvi ñá Felipe, kué'en ña nú ntute san ne, ikan tsí nakutsi ntúte Felipé san ña.

39 Dā ntí ña diñi ntute kán ne, xio kue'en ní'i Espíritū Sántū san Felipe. Nte kidáa ña ni iní ka ña ñuú Etiopía san ña; ne, dōó diní ña, nakunuu itsi xtuku ña.

40 Felipé ne, é ñuú Azoto túvi ña dá kutuni ñá ne, íka ña ta'án ñuu ta'án ñuu, kaka'an ntódo ña tú'un va'á iña Jesús un tsi da nté xee ña ñuú Cesarea.

9

*Dā náti vi ini Saúlū
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)*

1 Da ñi kākudiin dukuan Saúlū ne, kainchu'vi ñá ña kuinti'xe i Tó'lo ko Jesús,

ncho ka'ní ña ña. Dukuān ne, kué'en ña, kūkoto ñá tó'ō dutu.

² Ikan ña tūtú é kuē'é ña un nti'i dūtu úkun ñūú Damascu é nī'i ña itsi é t̄in ña ña é kuínti'xe i Jesuu, te t̄i te ñad̄i, é k̄i'n nī'i ña ña vi'i utun ñūú Jerusaleen.

³ Ntá tsi da xee étsin ña diñi ñūú Damascú ne, koó dā kúdu'va ña dá xi'í nuu ñu'u é v̄'xi e dukún k̄an.

⁴ Nantúve Saúlū ñu'u k̄an ne, kidāá téku ña uun tatsin é k̄aka'an ni ña:

—Saúlū, ¿nté kui kanantō'on ntun ko? —ka'an tátsin san.

⁵ Kidāa ne, tsixe'e Saúlū:

—¿Xoó ntu ña'a nto? —ka'an ña.

Ne, kaka'an tátsin san:

—Xu'u é Jesuu. Divi ú e dóo kanantō'on ko. ¿Nté kui kantukun kuī'in mín ntun kúñu o? —ka'an ñá nī Saúlū san.

⁶ Saúlū ne, koó da k̄an'i kantei ña, kaka'an ña:

—Tō'ō, ¿neé ntu ntio nto é víi u? —ka'an ña.

Ne, kaka'an J̄esuu ni ña:

—Nakunt̄itsin, kuē'én ñūú Damascú ne, ikan k̄a'an ñá nee iña é v̄in —ka'an ña.

⁷ Ñat̄i, ña ntaíka dad̄i nī Saúlū né, d̄o ú'v̄i ña, tsí téku ña tatsin san, ntá tsi nté uun xoxo ni iní ña.

⁸ Kidāa ne, nákont̄itsi Saúlū é t̄uvi ña ñu'u k̄an. Ntá tsi dā nákaán ña ntuxnúu ña ne, ñá ni x̄i'í kue'en tsi. Kañū'u ña nta'a ña, kue'en ní'i ña ña ñūú Damascu.

⁹ Ik̄an katúvi ña uní ntúvi ne, ñá ni x̄i'í nuu ña; nté ña ni e'x̄i ña ne, nté ntúte ña ni xi'í ñá di.

¹⁰ Ñūú Damascú san tuví uun ña'a ña kuínti'xe i Jesuu, ñá nani Anānia. Kaka'an Tó'ō ko ni ñā, vata tsi tē ntitsi ña nuu ña, kaka'an ñá ni ñā:

—j̄ō né, Anania! —ka'an ña.

—I'a tuví u —ka'an ña.

¹¹ Kidāa ne, kaka'an Tó'ō ko ni ñā:

—Nakunt̄itsin ne, kuē'én itsi é nani Itsi Ntaa. Ne, ikan kuē'én, tsixe'én nú vi'i Júda te tuví uun ñat̄i, ñá nani Saúlū, ñá v̄'xi ñūú Tarsu. Tsí veví ne, ik̄an tuví ña, kaka'an nt̄á'v̄i ña.

¹² Ne, é x̄e' e ú é kinī ñá tsí uun ñat̄i, ñá nani Anānia, ntitsi ña nuu ña, kú'v̄i ña iní vi'i ña k̄an né, xntekū ñá nta'a ña d̄iki ñá vata koo é n̄axi'í ntuxnúu ña —ka'an Tó'ō ko ni Anāniá san.

¹³ Ananiá ne, nt̄iko ko ñá, kaka'an ña:

—Ini ntó, Tó'ō, tsí é dóo ntáka'an ña'a iña ñá s̄a'a. Ntáka'an ñá tsi dóo kini idé ña ni ña kuínti'xe i nto, ña ntoo ñūú Jerusaleen.

¹⁴ Veví ne, xee ña i'a, ni'i ña tūtú é x̄e' e tó'ō dutú san é t̄in ña un nt̄i nt̄i ña'a, ña é ntákaku ni'i divi nto —ka'an Anania.

¹⁵ Ntá tsi kaka'an Tó'ō ko ni ñā:

—Ña té īni. Kue'én k̄an, tsi é nakaxnúu ú ñat̄i sa'a é k̄a'an ña kuenta iñá ko ni ūn nt̄i nt̄i ña'a, ña túku ñūú, ni ña odo nūu iña ñá ne, nī ña Israeé san di.

¹⁶ Nañē'é u ña é ña te nté kaa ió é ntō'ō ña kuenta iñá ko —ka'an Tó'ō ko ni Anāniá san.

¹⁷ Kidāa ne, kué'en Anānia nú vi'í mí tuví Saúlū. Kú'v̄i ña ne, xntekū ñá nta'a ña d̄iki ña, kaká'an ña:

—Ení ko, Saúlū, ña ini nto tsí Tó'ō ko J̄esuu ne, divi ñá é ntii d̄itō ña mí'i itsi vé'xi nto ne, divi ñá táxnūu ña ko é v̄'xi ú vata koo é na n̄axi'í xtuku ntuxnúu nto ne, vata koo é kunūu Espiritū Sántū san nima nto —ka'an Ananiá san.

¹⁸ Ura dú'va tsi i nt̄i ntee vata kaa diden é nuu nt̄i'u ntuxnúu ña ne, n̄akiní xtuku ña. Kidāa ne, nákont̄itsi Saúlū ne, ura tsí i itsi ntute ña.

¹⁹ Kidāa né, e'x̄i ña ita ne, nakunūu ntii ñā. Kúkuí ña katúvi ña ni ña kuínti'xe i, ña ntoo ñūú Damascu.

Dá kakā'an ntódo Saúlū ñūú Damascu

²⁰ Ura tsí i eni ntu'ū Saúlū k̄aka'an ntódo ña ini ukún ña Israeé, k̄aka'an ñá tsí Jesuu ne, divi ñā é I'x̄á Xuva kō.

²¹ Un nt̄i nt̄i ña'a san ne, ntaíni ña Saúlū ne, koó dā kúdu'va ña da téku ña é k̄aka'an ña. Ntáka'an ñá'a san:

—¿Ñā ntu te ñá s̄a'a e dóo inchu'vi ña ña kuínti'xe Jesuu, ñá ntoo ñūú Jerusaleen? ¿Ñā ntu te i'a vé'xi ña, vext̄in xtuku ña ña'a é k̄unteka ña ña nta'a tó'ō dutu? —ka'an ñá'a san, ntátsixe'e t̄ā'an ña.

²² Ntá tsi Saúlū ne, dií ka xio ntii ña kaka'an ntódo ña. Un tsi kúdana iní ña Israeé, ñá ntoo ñūú Damascu, tsí Saúlū ne, kanañē'e ña ña tsí Jesuu ne, divi ñā é Cristu ñá, divi ñā é int̄etu o ni ñata kō é kixnakakū ñá kō.

Dā náka Saúlū é ncho ka'ní ña Israeé san ña

²³ Dā kú titín ntuvi ne, ña Israeé san natée ta'an ña xu'u ña, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Saúlū san.

24 Ntá tsi kútuní Saúlū é kuān koo vií ña ni ña. Ntē ntúvi, ntē níñu ntantétu ña ña xi'i kan mí kī ña diñi ñuú san, é ka'nī ñá ña.

25 Ntá tsi ña kuínti'xe i Jesuú san ne, xnū ña Saúlū ñi xika ka'nu niñú a ne, nanú ña ña ntíká nto'o é kánti'u núu diñi ñuú san ne, dukuan ō nakáku ña.

Dā náxee Saúlū ñuú Jerusaleen

26 Dā náxee Saúlū ñuú Jerusaleen ne, ntio ña é kuntoo dadī ña nī ña kuínti'xe i san; ntá tsi un ntīñ ntī ña ú'vī ñá ña, tsí ña ni kuínti'xe ña te nūu é ntaā i é kuínti'xe Saúlū Jēsuu.

27 Ntá tsi uun ña'a, ñá nani Bernābeé ne, intéka ña ña nta'a pustru, kántaa ña nī pustrú san nté ō ñi Saúlū Tó'o ko Jēsuu ítsi kán ne, nté ō kaka'an Tó'o ko ni ña ne, nté ō dé ña da itúvi ña ñuú Damascu, é ntē ña ni u'ví kue'en ña kaka'an ntódo ña ña Jēsuu.

28 Saúlū ne, kátūvī ña ñuú Jerusaleen, ika dadī ña nī pustrú san da mí'i ká mí ñē'e ña.

29 Ñá te kau'vī ñá kaka'an ñá ña Tó'o ko Jēsuu, kánantiko koō ñá tú'ūn é ntáka'an ña Israee, ñá ntáka'an tú'ūn griegu; ntá tsi ña Israee san ne, dōo ntuku nuu ini ña nté koo ka'ní ña ña.

30 Dā kútuni ña kuínti'xe i sán ne, ntēka ña Saúlū ñuú Cesareá ne, ikán táxnuu tuku ña ña ñuú Tarsu.

31 Da kidáā ne, kántōo vá'a un ntīñ ntī ña kuínti'xe i da mí'i ka mí ntoo ña: ō ñuú Judeá ne, ō ñuú Galilea, ō ñuú Samaria. Dōo vá'a ō intóo ña ne, dōo ntánuu iní ña Tó'o ko Jēsuu. Nāxnuu ka'nu Espíritū Sántū nima ñá dī ne, dōo kútīñ ña kídaā.

Da ntuvá'a Enea

32 Da nī kaika Pedru ta'án ñuu ta'án ñuú, kaito ní'ni ña ña kuínti'xe i ne, nakuíta ntí'xin ña, íto ní'ni ña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Lidá dī.

33 Ikán nani'i ña uun ñatī, ñá nani Enea. E una kuía ntékú ña nú itó ña é natīñ ña.

34 Pedrú ne, kaka'an ñá ni ña:

—Nakuntísin, Enea, tsí Jesucristú ne, é ntāvá'a ña o. Naxntísin íto o vē —ka'an ña.

Eneá ne, ura dú'va tsi i nakuntísi ña.

35 Un ntīñ ntī ña ntoo ñuú Lida ni ñá ntoo ñuú Saruún ne, iní ña é nakuntísi ña. Kidáā né, tsoo mii ñá é ntántīkin ña dí'na ne, eni ntu'u ña intīkin ña Tó'o ko Jēsuu.

Dā ntótō Dórcā é xi'i ña

36 Xío uun ñadī'i, ña kuínti'xe i, ñá nani Tābita (é ncho ka'an Dórcā é tú'ūn griegu),

ñá tuví ñuú Jope. Ñadī'i sa'á ne, dōo vá'ā o dé ña, dōo xntī ña ña kataan núu i.

37 Ntuví tsikán ne, iñi ntú'ū nchókuví ña ne, xi'i ña. Dā kúvī ntántoo ña ña ne, xtuví ñá ña má vi'i nínu kán, tsí ūvi odo ntī'i tá'an vi'i ña.

38 Tuví étsin ñuú Jopé san ñuú Lida, mí tuví Pedru. Iní ña kuínti'xe i san tsí ikán tuví ña ne, táxnūu ña uvi ña'a ñatī é kükoto ña ña:

—Kantī'í sá nto kue'ēn ntó ñuú Jope —ka'an ña.

39 Kidáā ne, kué'ēn Pedru ni ña. Dā xee ñá ne, kue'en ní'i ña ña má vi'i mí tūví ntāa ñá xi'i san. Un ntīñ ntī ñadī'i kíí ntoo ña, ntaéku nteé ña ña. Nāñē'e ñá Pedru dá'ma ni dū'nu e dé vá'a Dórcā dá katúvi ña.

40 Kidáā né, kī ñu'u Pedru ñá, un ntīñ ntī ñá ne, inchítī ña, kaka'an ntâ'ví ña. Kidáā ne, kaito ña nuu ñá xi'i san, kaka'an ña:

—¡Tābita! ¡Nakuntísin! —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i nákaán ña nuu ña ne, dā ñi ña Pedrú san ne, nákutuví tixi ña.

41 Irkáa Pedru ntá'a ña, naxntísi ñá ña. Kidáā ne, kána ña ña kuínti'xe i san ni ñadī'i kíí san, nāñē'e ñá ña tsi e ntóto ña.

42 Un ntīñ ntī ña'a, ña ntoo ñuú Jopé ne, téku ña é kuan ō kúvi ne, ñá te da dī ña kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu.

43 Pedrú ne, kükuií ka ña katúvi ña ñuú tsikan nú vi'i Sīmuun, ña é katsoo itsi ñi kiti.

10

Pedru ni Córneliu

1 Ñuú Cesareá ne, tūví uun ñatī, ñá nani Córneliu, ñá de kú've ña uun sientu sntadun é nani Itāliano.

2 Ña sá'á ne, dōo vá'á ña'a ña ni ūn ntīñ ntī ñaví'i ña. Kuān te ñá te ña Israee ña, ntá tsi dōo kanúu ini ña Xuva kō né, dōo ñi xntī ña nee é kátaan núu ña Israee, é nguentúvi ini ka'an ntâ'ví ña ni Xuva kō.

3 Un ntuví dá kaeku uni kuáa ne, koó dā kúdu'va Córneliu dá xēe núu ña uun ánje Xuva kō. Kaka'an ánje sán ni ña:

—¡Córneliu! —ka'an ña.

4 Córneliú ne, dōo u'ví ña da íto ña nuu ánje sán ne, katsixe'e ña ña:

—¿Neé ntu ntio nto, Tó'ō? —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'an ánje san:

—É tēkú Xuva kō é káka'an ntâ'vín ni ña ne, ini ña tsí kaxntiín ña kataan núu i.

5 Vi'a ve ne, taxnūun ña'a ñuú Jope é kikana ña uun ña'a, ñá nani Sīmuun Pedru.

⁶ Tuví ña nú vi'i tuku Simuun, ña katsoo itsi ñi# kiti. Diñi ntute ñu'u kãn tuví vi'i ña. Sīmuun Pedrú san ne, ka'an ñá ni ō nté koo viin —ka'an ánje sán ni Cōrneliu.

⁷ Dā ntáka ánje san da kúvi ka'an ñá ni ñā ne, kidáa kána ña uvi ña'a ña kade tsiñu iña ñá, ni sntādun, ña e dóo kaxntii ña, ña e dóo kanuu iní i Xuva kō,

⁸ kantaa nt'i ña ni ña vata ō ka'an ánje san ni ña, dā táxnūu ña ña é k'i'in ñá ñuú Jope.

⁹ Tévvā san ne, dā xee étsin ña ñuú Jópe ne, ñi tsi ūra kuxée Pedru rkí vi'i kãn é kũka'an ntá'ví ña, tsí é ká'ñú ntuvi.

¹⁰ Dōó kakakin ña, ntá tsi da ñi# kākuvá'a é ká'xi ñá ne, vata kúvi é nakueni o,

¹¹ iñi ntú'ū iní ña é nákaan e dukún kãn ne, vé'xi vata kaa uun doo mánta ka'nu é kantikin kútū ngimi ntikō diñi i ne, un tsi nte mi túvi ña nakutúvi.

¹² Iní doo mánta sán ñu'u un nt'i kiti, kiti ió kimi dí'in i, ni kiti ntáñu'u xido i, ni un nt'i nūu láa san, kiti ntaiko e dukún kãn.

¹³ Kidáa né, tēkú ña uun tátsín i é kaka'an ni ña:

—O ne, Pedru, ka'nín kiti sá'a, dá ká'xín ti —ka'an tátsín san.

¹⁴ Ntá tsi nantiko kóo Pedru, kaka'an ña:

—Ñá'ā, Tó'ō! tsí nté uun ito vata ka'xí u kiti kuān ntáa san, kiti é ka'an nto é ña vá'a é ka'xi o. Tsí dóo xii kaa é kuān koo ka'xí u é ña Israeé u —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi kaka'an xtúku tatsín san ni ña:

—Nuu i é ntantoo Xúva kō ne, ñá ku ká'an té ña vá'a —ka'an.

¹⁶ Ūni ito kuan o kúvi. Kidáa ne, kúntāa doo mánta san e dukún kãn.

¹⁷ Pedrú ne, koó dā kúdana iní ña nee iñá kani tú'un é xee núu ña ne, ñi tsi ūra í xee ñátí san, ña e táxnūu Corneliu, ntáñi ntée ña ña, ntátsixe'e ña vī'i Simuun.

¹⁸ Tsixe'e ña xi'i kan te ikān tuví ña nani Sīmuun Pedru.

¹⁹ Pedrú ne, nteku dukuan ñá rkí vi'i kan, kadē kuení ña nuu i é xee núu ña. Kidáa ne, kaka'an Espiritū Sántū sán ni ña:

—Pedrú, kué'én, kũkoton, tsí uni ña'a ntánantuku ña ō.

²⁰ Kué'én ni ña mí'i k'i'in ni'i ña o. Kuān te ñá te ña Israeé ña, ñá ku dē kueni o, tsí xu'ú kaka'án u é kixkueka ña o —ka'an Espiritū Sántū san.

²¹ Nūu Pedru mí ntáñi ñátí san, ña táxnūu Corneliu. Kidáa ne, kaka'án Pedru:

—Xu'u é ntánantuku ntō ko. ¿Neē ntú tsiñu vé'xi nto? —ka'an ñá ni ña.

²² Nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Ña nani Cōrneliu, tó'ō sntadun, táxnūu ña nti. Dōo vá'a ña'a ña, dōo kanuu iní ña Xuva kō ne, dōo vá'a tiin ñá ni ūn ntí# ntí ña Israeé. É kaka'an ánje Xuva ko ni ñā é kána ña nto é k'i'in nto nú vi'i ña kãn vata koo é kiní ña nee iña é ká'an ntó ni ñā —ka'an ña.

²³ Kidáa ne, kaka'án Pedru ni ña:

—Kuítā nti'xin nto má vi'i a, kúntō da'na nto —ka'an ña.

Tévvā san ne, kué'én Pedru ni ñá ne, kaxio ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Jope, é kué'en ñá ni ñā di.

²⁴ Uun ká tuku ntuvi ne, xee ña ñuú Cesaarea. Ikan kántétu Corneliu ni ūn ntí# ntí ñavi'i ña nī ña vá'a tiin ni'i ñā, ña e kána ña.

²⁵ Dā xee Pedru nú vi'i ña kãn ne, vé'xi Cōrneliu, ná kunchiti ña nūu ña é kunuu iní ñá ña.

²⁶ Ntá tsi Pedrú ne, naxntitsi ñá ña, kaka'an ña:

—Nakuntítsi nto, tsí ñatí ni'i tsi ko ntō —ka'an ñá ni Cōrneliu.

²⁷ Ntatín ña, kúntí'vi ña iní vi'i kãn né, iní Pedru e dóo ntoo ña'a.

²⁸ Ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Ini nto tsi dóo xii kaa é kúntōo dadí ñá Israeé ni ña tuku ñuu; ntá tsi dā vé nañe'e Xúva kō ko tsí ña kúvi ká'án u te ña vá'a da xōó ka ña'a, kuān té ña te ña Israeé ña.

²⁹ Dukuān ne, ñá ni de dikó u é k'i'xi ú da kána nto ko. Ká'an nto vé: ¿neé ntu tsiñu kána nto ko? —ka'an ña.

³⁰ Kidáa ne, kaka'an Cōrneliu:

—Dā kú kimi ntuvi ne, ura sá'a tuví u, kaka'an ntá'ví u má vi'i kó a ne, dā nēni ko ntitsi uun ñatí nuú ko, ña e dóo kaxi'í nuu doo í ne,

³¹ kaka'an ñá ni ko: “Cōrneliu, é tēkú Xuva kō é kaka'an ntá'vín ni ñā ne, ini ña tsí kaxntiin ña kataan núu i.

³² Vi'a ve ne, taxnūun ña'a ñuú Jope é kikaná ña ña nani Sīmuun Pedru. Tuví ña nú vi'i tuku Simuun, ñá katsoo itsi ñi# kiti, ña tuví diñi ntute ñu'u kãn. Te k'i'xi ña ne, io é ká'án ñá ni ō”, ka'an ñá ni ko.

³³ Dukuān ne, ura dú'va tsi i táxnūu ú tú'ūn é k'i'xí ntó ne, dōo vá'a o dé nto é vé'xi nto. Vevíi ne, i'a ntoo nt'i ntí nuú Xuva kō é kīni ntí un nt'i e ntío Xuva kō é ká'an ntó ni ntí —ka'an Cōrneliu.

Dā nañe'e Pedru ñá'a san nú vi'i Cōrneliu

³⁴ Kidáā né, eni ntu'ū Pedru, kaká'an ñá ni ñā:

—Vevii ne, kutuní ko tsí nuu é ntaā i é dadii tsi ntío Xuva ko kō, un ntíi ntíi ó, kuān te ñá Israee o, kuān te xio ñuú kō,

³⁵ tsí naki'i ña da xóo ka ña'a e kuínti'xe i ña, e kade é vā'á, da mí'i ká ñuu ñuxiví a.

³⁶ Tsí Xuva kō ne, ká'an ña nī ña Israee nté koo kuntoo vá'a o ni ña kuēnta iña i é edé Jesucristu, ña é Tó'o ko, ũn ntíi ntíi o.

³⁷ É ini nto nte o kúvi dá kanii ñuú Judea ni ñuú Galilea. Tsí di'na Juaan Bautista íka ña, kaka'an ntódo ña é nātivi iní ko kuētsí kō ne, kutsi ntute o.

³⁸ Kidáā ne, xée Jesuu, ña vé'xi ñuú Nazaree. Tsí Xuva kō ntío ña é kúvi vii ña nee ntí'i ntí'i, tsi dóo nuu Espíritū Sántū nima ña. Kidáā né, íka ña, kade ña nuu i é vā'á, kantavá'a ña ña'a é ñu'u nta'a tó'o é ña vá'a san. Tsí mii Xuva kō nuu mé'ñu ña ña.

³⁹ Dīvi ntí ne, kúvi ntada ntaá ntí tsí iní ntí un ntí'í é edé ña da íka ña ñuú Judea ni ñuú Jerusaleen. Ña'a é'ni ña ña, é naxnteē ña ña ntíkā krusi kan.

⁴⁰ Ntá tsi da kúvi uni ntúvi ne, nantóto Xuva kō ña ne, tá'xi ña é kīnī ntí ña.

⁴¹ Ñá te un ntíi ntíi ña'a san ni ini ña ña da ntoto ña, ntá tsi mii ntí ini ntí ña. Tsí nte dí'na náaxnuu Xuva kō ntí é ntāda ntaá ntí nee é ini ntí. Tsí ntí'í ne, dadii intóo ntí ni ña ne, dadii é'xi ntí ni ña da ntóto ña é xi'i ña.

⁴² Kidáā né, Xuva kō téé tsiñu ña ntí é ntāda ntaá ntí tsí ña Jēsuú, ña e dé kú've Xuva kō é xntékú ku've ña un ntíi ntíi ña'a, ña ntántito ne, o ña xi'i.

⁴³ Tsí nte ntúvi di'na ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko tsí da xóo ka ña'a, ña é kuínti'xe i Jesuu ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ña kuētsí ña kuenta iña Jesuu —ka'án Pedru ni ña.

Ña é ña te ña Israee ne, nī'i ña Espíritū Sántū

⁴⁴ Kaka'an dúkuān Pedru ni ña da xee Espíritū Sántū, inúu ña nima ña ntaíni tú'ūn san, un ntíi ntíi ña.

⁴⁵ Ña kuínti'xe i, ña Israee, ña vé'xi dadii ni Pēdrú ne, koó dá kúdu'va ña é kuān ó inúu Espíritū Sántū nima ñá'a san, kuān te ña te ña Israee ña.

⁴⁶ Tsi téku ña é ntáka'an ña tú'ūn e ña ini ñá ne, ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō.

⁴⁷ Kidáā ne, kaka'án Pedru:

—¿Nté kui ña kúvi kutsi ntúte ña sá'a? Tsí é ntūdadii ña ni ko é dadii nuu Espíritū Sántū nima ña —ka'an ña.

⁴⁸ Kidáā ne, xé'e ña itsi é kútsi ntute ña'a san kuenta iña Jesucristu. Dā kúvi itsi ntute ña ne, ntáka'an ñá ni Pēdrú te kúkuíi ka ñá kutuvi ñá ni ña.

11

Dā xe'é Pedru kuénta ntá'a ña kuínti'xe i, ña ñuú Jerusaleen

¹ Xée tū'un nta'a pustrú san nī ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Jerusaleen, tsí e kuínti'xe ña é ña te ña Israee tú'un Xuva kō.

² Ntá tsi dā ntíko kōo Pedru ñuú Jerusaleén ne, dóo ntáka'an ña kuínti'xe i, ña Israee san, ntátsi'i kuētsi ña ña,

³ ntáka'an ña:

—¿Nté kui kí'vi ntu ntō má vi'i ña é ña te ña Israee? ¿Nté kui é'xi dadii ntu nto ni ñā? —ka'an ña.

⁴ Kidáā ne, eni ntu'ū Pedru kantáa ña ni ña un ntí'í e kúvi nte dá iñi ntu'ū, kaka'an ña:

⁵ —Xu'ú ne, dā itúvi ú ñuú Jope, kaka'an ntá'vi u ni Xuva kō ne, xée nūú ko uun doo mánta ká'nu é kantikín kútu ngimi ntíkō diñi i. Nte e dukún kán vé'xi ne, un tsi nte mi túvi ú nakutúvi.

⁶ Dā íto vá'a ú doo mánta san ne, iní u odo da neé ka nuu kiti é ío kīmi dí'in i, kiti diin, ni kiti ntáñu'u xido i, nī láa, kiti ntaíko e dukún kán.

⁷ Kidáā téku ko uun tatsin é kaka'an ní ko: “Nakuntísin, Pedru, ka'nín kiti san, dá ka'xín tí”, ka'an tátsín san.

⁸ Ntá tsi xu'ú ne, kaka'án u: “¡Ñá'ā, Tó'ō! tsí nté uun ito vata kuan koo vii u ni kiti é ká'an nto é ña vá'a é ká'xi o”, ka'án u.

⁹ Kidáā ne, kaka'an xtúku tátsín san nte e dukún kán, kaka'an: “É ntantoo Xuva kō ne, ñá ku ká'an té ña vá'a”, ka'an tátsín san.

¹⁰ Úni ito kuan o kúvi ne, dá kúntáa e dukún kán.

¹¹ Úra dú'va tsi i xee úni ña'a ñatíi nú vi'i mí tuvi u. Nté ñuú Cesarea vé'xi ña, vexnántuku ña ko.

¹² Kidáā ne, kaka'an Espíritū Sántū san ní ko é ña ku dé kuení ko é kí'in u ni ñatíi san mí kí'in ni'i ñá ko, kuān té ña te ña Israee ña. Dadii ñe'é u, ni ntí'i iñu ení ko ña sá'a, kí'vi ntí'i ntí iní vi'i ñatíi, ña nani Cōrneliu.

13 Corneliú san ne, kántaa ña nī ntí nté ō ini ña uun ánje Xuva kō, ntísí ña má vi'i ña kán ne, kaka'an ánjē sán ni ñā: “Taxnūún ña'a ñuú Joje, na kíkoto ñá uun ña'a, ñá nani Sīmuun Pedru,

14 tsí ña ña ká'an ñá ni ō nté koo nakákú Xuva ko o ni ūn ntí ntí ñavi'i o”, ka'an ña.

15 Kidáā né, dā éni ntu'ū ú kaka'án u ni ñā'a sán ne, ura tsí i xée Espíritū Sántū san, inúu ñá nima ún ntí ntí ña'a san, vata tsí ō inúu ñá nima ko xo'o dá iñi ntu'ū.

16 Kidáā né, naka'án kó tú'ūn é kaka'an Tó'o ko Jēsuu kidaā dá kakā'an ña: “Nuu é ntaā i tsí Juaán ne, ntute nakutsi ntúte ña nto. Ntá tsi xu'ú ne, ña te ntúte nakútsi ntute ú nto, tsí ta'xi u é kunūu Espíritū Sántū nima nto”, ka'an ña.

17 Vevíi ne, te Xuva ko kaxé'e ña tuku ña'a vata tsi ō tá'xi ña ko xo'ō dá kuínti'xe kō Tó'o ko Jesūcristú ne, ña kúvi ká'nté nuu ú neé ncho vii ña —ka'án Pedru ni ña.

18 Dā téku ña'a san é kaka'án Pedru ni ña ne, ñá ni ká'án ka ña. Da mii tsí é dé ka'nu ña Xuva kō ne, ntáka'an ña:

—Nuu é ntāa ntí'xe i tsí kaxé'e Xuva kō é vā'á iña ña é ña te ña Israeé di. Tsí kaxé'e ña é kúvi natívi iní ña kuétsi ña dí ne, dukuān é nī'i ña ntu'ú va'á iña ña nta'a Xúva ko vata ō ni'i ko xo'o —ka'an ña.

Ña kuínti'xe i, ñá ntoo ñuú Antioquia

19 Ña kuínti'xe i san kué'en ña, kukuntóo ña un tsi nte ñuú Fenicia ni ñuú Chipre, ni ñuú Antioquiá di dā dóo nanto'o ña'a san ña dá xi'i Ésteba. Ikān ntáka'an ntódo ña tú'ūn é vā'á san. Ntá tsi da mii tsí é ntáka'an ñá nī ña Israeé san; ñá ni ká'an ñá ni ñā'a, ña é ña te ña Israeé.

20 Ntá tsi xío ña kuínti'xe i, ña vé'xi ñuú Cirene ni ñuú Chipré ne, dā xee ñá ñuú Antioquiá ne, eni ntu'u ña ntáka'an ñá ni ñā'a, ña é ña te ña Israeé tú'ūn va'á iña Tó'o ko Jēsuu.

21 Xuva kō xntíi ña ña ne, dukuān né, titín ña'a, ña é ña te ña Israeé san tsóo mii ña nēe é kuínti'xe di'na ña ne, eni ntu'u ña kuínti'xe ña Tó'o kō.

22 Dā téku ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Jerusaleen, é kuínti'xe ña é ña te ña Israeé ne, kidáā táxnūu ña Bernabee, kué'en ña ñuú Antioquia.

23 Dā xee ña ikān né, iní ña tsí dóo vá'ā o dé Xuva ko ni ñā'a sán ne, nakunuu dīnī nima ña. Kidáā ne, xé'e ña itsi un ntí ntí ña'a san, ntáka'an ña:

—Uun tsi nima ntó kuínti'xe nto Tó'o ko Jēsuu. Ná ku xtuvī mii nto ña —ka'an ña.

24 Tsí Bernabee san ne, dōo va'á ña'a ña. Dōo nuu Espíritū Sántū nima ñá ne, dōo kuínti'xe ña Xuva kō. Kidáā né, dōo kukue'e ña'a, ña kuínti'xe i Tó'o kō.

25 Kidáā ne, kué'en Bernabee ñuú Tarsu, kúnantúku ñā Saúlū.

26 Ikān nání'i ña ña ne, ñe'e ní'i ña ña ñuú Antioquia. Ikān kantóo ña nī ña kuínti'xe i san uun kuia ñi. Dōo titín ña'a nakuā'a ña. Divi ñuú Antioquiá san éni ntu'u ña xntánteē ñá cristianu ña kuínti'xe i san.

27 Ntuvi tsikán ne, xío ña ntáka'án naa Xuva ko ñuú Jerusaleen. Xée ña sá'a ñuú Antioquia.

28 Ne, uun ña'a ña, ñá nani Āgabú ne, nákuñtísi ña mé'ñū ña kuínti'xe i san, kaka'an ntódo ña tú'ūn é xé'e Espíritū Sántū é kūtuni ña, kaka'an ñá e dóo koo tama dá kaníi ñuxivi. Ne, kuan ō kúvi ntí'xe ntuvi dá de kú've ñá nanī Claudiu.

29 Kidáā ne, ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Antioquiá ne, xío ntaa iní ña é xntii ña tā'an ña, ña ntoo ñuú Judea, vata tsi kaa kutíi nuu ña.

30 Dukuān né, tēe tsiñu ña Bernabee ni Saúlū é k'ín ni'i ña doméni iña ña kuínti'xe i nta'a ñata, ña odo nūú ñuú Judea.

12

Dā xi'i Sántiau ni dá inúu kutū Pedru

1 Ntuvi tsikán ne, eni ntu'ū rei Heróde kanakutsu'un ña ña kuínti'xe i.

2 Tēe tsiñu ña sntadún san é kika'ní ña Sántiau, eni Juaan. Kāa é ntiko ntuvi o diñi i é'nté tu'un ña diki ña.

3 Dā ini Heróde é xkúntee ini ña Israeé san é kuān o dé ña ne, tīn ña Pedrú di. Sá'ā kúvi da kúvi viko é naka'an ña nté ō nakáku Xuva ko ña ñuú Egítō.

4 Dā tīn ña Pedrú ne, xnuu kutu ña ña vi'i utun, tsóo ña kīmi ítsī kīmi kīmi sntadun é vii ñá ña kuenta. Un tsi da nté kuíta ntí'xin viko, da kidáa natavā ñá ña é xntítsi me'ñu ñá ña.

5 Ntá tsi da ñi nuu kutū Pedrú ne, ntáka'an ntá'ví ña kuínti'xe i san iña ña nté ntúvi nte níñu.

Dā nántii Xuva kō Pedru ví'i utun kán

6 Uun niñu di'na dá xee ntúvi e xtúvi Heróde é natavā ña Pedru é xntítsi me'ñu ñá ña ne, kakidí Pedru mé'ñū sntadun, kanú'ni ña uvi kádena. Ntáñi ntée sntadun

áta xi'i kán di, e ntáde ña kuenta xí'i vi'i útun san.

⁷ Kidáa ne, vé'xī ánje Xuva kō ne, xi'í nuu iní vi'i utun kán. Ánjē sán ne, tñn nta'a ña Pedru vata koo é nantōto ña ña ne, dā nāxntitsī ñá ña, kaka'an ña:

—¡Kamán san, nakuntítsin! —ka'an ña.

Kidáa ne, kadena é kánú'ni nta'a ña ne, kó'xō.

⁸ Kaka'an ánjē sán ni ñā:

—Naxnū'nín doo í'xi o, nakuní'nin nti'xen o —ka'an ña.

Dā kúvi ña ne, kaka'an xtúku ña:

—Nakunúun kutuun ó ne, kuntíkín ko —ka'an ña.

⁹ Kidáa né, ntīi ña, kuntíkín ña ánjē san. Ntá tsi ña ni kutúni ña tē nuu é ntaā i. Da ñuu éni kán, kuiní ña.

¹⁰ Dā ita ntí'xin ña uvi itsi mí ntoo sntadún san ne, xee ñá uun xi'i e kúvi káā é kantii itsi ka'nu kán ne, nākaan mí xi'í san. Kīi ña, kue'en ña nte mí ntíi tuku itsi. Da kidáa xtúvī mii ánjē san ña.

¹¹ Dā ntútuni Pedrú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntāa ntí'xe i tsí Xuva kō ne, táxnū ña ánje ñā é nakakū ñá ko, tsí Heróde ni ūn ntíi ntíi ña Israeé san ncho ka'ní ña ko —ka'an ña.

¹² Dā kútuní Pedru tsí nuu é ntaā i é nakáku ña vi'i utun kán ne, kué'en ñā nú vi'i Māria, di'ī Juaan, ñá nanī Marcú di. Ikān né, dōó ntoo ña'a, ntáka'an ntâ'ví ña.

¹³ Nake'xen ñā xi'í ne, vé'xi ūun ta'nú kuetsī, ta'nú nanī Rode, é kūkotó tun xoo ñá'a.

¹⁴ Dā téku tun é tātśín Pedrú ne, ñá ni nakāán tun xi'í san, tsí dōó dīnī tun ne, kaxkainu ntaá tun, kue'én tun, kukotó tun ña'a san, tsí ntitsí ntēé Pedru atá xi'i kan.

¹⁵ Ntá tsi ña ni kuínti'xe ña'a san. Tē da kaka'án tun, kuiní ña. Ntá tsi nñ kue'én ini tún kaka'án tun tsí nuu é ntaā i. Kidáa ne, kaka'an ñá é kūdii ntíxi Pedru é iní tun.

¹⁶ Ntá tsi Pedrú ne, ntitsí ntēé dúkuan ña, kanake'xen ñā xi'í kan. Dā nákaán ña xi'í san ne, iní ña tsí ñi'vi ntí'xe ña. Koó dā kúdu'va ña.

¹⁷ Ntá tsi Pedrú ne, kanakuiko ñā nta'a ña vata koo é ña ku neé ka'an ña'a san. Kidáa ne, kántaa ña ni ñā nté ó dé Xuva ko ni ñā dā natavā ñá ña vi'i utun kán, kaka'an ña:

—Kue'én ntó, kukoto nto Santiau ni ún ntíi ntíi ení kō vata koo é kūtuni ña —ka'an ña.

Kidáa ne, ntáka Pedru, kué'en ñā xio itsi.

¹⁸ Dā tuví ne, un vá'a tsi itsu'un sntadún san, tsí xoxó ka Pedrú san vi'i utun kán.

¹⁹ Reí Heróde sán ne, dōo nantúku ña ñā, ntá tsi ña ni nani'i kué'en ñá ña. Kidáa né, dōo tsíxe'e ñā sntadun, ñá ntáde kuenta xí'í san, nte o kúvi ntíi Pedru. Dā kúvi tsíxe'e ña ñā ne, kaka'an ña é na kúvi ntíi ntíi sntadún san. ñi'vi tsi ntúvi kíi Heróde ñuu Judea, kué'en ña kukutúvi ña ñuu Cesarea.

Dā xi'í rei Heróde

²⁰ Heróde ne, dōo kúdiin ña nī ña ntoo ñuu Tíru ni ñuu Siduun. Ntá tsi xee ñá'a san, ntáka'an ñá nī ñá nanī Blastu, ñá kade tsiñu iña reí san. Ntáka'an ña tsí ntío ña é ntúvá'a ña nī reí san, ntío ña é kuntōo vá'a ña, tsí ñi'vi tsi ñuu reí san e ntákii un ntíi ntíi e ntaé'xi ña.

²¹ Heróde ne, xtuví ñá uun ntuvi é ká'an ñá ni ñā. Dā xee ntúvī sán ne, nákunū ña doo vá'a ña, nákutúvī ña nú tēu ñá ne, dā éni ntu'u ña káka'an ñá ni ñá'a san.

²² Ñá'a sán ne, koó da vāntiñi ña, ntáka'an ña:

—¡Ñá te da ña'a ña kaka'an, tsí Xuva kō! —ka'an ña.

²³ Kidáa ne, ura dú'va tsi i xée ūun ánje Xuva ko, ntuku kui'ī ñá Heróde, tsí dōo ka'nu ncho vií ña ne, ñá te ni de ka'nu ña Xuva kō. Kidáa ne, tintaku tsi é'xi ti ña ne, xí'í ñā.

²⁴ Ntá tsi kidáa ne, ñá te da dīi ña'a téku ña tú'un Xuva kō né, dōo kútítin ña kuínti'xe i san.

²⁵ Bernabee ni Saúlū né, dā ntí'i tsiñu ña ñuu Jerusaleén ne, ntíko kōo xtúku ña ñuu Antioquia ní Juaan, ña é nanī Marcú di.

13

Dā éni ntu'u Bernabee ni Saúlū dé tsiñu ña iña Xuva ko

¹ Ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuu Antioquia ne, iō ñá ne, ntáka'an ñá naa Xuva ko; iō ñá ne, ntánakuā'a ña ña'a tú'un Xuva kō. Ña sá'a ne: Bernabee, ni Símuun, ñá nani Ña Nteé dí; ni Lūciu, ña vé'xi ñuu Cirene; ni Manāeen, ña é'nu dadíi ni Hērode, ñá odo nūu ñuu Galilea; nī Saúlū di.

² Uun ntuvi sá'a ne, ntoo ña, ntáka'an ntâ'ví ña ni Xuva kō; ntoo ixi ñā di. Kidáa né, kaka'an Espíritū Sántū san ni ña:

—Nakaxnúu nto Bernabee ni Saúlū é vií ñá tsiñu é ntío ko —ka'an ña.

³ Kidáa né, dā kúvi ka'an ntâ'ví ña, dā kúvi intóo ixi ñā né, xntekū ñá nta'a ña diki

Bernábee ni Saúlū, da táxnūu ña ña é kī'in ña, kikadá tsiñu ña iña Xuva ko.

Dā ka'an ntódo pustrú san ñuú Chipre

⁴ Kidáa ne, kué'en ñā, ntuvi ña, e táxnūu Espíritū Sántū sán ña, xée ña ñuú Seleucia. Ikān ñu'u ña tun ntóo ka'nu é kī'in ñā ñuú Chipre, ñuu é tuví mé'ñu ntute ñu'u kán.

⁵ Dā xee ñā ñuú Salamina é tuví diñi ntute ñu'u kán né, ikān éni ntuvu ñā ka'an ntódo ña tú'un Xuva kō ini ukún ña Israee. Ntā ni'i ñā Juaan, é xntii na ñā di.

⁶ Kué'en ñā, ita ntí'xin ña kaniñ ñuú san dá ntē xee ñā ñuú Pafu. Ikān nani'i ñā uun ña'a ña Israee, ñā nani Barjesuu, ñā tatan. Kaeni nta'ví ña ña'a é kaka'an ñā naa Xuva ko; ntá tsi ñā tē nuu é ntaā i é kaka'an ñā.

⁷ Ña sá'á ne, dōo vá'a tiin ña ni ña tsiñu i ña odo nūu, ñā nanī Sergiu Paulu, ña e dóo ki'in inī i. Kakana Sergiu Paulú san Bernabee ni Saúlū, tsí ntio ña kini ña tú'un Xuva kō.

⁸ Ntá tsi ña tatan Barjesuu, ñā nani Ēlima dí ne, ē'nté nuu ña vata koo é ña kuintí'xe Sergiu Paulú san.

⁹ Kidáa ne, Saúlū, ñā nanī Pablú di ne, dōo xntíi Espíritū Sántu ñā né, ito va'a vá'a ña Elima,

¹⁰ kaka'an ñā:

—Xō'on e dóo kaenin nta'vín ña'a, e dóo kini ó den, xō'on é i'xá Tó'ō é ña vá'a, xō'on é ña ntío o é vā'á, ¿amá ntu teén da'nan é kanāxnteén xo'on itsi vā'á iña Xuva ko?

¹¹ Vi'a ve ne, Xuva ko tā'xi ña o é ntō'o o, é kūkuaan ne, ñā iní o nēe ntúvi naxi'í nuu o —ka'án Pablu ni ña.

Ura dú'va tsi i kúneé kue'en nuu ña, Kaika ña, kantuku ñā xoo é kuñu'u i ña, tsi ña kaíni kue'én ka ña.

¹² Dā iní Sergiu Paulú san é kuan ō kúvi ña ne, kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu, tsí koó dā kúdu'va ña é kuān nte vá'a tú'ūn é kaka'án Pablu iña Xuva ko.

Dā xéé Pablu ni Bernábee xío ñuu é nani Antiōquia

¹³ Kidáa né, ntāka Pablu ni ún ntíi ntíi ta'an ña ñuú Pafu, ñu'u ña tun ntóo ka'nu, xée ña ñuú Perge, é kaduku ntee ñuú Panfilia; ntá tsi Juaan ne, tsoo mii ña ña, kunú'u ña ñuú Jerusaleen.

¹⁴ Kidáa né, ntāka ña ñuú Perge, kue'en ña xío ñuu é nani Antiōquia, é kāduku ntee ñuú Pisidia. Ikān ne, ntuvi dá ntōo da'na ña ne,

kúk'ví ña ini ukún ña Israee ne, ikān intóo ña uun da'na.

¹⁵ Kidáa ne, da kúvi nakua'a ña'á san tutú lei Muísee ní tutú e de vá'a ña ka'án naa Xuva ko ne, ña odo nūu iña úkūn sán ne, kāna ña Pablu ni Bernábee, kaka'an ñā ni ñā:

—Ēní, te iō kúdii é ká'an nto é kuē'e nto itsi ña'a sán ne, ká'an nto ni ñā vevii —ka'an ña.

¹⁶ Kidáa ne, nákontísi Pablu, káde ña nta'a ña é diin diin tsi na kuntōo ña'a sán ne, kaka'an ñā:

—Un ntí'i kuē'en dú'va nto, ña Israee ni ña nguí san, ña ntaíko ñu'u Xuva kō ne, kini nto é ká'án u ni ntō:

¹⁷ Xuva kō, ña é nakaxnúu uva ata kō ña Israee, ña intóo kídaa né, de ka'nu ña ñata kō da intóo ña ñuú Egítō, é ña te ñuú mii ñā. Xío ntii Xuva kō nátavā ñā ñata ko ñuú tsikan.

¹⁸ Ne, kutíi Xuva kō nima ñā ni ñā da dóo du'xen dé ña da ñā íka ña má kú'u kan é uvi díko kuia san.

¹⁹ Uun ito tsi nantí'i Xuva kō é ū'xe ñuu na'nu é intóo ñuú Canaán ne, dā e'nté dava ña ñu'u san, xé'e ña un ntíi ntíi ñata kō.

²⁰ Rkontúvi ne, de kú'vē ñā ña kada kú've iña ña'a san kimi sientu nte dáva kuia, uun tsi nte ntúvi da íka Samuee, ñā ka'án naa Xuva ko.

²¹ Kidáa ne, íkan ñata kō sán uun rei é kadā kú'vē ña. Xé'e Xuva ko Sāuu, i'xá Kii, ñatíi tatá Benjamiin, é vii ñā rei iña ña uvi díko kuia.

²² Rkontúvi da nantii Xuva ko Sāuu ne, naxnúu ña Davii é vii ñā rei iña ña. Kaka'an Xúva ko iña Dávii: “Iní u tsí Davii, i'xá Isaií ne, uun tsi nima ñā ni ko. Vii ñā da nēe ka nuu i é ntio ko”, ka'an Xúva kō.

²³ Taxnuu Xuva ko ūun i'xá ika Dāvíi, divi Jēsuu, é nakakū ñā ko, xo'ō é ña Israee ó, vata ō ka'an Xúva kō kídaa.

²⁴ Tsí di'na Juaan kí'xi ña, kixka'an ntódo ña ni ūn ntíi ntíi ña Israee san é na nātivi iní ña kuétsi ñā ne, na kútsi ntute ña. Da kidáa kí'xi Jesuu.

²⁵ Di'na da kuví Juaan ne, kaka'an ñā: “¿Xoó ntu ña'a u, té kuiní nto? Ñā te xū'ú é nakaxnúu Xuva kō é kadā kú'vé u iña nto, tsí divi ñā né, dā ve vé'xi ña. Xu'ú ne, ntē ña nuu á'vi u é nantii ú nti'xen ña, tsí divi ñā é ká'nu ña'a ña”, ka'án Juaan.

²⁶ Ēní ko, i'xá tatá Abraan, ni ñā nguí san, ña ntaíko ñu'u Xuva kō ne: iña nto tú'ūn e táxnūu ña nté koo nakáku ō.

27 Tsí ña ntoó ñuú Jerusaleen ni ñá odo nūu san ne, ñá ni kutūni ñá xoó nti'xe é Jesuu dá kī'xi ña. Ntē ña ni ñé'e dikī ña tú'ūn é ūve na'a é ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko, ña intóo kídaā. Ntánakuā'a ña tú'ūn san ma ukún kán vata dá sábadu, ntá tsi ña ni ini ña é divi tsi ña dé ntaā ñá vata ō uve na'a kaka'an, dá ka'an ña é kūvī Jesuu.

28 Kuān té ña tuvī nēe kuetsí ña, ntá tsi ikan ña nta'a Pilatu é na kuē'é ña itsi é ká'ni ña ña.

29 Ne, dā kúvi dé ntaa ntí'í ña un ntí'í é ūve na'a é kūvī Jesuu ne, nántii ntēé ña ña ntiká krusí ne, kue'en ní'í ña ña nú ña ña ña.

30 Ntá tsi Xuva kō nantóto ñá ña.

31 Ne, dōó ki'in itō ká ntii díto ña. Íni ña'a ña, divi ñá'a é dadii ntáka ña ñuú Galilea é xee ñá ñuú Jerusaleen. Divi ña sá'a ntáda ntaá ña ni ñá'a san nee e íni ña.

32 'Divi ntí di ne, ntántaa ntí ni ntō tú'ūn e dōo vá'a é káka'an Xúva ko ni ñata kō, ña intóo di'na.

33 Vevii ne, é dē ntaa Xúva kō é káka'an ñá ni ñata kō kídaā, tsí nantóto xtūku ñá Jesuu kuénta iña ko xo'o. Vata ō ūve na'a ini sálmū é kuvī ūvī ne: “Divin é i'xá mií ko. E tá'xi ú ntuvi iña o vevii”, ka'an Xúva kō.

34 Nté di'na kaka'an Xúva kō tsí nantóto ña ña vata koo é ña te'u kúñu ña tē xi'í ña, tsí uve na'a kaká'an ña: “Nuu é ntaā i é tá'xi ú o é vā'á, vata tsi ō ka'án u ni Dāvii”, ka'an ña.

35 Dukuān ne, é tūku sálmū ūve na'a, kaka'an: “Ñá kuē'é nto itsi é tē'u kúñu i'xá nto, ña e dōo va'a”, ka'an ña.

36 Tsí Davii ne, nuu é ntaā i e xntíi ña ña intóo dá itúvi ña, vatā ō káka'an Xúva kō é vii ña. Dā xi'í ñá ne, dadii kantú'xi ña ni ñata ña ne, té'ū kúñu ñá di.

37 Ntá tsi kúñu Jēsuu é nantóto Xuva kō ne, ñá ni tē'u.

38 Sá'a káka'án u ni ntō, tsí ntio ko é kūtuni nto, ení, tsí kuenta iña Jēsuu é kūvī vii Xuva kō kada ka'nu ini ña ni ko kuetsí kō.

39 Ne, kuenta iña ñá di ne, un ntíi ntíi ña'a, ña é kuínti'xe i ña ne, nakate Xuva ko kuetsi ña. Tsí ña ni kúvi vii lei Muíseé san nakate kuetsi kō; ntá tsi divi Jēsuu ne, kūvī idé ña é ntuntoo kuetsi kō.

40 Kuenta tsí vii nto vata koo é ña nto'oto vata ō uve na'a ntáka'an ñá intóo di'na, ña ka'án naa Xuva ko, é káka'an:

41 Koto nto, un ntíi ntíi ntó ve, vata ō nto é kanantii ni'ni ña nto ne,

koó dā kúdu'va nto vé te inī ntó nté koo vii u ne,

kuan tsí koo kunaá nto.

Tsí xu'ú ne, vii u uun nuu i e dōo ka'nu é ña kuínti'xe kue'en nto,

kuān te ká'an ñá'a ni ntō tsí nuu é ntaā i.

Kuan ō ka'an Xúva kō kídaā —ka'án Pablu.

42 Dā ntíi Pablu ni ña ntíi ní'í ñá ukún ña Israeé san ne, ntáka'an ñá'a san ni ñá:

—Vii nto da xe'e, ki'xi xtuku nto sábadu vité ve, kixntaa ntó ni ntí vatā ō kantaa ntó vevii —ka'an ña.

43 Ne, dā ntíi ña ma ukún kán ne, titín ña Israeé ni ña túku tatá, ña é dadii tsi kuínti'xe i Xuva kō ne, kuntíkin ñá Pablu ni Bernábee. Divi ñá ne, ntáka'an ñá ni ñá'a san te ña tee dá'na ña é kuntíkin ñá Xuva kō, tsí divi ñá é xntíi ña ña.

44 É kuvī ūvi sábadú san ne, da kanii ñuú san náta'ká nuu ña é kiní ñá tú'un Xuva kō.

45 Kidáā né, iní ña Israeé san e vánchu'un titín ña'a ntoo ña ne, dōo kúne'u ini ña. Éni nt'u'u ña ka'an ntée ña Pablú ne, ká'an kiní ña iña ñá di.

46 Pablu ni Bernábee ne, ñá ni ū'ví kue'en ña é nantiko koó ñá ne, kaka'an ña:

—Di'na nto é ña Israeé nto é kántio é ká'án ntí ni ntó tú'un Xuva kō, ntá tsi ña ncho kiní nto tú'un ña. Mii ntō ntádé kueni nto é ña te neé nuu á'vi nto é ní'í nto ntuví va'á nta'a Xúva kō. Dukuān ne, xio ki'ín ntí, kika'an ntódo ntí tú'un Xuva ko ni ña é ña te ña Israeé san.

47 Tsí kuān o dé kú'vé Xuva kō, kaka'an ñá ni kō:

É xtúvī u o é viin vata kaa uun ñu'u iña ñá xio ñuu, ña é ña te ña Israeé,

vata koo é na nákáku ña'a dá kanii ñuxivi, ka'an Xúva kō —ka'án Pablu.

48 Dā téku ña ntoo san, ña é ña te ña Israeé ne, náku'un díni kue'én nima ñá, ntáka'an ñá tsi dōo ka'nu tú'un Xuva kō ne, un ntíi ntíi ña é nakaxnúu Xuva kō é ní'í ña ntuví va'á iña ñá ne, kuínti'xe ntíi ntíi ña.

49 Kidáā ne, kue'en ní'í ña'a san tú'un Xuva kō. Kué'en ñá, ntáka'an ñá ni ñá'a san da mí'í ka mí ntaíka ña ñuú sa'a.

50 Ntá tsi ña Israeé san ne, ntáka'an ñá ni ñadí'í, ña e dōo va'á ña'a, ña e dōo ntánuu ini i Xuva ko, ni ñata, ña odo nūu ñuú san. Tsí'í ña dikī ña é natēñu nuu ña Pablu ni Bernábee, é nantíi ña ña ñuú san.

51 Ntá tsi Pablu ni Bernábee ne, nakidi ña xáka di'in ña vata koo é kūtuni ñá'a san é ña vá'a o ni ide ña ni ñá ne, dá kue'én ñá ñuú Iconiu.

⁵² Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, dōo díní ña ntoo ña, tsi dóo nuu Espíritū Sántū nima ña.

14

Dá kakā'an ntódo Pablu ni Bernábee ñuú Iconiu

¹ Dā xeé Pablu ni Bernábee ñuú Iconiú ne, kúk'í'ví ña ini ukún ña Israeé ne, eni ntu'u ña kākā'an ntódo ña ni ñā'a san. Dōo vá'ā ó kaka'an ña. Dukuān ne, vānchu'un títín ña Israeé ni ñā'a é ña te ña Israeé di, kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu.

² Ntá tsi iō ñā Israeé é ña ni kuínti'xe ña. Divi ñā nateñu núu ña ña é ña te ña Israeé san ne, tsí'i ña dikí ña é kadā kuení kini ña iña ña kuínti'xe i san.

³ Kidāā né, na'ā intóo Pablu ni Bernábee ñuú tsikan ne, ñā ni ū'ví kue'en ña é kā'an ntódo ña, tsí ini ña tsí Xuva ko kaxntii ña ñā. Ntáka'an ña é kuān nte vá'ā o dé Xuva ko ni kō. Xuva kō né, ntāda ntaa ña é kākā'an ñā iña ña, tsí xe'é ña ntii ñā é kūvi víi ña nuu i e dóo na'nu, e dóo kue'e kuenta kué'e ña.

⁴ Ntá tsi ña ntoo ñuu tsikán ne, ñā te dadíi tsí ó ntádē kuení ña; tsí iō ñā ne, ña Israeé ntántikín ñā ne, iō ñā ne, pustrú san ntántikín ña.

⁵ Kidāā ne, ña Israeé san ni ña nguii sán ne, nātee tá'an ña xu'u ña ni ña odo nūu iña ña, é ntukū nuu ini ña nté koo nantō'o ña pustrú san ne, nté koo kue'é xuu ña ña di.

⁶ Ntá tsi kútuni Pablu ni Bernábee ne, Inu ña, kue'en ña ñuú Listra ni ñuú Derbe, ñuu é ntáduku ntée ñuú Licaunia. Kué'en ñā ntíkō diñi ñuú san di,

⁷ ntaíka ña, ntáka'an ntódo ña tú'ūn va'á iña Jēsuu.

Dā xe'é xuu ña Pablu ñuú Listra

⁸ Ñuú Listrá ne, ítūví uun ñatíi, ña natín dí'in ī. E dúkuan kāa ña nte da káku ña. Nté uun ito ña ni kuvi kaka ña.

⁹ Ña sā'á ne, tekú ña é kākā'an Páblu. Pablú ne, ito vá'a vá'a ña ña ne, kūtuni ña tsí ñā kue'én ini ña intée ini ña é kūvi ntuvá'a ña.

¹⁰ Kidāā ne, un ntíi tsi kākā'án Pablu ni ña: —¡Nakuntítsin! —ka'an ña.

Koó dā kaentíta ntaa ñatíi san nakuntítsi ña ne, eni ntu'u ña kaíka ña.

¹¹ Dā ini ña'a san é kūvi idé Pablu ntavá'a ña ña ne, koó da vañi ñā ntatín ña:

—¡É i'a xée úvi ñā'a é uva kō é vē'xí nte e dukún kán ne, vata ntāa ñatíi ntāa! —ka'an ñā'a san é tū'ūn Licaunia ntáka'an ña.

¹² Ntáka'an ña é Bernábee ne, divi uva ñā, ñā nanī Zeú ne, ntáka'an ña é Pablú ne, divi uva ñā, ñā nanī Herme, tsí divi ñā é kākā'an ntódo ña.

¹³ Kidāā ne, xée dutu úkun Zeu é tuví diñi ñuú kán. Xée ña, ntēka ña duntikí ni le'e é ntukutu lāa. Tsí ntio ña'a san é ka'ñi ñā duntikí san é kué'é ña doméni iña pustrú san, tsí xuva ñā, kuíni ña.

¹⁴ Ntá tsi dā kútuni Bernábee ni Páblu é ncho víi ña'a sán ne, nākatsin ña du'nu ñā vata xkoó ini ña da dóo u'vi kakúvi ña ne, koó dā ntaínu ña kue'en ña mé'ñū ña'a san ne, un ntii tsí ka'an ñā ni ñā:

¹⁵ —¿Nté kui kuān ó ntáde ntu nto? Ntí'i ne, ñatíi ni'í ntí nto. É ve'xi ntí é ká'an ntódo ntí ni ntō vata koo é xtuví mii nto é dótō tsí ntaíntikín nto é ña kaidiá'vi vata koo é kuntikín ntó Xuva kō, ña kantíto. Divi ñā de kú'vē ñā ví'i antívi ni ñūxiví, ni ntute ñu'u, ni un ntí'i é ió da mí'i ka.

¹⁶ Ntúvi di'na ne, xé'e Xuva kō é kuntikín ñā'a da nēé ka itsi e ntío ña; ñā ni ē'nté nuu ña.

¹⁷ Ntá tsi ña ni tsoo mií kue'en ñā nto, tsi náñe'e ñā nto é Xuva ntí'xe ko ñā da é dóo vá'ā o dé ña ni ntō. Tsí kanakiin ña davi nte e dukún kán ne, kata'xi ña é kūvi é tata, kata'xi ña é kō'o é ká'xi ntó, kanaxnuu díní ñā nima nto.

¹⁸ Sá'ā ka'án pustrú san ni ñā. Ntá tsi dá kuétsi kúvi idé ña é'nte nuu ña é ká'ni ña'a san duntikí san kuenta iña ña.

¹⁹ Kidāā ne, xée ña Israeé, ña vé'xi ñuú Antioquia ni ñuú Iconiu, tsí'i ña dikí ña'á san é kué'é xuu ña Pablu. Dā kúvi ne, kīi ñu'u ña ña diñi ñuú san, tsí e xí'i ña, kuíni ña.

²⁰ Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, nātaká nuu ña, ntāñi ntée ña ña. Kidāā ne, nākuntítsi Pablu, kúk'í'ví xtuku ña má ñuú Listra. Utén san ne, kué'en ñā, ntúvi ñā Bernabee, ñuú Derbe.

²¹ Dā kúvi ka'an ntódo ña tú'ūn va'á san ñuú Derbé ne, kūvi idé ña e dóo títín ña'a kuínti'xe ña Jesuu. Kidāā ne, ntíko koō ñā, ita ntí'xin xtuku ña ñuú Listra, ni ñuú Iconiu, ni ñuú Antioquia.

²² Ikán ne, nátsu'un ka'nu ña nima ñā kuínti'xe i san, ntáka'an ñā ni ñā é ña ku tee dá'na ñā é kuínti'xe ña Xuva kō ne, xé'e ñā é kūtuni ña tsí kue'e iō é nto'o ko ñūxiví a é xée o mí kadē kú'vé Xuva kō.

²³ Kidāā ne, nakaxnúu ña ñatā, ña é kodo nūu é un é un xúkun ña kuínti'xe i. Ka'an

ntá'vī ñá, intóo iXu ña ne, dā ntáda ña ña kuenta ntá'a Tó'o kō, ña é intée ini ña.

Dā náxee xtúku Pablu ni Bernábee ñuú Antioquia

²⁴ Kidáa ne, ítā nti'xin ña, ntuvi ña, dá kan̄i ñuú Pisidia, xee ña ñuú Panfilia.

²⁵ Kué'en ña, kūka'an ntódo ña ñuú Pergé ne, dá kué'en ña ñuú Ataliá di.

²⁶ Ikān ñu'ú ña tun ntóo ka'nu, kué'en ña, náxee ña ñuú Antioquia, mí eka ña da táxnū ña kuínti'xe i san ña é vii ñá tsiñu é xe'e Xúva ko ña. Ne, é kūvi dé ntaa ntí'i ña tsiñu san.

²⁷ Dā ve tsi náxee ña ñuú Antioquia ne, kāna ña un ntíi ntíi ña kuínti'xe i san é na nataká nuu ña ne, dá ntaa ña ni ña un ntíi nté o dé Xuva ko ni ña, nté o xe'é ña itsi é kuínti'xe ña'a, ña é ña te ña Israeé san di.

²⁸ Kidáa né, dōo na'a intóo ña nī ña kuínti'xe i san.

15

Dā xió junta iña ñá odo nūu iña ña kuínti'xe i ñuú Jerusaleen

¹ Ntuvi tsikán ne, xió ñatī, ña e éka ñuú Judea, xee ña ñuú Antioquia ne, ikān éni ntu'u ña ntánañē'e ña ña kuínti'xe i san, ntáka'an ña:

—Tē ntio nto nakáku nto nta'a Xuva kō né, da miī é tē'nte un siin kúñū é ixi nto, vata o xtúvi Muísee é vii o —ka'an ña.

² Ntá tsi Pablu ni Bernábeé ne, ñá nī xkúntee iní kue'en tsí ña é ntáka'an ñá tsikan. Dukuān ne, ña kuínti'xe i sán ne, nakaxnúu ña Pablu, ni Bernábeé, ni uvi uní ka ení ña, ña kuínti'xe i di, táxnū ña ña é kī'in ñá ñuú Jerusaleen, kíkoto ña pustrú san, ni ñata, ña odo nūú iña ña kuínti'xe i san, tsixe'e ña kué'nta iña i é káka'an ñá'a san é vii ña.

³ Kué'ēn ña kuínti'xe i san, kuntéka itsi ña ña. Dā ita ntí'xin ña ñuú Fenicia ni ñuú Samariá ne, ikān ntáa ña ni ña nté o kuínti'xe ña é ña te ña Israeé san, é tsoo mii ña e kuínti'xe dí'na ña ne, eni ntu'u ña ntántikin ñá Xuva kō. Dā téku ña kuínti'xe i sán ne, dōo dīnī ña.

⁴ Dā xeé Pablu ni Bernábee ñuú Jerusaleen ne, kué'en ña mí ntoo ña kuínti'xe i san, nī pustrú san, ni ñata, ña odo nūú iña ña ne, dōo diní ña dá xee ña. Ikan tsí ntáa ña ni ña un ntí'i nté o dé Xuva ko ni ña.

⁵ Ntá tsi ió ña fariseu, ña kuínti'xe i, ntáka'an ña tsí da miī é tē'nté kúñū é ixi ña é ña te ña Israeé san, é da miī é kāda ntaa ña lei Muísee di.

⁶ Kidáa né, mii tsí pustrú san ni ñata, ña odo nūú iña ña kuínti'xe i san, nataká nuu ña, ntánatīn ña nté koo ka'an ña.

⁷ Dā ku e ví'i ntánatīn ña ne, nákuntīsi Pedru, kaka'an ñá ni ña:

—Ení, é ini nto tsí Xuva kō ne, nté dí'na nakaxnúu ña ko é kā'án u ni ñá'a, ña é ña te ña Israeé san, tú'un va'á iña Tó'o ko Jēsuu vata koo é kuínti'xe ña ña.

⁸ Xuva kō ini ñá nima ko nté ntaa ne, náñē'e ñá kō tsí intée ini ña é kī'i ña ña'a, ña é ña te ña Israeé san, tsí xe'é ña é kunūu Espiritū Sántū nima ñá vata tsí o dé ña ni ko xo'ō dá kuínti'xe ko ña.

⁹ Vevii ne, é ntudadii ña ni kō, tsí Xuva kō ntántoo ña nima ñá di dā kuínti'xe ña.

¹⁰ Vi'a ve ne, ¿nté kui kakini nteē ntó Xuva kō? Ña kúvi nakuido o ña'a san é kada ntaa ña un ntí'i e xkoó ini o e xtúvi ñata kō é vii o. Tsí nté ñata kō, nté xo'ō, ñá ni kūtīi o kāda ntaa o.

¹¹ É ini nto tsí domēni tsi nakáku o nta'a Xuva kō ne, dómēni tsi nakaku ña é ña te ña Israeé san dí tē kuínti'xe ña —ka'án Pedru ni ña.

¹² Kidáa ne, diin diin tsi nakuntoo ña vata koo é kīni vá'a ña é ntáka'an Pablu ni Bernábee, é ntaa ña ni ña un ntí'i nuu i e dōo na'nu é edé Xuva ko nī ña é ña te ña Israeé san.

¹³ Dā kúvi ntáa ntí'i ña ne, eni ntu'u Sántiau kaká'an ñá ni ña:

—Kini nto ve é káka'án u ni nto, ēni:

¹⁴ Ntāa Simuun Pedru ní kō nte o dé Xuva kō. Tsi nté dí'na xe'é ña itsi é ni'i ña é ña te ña Israeé san é vā'á nta'a ña, ña é nākaxnúu ña é kúvi i'xá ña.

¹⁵ Sá'a né, vata tsí ó uve na'a nte dí'na dá ka'an ñá ka'án naa Xuva ko:

¹⁶ Da kidáa ne, nti'xi ú, naxtúvi u uun i'xá Davii é vii ñá rei vata o dé Davii da itúvi ña.

¹⁷ Kidáa ne, un ntíi ntíi ña'a, ña é ña te ña Israeé,

ñá é nakaxnúu ú é kūvi ña iñá ko ne, divi ña nantúku ña kó é kuntikin ñá ko.

¹⁸ Sá'a káka'an Xúva kō;

nté dí'na tá'xi ña kútūnī ko tsí kuan kōo kúvi,

ka'an ñá ka'án naa ña kidaā.

¹⁹ Dukuān ne, ká'án ú tē ña nateñu núu o ña é ña te ña Israeé san e xtúvi mii ña é

kuinti'xe di'na ña vata koo é kuntikin ñá Xuva kō.

²⁰ Mii tsí é taxnuu o tūtú iña ña, ká'an o ni ña é ñá ku ká'xi ñá kúñū kiti é intáa ntéé xuva ñá, ña inúu ini ña ne, ña vii ña é kini kaa ni ñad'í ne, ñá ká'xi ñá kúñū kiti é ña ni kii ntí'i niñi i, nté niñi ti ña ká'xi ña. Sá'a tsi ká'án o é vii ña.

²¹ Tsí ini ña'a é kuān koo vii o nté ntūvi di'na. Tsí dā mí'i ka ñuú iō ñá ntáka'an ntódo lei Muísee, tsí vata dá sábadu ntánakuā'a ña lei san má ūkún ña Israeé san —ka'an Sántiau.

²² Kidáa ne, pustrú san ni ñatā sán, ni ūn ntí'í ntí'í ñá kuinti'xe i sán ne, íntēe iní ña é nakaxnūu ña uvi ña'a ení ña é k'ín ñá ni Pablu ni Bernábee ñuú Antioquia. Nakaxnúu ña Juda Barsabaa ni Sílā. Nátí sa'á ne, dōo na'nu ña'a ña iña ña kuinti'xe i san.

²³ Táxnūu ña tutú di é k'ín ni'i ña. Kaka'an tutú san:

“Ntí'i é pustrú ntí, ni ñata, ña odo nūú, ni ūn ntí'í ntí'í ñá kuinti'xe i ne, taxnūu ntí ntiusi iña ení ntí, ña é ña te ña Israeé, ña ntoo ñuú Antioquia, ni ñuú Siria, ni ñuú Cilicia di.

²⁴ Dā vé kutuní ntí tsi iō ña'a, ña ñe'e ñuú mí ntoo nto, ña é nāteñu nūu ña nto vata koo é nādama nto é ntákuinti'xe nto. Ña tsikán ne, ntáka'an ña tsí da mií é tē'nte kúñū é ixi ntó, da mií é kāda ntaa nto lei Muísee. Ntá tsi ña te ntí'i ní taxnūu ntí ña.

²⁵ Dukuān né, un tsi dē kuení ntí é nākaxnúu ntí uvi ña'a ení ntí é taxnūu ntí ña é k'ín ña ni Bernábee ní Pablu, ení kō, ña dōo kakuinima ko.

²⁶ Divi ña ne, ñá ni u'vī ni'i ña ntuvi iña ña, é kuān te na kuví ña kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu.

²⁷ Dukuān ne, táxnūu ntí Júda nī Sílā, é ká'an míi ña ni ntō, é nañe'e ñá nto un ntí'i sá'a.

²⁸ Sá'ā xío ntaa iní ntí nī Espíritū Sántū, é ña vá'a o é nantō'o ntí nto. Mií tsi nuū i sá'a é kantio é vii nto:

²⁹ Ña ká'xi nto kúñū kiti e xntáa ntéé ña'a xuva ña; ñá ká'xi ntó niñi ti, nté kiti é ña ni kii vá'a niñi ti. Ntá vii nto é kini kaa ni ñad'í di. Sá'a tsí é ká'án ntí ni ntō: Te kāda ntaa nto sá'a ne, vá'a koo kuntōo nto”, ka'an ñá ini tutú san.

³⁰ Kidáa né, kī ña, kue'en ña mí táxnūu ña ña ñuú Antioquia. Dā náxee ñá ikān né, kāna ña un ntí'í ntí'í ña kuinti'xe i san é na nataká nuu ña é kué'é ña ña tutú san.

³¹ Dā kúvi nakua'a ña tutú san ne, náku'un díní nima ñá, tsi dōo vá'ā ó kaka'an.

³² Júda nī Sílā ne, ña ntáka'án naa Xuva ko dí ne, dōo nátsu'un ka'nu ña nima ñá kuinti'xe i san, ntaxé'e ña ña itsi nté koo vii ña.

³³ Dā kú titín ntuvi ntoo ña ikān ne, ña kuinti'xe i san nátsu'un itsi ña ña, kaka'an ñá ni ña:

—Va'a vá'a tsi kunú'u nto mí ntoo ení nto, ña táxnūu nto —ka'an ña.

³⁴ Ntá tsi Sílā né, ntío ña é kūkuíi ka ña, kutuvi ñá ñuú Antioquia. Ntá ni nū'u kantí'i ña.

³⁵ Pablu ni Bernábee di ne, kántoo ña ni ña. Dōo titín ka ña kantóo ña é nakuā'a ña ña'a san, kaka'an ntódo ña tú'ūn Tó'o ko Jēsuu.

Dá kué'en Pablu, kúka'an ntódo ña e kúvi ūvi íto

³⁶ Dā kú titín ntuvi ne, kaka'an Páblu ni Bernábee:

—K'ín xtuku o, kikoto ní'ni o ení kō, ña kuinti'xe i san, da mí'i ká ñuú mí ñe'e o, íxka'an ntódo o tú'ūn Tó'o ko Jēsuu. Kikoto ntódo o nté o de ña —ka'an ña.

³⁷ —Kuvi ni —ka'an Bernábee—. Ntá tsi kunteka o Juaan Marcú di —ka'an ña.

³⁸ —Ñá'ā —ka'án Pablu—. Tsí divi ña né, tsoo mii ña kō dá ñe'e o ñuú Panfilia. Ntá ni de ntaā ñá tsiñu ña —ka'án Pablu.

³⁹ Kidáa ne, naa núu ña ntuvi ñá ne, kī nteé xio tá'an ña. Bernábee ne, kué'en ña, ntēka ñá Juaan Marcu. Nū'u ña tun ntóo ka'nu, kué'en ña ñuú Chipre.

⁴⁰ Pablú ne, nākaxnúu ña Sílā é k'ín ni'i ña ña. Kué'en ña, ntuvi ña, da kúvi ka'an ntá'ví ení ña iña ña. Ntáka'an ña é na kūnuu mé'ñu, kūnuu dava Xuva ko ña.

⁴¹ Kidáa ne, itā ntí'xin ña ñuú Siria ni ñuú Ciliciá ne, ntánatsu'un ka'nu ña nima ñá kuinti'xe i san.

16

Dá kué'en dádi Timoteu ní Pablu ni Sílā

¹ Pablú ne, xée ña ñuú Derbé ne, dá kué'en ñá ñuú Listra. Ikān ne, nání'i ña uun ña'a, ña kuinti'xe i, ñá nani Timóteu. Dí'i ña ne, ña Israeé ne, kakuinti'xe ña Jesuu. Uva ña ne, ñá te ña Israeé ña, tsí ña griegu.

² Un ntí'í ntí'í ña kuinti'xe i, ña ñuú Listra, ni ña ñuú Iconiú ne, kaka'an ñá tsi dōo va'á ña'a Timoteu.

³ Ntío Pablu é dadɨ ki'in ñá ni ñā, ntá tsi di'na te'nte kúñū é ixi ñá vata koo é ña kadá kueni kini ña Israee, ñá ntoo mí kɨ'in ña, tsí ini ntɨ ntɨ ñá tsí uva ñā ne, ña griegu.

⁴ Un ntɨ ntɨ ñuu mí kaita nti'xin ñá ne, xé'e ñā é kūtuni ení ña, ña kuínti'xe i san, tú'ūn e táxnūu pustrú san ni ñata, ña odo nūu iña ña kuínti'xe i ñuú Jerusaleen, é kaka'an ñá ni ñā nté koo víi ña.

⁵ Dukuān ne, dií dií ka ñɨ kue'én ini ña'a san kuínti'xe ña Xuva kō. Utén utén kakutitín ña kuínti'xe i.

Dā ini Pablu é kii dito úun ñatí, ña ñuú Macedonia

⁶ Ña ni xé'e Espiritū Sántu itsi é kɨ'in ña, kika'an ntódo ña tú'ūn san ñuú Asia, tsí xio ñuu ntío ña é kɨ'in ña. Dukuān ne, ñuú Frigia ni ñuú Galacia ita nti'xin ña ne,

⁷ xée ña diñi ñuú Misia. Kidáā ne, ntio ña é kɨ'in ña nte ñuú Bitinia, ntá tsi Espiritū Sántu sán ne, ña ni ntío xtúku ña é kɨ'in ñá ikān.

⁸ Dukuān ne, ido ntūú ña ñuú Misia, kúntíi ña ñuú Troa, mí kanaxee tún ntóo na'nu.

⁹ Niñu tsikán ne, xée nūú Pablu úun ñatí, ña ñuú Macedonia. Ntitsí ña, kaka'an ña: “Ki'xi kudii nto ñuú ntɨ, dá xntii ntō ntɨ”, ka'an ña.

¹⁰ Dá kuān o ini Pablú ne, xío ntii ntɨ é kɨ'in ntɨ ni ña ñuú Macedonia, tsí kútuni ntɨ tsí mii Xuva ko kākana ña ntɨ é kɨ'in ntɨ, kika'an ntódo ntɨ ni ña ntoo Macedonia tú'ūn va'á san.

Dā xéé Pablu ni Síla ñuú Filipu

¹¹ Kidáā ne, ñú'ū ntɨ tun ntóo ka'nu ñuú Troa, kue'en ntáa ntɨ ñuu é tuvi mé'ñu ntute ñu'u kán, ñuu é nani Samōtracia. Utén san ne, xéé ntɨ ñuú Neapoli.

¹² Da kidáā xéé ntɨ ñuú Filipu, mí ntoo ña vé'xi ñuú Roma. Divi ñūu é dií ka ka'nu é un ntɨ ntɨ ñuu é káduku ntée ñuú Macedonia. Titín ntuvi intóo ntɨ ikān.

¹³ Dā xee ntúvi iō dá'na ne, ntii ntɨ diñi ñuú san, kue'én ntɨ diñi ntute ka'nu kán mí é dukuān xkoó ka'an ntá'ví ña'a san, kuíni ntɨ. Ikan tsí ñu'ú ntɨ, ntáka'an ntódo ntɨ ni ñadíí, ña náta'ká nuu ikān, tú'ūn va'á iña Jesús.

¹⁴ Un ña'a, ñá naní Lidiá ne, ñuú Tiatira vé'xi ña. Doo kué'e kadiko ña. Ña sá'á ne, dōó kanuu iní ña Xuva kō. Xuva kō dé vitá ñá nima ña vata koo é kiní ña é kaka'an Pablú ne, kuínti'xe ña.

¹⁵ Kidáā itsi ntuté ña ni ūn ntɨ ntɨ ñavi'i ña ne, kaka'an ñá ni ntɨ:

—Te kadē kuení nto é nuu é ntaā i e kuínti'xe kó Tó'o ko Jesúcrístú ne, ki'xi nto, kixkúntōo nto nú vi'í kó kán —ka'an ña.

Xé'e kuétsi ña ntɨ é kúntōo ntɨ.

¹⁶ Un ntuvi ñe'e xtúku ntɨ mí é dukuān xkoó ka'an ntá'ví ña. Dá kué'én ntɨ itsi kán né, tá'án ntɨ ni ūn ta'nú kuetsí, ta'nú nuu é ña vá'ā nima í ne, dōo kue'é diu'un ni'í tun iña tó'ō tún tsí kanakoto ntodó tun.

¹⁷ Tá'nu sá'á ne, íntikín tun ntɨ ne, koó da kākachu'u ntáa tún, kaka'an tun:

—Ñatí sa'á ne, ntáde tsiñu ña kuenta iña Xuva ko, ña e dōo ka'nu ne, ntáka'an ñá ni kō nté koo nakáku o nta'a Xuva kō —ka'an tun.

¹⁸ Titín ntuvi kuan o dé tun, da nté ña ni kutíi ká Pablú nima ña. Kidáā né, xkokōto ña, kaka'an ñá ni é ña vá'ā san é nuu nimá tun:

—Kuenta iña Jesúcrístu, ntíin nimá tun —ka'an ña.

Ne, ura dú'va tsi i ntíi é ña vá'ā san.

¹⁹ Tō'ó tun ne, dá kútuni ña tsí ña tuví ka nté koo ni'í ñá diu'un ne, tññ ña Pablu ni Síla, ínteka ña ña nta'a ña tsíñu i un tsi nte me'ñú i kán.

²⁰ Ntáda ña ña kuenta ntá'a to'o, kaka'an ña:

—Ñatí sa'á ne, ña Israee ñá ne, ntánatēñu nuu ña ña ñuú kō.

²¹ Tsí un ntɨ'í é vatá xkoó ini ña ñuú ña kán ntánañe'le ñá kō ne, ña kúvi víi o, tsí xo'ō ne, ña ñuú Roma o —ka'an ña.

²² Kidáā ne, un ntɨ ntɨ ña'a san ínchu'vi ñá ña ne, xé'e tō'ó san itsi é nantɨ ñá ña ne, dá natií nuu ña ña ntuku.

²³ Un vá'a tsi natií nuu ña ñá ne, dá tsú'un kutu ña ña ví'i utun. Tēe tsiñu ña ña kade kuenta xí'i ví'i útun é kuēnta tsí víi ña vata koo é ña ntii ña.

²⁴ Ña kade kuenta xí'i ví'i útun sán ne, dē ntaa ña é kaka'an tó'ó san ne, tsú'un kutu ña Pablu ni Síla ūn tsi nte iní i kán ne, ini útun tsu'un ntido ña dí'in ña vata koo é ña kaka ña.

²⁵ Dá kú dava ñuú ne, ñu'u Pablu ni Síla, ntáka'an ntá'ví ña, ntaíta ña nchu'un Xuva kō ne, ntaíni ntɨ ntɨ ña ñu'u kutū san.

²⁶ Dá neni ña dá un vá'a tsi ntii táan. Dá kanɨ ví'i utun san kantá nuu. Kidáā né, nakaan mí ūn ntɨ ntɨ xí'i ví'i utun sán ne, ntii nuu ta'an ntɨ'i kadena é odō kútu dí'in ña ñu'u kutū san.

²⁷ Da kidáā ntóto ña kade kuenta xí'i ví'i útun san. Dá kútuni ña tsí kantii ntaa ntɨ'i

xi'i vi'i útun sán ne, ura tsí i táva ña káa ñā é kā'ni mii ña kúñu ñā, tsi é ntíi nti'i ña ñu'u kutū san, kuíni ña.

²⁸ Ntá tsi Pablú ne, un ntii tsí ka'an ña:

—¡Ñá ku kuān xkoó de ntō! tsí nti'í ne, i'a ñu'u nti'i nti —ka'an ña.

²⁹ Kidáā ne, ña kade kuenta xí'i vi'i útun sán ne, íkan ña ñū'ú ne, kaxkainu ña kukí'vi ña iní vi'i utun kān. Koó da kān'í ña inchíti ña nú dī'ín Pablu ni Sílā.

³⁰ Kidáā ne, nantíi ña ñā vi'i utun sán ne, tsixe'e ña ñā:

—Divi ntō, ¿nté ntu koo vií u é nakáku ú nta'a Xuva kō? —ka'an ña.

³¹ —Kuinti'xe nto Tó'o ko Jesūcristú ne, nakaku ntó nta'a Xuva ko, ni ūn ntíi ntíi ñavi'i nto di —ka'an ñā ni ñā.

³² Ne, ntáka'an ntódo ña ni ñā tú'ūn va'á iña Xuva kó, ni ūn ntíi ntíi ña ntoo nú vi'i ña kān di.

³³ Divi tsi nīñú san ne, ña kade kuenta xí'i vi'i útun sán ne, nākate nuu ña mí ni'i kui'í Pablu ni Sílā. Kidáā né, itsi ntute ña, ni ūn ntíi ntíi ñavi'i ña di.

³⁴ Kidáā ne, kúxee ni'i ñā Pablu ni Síla iní vi'i ña kān né, ikān xe'é ña é kā'xi ña. Dōo díní ña ni ūn ntíi ntíi ñavi'i ña tsi e kuinti'xe ña Xuva ko vē.

³⁵ Dā tuví ne, táxnūu to'ó san mau é kūkoto ná te nantíi ña Pablu ni Sílā.

³⁶ Kidáā ne, kaka'an ñā kade kuenta xí'i vi'i útun san:

—É tā'xi to'lo itsi é nantíi ú nto. É kūvi ntii nto ve ne, vá'a o vá'a tsi kuē'en nto —ka'an ña.

³⁷ Ntá tsi Pablú ne, kaka'an ña:

—¿Mí'i ntū? Tsi nti'í ne, ña ñuú Romá nti ne, divi ña natií nuu ña ntí ntuku mé'ñū ña'a san dá vāta xntekú ku've ñā leí san iná nti. Dotō tsi tsú'un kutu ñā ntí vi'i utun. Vevíi ne, ntio ña é nantii xu'ū ñā nti. ¡Ñá'á! Na ki'xi mii ñā, dá nantíi ña nti —ka'an ña.

³⁸ Kidáā né, ntiko kōo maú san, kunú'u na ne, ntaa na ni tō'ó san é kaka'an Pablu. To'ó san ne, dōo u'ví ña da kútuni ña tsí ña ñuú Roma.

³⁹ Kidáā ne, kué'en ña, kūnaka'nu ña iní Pablu ni Sílā ne, kidáā ne, nantíi ña ña, kaka'an ña:

—Vií nto da xe'e, ntii nto ñuú nti —ka'an ña.

⁴⁰ Dā ntíi ña vi'i utun sán ne, kúnū'ú ña nú vi'i Lidia. Ikān náataká nuu ña un ntíi ntíi ení ña, ña kuinti'xe i sán ne, nāxnūu ka'nu ña iní ña. Da kidáā ntíi ña, kue'en ña.

17

Dā itsú'un ña ñuú Tesalonica

¹ Kué'en Pablu ni Sílā, ita nti'xin ña ñuú Anfípoli ni ñuú Apolonia, xée ña ñuú Tesalonica, mí tuví xúkūn ña Israee.

² Vata xkoó ini Pablú ne, ñé'e ñā má ūkún kan ntūvi dá iō dá'na. Úni i'to ñe'e ña é tíin ña ni ñā'a san,

³ kanañē'e ña ña mí uve na'a Tú'un Xuva kō nte dí'na é da mii é ntō'o Cristu, ña nakaxnúu Xuva kō ne, da mii é ntotō xtuku ña te xi'i ña. Kaka'an ña:

—Divi tsi Jēsuu é kaka'an nti ni ntō né, divi ñā é Cristu ñā, divi ñā é taxnuu Xuva ko ñā —ka'an ña.

⁴ Iō ñā Israee san ne, kuinti'xe ña é kaka'an Páblu ne, kúdadi ñā nī Pablu ni Sílā. Nā te da dīi ñā griegu, ña é ntánuu iní i Xuva ko, ni ñadī'i, ña e dōo na'nu ña'a ne, kuinti'xe ña di.

⁵ Ntá tsi ña Israee, ña é ña ni kuinti'xe i ne, kūne'u iní ña ni ñā. Kidáā né, ide ña é nātaká nuu natíi kini ntāa, na é dotō tsí ntāñi dú'xen nu á'ví kān. Nātaká nuu na ne, dā nakutsú'un na da kaniñ ñuú san. Kidáā ne, íntí'u na nú vi'i ña nani Jāsuun, ntánantuku nā Pablu ni Sílā é ntāda na ña kuenta ntá'a ña tsíñu i.

⁶ Ntá tsi ña ni naní'i na ña. Mii tsi Jāsuun, ni túku ení ña, ña kuinti'xe i san naní'i na. Ntāñū'u na ña, kue'en ni'i na ña nta'a ña tsíñu i san ne, koó da vāntiñi na ntáka'an na, ntátsi'i kuétsi nā Pablu ni Sílā:

—Ña sā'á ne, da kaniñ ñūxiví a ntaíka ña, ntánakutsú'un ña ñā'a. Vevíi ne, un tsi nte í'a xee ñā ve ne,

⁷ Jasuún san ne, xé'e ña vī'i ña é kuntōo ña. E ntáde ña sá'a ne, dōo xíi kaa. Nā te kaiko ñu'u ña rei ñuú Roma, tsí ntáka'an ña é iō túku rei, ñā nani Jēsuu —ka'an na.

⁸ Un ntíi ntíi ña'a san ni ña tsíñu i san ne, dōo ítsu'un ña da téku ña sá'a.

⁹ Kidáā né, kí'i ña diu'un Jāsuun ni ña ntíi ní'i ña ne, nangáva ña ñā.

Dā intóo Pablu ni Síla ñuú Berea

¹⁰ Dā kuáa ne, táxnūu ña kuinti'xe i san Pablu ni Sílā é na kí'in ñā ñuú Berea. Dā xee ñā ikān ne, kué'en xtūku ña má ūkún ña Israee.

¹¹ Nā Israee, ñā ntoo ñuú Bereá san ne, díi ka vita iní ña é ña ntoo ñuú Tesalonica, tsí nīi kue'én iní ña ntaíni ña Tú'un Xuva kō ne, utén uten nántuku ñā mí ūve na'a Tú'un

Xuva kō da nté kutuni ñá tē nuu é ntaā i é kaka'an ñá ni ñā.

¹² Dukuran ne, dōó titín ña Israee kuínti'xe ña, nī ña griegú di, tē tíi te ñadí'í, kuān te dōo na'nu ña'a ña ne, kuínti'xe ña di.

¹³ Ntá tsi dā kútuni ñá Israee, ñá ntoo ñuú Tesalonica, é kaka'an ntódo xtuku Pablu tú'un Xuva ko ñuú Bereá ne, xée ñā é nakutsu'un xtūku ña ña'a san.

¹⁴ Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, ura tsí i táxnū ña Pablu é na kī'in ña nu ntute ñu'u kan. Mii tsi Síla ni Timōteu kántoo mii ña ñuú Berea.

¹⁵ Ña ixntéka itsi Pablú ne, kué'en ña ni ñā un tsi nte ñuú Atena. Dā ntíko kōo xtúku ña, kaka'an ñá nī Síla ni Timōteu é na kī'in kantí'i ña, kíkuntóo ña nī Pablu.

Dā itúvi Pablu ñuú Atena

¹⁶ Nñi dukuān tuví Pablu ñuú Atena é kantétu ña Síla ni Timōteu ne, dōo dé kuení ña dá ñi ña tsí ña ntoo ñuú Atená ne, da mii kue'en tsi sántu ntúvá'a naa ío ña ña.

¹⁷ Dōó kí'in itō ñe'e ña má úkún kán é natín ña nī ña Israee san ni ùn ntíi ntíi ña'a, ña ntánuu iní i Xuva kō. Utén utén ñe'e ña nu á'ví kán dí, kaka'an ñá nī ña ntánataká nuu ikān.

¹⁸ Ikān ne, xíō ña'a, ña ntántikín túku nchu'un iña ñá nani Epícurú ne, xíō túku ña'a, ña ntántikín nchu'un é nani estoicu. Ña sá'a ne, ntáka'an ña:

—¿Neé ntu kani tú'un é kuān nte kaká'an ña? —ka'an ña.

Ío ñá ne, ntáka'an ña:

—Vata tē é tūkú xuva ncho nañe'e ñá kō —ka'an ña.

Tsí Pablú ne, kaka'an ntódo ña tú'ùn va'á iña Jesúsú ne, kaka'an ñá e ntóto xtuku ña dá xi'i ña.

¹⁹ Kidáā ne, ntánteka ñā Pablu, kue'en ní'i ña ña uun mí nani Areōpagu, mí é dukuān ntánataká nuu ñata ña odo nūu, ntaxé'e ña itsi ña ñuú i san. Tsixe'e ñā Pablu:

—Ká'an kūdii ntó, na kīni ntí neé nchu'un xee é vexní'i ntó.

²⁰ Tsí ntí'í ne, ñá te kãñe'e dikí ntí é kaka'an nto, tsí tuku nchu'un é iní ntí. Nañe'e kudii ntó ntí nee é kani tú'un é kaka'an nto —ka'an ña.

²¹ Tsí ña ñuú Atena ni ña da xee ntóo ikān né, da mii kué'en tsi nchó kini ña nee é dā ve kakuvi é natín ña.

²² Kidáā ne, nákontísi Pablu mé'ñū ña'a san Areopagu kán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Divi ntó, ña ñuú Atena, é iní u tsí dōó ío xuva ntó e ntánuu iní nto.

²³ Dā itā nti'xin ú ñuú nto, kaito dító u nee ntí'i ntí'i iña nto e ntánuu iní nto ne, nāni'í ko uun nú naa kan mí ūve na'a kaka'an: “Iña xúva kō, ña e ñá ini o xoo ñá'a”, ka'an. Divi tsi xuva ntó, ña e ñá ini ntó ne, divi Xuva kō é kaka'án u ni ntó vevii.

²⁴ Tsí Xuva kō né, dē kú've ñá ñuxiví ni un ntí'í é ío. Divi ñā Tó'ō e dukún kan ni ñuxiví a. Ña te ví'í mí de vá'a ña'a tuví ña.

²⁵ Nté ña túvi nee iña é kúvi kué'e o ñā, tsí ña tuví nee iña é kátaan núu ña. Mii ña káta'xi ña ntuvi iña ko ni tatsin é ta'ni o, ni un ntí'í é ío iña ko, xe un xé un o.

²⁶ Uun tsi niñi ko dé kú've Xuva ko un ntíi ntíi o é ntoo o da kani ñuxiví a. Mii ñā de kú've ña nté kaa ntuvi kúntoo o ñuxiví a ní mí'i ñuú kúntoo o, xe un xé un o.

²⁷ Kuān o dé Xuva kō, tsi ntío ña é nantuku o ñā, un ntíi ntíi o, da nté koo é nani'í ko ña. Ntá tsi ña te nté sa ikā tuví ña,

²⁸ tsí divi ña ta'xi ña ntuvi iña ko, nī é kakantá nuu o, nī é tuví o. Kuān ó uve na'a, kaka'an ñáta ntó, ña de vá'a tutú san, kaka'an ña: “Xo'ō ne, i'xá Xuva ko o”, ka'an ña.

²⁹ Tē nuu é ntaā i é i'xá Xuva kō kúvi o ne, ña kúvi ká'an o é Xuva ko da nēé ka ntí'i, tē kaá kuaan, tē kaá kuí'xín, o xuu e ntáva'a naa ña'a vata o dé kuení mii ña é vata kaa Xuva kō.

³⁰ Ntuvi di'na ne, dé ka'nu iní Xuva ko nī ña intóo kidaā e kuán o dé ña, tsí ña ni iní ña nté koo víi ña. Ntá tsi vevii ne, ntio Xuva kō é nadama o nima kīni kaa ko.

³¹ Tsi e xtúví Xuva ko ūun ntuvi é xntékú ku've ñá da kani ñuxiví. Tsí é nakaxnúu ña uun ñatíi, ña é xntéku kú've. É ñi ó xoo ñá'a, tsí nantóto Xuva ko ña dá xi'i ña —ka'an ña. Dukuran o ká'án Pablu ni ña.

³² Dā téku ña'a san é kaka'án Pablu é ntóto xtuku uun ña'a é xi'i ñá ne, ío ña ntáxkuntée ña ña. Ío ñá ne, ntáka'an ña:

—Dá nte ūun ká tuku ntuvi ka'an ntó nī ntí sá'a —ka'an ña.

³³ Kidáā né, kīi Pablu, kué'en ña.

³⁴ Ío ñá ne, kantíkin ñá Pablú ne, kuínti'xe ña é kaka'an ña. Uun ña'a ñā ne, Dionisiu nani ña; tsiñu ña Areopagu. Uun ñadí'í, ña nani Damarí di ne, ío ka tuku ña'a kuínti'xe i di.

18

Dā itúvi Pablu ñuú Corintu

¹ Kidáā né, ntíi Pablu ñuú Atena, kué'en ña ñuú Corintu.

² Ikān nāni'i ña uun ñatīi, ñá Israee, ñá nani Áquila. Ñuu é nanī Pontu vé'xi ña. Vata e ná'a xee ña, ntuvi ñá ñadi'ī ña, ñá nani Prīsila. Tsí e ntíi ña ñuu Italia da nakunú rei Claudiu ún ntíi ntíi ña Israee san ñuu Roma. Kué'en Pablu, kúkoto ní'ni ña ña ne,

³ ikan tsí katúvi ña ni ñā. Dadíi tsi de vá'a ña vi'i doo, tsí ñi tsi tsíñu ini ñá ñi.

⁴ Vatā dá iō dá'na ne, kañe'é Pablu má ūkún kan, kanañe'e ña ña Israee san nī ña é ña te ña Israee san ñi nté koo kuinti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu.

⁵ Dā xee Síla ni Timōteu, é vē'xí ña ñuu Macedoniá ne, nguentúvi kaka'an ntódo Pablu tú'un va'á san, kaka'an ñá nī ña Israee san tsí Jesuú ne, ñi ña é Cristu, ñá nakaxnúu Xuva kō.

⁶ Ña Israee san ne, naa núu ña ni ñā ne, dōo kini ka'an ñá ni ñā. Dukuān ne, Pablú ne, nākidi ña doo ña vata koo é kué'é ña kuenta é ña te vá'a o ntáde ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—Kuenta iña mii nto ve te ña ní'i nto é vā'á nta'a Xuva kō. Xu'ú ne, ña túvi kuétsi ko, tsí é kākā'án u ni ntō. Vi'a ve ne, xio ñuu kí'ín u, kíkā'an ntódo ú ni tūku ña'a, ña é ña te ña Israee —ka'an ña.

⁷ Kidáa ne, ntíi ña má ūkún kán, kué'en ña má vi'i ñá nanī Justo, ña dóo kanuu ini i Xuva kō. Etsin tsi mí ntitsi xúkún san tuví vi'i ña.

⁸ Ña odo núu ini ukun, ñá nanī Crispú ne, kuinti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu ni ún ntíi ntíi ñavi'i ña. Ñá te da ñi ña'a, ña ñuu Corintú ñi, dá téku ña é kākā'án Pablú ne, kuinti'xe ña ne, itsi ntute ña.

⁹ Uun niñú ne, vata tsi tē ini Pablu é kākā'an Xúva ko ní ñā:

—Ñá ku u'vī o é kākā'an ntódon. Kuan tsí koo ka'an vātā ó den,

¹⁰ tsí xu'ú kunuu mé'ñū ú o. Xōxó kuvi víi i ni o, tsí dóo iō ñá'a ko ñuu sa'a —ka'an Xúva ko ní ñā.

¹¹ Kidáa ne, uun kuia nte dáva kátúvi ña ñuu Corintu, nakuá'a ña ña'a san tú'un Xuva kō.

¹² Ntúvi tsikán ne, dá inúu ñá nani Gáliuun, de kú'vē ñá ñuu Acayá ne, nataká nuu ña Israee san ne, tññ ña Pablu, kue'en ní'i ña ña nta'a ña tsíñu i ne,

¹³ ikān tsí'i kuétsi ña ña, ntáka'an ña:

—Ñatí sa'á ne, kanañe'e ñá ña'a é kūnuu ini ñá Xuva kō, ntá tsi ña te vatā ó kaka'an leí san. Dōo xíi kaa é vīi o é kākā'an ña —ka'an ña.

¹⁴ Dā vata kani ntú'u Pablu ká'an ñá ne, di'na ña tsíñu ka'nu i Gáliuún san kaka'an ñá nī ña Israee san:

—Tē dí dóo xii kaa ntí'xé nuu i é kanañe'e ña ne, kiní u é ntátsi'i kuétsi nto, ¿nté kui ña'a?

¹⁵ Ntá tsi ntō'ó ne, kūdii kuénta iña lei míi nto ntánāa núu nto. Mii nto kadā kú'vē ntó ve. Ñá te xū'u é kāduku ntée ú sá'a —ka'an ñá ni ñā.

¹⁶ Kidáa ne, kīi ñu'u ña ña kí'i kán ne,

¹⁷ ña ntáñī ntée kán né, ntāva ntodó ña ñá odo núu iña ūkún, ñá nani Sōstené ne, ikan tsí é'ni díin ña ña nuu ña tsíñu i san. Ntá tsi Gáliuún san ne, ña ni íde ña kuenta.

Dā ntíko kōo Pablu ñuu Antioquiá ne, kué'en ña kūka'an ntódo ña é kuvi ūni íto

¹⁸ Pablú ne, na'ā itúvi ña ñuu Corintu. Kidáa ne, kaka'an ñá ni ēní ña ña kuinti'xe i san é nū'u xtúku ña ñuu Siria. Kánteká ña Prisila ni xíi ña Aquila, kué'en ña. Di'na dá ntáka ña ñuu Cencreá ne, kūntíi tdu'u díki Pablu vata koo é kue'e ña kuenta tsí xe'é ña xu'u ña ni Xuva kō.

¹⁹ Kidáa ne, ñu'u ña tun ntōo ka'nu, xee ñá ñuu Efesú ne, ikān kantōo mii Prīsila ni Áquila. Pablú ne, di'na dá ntaka ña ne, kué'en ña má ūkún kán é kākā'an ñá nī ña Israee.

²⁰ Ña Israee san ne, ntáka'an ña:

—Vií nto da xe'e, kutuví ká nto nī ntí —ka'an ña.

Ntá tsi ña ni ntío Pablu.

²¹ Dā ntáka ña ne, kaka'an ña:

—Da mii é kantio é kutúvi u ñuu Jerusaleen é kúvi viko. Te Xuva kō ntio ñá ne, ntí'xi xtuku ú, ntixkoto ní'ni ú nto —ka'an ña.

Kidáa ne, nakunūu ña tun ntōo ka'nu da ntáka ña ñuu Efesu, kué'en ña.

²² Dā xee ñá ñuu Cesareá ne, di'na ñuu Jerusaleen ita ntí'xin ña é kākā'an ñá ntusi ní ña kuinti'xe i sán ne, da kidáa ntíi ña, kue'en ña ñuu Antioquia.

²³ Dā kú titín ntúvi itúvi ña ikān né, eni ntú'u xtuku ña ika ña. Ítā ntí'xin xtuku ña ñuu Galacia ni ñuu Frigia é xntíi ña ña kuinti'xe Xuva ko, nātsu'un ka'nu ña ini ña.

Dá kakā'an ntódo Apolo ñuu Efesu

²⁴ Ntúvi tsikán ne, xee uun ñatīi, ñá nani Ápolo, ñuu Efesu. Ñuu Alejandria vé'xi ña, ntá tsi ña Israee ña. Ña sá'á ne, dōo vā'ā ó kaka'an ña, kaka'an ntódo ña; dōo ini ña tú'un Xuva kō é ūve na'a nte dí'na.

²⁵ Dōo ini ñá nchu'un Xúva kō di. Nñi kue'én ini ña kaka'an ntódo ña ne, nuu é ntaā í un nti'í é kaka'an ñá iña Jéssu, kuān te mii tsi é nakutsi ntute Juaan Bautista íni ña.

²⁶ Ñá te kau'vī ña, kaka'an ntódo ña ini ukún ña Israeé san. Dā téku Prisila ni Áquila é kaka'an ñá ne, kāna xio ña ña ne, náñē' é ka ñá ña iña Xuva ko.

²⁷ Apoló ne, ntio ña é kī'in ñá ñuú Acáya. Xíō ntaa iní ña kuínti'xe i san. Táxnū ña tutú nta'a ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Acaya, na vā'á koo nakuetu ña Apoló san tē xee ña ikan. Dā xee ñá ñuú Acayá ne, dōó kue'e xntíi ña ña kuínti'xe i Jesuu, tsí dōó vā'á o dé Xuva ko ni ñá.

²⁸ Tsí Apoló ne, dōó ini ña nté koo ka'an ñá nī ña Israeé san mé'ñū ña'a san, kanañ'e ñá ña tsí nuu é ntāa ntí'xe i tsí Jesuú ne, ñi ña é Cristú, ñi ña é nakaxnúu Xuva ko ña é kodo nuu ñá, vatā ó uve na'a tú'un Xuva kō nte dí'na.

19

Dā itúvi Pablu ñuú Efesu

¹ Nñi dukuān tuví Apolo ñuú Corintú ne, kué'én Pablu, ita ntí'xin ña itsí rki uku kan, xée ña ñuú Efesu. Ikān nani'i ña titin kudii ña kuínti'xe i san.

² Pablú ne, kaka'an ñá ni ña, katsixe'e ña ñá:

—¿Inúu ntu Espiritū Sántū nima nto da kuínti'xe nto? —ka'an ña.

—Á te ña'a. Ntē vata kiní nti xoo é Espiritū Sántū —ka'an ña.

³ Kidáā né, katsixe'e xtuku Pablu:

—¿Neé ntu nchu'un e íni nto dá itsi ntute nto? —ka'an ña.

—Nchu'un é kaka'an Juaan Baútista —ka'an ña.

⁴ Pablú ne, kaka'an ña:

—Tsí Juaán ne, nákutsi ntūte ña ña'a vata koo é kué' é ña kuenta é nādama ña nima kīni kaa ña. Ntá tsi Juaán ne, kaka'an ñá te kuínti'xe ko uun ña'a, ña é dā ve vé'xi. Ña tsikán ne, e xée ñá. Jesuu nani ña —ka'an ña.

⁵ Dā téku ña'a san é kaka'an ñá ne, Itsi ntute xtuku ña, ntákaku ni'i ña Tó'o ko Jéssu.

⁶ Kidáā né, dā xntékú Pablu ntá'a ña dikí ñá ne, ínūu Espiritū Sántū nima ñá ne, eni ntu'u ña ntáka'an ñá tuku tú'un e ñá ini ñá ne, ntáka'an ñá tú'un é xe'é Xuva ko ñá.

⁷ É un nti'i ña ne, iō ñá te ūxuvi ñá'a ña.

⁸ Uni xóo ñe'é Pablu má ūkún ña Israeé. Ñá ni u'vī kue'en ña é kā'an ña. Kaka'an ntódo ña, kaka'an ña tsí Xuva kō né, ñi ña é kadē kú've ña. Kaka'an ñá ni ñá é vā'á vata koo é kuínti'xe ña Tó'o ko Jéssu.

⁹ Ntá tsi iō ñá ne, dōó ka'xi nima ña. Ña ni ntío ña kuínti'xe ña ña. Ntáka'an xení ña iña tú'un va'á san. Kidáā ne, xio kue'én Pablu, tsóo mii ña ña ne, kántēka ña ña kuínti'xe i san, kue'en ni'i ña ña nú vi'í skuela mí nakuā'a ñá nani Tīranú ne, ikān natín ña ni ña utén uten.

¹⁰ Uvi kuíā é kuān o dé ña. Dukuān ne, un nti'í nñi ña'a, ña ntoo da kanñi ñuú Asia, tē ña Israeé, tē ña é ña te ña Israeé ne, tēkú ña tú'un Tó'o ko Jéssu.

¹¹ Xuva kō ne, xé'e ñá é kūvi vií Pablu nuu i e dōo na'nu é nté uun ito vata kiní ña'a é kuān koo kúvi.

¹² Ntáñe'e ni'i ña'a san da neé ka doo é tñn nta'a Pablu, te doo dúkūn, o tē doo núu ne, ntáxé'e ña ña nchokuví san ne, ntuvá'a ña. Ntíi nti'i é ña vā'á é ñu'u nima ñá di.

¹³ Ntuvi tsikán ne, iō ñá Israeé é ntaíka ña, ntánatava ña é ña vā'á é ñu'u nima ñá'a san. Ntákaku ni'i ña Tó'o ko Jéssu dá natavā ñá ne, ntáka'an ña:

—Kuenta iña Jéssu, ña é kaka'an ntódo Pablu iña i, ka'an u ni o: ¡Ntín nīma ña! —ka'an ña.

¹⁴ Du'va o dé u'xe éni, i'xá dutu ñá odo nūu iña ñá Israeé, ñá nani Ēseva.

¹⁵ Uun ntuvi ne, nantíko kōo é ña vā'á san:

—Xu'ú ne, iní u xoo e Jéssu. Iní u xoo é Pablú di. Ntá tsi nto'ó ne, ¿xóo ntu ña'a nto? —ka'an.

¹⁶ Kidáā ne, kūdiin ñá ñu'u é ña vā'á san nima í, ntāva ntodó ña ñatíi, ña u'xe ñá'a san. Kūvi dé e ña vā'á sán ni ña ni'i kuí'i ñá ne, koó dā ntánti'í ña kii ña nú vi'i ñá.

¹⁷ Un nti'í nñi ña'a, ña ntoo ñuú Efesú, tē ña Israeé, tē ña é ña te ña Israeé ne, kūtuni ñá nte o kúvi ne, dōo u'ví ña ne, dōo vā'a ka'an ñá iña Tó'o ko Jéssu.

¹⁸ Ñá te da ñi ña kuínti'xe i xee ña é nāna'ma ña kuétsi ña mē'ñū ña'a san.

¹⁹ Ñá te da ñi ñá tātán xee ñá di. Xee ní'i ña tutu é ntánakoto ntodó ña. Kidáā né, e'mi ña tutu san mé'ñū ña'a san. Kántē'ví tutu san nté kaa xee tá'an xá'vi i ne, ínūu á'vi te ūvi díko u'xi miil diu'un kuí'xin.

²⁰ Dukuān ne, ñá te da ñi ña'a kuínti'xe ña tú'un Xuva kō, tsi kūtuni ña tsí Xuva kō né, dōó iō ntíi tū'ún ña.

²¹ Rkontúví dá ita ntí'xin sá'ā ne, kaka'án Pablu é kř'ín ña, kikoto ni'ní ña ña ntoo ñuú Macedonia ni ñá ntoo ñuú Acaya nté o de ña ne, dá kř'ín ña un tsi nte ñuú Jerusaleen.

—Tē ntáka ú ñuú Jerusaleén ne, kuétsī é kř'ín u ñuú Roma —ka'an ña.

²² Kidáā ne, táxnū ña uvi ña'a, ña é xntii ñā, ñá nani Timōteu ni Rastú ne, odo nuū ñá, kue'en ña ñuú Macedonia. Nñ dukuān kúkuií ka Pablu itúvi ña ñuú Asia.

Dā itsu'un ña ñuú Efesu

²³ Ntuvi tsikán ne, kuvi du'xen kuēnta iña tú'ūn va'á iña Jesús.

²⁴ Tsí uun ñatīi, ñá nani Dēmetriú ne, kāá kuí'xín kade tsiñu ni'i ña, kantavá'a naa ña xúkun kuetsī vata ntáa xúkūn santu é nani Diana. Titín ña'a ntáde tsiñu ni'i ña ne, kué'e diu'un ntáni'i ña.

²⁵ Demetriú ne, kāna ña ña ntáde tsiñu ni'i ña ni un ntí'i ñā'a, ña ntáde tsiñu sá'a. Nātaká nuu ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Divi ntō ne, ini ntó tsi dóo va'á ntuvi iña ko é ntáde o tsiñu sā'a.

²⁶ Ntá tsi é kūtuni nto tsí kaika uun ñatīi, ñá nani Pablu, kaká'an ntódo ña, kaka'an ñá tsi santu é ntavá'a nāā ña'a ne, ñá tē nuu é ntaa ī é Xuva kō. Ne, kūvi idé ña e dóo titín ña'a kuínti'xe ña é kākā'an ña. Ñá te da mii tsi ñuū ko, tsí da kanñ ñuú Asia.

²⁷ Sá'ā né, dōo xii kaa; tē ña'á ne, ntí'i tsiñu kō. Ñá te da mii tsi tsiñu kō dí, tsí dí'i kō Dianá di ne, ñá kuiko ñu'ū ká ña'a xúkun ñā. Tsí dí'i kō né, dóo ka'nu ña'a ña. Da kanñ ñuú Asiá ne, da kanñ ñūxivi ntaíko ñu'u ñā'a san ña —ka'an ña.

²⁸ Dā téku ña'a san é kākā'an ñá ne, dōo kúdiin ña. Un tsi vāntiñi ña ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—jDōo ka'nu dí'i kō Diana, tó'o ñuú Efesu! —ka'an ña.

²⁹ Kidáā né, tñ ña uvi ña'a, ña ñuú Macedonia, ña íka dadñ nī Pablu, ñá nani Gayu ni Áristarcú ne, ntaíñu'u kaduun ña ña ini nto'o mí nátaká nuu ña'a.

³⁰ Pablú ne, ntio ña é kř'vi ña di é kākā'an ñá ni ñā'a san, ntá tsi ña ni ntío ña kuínti'xe i san é kř'vi ña.

³¹ Uun ña'a ña vá'a tiin ni'i ña, ña odo nuu ñuú Asia dí ne, táxnū ña tutú nta'a Pablu é ña ku kř'vi ña íkān.

³² Un tsi vāntiñi ñá'a san, ntákachu'u ña ne, é tūku e túku nuu i ntáka'an ña. Dōo titín ña ne, ntē ñá ini ña nee tsiñu nátaká nuu ña.

³³ Kidáā ne, ña Israeé san tsí'i ntido ñá uun ña'a, ñá nani Alējandru, é na kākā'an ntódo ña ni ñā'a san. Alejandrú san ne, kade ña nta'a ña é diin diin tsi na kuntōo ña'a san, tsí ntio ña nada'an ñā ña Israeé san.

³⁴ Ntá tsi dā kūtuni ñá'a san tsí Alejandrú ne, ña Israeé ñá ne, koó da vāntiñi ña ntákachu'u ña. Úvi ūra ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—jDōo ka'nu dí'i kō Diana, tó'o ñuú Efesu! —ka'an ña.

³⁵ Kidáā né, kūvi dé strivanu, intóo kadin ñá'a san. Ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ō ñá ñuú Efesu, kini nto é kākā'an nti ni ntō. Ini ntíi ntíi ña'a tsí ñuu ko Éfesú ne, kaduku ntée ñuu ko é vii ó kuenta xúkūn iña dí'i kō Diana, ña é dóo ka'nu, é vii ó kuenta sántu ña é kō'xó e dukún kān.

³⁶ Xōxó kuvi ka'an i te ñá'a. Dukuān né, diin diin tsi kuntōo nto. Di'na kada kuení nto nté koo vii nto.

³⁷ Tsí ñatīi sā'a, ña é vēxní'i ntō ne, ñá ni kākā'an kīni ña iña dí'i ko.

³⁸ Tē nee iña é tsí'i kuétsi Demetriu ni ña ntáde tsiñu ni'i ña ne, kantií vi'i me'ñú kān; ntoo ña ntáxntékú kū've. Na kř'ín ka ña, kika'an ñá nī ña tsiñu i te nee nuu i tsí'i kuétsi ta'an ña.

³⁹ Tē nee ka tuku nuu i é ntio nto ka'an ntó ne, kuvi ka'an nto dá kōo junta.

⁴⁰ Tsi dóo ió kuenta te kūdiin ña tsiñu ka'nu i ñuú Roma é kuān ó de ō. Tsí du'xen iña ña tsiñu ka'nu i ntáde ō vevii, kuiní ña. ¿Nee ntu ka'an o ni ña te tsixe'e ña kō nté kui vāntiñi ntu o ntóo ō i'a? —ka'an ña.

⁴¹ Dā kúvi ka'an ñá ne, nantáka ña ñā'a san, kunú'u ña.

20

Dā itúvi Pablu ñuú Macedonia ni ñuú Grecia

¹ Dā intóo kadin ña'a sán e dóo itsu'un ña ne, Pablú ne, kāna ña ña kuínti'xe i san é kué'e ña ña itsi. Kidáā né, nānume ta'an ña ne, dā ntíi ña, kue'en ña ñuú Macedonia.

² Dā mí'i ká ñuu mí kaika ña ne, dōo kaka'an ñá ni ñā'a san vata koo é kī nima ña. Kidáā ne, xée ña ñuú Grecia.

³ Uni xóo katúvi ña ikān. Kidáā né, ntío ña é ku'un ña tun ntóo ka'nu é nū'u ñá ñuú Síria dá kūtuni ña tsí ntántukū nuu iní ña Israeé san. Dukuān ne, ntíko koō ñá itsi ñuú Macedonia, kunú'u ña.

⁴ Titín kudii ña'a kue'en ni'i ñá di. Kue'en ní'i ña Sopater, i'xá Piru, ña ñuú Berea; ni

Arīstarcu ni Ségundu, ña ñuú Tesalonica; nī Gáyu, ña ñuú Derbe; ni Timōteu; ni Tīquicu ni Trófigu, ña ñuú Asia.

⁵ Odo nuū ñá, kue'en ña ñuú Troa ne, ikān intétu ña ntí.

⁶ Ntí'í ne, dā inú kava viko é ntaé'xi ña tañú'u dukuān ne, ntíi ntí ñuú Filipu. Ntú'u ntí tun ntōo, kué'en ntí. Dā kúvi ū'un ntúvi ne, xeé ntí, nāni'i ta'an ntí ña ñuú Troa. Ikān ne, uun vité intóo ntí.

Dā itúvi Pablu ñuú Troa

⁷ Kuaá sabadu náaká nuu ntíi ntíi ntí é nakatsin dava ntí tañú'u, vatā o dé kú've Tó'o ko Jesūcristu. Pablú ne, kuan tsí ó kaka'an ntódo ká ña dá ku davā ñuú, tsí ntaka ñá tevāa san.

⁸ Kué'e ñu'u ka'xi iní vi'i nínu kān mí náaká nuu ntí.

⁹ Uun natíi, ná nani Eūticu ne, ntéku na ventana kan. Dā dóo na'a kaka'án Pablú ne, xée nā ma'na ne, uun ito tsi kídí na. Kidáa ne, kó'xo na un tsi nte ñú'u kān. Tsí vi'i sán ne, úni ōdo ntí'i ta'an. Dā ínaki'í ña na ne, e xí'i nā.

¹⁰ Pablú ne, nūu ña mí tuví na ne, katavi ntódo ña na, nánume ña na ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Ñá ku dē kuení nto. ¡Kantíto na! —ka'an ña.

¹¹ Kidáa ne, kúxēe xtúku Pablu má vi'i nínu kān ne, dā nákatsin dava ña tañú'u san, da e'xí ña ne, dá kakā'an ntódo xtuku ña un tsi da nté tuví. Da kidáa ntáka ña, kunú'u ña.

¹² Ña'a sán ne, kunu'u ní'i ña natíi san, ntúka'nu iní ña tsí kantíto na.

Dā ntáka ña ñuú Troa, kué'en ña ñuú Miletu

¹³ Ntí'í ne, odo nūú ntí, naku'ún ntí tun ntōo, ñé'ē ntí ñuú Asuun. Pablú ne, dī'ín ña kaika ña. Nakunúu ña tun ntóo san té xee ña, ká'an ña.

¹⁴ Nāni'i ta'án ntí ña ñuú Asuún ne, ikān nakú'un dadíi ntí ni ña tun ntóo san, dá kué'én ntí ni ña ñuú Mitilene.

¹⁵ Tévaá san ntíi ntí, kue'én ntí, ído ntúú ntí ñuú Quio. Tévaá xtuku ne, xée ntí ñuú Samu. Íntōo da'na ntí ñuú Trogiliu ne, dá tevāa xeé ntí ñuú Miletu.

¹⁶ Ntio Pablu é kuído ntúu ña ñuú Efesu váta koo é ña kukuíi ña ñuú Asiā, tsí ntio ña é kantí'i xee ña ñuú Jerusaleen, váta koo é kutuví ña te kúvi viko é kaka'an ñá Israee é viko é kanakué'e ña sintiá'vi iña é tāta.

Dá kakā'an ntódo Pablu ni ñátā, ña ñuú Efesu

¹⁷ Dā xeé ntí ñuú Miletú ne, taxnūú Pablu tú'ún é kī'xi ntíi ntíi ñata, ña odo nūú iña ña kuínti'xe i ñuú Efesu.

¹⁸ Dā xee ñátā sán ne, kaka'án Pablu ni ña: —Ini nto nté ō dé u é tuví u ni ntō nté ntúvi dá xee ú ñuu Ásia ā.

¹⁹ Tsí kuenta iña Xúva kō kade tsiñu u. Nā te ká'nu ncho vií u. Ini nto nté kaa ntute nūú ko éti ú kuenta iña ntó ne, nté ō ntó'o kó nta'a ña Israee san dā ntúku nuu iní ña nté koo vií ña nī ko.

²⁰ Nā te ni dē víni u é ká'án u ni ntō nee ntí'i ntí'i é kántio é kūtuni nto. Tsí kanakuā'á u nto mé'ñū ña'a ne, nú vi'i mii nto nakuā'á u nto di.

²¹ Dadíi tsi kaka'án u ni ñā'a, te ñá Israee, te ña é ña te ña Israee ñá ne, na xtuví mii ña é kīni kaá ne, na vií ña é vā'a. Kaka'án u ni ña te kuínti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu.

²² Vi'a ve ne, da mií é kī'ín u ñuú Jerusaleen, kaká'an Espíritū Sántu nī ko. Ntē ñá iní u nté koo kuví ko íkan tē xee u.

²³ Dīvi tsí é dā mí'i ká ñuú kañe'é u ne, kata'xi Espíritū Sántū é kūtuní ko tsí da mií é ntō'o kó, da mií é xnuu kutu ñá kó vi'i utun te xeé u ñuú Jerusaleen.

²⁴ Ntá tsi ñá té ini kuān té kuví u, te kāda ntāa ú tsiñu e tá'xi Tó'o ko Jēsuu é víi u: divi tsi tsiñu ko é kaka'an ntódo u tú'ún va'á iña Xuva ko e dóo kakuinima ñá kō.

²⁵ Dīvi ntō ne, é kaka'an ntódo ú ni nto iña Xuva ko, nté koo kuntoo o ntā'a ñá ne, iní u tsí ña kiní ka nto kó ñuxiví a.

²⁶ Dukuān ne, kini vá'a nto é kaka'án u ni ntō, tsí nté uun nto ña kuví ká'an nto te ña ni de ntāa ú iña nto.

²⁷ Tsí ña te ni dé víni kue'én u é ká'án u ni ntō é un ntí'í é kaka'an Xúva kō.

²⁸ Kuenta tsí vií ntō kúñu nto ni ūn ntíi ntíi ña kuínti'xe i san é tá'xi Espíritū Sántū é divi nto kodo nuū ntó iña ña. Vií nto vatā ó de paxtu é kade ña kuenta á le'ntu ña. Kuenta tsí vií nto un ntíi ntíi ña kuínti'xe i Tó'o kō san, tsí niñi míi ña éti ña kuenta iña ña dá xi'i ña.

²⁹ Iní u tsí rkontuvi dá ntaka ú ne, ki'xi ña'a é nakutsu'un ña nto, vata tsí ó de xteé, kiti diin, é ña te kántuntá'ví ini ti a le'ntú san.

³⁰ Iō ñá'a iña ntó di ne, kuān koo vií ña di. Tsí ka'an ñá dovete é ntio ña é kintikin ña kuínti'xe i sán ña.

³¹ Kuenta tsí vií nto é ña kani nta'ví ña nto. Nā ku kúnáa iní ntó tsí xu'ú ne, uni

kuía katúvi u, nakuá'a ú nto nte ntúvi nte níñu ne, ñá te un siin ntute nūú ko éti ú kuenta iña ntó xe un xé un ntó.

³² Vi'a ve né, kuntoo ni'i nto Xuva kō. Kuntoo ni'i nto tū'un va'á san é kākā'an ñá di. Tsi dóo kaidiá'vi tū'un Xuva kō é kūtú've nto, vata koo é nī'i nto é vā'a é kāduku ntée i'xá Xuva kō, vata koo é dadii kuve ta'an nto ni ūn ntii ñá é nakaxnúu Xuva kō é kūvi i'xá mii ñá.

³³ Xu'ú ne, ñá tē ni ntío ko nee iña, ō diu'ún ne, ō doo vá'a iña ñá'a.

³⁴ Ini nto tsí mii ú dé tsiñu ú vata koo é nī'i ko nee iña é ntío kó, nee iña é ntío ñá ntii ni'i ú di.

³⁵ Dukuan tsí o dé u vata koo é nañē'é u nto nté koo vii nto. Tsí te kuan kōo ne, kuvi xntii o ta'an kōo nee é kataan núu ñá. Tsí naka'an ko tū'un é kākā'an Tó'o ko Jēsuú ne: “Dií dií ka dīni ñá kaxe'é san é ñá kanakí'i san”, ka'an ñá. —Sá'a ka'án Pablu ni ñá.

³⁶ Dā kúvi ka'an ñá ne, ínchiti ñá, kaka'an ntá'ví ñá ni ñatā san.

³⁷ Eku ntii ñá. Kidáā né, nanume ta'an ñá ni Pablu, e'xí ñá xu'u ñá.

³⁸ Dōo u'vi kúvi ñá tsí kaka'an ñá tsí ñá kiní ka ñá ñá. Kidáā ne, kue'en ní'i ñá Pablu un tsi nte mi túvi tun ntóo san.

21

Dá kuē'en Pablu ñuú Jerusaleen

¹ Dā tsóo mii tā'an ntí ni ñatā, ñá ñuú Efesú san ne, nakú'ún ntí iní tun ntóo san é kī'in ntí. Kue'en ntáa ntí ñuu é naní Koo. Uun ká tuku ntuvi xéé ntí ñuú Ródā ne, da xeé ntí ñuú Patara.

² Ikān nāni'í ntí uun tun ntóo é kī'in ñuú Fenicia. Nū'ū ntí tun ntóo san, kue'én ntí.

³ Dā kii ditó ntí ñuú Chipré ne, ido ntúu ntí diñi datsin ntí ne, dá kuē'én ka ntí ñuú Siria. Dā xeé ntí ñuú Tirú ne, ikān itúvi da'na tun ntóo san vata koo é natavā ñá xidō san.

⁴ Ikān nāni'í ntí ñá kuínti'xe i Jesuú ne, dadii intóo ntí ni ñá ūun vite. Un ntii ñá ntáka'an ñá ni Pablu:

—Ñá ku ñe'ē ntó ñuú Jerusaleen —ka'an ñá.

Tsi é xe'e Espiritū Sántū san kútuni ñá te dóo nto'o Pablu te kī'in ñá ikān.

⁵ Ntá tsi da xee tá'an ntuvi ne, ntii ntí, kue'én ntí. Íntēka itsi un ntii ntii ñá'a sán ntí ni ñadi'í ñá ni i'xá ñá, íntēka ñá ntí nte dīni ñuú kán. Dā xeé ntí ni ñá diñi ntute ñu'u kán ne, ntánchiti ntí, ntáka'an ntá'ví ntí.

⁶ Kidáā né, nānume ta'an ntí ni ñá. Dā náku'ún ntí iní tun ntóo san ne, kúnū'ú ñá'a san.

⁷ Ntii ntí ñuú Tiru, kué'en ntí ñuú Tolemaida. Ikān ixkoto ní'ni ntí ení kō, ñá kuínti'xe i san. Uun ñuú kantóo ntí ni ñá.

⁸ Dá tevāá ne, ntii ntí, kue'én ntí ñuú Cesarea. Ikān ñe'é ntí nú vi'i Fēlipe, ñá kaka'an ntódo tū'ún va'á san. Divi ñá é nakaxnúu ñá da nakaxnúu ñá u'xe ñá'a, ñá é xntii san.

⁹ Ío kīmi dióko ñá, ta'nú ñá ni tánta'a, ta'nu ntáka'an náa Xuva ko.

¹⁰ Dā kú titín ntuvi ntoo ntí ikān ne, xée uun ñatii, ñá vé'xi ñuú Judea, ñá nani Ágabū. Ñá ka'án naa Xuva ko ñá di, tsí kaxe'e Xuva ko kútuni ñá nté koo kuvi.

¹¹ Dā xee ñá mí ntoo ntí ne, kī'i ñá nguenuu í'xi Pablu, ki'ní nuu ñá nta'a ñá ni dī'in ñá, kaka'an ñá:

—Kaka'án Espiritū Sántū tsí kuān koo kuvi tó'o nguenuu sá'a, tsí ñá Israee, ñá ntoo ñuú Jerusaleén ne, kuān koo ki'ní ñá ñá ne, dá ntāda ñá ñá kuenta ntá'a ñá'a, ñá é ñá te ñá Israee —ka'an ñá.

¹² Dā téku ntí é kākā'an ñá ne, un ntii ntii ntí ni ñá ntoo ikān ne, ntáka'án ntí ni Pablu:

—Vií nto da xe'e, ñá ku ñe'ē ntó ñuú Jerusaleen —ka'án ntí.

¹³ Ntá tsi Pablú ne, kaka'an ñá:

—¿Nté kui dóo ntánti'i iní nto kuenta iña ko? Tsí dóo u'vi kúvi ko é kuān ó ntáka'an nto. Vevii ntiká nimá ko. Xu'ú ne, é iō tu've ko. Ñá té ini, kuān té koo kútu u, kuān té kuvi u ñuú Jerusaleen kuénta iña Tó'o ko Jēsuu —ka'an ñá.

¹⁴ Dā ñá ni kuvi vií ntí ni ñá ne, ñá ni ká'án ka ntí. Mii tsí é kākā'án ntí:

—Nā kuvi nee iña é ntío Xuva ko —ka'án ntí.

¹⁵ Kidáā ne, natsoo vá'a ntí iña ntí, dá kúntáa ntí ni Pablu ñuú Jerusaleen.

¹⁶ Dadii kue'én ntí ni ñá kuínti'xe i, ñá vé'xi ñuú Cesarea. Kue'en ní'i ñá ntí nú vi'i mí kúntōo ntí, vi'i ñatii, ñá vé'xi ñuú Chipre, ñá nani Nāsuun. Divi ñá ne, nté ntúvi dī'na kuínti'xe ñá Jesuu.

Dá kuē'en Pablu, kúoto ní'ni ñá Jacóbo

¹⁷ Un ntii ntii ta'an ko, ñá kuínti'xe i sán ne, dōo diní ñá dá xeé ntí ñuú Jerusaleen. Dōo vá'a o dé ñá ni ntí.

¹⁸ Dā kúvi uvi ntúvi ntoo ntí ne, ñe'ē ntí ni Pablu, ixkoto ní'ni ntí Jacóbo. Ikān ntoo ntii ntii ñá, ñá odo nūú san di.

19 Pablú ne, kaka'an ñá ni ñā ntiusi ne, dá kantaa ña ni ñā é un ntí'í é xe'é Xuva kō e kúvi idé ña mé'ñū ña é ña te ña Israee.

20 Dā téku ña é kākā'án Pablú ne, dōo ntákaku ni'i ña Xuva kō. Kidáā ne, kaka'an ñá nī Pablu:

—Ini ntó, eni, tsí ña te nté kaa miil ta'an ko ña Israee é kuínti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu. Un ntí'í ntí'í ñá ne, ntáka'an ñá tsi da mií é kāda ntaa o lei é xtúví Muisee.

21 Tsí e téku ña tsí ña ntō né, kanakuā'a nto ña Israee é ntoo xio ñuu é ña kantío é kāda ntaa ña lei é xtúví Muisee, é ña kantío é ká'nté ña kúñū é ixi l'xá ña ne, é ña kantío é vii ñá vata xkoó ini o ñi.

22 Vi'a ve ne, ¿nté ntu koo vii o ve? Tsí da mií é nataká nuu ña tē kútuni ñá tsi é xeé nto.

23 Sá'a vii nto: I'á ntoo kimi ñátí, ña é xe'é xu'u i Xuva kō tsí iō é vii ña.

24 Kuē'en ní'i nto ñátí sa'a é dadí ntun-too nto ni ña nta'a Xuva kō. Xntii nto ña nēe kataan núu ña ñi, vata koo é kúvi kuntí'í ña. Dukuān koo kútuni ntí'í ntí'í ña'a san tsí ñá tē nuu é ntaā i é ntáka'an ñá iña nto.

25 Kutuni ñá tsí ña ntō ne, kade ntaa ntí'í nto lei san. Ña kuínti'xe i san, ña é ña te ña Israee ne, e táxnūu ntí'í tutú nta'a ña te mií tsí sá'á é ña kuvi vii ña: ñá ká'xi ñá kúñū é xntáa ntéé ña'a san nú nāa ña; ñá ká'xi ñá ñiñi kítí; ñá ká'xi ñá kúñū kítí é kué'ne; ñá vii ña é kini kaa ni ñadí'í tá'an ña. Sá'a tsi kākā'án nti ni ñá é ña vii ña —ka'an ñátā san ní Pablu.

Dā tñn ña Pablu má ūkún ña Israee san

26 Kidáā ne, kue'en ní'i Pablu kimi ñá'a, ñatí san. Utén san ne, dadí ntúntoo ña ni ña ntá'a Xúva kō ne, da k'í'vi ña ini ukún ka'nu é kué'é ña kútuni dutú san nté kaa ntuví da nte te kuvi ntúntoo ña, tsí da kidáa ká'mi ña kítí nú nāa kan é kué'é ña doméni iña Xuva ko.

27 Ntá tsi dá dokó sa xee tá'an u'xe ntúvi ne, ña Israee, ña vé'xi ñuu Ásiā né, dá ini ña tuví Pablu má ūkún kán ne, nákutsu'un ña ūn ntí'í ntí'í ña'a san. Tñn ña Pablú ne,

28 koó da vāntiñi ña, ntáka'an ña:

—jō né, ña Israee, xntii ntō nti! Ña sá'á ne, ña ña'á é kaika ña dá kaní'í ñūxivi, kanakuá'a ña ña'á é ká'an ntéé ña ko, xo'o ña Israee. Kaka'an ntéé ña lei Muíseé ne, ñá te kaiko ñu'u ña xūkún sa'a. Veví ne, ntí'í ni'i ñā ña é ña te ña Israee, kakí'vi ni'i ña ña má ūkún a ne, ntáde dentu ña xūkún sa'a e dōo kuíko —ka'an ña.

29 Sá'á ntáka'an ña, tsí nté vi'i ini ña é ntí'í ni'i Pablu ūn ñatí, ña vé'xi ñuu Efesu, ña nani Trōfímú ne, te k'í'vi ni'i ña ña ini ukún ka'nu kán, kuini ña.

30 Dōo ntaítsu'un ña'a san da kaní'í ñūú san. Un ntí'í ntí'í ña'a san ne, koó dá ntáxkainu ña, vé'xi ña. Tñn ña Pablu, ntáñū'u ña ña, nátavā ñá ña má ūkún kan ne, dá nákadí kutu ña xi'i ūkún san.

31 Veví tsi ka'ní ña Pablu dá xee tú'un ntá'a tó'o sntadun ñuu Roma tsí dōo ntaítsu'un ña'a san da kaní'í ñūú Jerusalem.

32 Ura tsí i kána ña sntadun san ni ña odo nūu iña ñá ne, koó dá ntáxkainu ña, xee ña mi náta'á nuu ña'a san. Dā ini ña'a san tsí e xee tó'o sntadun san ni ūn ntí'í ntí'í sntadun san ne, tēé da'na ña e ntaé'ni ña Pablu.

33 Kidáā ne, xée ētsin tó'o sntadun san, tñn ña Pablú ne, kaka'an ña é kōo kútu ña ūvi kádena. Da kidáā tsíxe'e ña xōo ñá'a ña ne, nté o dé ña.

34 Ntá tsi koó da vāntiñi ñá'a san, ntákachu'u ña ne, é tūku e túku nuu i ntáka'an ña. Ntē ña ni kuvi tekú tó'o sntadun san é ntáka'an ña. Dukuān ne, kaka'an ña é k'í'ñ ni'i ñá Pablu mí ntoo sntadun san.

35 Dā xee ētsin ña nú rkuei kán ne, da mií é intéku doko sntadun san Pablu, tsí dōo ntákudiin ñá'a san.

36 Ntántikin ntí'í ntí'í ña'a san ña, ntákachu'u ña:

—jKa'ní nto ña! —ka'an ña.

Dá kakā'án Pablu ni ñá'a san, kanadá'an ña kúñū ña

37 Dā dá vé kukí'vi ña ni ñā iní i mí ntoo sntadun san ne, kaka'án Pablu ni tó'o sntadun san:

—Iō nuu i é ká'án u ni ntō —ka'an ña.

—¿Vá kakā'an ntún tú'ūn griegu? —ka'an tó'o sntadun san—.

38 ¿Ñā ntu te dívín é ña ñuu Egítō, ña e dōo nakutsú'un ña'a sán kidáā é vii ñá du'xen iña ña tsiñu ka'nu i, ña é nteka kimi míl ña ña dú'xen san má kú'u kan? —ka'an ñá, tsíxe'e ñā.

39 —jÑā'á ni san! —ka'án Pablu—. Xu'ú ne, ña Israee u. Vé'xi u ñuu Tarsu, ñuu é káduku ntéé ñuu Cilicia, é ña te ñuu lu'nti. Vií nto da xe'e, ta'xi kudii nto itsi é ká'án u ni ñá'a san —ka'an ña.

40 —Ká'an kán ní —ka'an tó'o sntadun san.

Kidáā ne, ntí'í Pablu nú rkuei kan, kade ña ntá'a ña tē diin diin tsi kuntōo kadin ña'a san. Dā intōo kadin ña ne, eni ntu'ū Pablu kaká'an ñá ni ñā tú'ūn hebreu:

22

1 —Un nti'i kuē'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu ntó, kini nto é kaka'án u ni ntó é kanada'án ú kúñū ko —ka'án Pablu.

2 Dā téku ña'a san tsí tú'ün hebreu kaká'an ña ne, diin diin tsi kantóo ña. Pablú ne, kaka'an ña:

3 —Xu'ú ne, ña Israeé u. Tsí kaku ú ñuú Tarsu é káduku ntée ñuú Cilicia, ntá tsi é'nu ú ñuú Jerusaleen. I'a nakua'á u nta'a mastru Gámaliee. Kútú'vē kó un nti'i vatā ó kaka'an lei e xtúví ñata kō, ña intóo di'na. Xu'ú ne, ñā kue'én ini ko dé ntaa u é un nti'í é kaka'an Xúva kō, vata tsí ó ntáde ntí ntí ntó vevii.

4 Ixntíkīn ú ña kuínti'xe i Jesuú san ne, ntuku kuí'í u ña, e ntío ko é kúví nti'i ña. Ixtīn ú ña, te tíí, te ñadi'í ñá, e tsú'un kutū ú ña vi'í utun kān.

5 Iní dutu ñá odo nūú ni ūn ntí ntí ña tsiñu i san tsí nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntó. Tsí ñā ñā tá'xi ña tutu é kī'in ní'í ú ñā ñā Israeé, ñā ntoo ñuú Damascu. Ikān ñē'é u ínantukū ú ña kuínti'xe i san e kī'in ní'í u ña ñuú Jerusaleen vata koo é ní'í ña é ntó'o ña.

Dá kantāa Pablu ni ña nté o kúvi da kuínti'xe ña

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

6 'Dá nūu ú itsi kān é dokó sa xee ú ñuú Damascú ne, dā ká'ñu ntuvi ne, dā nēní ko xi'í nuu ñu'u ntíkō diñi ko, ñu'u é dóo kaxi'í nuu é vē'xí e dukún kān.

7 Uun ito tsi nantúvē ú ñu'u kān. Kidáā téku kó tatsin é kaka'an ní ko: “Saulū, Saulū, ¿nté kui kantukun kui'in ntún ko?”, ka'an tátsin san.

8 Kidáā ne, tsixe'e u: “¿Xoó ña'a ntu nto, Tó'o?”, ka'án u. Dīvi ña ne, kaka'an ña: “Xu'ú ne, Jesuu, ñā ñuú Nazareé u. Dīvi u é kantukun kuí'ín ko”, ka'an ñā nī ko.

9 Ña ntí ni'í u ne, dā kúdu'va ña dá ini ña tsí kaxi'í nuu, ntá tsi ña ni tekú ña tatsin é kaka'an ní ko.

10 Xu'ú ne, kaka'án u: “¿Neé ntu ntio nto é víi u ve, Tó'o ko?”, ka'án u. Kidáā kaka'an Tó'o ko nī kó: “Nakuntísin ve. Kue'ēn kán ñuú Damascu. Ikañ tā'xi ñā kutuni o un nti'í nté o kukú've tsiñu é viin”, ka'an ña.

11 Xu'ú ne, kukuáa u da xi'í nuu ñu'ú san. Dukuān né, ña ntí ni'í u ne, ntáñū'u ña ko, ixntéka ña kó ñuú Damascu.

12 'Ikān tuví uun ñatīi, ñā nani Anānia, ñā e dóo kade ntaa lei Muísee. Un ntí ntí ña Israeé, ñā ntoo ñuú Damascú ne, dōo vá'a ka'an ñā ña ña.

13 Xée ña, ntítsí ña diñi kó ne, kaka'an ñā nī kó: “Ó eni Saúlu, na nāxi'í nuu nto”, ka'an ña. Ura tsí i naxi'í nuú ko ne, kakuví kainí u ña.

14 Kidáā ne, kaka'an ñā nī kó: “Xuva kō, ña é inúu ini ñata kō ne, nté ntúvi di'na é nakaxnúu ña nto é kūtuni nto nee ñā é ntio ña, é kinī ntó I'xá ña, ña e dóo va'a, é tekū ntó tatsin ñā di.

15 Tsí ntaa nto ni ña'a un nti'í é ini nto; ká'an nti'í nto ni ñā é un nti'í e téku nto é kaka'an Xúva ko ni ntó.

16 Vi'a ve ne, ñā ku kukuí ka nto. Kue'ēn ntó, kukutsí ntute nto. Nakate nto kuétsi ntó, kaku ni'í nto dīví Jesuu”, ka'an ñā nī ko.

Dá kantāa Pablu nté o táxnuu Xuva ko ñā é kī'in ña, kīka'an ntódo ña nī ña é ña te ña Israeé

17 'Dā ntíko kōo u, naxee ú Jerusaleén a ne, ñē'e ú, ixka'an ntá'ví u má ūkún ka'nu kān. Kidáā ne, vata kúvi é nakuení u,

18 iní u Tó'o ko Jēsuu, kaka'an ñā nī kó: “Kantí'í sá kuē'en. Ntakan ñuú Jerusaleén ve, tsí ña ntoo i'a ne, ñā kuínti'xe ña é kaka'an kuenta ñā ko”, ka'an ña.

19 Ne, kaka'án u ni ñā: “Xuvā kó, é ini ntí ntí ña'a san nté o dé u é ñē'é u má ūkún kān, e íxtīn ú ña kuínti'xe i nto. Tsi dóo naká'xi va'á u ña ne, da tsú'un kutū ú ña vi'í utun kān.

20 Ntitsi dító u da xe'é xuu ña'a san Ésteba, ñā kaka'an ntódo tú'un ntó. Tsi kúdadī ko é ka'nī ñā ña ne, xu'u ito ú doo ña ntáxe'é xuu ña”, ka'án u ni ñā.

21 Ntá tsi kaka'an xtúku Tó'o ko nī ko: “Kue'ēn kán ni, tsí taxnúu ú o e dóo ika kī'in. Tsí kī'in mí ntoo ña'a, ña é ña te ña Israeé”, ka'an ñā nī ko —ka'án Pablu.

Dā itúvi Pablu nta'a tó'o sntadún san

22 Ntāini ña'a san é kaka'án Pablu da nté kaka'an ña tsí kī'in ña mí ntoo ña'a, ña é ña te ña Israeé. Kidáā né, eni ntu'u ñā ntákachu'u ña:

—¡Ka'ní nto ña! ¡Ña kúvī ká kutuvī ñā ñuxiví a! —ka'an ña.

23 Kuan tsí ó de ña'a san, ntákachu'u ña ne, ntántata ntaā ñā du'nu ña, ntánantavā ña xáka di. Ña ni ntío ña kuntōo kadin ña.

24 Dukuān ne, kaka'an tó'o sntadún san é naki'vī ñā Pablu iní i mí ntoo sntadún san ne, dā naká'xi va'a ñā ña da nté koo e ntíka ña xu'u ña. Tsí ntio ña é kūtuni ña nté kuān nte ntákudiin ña'á san ni ñā.

²⁵ Ntá tsi da kí'ni ña Pablu é nakā'xí va'a ñá ña ne, katsixe'e Pablu sntadun ñá odo nūu san, tsí ikan tsí ntitsí ña:

—¿Ñā ntu te dóo xii kaa te nakā'xí va'a ntó ko é ña ñuú Romá u? Ntē vata kuntekú kū've'í ñá ko —ka'an ña.

²⁶ Sntadun ñá odo nūu san ne, dā téku ña é kākā'án Pablú ne, kué'en ña, kūkoto ña tó'o ñā, kaka'an ña:

—¿Nté koo víi nto ña tsikan? Tsí ña ñuú Roma ña —ka'an ña.

²⁷ Kidáā ne, kué'en tó'o sntadún san mí tuví Pablu, tsíxe'e ñā:

—¿Nuu é ntaā ntú i é ña ñuú Roma nto? —ka'an ña.

—Nuu é ntaā i —ka'án Pablu.

²⁸ —Diví ú ne, dōo kue'é diu'un nantí'i u é víi u ña ñuú Roma —ka'an tó'o sntadún san. Pablú ne, kaka'an ña:

—Ntá tsi diví ú ne, dukuān ña ñuú Romá u nté dā káku u —ka'an ña.

²⁹ Kidáā né, kīi nteé xio ta'an sntadun, ña é dā vé naká'xi vā'á Pablu, xtuví mii ña ña. Tō'ó sntadún san ne, ú'vī ña da kūtuni ña tsí ña ñuú Roma ña, tsí diví ñā é kākā'an ña é kōo kútu ñā.

Kaka'án Pablu ni ñáta ña odo nūu iña ñá Israeé

³⁰ Tō'ó sntadún san ne, ntío ña kutuni ña nté kui ntátsi'i kuetsi ntí'xe ña Israeé san Pablú ne, utén san ne, nántii nūu ña kadena é kánú'ni Pablu. Kidáā né, kāna ña ñá odo nūu iña dutu ñá Israeé ni ñáta ña odo nūu, é víi ñá junta, da nátavā ñá Pablu, kue'en ní'i ña ña mé'ñū junta.

23

¹ Pablú ne, ito ña ña'a san mé'ñū juntá ne, kaka'an ña:

—Éní, nté ntūvi da káku ú un tsi nté vevii ne, kade ntaá u é kākā'an Xúva kō. Ñá kākutuní ko te kīni kaa é kade u —ka'an ña.

² Kidáā ne, tó'o dutu, ñá nani Anāniá ne, kaka'an ñá ñi ña ntáñi étsin san é kátú nuu ña xu'u Pablu.

³ Pablú ne, kaka'an ña:

—¡Kuān koo víi Xuva ko ni o, xō'on é kāden uvi nuu i! ¿Nté kui i'a tuvín kaxntékún kū'ven iñá ko vatā ó kaka'an leí san ne, xō'on ne, kaidon ntítan leí san é kākā'an te ka'ní ña ko? —ka'an ña.

⁴ Ña ntáñi étsin sán ne, ntáka'an ñá ñi Pablu:

—¿Ñā káu'vī ntú o te dóo kini o kākā'an ni tó'o dutu Xúva kō? —ka'an ña.

⁵ —Éní, ñá ni íni u te tó'o dutu ña. Tsí uve na'ā Tú'un Xuva kō é ña kuvi ka'an kíni o iña ñá odo nūu ñuu ko —ka'an ña.

⁶ Kidáā né, kūtuní Pablu tsí dava ña ntáde juntá san ne, ntántikin ñá nchu'ún ña saduceu; dava ña ne, ntántikin ñá nchu'ún ña fariseu. Ne, un ntii tsi kākā'an ña:

—Éní, xu'ú ne, ña fariseú u, tsí ña fariseu úvā kó di. Diví tsi nuu í é ntáxntékú ku've ntó iñá ko vevii. Tsí kakuinti'xe ko tsí ntoto xtúku o tē xí'i o —ka'an ña.

⁷ Du'va o ka'an ñá ne, ura tsí i eni ntu'ū ña fariseú san ntánaa nūu ña ñi ña saduceú san. Uun ito tsi te'nte nūu juntá san.

⁸ Tsí ña saduceú san ne, ñá ntákuinti'xe ña te ntoto xtuku o tē xí'i ó, ntē ña ntákuinti'xe ña te ío ánjē. Ntē ña ntákuinti'xe ña te ío nima ko. Ntá tsi ña fariseú san ne, ntákuinti'xe ña é un ntí'i nuu i sá'a.

⁹ Uun tsi vāntiñi ña'a san, ntánaa nūu ña. Ío mastro lei ñá fariseú ne, nākuiñi ña, ntánantiko koō ña é ntáka'an ña saduceú san, ntáka'an ña:

—Ñatí sa'á ne, ña túvi nee nuu i ni idé ña. Te kākā'an ntí'xe ánje ni ña ne, ña kúvi naa nūu o ni Xuva kō —ka'an ña.

¹⁰ Uun ito tsi kúdiin kué'en ña'a san, ntánaa nūu ña. Tō'ó sntadún san ne, ú'vī ñá te ní'i kui'i Pablu. Dukuān ne, táxnūu ña sntadún san é kūnatáva ña Pablu mé'ñū juntá san ne, da ntíxnteka ña ña, nakunuu vá'a ña iní i mí ntoo sntadún kán.

¹¹ Kuáa utén san ne, ntitsí Tó'o ko Jesūcristu díñi Pablu, kaká'an ñá ni ña:

—Ñá ku dē kuení o, Pablu, tsí kuan tsí koo ka'an kuénta iñá ko ñuú Roma váta tsí ó é kākā'an kuénta iñá ko ñuú Jerusaleén a —ka'an ña.

Da ntántukū nuu iní ña Israeé san nté koo ka'ní ña Pablu

¹² Tévaá san ne, uun tīñ ña Israeé san nátee ta'an ña xu'u ña, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Pablu, ntáka'an ña:

—Xo'ō ne, ña ko'o o, ña ká'xi o tē ña ká'ni o Pablu. Na ta'xi Xuva kō é nto'o ko tē ña kuan koo víi o —ka'an ña.

¹³ Ñá te da ūvi díko ñatí, ñá xe'é xu'u i é kuān koo víi ña.

¹⁴ Kué'en ña, kūkoto ña tó'o dutu ni ñátā san, ntáka'an ña:

—Ntí'i ne, e xé'ē ntí xu'u ntí é ña ka'xí kue'én ntí da nté kúví ka'ní ntí Pablu.

¹⁵ Diví nto ni ūn ntí'í ntí'í ñatā, ña ntáde juntá san ne, kákan nto ntá'a tó'o sntadun te tevāa nāntixnteka ña Pablu mé'ñū juntá

san vata koo é tsixe'ē ká nto ña. Ntá tsi ntí'í ne, koo tú've nti é kā'ní nti ña ítsi kán di'na dá xē ña mí ntoo nto —ka'an ña.

¹⁶ Ntá tsi téku a kuetsi Pablu é ntáka'an ña nté koo víí ña. Kidáa ne, kué'en na ví'i mí ntoo sntadún san, xé'e nā é kūtuní Pablu tsí ntántukū nuu iní ña Israeé san nté koo ka'ní ña ña.

¹⁷ Pablú ne, kāna ña sntadun ñá odo nūu, kaka'an ña:

—Kuē'en ni'i nto ná kudií sa ntā'a tó'o ntō, tsi ío é kā'an ná ni ña —ka'an ña.

¹⁸ Kue'en ní'i ña na mí tuví tó'ō sntadún san, kaka'an ña:

—Ñá nuu kutū, ñá naní Pablú ne, kāna ña kó, kaka'an ñá tē kí'in ni'í u na kudií sa mí tuví nto, tsi ío nuu i é kā'an ná ni ntō —ka'an ña.

¹⁹ Tō'ó sntadún san ne, írkāa ña nta'a na, kué'en xio ña ni nā né, katsixe'e ña:

—¿Neé ntu ncho ka'an ní ko? —ka'an ña.

²⁰ Ne, kaka'an na:

—Ña Israeé ne, é xiō ntaa iní ña é kakān ñá nta'a nto te kīntéka nto Pablu tevāa mé'ñū junta san é tsixe'ē ká ña ña.

²¹ Ntá tsi ña ku kuintí'xe nto é ntáka'an ña, tsí ña te nuu é ntaā i. Tsí ña te da uvi díko ña'a ñatí ntánti'u ñá itsi kán. É xē'é ña xu'u ña nta'a Xuva kō tsí ña kó'o, ña ká'xi ña da nté kúví ka'ní ña Pablu. Vevíí ne, da mii tsí e ntántétu ña nté koo ka'an nto —ka'an na.

²² Kidáa ne, nantíi tó'ō sntadún san na, kúnū'ú na ne, kaka'an ñá ni nā:

—Ñá ku kā'an ni ña'a te kaká'an ní ko —ka'an ña.

Dā ntáda ña Pablu kuénta ntá'a ña tsiñu ka'nu i Feli

²³ Kidáa né, kāna tó'ō sntadún san uvi ña'á sntadun ñá odo nūu, kaka'an ñá ni ña:

—Nākoo tú'vē ntó uvi sientú sntadun, ni ūni díko u'xi sntadun, ñá ntántodó idu, ni ūví sientu ñá odō kaa, tsí kaeku ñn níñu ve kí'in ntó ni ña ñūú Cesarea.

²⁴ Nākoo tú'vē ntó idú dí é kuntékú Pablu, vata koo é vā'á koo xee ñá nta'a ña tsiñu ka'nu i Feli —ka'an ña.

²⁵ Kidáa ne, de vá'a ña tutú táxnūu ña nta'a ña tsiñu ka'nu i san, kaka'an ña:

²⁶ “Xu'ú, Claudiu Lisia, táxnūú u ntiusi nto.

²⁷ Sá'a tsí é kā'án u ni ntō: Tsí ña Israeé san ne, é ññ ña ña sá'a é ncho ka'ní ña ña. Ntá tsi dá kutuní ko tsí ña ñūú Roma ñá ne, ñé'ē ú ni sntadún ko é nakákú ntí ña.

²⁸ Ntio kó kutuní ko nee núu i é ntátsi'i kuétsi ña ña. Dukuān ne, ñe'e ní'í ú ña mé'ñū junta ña ñá Israeé san.

²⁹ Ntá tsi kūdii ña lei ña mii ña é ntátsi'i kuétsi ña ña. Ña túvi nēe nuu i é kā'ní o ñá. Ntē ña tuví nee nuu i é kunuu kutu ña.

³⁰ Ntá tsi é kūtuní ko tsí ña Israeé san ne, ntántukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña ña. Dukuān ne, ntada ú ña kuenta ntá'a nto. Ne, é kaka'án u nī ña Israeé san tē kík'a'an ñá ni nto te nēe nuu i é ntátsi'i kuétsi ña. Sá'a tsí é kā'án u ni ntō”, ka'án tó'ō sntadún san iní tutú san.

³¹ Niñú sá'á ne, kué'ēn sntadún san, kue'en ni'i ñá Pablu. Xee ñá ñūú Antipatri.

³² Tévéá san ne, ntíko koo ntí'í ntí'í sntadún san, ntaíka ña dí'in ña, kúnú'u ña ví'i sntadún san. Mii tsí sntadun, ñá ntántodó idú san ne, kué'ēn ká ña nī Pablu.

³³ Dā xee ñá ñūú Cesareá ne, xé'e ña tutú san nta'a ña tsiñu ka'nu i san ne, dā ntáda ña Pablu kuénta ntá'a ña.

³⁴ Dā kúvi nakua'a ña tsiñu ka'nu i san tutú san ne, tsixe'e ñá Pablu mí'i ñūú ña. Dā ka'an ñá tsi ñūú Ciliciá ne,

³⁵ kaka'an ñá tsiñu ka'nu i san:

—Kini ú nee é ntáka'an ña ña nto tē xee ña ntátsi'i kuétsi nto —ka'an ña.

Kidáa ne, kaka'an ñá te kunuu kutū Pablu má ví'í ka'nu ña rei Heródē.

24

Dá kanada'ān Pablu kúñu ña nta'a ña tsiñu ka'nu i

¹ Dā kúvi u'un ntúvi ne, xēe tó'ō dutu, ñá nani Anānia, ni ñátā sán, ni uun ña kanada'ān, ñá nani Tértulu. Xēe ntí'í ntí'í ñá nta'a ña tsiñu ka'nu i san é tsí'í kuétsi ña Pablu.

² Kidáa kána ña Pablu é kí'xi ña ne, da éni ntu'u Tértulú san katsi'i kuétsi ña ña. Kaka'an ñá nī ña tsiñu ka'nu i, ñá naní Felí san:

—Dívi ntō é kāde nto e dóo vá'ā ó ntoo ntí. E dóo iní nto nté koo kadā kú've nto ne, é kantuvá'a ñūú kó vevíi.

³ Dívi ntō né, dóo ka'nu ñá'a nto. Dā mí'í ká ntoo ntí ne, da mii kué'en tsi e ntánakué'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuénta ña nto, é kuān nte vá'ā ó kade kú've nto.

⁴ Ví'a ve ne, ñá ntío ntí natekū du'xén ntí nto. Uun da'na tsi kini kudii nto é kā'án ntí ni ntō.

⁵ Tsí ñatí sa'á ne, dóo du'xen de ña. Da mii kué'en tsi é kanakutsu'un ña ña Israeé

san dā mí'i ká ñuu. Tsí odo nuū ñá iña ña ntántikin Jéssuu, ñá ñuú Nazaree.

⁶ Ntío ña é nativi ñā xúkun kā'nu ntí dī. Kidáā né, tñn ntí ña. Tsí ntio ntí é xntékú kú've nti iña ñá vatā ó kaka'an leí nti.

⁷ Ntá tsi ura tsí i xee tó'ō sntadun, ñá nanī Lisiá ne, dá kuétsi nangava ñá Pablu da tñn ntí ña.

⁸ Kidáā ne, kaka'an ñá nī nti é k'ín nti, kitsi'i kuétsi ntí ña nta'a nto. Te mii nto tsixe'e nto ñā ne, kutuni nto nee ntí'i nti'í nuū i é ntátsi'i kuétsi ntí ña —ka'an ña.

⁹ Un nti'í nti'í ña Israeé san ne, ntāda ntaa ña é kaka'an ña.

¹⁰ Kidáā ne, ēde ña tsiñu ka'nu i san ntá'a ña é kā'án Pablu. Pablú ne, kaka'an ña:

—Vi'a ve ne, dōo diní ko é nakākú u kúñū kó nta'a nto, tsí iní u tsí dīvi ntō ne, é tñn kuia kadē kú've ntó ñuú sa'a.

¹¹ Kuvi ntada ntaa nto tsí da ve kúvi uxuvi ntúvi xee ú Jerusaleen é nanu'u ú iní ko Xuva kō.

¹² Ñá tē neé ni īde u. Ñá te ni nāa núū ú ni ñá'a san; ñá te ni nakutsu'ūn ú ña, nté ini ukún ka'nu kan, nté ini ukún kuetsi, nté itsi kán dī.

¹³ Ña kúvi ntāda ntaa ña nuu i é ntátsi'i kuétsi ña kó vevii.

¹⁴ Mii tsi nuū i sá'a é nuu é ntaā i é ntáka'an ña iñá ko: Tsí kanuu iní ko Xuva kō, ña é inuu iní ñatā ntí, ntá tsi kanuu iní ko ña vatā ó de ña ntántikin Jéssuu, é ntáka'an ña é tuku nchu'un. Ntá tsi kakuinti'xe ko un nti'í vatā ó kaka'an leí Muísee ni ún nti'í é ūve na'a, ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko nté ntūvi dī'na.

¹⁵ Vata tsí ó kuinti'xe ña Xuva kō né, kuan tsí ó kakuinti'xe kó tsí ntoto xtúku o tē xi'i ó, kuān te vá'a o, kuān té ña vá'a ó.

¹⁶ Dukuān ne, kaxió ntii u é kāda ntaa ntí'í u é kaka'an Xúva kō, vata koo é ña koo kuétsi ko nta'a Xuva ko ni tā'an ko.

¹⁷ 'É kú tñn kuia é kaika ú xio ñuú ne, ntiko kōó u ñuú ko é kixn'í u diu'un é xnti'í ú ña ñuú ko, é kixkué'e ú doméni iña Xuva kó dī.

¹⁸ Sá'a tsí é kāde ú da ini ña Israeé san kó, ña vé'xi ñuú Asia, dá tūví u má ūkún ka'nu kán. Xu'ú ne, é ntūntoo ú nta'a Xuva kō dá ini ña ko. Nte'vi tsi ña'a ntoo ña nī ntí má ūkún kán ne, diin diin tsi ntoo ntí ni ñā; ñá te ni itsu'un ñā.

¹⁹ Tē dī ni ki'xi ña tsíkán ne, kuvi ka'an ñá te nee iñá ni īde u é tsí'i kuétsi ña ko.

²⁰ Ntá tsi kuvi ka'an ñá ntoo san tsí ña te nee iñá ni īde u dá tūví u mé'ñū junta iña ñá Israeé san.

²¹ Uun tsi nuu i é kúvi tsi'i kuétsi ñā kó ne: tsí un ntii tsi kāka'án u ni ñā: “É kaxntékú ku've nto iñá ko vevii, tsí kakuinti'xe ko tsí ntoto xtuku o tē xi'i o.” Kuan ó ka'án u ni ñā —ka'án Pablu.

²² Felí ne, é dōo kue'e ini ña nchu'un iña Jéssuu ne, ntio ña é nainú kava ña nuu i sá'a. Dukuān ne, kaka'an ña:

—Te k'ixi tó'ō sntadun, ñá nanī Lisiá ne, da kidáa kīnī ka ú nuu i sá'a —ka'an ña.

²³ Kidáā ne, kaka'an ñá nī sntadun ñá odo núú te kōto ká ña Pablu, ntá tsi ñá te kunuu kutu ku'ēn ña, tsí kuvi kaka kudii ña ne, kuvi ki'xi ña vá'a tiin ni'i ñā é xntii ña ña tē nee iña é kātāan núu ña.

²⁴ Dā kú tñn ntuvi ne, ntí'xi xtuku Feli ni ñadi'í ña, ñá nani Drūsila. Dīvi ñā ne, ña Israeé ña. Kidáā kána ña Pablu é kā'an xtúku ña ni ña iña é kuinti'xe ko Jesūcristu.

²⁵ Pablú ne, kaka'an ñá ni ña iña é ña vii ó é kīni kaa, é kadā kuení va'a kó nté koo vii o, tsi vé'xi ntuvi é xntékú kú've Xuva ko iña ko. Kidáā ne, ū'ví Feli é kuān ó kaka'an ñá ne, kaka'an ñá nī Pablu:

—Ku'ēn kán ve. Tē amá kune'é ko ne, kana xtukú u o —ka'an ña.

²⁶ Tsí kadē kuení Feli te kué'e Pablu diu'un vata koo é nantii ña ña. Dukuān ne, ki'in itō kána ña ña é kā'an ñá ni ñā.

²⁷ Itā nti'xin uvi kuia é kuan ó dé ña. Da kidáā ne, ngává Feli, nákunū ñá nanī Porciu Festu tsiñu ña. Felí ne, kuan tsí ó xnúu kutu mii ñā Pablu, tsí ntio ña é vā'á koo ka'an ñá Israeé san iña ña.

25

Dá ntúsi Pablu nuú Festu

¹ Da kidáā xee Festú san é nākunúu ña tsiñu é vii ñá ña tsiñu ka'nu i. Dā kúvi uní ntúvi xee ñá ne, ntáka ña ñuú Cesarea, kuntāa ña ñuú Jerusaleen.

² Dá tūví ña ikān ne, xee tó'ō dutu ni ñá odo núu iña ñá Israeé san nta'a ña e tsí'i kuétsi ña Pablu.

³ Íkan ña nta'a ña te vii ñá da xe'e taxnúu ña tū'ūn é nāntixntéka ña Pablu ñuú Jerusaleen. Tsí ntántukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña ña itsi kán.

⁴ Ntá tsi Festú ne, tuku ó dé kuení ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—Pablú sa ne, nuu kutu ña ñuú Cesarea. Xu'ú ne, dá ve k'ín xtúkū ú ikān.

⁵ Vá'a ó tē dí k'ín nti ni ña odo nūú iña nto. Tē neé kuetsi ío iña ñá ne, kuvi tsi'i kuetsi nto ña ikān —ka'an ña.

⁶ Kūvi ka úna u'xi ntúvi itúvi ña ñuú Jerusaleén ne, dā ntíi ña, kue'en ña ñuú Cesarea. Utén san ne, nákutūví ña me'ñú juntá ne, dā táxnūu ña ña é kīnantéka Pablu.

⁷ Ura tsi i dá xee ñá ne, nātaká nuu ña Israee, ña vé'xi ñuú Jerusaleen, ntikō diñi ña ne, ñá te da díi kuetsi ka'nu dá'vi ña ña. Ntá tsi ña ni kuvi vii ña ntada ntaa ña é ntáka'an ña.

⁸ Pablú ne, kanada'an ñā kúñu ña, kakā'an ña:

—Ña túvi nēe kuetsí ko. Ñá tē nee iñá ni íde ú e ña vá'a iña lei ñá Israee, nté iña xukun san, nté iña rei ñuú Roma —ka'an ña.

⁹ Festú ne, ntío ña é vā'á koo ka'an ñá Israee san iña ña. Dukuān né, katsixe'e ñā Pablu:

—¿Ntío ntu nto ki'in ntó ñuú Jerusaleen váta koo é ikan xntékú kú'vé u iña nto? —ka'an ña.

¹⁰ —Ñā'á ni san —ka'án Pablu—. Xu'ú ne, i'a tuví u mé'ñū junta iña rei ñuú Roma. Da mií é xntékú ku'vé ntó iñá ko ve. É ñni vá'a nto tsi ña tuví nee kuetsi é kūvi dá'vi ña Israee san ko.

¹¹ Tē dí nee iñá ni íde ú e dóo xii kaá ne, kuvi ka'ní nto ko, ¿nté kui ña'a? Ntá tsi kūdii dovete ntáka'an ñá iñá ko. Ñá te nuu é ntaā i é ío kuetsi ko. Dukuān né, xōxó kuvi vii i ntadá ko kuenta ntá'a ña. Xu'ú ne, ntio ko é mií rei ñuú Romá san xntékú ku'vé ñá iñá ko —ka'an ña.

¹² Kidáā ne, natíin Festu ni ñá tsiñu i san ne, dá kakā'an ña:

—É kākā'an ntó tsi ntio nto é mií rei ñuú Romá san xntékú ku'vé ñá iña ntó ne, kuan kōo. Da mií é k'ín ntó nta'a ña ve —ka'an ña.

Dá ntísi Pablu nuú rei Agripa

¹³ Dā kú titín ntuvi ne, xēe rei, ñá nani Āgripa ni tá'an ña, ñá nani Berēnice, ñuú Cesarea, vexkóto ni'ni ña Festú san.

¹⁴ É ku titín ntuvi ntóo ña ne, dá kakā'án Festu ni ña kuénta iñá Pablu:

—I'a ne, nuu kutu uun ña'a ñatīi, ña é xnuu kutu mií Feli da ngáva ña tsiñu ña.

¹⁵ Dā ñé'e ú Jerusaleén ne, un ntíi ntíi tó'ō dutu nī ñáta ña odo nūu iña ñá Israee san ne, ntátsi'i kuetsi ña ña. Ntio ña é kué'é u itsi é ka'nī ñá ña.

¹⁶ Kaka'án u ni ñā tsi ntíi é ña ñuú Romá nti ne, ñá kuān xkoó iní nti. Ná ñni nti é dotō tsi kué'ē ntí itsi te ka'nī ñá ña'a tē ña di'na xntékú kú'vé nti iña ña, vata koo é kūvi ka'an ñá nuu ñá kaka'an véte san é nada'an ñā kúñu ñā. Dukuan ō ka'án u ni ñā.

¹⁷ Dā xee ñá i'a ne, ñá ni kukuíi ko é xntékú kú'vé u iña ña. Tsi utén san ne, kutūví u mé'ñū junta. Kidáā kána ú ñatíi san.

¹⁸ Dā nakuntáñi ña Israee san, ntátsi'i kuetsi ña ña ne, tē dōo ka'nu kuetsi da'vi ña ña, kuiní ko.

¹⁹ ¿Mí'i ntū? Tsi kūdii núu i iñá nchu'ún mií ñā ntánāa núu ña ni ñā: Ntánatíin ña iña uun ñatíi, ña nani Jēsuu. E xí'i ñā, ntá tsi Pablú san ne, kaka'an ñá tsi kantíto ña.

²⁰ Xu'ú ne, ñá ni ñni u nté koo xntékú kú'vé u nuu i sá'a. Dukuān né, tsixe'ē ú ña te ntio ña é k'ín ñá ñuú Jerusaleen váta koo é íkan xntékú kú'vé u iña ña.

²¹ Ntá tsi ña ni ntío ña. Kunuu kutu mií ña dā nté mií rei ñuú Roma kúvi xntékú ku'vé ñá iña ñá, ka'an ña. Kidáā ne, kaka'án u te kunuu kutu mií ká ña da nté kūvi ntada ú ña kuenta ntá'a rei san —ka'an ña.

²² Agripá ne, kaka'an ñá ni Festu:

—Ntio kó kiní u ñatíi sa'a —ka'an ña.

—Kuvi ni. Utén kiní nto ña —ka'án Festu.

²³ Utén san ne, xēe Āgripa ni Berénice. Dōo ntáde na'nu ñā dá vé'xi ña é k'í'vi ña iní vi'i mé'ñú kan ni ūn ntíi ntíi sntadun ñā odo nūú, ni ñā'a, ña e dōo na'nu ña'a. Festú ne, kána ña Pablu é k'í'xi ña.

²⁴ Kidáā ne, kaka'an ña:

—Ō rei Agripa, ni un ntí'i kue'en dú'va nto, ña ntoo i'a ne: é ñni ntó ñatíi sa'a. Un ntíi ntíi ña Israee, ñá ntoo ñuú Jerusaleen, ni ñá ntoo ñuú sa'á ne, da mií kué'en tsi é ntátsi'i kuetsi ña ña. Koó da vāntiñi ña, ntáka'an ñá ni kó é kūvi ña.

²⁵ Ntá tsi xu'ú kuiní ko ne, ñá te neé ni íde ña é kūvi ña. Mií ñā ntio ña é ntāda ú ña kuenta ntá'a rei ñuú Romá ne, kuān koo vii u.

²⁶ Ntá tsi ñá ñni u nté koo kada vá'a u kuetsi ñā é taxnūu ú ña nta'a rei san. Dukuān ne, i'a vexni'i ú ña di'na nta'a nto, rei Agripa, ni ūn ntíi ntíi ntó é ntoo nto, vata koo é tsixe'e nto ñā ne, dá kūvi ka'an ntó nté koo kada vá'a u kuetsi ñā.

²⁷ Tsi ¿ntē ntú koo vii u taxnūu ú ña nta'a rei san tē ña tuví kuetsi ñā? —ka'an ña.

26

Dá kanakākú Pablu kúñu ñā nta'a rei Agripa

¹ Kidáā ne, kaka'an Ágripa ní Pablu:

—Vi'a ve ne, ta'xi ú itsi te kā'an ve, te ncho nakākun kúñu ō —ka'an ña.

Pablú ne, nakāa ñá nta'a ña ne, da éni ntu'u ña kaka'an ña:

² —Kini ntō, rei Agripa, dóo diní ko tsí i'a ntitsí u nuu nto vevii é nantiko kōó u un ntí'i nuū i é ntátsi'i kuétsi ña Israeé san ko.

³ Tsi ðivi ntō né, dōo vá'a ini nto vata xkoó ini o, xo'o é ña Israeé ne, dōo vá'a ini nto é un ntí'i nuū i é ini natíin o ni ta'an kō, Dukuān ne, vií nto da xe'e, kini kúdii nto é kā'án u ni ntō.

Ntuvi iñá Pablu dá vāta kuinti'xe ña Jesuu

⁴ 'Ini ntíi ntíi ña Israeé san nté kaa ntuvi iñá ko nte da ku lú'nti u.

⁵ Ini ñá ko nte da kaku ú ñuú mií kó ne, dá é'nu ú ñuú Jerusaleen. Ēmá tsi ini ñá ko. Tē dí ntio ña ne, kuvi ka'an ña tsí xu'ú ne, ña fariseú u. Ini nto tsí ntí'i ña fariseú ne, ðivi ntí é díi díi ka dé ntaa ntí lei Muísee.

⁶ Vevii ne, da mií sá é kantétu u tē amá ntuntaa tú'un é kaka'an Xúva ko ni ñata kō, ña é intóo nte dí'na, dá kakā'an ñá tsí nantoto xtuku ñá ko tē xi'i o. Kuenta iña i sá'ā é ntátsi'i kuétsi ña kó vevii.

⁷ Ne, ðivi tsi nuū i é ntantétu uxuvi tátá ko ña Israeé tē amá ntuntaa. Dukuān né, ntē ntúvi, ntē níñu ntánanū'u ñá ini ña Xuva kō. Kini ntō, rei, ðivi tsi nuū i é ntátsi'i kuétsi ña Israeé san ko.

⁸ ¿Vá ña kakuinti'xe ntu nto te kúvi vií Xuva kō é nantoto xtuku ña ko tē xi'i o?

Dá kantāa Pablu nté o dé ña dá ntuku kuí't ñá ña kuinti'xe i san

⁹ 'Xu'ú ne, dē kuení ko di'na tsí vá'ā o é kade ú é kaínchu'ví u ña kuinti'xe i Jesuu, ñá ñuú Nazaree.

¹⁰ Kuan ō dé u dá itúvi u ñuú Jerusaleen. Ñá te da dī ña kuinti'xe i san é tsu'un kutū ú ña vi'i utun. Tsi mií tó'o dutú san tá'xi ña itsi é kuān koo vií u ne, kūdadíi kó ni ñā dá kakā'an ñá tsiñu i san te kuví ña.

¹¹ Ki'in itō nantó'o u ña má ūkún kán vata koo é kā'an ña tsí ña te nuu é ntaā i é ntákuinti'xe ña Jesuu. Inchu'vi kué'ēn ú ña. Un tsi nté xio ñuú ñe'é u íntuku kuí'lí u ña.

Dá kantāa Pablu nté ō kúvi da kuinti'xe ña (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Ðivi tsi tsiñu é ñe'é u ñuú Damascu. Tsi tó'o dutú san táxnūu ña ko é kuān koo vií u é kí'in u.

¹³ Vi'a ve ne, ká'ān ú ni ntō, rei, nté ō kúvi ko dá kaika ú itsi kán. Dá ká'ñu ntuvi ne, da nēni ko íni ú ñu'u é vē'xí e dukún kán. Kaxi'í nuu ñu'u san ntíkō díñi kó ni ña ntíi ni'í u. Díi díi ka kaxi'í nuu ñu'u san é ngántii.

¹⁴ Uun ito tsi nantúve ntí ntíi nti itsi kán. Kidáā ne, tēkú ko uun tatsin é kaka'an ní ko tú'un hēbreu: “Saúlū, Saúlū, ¿nté kui kuān ó kantukun kuí'in ko? Dá kantukun kuí'in mín kúñu ō é kuān ó kaden”, ka'an ña.

¹⁵ “¿Xoó ña'a ntu nto, Tó'ō?”, ka'án u. Ne, kaka'an Tó'o ko ní kó: “Xu'ú ne, Jesuu u. Ðivi ú é kantukun kuí'in ko.

¹⁶ Vi'a ve ne, nakuntútsin ve, tsi íō nuu i é ntíi ditó u é kí'in ko: tsí nakaxnúú ú o é víin tsiñu ko. Ntio ko é ntaan ni ñá'a tsi é ínín ko vevii ne, kuan koo ntaan ni ñā é nañē'é u o rkontuvi.

¹⁷ Xu'ú ne, kūnuu mé'ñu, kūnuu davá u o tē nee iña é ncho vii ña Israeé san ni ō né, o tē nee iña é ncho vii ña tuku ñuú san ni ō. Tsi táxnūú u o ve é kí'in xío ñuu,

¹⁸ é nañē'en ñá'a san xoo é ðiví u, da nte koo é xtuví mií ña itsi mi dóo nee iña tó'ō é ña vá'ā sán ne, kuntikin ñá itsi vā'á iña Xuva ko, itsi mi dóo vá'a kaxi'i. Kidáā né, tē kuinti'xe ña kó ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ña kuétsi ña ne, dadíi ni'í ña é vā'á nta'a Xuva ko ni ūn ntíi ntíi ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kō é kúvi i'xá mií ña”, ka'an ñá ní ko.

Nté ō dé ntaá Pablu é kaka'an Xúva ko ni ñā

¹⁹ 'Dukuān ne, rei Agripa, dé ntaa ntí'i ú é nañē'e Xúva kō ko.

²⁰ Di'na ñe'é u ñuú Damascu ne, dá ñe'é u ñuú Jerusaleen, ni ún ntíi ntíi ñuu é ntáduku ntée ñuú Judea. Da kidáā ñe'é u un tsi nte mi ntóo ña'a, ña é ña te ña Israeé. Ñé'ē ú, ixka'an ntódo ú ni ña te tsoo mií ña kuétsi ña ne, ntuvá'a ña ni Xuva kō ne, dá vií ñá é vā'á vata koo é kūtuni ñá'a tsi é ní'i ña nima vá'a ña nta'a Xuva kō.

²¹ Tsíkan tsí é tñn ña Israeé san ko ini ukún ka'nu kán é ncho ka'ni ña ko.

²² Ntá tsi Xuva kō inuu mé'ñu ña kó ne, kuan tsí ó kainuu mé'ñu ña kó vevii dí. Dukuān ne, i'a ntitsí u, kaka'an ntódo ú ni nto, un ntí'i kué'en dú'va nto, te kuétsi te na'nu nto. Tú'un é kaka'án u ni ntō né, ðivi tsí tú'un e ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko nte ntúvi di'na, ni Muísee, ntáka'an ntódo ña ni ñá'a nté koo kuvi.

²³ Tsí ntáka'an ñá tsí Cristu, ña nakaxnúu Xuva kō né, da miī é ntō'o ña ne, di'na ña ntoto xtuku ña tē xi'i ñá ne, kidáa ka'an ntódo ña ni ñá'a, ña Israeé san nī ña tuku ñuú san, tsí ni'i ña é vā'a nta'a Xuva ko tē kuínti'xe ña ña. Dukuan ō ka'an ñá ka'án naa Xuva kó san —ka'án Pablu.

Ntio Pablu é kuínti'xe Agripa

²⁴ Festú ne, koó da kakachu'u ña é kuān ó kaka'án Pablu.

—¡Dá kakūlukun míin, Pablu! E kuān nté kue'e kánakuā'an tutú san, tsíkan kāde i é kākulūkun ve —ka'an ña.

²⁵ —Ñá te kākulūkú u. Nuú é ntāa ntí'xe i é kāká'án u ni ntō. Ñá te da kaka'án u.

²⁶ Kini ntō, rei Agripa, dívi nto ñi nto é kāká'án u. Ñá te kaū'ví ko é ká'án u ni ntō nuu i sá'a. ¿Va ñá ini ntú nto nté ō kúvi Jesucristu? Ñá te iō xu'u é kuan ō kúvi.

²⁷ Kini ntō, rei Agripa, ¿ñā ntu te kákuinti'xe nto é ntáka'an ñá ka'án naa Xuva kó san? Kakuinti'xe nto, ¿nté kui ña'a? —ka'an ña.

²⁸ Agripá ne, kaka'an ñá nī Pablu:

—¡Dókō sá ni kúvin viin é kuínti'xe kó Jesuu! —ka'an ña.

²⁹ —Kuān te uun dá'na tsi, kuān te dóo na'a kūkuií ne, kaikán u nta'a Xuva ko te dívi nto ni ūn ntíí ntíí ña ntoo san, ña ntaíni é kāká'án u ni ntō ne, kudadíi nto nī ko. Ntá tsi ña ntío ko é kōo kútu ntō —ka'an ña.

³⁰ Kidáa ne, náakuntāñí rei san nī ña tsiñu ka'nu i san, ni Berēnice, ni ūn ntíí ntíí ña nguíí san,

³¹ ntíí ña. Ntátíin ña ni tā'an ña, ntáka'an ña:

—Ñatíí sá'a ne, ñá te nee iñá ni íde ña é kúvi ña; ntē ña tuví nee nuu i é kunuu kutu ña —ka'an ña.

³² Kaka'an Ágripá san nī Festú san:

—Kuvi ntii ña ví'i utun tē dí ña ni ká'an ña tsí ntio ña é miī rei ñuú Roma xntékú ku've ñá iña ña —ka'an ña.

27

Kué'én Pablu ñuú Roma

¹ Dá xee ntúví é kī'ín Pablu ñuú Romá ne, ñé'e ú ni ñá di. Pablu ni túku ñá ñu'u kutú ne, ntúvi ña kuenta ntá'a sntadun ñá odo nūu, ñá nanī Juliú. Odo nuū ñá uun sientú sntadun íña rei ñuú Roma.

² Nū'ū ntí ni ña tun ntōo ka'nu é vē'xí ñuú Adramitu. Te kué'én tun ntōo san ne, kuítā ntí'xin ñuu é ntoo díñi ntute ñu'u kán, ñuu

é kāduku ntée ñuú Asia. Kué'én ntí iní tun ntōo san ne, dadíi kue'én ntí ni Arīstarcu, ña vé'xi ñuú Tesalonica, ñuu é kāduku ntée ñuú Macedonia.

³ Utén san ne, xéé ntí ñuú Siduun. E dóo kaiko ñu'ū Juliú san Pablú ne, xé'e ña ítsi é kī'ín ña nú ví'i ña vā'a tiin ni'i ñá vata koo é xntii ñá Pablú tē nee iña é kātāan núu ña.

⁴ Dá ntáka ntí ñuú Siduún ne, kué'én ntí díñi ñuu é nanī Chipre, mí e díí ka ña kadúku tatsin, tsí dóo kainu tatsin mí kue'én ntí.

⁵ Kidáa ne, kué'én ntí mé'ñu ntute ñu'u kán, ído ntúu ntí ñuú Cilicia ni ñuú Panfilía ne, da xéé ntí ñuú Mira, ñuu é kāduku ntée ñuú Licia.

⁶ Ikān ne, naní'i tó'o sntadún san uun tun ntōo é kī'ín ñuú Italia. Ñuú Alejandria vé'xi. Kaka'an ñá é kū'un ntí iní tun ntōo san ne, dá kué'én xtúku ntí.

⁷ É títin ntuvi kue'én ntí ne, kukuií kukuií tsi ntaíka ntí. Dá kuétsi xéé ntí ñuú Nidu. Ña ni kúvi kī'ín ntáa ká ntí, tsi de dóo tatsín ne, kidáa kué'én ntí díñi ñuú Creta, mí ña dóo nēé kaduku tatsin. Ído ntúú etsin ntí ñuú Salmuun.

⁸ Kidáa ne, dá kuétsi kakuvi kaika tun ntōo san díñi ntute ñu'u kán, xéé ntí mí é nanī Bueno Puertu, etsin ñuú Lasea.

⁹ E dóo kúkuií ntí ne, dōo ío kuenta te kī'ín ka ntí, tsí e dokó sa xee ntúvi ví'xin. Dukuān ne, xé'e Pablu ítsi nté koo víí ña,

¹⁰ kaka'an ña:

—Ō ne, rōo, kakutuní ko tsí dóxo kini o te kī'ín ka ō. Tsí kunaá tun ntōo san ni xídō i ne, kunaá ō dí, kuiní ko —ka'an ña.

¹¹ Ntá tsi sntadun ñá odo nūu san ne, ña ni íde ña kuénta é kāká'án Pablu. Mii tsi íde ña kuenta é ntáka'an ñá kanakāká tun ntōo san nī tó'o í.

¹² Tsi mí ntoo da'na ntí ne, ñá vā'a o é kuntōo ntí dá ntúvi ví'xin, tsí dóo kaduku tátsin. Dukuān ne, dókō sá un ntíí ntíí ñá ntio ña é kī'ín ka ntí ntute ñu'u kán da nté xéé ntí ñuu é nanī Fēnice, túku ñuu é tuví xio díñi ñuú Cretá ne, ikan kuntōo ntí dá ntúvi ví'xin. Tsí ikān ne, ña dóo nēé kaduku tatsin é vē'xi nínu kán.

Dá dóo ntii kainu tatsin davi mé'ñu ntute ñu'u kán

¹³ Dá iñi ntu'u kaínu kudii tatsin ka'ní san ne, vā'a koo kuvi te kī'ín ntí, kuiní ña. Kidáa ne, naki'i ña káa é katíin ntíí é kōo da'na tun ntōo san ne, dá kué'én ka ntí, ntaíka etsin ntí ntíkō díñi ñuú Creta.

14 Ntá tsi da nēní nti iñi ntu'u é dóo nti kainu tatsin é vē'xi nínu kǎn.

15 Un ntii tsi kǎduku ntée tatsín san tun ntóo nti ne, ñá ni kütíi ka kí'in mí vē'xí tatsín san. Tsíkǎn ne, ñá ni xíó ntii ká nti é kí'in nti. Dotó tsí kue'én nti mí kati'vi tǎtsín san nti.

16 Ítā nti'xin nti mí tuví ñuú lu'nti é nanī Claudia, mí kaedí nuu kudii tatsín san ne, dá kuetsi kúvi náki'ni kutú nti tun ntóo lu'nti é kǎntikin áta tun ntóo ka'nu san.

17 Nǎdita ntí ne, dǎ náxntékú va'á nti iní tun ntóo ka'nu kǎn. Kidáā né, nǎxnuu nenu ña xo'o ata tún ntóo ka'nu san vata koo é ña ntii nuu tá'an. Ú'vī ñá te dūku ntée tun ntóo san de've nú ñuti é kǎdita. Dukuān ne, nakí'i ña doo ntakin é kǎdita tatsín san ne, dotó tsí xtuví ñá é kǎka tun ntóo san.

18 Ñá ni xíó kadin kue'én tsi tatsín san. Utén san ne, eni ntu'u ñá ntaété nuu ña xido san ntute ñu'u kǎn.

19 Dǎ kúvi uni ntúvi ne, mií ntí éte nuu ntí utun tún ntoo ni dōo é kǎdita tatsín san.

20 Titín ntuví ita ntí'xin e ña díto ngántii, nté xntívi. Da mií kuē'en tsí tatsín san kainu. Kidáā né, da mií é kunaá nti, kuiní nti.

21 É kū titín ntuví ñu'u ntité nti ne, kidáā ne, nákuntísi Pablu, kaká'an ña:

—Ō ne, róo, tē dí ni kuintí'xe nto é kǎka'án u ni ntō né, tē ña ni ntáka o ñuú Cretá ne, ñá kuan ō ni kunáa iña nto.

22 Ntá tsi kiní nto é kǎka'án u ni ntō ve: Ñá ku dē kuení nto, tsí nté uun ō ñá kunáa o. Mií tsi tun ntóo san kunaá.

23 Iní u, tsí xu'ú ne, iña Xúva kō u; kuenta iña ñá kade tsiñu u. Vetún ne, xée ūun ánje e táxnuu Xuva kō, ntii díto ña nuú ko ne,

24 kaka'an ñá nī ko: “Ñá ku ú'vī ó, Pablu, tsí da mií é xēen mí tuví rei ñuú Roma da nté xntékú ku've ñá iña o. Dukuān ne, kunuu mé'ñu Xuva ko o ni ūn ntíi ntíi ña ntaíkan ni'in. Nté uun ña ña kunáa ña kuenta iña o”, ka'an ñá nī ko.

25 Dukuān ne, náku'ūn ka'nu nima ko, un ntíi ntíi o. Tsí kakuinti'xe ko tsí kuan koo kúvi vata ō ka'an Xúva ko nī ko.

26 Mií tsí é dūku ntée o uun ñuu é tuví mé'ñu ntute ñu'u kǎn —ka'an ña.

27 Dǎ kú xe'un ntúvi ntaíka ntí ne, dotó tsí ntaíka ntí mé'ñu ntute ñu'u é nanī Adria. Dǎ kú dava ñuú ne, kütuni ñá ntánakaka tun ntóo san tsí ña te íka ntōo ntí ñu'u kǎn.

28 Kí'i kú've ña nté kaa kúnú ntute sán ne, xée tá'an oko xe'un uun métrū. Kué'én ká

nti un sīin né, kí'i kú've xtúku ña. Kidáā ne, oko ú'xē métrū.

29 Ú'vī ñá te duku ntée ta'an tun ntóo san xuu. Dukuān ne, nantíi ña kīmi káa í é katiin ntii áta tún ntóo san, ntáka'an ntá'vī ña te tūví ñáne'e.

30 Ñá ntánakaka tun ntóo san ne, ntukū nuu iní ña nté koo nakakū ña kúñu ña. Kidáā ne, nanúu ña tun ntóo lu'ntí san vata tsi te nantii xtúku ña káa í é katiin ntii nuu i kan. Ntá tsi ña te nuu é ntaā í, tsí ncho kunu ña.

31 Pablú ne, kaka'an ñá nī tó'ō sntadún san ni ūn ntíi ntíi sntadun ña:

—Da mií é naku'un mií na iní tun ntóo san. Tē ñá'á ne, kunaá ntíi ntíi o —ka'an ña.

32 Kidáā né, ē'nté sntadún xo'o é kǎntikin tún ntóo lu'ntí san vata koo é kí'in ni'i ntuté san.

33 Dǎ dokó sa tuví ne, kaka'án Pablu ni ūn ntíi ntíi ña'a san te kǎ'xi kúdii ña. Kaka'an ñá ni ñá:

—É kū xe'un ntúvi é ña ntaé'xi nto, é da mií tsí é ntántétu nto.

34 Vī'a ve ne, vií nto da xe'e, ka'xí kudii nto, na náku'ūn ntii ntō, tsí nté uun nto ña kunáa nto —ka'an ña.

35 Kúvi ka'an ñá ne, dǎ kí'i ña tañú'ū sán ne, dǎ nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō mé'ñu ūn ntíi ntíi ña'a san. Kidáā né, kǎtsin dava ña tañú'ū sán ne, dǎ é'xi ña.

36 Kidáā ne, náku'ūn ka'nu nima ña, un ntíi ntíi ñá ne, kuan ō kí'i ña tañú'ū sán, dǎ é'xi ña.

37 Tsí uví sientu úni díkō xé'un uun ña'a ntí é ñu'u ntí tun ntóo san.

38 Dǎ kúvi é'xi nta'a ntí ne, eni ntu'ū ntí ntaété nuu ntí trigu é ntoó san iní ntute ñu'u kǎn vata koo é ntúkamá kudii é kuido tun ntóo san.

Dǎ ntíi nuu ta'an tun ntóo san ntute ñu'u kǎn

39 Dǎ tuví ne, ñá ni iní ñá ntánakaka tun ntóo san mí'i ñuú xéé nti. Ntá tsi díto uun itsí mí íó ñuti, mí vǎ'á o é nákutúvi tun ntóo san. Tē dí kúvi ne, ntío ña é naki'vī ñá tun ntóo san ikǎn.

40 Dukuān né, ē'nté ña xo'ō é kǎntikin káa í é ntátiin ntíi sán, tsóo mií ña iní ntute ñu'u kǎn né, dǎ nántuté ña xo'o é ntánu'ní utun é ntánakaka nuu ña tun ntóo san. Kidáā ne, náxnteē ñá doo ntakin é kǎdita tatsín san núu i kǎn ne, dá kué'én nti nte mí íó ñuti san.

41 Ntá tsi dǎ ntaíka nti mí e dóo kaido ntute sán ne, dúku ntée nti de've nú ñuti é tuví má ntute kǎn. Tíin nuu kue'en núu tun

ntōó san nú ñutí san. Áta ī ne, uun ito tsi ntí nuu ta'an da dóo ntíi duku ntée ntute san.

⁴² Kidáā né, ntío sntadún san é kuan tsí koo ka'ní ña ña ñu'u kutū sán vata koo é ña kunu ña.

⁴³ Ntá tsi tó'ō sntadún san ne, ñá ni xē'é ña itsi é kuān koo vií ña, tsí ña ni ntío ña é kūví Pablu. Kaka'an ñá tē xoo é kūví duté ī ne, di'na ña nako'xó nuu ña kúñu ña īnī ntute kán ne, dá k'īn ña, kiduté ña te kūvi ntíi ña diñi ī kán.

⁴⁴ Ña nguiī sán ne, kūvi kí'i ña rkunū sán ne, o da nēé ka ta'vi ī tun ntōó san é dute núu ña tē ntíi ña diñi ī kán. Dukuān ne, vá'a tsi ō ntíi ntíi ntíi ña diñi ī kán.

28

Dā itúvi Pablu ñuú Malta

¹ Dā nakákū ntíi ntíi ña diñi ntute ñu'u kán né, tā'xi ña é kūtuní ntí tsí Malta nani ñuú tsikan é tuvi mé'ñu ntute ñu'u kán.

² Ña ñuu íkán né, dōo va'á ña'a ña nī ntí. Tūun ña ñu'u é tūnī ntí, tsí kuan tsí ō kak'īn daví san ne, dōó vi'xin.

³ Pablú ne, nākuido ñá tutun sán ne, da ve katsu'un ña nchú'un kán da kií koo, t'īn tī nta'a ña.

⁴ Ña ñuu íkán né, dā īnī ña tsi t'īn tī nta'a ña ne, ntáka'an ñá ni tā'an ña:

—Ña tsíkán ne, á te ña'a é'ni ña. É ntaā í nakáku ña kúñu ña ntute ñu'u kán, tsí kuví ña ve, tsí íō kuetsí ña nta'a Xuva kō —ka'an ña.

⁵ Ntá tsi Pablú ne, dā nákidí ña nta'a ña ne, kó'xō nuu tī nchú'un kán. Ña té ni kūvi ña.

⁶ Tsí te ūra tsí ī tsitu ña ne, ō kuví ntíi ña, kuiní ña'a san. Dā kú e ví'i ntántétu ña te nté koo kuví ña ne, dā īnī ña tsí ña té neé ni kūvi ña ne, nativi iní ña. Kidáā né, eni ntú'u ña ntáka'an ñá tsí Pablú ne, xuva ña ña, ka'an ña.

⁷ Etsin tsi mí ntoo ntí ne, iō ñú'ū é káduku ntée ña odo nūú ñuú tsikan, ñá nanī Publiu. Divi ña káka'an ñá te kuntōo ntí nú vi'i ña kán. Ūnī ntūvi intóo ntí nú vi'i ña kán ne, dōo vá'ā o dé ña nī ntí.

⁸ Publiú san ne, nchokuví uva ñā. Ka'ni kaxé'e ña ne, da'xin kaxío ña di. Kué'ēn Pablu, kúkoto ní'ni ña ña ne. Dā kuví ka'an ntá'ví ña iña ñá ne, xntēe tá'an ña nta'a ña ña ne, ntūvá'a ña.

⁹ Kidáā ne, xēé ntíi ntíi ña nchokuví san, ña ntoo ñuú tsikán ne, ntūvá'a ña di.

¹⁰ Dukuān né, dōo íko ñu'u ña'a san ntí. Dōo kue'é doméni tá'xi ña ntí. Dā xee ntúvi é ntáka ntí ñuú ña ne, tsū'un ña iní tun ntōó san un ntíi ntíi é ntio ntí.

Dā xéé Pablu ñuú Roma

¹¹ Ūnī xóō intóo ntí ñuú íkán. Dā ntáka ntí ne, nākú'ūn ntí tun ntōo é itúvi dá ntūvi ví'xin. Ñuú Alejandria vé'xi tun ntōó san. Uve santu ntúvá'a nāa nuu ī é nani Cāstoo ni Pólu.

¹² Kué'ēn ntí iní tun ntōó san, xēé ntí ñuú Siracusá ne, íkán intóo ntí unī ntúvi.

¹³ Kidáā ne, kué'ēn ntí, ntaíka ntí ntíkō diñi ntute san, xēé ntí ñuú Regiu. Utén san ne, iñi ntú'u káinu tatsin é vé'xí máa ī kán. Kidáā ne, kué'en xtūku ntí ne, da kuví uvi ntúvi ne, xēé ntí ñuú Puteuli.

¹⁴ Íkán né, nāni'ī ta'án ntí ña kuínti'xe ī. Ntáka'an ñá te kuntōo kudii ntí uun vite. Kidáā ne, kué'ēn ká ntí ñuú Roma.

¹⁵ Ña kuínti'xe ī, ña ñuú Romá san ne, tēkú ña tsí k'īn ntí ne, véxkuntētu ña ntí un tsi nte ñuu é nanī Foro de Ápiu ni tūku ñuu é nanī Ūnī Tabérna. Dā īnī Pablu ñá ne, nākue'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, dōo nakunūu ka'nu nima ña.

¹⁶ Kidáā né, dā xéé ntí ñuú Romá ne, ntáda tó'ō sntadún san ña ñu'u kutū san kuenta ntá'a tó'ō sntadun, ntá tsi xe'é ña é xio kutúvi Pablu má vi'i mii ña. Mii tsí é tuvi ní'ī ña uun sntadun é vií ña ña kuenta.

Dá kakā'an ntódo Pablu ñuú Roma

¹⁷ Dā kuví unī ntúvi ne, kána Pablu un ntíi ntíi ña odo nūu iña ñá Israee, ña ntoo ñuú Roma, nátaká nuu ña ne, kaka'an ñá ni ña:

—Ení, xu'ú ne, ñá tē nee nuu ī é kini kaa ni īde ú ni tā'an ko ñá Israee, nté ña te nee ni ka'an ntée u nte xkoó iní ñáta kō, ña intóo nte dí'na. Ntá tsi xnūu kutu ña kó ñuú Jerusaleén ne, dā ntáda ña kó kuenta ntá'a ña ñuú Romá san.

¹⁸ Kidáā né, dā kuví tsíxe'e ña kó ne, ntío ña é nantíi ña ko, tsí ña tuví nee kuetsí ka'nu iñá ko vata koo é kūví u.

¹⁹ Ntá tsi ña Israee san ne, ña ni ntío ña é nantíi ña ko. Dukuān ne, kuétsí é kaikán u te mii rei ñuú Romá san xntēkú ku've ñá iñá ko, kuān té ña tuví nēe nuu ī é tsí'ī kuétsi ú ña ñuú ko.

²⁰ Dukuān é kákaná u nto, un ntíi ntíi nto, é ká'án u ni ntō, tsí kuenta iñá Cristu, ña é ntantétu o, xo'ō ña Israee, é odō kútu ú kadena vévii —ka'án Pablu.

²¹ Ña Israee san ne, ntáka'an ña:

—Ñá iní nti. Nté ñá ntoo ñuú Jerusaleén san ñá ni taxnūu ña tú'un iña nto. Nté ña vé'xi ikān ne, ñá ni kā'an kīni ña iña nto.

²² Ntí'í ne, ntio ntí kiní nti nee é kākuinti'xe nto. Tsí da mii tsí iní nti tsí da kaniñ ñūxivi ne, dōó ntáka'an ntée ña ña kuínti'xe i Jesuu —ka'an ña.

²³ Dukuān né, xtuvī ñá uun ntuvi é nāni'i ta'an ñá nī Pablu. Kidāā ne, díi ka kue'e ña'á xee ña nú vi'i mí tuví ña. Pablú ne, nté tevāa un tsi da nte kuáa kaka'an ntódo ña ni ñā. Kaka'an ñá nté ō dé Xuva ko kadē kú'vē ña, kanatīin ña ni ñā da nte koo e kuínti'xe ña Jesuu, tsí kanañē'e ñá ña mí ūve na'a kaka'an léi Muísee, nté o kaka'an tú'ūn é de vá'a ña é xe'é Xuva kō é kūtuni nté koo kuví.

²⁴ Ió ña Israeé san ne, kuínti'xe ña é kāka'án Pablu, ntá tsi iō ná ne, ña ni íde ña kuēnta tú'ūn é kāka'an ña.

²⁵ Ñá ni xīo ntaa iní ña ni tā'an ña. Kuan tsi ō kīi nteé xio ña, kunú'u ña. Uun sá nuu i é kāka'án Pablu ni ña dá vāta ntaka ña:

—Espiritū Sántū né, dōo iní ña nté koo ka'an ñá tú'ūn é xe'é ña é kā'an ñá ka'án naa Xuva ko, ña Isaia, ni ñata kō, ña é intōo dí'na, kaka'an ña:

²⁶ Kuē'én, kūka'an ni ñá Israeé san:

Kuān té dá'a sa tekú nto,
ntá tsí ña kuinti'xe nto.
Kuān té dá'a sa kóto nto,
ntá tsi ña kutúni nto.

²⁷ Tsi dōo ka'xī nima nto,

dōo lo'o ntō,
é nuu ntí'u ntúxnūú nto.
Tsi ña ntío nto kiní nto,
ñá ntío nto kutuni nto,
ñá ntío nto kuinti'xe nto,
ñá ntío nto natu'vi nto kuétsi ntō
vata koo é ntavá'a ú nto.

Kuan ō xe'é Espiritū Sántū é kā'an Ísaia ni ñata kō kidaā.

²⁸ Kīni nto tsí vi'a ve ne, taxnuu Xuva kō tú'ūn va'á iña Jesúcristu ntá'a ña'a, ña é ña te ña Israeé san. Dívi ñā ne, kuinti'xe ña —ka'án Pablu.

²⁹ Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, ntīi ntí'í ntí'í ña Israeé san ne, da mii kuē'en tsi é ntánatīin ña tú'ūn é kāka'an ña.

³⁰ Pablú ne, uvi kuíā katúvi ña ikān né, mii ñā ntá'vi ña vi'i mí katúvi ña. Dōo diní ña dá vé'xí un ntí'í ntí'í ña'a, ña vexkóto ni'ni i ña.

³¹ Kaka'an ntódo ña ni ña iña mí kadē kú'vé Xuva ko, kanakuā'a ña ña iña Tó'o ko Jesúcristu. Ñá te kaū'ví kue'en ña é kā'an ñá ni ñā né, ntē xoxo ni edí nuu i é kā'an ña.

Tutu e táxnū San Pablu iña ñá ñuú Roma

É kākā'án Pablu ni ñá ntákuinti'xe i, ña ntoo ñuú Roma

¹ Xu'u é Pablú u ne, ña kade tsiñu iña Jesúcrístu u. Tsí Xuva kō náki'i da'an ña ko é víi u pustru ñá ne, tēe tsiñu ña ko é kā'an ntódo u tú'ūn e dóo va'á san nté koo nakáku ō,

² vata ō xe'é Xuva ko xū'u ña nte ntúvi di'na nta'a ña ka'an náa ña, ña é de vá'a tú'ūn e dóo va'á san

³ iña I'xá ña, Tó'o ko Jesúcrístu, ñá kanakákú kō. Dá káku ña ñuxiví a ne, tatá vi'i rei Davíi san kúvi ña,

⁴ ntá tsi i'xá mii Xuva ko ña vata ō ka'an Espíritū Sántū, ña e dóo va'á san. Divi ña né, dóo ntii iní ña, da xe ntóto ña dá xi'i ña.

⁵ Divi kuēnta iña ña é nī'í nti é víi nti pustru ña. Dōo vá'a o dé ña nī nti e tēe tsiñu ña nti é kā'an ntódo nti tú'un iña ñá ni ñá'a, ña ntántoo da mí'i ká ñuu, vata koo é na kuinti'xe ña Xuva ko kuēnta iña ña.

⁶ Divi ntó dí, kana Xuva ko ntó é kuntikin ntó Jesucristu.

⁷ Dukuān né, taxnū u tú'ūn sa'á iña nto, un nti'i kuē'en dú'va nto e ntántoo nto ñuú Roma, tsi dóo ntio Xuva ko ntó né, kána ña nto é kūvi nto iña ña. Xuva ko nī Tó'o ko Jesúcrístu ne, na nāxnuu viko ña nto. Na tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto.

Pablú ne, ncho ki'in ña kikoto ní'ni ña ñuú Roma

⁸ Di'na ne, nakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuvā kó kuenta iña Jesúcrístu ni kuēnta iña nto, un nti'i kuē'en dú'va nto. Tsi dá vādá ka ne, ntáka'an ñá'a san iña nto tsi dóo vá'a o ntákuinti'xe nto Xuva kō.

⁹ Kutuni Xúva kō tsí kanī nimá ko kade tsiñu ú iña ña, é kākā'an ntódo u tú'ūn va'á san iña I'xá ña. Ini ña tsí ña te kátee da'na u é kakaku nī'í u nto dá kakā'an ntá'ví u ni ñá.

¹⁰ Kaikán u nta'a Xuva kō tsí tē ntio ña ne, na tā'xi ña itsi é kikoto ní'ni ú nto.

¹¹ Dōo ncho kiní u nto vata koo é xntiī ú nto é kūtuni vá'a nto iña Xuva ko, vata koo é na kuinti'xe vá'a nto ña di.

¹² E ncho ka'án u ne, é nakíi nima tá'an kō, xé un xé un ō. Xntiī ú nto é na kuinti'xe vá'a nto ne, xntiī ntō kó di vata koo é na kuinti'xe vá'a ká ko di.

¹³ Ntō'ó ta'an ko, ntio ko é na kūtuni nto tsi e dóo ki'in itō ncho kikoto ní'ni ú nto. Ntá tsi neé nti'i tsi kakuyi da ti vata kuyi ki'in u. Ncho ki'in ú mi ntántoo nto vata koo é na nāni'í ko ña kúnaa nima í san, ña ñu'u ta'án nto, vatā o nāni'í ko nima ñá xio ñuú san di.

¹⁴ Xu'ú ne, vata te tanūu ú iña un nti'í ntí ña'a san, kuān te ña e dóo tu've i ne, kuān te ña e dóo ntá'ví di, kuān te ña e dóo ki'in iní í di ne, ō dóo tuntu ña.

¹⁵ Dukuān e dóo kanti'i iní ko é kī'in ú ñuú Romá di vata koo e kika'an ntódo ú ni ntó tú'ūn va'á san iña Xuva ko.

É kūvi vii tú'ūn va'á san

¹⁶ Ñá tē neé kakuka'an nuú ko te kā'án u tú'ūn va'á san. Tsí divi é kūvi vii é nakákú Xuva ko da xōo ka ña'a, ña é kuinti'xe i, di'na ña Israeé san ne, o kuān te ña túku tatá i di.

¹⁷ Tsi tú'ūn va'á san ne, kanañē'e ko nté koo ntuvá'a o ni Xuva kō: tsí da mii kuē'en tsi é na kuinti'xe ko ña. Tsí uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Xoó ña'a, ña é ntūvá'a ni Xuva kō tsi kuinti'xe i ña ne, ní'í ña ntuvi vā'á iña ña”, ka'an.

Nee iña é kuétsi ña'a san

¹⁸ E dúkūn kan vé'xi e dóo donchu'vi koo nto'o ña'a é kaxe'é Xuva ko kuēnta iña kuétsi ña kiní ntáa san. Tsi da xé ña vá'a nima ña ne, ntē ña da vá'a ña é kīnī ta'an ña nee iña é nuu é ntaā í iña Xuva ko.

¹⁹ Ini vá'a ña nee iña é kūvi kiní o iña Xuva ko, tsí mii ña xe'é ña é kūtuni ña.

²⁰ Ña kúvi kīni o nté kaa Xuva kō, ntá tsi nté da de kú've Xuva ko ñuxiví san ne, kutuni ko tsi dóo ka'nu ña. Kutuni ko tsí Xuva nti'xe ko ñá dá ini o un nti'i nuū i é de kú've ña. Dukuān ne, xoxó kuyi ka'án i tē ñá ini i te iō Xuva kō.

²¹ Kuān té ini ña é iō Xuva kō ne, ña ni ntío ña kunuu iní ñá ña, ntē ña ni ntio ña nakué'e ña sintiá'vi nta'a ña di. Dukuān né, eni ntu'u ña dé kuení ña da neé ka nuu i é kīni kaa é ntē ña vada mí kaidiá'vi. Vata tsi tē ña té neé ini kue'en ña.

²² Dotō tsi ntáka'an ñá e dóo ki'in iní ña, ntá tsi dóo tuntu ña.

²³ Ña ni ntío ña kunuu iní ñá Xuva kō, ña é kántito ntii dañu ntúvi ne, ínuu iní ñá nuu i é de vá'a mii ñá. Ntāvá'a naā ñá ña'a, ña ntáte'u kúñu i tē xi'í, nī láa, kīti ntaiko sán di, ni kīti é ngimi dí'in i, ni kōo san di. Divi tē ntáde ña xuva ñá.

²⁴ Dukuān ne, ña ni íde ká Xuva ko ña kuēnta vata koo é na víi mii ña dá neé ka

nuu i é kīni kaa é ncho vií ña. Ntaxé'e ña doka'an tá'an ña.

²⁵ Náa i é nantuku ña nēe é nuu é ntaā i iña Xuva kó ne, ntánantuku ña dovete. Kudii núu i é de vá'a Xuva kō san ntáinu iní ña ne, ntá tsi ña te ntáinu iní ña mii ña é de vá'a san, tsí mii ña é ntio é kada ka'nu o ña ntii dañu ntúvi. Kuan tsi koo na kōo.

²⁶ Dukuān né, tsoo mii Xuva ko ña é na vii mii ña da neé ka nuu i é kīni kaa é ntio ña. Un tsi nté ñadī'í san ntánatsoo mii ña xī ña ne, da ntáintóo ni'i ña ñadī'í ni'i ña.

²⁷ Kuan tsī o ntáde ñatī san di, e ntánatsoo mii ña ñadī'í ña ne, da ntáde ña kuétsi ni ñatī ni'i ña. Ntē ña ntákuka'an nuu ña e ntáde ña é kīni kaa san ni tā'an ña. Kuétsi mii ña te kaxé'e Xuva ko ña é ntō'o ña, da xe dóo kīni o ntáde ña.

²⁸ Dā xé ña ni ntio ña'á san kutuni ña xoo é Xuva kō ne, tsoo mii Xuva ko ña é na vii ka ña da neé ka nuu i é kīni kaa e táva diki mii ña.

²⁹ Un tsi ñu'u tsitū nima ña é un ntī'i nuū i é kīni kaa: Ntákidi ni'i ña tuku ñadī'í, ña é ña te ñadī'í mii ña. Ntáde xení ña ni tā'an ña. Dōo ntákuinima ña iña ta'an ña. Ntáde ña é un ntī'i nuū i é kīni kaá di. Dōo ntákune'u iní ni tā'an ña. Ntaé'ni ta'an ña. Ntánāa núu ña ni tā'an ña. Ntaé'ni ntá'ví ña ta'an ña. Ntántukū nuu iní ña é un ntī'i nuū i é kīni kaa. Ntáde vete ña ni tā'an ña.

³⁰ Ntáka'an kīni ña iña ta'an ña. Ná ntio kue'en tsí ña Xuva kō. Dōo xení ña. Dōo na'nu ncho vií ña. Dōo ntáde na'nu ña nuu ña'á san. Ntántukū nuu iní ña é vii ña é kīni kaa san. Ña ntákuinti'xe ká ña é ntáka'an úva ña ni di'i ña.

³¹ Ná ntio ña kīni ña é vā'a. Ña ntáde ntaa ña é ntáka'an ña. Ña ntákuinima ña nté uun ña'a. Ná ini ña é káda ka'nu iní ña ni tā'an ña. Ña ntántunta'ví ini ta'an ña.

³² Ña kuān ntáa sán ne, ini ña tsí kaka'an Xúva ko te xōo ña'á é kuān ó kade ña ne, ní'i ña doxi'í san. Tsí kuān té ini ña ne, ña ntáde ña kuenta. Kuan tsī o ntáde ña ne, dōo diní ña te kuan tsī o ntáde ta'an ña di.

2

Kade ku've Xuva kō nee iña é nuu é ntaā i

¹ Divīn é kaxntēkún kū'vén ta'an o ne, ña ku ká'an te ña tuvi kuétsi o divīn di. Tsí da neé ka nuu i é kaxntēkún kū'vén ta'an o ne, kaxntēkún kū'vén miin kúñu o di, tsí divīn ne, dadīi tsi kaden vatā ó de ña di.

² Ini o tsí Xuva kō ne, kaxntēkú ku've ña nee é nuu é ntaā i iña ña é kuān ó kade san.

³ Divīn é kaxntēkún kū'vén ta'an o ne, ¿dadīi xntu ku kuān ó den ni ña'a, ña é iō kuétsi i san? ¿Vá ña ntu ní'i o é ntō'o o é ta'xi Xuva kō, kuini o?

⁴ ¿Nté kui kanantiin ni'nin ntun e dóo vá'a o de Xuva ko ni o? ¿Vá ña ntu ní'i o é ntō'o o, tsi dóo ka'nu iní Xuva ko, te kuini o? Dōo vá'a o de nti'xe Xuva ko ni kō. Dukuān é ntio ña é natū'vi ko kuétsi ko ntá'a ña.

⁵ Ntá tsi divīn né, dóo do'ōn. Ná ntio o é ntiko kōón nta'a Xuva kō. Kadā'vin kuétsi miin kúñu o é káteen vá'an é ntō'o o san é ni'i o tē xee ntúvi é ta'xi Xuva kō é nto'o kō. Da kidāa ne, kutuni ko tsi dóo vá'a o xntēku kū've Xuva ko iña kó

⁶ tē nakene ntódo ña kō, xe un xé un o, nee iña é idé o.

⁷ Iō ña ne, ntáxio ntii ña é vii ña nuu i é vā'a. Ntántukū nuu iní ña é ká'an vá'a Xuva ko iña ña ne, ntántukū nuu iní ña nté koo ni'i ña ntuvi vā'a iña ña é ña nti'i. Ña sá'a ne, kué'e Xuva ko ntuvi vā'a iña ña ntii dañu ntúvi.

⁸ Ntá tsi iō ña'a, ña é da mii tsī e ntáde kuení i iña mii i ne, ña ntio ña kuinti'xe ña é nuu é ntaā i, tsí ncho vii ña é kīni kaa san. Kudiin Xúva ko ni ña ne, kué'e ña ña é ntō'o ña.

⁹ Un ntī'í ntī'í ña'a, ña e ntáde é kīni kaa sán ne, un vá'a tsi nto'o ña kidaā, un vá'a tsi nantī'í ña iní ña, di'na ña Israeé san ne, da kidāa ne, ña é tūku tatá i sán di.

¹⁰ Ntá tsi un ntī'í ntī'í ña'a, ña e ntáde é vā'a san ne, kué'e Xuva ko ña é dóo va'á iña ña. Ká'an Xuva kō tsi dóo va'á ña ne, kué'e ña é vā'a koo kuntōo ña di, di'na ña Israeé san ne, da kidāa né, ña nguīi sán di.

¹¹ Kuenta iña Xuva kó ne, nté uun xuvi uun nínu o, tsi kuédadīi ntī'í tsō.

¹² Un ntī'í ntī'í ña'a, ña e ña ini lei Muíseé san ne, kūnaá ña te iō kuétsi ña. Ntá tsi ña kué'e Xuva ko ña é nto'o ña vatā ó kaka'án lei san, tsí ña ntáduku nté ña lei tsikan. Ña é ntoo ni'i lei san ne, xntēkú kū've Xuva ko ña vatā ó kaka'án lei san.

¹³ Ná tē ña e ntátekú tsi i lei san é vā'a ña nuu Xuva ko, tsí tē ntáde ntaa ña é káka'an.

¹⁴ Ntá tsi ña tuku tatá i sán, kuān té ña ini ña lei san ne, ntáde ntaa ña diki tsi mii ña vatā ó kaka'án lei san ne, vata tsi te iō lei iña ña.

¹⁵ Ntá tsi tē kade ña é vā'a ne, dito tsí nuu lei san nima ña. Diki mii ña ini te vā'a ó kade ña ne, o ña vā'a ó de ña.

¹⁶ Kuān koo kuví te xee ntúvi é xntēkú kū've Xuva ko kuēnta iña Jesúcristu núu i

é ñu'u xū'ú nima ñá'a san, vatā ó kaka'an tú'un va'a é kaka'an ntódo ú san.

Ña Israeé san nī lei Muísee

17 Divīn é kaka'an tsí ña Israeén ne, tuvīn nī'in lei Muísee san ne, dōó ka'nun kuini o é inin Xúva kō di.

18 Dōo ínin nee é ntio Xuva kō é vīi o. Dōo ínin nee iña é díi ka va'a é vīi o, tsi dóo tu've o leí san.

19 Dōo ínin nté koo nañē'en ñá kuāá san itsi, nté koo naxī'ín nuun nuu ña'a, ña ntántoo mí iñi nee san, kuini o.

20 Dōo ínin nté koo nañē'en ñá tuntú san, nté koo nakuā'an i'xa ikín san é ña te nee ini, kuini o. O te dā xé tuvīn nī'in leí san ne, dōó kī'in inī ó, dōó inin nee iña é nuu é ntaā i, kuini o.

21 Divīn é kanakuā'an ta'an o ne, ¿nté kui ña kánakua'an miin ntūn kúñu o kuan? Divīn é kaka'an ntódon é ña ku dú'u o ne, ¿nté kui miin ntūn ne, kadú'un?

22 Divīn é kaka'an é ña víi o é kini kaa ni ñadī'i ñá'a sán ne, ¿nté kui miin kūn né, kuān ó kaden? Divīn é ña ntío kue'en tsí o santu e ntúvá'a nāá san ne, ¿nté kui kaidon dú'un ntun é ā'ví i é ío ini ukún i kán kuan?

23 Divīn né, dōó ka'nu kaden é ínin leí san, ntá tsi kaidon ntítan Xuva kō, tsí ña káden ntaan é kaka'an ña.

24 Nuu é ntaā i é ūve na'a kaka'an tú'un Xuva kō é divī kuetsí o e ntáka'an kīni ña tuku tatá i san iña Xuva ko.

25 Te káden ntaan leí san ne, kainuu á'vi nti'xe é tē'nte kúñu é íxi ó vata koo é díto na'a i é kádukun ntéen Xuva kō. Ntá tsi tē ña káden ntaan leí san ne, é ntaā í te tē'nte.

26 Tē ña tuku tatá i san kada ntaá ña vata tsí ó kaka'án leí san ne, kuān té ña ni tē'nte kúñu é íxi ñá ne, kuédadii tsi ña ni ñá é te'nte é íxi í san kuenta iña Xuva ko.

27 Kidáá ne, ña é káde ntaá leí san ne, kuān té ña ni tē'nte ñá ne, xntékú ku've ñá o, tsí ña káden ntaan, kuān te ínin leí san, kuān te tē'nte kúñu é íxi o.

28 Tsí uun ña'a, ña é ña Israeé ntí'xe ne, ñá te da mii tsi atā í san é kuntēe na'a i,

29 tsí na kuntēe na'a i nima ñá san di. Kuān te káde ña é un nti'i vatā ó kaka'án leí san ne, ntá tsi te vā'á nima ñá ne, divī é nuu á'vi iña Xuva ko. Ña te ñá'a san ká'an ña te dóo va'á ña, tsí mii Xuva ko ká'an ñá tē dóo va'á nti'xe ña.

3

1 Te kuān ó ne, ¿vá ña ntu te vá'a o é vīi o ñá Israeé san? ¿Vá ña ntu te kaidiá'vi é tē'nte kúñu é íxi ko?

2 ¿Mí'i ntū é ña'a? Tsi dóo titán nuu i é kaidiá'vi. É kuvī ūun ne: xtūví Xuva ko tú'un ña nta'a ña Israeé san é na kuntoo nī'i ñá.

3 Ntá tsi te iō ña é xtuvī mii ña é kakuinti'xe ña Xuva kō ne, ¿vá dukuan ntū é xtuvī mii Xuva ko é káda ntaa ña é kaka'an ña?

4 ¡Ñá'á ni san! tsí Xuva kō né, da mii é kakuntaa nti'i é kaka'an ñá, kuān té un nti' nti' ña'a sán ne, dōó vete ñá. Tsí vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: Kūtuni ñá'a san tsí nuu é ntaā i é kaka'an. Kuvī víin te xntékú ku've ñá o, ka'an.

5 Ntá tsi tē díi díi ka kutuni ñá'a san tsi dóo va'á kue'en Xúva ko te kinī ña tsí xo'ó né, dōó kini ntáa o ne, ¿nté ntu koo ka'an o? ¿Vá ká'an ntú o tsí ña vá'á o de Xuva ko te kata'xi ña kō é nto'o ko kuēnta iña kuetsi kō? (Kaka'án u vatā o dá doto tsí ntáka'an ñá'a san.)

6 ¡Ñá'á ni san! tsí tē dí Xuva ko kini kaa ña ne, ¿nté ntu koo xntékú ku've ñá ñuxiví san?

7 Tē dí dovete é kaka'án u sa kade i é nāxí'í nuu ka'nu é nuu é ntaā i iña Xuva kó ne, ¿nté kui kaka'an kú ña é iō kuetsí ko kuan?

8 ¿O díi ka ntu vá'á o é víi u é kīni kaa san vata koo é na kī'xi é vā'á san? Tsí iō ñá ne, kudii dovete ntáka'an ña é kuān ó kanakuā'a nti. Ntá tsi ña kuān ntáa sán ne, vá'á o te nī'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kō é kuān ó ntáka'an ña.

Un nti'i o iō kuetsí kō

9 ¿Nté ntu koo ka'an ó kuan? ¿Va díi ka ntu va'á ña Israeé san é ña nguī sán, te kuinī nto? ¡Ñá'á ni san! Tsi nte dí'na nañé'e nti e kuédadii nti'i tsō é iō kuetsí ko, kuān té ña Israeé ó, kuān té tuku tatá kō.

10 Tsí uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: ¡Nté uun xoxo káde i é vā'a!

11 Nté uun xoo é nuu dikí i é vā'a. Ntē ña xoxó kanantuku i Xuva kō.

12 Un nti'i ña ntádita ña itsi mii ñá. Un nti'i ña natívi ña nima ña.

¡Nté uun ña tē kade ña é vā'a!

13 Ini dukun ñá ne, vata kaa ñañá é kántii ntaa.

Xaa ña ne, dovéte kakā'an.

Ñii xu'u ña ne, xi'i ntídí koó san.

14 Ñu'u tsitu xū'u ña tú'ün e dóo kini kaa.
 15 Xtun dī'in ña ne, koó dā ntaínu kantaa é kāti niñi ña'á san.
 16 Dā mí'i ka ntaíka ña ne, ntádē xení ña ni ñā'a san, ntánantō'o ña ña di.
 17 Ñá ini ña é vā'á koo kuntoo ña ni tā'an ña.
 18 Ña ntaú'vī kue'en ñá Xuva kō, ka'an.
 19 Vi'a vé ne, ini o tsí da nēé ka nuu i é kākā'an leí san ne, iña ñā e ntáduku ntée i. Tsí tuví leí san vata koo é da kanñi ñūxiví san kó'xo nteē ñá kuenta iña Xuva ko, é xoxo kuvi ká'an i é ña tuvi kuétsi i.
 20 Tsí nté uun o ña kuvi ntuvá'a o ni Xuva ko te káda ntaa o é kākā'an leí san. Tsí leí san ne, da ti tsí é kūtuni ko é iō kuétsi kō.

Ntuvá'a o ni Xuva ko te kuinti'xe ko ñā

21 Vevii ne, é nañé'e Xuva ko kō nté koo ntuvá'a o ni ñā ne, ntá tsi ña te kuénta iña leí san. Tsí leí san ni tū'un é kākā'an ntódo ña ka'an naa Xuva ko kídaā ne, ntada ntaa
 22 tsí ntuvá'a o ni Xuva kō, un ntíi ntíi o, te kuinti'xe ko Jesucristú san. Kuédadii tsi kade ña ni kō, xe un xé un o,
 23 tsí un ntíi ntíi o ntáde o kuétsi. Xoxó kuvi xee tá'an i e dóo va'a é ió iña Xuva ko.
 24 Ntá tsi dóo vá'a o dé Xuva ko ni kō, tsi tá'xi ña doméni é ntuvá'a o ni ñā. Tsí nakáku ña ko kuétsi ko kuénta iña Jesucristu.
 25 Tsí Xuva kō né, taxnūu ña Jesucristu é kāti ña niñi ñá vata koo e ntá'vi ña kuétsi kō. Kade ka'nu iní Xuva ko ni ko te kuinti'xe ko Jēsuu. Tsí divi ña kanañé'e ñá kō tsí Xuva kō né, dōo va'á ña. Te kuan tsi o nakuíta nti'xin ña kuétsi ña é intóo kídaā
 26 Tsí dóo ka'nu iní ña ni ñā né, kuan tsí ó kanañé'e ñá kō vevii di e dóo va'á ña é kánakate ña kuétsi ko te kakuinti'xe ko Jēsuu.
 27 Kídaā ne, ¿mí'i ntu kuvi ka'an o e dóo divi o nūu Xuva ko? Ña kúvī. Tsí ña te é káde ntaa o leí san, tsí da xe é kakuinti'xe ko ñā.
 28 Dukuān ne, xée o kūtuni ko tsí ntuvá'a o nuu Xuva ko te kakuinti'xe ko ñā, ñá tē é káda ntaa o leí san.
 29 Xuva kō ne, ¿vá mii ntu Xuvā ña Israeé san ña? ¿Ñā ntu te Xuvā ña tuku ñuú san di? ¿Nté kui ña'a?
 30 Tsí uun tsi Xuva kō, ña é kantavá'a nima ña é kakuinti'xe i ña, kuān te té'nte é ixi ñá ne, o kuān té ña'a.
 31 Kídaā ne, é kakuinti'xe ko Xuva kō ne, ¿vá kanakatsin ntu o leí san? ¿Ñā'á ni san! tsí dií dií ka ntii káda ntaa o leí san te kakuinti'xe ko ñā.

4

Kini o nté o dé Abraan

1 Vi'a vé ne, ¿neé ntu ni'i uva ata ko Ábraán san, te kākā'an o?
 2 Tē dí ni nī'i Ábraán san ntuvi vā'á iña ña kuenta iña i é vā'a é idé ña ne, kuvi víi ka'nu ña kídaā, ntá tsi ña te núu Xuva ko.
 3 Tsí kutuni ko nté o ūve na'a kaka'an tú'un Xuva ko iña ña: “Tsí Ábraán sán ne, da xe kuinti'xe ña Xuva kō né, dukuān é kākā'an Xúva kō tsi dóo va'á ña”, ka'an.
 4 Vi'a vé ne, te iō ñá kade tsiñu ne, ñá tē doméni káde tsiñu ña, tsi kuétsi é ntuá'vi ña kuenta iña tsiñu é kade ña san.
 5 Ntá tsi xoo é kakuinti'xe i Xuva kō, ña é kánakate kuétsi ña é kini ntáa sán ne, kuān té ña ni ide ña nté uun é vā'a, ntá tsi ni'i ña é vā'á nta'a Xuva kō tsí da xe kuinti'xe ña ña.
 6 Kuan tsí ka'an Dávií san di, dá kakā'an ña tsi dóo diní ña'a san, ña é ntuvá'a ni Xuva ko, kuān te nté uun nuu i é vā'a ña ni ide ña.
 7 Sá'a kākā'an Dávií san:
 Nté kui vá'a ña'a, ña e dé ka'nu iní Xuva ko ni i nuu i é idé ña, ña é nakate Xuva ko kuétsi i.
 8 Nté kui vá'a ña'a, ña é ña kade Xuva ko kuénta kuétsi i, ka'an ña.
 9 ¿vá da mii xntū ña é tē'nte é ixi i ntáduku ntée ña é nī'i ña é vā'á san nta'a Xuva kō? ¿Ñā ntu te kaduku ntée tuku ña'a sán di, kuān té ña ni te'nte é ixi ña? Tsí vatā ó kaka'an dí'na ntí ne, Ábraán sán ne, ntuvá'a ña ni Xuva kō tsí da xe kuinti'xe ñá ña.
 10 Ntá tsi, ¿amá ntu ntuvá'a ña ni Xuva kō? ¿Dā rkontúvi e té'nte é ixi ñá san ne, o dí'na ntu? Ñá te dā rkontúvi, tsí di'na dā te'nte é ixi ña.
 11 Tsí rkontúvi ne, tē'nte é ixi Ábraán san é vata kaa na'a i tsí di'na ntuvá'a ña ni Xuva kō da kuinti'xe ña ña. Dukuān né, divi Ábraán san kuvi ña vata kaa uva ūn ntíi ntíi ña'a, ña é ntákuinti'xe i Xuva ko, kuān te ña'a, ña é ña ni té'nte é ixi i, tsí kuan tsí o ntántuvá'a ña ni Xuva kō di.
 12 Dadii tsi kúvi ña ūvá ña é te'nte é ixi i san, tē ntákuinti'xe ñá ña dí, vata tsí o dé uva ata ko Ábraán san dá vata té'nte é ixi ña.
 13 Xé'e Xuva ko xu'u ña ni Ábraán san tsí ñuxiví sa ne, kuvi iña ña ni ūn ntíi ntíi i'xá ña. Ñá te ni kākā'an Xúva ko ni Ábraán san te dā xé kade ntaa ñá leí san, tsí da xe kuinti'xe

ña Xuva kō né, dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsi va'á ña'a ña.

¹⁴ Tsí tē dí da mii tsí ña é ntoo kuenta iña leí san ni'i ña é vā'a é kaka'an Xúva kō ne, é ntaā i e kuínti'xe ko Xuva kō, tsí ña vāda kaidiá'vi é ta'xi Xuva ko xu'u ña te kuan ō.

¹⁵ Tsí te kuēnta iña leí san ntoo ō ne, da mii é ni'i ko é nto'o kō. Ntá tsi tē dí ña tuví leí san ne, ña túvi kuētsí ko tē ña ni de ntāa o vatā ó kaka'an.

¹⁶ Dukuān ne, núu ī é xe'é Xuva ko xū'u ña é kuē'é ña doméni i'xá Abraán san ne, kuenta iña i é kuínti'xe ña. Nñá te da míi tsi ña ntáde ntaa leí san é ni'i ña sá'ā, tsí da xōó ka ña'a, ña e ntákuínti'xe i Xuva ko vatā o dé Abraán san. Dukuān ne, kuvi ka'an o tsí Abraán sán ne, kuvi ña uva ata ko ūn ntíi o.

¹⁷ Kuan ō kúvi vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: "Xu'u dé kú've u o é víin uva ñā'a, ña ntántoo da vādá ka ñuu." Kuan ō ka'an Xúva ko ne, kuínti'xe Abraán san tsí kuvi vií Xuva kō, ña é kanantōto ña xi'i, ña é kadē kú've nuu i é ntē vata koo.

¹⁸ Kuān té ita ntí'xin ntuvi é kōo i'xá Abraán san ne, ntá tsi kaníi nima ñá inúu ini ña é kaka'an Xúva kō ni ñā tsí ña te nté kaa i'xá ña koo. Dukuān é kuvi ña uvatā ña ntántoo da vādá ka ñuu san, vata ō ka'an Xúva ko ni ñā e dóo titín i'xá ña koo.

¹⁹ Abraán san ne, kuān te é uun sientu kuía ña, ntá tsi ña ni tee dá'na ña é kuínti'xe ña é kōo i'xá ña vatā ó kaka'an Xúva ko ni ña, kuān té ini ña tsi é ita ntí'xin ntuvi é kōo i'xá ña. Ini ña tsí ñadi'í ñá Sará ne, vata kúvi kóo kue'en tsi i'xá ña.

²⁰ Nñá ni dē kuení ña tē ña kada ntaa Xúva ko nuū i é xe'é ña xu'u ña ni ñā. Nñá ni xtuví mii ña é kuínti'xe ña, tsí da díi díi ka kuínti'xe ña ne, kaka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō.

²¹ Ini vá'a ña tsí kuvi vií Xuva ko da nēe ka nuu i é káta'xi ña xu'u ña.

²² Dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña kuenta iña i e dóo kuínti'xe ña.

²³ Nñá te da mii tsi kuēnta iña Ábraán san é ūve na'a é kaka'an Xúva kō e dóo va'á ña'a ña,

²⁴ tsí kuenta iña kó di. Tsí kuān koo ka'an Xúva ko iña kó te kuínti'xe ko ña, divi ñā é nantōto ña Tó'o ko Jēsuu dá xi'i ña.

²⁵ Tsi Tó'o ko Jēsuú ne, ntūvi ña kuenta doxi'í san kuenta iña kuétsi kō né, dā ntóto xtuku ña vata koo é ta'xi ña ko ntuvi vā'a iña kó nuu Xuva ko.

5

É ntuvá'a o ni Xuva kō

¹ Dukuān ne, é ntuvá'a o ni Xuva kō, da xe kuínti'xe ko ñā. E vá'a tsi ō ntántoo o ni Xuva ko ve kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristú san.

² Tsí da xé kuenta iña ña é ni'i ko é vā'á nta'a Xuva kō, tsi ntánuu iní ko ñā. Ne, kutu ntántoo o ni ñā di. Dōo diní ntoo ō ve, tsí ntantétu ō é ta'xi Xuva kō e dóo va'á iña ñá tē náxee o ntá'a ña.

³ Nñá te da mii tsi sá'á di, tsi dóo diní kō dí tē nee iña e ntánto'o ko ñūxiví sa. Tsí te dóo ntánto'o kō né, kuan kōo kutú've ko é díi ka kuka'nu iní kō.

⁴ Te kúka'nu iní kō né, dōo va'á koo kuita nti'xin vá'a ko tē íto nteé Xuva ko kō. Te itá nti'xin vá'a o ne, ntánuu iní ko tsí ni'i ko é vā'á nta'a Xuva kō.

⁵ Nñá te da ti tsi é ntaā i e ntánuu iní ko Xuva kō é ni'i ko é vā'á nta'a ña, tsi tá'xi Xuva kō Espíritū Sántū san, é kunūu ña nima kó ne, kata'xi ña é kūtuni ko tsi dóo kakuinima Xúva ko kō.

⁶ Tsi dá ña ni kuvi nakakú mii ō kúñu kō ne, ura va'á xi'í Cristu kuénta iña ko, xo'ō e dóo kīni ntāa ō.

⁷ Á tē nté uun xoxo é kuē'é ntuvi iña i kuénta iña tá'an i, kuān te dóo va'á ña'a ña. Á te dā míi ío ñá'a, ña é kenē ini i é kúvi kuenta iña ña e dóo va'á kue'en.

⁸ Ntá tsi Xuva kō ne, náñ'e ñá kō tsi dóo kakuinima ñá ko, tsí Cristú san xi'i ñá kuenta iña kó xo'o, kuān te dóo ío ka kuétsi kō.

⁹ Vevii ne, da xe é ntuvá'a o ni Xuva ko kuēnta iña níñi e éti ña ne, ¿vá ñā ntu te díi ka nakakū ñá ko é nto'o kō san?

¹⁰ Xo'ō ne, ntuvá'a o ni Xuva kō da xé xi'í I'xá ña kuenta iña kó, kuān té ña ni ntío ko ña kidaā. Vi'a vé ne, da xe é ntuvá'a o ni Xuva kō né, ¿ñā ntu te díi díi ka ni'i ko ntuví va'á iña kó nta'a ña kuenta iña ntuvi iña I'xá ña?

¹¹ Nñá te da mii tsi sá'á di, tsí dóo diní ko kuntoo o ni Xuva kō vevii, da xe é ntuvá'a o ni ña kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristu.

Adaan ní Cristu

¹² Kidáā ne, uun ña'a tsi ñatíi san idé ña é kī'vi kuétsi san ñūxiví a. Kuenta iña kuétsi sán ne, xée doxi'í san di. Dukuān ne, un ntíi ntíi ña'a san duku ntée ña doxi'í san, tsí un ntíi ntíi ñá idé ña kuétsi san.

¹³ Un tsi nte dí'na dá xtúvi Xuva kō leí san ne, é dukuan ío kuétsi ñūxiví sa. Ntá tsi ña

ni kátāví ña'a san kuétsī, tsí da xé vata koó leí san.

¹⁴ Ntá tsi kuvi idé doxi'í san ni ūn ntíí ntíí ña'a san nte ntúvi da íka Adaán san un tsi nte da íka Muisee. Tsi xi'i un ntíí ntíí ña'a, kuān té ña te ni de dó'o ña vatā o dé Adaán san. Tsi ðivi nāa Adaán san ña é kī'xi rkontuvi.

¹⁵ Ntá tsi kuétsi Adaán san ne, ña kúvi ntada dadíi o nī doméni e tá'xi Xuva ko kō. Tsi uun ña'a tsi ñatíi ntúku ña kuétsī sán ne, dukuān né, dōo titín ña'a xi'i ña. Ntá tsi díi díi ka vá'a o dé Xuva ko ni kō e tá'xi ña kō doméni uun ña'a ká ñatíi, ñá nani Jesūcristú ne, ñá te nté kaa ña'a ni'i ña é vā'á nta'a Xuva ko kuēnta iña ña.

¹⁶ Kuétsi Adaán san ne, ña kúvi ntada dadíi o nī doméni e tá'xi Xuva ko kō. Tsi kuenta iña uun tsi kuétsi Adaán san é vē'xi é nto'o ko iña un ntíí ntíí ña'a san. Ntá tsi doméni e tá'xi Xuva kō né, ðiví é ntuvá'a o ni ña, kuān té ña te da díi kuétsi kō.

¹⁷ Kúvi idé doxi'í san dé kú've kuenta iña kuétsi uun ña'a tsi ñatíi san, ntá tsi díi díi ka kada kú've ó, xo'ō é nī'i ko e dóo va'á iña Xuva kó, xo'ō é nī'i ko doméni é ntuvá'a o ni ña kuēnta iña uun ká xtuku ñatíi, ñá nani Jesūcristu.

¹⁸ Dukuān ne, un ntíí ntíi o ní'i ko é nto'o ko kuēnta iña kuétsī é idé Adaán san. Ntá tsi kuenta iña núu i é vā'a é idé Jesucristú ne, ní'i ko ntuvi vā'á iña ko, un ntíí ntíi o é nākate ña kuétsi kō.

¹⁹ Tsi da xé ña ni kuintí'xe uun ña'a ñatíi san é kāka'an Xúva kō ne, ñá te da díi ña'á san xio kuétsi ña. Ntá tsi kuenta iña i é idé ntaa uun ká tuku ñatíi san é kāka'an Xúva kō ne, ñá te da díi ña'a ntuvá'a ña ni Xuva kō.

²⁰ Kúk'ví leí san vata koo é díi díi ka kukue'e kuétsi san. Ntá tsi dá kúkue'e kuétsi sán ne, díi díi ka vá'a o dé ka xtúku Xúva ko ni kō.

²¹ Tsi vatā o dé kú've kuétsī san e tá'xi doxi'i iña kó ne, kuan koo na kāda kú've doméni é kata'xi Xuva kō, é nī'i ko ntuvi va'á iña ko ntii dañu ntúvi kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu.

6

E xi'i o kuēnta iña kuétsī san, ntá tsi ntantíto o kuēnta iña Cristu

¹ ¿Nté ntu koo ka'an o vé kuan? ¿Vá ntukū ká ntu o kuétsi san vata koo é díi ka kada ka'nu iní Xuva ko ni kō?

² ¡Ñá'á ni san! ¿Nté ntu koo kuntōo ká xtuku o é ntuku o kuétsi san?, tsí vata tsi té xi'i o kuēnta iña i.

³ ¿Ñá ñi ni ntú nto tsí dá ítsi ntute o ne, uun tsi kúñu ntúvi o ni Jesūcristú san ne, vata tsi te dādíi xi'i o ni ñá ði?

⁴ Dukuān né, dá ítsi ntute o né, vata tsi té intú'xi dadíi o ni ñá dí vata koo é ntoto xtuku o ni ñá é nī'i ko ntuvi xéé iña ko, vata o ntoto xtuku Cristu dá xi'i ñá, tsi dóo ka'nu Xuva kō.

⁵ Tsi te dadíi o nī Cristu dá xi'i ñá ne, kuan tsi koo ni'i dádíi ko ni ña ntuvi vā'á iña ko.

⁶ Iní o tsí nima kīni kaa ko nakūntee dadíi nī Cristu ntíkā krusi kan vata koo é na ntíi é kúvi víi kuétsi san ni ko. Dukuān ne, ña kantío é víi ka o é ntio nima kīni kaa kō.

⁷ Tsi té xi'i ó ne, ntíi kuétsi kō.

⁸ Té xi'i dádíi o nī Cristú san ne, kanuu iní kō tsi kuntoo dadíi o ni ñá.

⁹ Iní o tsí da xe ntoto Cristu dá xi'i ñá ne, nté uun ito ña kuví ka ña. Ña kúvī ká víi doxi'í san ni ñá.

¹⁰ Dá xi'i Cristú san ne, uun ito tsi xi'i ñá kuenta iña kuétsi san. Ntá tsi é kántíto ña vevíi ne, kuenta iña Xuva ko túvi ña.

¹¹ Víi nto kuenta tsi é xi'i ntó kuenta iña kuétsi san, ntá tsi ntantíto nto kuenta iña Xuva ko, é uun tsi kúvi nto ni Jesūcristu.

¹² Dukuān ne, ñá ku da vá'a ká nto é kadā kú've kuétsi san iña nto é víi ntó da nēé ka nuu i é ntio nima kīni kaa nto.

¹³ Ña ku ntáda nto kúñu nto kuēnta é na víi nté un siin é kīni kaa san. Tsi ntada nto kúñu nto kuēnta ntá'a Xuva kō. Vata tsi té ntoto xtuku nto é xi'i nto. Ntada nto kaníi kúñu nto kuēnta ntá'a Xuva kō vata koo é na kada tsiñu ni'i ña ntō é víi nto é vā'a.

¹⁴ Ná ku dá vá'a ká nto é kúvi víi kuétsi san ni nto, tsí ña té leí san ntántikín ka nto, tsí vevíi ne, ntántikín ntó Xuva kō, ña e dóo dé ka'nu iní i ni ntō.

¿Xoó ntu kuvi tó'o kō?

¹⁵ ¿Nté ntu koo víi o vé, te kuiní nto? ¿Vá víi ka ntú o kuétsi san dá ña ntántikín ka o leí san, da xe ntántikín o Xuva ko ve, ña e dóo vá'a o de ni kō? ¡Ñá'á ni san!

¹⁶ Vá ña ntu íni nto tsí té ntáda nto kúñu nto kuēnta ntá'a uun ña'a é víi nto é ði mii tsí e ntío ña ne, kuvi ña tó'o ntō. Da mii é kāda ntaa nto é kāka'an ña. Te kuétsi san é kúvi tó'o ntō ne, ní'i ntō doxi'í san. Ntá tsi te Xuva kō é kúvi tó'o ntō né, te kāda ntaa nto é kāka'an ñá ne, ní'i nto ntuvi vā'á iña nto.

¹⁷ Ntá tsi ntadiá'vi Xuva kō tsí ði'na ne, ði mii tsí é kāka'an nima kīni kaa nto idé nto. Ntá tsi vevíi ne, kaníi nima nto ntákuinti'xe nto tú'ūn é nuu é ntaa í vata o nañé'e ña nto.

18 É ntī ni'ni nto kuétsī san vé ne, e kúntī'ví nto tsiñu vā'á san ve.

19 (Kantée tsi tú'ūn ña ñuxiví san é kākā'án u ni ntō tsi dóo vitá o ini nto.) Vatá o dé nto di'na e ntáda nto kúñu nto kuēnta é viī ntó nuu i é kīni kaa sán ne, kuan tsī koo ntada nto kúñu nto kuēnta vevii é viī ntó nuu i é vā'a é ntio Xuva kō.

20 Tsí dā íka nto itsi kini kaa sán ne, íka xaa nto é viī nto é vā'a.

21 Ntá tsi ¿neé ntu ta'xi kídaā é idé nto nuu i é kōo da ntákuka'an nuu nto vevii? Tsí kūdií doxi'í san kata'xi.

22 Ntá tsi vevii ne, é nākaka xaa nto kuenta iña kuétsī san. Vevii ne, kúntī'ví nto é viī nto é kākā'án Xúva kō. Sá'á ne, kata'xi ká kudii é kuntōo vā'a nto nuu Xuva kó ne, ní'i nto ntuvi vā'á iña ntó ntii dañu ntūvi.

23 Tsí kūdií doxi'í san ní'i kó te kuntīkin o kuétsī san. Ntá tsi doméní san e tá'xi Xuva kō ne, é koo ntuvi vā'á iña ko ntii dañu ntūvi, te kuntīkin o Tó'o ko Jesūcristu.

7

¿Nté ntu ó de leí san nī ña tánta'a?

1 ¿Vá ñā ntu te íni nto tsí kadē kú'vé leí san iña ña'a nī dukuan kántito ká ña?

2 Uun ñadī'í san, ña tánta'a ne, kuétsī é kuntīkin ñá xī ña nī dukuan kántito ká ña. Ntá tsi tē xi'í xī ña ne, ñá kadē kú'vé ka leí san iña ñadī'í san.

3 Dukuān né, te kanadīkí nteē ñá ni tuku ñatīí da nī kántito ká xī ña ne, kakó'xo nteē ñá leí san. Ntá tsi tē xi'í xī ña ne, ñá kadūku ntée ká ña leí san. Ñá tē neé nuu i te natánta'a ña ni tuku ñatīi.

4 Dukuān ó kuví ni ntō dí, ta'an ko. Tsí dā xi'í Cristú san ne, vata tē xi'í dādīí nto ni ña kuēnta iñá leí san. Vevii ne, ntáduku ntée nto tuku xīí nto, ña e ntóto dá xi'í vata koo é na kōo nuu i e dóo va'a é ntio Xuva kō.

5 Tsí nī dukuān ntáde ká o é ntio nima kīni kaa ko sán ne, dā dií dií ka ntáde o nuū i é kīni kaa san tē kutuni ko tsí kākā'án leí san é ña kuan koo víi ó né, ñá tsi nuū i é ní'i kó doxi'í san.

6 Ntá tsi ví'a vé ne, é nūu nteé leí san ata ko, tsí leí san é uve tīn o kídaā né, vata tsi tē xi'í o kuēnta iña í ne, e ntaíka xaa ó ve, vata koo é na víi o é ntio Xuva kō, tsí ní'i ko ntūvi xéé iña ko, ñá te dā míi tsí é káde ntaa o lei atā é ūve na'a kākā'an é vā'a é víi o.

Kuétsī é kadē kú'vé iña ko

7 Te du'vā ó ne, ¿vá kākā'án ntu o tsí leí san ne, iō kuétsí i? ¡Ñā'á ni san! Tē dí ña leí

san ne, ñá íni u nee iña é kuétsí ko. Tē dí ña kākā'án leí san é ña kúvi kuiníma ko iña ta'an kó ne, ñá íni u te ña vā'a i é kuān koo víi o.

8 Ntá tsi kúvi íde kuétsī san ní ko, tsí da xé kākā'án leí san é ña kúvi naki'í núu o iña ta'an kó ne, dā dií dií ka idé u. Tē dí ña túvi leí san ne, ña ni kúvi víi kuétsí san ní ko.

9 Dukuān ne, xío ntūvi iñá ko di'na dá vata kutúní ko te ío kuétsí ko, tsí ña ni kutúní ko nee iña é kākā'án leí san. Ntá tsi dā xéé leí san ne, ntóto kuétsí ko. Kídaā né, vata tsi tē xi'í u kuenta iña i.

10 Tsí leí san ne, náa í é xee ní'i ntūvi iñá ko ne, xee ní'i doxi'í san.

11 Kúvi íde kuétsí san éni nta'ví ko kuenta iñá leí san. Vata tsi te ñá víi é'ni ko.

12 Dōo va'á leí san, tsi dóo va'á tú'ūn e xtūví Xuva kō. Dōo ntaa kaká'án di.

13 ¿Vá kākā'án ntú ó tsí nuu i é vā'á san é ta'xi doxi'í san iñá ko? ¡Ñā'á ni san! Dā xé kuétsí san é idé é ní'i ko doxi'í san. De tsiñu ní'i kuétsí san leí san vata koo é ní'i kó doxi'í san. Tsi leí san nañé'é ko tsi kuétsí sán ne, dōo kini kaa.

14 Ini o tsí leí san ne, vé'xi nta'a Xuva kō. Ntá tsi xu'ú ne, kudii ña ñuxiví sa u é tuví u vata kaa ña kade tsiñu iña kuétsí san.

15 Ñá íni u nté kui kuān ó kade u. Tsi ñá te káde ú nuu i é ncho víi u, ntá tsi nuu i é ña ncho víi u ne, di'na ká kade u.

16 Ntá tsi dá káde ú nuu i é ña ncho víi u sán ne, kakutuní ko tsi dóo vā'á ó kākā'an ntí'xe leí san.

17 Dukuān ne, ña te míi ú kade ú nuu i é ña ncho víi u san, tsí da xe kuétsí é nūu nimá ko sán ne, ñá tsi é kade i.

18 Kakutuní ko tsí ña tuví nté uun nuu i é vā'a é nūu nimá ko, tsí kudii ña ñuxiví sa u. Kuān te dóo ntio ko é víi u é vā'á ne, ña kúvi víi u.

19 Tsí ña káde u é vā'a é ncho víi u, ntá tsi kade u é kīni kaa san é ña ncho víi u.

20 Dukuān né, tē kade ú nuu i é ña ncho víi u sán ne, ñá te xū'ú kade ú, tsi kuétsí é nuu nimá ko sán ne, ñá tsi é káde i.

21 Kakutuní ko tsí kuān ó kakuvi ko: Dā ncho víi u nuu i é vā'a sán ne, vata tsi te kantīkin é kīni kaa sán ko.

22 Dōo kakuinimá ko lei Xúva kō,

23 ntá tsi kúñu kó ne, kantīkin túku lei é kaedí nuu i é kadē kuení ko ne, vata te katee tīn ko vata koo é na víi u é ntio i. Ñá sán lei iña kuétsí san.

24 ¡Ñā ntá'vi idé ntu u! ¿Xoó ntu nakakū í ko doxi'í é kantīkin kúñu kó san?

25 ¡Nakué!e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristu, tsí divi ñā é nakáku ñā ko! Dukuān ne, díkī kó san ne, ncho vii é vā'a é ntio Xuva kō ne, ntá tsi kúñu kó san ne, ncho vii é kuntikin kuétsi san.

8

Kaxntii Ēspírítu Xuva ko kō é vī o é ntio ñā

1 Dukuān ne, ñā tívī ká nte kui ka'an ntee Xuva kó ko, xo'ō e ntānuu iní ko Jesūcristu, xo'ō é ñā ntáde ká o é ntio nima kīni kaa ko, tsi ntáde o é ntio Espírítu Xuva kō.

2 Tsi te kadē kú'vé Espírítu Sántu san iña kó ne, kanakakū ñā kō é ñā kada kú'vé ka kuétsi san ni dóxi'í san iña ko. Tsi Espírítu sán ne, divi ñā é kata'xi ñā ntuvi vā'á iña kó tē ntānuu iní ko Jesūcristu.

3 Tsi leí san ne, ñā ni kúvi vī é nādama nima kīni kaa kō, tsi da xé ñā ni kuví vī o é kada ntaa o e xtúvī Xuva kō. Dukuān né, taxnuu Xuva ko I'xá mii ñā é kaku ñā vatā o ntákaku ñā'a, ñā iō kuétsi i. Vi'a vé ne, ñā kúvi kadā kú'vé ka kuétsi san iña ko, tsi nantí'í Cristu é kúvi vii kuétsi san ni ko dá xi'í ñā ntíkā krusi kan kuénta iña ko.

4 Ide ñā sá'ā vata koo é kúvi kada ntaa o é kākā'án leí san é vā'a é vī o. Tsi xo'ō ne, ñā ntáde ká o kuēnta é kākā'án nima kīni kaa kō, tsi ntáde o kuēnta é kākā'an Espírítu san.

5 Ñā ntoo vata tsi ó ntoo ñā e dúkuan iō kuétsi i ne, da ti tsi ntánti'í iní ñā kuenta iña mii ñā. Ntá tsi ñā e ntáde ntaa é kākā'an Espírítu Sántu sán ne, ntánti'í iní ñā nee iña é ntio Espírítu Sántu san.

6 Te ntí'í iní kō é da ñā kué'en tsi kuenta iña iña ñúxivi san ne, ní'í kō doxi'í. Ntá tsi te ntí'í iní ko kuēnta iña Espírítu Sántu sán ne, ní'í ko ntuvi vā'á iña ko é kuntōo vā'a o.

7 Ñā é da ñā kué'en tsi kuenta iña i é ntio nima kīni kaa i ntánti'í iní ñā ne, ntaínchu'vi ñā Xuva kō, tsi ñā ncho kada ntaa ñā lei Xúva kō. Ntē ñā kuví vii ñā di.

8 Dukuān ne, ñā e ntáde ntaa é kākā'án nima kīni kaa i ne, ñā kúvi vii ñā é ntio Xuva kō.

9 Ntá tsi ntó'ó ne, ñā ntáde ká nto é kīni kaa san, tsi ntáde ntaa nto é kākā'an Espírítu Sántu san te nuu é ntāa ntí'xe i é nūu Espírítu Xuva kō sán nima nto. Ntá tsi xoo ñā'a, ñā é ñā te nūu Espírítu Cristú san nima i ne, ñā kadūku ntée ñā Cristu.

10 Ntá tsi tē nuu Cristú nima ntó ne, kuān te kuví kúñu nto kuēnta iña kuétsi sán ne,

ta'xi Espírítu san é ñā kuví nima ntó tsi é ntuvá'a nto ni Xuva kō.

11 Te nūu ntí'xe Espírítu Xuva kō sán nima ntó ne, ta'xi Xuva kō é ntóto kúñu ntó di. Ní'í nto ntuvi xéé iña nto. Tsi Xuva kō, ñā nantoto Jesúcristu rkóntuvi é xi'í ñā ne, ta'xi ñā é ntóto kúñu ntó é ní'í doxi'í san di kuenta iña Espírítu ñā é nūu nima nto.

12 Dukuān né, ta'an, iō é ntio Xuva kō é kada ntaa o, ntá tsi ñā te ntío ñā é vī ka o é kākā'án nima kīni kaa kō,

13 tsi te vii nto é kākā'án nima ntó ne, ní'í ntí'xe nto doxi'í. Ntá tsi te xntii Ēspírítu Sántu san nto é ñā da vā'a ká nto é kadā kú'vé nima kīni kaa ntó ne, ní'í nto ntuvi vā'á iña nto.

14 Tsi un ntí'í ntí'í ñā'a, ñā ntántikin Espírítu Xuva kō né, divi ñā é i'xá Xuva kō kúvi ñā.

15 Ntá tsi ñā ni ta'xi Xúva ko ntó Espírítu Sántu san vata koo é tēe kuétsi ñā ntó é vii nto é ntio ñā é u'vī ntó ñā. ¡Ñā'á ni san! Tā'xi ñā ñā vata koo é kūtuni nto tsi i'xá Xuva kō kúvi ntó. Espírítu Sántu sán ne, ta'xi ñā é kúvi ka'an o ni Xuva ko: “Ūvá, Uva mii kó nto”, koo ka'an o.

16 Tsi mii Espírítu san kantada ntaa ñā nima ko tsi i'xá ntí'xe Xuva kō kúvi o.

17 Tsi da xé i'xá Xuva kō kúvi o ne, ní'í ko iña Xuva ko e xtúvī xio ñā iña i'xá ñā. Dadí'í tsi ní'í ko ní Cristu. Tsi tē dadí'í ntó'o ko ní Cristú ne, dadí'í xi'í nuu ka'nu o ni ñā di.

É vā'a é kī'xi rkóntuvi

18 Iní u tsi ñā té iní te ntó'o kudií ko ntuvi sá'á, tsi ñā te nté kaa é vā'a é ní'í kó rkóntuvi.

19 É un ntí'í é de kú'vé Xuva kō ne, dóko sa ñā ntákutíi kuntétu da nté xēe ntúvi é nañē'e Xúva ko i xoo e kúvi i'xá ñā, tsi dóo ncho kiní ñā.

20 Un ntí'í é de kú'vé Xuva kō né, ntí'í. Ñā te míi ntio i, tsi da xé kuān o ka'an Xúva kō é kúvi. Ntá tsi ntantétu

21 ntuvi é nakáku Xúva ko i. Kidáā ne, ñā kadā kú'vé ka doxi'í san iña i, tsi nakákú Xuva ko i vata koo é kúvi kaka xaa mí kaxi'í nuu vata o ntaíka xaa i'xá Xuva kō.

22 Iní o tsi un tsi nté vevíi ne, un ntí'í é de kú'vé Xuva kō ne, dadí'í ntánakití é ntánto'o i vatā ó kanto'o ñā kanakaku i'xá san.

23 Ntē ñā te mii tsi sá'a, tsi xo'ō ne, ntánto'o kó di. E tá'xi Xuva ko kō Espírítu Sántu san é kodo nuu un ntí'í nuu i é vā'a é ta'xi ñā kō. Dā ntantétu o ne, ntaéku ntee o ntúvi dá nāki'í kue'en Xúva ko kō é kuví o

I'xá ña. Kidáā ne, nadama ña kúñu ata kō kúñu xēe san.

²⁴ Iō neé ntantétu o nte dá nakākú Xuva ko kō. Ntá tsi te nī'i ko nee iña é ntantétu o ne, ñá kantio é kuntetū ká o. ¿Vá xoó ntu kantétu ká i nuu i é nī'i i?

²⁵ Ntá tsi te kántétu o nuū i é vāta ní'i kó ne, da mii é kutii ko kuntetū ká o.

²⁶ Du'vā ó di, kaxntii Ēspíritū Sántū san ko é ña kuvi vii o é ncho vii o. Tsi ñá ini ó neé nuu i é kákan o da ntáka'an ntá'ví o. Ntá tsi kaka'an Espíritū Sántū san ni Xuva ko kuénta iña ko. Un tsi kaxkoo káni ña é nté ña tuví tú'un.

²⁷ Xuva kō, ña kaito nteé nima ñá'a sán ne, ini ñá nee iña é ncho ka'an Espíritū Sántū san. Tsí Espíritū Sántū sán ne, kaikan ñá nta'a Xuva ko nuū i é ntio Xuva kō é kué' é ña ña ntáduku ntée ña.

É kúvi vii kue'en o

²⁸ Ini o tsí Xuva kō ne, kade ña é kōo é vā'a é un ntí'í é kakuvi nī ña ntákuinima i ña, ña e kána ña é vii ña é ntio ña.

²⁹ Tsí ini Xúva kō nte dí'na xoo kuínti'xe i ña ne, nakaxnúu ña ña nte dí'na vata koo é ntúvi ña vata kaa I'xá ña. Tsí Cristú ne, dí'na ña kúvi ña i'xá nuu i é vata kaa un ntí'í ení ña ni tā'an ña.

³⁰ Xoó ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kō nte dí'na ne, kána ña ña di. Xoó ña'a, ña e kána ña ne, ká'an ña tsí ña tuví ka kuétsi ña. Xoó ña'a, ña é nakate Xuva ko kuétsi i ne, kada ka'nu Xuva ko ña di.

³¹ ¿Nté koo ka'an o iña i sá'ā? Te Xuva kō nuu mé'ñu ña kō ne, ¿xoó ntu kuvi vii i ni kō?

³² Ntē ña ni de víni Xuva ko I'xá mii ña é kuví ñá kuenta iña ko un ntí'í ntí'í o. Te ūun tsi nte I'xá mii ña tá'xi ña kō ne, ¿mí'í ntū é ña vii ña da xe'e é ta'xi ña ko un ntí'í nēe é kantio kō di?

³³ ¿Xoó ntu kuvi tsi'í kuétsi i ña é nakaxnúu Xuva kō? Tsí mii Xuva ko káka'an ña tsí ña tuví ka kuétsi ña.

³⁴ ¿Xoó ntu kuvi kué'e i dō'ví san iña ña? Tsí mii Jesūcristú san ne, xí'í ña kuénta iña ña ne, dá ntóto xtuku ña ne, tuví ña diñi kua'a Xuva kō, kaikan ñá kuenta iña ko.

³⁵ ¿Neé ntu é kúvi vii é nāki'i nteé xio ko vata koo é ña ntío ká Cristu ko? ¿Vá kúvi ntu vii da ntánto'o ko, o da dōo ntii tu'un, o da ntáde xení ña'a san ni ko, o dá ntoo ntité o, o dá ña tuví é kunuu o, o dá ío nuu i e dōo donchu'vi, o da ntáni'i kó doxi'í san?

³⁶ Tsí vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō ne:

Kuenta iña ntó ne, utén utén ntaú'ví ntí tē xoó ka'ní i ntí.

Ntí'í ne, vata ntáa kudii a le'ntú san ntáa ntí, kiti ntánakuē'nu ña vata koo é ká'xi ñá ti, ka'an.

³⁷ Ntá tsi nté uun nuu i sá'a ne, ña kúvi vii é ña ntío ká Cristu ko. Tsi ntío ña kō né, xntii ña kō é kúvi vii kue'en o ni é un ntí'í sá'a.

³⁸ Ini vā'a u tsí ña te neé kuvi vii é ña ntío ká Xuva ko kō: nté doxi'í san, nté ntuvi iña ko, nté ánjē san, nté ña odo nūu iña é ña vā'ā san, nté ña ntádē kú've e dukún kán,

³⁹ nté mí'í e dōo dūkun, nté mí'í e dōo kūnu, nté da neé ka nuu i é de kú've Xuva kō ña kuvi vii é ña ntío ká Xuva ko ko, xo'ō e ntánuu iní ko Xuva ko Jesūcristu.

9

Nakaxnúu Xuva ko tātá ña Israee

¹ Vata kaa u xu'u é kantikín u Cristú ne, kaka'án u é nuu é ntaā i, ñá kaka'án u dovete, tsí nimá ko ne, Espíritū Sántū san kade kú've ñá ne, kaka'an ñá tsi nuu é ntaā i é káka'án u

² tsí un vā'a tsi kakunta'xa iní ko. Nii kué'en tsí ntuvi dōo u'vi kakúvi ko,

³ tsi dōo ntio ko é nakākú ña ñuú ko, ña tatá ko. Tē dí kaidia'vi iña ñá ne, ka'án u te nakuítá Cristú ko, kuān te ta'xi ñá ko é ntō'o kó naa ña ñuú ko,

⁴ ña Israee san. Nakaxnúu Xuva ko ña é ntúvi ña i'xa kiín ña. Nañ'e Xúva ko ña tsí dōo ka'nu ña. Xé'e Xuva ko xū'u ña ni ña nté koo vii ña é vā'á ni ña rkontuvi. Xé'e ña ña leí san kuenta iña Muísee. Ini ña tsí Xuva kō ne, ínūu mé'ñu ña ña. Ini ña nee é káka'an Xúva kō é kué' é ña ña.

⁵ Uva ata ika ña Israee san ne, dōo na'nu ña'a ña. Tatá ña káku Cristu da vexkúvi ña ñatíi. Dívi ña né, Xuva ko ña, ñá kadē kú've é un ntí'í. Kada ka'nu o ña ntii dañu ntúvi. Kuan koo na kōo.

⁶ Ntá tsi ña te kaka'án u tsí ña ni de ntáa Xúva kō é xe'é ña xu'u ña ni ña Israee. Kaka'án u tsí vevíi ne, ña Israee san ne, ña te un ntí'í ntí'í ña é ña Israee ntí'xe ña.

⁷ Ntē ña te un ntí'í ntí'í tatá vi'í Abraán san é I'xá ntí'xe ña. Tsí da xé Xuva ko káka'an ñá ni Abraan kídaā: “Tatá vi'í o ne, ki'xi kuenta iña i'xá o Isaa”, ka'an ña.

⁸ Sá'a katá'xi é kūtuni ko tsí ña te un ntí'í ntí'í i'xá san e káku iña Abraan é ntáduku ntée Xuva kō. Tsí kaka'an Xúva kō tsí i'xá ntí'xe ña ne, da mii ña é káku iña i'xá ña, ña é xe'é Xuva ko xū'u ña é kué' é ña ña.

⁹ Tsí xe'é Xuva ko xū'u ña ni Abraán san kídaa: “Ntuvia sá'a da kuía ve ne, dá náxee xtúku ú ne, kaku i'xá Sara”, ka'an ña.

¹⁰ Ntá tsi ió ka é nañē'e ú nto. Xío i'xa uvi iña Rebecá ne, uvata ika ko Ísaá ne, uva i'xá san ntúvi ña.

¹¹⁻¹² Kuān té vata káku, kuān té vata vii nuu i é kīni kaa ne, o nuū i é vā'á ne, ká'an Xuva ko ni ñadī'í san tsí kada kû'vé i'xa é kuvi ūvi san iña ení i, kuān té i'xa nuu í san. Kuan ō ka'an Xúva kō vata koo é kūtuni ko tsi dívi ña kanakaxnúu ña. Ná te nee va'a tsi úun na ne, éde na é vā'a, ntá tsi da xé dívi ña ntío ña ne, kanakaxnúu ña na.

¹³ Uve na'a mí kakā'an tú'un Xuva kō: “Dóo ntio kó Jacóbo, ntá tsi ña ni ntio kué'ēn tsí ko Esauu”, ka'an ña.

¹⁴ ¿Nté koo ka'an ó ve? ¿Vá ká'an ntú ō tsi ña vā'a ó de Xuva kō? ¿Ñā'á ni san!

¹⁵ Tsí kade ña vatā ó kaka'an ñá ni Muísee: “Vii u é vā'á ni xoo ñá'a é ncho vii u é vā'á ni ña. Ntunta'ví ini kó xoo ñá'a é ncho ntunta'ví ini kó ña”, ka'an ña.

¹⁶ Dukuān ne, ñá te kuēnta iña ñátí san é ntunta'ví ini Xuva ko ni ña, kuān te káde ña nuu i é vā'á ni ña, tsí da xé mii Xuva kō ntio ña é vii ñá ni ña é vā'a.

¹⁷ Kaka'an tú'un Xuva kō nté ō kaka'an ñá ni rei Fárauun, rei iña ñá ñuú Egito: “É tā'xi u é vīn rei vata koo é kīní ña'a tsi dóo ka'nu u é xntií ú o. Kídāa ne, kutuní uun ntí'í ña'a, ña ntoo ñuxiví san, xoo ñá'a u”, ka'an ña.

¹⁸ Dukuān né, kantunta'ví ini Xuva ko da xóo ka ña'a é ncho ntunta'ví ini ña ña ne, kaxé'e ña é kada do'o da xóo ka ña'a é ntio ña.

¹⁹ Á te iō nto é ncho ka'an ntó ni kó ve: “¿Nté kui kaka'an ntú Xuva kō tsí ió ka kuétsi kō kuan, te ña kuvi víi o tūku nuu i é nakaxnuu ña é vii o?” Á te kuān koo ka'an ntó ve.

²⁰ ¿Nté kui nantiko koó ntu nto é kākā'an ntó ni Xuva kō é da mii ñā'a nto? ¿Vá ká'an ntu kídí nte'u é kūvá'a san ni ña de vā'a san: “¿Nté kui kuan ntu ō de vā'a nto ko?”, ka'an?

²¹ ¿Ña kuvi vii ntu ña de vā'a kídí san da neé ka nuu i é ntio ña ni ntē'ú san? Tē ntio ña ne, kuvi kí'i ña un síin tí'nti nte'ú san ne, dá kadā vā'a ña uun a kídí e dóo tíi kaa é kada tsiñu ni'i ña dá iō víko san. Kuvi kí'i ká ña tuku ta'ví dívi tsi tī'nti ntē'ú san ne, dá kadā vā'a ña tuku kídí é ña dóo nēe tíi kaa é kada tsiñu ni'i ña ütén uten.

²² Tē dí Xuva kō ntio ña é nañē'e ñá kō tsi dóo diin ñá ne, dóo iō ña é vii ñá di ne, dá kuétsi é kākutíi ña nima ñá ni ñā'a, ña é nī'i é ntō'o i, ña é iō tu've i é kūvi.

²³ Tē ntio ñá nañē'e ñá ko nuu i e dóo nuu á'vi iña ña dá ta'xi ña kō é vā'á iña ña tsí ntunta'ví ini ña ko. Xtūvi tu've ñá kō nte dí'na é nī'i ko é vā'á iña ña.

²⁴ Tsi kána ña ko, kuān te ñá Israeé o, kuān te ña é ña te ña Israeé o.

²⁵ Vatā ó uve na'a kaka'an ñá ka'an naa Xuva ko, ñá nani Osea:

Ña é ña te ña'a mii ko kídaa ne, ká'an u tsí ña'a kó ña ve.

Ña é ña ni ntío ko kídaa ne, ká'an u tsí dóo ntio kó ña ve.

²⁶ Dívi tsi ñūu mí kaka'an u kídaa é ña te ña'a kó ñá ne,

ká'an ú ni ña ve tsí ntuvi ña i'xá mii kó, ka'an Xúva kō, ña kantíto,

ka'an Óseá san.

²⁷ Ntá tsi kaka'an Ísaia san iña tátá ña Israeé san: “Kuān té ña te da díi táta ña Israeé san, kuān té vata dii ñuti ntute ñú'u kan ña ne, ñá tíin ña é nakáku ña.

²⁸ Tsi ña nā'á ka dá kada ntaa ntí'i Xuva kō é kaka'an ña. Ná kukuíi ka ña é kué'é ña é nto'o ko iña un ntí'i ña ñuxiví san”, ka'an Ísaia.

²⁹ Vatā ó kaka'an Ísaia kídaa:

Tē dí Xuva kō, ña e dóo ka'nu, ña ni tsoo ña tatá kō ne,

vevíi ne, e xí'i ntí'i o vatā o xi'i ñá intóo ñuú Sodoma ni ñuú Gomora kídaa, ka'an ña.

Tū'un é vā'á san iña ñá Israeé

³⁰ ¿Nté ntu koo ka'an o kuēnta iña i sá'a kuan? Dukuān ne, kutuni ko tsí ña é ña te ña Israeé san, ña é ña ni ntúku nuu ini i nté koo vii ña vata koo é ntūvá'a ña ni Xuva kō ne, ntuvá'a ña ni ña tsí kuínti'xe ña ña.

³¹ Ntá tsi ña Israeé san ne, ntánantuku ña nté koo ntuvá'a ña ni Xuva ko kuēnta iña leí san ne, ña ni kutíi ña kada ntaa ña é kākā'an leí san.

³² ¿Nté kui san? Tsí kuvi ntuvá'a ña ni Xuva ko té kade ña é kākā'an leí san, kuíní ña. Ná ni kutūni ña tsí mii Xuva ko kūvi ntavá'a ña ña te kuínti'xe ñá ña. Dukuān né, vata te xūú naki'í ña,

³³ vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: Koto nto, tsí ñuú Siuún ne, xtūví u uun ña'a, ña é kūvi vata kaa xuu mí nākí'í ña'a san, mí ntāva ña.

Ntá tsi xoo ñá'a, ña é kuínti'xe i ña ne,

ña túvī nté koo kuka'an nuu ña kuēnta iña ña,
ka'an.

10

¹ Tā'án, kanī nimá ko ntio ko te nakāku ña tatá ko, ña Israeé san. Un vá'a tsi kaka'an ntá'ví u ni Xuva ko kuēnta iña ña vata koo é nī'i ña é vā'á nta'a Xuva kō.

² Kuvi ka'án u kuenta iña ña tsí ini va'á u tsi dóo ncho víi ña é ntio Xuva kō, ntá tsi ñá ini ntí'xe ña nté koo víi ña vatā ó ntio ña.

³ Tsí vata kutúni ña nté koo ntuvá'a o ni Xuva kō ne, ncho víi mii ña é ntuvá'a ña ni ñā. Ña ni íde ña kuēnta dá kakā'an Xúva ko ni ñā nté koo ntuvá'a ña ni ñā.

⁴ Tsí Cristú san ne, de ntaa ntí'i ña leí san. Dukuān ne, ntuvá'a o ni Xuva ko, da xōo ka ña'a o, te kakuinti'xe kō Cristu.

⁵ Tsí vatā ó uve na'a kaká'an Muísee kídaā nté koo ni'i ko ntuví va'á iña ko kuenta iña leí san: “Da xōo ka ña'a, ña é kūtíi kada ntaa ntí'i é kākā'án leí san ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña”, ka'an ña.

⁶ Ntá tsi kaka'an Xúva ko kuēnta iña i é ntuvá'a o ni ñā tsi kuínti'xe ko ñā: “Ñá ku de kuení nto te ió xoo é kúvi kaa i e dukún kán vata koo é nanūu ña Cristu ñūxiví a.

⁷ Ntē ña ku dé kuení nto te ió xoo é kúvi kíi un tsi nte iní totsín kan vata koo é natavā ñá Cristu mé'ñū ña xi'í san”, ka'an ña.

⁸ ¿Nté ntū ó kaka'an tú'un Xuva kō kuan? Kaka'an: “Ñá te nté sa ntii tū'un é nī'i nto tú'ūn va'á san, tsí etsín tsi tuví tú'ūn sán ne, ñá tsi tū'un é kākíi xu'u o nī é nūu nima ó dí”, ka'an. Tū'ūn sa'á ne, ñá tsi tú'ūn va'a é ntáka'an ntódo nti nté koo kuínti'xe ko Xuva kō.

⁹ Tsí te ká'an ó ni xū'u ko tsí Jesuú ne, Tō'ó nti'xe ko ñā ne, te kuínti'xe kō tsí nantoto Xúva ko ñā rkontuvi é xi'í ñá ne, nakáku o.

¹⁰ Tsí te kanī nima kó kuínti'xe kō ne, ntuvá'a o ni Xuva kō. Te ká'an o tsí nuu é ntaa i e Tó'ó nti'xe ko Jēsuú ne, nakáku ña kō.

¹¹ Tsí vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō ne: “Da xōo ka ña'a, ña é kánuu iní i ña ne, ña túvī nté koo kuka'an nuu ña”, ka'an.

¹² Ñá te e túku e túku ntáa ña Israeé san é vāta ntáa ña tuku tatá i san. Tsí uun tsi Tó'ó ko ūn ntíi ntíi o. Utén utén kaxé'e ña e dóo va'á iña dá xōo ka ña'a, ña e ntaíkan ntá'a ña.

¹³ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “Da xōo ka ña'a, ña ntaíkan nta'a Xuva kō ne, nakáku ña”, ka'an.

¹⁴ Ntá tsi, ¿nté koo kakan ñá'a san nta'a Xúva ko te vāta kuínti'xe ña ña? ¿Nté koo kuínti'xe ña ña te vāta tekú ña iña ña? ¿Nté koo tekú ña tē ña xoxo ka'an ntódo i tú'un Xuva ko ni ñā?

¹⁵ ¿Nté koo ka'an ntódo ña tú'un Xuva ko tē ña xoxó taxnuu i ña? Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “Ñá te nté kaa vá'a o tē xee ñá vexní'i tú'ūn va'á san”, ka'an.

¹⁶ Ntá tsi ña te un ntíi ntíi ña'a san ntaíni ña tú'ūn va'á san. Tsí kaka'an Ísaia kídaā: “Xuvā, ¿xoo ntu e kuínti'xe i tú'ūn va'á san dá kakā'án nti?”, ka'an ña.

¹⁷ Dukuān né, da mii é kantio é ká'an ñá nī ko tú'un Xuva ko vāta koo é tēku ko iña Cristú ne, dá kuínti'xe ko ñā.

¹⁸ Ntá tsi xu'ú ne, katsixe'e ú te dā xé ña ni tekú ntu ña. Ñá ntāa, tsi téku ña, ¿nté kui ña'a? Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: Da kanī ñūxiví san díto tatsín ña.

Tū'un e ntáka'an ñá ne, íte xaa da kanī ñūxiví a,

ka'an.

¹⁹ Katsixe'e xtukū ú nto te ña ni ñé'e díki ntú ña Israeé san tú'ūn san. Tsí dí'na Muísee xntée na'a ña tsi kuān ó kaka'an Xúva kō: Víi u é kūne'u iní nto kuenta iña úun ña'a san,

ña é ña te uun tsi tatá i vatā ó uun tsi tatá nto.

Víi u é kúdiin nto kuenta iña ñá tuku ñuu, mí é ña te neé ini, ka'an Xúva kō.

²⁰ Rkontúví ne, ñá ni ū'ví kue'en tsí Isaia dá kakā'an ñá vatā ó kaka'an Xúva kō: Ña'a, ña é ña ni nantúku kó ne, nāni'i ñá ko. Ña'a, ña é ña ni tsixé'e í kó ne, nañē'e ú ña nté kaa u,

ka'an ña.

²¹ Kaka'an Xúva ko iña ñá Israeé san dí: “Ñi kuē'en tsi ntuvi nakáa ú nta'a ko é nānumé u ña'a san, ña é ña ni kuínti'xe i ko, ña é ña ncho vii nee iña é ntio ko”, ka'an ña.

11

Ña Israeé, ña é nakaxnúu Xuva ko

¹ Katsixe'e ú nto ve: ¿Vá nakuitā ntú Xuva ko ña'a mii ñā? ¡Ñā'a ni san! tsí mii ú ne, ña Israeé u. Uva ikā kó Abraán ne, ñá tsi táta ví'i kó Benjamiín dí.

² Ñá ni nakuíta Xúva ko ña'a mii ñā, ña é nakaxnúu ña nte dí'na. ¿Ñá ini ntú nto nté o kakā'an tú'un Xuva kō mí katsi'i kuétsi Eliá san ña Israeé san? Tsí kaka'an ña:

³ “Xuvā, ē'ní ña ña ntáka'an kuénta iña nto ne, nākatsin ña naa ntó di. Da mií sá u ntoó u é kántíto ká u ne, ncho ka'ní ña kó di”, ka'an ña.

⁴ Ntá tsi kaka'an Xúva ko ni ñā: “Íó u'xe míil ñatīi, ña é xtuvī xío ú kuenta iñá ko. Nté uun ito ña ni kanchíti ña nūú Baá, divī é de vá'a ña tuku ñuú san é víi xuva ñā”, ka'an Xúva kō.

⁵ Kuān ó vevíi di. Ntoó ká ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kō é víi ña é vā'á ni ñā.

⁶ Dā xé mii Xuva kō ntío ña é víi ña é vā'á ni ñā ne, ñā te kuénta iña i é vā'a é idé ña'a san. Tē nakaxnúu Xuva ko ñā'a san kuénta iña i é vā'a e ntáde ña ne, ña kúvi ká'an o tsí nakaxnúu ña ña tsí mii ñā ncho víi ña é vā'á ni ñā.

⁷ ¿Nté ntu koo ka'an ó ve? Tsí ña ni naní'i ña Israeé san nuu i e dóo ntánantuku ñā. Da mií ñā'a, ña é nakaxnúu Xuva ko ne, nāni'i ña. Ntá tsi ña nguií sán ne, da dií dií ka dé ka'xi ña nima ña, vata ō uve na'a

⁸ kaka'an tú'un Xuva kō: “Xé'e Xuva kō é ntuka'xi dikī ña vata koo é ña tekú ña. Un tsi da nte vevíi ne, ña ntáini ña, nte ña ntátekú ña”, ka'an.

⁹ Davíi san ne, kaka'an ñā di: Na kō'xó mii ñā da ntáde ña dodíni kuénta iña i é un ntí'í é íó iña ña. Na kō'xó nteē ñā nuu i é kīni kaa vata koo é na kuē'é Xuva ko ñā é ntō'o ña.

¹⁰ Na kūneé kue'en ntúxnūú ña vata koo é ña kiní ka ña. Vata kaa ntuvi é kutuví ñā ne, na nakaka t'i'í kuē'en ña, ka'an ña.

É nakáku ña'a, ña é ña te ña Israeé

¹¹ Katsixe'ē ú nto ve: Dā xé kō'xó ntēē ña Israeé san nuu Xuva kó ne, ¿vá nakuitā ntú Xuva ko ñā? ¿Ñā'á ni san! Ntá tsi da xé ña ni ntío ña Israeé san kuinti'xe ña Cristú ne, ña tuku ñuú san ní'i ñā e dóo va'á nta'a Xuva kō vata koo é na kūne'u iní ña Israeé san ni ñā.

¹² Vi'a ve né, te nī'lí ñuxiví san e dóo va'a tsí ña ni ntio ña Israeé san kuinti'xe ña Cristú ne, te nī'i ña tuku tatá i san é vā'a tsi ntúdutsi ña Israeé san dí ne, ¿nté kuān nte vá'a ó te ntiko kōo un ntí'í ntí'í ña Israeé san é kuinti'xe ña Xuva kō!

¹³ Kaka'án u ni nto vē, ntō'o é ña tuku ñuú nto, tsi táxnuu Xuva kō ko é ká'án u ni nto kuénta iña ñā ne, dóo ka'nu tsiñu ko, kuini ko.

¹⁴ Kuān ó kaka'án u vata koo é na kūne'u iní ña ñuú ko, ña Israeé san. Tsi kídaā né, ti

kaa te iō ña é tekū ña dá kakā'án u ni ñā nté koo nakáku ña.

¹⁵ Tē ntuvá'a ña ñuxiví san ni Xuva kō tsi éte xio ña ña Israeé san ne, dií dií ka vá'ā ó te nāki'i xtuku ña ña. Vata tē ntóto ña xi'lí san tē xi'lí ña.

¹⁶ Te kuē'é o uun ta'vi ū'xen tañú'u san nta'a Xúva kō ne, kanií tī'nti i é kāduku ntée ña di. Te xō'o utun san kúvi iña Xuva kó ne, nta'a i sán ne, da mií é kāduku ntée ña di.

¹⁷ Íó tun olívu va'á san é ká'nté tu'un ña'a san nta'a i ne, dá nātiín ntee tá'an ña nta'a tun olívu ku'ú san vata koo é dií ka va'á kiti i kii. Kuan ō kúvi ni ō dí, xo'ōn é ña te ña Israeen, tsí vata tē é'nte tu'un Xuva ko ñā'a ña vata koo é nī'i o é vā'á dadí ni ña Israeé san.

¹⁸ Nā ku ká'an te dií ka ka'nun é vata kaa nta'a i e é'nte Xuva kō. Tē ncho víin ka'nun ne, naka'an ō tsí kudii nta'a i kúvin. Nā te kuénta iña o é xi'lí kutu xō'o i, tsí kuenta iña xō'o í san é ntitsin kutun.

¹⁹ Á te ká'an ve: “Ntá tsi é'nte tu'un Xuva ko nta'a mii i vata koo é nātiín ntee tá'an ña kō”, koo ka'an.

²⁰ Nuú é ntaā i é kāka'an, ntá tsi é'nte tu'un ñā ña tsí ña ni kuinti'xe ña Cristu. Tíin nteen kutun da mii tsí é kākuinti'xe ká o ña. Dukuān ne, ñā ku dē kuení o tē dóo ka'nun, tsí koton tsin kuenta iña mii o.

²¹ Tsí te ña ni ntunta'ví ini Xuva ko nta'a mii ūtun sán ne, nté xo'ōn ña ntunta'ví ini ña o di.

²² Koton tsi dóo va'á Xuva kō ne, ntá tsi dóo diin ñā di. Tsi dóo diin ñā nī ña ntáde é kīni kaa, ntá tsi dóo va'á koo víi ña ni o te víin nee iña é ntio ña. Tē ñā'á ne, ka'nté tu'un ñā o di.

²³ Nā Israeé di, te ntiko koō ña é kuinti'xe ña Xuva kō ne, nātiín ntee tá'an xtuku ña ña. Tsí kuvi víi Xuva ko nātiín ntee tá'an xtuku ña ña.

²⁴ Tsí xo'ōn né, vata kaa nta'a tun olívu ku'ú san é tē'nte kaan ne, nātiín ntee tá'an tun olívu va'á san, kuān té ña te divi tátá o. Nā Israeé san ne, vata ntāa nta'a tun olívu va'á san ntāa ña. Dukuān ne, dií dií ka ña ntií tu'un é nātiín ntee tá'an xtuku utun é divi tátá mii i.

Nakáku ña Israeé san te kúvi

²⁵ Tā'án, ntio ko é na tekū nto tú'un é iō xu'ú iña Xuva ko, vata koo é ña ku kadá kuení mii ntō e dóo tu've' nto: tsí dava tsi ña Israeé san ne, ntáde do'o ña kuénta iña Xuva ko. Ntá tsi kuan ō tá'xi Xuva kō é kúvi

da nte koo é nakáku titín ña'a, ña é ña te ña Israeé san, vatā ó ntio Xuva kō.

²⁶ Tē kúvi un ntí'i sá'á ne, nakáku un ntíi ntíi ña Israeé san. Tsí vatā ó uve na'a kaká'an tú'un Xuva kō:

Nté ñūú Siuun kí'xi ña é nakakū ko.

Naki'i ña é kīni kaa é nūu nima Jácoo.

²⁷ Kidáā ne, kuntāa tú'ūn é xē'e ú xu'u kó ni ñā tsí nakate u kuétsi ñā,

ka'an.

²⁸ Dā xé ña ni ntío ña Israeé san tú'ūn va'á san ne, ntaínchu'vi ñā Xuva kō. Dā xé kuān o dé ña ne, nto'ó ne, ní'i ntō é tekū ntó tú'ūn va'á san. Ntá tsi Xuva kō ne, ntio dukuan ñā ña Israeé san, tsí nakaxnúu ña ñata ñā, ña intóo dí'na.

²⁹ Ná kanatívi iní Xuva ko xōo ñá'a, ña é kána ña, nte é kaxé'e ña dí.

³⁰ Ntuvi dí'na ne, ñā ni kuinti'xe nto Xuva kō. Ntá tsi vevíi ne, ní'i ntō é vā'á nta'a Xuva kō tsi xtúvī mii ñā Israeé san e ntákuinti'xe ña ña.

³¹ Ña Israeé san ne, ña ntákuinti'xe ña Xuva ko vevíi vatā o dé nto nte dí'na. Kuan o xe'é Xuva ko itsí é kuān koo víi ña vata koo é ntuntá'ví ini ña nto ne, kuan koo ntuntá'ví ini ña ña Israeé san dí.

³² Tsí Xuva kō xe'é ña é kuédadii un ntíi ntíi ña'a san é ña kuvi ntii múi ñā é kīni kaa san e ntáde ña un ntí'i ñā, vata koo é tē kúvi ne, nañ'e é ñā ña tsí dadíi tsi kantuntá'ví ini ña ña un ntíi ntíi ña.

³³ ¡Nté kuān nte ka'nu Xúva kō! Tsi dóo ini ña nté koo víi ña. Dōó ini ña nee é vā'a. Ña kúvi kutūni ko nté o kadē kuení ña ne, nté ña kuvi kí'in díki ko nté koo é kuān ó de ña dí.

³⁴ Tsí “¿xoó ntu ini i nté o kadē kuení Xuva kō? ¿Xoó ntu nañé'e i ña é kuān koo víi ña?”

³⁵ ¿Xoó ntu kuvi kué'e i doméni e dóo ka'nu iña Xuva ko vata koo é na ntānáa Xuva ko iña i?”

³⁶ Tsí Xuva kō ne, de kú'vē ña é un ntí'í né, dívi ña kāká'an ña nté koo víi é un ntí'í é ío. Un ntí'í é ío ne, kuenta iña ña. Na kā'an o tsi dóo va'á kue'en Xúva ko ntii dañu ntūvi. Kuan koo na kōo.

12

Nakué'e o ntūvi iña ko nta'a Xúva kō

¹ Dukuān né, tā'an, da xe dóo ntunta'ví ini Xuva ko kō ne, kaikán u nto vata koo é nakué'é nto kúñu nto kuēnta iña Xuva ko vata kaa doméni é kántíto kaa iña ña. Xtuvi mii nto é kīni kaa ne, víi nto da mii é ntio

ña. Kidáā ne, kunuu ini ntí'xe nto Xuva ko vatā ó ntio ña é víi nto.

² Ná ku dā vá'a nto é kā'an ñá'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, nté koo kuntōo nto. Ntá tsi kué'e nto é nadama Xuva kō nté o ntáde kuení nto. Kidáā ne, kutuni ntó nee iña é ntio Xuva kō. Tsí tē ini o nee é ntio ña ne, kutuni ko nee iña é kāduku ntée ña, nee iña e xkúntee iní ña, nee iña é vā'á kue'en.

³ Tsí da xe dóo vá'á o dé Xuva ko nī kó da tá'xi ñā kó tsiñu sá'á ne, kuvi ka'an u ni ūn ntíi ntíi nto tsí ña ku dé kuení nto te dóo ka'nu ña'a nto. Ntá tsi koto nteé va'a nto nima nto nté kaa ntákuinti'xe nto vatā o tá'xi Xuva kō é víi nto.

⁴ Uun tsi kúñu kō, ntá tsi ío e túku e túku ta'vi í. É un é un ta'vi í sán ne, é túku e túku tsiñu í.

⁵ Xo'ō e ntákuinti'xe kō né, kuān te titín ña'a o né, vata te uun ña'a tsō da ntákuinti'xe kō Cristu. Kidáā ne, ntaíntee tá'an o ūun ntíi ntíi o é uun tso kuvi o.

⁶ Ntá tsi tá'xi Xuva kō é kúvi víi o, xé un xé un o, e túku e túku nuu i vatā ó é vā'á iña ko, kuíni ña. Víi ó vata o tá'xi ña é kúvi víi o. Tē tá'xi ña é kā'an o tú'un ñā ne, ká'an o vatā ó ntákuinti'xe kō.

⁷ Te tā'xi ña é xntii o ta'an kō ne, xntii vā'á o ñā. Tē xoó ña'a ntio Xuva kō é nakuā'a ña ña'a ne, na nakuā'a vá'a ña ña'a san.

⁸ Tē xoó ña'a ní'i ña é naxnúu ña nima tá'an ña ne, na naxnúu ña nima ña. Tē xoó ña'a ní'i ña é kā'nté dava ña é vā'á ña ne, ñā ku kadā víni ñā. Tē xoó ña'a ní'i ña é kadā kú'vē ñā ne, na kōó ntii ña kadā kú'vē ña. Tē xoó ña'a ní'i ña é xntii ñā ña ntátaan núu i ne, na kūnuu díni nima ña é xntii ña ñā.

Nté koo víi ña ntákuinti'xe i san

⁹ Kaníi nima ntó kuinima ntí'xe nto ta'an nto. Ná ku ntío kué'en nto nuu i é kīni ntáa, ntá tsi kuntíkin ntó da mii nuu i é vā'a.

¹⁰ Kuinima ntó ta'an nto, ña ntákuinti'xe i, vata tsi te ta'an mii nto ñā. Níi kue'én ini nto kuiko ñu'u nto tā'an nto.

¹¹ Koo ntii nto káda tsiñu nto. Ná ku kudu'xen ntō. Kaníi nima ntó kada tsiñu nto kuenta iña Xuva ko.

¹² Kuntōo díni nto, tsí ini nto tsí kuntōo nto ni Xuva kō rkontuvi. Na kútií nto da ntánto'o nto. Ná ku xtuví mii nto e ntáka'an ntá'ví nto níi kué'en tsí ntuvi.

¹³ Kué'e ntō nee iñá kataan núu ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Kué'e nto ví'i nto é kuntōo ta'an nto, ña ntaíka itsi san.

¹⁴ Kákan nto nta'a Xuva ko te víi ña é vā'á ni ña'a, kuān te ntáde ña ni ntō é kīni kaa.

Kuān koo vii nti'xe nto. Nā kākan ntó nta'a Xuva ko te kué'ē ña e dóo nto'o ñā'a san.

¹⁵ Kuntōo dīnī ntó ni ñā'a da ntántoo dīnī ña. Kueku nto ni ñā da ntaéku ña.

¹⁶ Kuntōo vá'a nto ni tā'an nto. Nā vii ka'nu nto, tsi kuédadī tsi vii nto ni ña ntá'vi. Nā ku dē kuení nto e dóo ini nto é un nti'í.

¹⁷ Nā vii nto é kini kaa ni ñā'á, kuān te kuán o de ña ni ntō. Vii nto é vā'á vata koo é ña té nee ka'an ñā'a san é kuétsi nto.

¹⁸ Koó ntii ntō é kuntōo vá'a nto ni ūn ntī ñā'a vata kaa é kūtíi nto.

¹⁹ Nā ntānaa nto tē kade ñā'a san é kini kaa ni ntō, ta'an e dóo ntio kó, tsi kué'e nto é ntānaa Xuva ko ni ñā. Tsi kaka'an tú'un Xuva kō: "Xu'ú ntānaa u. Xu'u kué'e ú ña é ntō'o ña", ka'an Xúva kō. Kuān ó kaka'an tú'un ñā.

²⁰ Ntá tsi vii nto vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: "Te kākakīn ña kade xení ni ntō ne, kué'e ntō é kā'xi ña. Tē kaitsi ñā ntute ne, kué'e nto ntute na kō'o ña. Te kuan kōo vii nto ne, un tsi nturkue'e ña é kākuka'an nuu ña tsi kade ña é kini kaa ni ntō", ka'an.

²¹ Nā ku dā vá'a nto é kūvi vii é kīni kaa san ni nto, ntá tsi vii nto é vā'á vata koo é kūvi vii nto ni é kīni kaa san.

13

¹ Un ntī ntī ñā'a ne, kantio é kāda ntaa ña é kākā'an ñā tsiñu i, tsi ña kúvi kadā kú'vé ña tsiñu i san tē dí ña ni xé'e Xuva kō é kadā kú'vé ña. Na ntádē kú'vé vevíi ne, Xuva kō xtúvī ñā ña e ntádē kú'vé ña.

² Dukuān ne, xoó ñā'a, ña é ña káde ntaa é kākā'an ñā tsiñu i ne, ñā káde ña é ntio Xuva kō é vii o. Xoó ñā'a, ña é kuān ó ntáde ne, ní'i ñā é ntō'o ña.

³ Xoó ñā'a, ña e ntáde é vā'á ne, ña túvī nté kui u'vī ñā ña tsiñu i san. Ntá tsi xoó ñā'a, ña e ntáde é kīni kaa ne, iō nuu i nté kui ntaú'vī ñā ña. Tē ña ntío o é u'vī o ñā tsiñu i sán ne, viin é vā'a. Te viin é vā'á ne, ká'an ñā tsi dóo va'an.

⁴ Xuva kō né, xtuvī ñā ña é vii ñā tsiñu sā'a vata koo é kōo é vā'á ni kō. Ntá tsi te kade o é kīni kaa ne, u'vī nti'xe ko ñā, tsi ña te da kaká'an ña é ta'xi ña kō é nto'o kō. Tsi ña kade tsiñu iña Xuva kó ne, ta'xi ña ko da nēe ka é nto'o kō é kākā'an Xúva kō, te vii o é kīni kaa.

⁵ Dukuān ne, kada ntaa o é kākā'an ñā tsiñu i, ñā te da mii tsi é ní'i ko é nto'o ko tē ña kada ntāa o, ntá tsi da xé kaka'an nima ko tsi vá'a o é kuān koo vii o.

⁶ Dukuān ó, kantio e ntá'vi o diū'un xoó san, tsi ña tsiñu i sán ne, ntáde tsiñu ña kuenta iña Xuva ko da ntáde ña ko kuēnta.

⁷ Kué'e nto ñā é un nti'í é kāduku ntée ña. Tē neé diu'un kaikan ñā tsiñu i sán ne, ntá'vi nto. Tē diu'un xóo kaikan ñā ne, kué'e ntō di. Te kā'nu ñā'a ña né, kuiko ñu'u nto ñā.

⁸ Nā vā'á o te kuita nuu o iña ñā'a. Ntá tsi dóo vá'a o te kuñnima kó ña, un ntī ntī ña. Xoó ñā'a é kākūnima ñā ta'an ña ne, kade ntaa ña é kākā'an lei Xúva kō.

⁹ Tsi kaka'an lei san: "Nā ku kīdi ni'i nto ñādī'í tuku ñā'a; ñā ku kā'ní nto ñā'a; ñā ku kī'i dú'u nto; ñā ku nakuído nuu nto iña tuku ñā'a", ka'an. Kada ntaa o sá'a, ni da nēe ka xtuku lei e xtúvī Xuva ko te vii ó, vatā ó kaka'an sá'a: "Kuñnima ó ta'an o vatā ó kākūnima ó kúñu mii o", ka'an.

¹⁰ Tsi te kākūnima kó ta'an kō ne, ñā vii o é kini kaa ni ñā. Dukuān né, te kākūnima kó ta'an kō ne, kada ntaa o é kākā'an lei Xúva kō.

¹¹ Kantio é vii ntó vatā ó kaka'an u, tsi ini nto nté o ntúvi e ntántoo o ñūxiví a vevii. Na ntūtuni ntó ve, tsi ntuví dá naki'i kue'en Xúva ko kō ne, dii dii ka etsin tuví vevii é vāta kaa da kuínti'xe di'na kō.

¹² Ntuví é kīni kaa sán ne, dóko sá ntí'i. Dóko sá xee ntúvi dá kī'xi xtuku Cristu. Dukuān né, xtuví mii o e ntáde o é kīni kaa san. Na kōo tú've kó ntuví tsikan vatā ó iō tu'vé sntadún san dá kī'in ñā du'xēn.

¹³ Vii o é vā'á ve, vatā ó de ñā'a, ña ntáduku ntée Xuva kō. Nā ku de ki'vi o; nté kī'in o viko mi dóo ntáde ki'vi ñā'a. Nā ku kīdi ni'i o ñādī'í, ña é ña te ñādī'í mii kō; nté ña vii o da nēe ka nuu i é kini kaa ni ñādī'í, ni ñatīi. Nā nāá o; nté ña ku kuiñí ko ta'an kō.

¹⁴ Ntá tsi kué'e ntō é nadā'an Tó'o ko Jesūcristu nto. Nā ku dē kuení ka nto nee iña é ntio nima kīni kaa nto, vata koo é ña vii ka nto é kīni kaa.

14

Nā ku kā'an ntée o ta'an kō

¹ Te kī'xi uun ñā'a, ña é vāta kuínti'xe vá'a i ne, kué'e nto na kutuví ña. Ntá tsi ña naa núu nto ni ña kuēnta iña i é kadē kuení ña.

² Iō ñā ne, kivi ka'xí ña da nēe ka nuu i, kuíni ña. Ntá tsi ña é vāta kuínti'xe vá'a i sán ne, ñā vā'á o é ká'xí ña kúñū, kuíni ña.

³ Nā é kaé'xí nti'i da nēe ka nuu i ne, ñā ku dē kuení kini ña iña ña ña kaé'xi kúñū san. Nā é ña kaé'xi sán ne, ñā ku kā'an ñā te ña

vá'a o de ña é kaé'xí da nēé ka nti'í. Tsi ñu'u nta'a Xuva ko ñā di.

⁴ ¿Xoó ña'a ntun, te kuñi o, é ká'an te vá'ā ó ne, o tē ña vá'ā ó de ña kade tsiñu iña tuku ñá'a san? Tsi kuenta iña tó'o mii ña te vā'á o de ña ne, o tē ña vá'ā ó de ña. Vii nti'xe ña é vā'a, tsi kué'e Xuva kō é kuān koo vii ña.

⁵ Iō ñá ne, iō ntúvi e dií ka ka'nu é tūku ntuvi, kuini ña. Tuku ña'a ne, dadí tsi un ntí ntí ntuvi san, kuini ña. Koo ntaa iní nto nee iña é kakuinti'xe nto é un é un nto.

⁶ Xoó ña'a, ña é kadē kuení i tsi dií ka ka'nu uun ntuvi é tūku ntuvi ne, kuān ó de ña vata koo é kuiko ñu'u ña Xuva kō, kuini ña. Xoó ña'a, ña é ña kade ka'nu ntuvi tsikán ne, kuān ó de ña vata koo é kuiko ñu'u ña Xuva kō dí, kuini ña. Xoó ña'a, ña é kaé'xí da nēé ka nuu i ne, kuān ó de ña vata koo é kuiko ñu'u ña Xuva kō, kuini ña ne, kanakué'e ña sintiá'vi nta'a ña. Xoó ña'a, ña é ña kaé'xí é un nti'í ne, kuān ó de ña vata koo é kuiko ñu'u ña Xuva kō, kuini ña ne, kanakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō di.

⁷ Ñá tē ntántoo o ñūxiví sa kuenta iña mii ko. Ntē ña kuví o kuēnta iña mii kó di.

⁸ Te kuntuo o ñūxiví sa ne, vii o vata koo é kūvi ka'an ñá'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō. Te kūvi ó ne, kuví o vata koo é kūvi ka'an ñá'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō. Tsi kuān te ntántoo ká o, kuān te kuví o ne, ntáduku ntée o Xuva kō.

⁹ Tsi xi'í Cristú ne, ntoto xtuku ña vata koo é vii ña Tó'o ña xi'í san ne, nī ña ntantíto sán di.

¹⁰ Xō'ón ne, ¿nté kui kaka'an ntéen ntun ta'an o tsi ña vá'a o nuu i é kade ta'an o? Xō'ón di ne, ¿nté kui kainchu'vin ntún ta'an o di? Tsi un nti'í o kuntāñi ó nuú Cristu dá ká'an ñá xoo é vā'á i ne, xoo é ña vá'a i di.

¹¹ Tsi tú'un Xuva kō ne, kaka'an: Nuú é ntaā i é káka'án u, ka'an Xúva kō, tsi nakunch'iti un ntí ntí ña'a nuú ko. Ká'an ūn ntí ntí ña'a san tsi Xuva kō né, dóo ka'nu ña, ka'an ña.

¹² Kidāā ne, ká'an o ni Xuva ko kui kui uun o nee iña é idé o xé un xé un o.

Ña kú de o é kō'xó ntée ta'an ko nuú i é kñi kaa san

¹³ Dukuān ne, náa i é ká'an ntée o ta'an kō ne, koó ntii o é ña vii o nee iña é kō'xó ntée ta'an kō, o nee nuu i é nativi iní ña é kakuinti'xe ña.

¹⁴ Iní u tsi ña tuvi nee iña é da mii e dóo dentu káa, tsi kuan o nañé'e Xúva ko Jēsuú

ko. Ntá tsi tē kuini ña'a san tsi ña vá'a o é vii ñá ne, ñá vā'á o nti'xe é vii ña.

¹⁵ Ntá tsi te da mii é ká'xín da nēé ka nuu i, kuān te dóo u'vi kakúvi ta'an o kuenta iña i ne, ñá kakuinima nti'xe o ta'an o. Ñá ku kué'en é kūnaá ta'an o kuenta iña i é ncho ka'xin, tsi xi'í Cristu kuénta iña ñá di.

¹⁶ Ñá ku vii ntó nee nuu i vata koo é ña kuví ka'an kñi ñá'a san kuénta iña i é kade nto.

¹⁷ Tsi mí kadē kú'vé Xuva kō né, ñá té ini nee é ka'xi o ne, o nee é ko'o o. Ntá tsi sá'a ntio Xuva kō é vii o ne: Vii o é vā'á, vatā ó kaka'an ña. Kuntōo vá'a o ni ta'an ko, ni Xuva kō di. Kunūu dñi nima kó di. Un ntí ntí sá'ā ne, nī'í ko kuénta iña Espiritū Sántu san.

¹⁸ Xoó ña'a é kuān ó kade ña dá kade tsiñu ña iña Cristú ne, dóo dñi Xuva ko ni ña. Ká'an ñá'a sán di tsi dóo vā'á ó de ña.

¹⁹ Dukuān ne, koó ntii o é kuntōo vá'a o ni ta'an kō. Xntii ta'an o e dií ka kuinti'xe ko Xuva kō.

²⁰ Ñá ku nat'vín tsiñu Xuva ko kuenta iña i é ncho ka'xin. Nuú é ntaā i tsi ña tuví da nēé ka nuu i é ká'xín é ña vá'a. Ntá tsi te kō'xó ntée ta'an o kuenta iña i é kaé'xín ne, ñá vā'á o den.

²¹ Tsi dií ka vá'ā o é ña ka'xin kúñū, nté ko'on vinú, ntē ña viín da nēé ka nuu i é na kō'xó ntée ta'an o.

²² Nee iña é kuinti'xe o kuenta iña i sá'ā ne, iña mii o ni Xuva kō. Dōo dñi ko te vii o é ini o tsi ntio Xuva kō é vii o. Kidāā ne, ña túvī nté kui ka'án nima ko tsi ña vá'a o de o.

²³ Ntá tsi te xōó ña'a e ña ini ña te vā'á o é ká'xi ñá ne, o tē ña vá'ā o é ká'xi ñá da nēé ka ne, tē kuví é'xi ña ne, iō kuetsí ña, tsi ña kaé'xi ña vatā ó kakuinti'xe ña. Tsi da nēé ka nuu i é viín ne, tē ña kuinti'xe o te vā'á o é viín ne, kaden kuétsi te viín.

15

Vii o é ntio ta'an kō, ñá ku vii o nee iña é ntio mii kō

¹ Xo'o e ntákuinti'xe vá'a kō ne, kantio é xntii o ta'an kō, ña é vata kuinti'xe vá'a i san, vata koo é kūtuni ña nee é vā'a. Ña kú de o kuénta da míi iña mii ko.

² Vii o é vā'á, e xkúntee iní ta'an kō, é un é un o, vata koo é vā'á koo ni ña, vata koo é dií dií ka na kuinti'xe ña di.

³ Tsi Cristú ne, ña ni ide ña nee iña é ntio mii ña. Tsi kúvi ña vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: “Dā ka'an kñi ña'a san iña ó ne, dúku ntée u xu'ú di”, ka'an.

⁴ Tsí un ntí'í tú'un Xuva kō é ūve na'a nte ntúvi dí'na ne, úvē na'a vata koo é na kūtú've kō nté koo kuntoo ō. Tsi tú'un ñā ne, kaka'an nté koo kutí kō é na kuntetu o nī nté koo kunuu ka'nu nima kó dí. Dukuān ne, ntantétu ō é nī'í kō é vā'á nta'a Xuva kō.

⁵ Xuva kō, ñā é káta'xi é kūtí kō, é nāku'ún ka'nu nima kó ne, na tā'xi ñā é uun tsi kadā kuení nto ni tā'an ntó vatā o nañé'e Jesucristu ko é vīi o,

⁶ vata koo é uun tsi tatsin ntó ni ūun tsi díki nto kada ká'nu nto Xuva ko, Uvā Tó'o ko Jesucristu.

É kā'an ntódo ñā tú'un va'á san iña ñā é ñā te ñā Israeé san

⁷ Dukuān ne, vá'a koo vīi nto ni tā'an nto xe un xé un nto vatā o dé Cristu ni ntó vata koo é na kada ka'nu ñā Xuva kō.

⁸ Tsí kaka'án u ni ntó tsi kí'xi Cristu váta koo é xntii ñā ñā Israeé san é kūtuni ñā nee iña é nuu é ntaā í iña Xuva kó nī é ntāda ntaa ñā tú'un é xe'é Xuva ko xu'u ñā ni ñata kō kídaā.

⁹ Kí'xi ñā dí vata koo é kā'an ñā é ñā te ñā Israeé san tsi dóo va'á Xuva kō é ntuntá'ví ini ñā ñā. Kuān ó kakuvi vatā ó uve na'a tú'un Xuva kō mí kaka'an Dávii: Kada ka'nu ú nto mé'ñū ñā'a, ñā é ñā te ñā Israeé san.

Kata ú iña nto tsi dóo ka'nu nto, ka'an ñā.

¹⁰ Kaka'an xtúku tú'un Xuva kō dí: Kuntōo díni ntó, ñā é ñā te ñā Israeé, ni ñā'a, ñā ntáduku ntée Xuva kō, ka'an.

¹¹ Kaka'an xtúku dí: Un ntí'í ntí'í ñā'a, ñā da neé ka tatá i ne, jna kada ka'nu ñā Xuva kō! ka'an.

¹² Isaiá dí ne, kaka'an ñā: Kene ntita ditsin tatá ví'í Isaii. Kii uun ñā'a, ñā é kadā kú've iña ñā ntoo da mí'í ká ñuu.

Dívi ñā ne, kuntee ini ñā ñuu san ñā, ka'an.

¹³ Tsí Xuva kō, ñā é kata'xi é vā'a é kuntetu ō né, na tā'xi ñā é kuntōo díni nto; na tā'xi ñā é kuntōo vá'a nto dí, nto'o é intéé ini nto ñā. Na tā'xi ñā Espíritū Sántū san é xntii ñā ntó é kaniñ nima ntó kuntétu nto é vā'á koo vīi Xuva ko ni ntó.

¹⁴ Ntó'ó ta'an miñ ko, ini u tsí dívi ntó ne, ini vá'a nto é vīi nto é vā'a. Ini vá'a nto nté koo ka'an nto é kúvi kué'e nto ta'an nto itsi.

¹⁵ Ntá tsi iō nuu i é ñā ni u'ví ko é kā'án u ni nto dā táxnūu u tú'un sa'á iña ntó, vata

koo é ñā kunáa ini nto. Kade u sá'ā tsí kuan ō tá'xi Xuva ko tsiñu va'á san iña ko

¹⁶ é vīi u vata kaa dutu iña Jesucristu, é nañé'e ú ñā é ñā te ñā Israeé san tú'un va'á iña Xuva ko. Vata tē nakué'e ú ñā nta'a Xuva kō vata kaa doméni e dóo xkúnteé ini ñā. Kuvi kí'í ñā ñā, tsi e xtúvi tú've Espíritū Sántū san ñā é kúvi ñā iña Xuva ko.

¹⁷ Vata kaa ú xu'u é kakuinti'xe kó Jesucristu ne, e dóo ka'nu kuini ko é kade tsiñu ú iña Xuva ko.

¹⁸ Nā tē nee iña kenē ini ko é kā'án u ni ntó, miñ tsi é nté ō dé Cristu ní ko é kā'án u ni ñā é ñā te ñā Israeé san vata koo é na kuinti'xe ñā Xuva kō. Kuñti'xe ñā da téku ñā tú'un é kaka'án u ni ñā, ni dā ini ñā nté ō dé u

¹⁹ dá xe'é u kuenta nuu i e dóo na'nu ne, ni nuū i e dóo va'á san dí é xntii Espíritū Sántū sán ko. Dukuān ne, nté ñuu Jerusaleen ún tsi nte ñuu Liricú ne, kaka'an ntódo ú kaniñ tú'un va'á san iña Cristu.

²⁰ Tsi xió ntii u é kā'an ntódo u tú'un va'á san da mí'í ka mí vata kutúni ñā'a san xoo é Cristu i. Kídaā ne, ñā kúvi kā'an ñā'a san te nāki'í nuu ú tsiñu tuku ñā'a.

²¹ Ncho vīi u vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: Ñā é vāta xoxo ka'an í ni ñā ne, kutuni ñā ve.

Ñā é vāta teku í kuenta iña ñā ne, kiní ñā ve, ka'an.

Ncho kí'ín Pablu ñuu Roma

²² Dukuān ne, ñā ni kúvi kí'ín u kikoto ní'ni ú nto, kuān té kí'ín itō ntío ko é kí'ín u.

²³ Ntá tsi vevii ne, é ntí'í tsiñu kó i'a. Dukuān ne, ñā te dā vévii dóo ncho kí'ín u, kikoto ní'ni ú nto ne,

²⁴ te Xuva kō ntio ñā ne, kuítā nti'xin ú te kué'én u ñuu Spaña vata koo é kuvi kuntōo díni kúdií nto nī kó ne, dá kuvi xntii kúdií ntó ko é kí'ín ka u.

²⁵ Ntá tsi dí'na iō tsiñu kí'ín u ñuu Jerusaleen vata koo é xntii kúdií u ta'an ko, ñā ntoo ikān.

²⁶ Tsí ñā ntoo ñuu Macedonia ni ñuu Acayá ne, de kuení miñ ñā é na nataka ñā diu'un iña ñā dóo ntā'ví san, ñā ntáduku ntée Xuva kō, ñā ntoo ñuu Jerusaleen.

²⁷ Dōo díni ñā tsí kuvi xntii kúdií ñā ta'an ñā, ñā ntā'ví san. Ntá tsi iō uun nuu i é itá nuu ñā é ñā te ñā Israeé san iña ñā Israeé san. Tsí ñā ntákuinti'xe i, ñā Israeé san ne, taxnúu ñā ñā'a vata koo é kūtuni ñā é ñā te ñā Israeé san iña Xuva kó dí. Dukuān né, te

nĩ'i ña'a, ña é ña te ña Israeé san, iña Xuva kó kuenta iña ñá Israeé san ne, kantio é kué'é ña é kūnaá ntéé ña Israeé san ñuxiví sa di.

²⁸ Dukuān ne, te kúvi dé ntaá u tsiñu sá'a, tē xe'e ú ña diu'ún san ne, kuítā nti'xin ú mí ntoo nto te kué'én u ñuú Spaña.

²⁹ Iní u tsí te xēé u mí ntoo nto ne, xee ní'í u nuu i e dóo va'a é nāxnuu viko Cristú ko.

³⁰ Kuenta iña Xuva ko Jesúcristu, ni kuénta iña i é káta'xi Espíritū Sántū san é kuñima kó ta'an kō ne, kaikan ú nta'a nto, tā'án, te xntii ntō ko é kanī nima ntó ka'an ntá'ví nto ni Xuva ko kuénta iñá ko.

³¹ Kákan nto nta'a Xuva kō é na nada'an ñā ko dá ncho vií ña'a san ní ko é kīni kaa, ña é ña ntákuinti'xe i san, ña ntántoo ñuú Judea. Kákan ntō di é na nāku'un dīnī nima tá'an kō, ña ntoo ñuú Jerusaleen, tē xee ní'í u é kué'é u ña,

³² vata koo é, te Xuva kō ntio ña ne, nakunuu dīnī nimá ko tē xēé u mí ntoo nto, dá kūtuví da'na kudíi u ni ntō.

³³ Xuva kō, ña katá'xi é kuntōo vá'a o ne, kunūu mé'ñu kunuu dava ña nto. Kuan koo na kōo.

16

Kataxnūu Pablú ntiusi

¹ Ntio ko é kīni nto tsi dóo va'á ña'a ta'an ko ñadī'i, ñá nani Febe, ñá kaxntii Iní ukun ñuú Cencrea.

² Vá'a koo vií nto ni ña te xēe ña. Kuiko ñu'u nto ña vata tsi te Xuva kō. Xntii nto ñā nee iña é kátaan núu ña, tsi dóo ini xntii ña ta'an ko, ni xū'ú di.

³ Nakué'e nto ntiusi ñá nani Áquila ni ñádi'í ñá Prisila, ña ntáde tsiñu dadīi nī ko iña Jesúcristu,

⁴ ña é dií sa ni kunaá ntuvi iña i é nada'an ñá ko. Ná te da mií tsu é kánakué'e ú sintiá'vi nta'a ña, tsí un ntí'í ntí'í ña ini ukún ña é ña te ña Israeé san ne, kuan o ka'an ñá di.

⁵ Nakué'e nto ntiusi un ntí'í ntí'í ña ntákuinti'xe i, ña ntánataká nuu nú vi'í ña kán di. Nākué'e nto ntiusi Epenetu, ña e dóo ntio ko. Di'na ña kuínti'xe ña Cristu é un ntí'í ntí'í ña ñuú Asia.

⁶ Nakué'e nto ntiusi ñá nani Mária, ña e dóo dé tsiñu ina nto.

⁷ Nakué'e nto ntiusi Andrónicu ni Júnia, ña ñuú ko. Dadīi tsi ñū'u kutū ú ni ñā. Iní pustrú san e dóo va'á ña'a ña. Di'na ña kuínti'xe ña Cristu é xū'u.

⁸ Nakué'e nto ntiusi Amplíatu, ña e dóo ntio kó kuenta iña Xuva ko.

⁹ Nakué'e nto ntiusi tá'an ko Ūrbānu, ña é dadīi ntáde tsiñu o ni i kuénta iñá Cristú, ni Ēstaqui, ña e dóo ntio kó di.

¹⁰ Nakué'e nto ntiusi Apéle di, ña e dóo vá'ā o dé nuú Cristu. Nakué'e nto ntiusi ñávi'i Aristobulú di.

¹¹ Nakué'e nto ntiusi ñá ñuú ko, ñá nani Herōdiuun, ni un ntí'í ntí'í ñavi'í Narcisu, ña ntákuinti'xe i Xuva kō.

¹² Nakué'e nto ntiusi Trífena ni Trífosa, ña ntáxio ntii ntáde tsiñu iña Xuva ko. Nakué'e nto ntiusi tá'an ko Prēsida, ña e dóo ntio ko. Un vá'a o vá'a tsi kade tsiñu ña iña Xuva ko.

¹³ Nakué'e nto ntiusi Rúfu, ña é nakaxnúu Xuva kō, ni di'í ña é vata te di'í mií kó ña di.

¹⁴ Nakué'e nto ntiusi Asíncritu, ni Flégonti, ni Hérme ni Pátroba, ni Hérma, ni un ntí'í ntí'í ta'an kō, ña ntáduku ntéé Xuva kō dí, ña ntoo ni'í ñā.

¹⁵ Nakué'e nto ntiusi Filólogu, ní Julia, ni Néreu, ni tā'an ña Olimpa, ni un ntí'í ntí'í ta'an kō, ña ntáduku ntéé Xuva kō di.

¹⁶ Kanī nima ntó nakué'e nto ntiusi tá'an ntō é un é un ntō, tsi ntáduku ntéé nto Xuva kō. Ña ntánataká nuu ini un ntí'í ntí'í úkūn mi ntánuu ini ña Cristú ne, taxnūu ña ntiusi ntó di.

¹⁷ Ká'ān ú ni nto, tā'an, é na kōto nto xoo é káde i é nāa núu nto ni tā'an nto, xoo é kanatívi nuu i e ntákuinti'xe nto, tsí e túku nuu i e ntánakuā'a ña nto naa i é nakuā'a ú nto. Ná ku kīni nuu nto iña ña,

¹⁸ tsí ña túvi neé tsiñu ntáde ña iña Tó'o ko Jesúcristu, tsi da mií tsi é ntio mií ña e ntáde ña. Ntaéni nta'ví ña ña'a, ña é ña tú've i san, da dóo vá'ā o ntáka'an ña, tsi dóo ini ña nté koo ka'an ña.

¹⁹ Iní un ntí'í ntí'í ña'a tsi ntántikin nto tú'ūn va'á san. Dōó dīnī ko te kuān ó de nto. Ntá tsi ntio ko é na kūtú've vá'a nto nté koo vií nto é vā'a. Ná te ntio ko é na kūtú've nto é vií nto é kīni kaa.

²⁰ Vía vé ne, Xuva kō, ña kata'xi é kuntōo vá'a o ni ta'an kō ne, ñá kukuí ka ña é tā'xi ña é kúvi vií nto ni Tó'o e ña vá'ā san. Na nāxnuu viko Tó'o ko Jesúcristu nto.

²¹ Timoteu, ña é kade tsiñu nī kó, nī ñavi'í kó Luciu ni Jásuun ni Sosípaté di ne, taxnūu ña ntiusi ntó di.

²² Xu'u é Terciú u, kaxntéé nā'a u tú'ūn sa'á iñá Pablú ne, taxnūu ú ntiusi ntó kuenta iña Xuva kó di.

²³ Taxnū Gayú ntiusi nto, tsí ðivi ñā tá'xi ña vi'i ña é kutūví u ne, tā'xi ña é kuntōo un ntíí ntíí ña ntáduku ntée xúkūn sán ði. Erastu, ñā kade tsiñu ðiki i ñuú sa'á ne, ni ta'an kō Cuartú ne, taxnū ña ntiusi ntó ði.

²⁴ Na nāxnuu viko Tó'o ko Jesūcristu ntó, un ntíí ntíí nto. Kuan koo na kōo.

Nchu'un e ntíí nte ata ī

²⁵ ¡Na kata ō nchu'ún Xuva kō! tsí ðivi ña kūvi ta'xi ña é na kuīnti'xe vá'a nto vatā ó kaka'án u ni nto dá nañé'e ú nto tú'ūn va'á iña Jesúcristu. Tsí nañé'e Xúva ko ko nuū i é tūvi xu'u un tsi nte dí'na dá iñi ntu'u ñúxivi san.

²⁶ Ntá tsi vevíí ne, xé'e ñā é kūtuni un ntíí ntíí ña'a nee iña é ncho ka'an tú'ūn e xntée na'a ña ntáka'án naa Xuva ko kídaā. Tsí Xuva kō, ña é kāntíto ntii dañu ntūvi ne, ntio ña é kūtuni un ntíí ntíí ña'a san vata koo é na kuīnti'xe ña ne, kada ntaa ña é kāka'an ña.

²⁷ Xuva kō, ña é kuvi ūun tsi, ña e dóo ki'in iní í ne, ðivi ñā é na kūnuu iní ko ña ntii dañu ntūvi kuenta iña Jesúcristu. Kuan tsi koo na kōo.

Tutu é kuvi ūun e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Corintu

Kaka'án Pablu ni ñá ntákuinti'xe i, ña ntoo ñuú Corintu

¹ Xu'u é Pablú u ne, kana Xuva kō ko é vii u pustru iña Jesúcristu, tsí kuan ō ntío ña. Dadii ú ni ení ko Sostené ne,

² táxnūu ntí tú'ūn sa'á iña nto, ña ntákuinti'xe i Xuva kō e ntánatáká nuu nto ini ukun ñuú Corintu, ña é ntuviko kuénta iña Jesúcristu, ña e kána Xuva kō é ntuntoo nima ntó, ni dā xóo ká ña'a, ña ntoo dá vādá ka ñuxiví a, ña ntákaku ni'i dīví Tó'o ko Jesúcristu. Tsí dīvi ñá é Xuva ko ña iña ko un ntí'i ō.

³ Na naxnuu viko Xuva ko nto, dīvi ña ni Tó'o ko Jesúcristu. Na tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto.

Ni'i ko é vā'á iña Xuva ko kuénta iña Cristu

⁴ Nguentúvi kanakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuénta iña nto, tsi dóo vā'á o dé ña ni nto kuénta iña Jesúcristu.

⁵ Tsi tá'xi ña e dóo kukuika nima nto é un ntí'í nuu i dī. Tā'xi ña e dóo vā'á koo ka'an nto da neé ka nuu i e ntáka'an nto, ni e dóo ki'in inī ntó dī.

⁶ Tsi tú'ūn va'á iñá Cristú ne, é nuu é ntaā í iña nto.

⁷ Dukuān ne, ñá tē neé ntákūnāa nteē ntó iña Xuva kó da ñī ntántétu nto ntuvi dá nainu xtúku Tó'o ko Jesúcristu.

⁸ Tsí Xuva kō ne, kuénta vii ña é kuntoo kutu ntó un tsi da nté ntii ata i kan, vata koo e nté uun xoxo kuvi ka'an nteé i nto tē xee ntúvi é kixkadā kú've Tó'o ko Jesúcristu.

⁹ Xuva kō ne, nguentúvi kade ntaa ña nee é káka'an ña. Dīvi ña kána ña nto é uun tsi kuvi nto ni I'xá mii ña, Tó'o ko Jesúcristu.

Dā kii nteé xio ta'an xúkūn san

¹⁰ Dīvi nto, tā'an kó, kaka'án u ni nto kuénta iña Tó'o ko Jesúcristu dá kaka'án u é na vii ntó da xe'é ne, natíin dadíi nto ni tā'an nto. Ñá ku kii nteé xio ta'an nto, tsí uun kuédadii tsi é kadā kuení nto.

¹¹ Tsí kaka'án ñavi'i Cloee ní ko tsi ntánāa núu nto ni tā'an nto.

¹² Kaka'an ñá tsi iō ntó ne, kaka'an nto: “Xu'ú ne, kantikín u Pablu”; iō ntó ne,

kaka'an nto: “Xu'ú ne, kantikín u Apolo”; ō “Xu'ú ne, kantikín u Pedru”; ō “Xu'ú ne, Cristu kantikín u”, xkoó ka'an nto.

¹³ ¿Vá ūvi nuu ntú Cristu? ¿Vá xū'ú ntu é Pablú u ña é xi'í ntiká krusi kan kuénta iña nto? ¿Vá kuénta iñá ko ítsi ntute nto?

¹⁴ Ntá tsi dóo vā'á ó tsi nté uun nto ña ni nakutsi ntúte ú nto; da mii tsí Crispu ni Gáyu.

¹⁵ Dukuān ne, ñá xoxó kuvi ka'an i e ítsi ntute nta'a ko.

¹⁶ Naka'án kó tsí nakutsi ntúte ú ñavi'i Stefanú dī. Ntá tsi ña naka'án ko tē nakutsi ntúte ú tuku ká ña'a dī.

¹⁷ Tsí Cristú ne, ñá ni taxnūu ña ko é nakútsi ntute ú ña'a, tsí xu'ú ne, taxnūu ña ko é ká'an ntódo u tú'ūn é vā'á san nté koo nakáku ō. Ñá kakā'án u tú'ūn e dóo vi'xín kaa san é vata tē dóo tu've ko, vata koo é ña ku dé kuení nto te nākáku nto kuénta iña tú'ūn e dóo ki'in inī i é káka'án u ni ntó, vata koo é ña nantii ní'ni u e dóo nuu á'vi i é xi'í Cristu ntiká krusi kan kuénta iña ko.

Xé'e Xuva kō é kúvi vii Cristu é un ntí'í, e dóo ki'in inī ñá vata kaa mii ñá

¹⁸ Dá kakā'án o tsí xi'í Cristu ntiká krusi kán ne, ñá tē nté kaa tuntu kaa tú'ūn sa'á, kuini ña'a, ña ntaíka itsi dô'ví san. Ntá tsi dīvi ō e ntántikín ó Cristu, ña é nakáku kō ne, tū'ūn sá'á ne, tū'un iña núu i e dóo ka'nu é edé Xuva ko iña ko, kuini kō.

¹⁹ Du'va ō kúvi vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

Nanti'í u é ki'in Iní ña'a, ña dóo ki'in inī i; nāxtuví xio u é káñe'e diki ñá'a sán dī, ka'an.

²⁰ ¿Mí'i ntu núu á'vi ña'a san, ña e dóo iní san, ni ña dóo tu've i iñá leí san, ni ña e dóo iní ka'an nuu i é iō ñuxiví a? Nāñ'e Xúva ko kō tsí nee iña e dóo va'á ñuxiví a, kuini kō ne, ñá tē neé nuu á'vi i núu ña.

²¹ Dóo ki'in iní Xúva kō, tsi ñá ni dē va'a ña é kutūni ñá'a san nee ñá'a ña kuénta iña i e dóo ki'in iní ña, ntá tsi dóo xkúntee iní ña é nakakū ñá ña'a, ña é kuinti'xe i ña kuénta iña tú'ūn e dóo tuntu kaa é ká'an ntódo o.

²² Ña Israeé san ne, ncho kiní ña nuu i e dóo ka'nu; ña griegú san ne, dóo ncho kutú've ña, é kuki'in iní ña.

²³ Ntá tsi xo'ō ne, ntáka'an ntódo o iñá Cristu, ña é xi'í ntiká krusi kan kuénta iña ko. Ña Israeé san ne, dóo doka'an é ntáka'an o, kuini ña. Ña tuku tatá i san ne, dóo tuntu ka'an o, kuini ña.

²⁴ Ntá tsi xoo ñá'a, ña e kána Xuva kō né, kuān te ña Israee ñá ne, o kuān te ñá griegu ñá ne, kutuni ña tsí Cristú ne, nī'i ña é kúvi víi ña da neé ka ntí'i nuu í, ne, nī'i ña e dóo ki'in inī ñá kuenta iña Xuva kó di.

²⁵ Tē nee iña é kade Xuva kō e dóo tuntu kaa, kuíni ña'a sán ne, divī e dií ka vá'a ku'e'en é vata kaa é tu've ña ñuxiví a. Nee iña e dóo vita iní Xuva kō ne, divī e dií ka ntii inī i é vata kaa ña ñuxiví a.

²⁶ Divī nto, tā'an kó, na naka'an ntō nte ntáa nto dā kána Xuva ko ntō. Ná titin nto e dóo tu've nto, vatā o tú've ña ñuxiví a. Ná titin nto e dóo na'nu ña'a nto ne, ña titin nto e dóo kuika ntō di.

²⁷ Ntá tsi nuu i e dóo tuntu kaa, kuíni ña ñuxiví a ne, divī é nākaxnúu Xuva kō é nakō'xó nteē ñá ñuxiví san, ña e dóo ki'in inī í ne, nākaxnúu Xuva ko nūu i é ña ntii iní i san é nakō'xó ña'a, ña e dóo ntii inī í san.

²⁸ Nakaxnúu Xuva ko ñā'a, ña é ñā váda ntaidiá'vi, kuíni ña'a ñuxiví sa, nī ña'a, ña é ña ntío kue'en tsí ña'a san, nī ña'a, ña é ña te neé nuu á'vi i, kuíni ña'a sán di, vata koo é na nakō'xó ña ña'a, ña dóo na'nu ña'a san.

²⁹ Tsí ña kúvi víi ka'nu nté uun ña'a nuu Xuva ko.

³⁰ Tsí mii Xuva kō né, tā'xi ña é uun kuédadii tsi ntuvi o ni Jesūcristu. Nta'a Jesuú ne, ta'xi ña e dóo ki'in inī kó nī é ntuntoo kuétsi ko, nī é ntuviko o kuēnta iña Xuva ko, tsi e ntá'vi ña kuétsi kō dá xi'i ña.

³¹ Du'va o kúvi nuu i sá'a vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Xoó ncho kada ka'nu mii i kúñu i ne, na káda ka'nu ña kuenta iña Xuva ko”, ka'an.

2

Tú'un Cristu, ña xi'i ntiká krusi kan

¹ Xu'ú ne, dā xeé u mí ntoo nto, tā'an, é kā'an ntódo ú ni ntō é nuu é ntaā i iña Xuva kó ne, ñá ni kā'án u ni nto tú'un e dóo ví'xín kaa, nté tú'un e dóo ki'in inī í san.

² Tsi dé kuení ko é ña te nee iñá ka'án u ni ntō é da mii tsí tú'un Jesūcristu, nté o xi'i ñá ntiká krusi kan kuēnta iña ko.

³ Dā itúvi ú ni ntō ne, ña túvi ntii ko. Koó da kaní'i u tuví u e dóo u'ví ko.

⁴ Dá kakā'án u ni nto, nī dá kakā'an ntódo ú ne, ñá tē tú'un e ntáka'an ña e dóo ki'in inī í san é kaka'án u ni ntō, tsí tá'xi Espiritū Sántū sán ko ntii ñá é kuvi nakuā'á u nto,

⁵ vata koo é na kunuu inī ntó Xuva ko, ña e dóo ka'nu, ña te é kunuu inī ntó ña'a, ña e dóo ki'in inī í san.

Kanañe'e Espiritū Sántū san ko xoo é Xuva kō

⁶ Ntá tsi kaka'án nti tú'un é ki'in iní ni ñá e dií ka ini tú'un Xuva kō. Ntá tsi ña te divī tú'un e ntáka'an ña dóo tu've i san, nté tú'un e ntáka'an ña ntádē kú've ñuxiví a vevii, tsí ña ná'a ka kuntōo ña ñuxiví a.

⁷ Ntá tsi tú'un é kaka'án nti e dóo ki'in iní iña Xuva kó ne, iña nuu i é tūvi xu'u un tsi nte dí'na da de kú've ñá ñuxiví san. Núu i sá'a ne, divī é nī'i ko é vā'a nta'a Xuva kō.

⁸ Nté uun ña'a, ña ntádē kú've ñuxiví a ne, ñá ni kutūni ñá nuu i sá'a. Tē dí ni kutūni ñá ne, ñá ni naxntee ñá Tó'o kō ntiká krusi kan, ña dóo ka'nu.

⁹ Ntá tsi uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: Núu i é vata kiní o, é vata tekú kō, é vata ki'in dikí kó ne,

é xtúvi tú've Xuva ko nūu i tsíkan iña ña'a, ña é ntákuinima í ña, ka'an tú'un ña.

¹⁰ Sá'a ne, nañē'é Xuva ko ko ntā'a Espiritū Sántū san. Tsí Espiritū sán ne, kaito nteé ña é un ntí'i un tsi nte nuu i é ña káñe'e dikí ko iña Xuva ko, é da mii tsi Xuva kō é ini ña.

¹¹ Ntá tsi ¿xoo ntu ini i nee iña é kadē kuení tuku ña'a? Tsí da mii tsi nīma ña é ini. Dukuān né, da mii tsi Espiritū Sántū san ini ña nté o kadē kuení Xuva kō.

¹² Ntá tsi xo'ō ne, ñá ni nī'i ko é nakua'a o nuu i é ió ñuxiví a, tsí xo'ō ne, nī'i ko mii Espiritu Xuva kō vata koo é kūtuni ko nuu i é kata'xi Xuva ko kō tsi dóo vá'a ó de ña ni kō.

¹³ Ná tē tú'un e dóo ini ñá ñuxiví sa é kaka'án nti nuu i sá'a, tsi tú'un é nañē'e Espiritū Sántū sán nti é kaka'án nti. Dukuān é kanañē'é nti ña'a, ña é nuu Espiritū Sántū san nīma i, núu i é kaka'an Espiritū Sántū san.

¹⁴ Ntá tsi ña'a, ña é ña te núu Espiritū Sántū nīma í ne, ña kúvi k'i'in dikí ña tú'un é ncho ka'an Espiritu Xuva ko ni ñá. Dōo tuntu kaa tú'un san, kuíni ña, tsí ña te núu Espiritū Sántū san nīma ña é nañē'e ñá ña nee é kāni tú'un.

¹⁵ Ntá tsi ña'a, ña é nuu Espiritū Sántū nīma í ne, kuvi ka'an ntée ña un ntí'i nuu i. Ntá tsi divi ña ne, xoxó kuvi ka'an ntée i ña.

¹⁶ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “¿Xoó ntu ini i nté o kadē kuení Xuva kō? ¿Xoó ntu kuvi nañē'é i ña itsi?”, ka'an. Ntá tsi xo'ō é i'xá Xuva ko o ne, ntádē kuení ko vatā ó kadē kuení Cristu.

3

Ña ntáde tsiñu dad#i ña Xuva ko

¹ Ña ni kúvi ká'án u ni nto vatā ó kaka'án u ni ñā'a, ña é ini va'á Xuva ko, tā'an. Ntá tsi kaka'án u ni nto vatā ó kaka'án u ni ñā'a, ña é da mii tsī é ini nee iña é iō ñuxiví a. Vata kīni vá'a nto nuu i iñá Cristu, tsí vata ntáa i'xa ikín san ntáa nto.

² Vatā ó kaxé'e o dīkui é kō'o i'xa ikín san é vata kutíi i é ká'xi kúñu ne, kuān ó kanakuā'á u nto núu i é ki'in iní san di, tsí vata kutíi nto ki'in diki nto tú'ün é ki'in iní san. Nté vevíi vata kutíi nto ki'in diki nto,

³ tsí ntáde dukuan nto vatā o ntáde ña ñuxiví san. ¿Ñā ntu te dukuan o ntáde nto da ntákune'ū iní nto ni tā'an nto, o da ntánaa núu nto ni tā'an nto? Dito tsi ntáde nto vatā ó de ña ñuxiví san.

⁴ Kaka'an ntó, uun ña'a ntō: “Xu'ú ne, kantikín u Pablu.” Tuku nto ne, kaka'an nto: “Xu'ú ne, kantikín u Apolo”, xkoó ka'an nto. ¿Ñā te dukuan ntú o ntáka'an nto vatā o ntáka'an ñā ñuxiví san?

⁵ ¿Xoó ntu é Apolo í san? o ¿xoó ntu é Pablu í san di? Kūdii ña ntáde tsiñu iña Xuva ko nti e ntánakuā'a ntí nto é kuintí'xe nto ña. Da mii tsī e táxnuu Xuva kō nti é káde nti, é un é un nti.

⁶ Xu'ú ne, da mii tsī é nakū'xí u tsíkín sán ne, Apoló san ne, dá'vi ña ntúte. Ntá tsi Xuva kō tá'xi ñā é kuē'nu.

⁷ Dukuān ne, ñā te ká'nu ña'a ña ka'xi tsíkín san, nté ña kadá'vi ntute sán di, tsí mii tsi Xuva kō e dóo ka'nu ña, tsí divi ñā né, kata'xi ña é kuē'nu.

⁸ Dadii tsi nuu á'vi ña ka'xi tsíkín sán ni ñā kadá'vi ntute san. Ntá tsi tá'xi Xuva kō é vā'á iña ña, é un é un ña, vata tsī ó kade tsiñu ña.

⁹ Dadii tsi ntáde tsiñu ntí iña Xuva ko. Divi ntō né, vata ntáa ñu'u é katavi nuu Xuva kō ntáa nto. O vata ntáa vi'i é kaxntísi Xuva kō ntáa nto.

¹⁰ Xu'ú ne, vata kaa ña kadama, ñā odo núu, kaa ú, e tá'xi Xuva kō é kutūni ko nté koo kada vá'a ú etí vi'i san. Tuku ña'a ne, katsodo ña ntó'o nuu i kan. Ntá tsi na kōto vá'a ña, xe un xé un ña, nté o ntáde tsiñu ña.

¹¹ Jesucristú ne, divi ñā é vata kaa etí vi'i san kaa ña. Ña kúvi naní'i ko túku etí vi'i é dii ka va'a é divi ñā.

¹² Dóo titín nuu i é kuvi tsodo o etí vi'i san. Kuvi tsodo o oró, o kaá kuí'xín, o xūu e dóo nuu á'vi i, o kuvi tsodo o útún, o xó'o, o chīn.

¹³ Tē ita ntí'xin ñu'ú san vi'i sán ne, kutuni ko te vá'a nuu i e dé tsiñu ni'i ña xntísi i san. Kuan kōo kutuni ko xoo e dé tsiñu vá'a i ntuvi te vexkáda kú've Xuva kō, tsí vata kaa ñu'ú san kaa ña te kúvi. Te kuíta ntí'xin tsiñu ko núu Xuva kó ne, dóo dító te vā'á o dé tsiñu o né, o tē ña vá'a o ni de tsiñu o.

¹⁴ Te kūtíi tsiñu kō é kuntísi te kuíta ntí'xin ñu'ú san ne, ní'i kō é vā'a.

¹⁵ Ntá tsi te koko e dé tsiñu o ne, kunaá iña ko. Ntá tsi mii o ne, nakáku o vatā o dé ñā'a é da mī kúñu i nakáku ña dá i'xi ví'i ña.

¹⁶ ¿Ñā iní ntú nto tsí vi'i Xuva kō kúvi nto, tsí nuu Espíritu Xuva ko nīma nto?

¹⁷ Te xōo ñā'a nakatsin ña vi'i Xuva kō né, nakatsin Xuva ko ñā di, tsí xúkun Xuva kō né, kūviko kuenta iña ña. Divi xúkun tsíkán ne, divi o xo'ō.

¹⁸ Ñā ku kāni nta'vi mii ntō kúñu ntō. Te iō nto e dóo ki'in iní ntó, kuini nto, vatā ó ini ñā ñuxiví san ne, dii ka vā'á o te ntuvi nto vata kaa ña'a, ña é ña te nee ini, vata koo é kūtú've nto é nuu é ntaā i.

¹⁹ Nee iña e dóo ki'in iní ñuxiví san ne, ñā vādá kaidiá'vi nuu Xuva ko. Tsí uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Nuu i é kīni kaa e ntántukū nuní ña ne, divi tsi núu i é kuē'é Xuva kō é kō'xó nteē ña”, ka'an.

²⁰ Kaka'an xtúku tú'un ñā di: “Ini Xúva kō é un ntí'í é kadē kuení ñā'a, ña e dóo tu've i ñuxiví san ne, ñā vādá kaidiá'vi kue'en tsi”, ka'an tú'un ñā.

²¹ Dukuān ne, ñā ku kada ka'nu nto te kantikín ntó dā xóo ká ñatíi, tsí un ntí'í nuū i é káduku ntée nto.

²² Tsí kuān té Pablu, ni Apólo, ni Pedrú, ni kaní ñuxiví san, ni ntúvi iña kó, ni dōxi'i san, ni é un ntí'í é iō vevíi, ni é un ntí'í é kōo ntuvi é vē'xí ne, un ntí'í nuū i sá'a é káduku ntée nto.

²³ Divi ntō ne, ntáduku ntée nto Cristu. Cristú ne, kaduku ntée ña Xuva kō.

4

Tsiñu é ntáde pustru

¹ Na kūtuni nto tsí ntí'í ne, ña ntáde tsiñu iña Cristú nti, é uvē nta'a nti tú'ün e dóo vi'xín o iña Xuva ko.

² Xoó ña'a é kūnteé nta'a i ne, kantio é káda ntaa ña nee ntí'í ntí'í é káka'an tó'o ñā.

³ Xu'ú ne, ñā káde ú kuentá te ká'an ntó te vā'á u ne, o tē ña vá'a u, o kuān te dá xóo ka ña'a kuan koo ka'an ñā di. Nté divi ú ña kuvi ká'an u nee ña'a u.

4 Ña te neé ni idé u, kuini ko, ntá tsi xoó ntu ini í te kuan ō. Da mii tsi Xuva kō é kuvi ka'an ñá te vā'á u ne, o te ña vā'a u.

5 Dukuān ne, ñá ku ká'an ntó te xoo dóo va'a i, ō xoo ña vā'a i, da nté nainu xtúku Xúva kō. Tē nainu ñá ne, naxi'í nuu ña nima ko vata koo é kūtuni ko nee iña é ñu'u xū'u. Ta'xi Xuva kō kidaā é ntii díto un ntí'í é ntáde kuení kō é nuu nima ko. Kidáa ne, ka'an Xúva kō nee iña e dóo va'á iña ko, xe un xé un ō.

6 Nto'ó, ta'an, kaka'án u ni nto nuū i sá'ā e vā'a tsi mii ntō. Kaka'án u iñá Apoló ne, iñá kó di, vata koo é kīni nto ntí ne, kutú've nto é ña kuita ntí'xin nto vatā ó uve na'a tú'un Xuva kō, vata koo é nté uun nto ña ká'an nto: “Ña sá'á ne, dōo vā'a ña”, ō ka'an nto: “Ña tsikán ne, ñá vā'á ña'a ña”, koo ka'an nto.

7 ¿Xoó ntu kantavá'a ña'a i nto te dií ka va'á ña'a nto é vata kaa ña nguii san? ¿Nee iñá ntu iō iña nto é ña ni ta'xi Xuva ko? Ntá tsi te ta'xi Xuva kō ne, ¿nté kui kade ka'nu ntu nto vata sá tē kuenta iña mii nto ni ní'i nto?

8 Divi ntō ne, é dōo kuika nto vē; ñá tē nee iñá ka ntáaan nuu nto. Mii ntō ntáde nto rei, é nté ñá vādá ka mí'i ntáaan nuu nto ntí. Tē dí nuu é ntaā i é rei ntí'xe nto ne, kadā kú've dadii ntí ni ntō.

9 Ntá tsi ntí'i é pustrú ntí ne, vata te ta'xi Xuva kō é ntii ntí un tsi nte ata i kan. Kuan ō dé kuení ko. Vata ntáa ña'a, ña ni'i i doxi'í san ntáa ntí, é kanii ñūxiví san ntaíto díto ña ntí, ni ūn ntí'í ntí'í anje, ni ūn ntí'í ntí'í ña'a san.

10 Ntí'í ne, dōo tuntú ntí kuenta iña Cristu. Ntá tsi nto'ó ne, dōo ki'in iní nto é kudadii nto nī Cristu. Ntí'í ne, ña túvi ntíi ntí, ntá tsi nto'ó ne, dóo iō ntíi nto. Ntí'í ne, ña ntaíko ñu'u ña'a sán ntí, ntá tsi nto'ó ne, dōo ntaíko ñu'u ña'a san nto, kuíni nto.

11 Ntē vevii ntákakin ntí ne, ntaítsi ntí ntute. Ña túvi dōo é kū'un ntí. Dōo ntáde xení ña'a san ní ntí ne, ña túvi vi'i mii ntí mi é kuntōo ntí.

12 Ntí'í ne, dōo ntáanto'o ntí é nta'a ntí ntáde tsiñu ntí. Dā ntáka'an kīni ña'a san ní ntí ne, ntánantiko kōo ntí, kaka'án ntí: “Na kunūu mé'ñu kunuu dava Xuva ko ntō”, xkoó ka'án ntí. Dā ntáde ña nī ntí é kīni kaa ne, ntákutíi ntí'í ntí nimá ntí.

13 Dā ntáka'an kīni ña nī ntí ne, ñá tē ntákudiín ntí ni ñá, tsi ntánaka'nu ntí iní ñá. Ntáde ña nī ntí vata te ñe'e ñuxiví sa kúvi ntí, vata ntáa nuu i é ña kaidiá'vi ká i e

ntánakuítá ña'a san. Un tsi nté vevii ne, kuan tsí ó ntáde ña nī ntí.

14 É kakā'án u ni ntō sa'á ne, ñá te kakā'án u é kūka'an nuu nto, tsí kade tii ú ni ntō vata kaa i'xá mii ko e dóo kakuinimá ko i.

15 Tsí kuan te u'xi míil mastru nto, ña é ntánañé'e í nto iñá Cristú ne, ntá tsi ña titín uva ntō. Divi u é uva ntō, tsí nañé'e ú nto tú'ün é vā'á san nté koo kuinti'xe nto Jesūcristu.

16 Dukuān ne, kaikán u da xe'e ntá'a nto é kuntikin ntó ko ne, vii ntó vata tsí ó de ú san.

17 Kuenta iña i sá'a ne, taxnūu ú Timoteu, é vata kaa i'xá mii ko, ña e dóo kakuinimá ko. Ñá kaxtuví mii ña é kuntikin ñá Xuva kō. Divi ña naka'an ñá ntō nté o dé u é kantikin u Cristú, vatā ó kanañé'é u ña'a san má ūkún dā mí'i ka kañé'á u.

18 Iō ntó ne, dōo ntáde na'nu nto, tsí kuini nto ne, ña kí'xí ká u, kíxkoto ni'ni ú nto.

19 Ntá tsi ña kukuíi ka dá kí'xi ú, te Xuva kō ntio ña. Kidáa kutūnī ko te kúvi vii ntí'xe ña ntáde na'nu ña'a sán ne, o kūdii da ntáka'an ña.

20 Tsi mí kadē kú've Xuva kō ne, ñá te da mii tú'un kúvi, tsi dóo iō ntii ña neé vii ña.

21 ¿Nee iñá ntu é ntio nto: é kí'xi ú mí ntoo nto é nāa ú ni ntō né, ō é kīni u nto e dóo kakuinimá ko nto?

5

Kadē kú've ñá iña uun ña'a, ña kade é kīni kaa

1 Ntáka'an ñá'a tsí uun ña'a ntō ne, kaeni dikí ña ñadí'í úva ñá. Nté ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, ñá ini ña é kuān koo vii ña, é náki'í ña ñadí'í úva ñá.

2 Divi ntō ne, naa i é kuntōo nto dontíni ne, da ntáde na'nu ña'a nto. Ña tii, ña é kuān ó de sán ne, kantio é nantíi nto ña.

3 Kuān té xoxó u mí ntoo ntó ne, dōo kadē kuení ko iña nto. Vata tsi tē tuví dadii ú ni ntō, tsí é de kú've ú iña ña kade é kīni kaa san, nta'a Tó'o ko Jesūcristu.

4 Dā ntánataká nuu nto ne, vata tsi tē ntoo dadii ntí ni nto, ntō'ó nī Tó'o ko Jēsuu, ña e dóo iō ntíi i.

5 Kidáa ne, ntáda nto ña kuenta ntá'a tó'o e ña vā'á sán vata koo é ntí'í kue'en kúñu ña ne, nakáku nima ña ntuvi te vē'xí xtuku Tó'o ko Jēsuu.

6 Ñá vā'á o é ntáde na'nu ña'a nto. ¿Ñá ntu ini nto tsí te nākudáka un sín u'xen ia u'xen vā'á san ne, kuia kanii ti'ntí i?

⁷ Nakate nto kuétsi nto vē, tsí kanatívi kúñu kō dá iō kuetsí ko, vatā ó kanatívi u'xen vā'á san dá kanakudáka ni'i u'xen iā san. Na ntūvá'a nima nto váta kaa u'xen vā'á san e nté un síin u'xen ia ña kadáká ka. Vá'á o é kuān koo vii nto, tsí Cristú ne, vata kaa a le'ntu é xi'í kuenta iña ko kaa ña.

⁸ Dā ntāde o viko kati sán ne, ña ku de tsiñu ni'i o u'xen iā san. Dukuān ne, ña vá'á o é kudāka é kīni kaa sán nima nto, nté da nēé ka nuu i é ña vá'a. Tsí kanī nima kó na vii o é vā'á san nī é nuu é ntaā i san.

⁹ E dí'na taxnūu ú tutú nta'a nto é kākā'án u é ña ku xkuntúkin nto ña kini ntāa san.

¹⁰ Ntá tsi ñá te kaka'án u é ña ku ká'an kue'én ka ntó ni ñá'a, ña kini ntāa, ña é ntoo ñuxiví a, ña ntaéni dikí, nī ña ntákune'u iní i, nī ña ntaído dú'u, nī ña ntánuu iní i santu, tsí te kuān ó ne, kantio é ntīi nto ñuxiví san.

¹¹ É kākā'án u ni ntó ne: Nā ku ika dadīi nto ni da xōó ka ña'a, ña é kākā'an é kakuinti'xe i Xuva kō ne, ntá tsi kade ña é kīni kaa, te tií, te ñadī'í ñá, o tē kakune'u iní ña, o kānuu iní ña santu é ntúvá'a naa, o kākā'an kīni ña iña ña'a, o ña ki'ví ne, o ña du'u. Ntē ña ku ka'xí dadīi nto ni ñā.

¹² Tsí kaduku ntēe nto é kadā kú'vē ntó iña ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Nā kadūku ntēe u é kadā kú'vé u iña ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō,

¹³ tsí mii tsi Xuva kō é kākā'an ñá te iō kuetsí ña. Ntá tsi nto'ó ne, naxtuvi xio nto ñatīi, ña kade é kīni kaa san.

6

Ña ntákuinti'xe i, ña ntátsi'i kuetsi ta'an

¹ Dá ió nuu i é ncho tsi'i kuétsi nto ta'an nto ne, ¿neé ntu tsiñu ki'in nto nta'a ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i san? ¿Nté kui ña ki'in ntu nto nta'a ña ntákuinti'xe i san?

² ¿Ñā ntu ini nto tsí xo'ō e ntákuinti'xe ko Xuva kō ne, kada kú've o iña ña ñuxiví san rkontuvi? Te ñivi ntó é kadā kú'vē ntó iña ña ñuxiví san rkontuvi ne, ¿nté kui ña kuví ntu kada kú'vē ntó nuu i é ña kue'é san?

³ ¿Ñā ntu ini nto tsí te kuví ve ne, un tsi nte ánjē sán kada kú've o iña ña? Dukuān ne, dií ka ña ntii tu'un kada kú've ó nuu i é ió ñuxiví a.

⁴ Te iō nto e ntánāa núu nto kuenta iña i é ió ñuxiví a ne, ¿nté kui ntāde ntu ntó kuenta ña'a, ña é ña té neé kaduku ntēe i ini ukún Xuva kō?

⁵ Kaka'án u sá'a vata koo é na kūka'an nuu nto. ¿Vá ña xoxó ntu nté uun ña'a nuu

ta'an ña nto e ñá ini ña é kadā kú'vē ñá iña ta'an ña?

⁶ Ntá tsi nto'ó ne, ñá te da mii tsí e ntátsi'i kuetsi ta'an nto, tsí nta'a ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō san ntáñe'e nto, ntátsi'i kuetsi ta'an nto.

⁷ É kuān ó ntátsi'i kuetsi ta'an nto ne, ¿nté kui ña dií ka vá'á ó é na kūtīi nto nima ntó te kade ña ni ntó é kīni kaa? ¿Nté kui ña dií ka vá'á ó é na kūtīi nto nima ntó tē kaeni nta'ví ña nto?

⁸ Ntá tsi nto'ó ne, kantēi é ntāde nto. Tsí un tsi nte ta'an mii nto ntāde nto ni ñā é kīni kaa ne, ntaéni nta'ví nto ña di.

⁹ ¿Vá ña ntu ini nto tsí ña'a, ña e ntāde nuu i é kīni kaa sán ne, ñá nī'i ña é vā'á nta'a Xuva kō? Nā ku enī nta'ví mii ntó kúñu ntó; nté ñā'a, ña é kāde é kini kaa ni ñadī'í san, nté ñā kanuu iní i santu, nté ñā kaeni dikí ñadī'í é ña te ñadī'í mīi i, nté natīi, ña kaeni dikí ñatīi ni'i i,

¹⁰ nté ñā du'ú, nté ñā dóo kue'í, nté ñā ki'vi, nté ñā'a, ña kadá'vi dovete tá'an i, nté ñā kaeni nta'ví ña'a é nī'i ña é ntio ña ne, nté uun ña'a, ña kuān ó de san, ñá nī'i ña é vā'á nta'a Xuva kō.

¹¹ Iō ntó ne, kuan o dé nto kídaā di. Ntá tsi vevíi ne, é ntūntoo nima nto. É xtūví xio Xuva ko ntó é kūvi nto iña mii ña. É ntūvá'a nto ni Xuva ko vē, kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu ni Espíritu ñā.

Kūñú kō ne, iña Xuva ko

¹² Kuví vii u da nēé ka nuu i, ntá tsi ña te un ntí'i nuū i é vā'á iñá ko. Kuví vii ntí'xe ú da nēé ka nuu i, ntá tsi ña da vá'a ko é da nēé ka nuu i é kūvi vii nī ko.

¹³ Iō ña'a xkoó ka'an ña: “É kākā'xi o ne, iña xido ko. Xido kō ne, iña é kākā'xi o”, xkoó ka'an ñá di. Ntá tsi ntuvi tsi nuu i é nantí'í Xuva ko i te kuví. Kūñú kō ne, ñá te iña i é kanī dikí o ñatīi san ne, o ñadī'í san, tsí kúñu kō ne, iña Xuva ko. Ñivi ña ne, iñā kúñu ko ñā.

¹⁴ Vata tsí o dé Xuva kō e nantóto ña Tó'o kō Jesucristú ne, kuan tsí koo nantóto ña kō dí, tsi dóo iō ntīi ña.

¹⁵ ¿Ñā ntu ini nto tsi kúñu ntó ne, iñā Cristu? ¿Vá kī'i ntu ú kúñu Cristú ne, dá nata'an ntēe ú ñadī'í kini kaa? ¿Ñā kuví!

¹⁶ ¿Ñā ntu ini nto tsí ñatīi, ña kanata'an ntēe ñadī'í kini kaa sán ne, uun tsi kúñu ntákuvi ña ntuvi ña? Tsí tú'un Xuva kō ne, kaka'an: “Ntuvi ñá'a sán ne, uun tsi kúñu kūvi ña”, ka'an.

17 Ntá tsi tē xoó kanakuntee tá'an i Xuva kō ne, uun tsi espíritū kúvi ni ñā.

18 Dukuān ne, kunu nto dá ncho natā'an ntée nto kúñu nto nūu i é kīni kaa. Tsí da nēé ka kuétsi é kāde ña'a sán ne, ñá tē neé kade i kúñu ñā. Ntá tsi xoo kanatā'an ntée i kúñu i é vīi nūu i é kīni kaa sán ne, é kuétsi tsi mii kúñu ñā kade ñā.

19 ¿Ñā ntu ini nto tsí kúñu ntō ne, vi'i úkūn Espíritū Sántū e tá'xi Xuva kō é kunūu nima nto? Ñá te iña mii ka nto kúñu ntō,

20 tsí ña te nté kaa a'ví i ntá'vi Xuva ko kuēnta iña nto. Dukuān ne, ntio é kada ka'nu nto Xuva ko nī kúñu ntō.

7

Itsi iña ñá ntatánta'a

1 Vevii ne, kaka'án u ni nto nūu i é tsixe'e ntō ko da táxnuu nto tutú nta'a ko: Dií ka vá'ā ó tē ña tánta'a ñatíi san.

2 Ntá tsi da xe dóo iō nuu i é kīni kaa e ntáko'xo nteē ñá ne, é un é un ñatíi san ne, na koo ñadī'i mii ñā. É un é un ñadī'i san ne, na koo xii mii ñā di.

3 Na kāda ntaa ñatíi san ni ñadī'i ñā. Ñadī'i san ne, na kāda ntaa ñá ni xii ña dí, vatā ó kantio é vii ñá, xe un xé un ñā.

4 Tsí ñadī'i san ne, ñá te iña mii ka ña kúñu ñā, tsí iña xii ñā. Kuan tsí kaa iña ñatíi san di, tsí ña te iña mii ka ña kúñu ñā, tsí iña ñadī'i ñā.

5 Ñá kū ka'an ñatíi san é ña ncho kutuvi dadii ña ni ñadī'i ñá, o ñadī'i san, ñá ku kā'an ñá é ña ncho kutuvi dadii ña ni xii ñā. Na nātíin ña é kúntoo xio ña uun taan vata koo é nī'i ña ntuvi é kā'an ntá'vi ñā. Tē kúvi ka'an ntá'vi ña ne, dá nākuntóo dadii xtuku ña vata koo é ña kuvi vii tó'ō e ña vá'ā é kō'xó nteē ñá nuu i é kīni kaa, tsí ña kutíi ña é kúntoo mii ñā.

6 Ñá te kaka'án u te kuétsi é vii nto sá'a, ntá tsi kaka'án u tē ncho tánta'a nto ne, vá'a ó.

7 Dií ka vá'ā ó te dí un ntíi ntíi ñá'a vii ña vatā ó de ú, kuiní ko. Ntá tsi Xuva kō né, vatā ó ntio ña ne, xé'e ña xe un xé un ña'a e túku e túku nuu i nté koo vii ñā.

8 Tē xoó ña kuétsi é vāta tánta'a ña, o ñadī'i kii san di, kaka'án u tsí dií ka vá'ā ó te kúntoo mii ntō é ña nátanta'a nto, vata kaa ú xu'u.

9 Ntá tsi tē ña kutíi nto nī kúñu ntō ne, tánta'a ntō. Dií ka vá'ā ó e tánta'a ntō naa i é kadā kuení nto é vii nto é kīni kaa ni kúñu ntō.

10 Ntá tsi ña'a, ña e tánta'a ne, kaka'án u ni ñā é ña ku xtuví mii ñadī'i san xii ñā. Ñá te xū'u é kaka'án u sá'a, tsí Xuva kō é kuān ó kaka'an ñā.

11 Ntá tsi te naxtuví mii ñadī'i san xii ña ne, ñá ku nātánta'a xtuku ñā. Dií ka vá'ā ó te ntúv'a ña ni xii ñā. Dukuān ne, ñá ku na xtuví mii ñatíi san ñadī'i ñá di.

12 Íña ña nguīi sán ne, ñá ni kā'an Xúva kō. Ntá tsi kaka'án u te iō uun ñatíi, ña kakuinti'xe i ne, iō ñadī'i ñá, ña é vata kuintí'xe i Xuva kō né, tē ntio ña kúntoo ña ni xii ña ne, vá'ā o. Ñá ku kii nteé xio ta'an ñā.

13 Kuan tsí o dí, te iō uun ñadī'i, ña é kakuinti'xe i ne, ntá tsi xii ña ne, ñá kakuinti'xe ña ne, tē ntio xii ña é kutúvi ka ña ni ñadī'i ñá ne, vá'ā o. Ñá ku kii nteé xio ta'an ñā.

14 Tsí xii ña, ña é ña kakuinti'xe i sán ne, tuvi étsin ña nuu Xuva ko, tsí tuvi ni'i ña ñadī'i ña, ña é kakuinti'xe i san. Ñadī'i san di, ña é vāta kuintí'xe i ne, tuvi étsin ña nuu Xuva ko, tsí tuvi ni'i ña ñatíi, ña é kakuinti'xe i san. Tē ña'á ne, i'xá ña ne, kuvi vata ntáa i'xá ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi ntōo etsin i'xá ña nuu Xuva kó di.

15 Ntá tsi te ñá'a, ña é ña kakuinti'xe i san, ntio ña é natsoo mii tá'an ña né, na vii mii ñā. Kidáa né, ñatíi o ñadī'i, ña é kakuinti'xe i sán ne, ña túvi nūu i iña ña. Tsí Xuva kō ne, ntio ña é vā'á ko kúntoo ó.

16 Tsí ¿xoó ntu ini i te kuvi xntiin xii o é nakakū ña? ¿ō xoó ntu ini i te kuvi xntiin ñadī'i o é nakakū ña?

17 Ntá tsi vata ó tá'xi Xuva kō é vii ó, vata ó kána ña kō, xe un xé un o ne, kuān koo vii o. Kuān ó kaka'án u ni ūn ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i san.

18 Tē kána Xuva ko uun ña'a, ña tuku ñuú san ne, ñá kuétsi é tē'nté kúñū é ixi ñá vatā ó de ña Israeé san. Tē kána Xuva ko ūn ña'a, ña Israeé san ne, ñá kuétsi é ntava'a xtuku ña kúñu ñā.

19 Tsí Xuva kō ne, ñá kāde ña kuenta te te'nte kúñū é ixi ko vatā ó de ña Israeé san ne, o ña'a. É nuu á'vi iña ñá ne, te kāde ntaa ó da nēé ka é kaka'an ñā.

20 É un é un ña'a, kuan tsi koo na vii ñá vatā o dé ña da kána Xuva ko ñā.

21 Tē dóo kanto'o o kaden tsiñūn da kána Xuva ko o ne, ñá ku dē kuení o. Ntá tsi te tá'xi tó'o o itsi é ntiin ne, ntiin.

22 Tsí xoo ñá'a, ña e dóo kanto'o i kade tsiñū da kána Xuva ko i ne, é nakakū Xuva

ko ñā é kuntikin ñá ña. Kuān ó di ni ñā'a, ñā é xoxo tó'o ī da kána Xuva ko ī, tsí iña Xuva ko kada tsiñu ña ve.

²³ Xuva kō né, ñii ña nto. Dōo á'vī ntá'vi ña nto. Dukuān ne, ñá ku dā vá'a nto é tuku ña'a ñakāda tsiñu ña nto iña ña.

²⁴ É un é un nto, tā'án, vatā o dé nto da kána Xuva ko ntō né, kuan tsī koo vii nto. Na naka'an ntō tsí tuví Xuva ko ni ntō nguentúvi.

²⁵ Kuenta iña ñá ntoo mī, ña é vāta kiní ñatī o ñadī'i, ña é vāta tánta'a ne, ña ni tá'xi Xuva kō nté koo ka'án u iña ña. Ntá tsi kuvi ta'xi ú itsi, tsi e dé ka'nu iní Xuva ko nī kó ne, kade ntaa u é kākā'an ña. Dukuān é kuvi kuinti'xe nto é kākā'án u.

²⁶ Dōo ntii tū'un é kuntoo o ñūxiví a vevii. Dukuān é vā'á o tē ña tánta'a ñā'a san, kuiní ko xu'u.

²⁷ Ntá tsi te iō ñadī'ī ntó ne, ña ku nantuku ntō nté koo naxtuvī mii nto ña. Tē vata tánta'a nto ne, ñá ku ntuku nto ñadī'ī nto.

²⁸ Ntá tsi tē tánta'a nto ne, ña túvī neé nuu i é kīni kaa kade nto. Tē tánta'a ñadī'ī san ne, ña túvī neé nuu i é kīni kaa kade ña di. Ntá tsi xoo é tánta'a i ne, nto'o ña ñūxiví a. Kuān ó kākā'án u ni ntō, tsí ña ntío ko é ntō'o nto.

²⁹ Sá'ā ncho ka'án u ni nto, tā'an: Nā tīn ka ntuví iō é kuntoo o. Dukuān né, kuntoo ntó vata tsi tē xoxó ñadī'ī nto.

³⁰ Xoo é tuví nta'xa i ne, na kūtuví ña vata tsi tē ña te túvī nta'xa ña. Xoo e dóo diní i ne, na kūtuví ña vata tsi tē ña te dīni ña. Xoo é kañii i ne, na kuntoo ña vata tsi tē ña tuví nee iñá iō iña ña.

³¹ Xoo é kade tsiñu ni'i ī é iō ñūxiví a ne, ña kú de ña kuenta neé iō ñūxiví a, tsí ñūxiví é kañi o veví ne, ña ná'a ká kutūvi.

³² Nā ntío ko e dóo nantī'i nto iní nto. Xoo é vāta tánta'a i ne, kantī'i iní ña nté koo vii ña é vā'a é ntio Xuva ko.

³³ Ntá tsi xoo é iō ñadī'ī i ne, kantī'i iní ña nté koo vii ña ñūxiví a ne, é kuē'e ña é vā'á ñadī'ī ña.

³⁴ Kuan tsī ó ni ñadī'ī, ña é ña ni xío xii i, ni ñadī'ī kuetsí, ña é vāta tánta'a: kanī nima ñá, kanī kúñu ña kanti'i iní ña nté koo vii ña é vā'a é ntio Xuva ko. Ntá tsi ñadī'ī, ña é tánta'a sán ne, kantī'i iní ña é iō ñūxiví a, nī nté koo vii ña é kutūvi diní xii ña.

³⁵ Kākā'án u ni nto sá'a é vā'á tsi mii ntō. Nā te kākā'án u é ká'nté nuu u e tánta'a ntō. Tsí é ntio ko ne, é vā'á koo kuntoo nto. Ntio ko é ña koo nté uun nuu i é ká'nté nuu é kuntikin ntó kanī nima ntó Xuva kō.

³⁶ Te uun ñatī kadē kuení ña tsí kantio é tánta'a ña ni tā'nu katuví ni'i ñā, tsi é ita ntí'xin kuia tun é tánta'a tún ne, tē kuiní ña é vā'á o sá'a ne, na vii ña nee é dií ka vā'á o. Nā te kini kaa é tánta'a tun.

³⁷ Ntá tsi te tuku ñatī kadē kuení ña tsí vā'á o é kutuví mii ña é ña tánta'a ña ne, vā'á ó de ña di.

³⁸ Dukuān ne, xoo é tánta'a i ni tā'nu katuví ni'i ne, vā'á ó de ña ne, ntá tsi tē ña tánta'a ña ne, dií ka vā'á ó de ña.

³⁹ Ñadī'ī, ña iō xii i ne, ntee tīn ña da nī kántito xii ña. Ntá tsi tē xi'i xii ña ne, kuvi natánta'a xtuku ñá ni da xōo ka ñatī é ntio ña, ntá tsi uun ñatī, ña é kakuinti'xe i Xuva kō di.

⁴⁰ Ntá tsi dií ka diní koo kutuví ñá tē ña nátanta'a xtúku ña. Sá'á é kadē kuení ko, tsí nuu Espiritū Xúva kō nimá ko, kuiní ko.

8

Kuenta iña i é kae'xi o é ntátsido ña nú sántu ña

¹ Sá'á kākā'án u ve kuenta iña i é tsíxe'le ntó kó te kúvi ka'xi ó nuu i é ntátsido ña'a san nú sántu ña. Nuú é ntaā i é xkoó ka'an ñá'a tsí iō diki kó nee iñá vii o. Ntá tsi e dóo ki'in iní kó san ne, diví kade i e dóo na'nu ncho vii o. Ntá tsi é kuinima tá'an kō né, diví kade i é vā'á koo kue'nu o ni Xuva kō.

² Tē xoo ña'a dóo iō diki i, kuiní i ne, vata kútú've nti'xe ña vata kaa un nti'ī é ntio é kútú've ña.

³ Ntá tsi te xōo ñá'a kakuinimá i Xuva kō ne, iní Xúva ko nēe ñá'a ña.

⁴ Kuenta iña i é kae'xi o é ntátsido ña'a san nú sántu ña ne, iní vā'a o tsi nté uun santu e ntúvá'a nāa ña te neé nuu á'vi i ñūxiví a, tsí mii tsi Xuva kō.

⁵ Iō ña'a é xkoó ka'an ña é iō xuva ña e dukún kan ni ñūxiví a di. Nā te da dīi nti'xe sántu ña nī tó'o ña iō.

⁶ Ntá tsi xo'ō ne, iní o tsi úun tsi Xuva kō é Uva ko ñā. É un ntí ntī vé'xi nta'a ña ne, diví kuēnta iña ña é ntantito o di. Uun tsi Tó'o ko Jesucristú di. Ede vā'a nti'ī ña é iō né, diví kuēnta iña ña é ntantito o di.

⁷ Ntá tsi iō ña'a, ña e ñá iní nuu i sá'a. Iō ñá ne, é kuiní ña é kunuu iní ñá santu ña e ntúvá'a nāa. Kūviko e ntátsido ña nú sántu ña, kuiní ña. Te ká'xi ña e kuvíko é odo nú sántu ñá ne, kade ña kuētsi, kuiní ña ne, kakudentu nima ñá di, tsí vata kuka'xí nuu ña ni Xuva kō.

⁸ Nuú é ntaā i é ña te kuenta iña i é kae'xi o é xee o nta'a Xuva kō. Nā te neé kunaa o

te ña ká'xi o ne, ntē ña té neé ni'i ko té ká'xi o.

⁹ Kuvi ka'xi ntó da neé ka nti'i, ntá tsi kuenta vii nto ni tā'an nto, ña vata kuká'xi nuu ni Xuva kō, vata koo é ña kó'xo nteé ña te ká'xi ña vatā ó kae'xi nto.

¹⁰ Tsí nto'ó é ini vá'a nto tú'un Xuva kō né, te kutuví ntó nú nāa mí kanuu ini ña'a san sántu ña ne, ña'a, ña é vata kuká'xi nūu é kuinti'xe i Xuva kō ne, te kinī ña nté o de nto ne, ña u'vī ña é ká'xi ña di, kuān té ini ña é ña kúvi ká'xi ña.

¹¹ Nto'ó é ini vá'a nto Xuva kō ne, ña kuētsí nto te kō'xó nteé ta'an nto, ña é vata kuká'xi nūu vá'a ni Xuva kō. Tsí kuenta iña ña é xi'í Cristú di.

¹² Tē kade nto é kīni kaá ni tā'an nto, ña é vāta kuká'xi nuu ni Xuva kō é ña kuētsí nto é vii ña nuu i é ini ña é ña vá'ā. Mii Cristú kuān ó de nto ni ña di.

¹³ Dukuān né, te ña kuētsí ko é kō'xó nteé ta'an ko nuu i é ini ña é ña vá'ā dá kae'xi ú kúñu sán ne, dii ka vá'ā o é ña ka'xi kue'en tsi ú, vata koo é ña kó'xo nteé ta'an ko nuu i é kīni kaa.

9

Nuu i é káduku ntée pustru

¹ Nuú é ntaā i é ña tuvi nee é kaedí nuu é vii u pustru Xúva kō, tsí nuu mí ko ini ú Tó'ó ko Jēsuu. E díto é káde tsiñu ú kuenta iña ña ne, ña kuētsí nteé ta'an ko Xuva kō.

² Te iō ña'a ntáka'an ña e ña te pustru u, ntá tsi ini nto tsí pustru nti'xe u, tsí é kuinti'xe nto é káka'an u ni ntō iña Xuva kō.

³ Sá'ā ka'an u ni ña'a, ña e ntáka'an nteé ko:

⁴ Xu'ú ne, kuvi ko'ó ka'xi ú da neé ka nti'i.

⁵ Xu'ú ne, kuvi kunteka ú ñad'í ko, ña é kuinti'xe i Xuva kō, vatā ó de pustru, ña nguii sán, ni ení Jesuu, ni Pedrú di.

⁶ ¿Vá Bernábeé xntu ni xū'u é ña kuvi koto ña nti da ntaika nti ntáka'an ntódo nti tú'un Xuva kō?

⁷ ¿Neé ntú sntadun kade tsiñu ña é katáva mii ña é kuíta nti'xin ña? ¿Xoó ntu é kaitu i itu ne, da ña ka'xi ña ntídi i? ¿O xoó ntu kanakue'nu i le'ntu ne, da ña ká'xi ña kúñu tī?

⁸ Ña ku dē kuení nto te ña'a dé kuení ña sá'a é káka'an u ni ntō, tsí kuān ó káka'an lei Muíseé san di.

⁹ Tsí nteé na'á lei san, kaka'an: “Kiti ntákani trigú san ne, ña ku xnūu nto xo'o

xu'u tī”, ka'an. Sā'á ne, ña te káni tú'un tē dii ka ntio Xuva ko kiti san.

¹⁰ ¿Ñá'á ni san! tsí xo'ó é kánti'i ini ña. Tsí é ūve na'á lei san ne, kuenta iña ko xo'ó: Tsí xo'ó é kata'vi i ñū'u sán ni ña é kákani xo'ó trigú san ne, kantétu ña da nté nī'i ña dava iña ña é káduku ntée ña.

¹¹ Dukuān né, tē nti'i i'xi nti tú'un Xuva kō é vā'á kunuu nima ntó ne, ¿va dóo ntu kue'e, kuini nto, te ta'xi nto un siin kudii é ntáde tuni nto?

¹² E túku ña'a ne, kaikan ntú ku ña nta'a nto é ntio ña ne, ¿nté kui ña kuvi ntu kakan nti di? ¿Vá ña ntu té dii ka kaduku ntée nti é túku ña'a?

Ntá tsi vata neé kakán nti é kuētsi é ta'xi nto. Ntá kutí nti ntántúku mii nti é ntio nti vata koo é ña kadi nuu nti itsi é kuē'nu tú'un va'á iña Cristu.

¹³ Ini nto tsí ña ntáde tsiñu ini ukún san ne, ikan tsí ntáni'i ña é ká'xi ña tsí ntáduku ntée ña uun ta'vi i é ntáxé'e ña'a san doméni nta'a Xuva kō ne, ña ntáde kuenta nú tēu kan ne, ntáni'i ña uun tá'vi i é ntáxé'e ña'a sán di.

¹⁴ Kuan tsí ó kaka'an Xúva ko iña ña ntáka'an ntódo tú'un ña, é kuintitō ña na kuntōo ña kuenta iña i é káde tsiñu ña iña Xuva ko.

¹⁵ Ntá tsi xu'ú ne, nté un siin vata kákán u nto é káduku ntée u. Ntē ña te neé kaikán u nto ve é kataxnūu ú tutú sa'á di. Dii ka va'a é dí'na kuví u dá ña ki'i nto dodíni ko.

¹⁶ Ña túvī ko é káda ka'nu u é káka'an ntódo u tú'un va'á san, tsí ña kuētsi é vii u. ¿Ntē kui nta'vi dé u tē ña ka'an ntódo u tú'un va'á san!

¹⁷ Tē dodíni ko é káde ú tsiñu sá'a ne, ní'i ko é vā'a é káduku ntée u. Ntá tsi te kuētsi é káde ú ne, da dúkuan tsi ña kuētsi é ta'xi Xuva kō é vii u.

¹⁸ Dukuān ne, ¿nee iñá ntu ní'i ko iña tsiñu ko? Ní'i ko é kutúvi diní u, tsí doméni kaka'an ntódo u tú'un va'á san nté koo nakáku ña'a. Ña ncho ki'i ú xá'vī tsiñu kó, kuān té kaka'an Xúva kō é káduku ntée u.

¹⁹ Kuān té ña xoxo tó'ó kó ne, ntá tsi kade tsiñu ú iña un nti nti ña'a san vata koo é dii ka kue'e ña'a ni'i ko ña é kúntikin ña Cristu.

²⁰ Dá túvī u ni ña Israeé san ne, kade ú vatā ó de ña Israeé san vata koo é ká'an u ni ña é kúntikin ña Cristu. Dá túvī u ni ña ntántikin lei Muíseé san ne, kade ú vatā ó de ña ntántikin lei san, kuān té ña kaduku ntée ká u lei tsíkan.

²¹ Dá túvī u ni ña xio ñuu, ña é ña ntántikin lei Muíseé san ne, kade ú vatā ó de ña é ña

kantíkin ña lei san. Ntá tsi ña xtuví mii u lei Xúva kō, tsí lei é kantíkin u ne, lei Cristu.

²² Dá tūví u ni ñā'a, ña é vata kuka'xi nuu i ni Xuva kō ne, xu'ú ne, vata tsi tē ña ka'xí u di, vata koo é kūvi ni'í ko ña é kuntíkin ña Cristú di. Da xōo ka ña'a ne, kantuvi ú vata kaa ña vata koo é kuvi xntii ú ña é nakáku ña nta'a Xuva kō.

²³ Kade ntí'i ú sá'ā kuenta iña tú'un nté koo nakáku o ne, vata koo é dūku ntée u é vā'á vatā ó kaka'an tú'un san.

²⁴ Ini nto tsí da kainu du've ña'a sán ne, un ntí ntí ña ntaínu ña, ntá tsi uun ña'a xña é ni'í ña doméni san. Xo'ō ne, kunu o da nté koo é ni'í ko doméni é ta'xi Xuva kō.

²⁵ Da xōo ka ña'a, ña é kaínu dū've ne, ña kade ña nuu i é kade dañu kúñu ña. Kuān ó de ña é ni'í ña doméni é uun da'na tsi kaxntii. Ntá tsi xo'ō ne, ni'í ko doméni é xntii ntii dañu ntūvi.

²⁶ Xu'ú ne, ña te doto tsi kainu u. Da kaxe'e ú ne, ña te kanaki'in ixu ú ti'ntí ko,

²⁷ tsí kananto'ō ú kúñu kó vata koo é na vī é ntio ko. Tsí te ē nañé'e u tuku ña'a ne, ña ntio ko é nakūnaa mií u kúñu ko.

10

Dā xe'é Pablu ítsi é ña kunuu iní ko sántu e ntúvá'a nāa

¹ Ntio ko é na nū'u ntó iní nto, ēní, nté o íka ñata kō, ña íntōo e ná'a, má viko mí xkāa nuu Xuva kō kidaā da ita ntí'xin ntí ntí ña nu Míni Kué'é san.

² Un ntí ntí ña itsi ntute sán ne, kudadi ña ni Muísee da ita ntí'xin ña mí rkāa nuu vikó san nī nú ntūte ka'nu san.

³ Un ntí ntí ña é'xi ña é xe'é Xuva kō.

⁴ Un ntí ntí ña xí'i dadí ña ntute é xe'é Xuva kō di. Dukuān ne, kuvi ka'an o tsí xi'í ña ntute e kíi xuu é xe'é Xuva kō é ika ni'í ña, é kani tú'un é diví Cristu.

⁵ Ntá tsi dóo titín ña ne, ña nī xkúntee iní Xuva ko vatā o dé ña ne, xí'í ña ne, íntōo xaa kúñu ña mí ika ña ñuu itsí kán.

⁶ Kuan o kúvi vata koo é ña kuntíkin o é kīni kaa sán vatā o dé ñata kō.

⁷ Dukuān ne, ña ku xkunúu ini nto santu e ntúvá'a naa vatā o dé ña tsikan. Tsí uve na'a tú'un Xuva kō, kaka'an: "Íntōo ña'a san é ká'xi ña, é kō'o ña. Kidaā ne, nákuntañi ña vata koo é vī ña dodíni nu sántu ña", ka'an.

⁸ Nā ku ntuku o é vī o é kini kaa ni ñadí'í san vatā o dé ña kidaā. Oko uni míl ña'a ña xí'í ña é da uun tsi ntuvi, tsí kuan o dé ña.

⁹ Nā ku ito ntéé nto Xuva ko vatā o dé ña, iō ña, tsí xi'í ña da tñn koó san ña.

¹⁰ Nā ku kā'an nto kuétsi Xuva ko vatā o dé ña tsikan, tsí táxnuu Xuva ko ūun ánjē e é'ni ña'a san.

¹¹ Kuvi un ntí'i sá'á vata koo é kīni o. Nteé na'a sá'a vata koo é kūtú've ko, xo'ō é ntōo o é ña na'á ka dá ntí'i ñuxiví sa.

¹² Dukuān ne, xoo ñá'a e dóo kúka'xi nuu ña, kuini ña ne, na kōto vá'a ña vata koo é ña kó'xo nteé ña núu i é kīni kaa.

¹³ Nuu i é ntánto'o kō né, diví tsi nuū i é ntánto'o un ntí ntí ña'a, ntá tsi diví nto ne, ña'a Xuva ko ntō. Dukuān né, ña tá'xi ña é nto'o nto nuu i é ña kutíi nto. Ntá tsi te vē'xi nuu i é nto'o nto ne, ta'xi ña itsi é ntíi nto vata koo é kūtíi nto.

¹⁴ Dukuān é kāká'an u ni ntō, tsi dóo kakuinimá ko nto. Nā kú xkunúu ini kue'en nto santu e ntúvá'a nāa san.

¹⁵ Kaka'an u ni nto vatā ó kaka'an u ni ñá'a dóo kiní i san. Kini nto un ntí ntí é kāká'an u ni ntō ne, ká'an nto te vā'á, o tē ña vá'a.

¹⁶ Da ntáxi'i o ntute tinti'o é kúviko san, da kanaku'é o sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i ne, kani tú'un tsí uun tsi kúñu kúvi o nī Cristu e éti ña niñi ña kuēnta iña ko. Dā ntákatsin dava o tañú'ū sán ne, kani tú'un tsí uun tsi kúvi o nī Cristu, tsí xe'é ña kúñu ña kuēnta iña ko.

¹⁷ Kuān te dóo titín o ne, uun tsi tañú'ū ntaé'xi o un ntí ntí o. Dukuān né, uun tsi kúñu kúvi o ni tā'an ko.

¹⁸ Koto nto nté o de ña Israeé san. Tsí ntaé'xi ña kúñu kīti ntáxe'e ña'a sán doméni nta'a Xuva kō nú nāa ña ne, du'va tsí o ntánañe'e ña é uun tsi kúñu kúvi ña ni Xuva kō.

¹⁹ ¿Neé ntu kani tú'un é kāká'an u? Nā te kaká'an u te Xuva ntí'xe ko sántu san; ntē ña te kāká'an u te díi ka nuu á'vi kúñu san é da nēé ka kúñu é kuān o ódo nu sántu san.

²⁰ Sá'ā é ncho ka'an u: Da nēé ka nuu i é kaxé'e ña'a san nu sántu ña ne, ña te iña Xuva ntí'xe kō, tsí nta'a é ña vá'ā san kaxé'e ña. Nā ntio ko é kini nūu nto iña é ña vá'ā san.

²¹ Nā kúvi vī o úvi nuu i é uun ito tsi. Te iña Xuva ko kaxí'i o ne, ña kúvi ko'o o nī é ña vá'ā sán di. Ntē ña kuvi ká'xi o nī é ña vá'ā sán te iña Xuva ko kae'xi o.

²² ¿Vá da ntio ntu kō é kukuiñú Xuva ko kō? ¿Vá díi ka ntu iō ntii kō é diví ña?

Nantuku o é vā'á iña ta'an ko ña ngui san

23 Ió ña'a xkoó ka'an ña: “Ña te neé kuvi tē nee iñá ncho vii o”, xkoó ka'an ña. Vá'ā ó, ntá tsi ñá te un ntí'í ntí'í é vā'a nti'xe iña ko. “Kuvi vii o un ntí'í ntí'í”, xkoó ka'an ña, ntá tsi ña te un ntí'í é kaidiá'vi é xntii o ta'an kō é kutú've ña iña Xuva ko.

24 Ñá tē é vā'á mii tsi kō nantúku o, tsi nantuku o é vā'á ta'an ko ñá nguii sán di.

25 Kuvi ka'xi ntó da neé ka kúñū e ntádiko ña nuu á'ví i ne, ñá ku tsixe'e ntó mí vē'xi, vata koo é ña té neé kadā kuení nto.

26 Tsi ñuxiví sa ni un ntí'í nūu i é ió i'a ne, iña Xuva ko kúvi.

27 Te ūún ña'a, ña é ña kákuinti'xe i san, kaka'an ña é kiká'xi nto ni ñā ne, tē xkúntee iní nto ne, kue'ēn nto. Ka'xi ntó un ntí'í é ta'xi ña. Ñá ku tsixe'e ntó mí vē'xi, vata koo é ña kini koo kadā kuení nto.

28 Ntá tsi te ká'an uun ña'a: “Kúñú sá'á ne, diví é intéku nu sántú san”, koo ka'an ñá ne, ñá ku ká'xi nto, vata koo é ña kini koo kadā kuení ña iña nto.

29 Ñá tē é kadā kuení nto é kāká'án u, tsi é kadē kuení ña é ña kákuinti'xe i san.

Ntá tsi ió ntó ne, kadā kuení nto: “¿Ntē kui ña kuvi vii u da neé ka é ntio ko é kuētsí ña'a san?”

30 Te nakuē'e u sintiá'vi nta'a Xuva ko dī'na dá kae'xi ú ne, ¿nté ntu koo ka'an ntée ña'a sán ko tsi kae'xi u nuu i e nakue'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i?”, koo ka'an nto.

31 Ntá tsi te ká'xi ntó, te kō'o ntó, o nee ntí'í ntí'í é vii ntó ne, kuvi vii nto te é vā'á iña Xuva ko.

32 Ñá ku nañē'e nto é kīni kaa ña Israee, ni ña e ña te ña Israee, nté ñā'a, ña ntákuinti'xe i Xúva kō di.

33 Vata tsi ó de u. Tsi xu'ú ne, un ntí'í é káde ú ne, kuédadī tsi káde ú ni ña nguii san. Ñá te é vā'á mii ko kanantukū u, tsi é vā'á ña nguii sán di, vata koo é na nākáku ña nta'a Xuva kō.

11

1 Kuntikin ntó ko vatā ó kantikín u Cristu.

Nté koo vii ñadī'í ini ukún kán

2 Dōo vá'a kuini ko ni ntō, tsi ntánaka'an ntō kó ne, ntáde ntaa nto vata o ka'án u ni ntō kidaā.

3 Ntá tsi ntio ko é kūtuni nto tsi Cristu é odo núu ña iña ko xo'o é tíí o. Ñatí san ne, odo nuū ñá iña ñadī'í ña vatā ó odo nuū Xuva ko iñá Cristu.

4 Te katāvi núu diki ñatí san dá kāká'an ntā'ví ña nī dá kanañē'e ña tú'un Xuva kō

ne, dōo doka'an, tsi ña kaiko ñu'u ña ña odo nuū iña ña.

5 Ntá tsi ñadī'í san ne, tē ña davi núu ña diki ña dá kāká'an ntā'ví ña nī dá kāká'an ña tú'un Xuva kō ne, ñá kaiko ñu'u ña ña odo nuū iña ñá di. Dadī tsi ó te ni dēte ña diki ña.

6 Tē ña dá'vi nuu ñadī'í san diki ñá ne, díí ka vá'ā ó é na detē ña. Ntá tsi tē dōo doka'an é detē ñá diki ñá, o te kúntíí kue'en diki ña ne, na dā'ví nuu ña diki ña.

7 Ntá tsi ñatí san ne, ñá vā'á o te dā'ví nuu ña diki ña, tsi naa Xuva kó ntoo ña. Kanañē'e ñá tsi dōo ka'nu Xuva kō né, kanañē'e ñadī'í san tsi dōo ka'nu ñatí san di.

8 Tsi ñatí san ne, ñá te kúñū ñadī'í ni kúvi ña, tsi ñadī'í san é xkintika ñatí san kúvi ña.

9 Ntē ña ni de vá'a Xuva ko ñatí san é kúvi ña iña ñadī'í san, tsi ñadī'í san é kúvi ña iña ñatí san.

10 Dukuān é kántio é kutāvi núu diki ñadī'í san, vata koo é dito é kaiko ñu'u ña ñatí san. Kuenta iña ánje sán di.

11 Ntá tsi ñatí, ña kantikin Xuva kō ne, kantio ña ñadī'í san ne, kuan tsi kaa ñadī'í, ña kantikin Xuva kō dí, kantio ña ñatí.

12 Tsi vata o ve'xí ñadī'í san xkintika ñatí san ne, ñatí san ne, ñadī'í kanakaku ña ña. Ntá tsi ntuvi ña vé'xi ña nta'a Xuva kō.

13 Divi ntó ka'an ntó te vā'á o, o tē ña vá'a o é ká'an ntā'ví ñadī'í san é ña kutavi núu diki ña.

14 Ntá kutuni mí kó tsi dōo doka'an é koo nani idi ñatí san.

15 Ntá tsi tē dōo nani idi ñadī'í san ne, dōo vá'a kaa. Tsi xē'é Xuva ko idi ña é kutāvi núu diki ña.

16 Ntá tsi tē xoó ncho tiin núu i nuu i sá'a ne, xo'o ne, ñá kuān xkoó ini o; nté da xoó ka ña ntákuinti'xe i Xuva kō ñá kuān xkoó ini ña.

E ña té kuedadī tsi ntaé'xi ña da ntánataká nuu ña

17 Nuu i é ncho ka'án u ni ntō ne, ña xkúntee iní ko vatā ó de nto da ntánataká nuu nto, tsi da ntáde kini nto ni tā'an nto naa i é vii nto é vā'a.

18 É kui uun itó ne, téku ko ne, da ntánataká nuu nto é kunuu iní ntó Xuva kō ne, ña té uun tsi nima nto, tsi da ntaé'nte dava tá'an nto. Ne, un síin kakuinti'xe ko sá'a.

19 Á te kántio é kīi nteé xio ta'an nto vata koo é kūtuni xoo é ntántikin ntí'xe i Cristu.

20 Dukuān ne, da ntánataká nuu nto é ka'xí ntó tañú'u nī é kō'o nto ntute tinti'ó san é naka'an nto Xuva kō ne, ñá tē nuu é ntaā í ntáde nto.

21 Tsí ña te kuédadii tsi ntaé'xi nto, tsí iō ntó ne, di'na nto kaintóo nto é ka'xi nto, da ñi iō ta'an nto ntoo ntite ña. Uun ña kakákin ña da ñi iō ñá ne, da ntáde ki'vi ña.

22 ¿Vá ña tuvi ntu ví'i nto mí ká'xi nto ni mí kō'o nto? ¿Nté kui ntánantii ni'ni ntu nto xúkun Xuva kō ne, kaxé'e nto doka'an iña ta'an nto, ña é ña te neé ió iña i? ¿Nté koo ka'án u ni ntō ve? ¿Vá ká'án ntu u tsi dóo vá'á ó de nto? ¡Ñá'á ni san!

*Da ntaé'xi o kúñu Xuva kō
(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)*

23 Ta'xi Xuva ko tū'ún ña é ká'án u ni ntō ne, divi é nañé'e ú nto: divi tsi niñú di'na dá diko ña Jésuú ne, kídaā kí'i Jesuu táñú'u san.

24 Dā kúvi nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō né, e'nté dava ña tañú'ū sán ne, dá kakā'an ña: “Kí'i nto, dá ká'xi nto. Sá'a ne, kúñu ko é kué'é u kuenta iña nto. Kuān koo vii nto sá'a é nanū'u ntó iní nto ko”, ka'an ña.

25 Dā kúvi é'xi ña ne, kuan tsi o kí'i ña e'xín san dí ne, dá kakā'an ña: “E'xin sá'a ne, niñi ko é kué'é u kuenta iña nto, kuenta iña tú'un xéé san e tá'xi Xuva ko xū'u ña. Vata dá ko'o nto sá'a ne, nanū'u ntó iní nto ko”, ka'an Jésuu.

26 Dukuān ne, vata dá ntaé'xi ntó tañú'ū sa'á ni vāta dá ntáxi'i nto ntute tinti'ó san ne, ntánañe'e nto tsí xi'i Jésuu kuénta iña ko. Kuān tsi koo vii nto un tsi da nté nainu xtúku ña.

Nté koo ka'xi o kúñu Xuva kō

27 Da xóo ka'ña'a, ña é dotō tsi ka'xi tañú'ū sán ni ña é doto tsi ko'o ntute tinti'ó san ne, kaka'an Xúva kō tsi iō kuetsí ña, tsí ña kaíko ñu'u ña kúñu Xuva kō, nté niñi ñá di.

28 Dukuān ne, é un é un o na kadā kueni ko nté ió nima kó, te vā'á o ni Xuva kō ne, kidāā ne, kuvi ka'xi o tañú'ū sán ne, ko'o o ntūte tinti'ó san di.

29 Tsí ña'a, ña é ña vá'á o tuvi ni Xuva kō ne, te ká'xi ñá tañú'ū sán, te kō'o ña ntute tinti'ó san dí ne, kantuku mii ña é ntō'o ña, tsí ña kaíko ñu'u ña kúñu Xuva kō.

30 Dukuān né, dóo titín nto ntánchokuvi nto ne, ntáxio vita nto. Iō ntó ne, e xí'i ntō di.

31 Ntá tsi te mii o kōto vá'a o nimá kō nté o kaika ni Xuva kō ne, ña túvi nté koo nanto'o ña kō.

32 Ntá tsi dá iō kuétsi ko ne, kata'xi Xuva ko é nto'o kō vevii vata koo é ña ta'xi ña é nto'o ko ntii dañu ntúvi.

33 Dukuān né, éni ko, dá ntánataká nuu nto é ká'xi ntó ne, kuntētu tá'an nto vata koo é dādii tsi ka'xi nto.

34 Tē xoo dóo kakakin i ne, nā kínaká'xi ña nú vi'i ña kán, vata koo é ña nanto'o Xuva ko nto é vatā ó de nto da ntánataká nuu nto. Te ió ka é ncho tsixe'e ntó kó ne, ka'án u te vē'xí xtuku ú é koto ni'ni ú nto.

12

É káta'xi Espíritū Sántū

1 Ntio ko é kūtuni vá'a nto, éni, kuenta iña i é káta'xi Espíritū Sántū san ko.

2 Ini nto tsi kídaā, dá vāta kuintí'xe nto Xuva kō ne, da vá'a xnto é kanañé'e ñá'a san nto é kunuu inī ntó santu ña é ña kaká'an.

3 Dukuān ne, kaka'án u ni ntō tsí xoo é káka'an káni i iña Jésuú ne, ña túvi Espíritū Sántū nuu nima i. Ntē ña xoxó kuvi ka'an i é Jesuú ne, divi ña e Tó'o nti'xe ko, tē ña te kuénta iña Espíritū Sántū san é káka'an ña.

4 Dóo ki'in nuū i é kúvi ni'i ña'a é vii ña, ntá tsi uun tsi Espíritū Sántū, ña katsi'i.

5 Dóo ki'in nuū i iō nté koo xntii o, ntá tsi uun tsi Xuva ko, ña é ūve ntee ko.

6 Dóo ki'in nuū i é vii ó ne, ntá tsi uun tsi Xuva ko, ña é kata'xi un nti'í é vii ó xe un xé un o.

7 Xe un xé un o díto é nuu Espíritū Sántū sán nima ko é vā'á ko un nti'í nti'í o.

8 Iō ñá ne, kani'i ña e dóo ini ña nté koo ta'xi ña ko itsi. Iō ñá ne, kani'i ña e dóo ki'in inī ña nté koo ka'an ña. Ntá tsi ntuvi ñá sá'a ne, ní'i ña é kúvi vii ña uun tsi nta'a Espíritū Sántū.

9 Iō ñá ne, kani'i ña e dóo kuntee inī ñá Xuva kō. Iō ñá ne, kani'i ña é kúvi ntavá'a ña ña nchokuvi.

10 Iō ñá ne, kani'i ña é kúvi vii ña nuu i e dóo na'nu. Iō ñá ne, kani'i ña é kúvi ka'an ñá naa Xuva ko. Iō ñá ne, kani'i ña é kúvi kiní ña nee é vē'xí nta'a Espiritu Xuva ko o nee é vē'xí nta'a é ña vá'á. Iō ñá ne, kani'i ña é kúvi ka'an ña tuku tú'ún é ña te tú'un mii ña. Iō ñá di ne, kani'i ña é kúvi ka'an ña neé kani tú'un tú'ún xóo kaka'an i.

11 Ntá tsi un nti'í nti'í nuu i sá'a vē'xi uun tsi nta'a Espíritū, divi Espiritu mii Xuva kō.

Divi ña kata'xi ña kō, xe un xé un ō, neé ntí'í ntí'í nuu i é vā'a vata kaa é ntio ña.

Un ntí'í ntí'í ó ne, uun tsi kúñū kúvi ō

¹² Kúñū kō né, kuān te dóo titín ta'vi i iō ne, uun tsi kúñū kúvi. Kuān tsi kaa kúñū Cristú dī.

¹³ Dā ítsi ntute o kuēnta iña Espíritū Sántū sán ne, uun tsi ntúvi o ni tā'an ko, ña ntákuinti'xe i san. Kuān te ñá Israeé o, kuān te tuku tátá kō né, o kuān te io tó'o ko, ō ña tuvi tó'o kō, ntá tsi úun tsi Ēspíritū Sántū san núu ña nima ko, un ntí'í ō.

¹⁴ Kúñū ko ne, ña té uun tá'vi tsi ni kúvi, tsi dóo titín ta'vi i.

¹⁵ Tē dī dī'in kō san ká'an: “Xu'ú ne, ñá te nta'a ni kúvi u; dukuān ne, ñá kaduku ntée u kúñū san”, koo ka'án ne, ñá tē nee va'a é kuān ó kaka'án ne, ña kaka'án ka i kúñū san.

¹⁶ Tē dī tutun ko ká'an: “Xu'ú ne, ñá te ntūxnúu ni kúvi u; dukuān ne, ñá kaduku ntée u kúñū san”, koo ka'án ne, ñá tē ne vá'a é kuān ó kaka'án ne, ña kaka'án ka i kúñū san.

¹⁷ Tē dī da kanī ō kúvi o ntūxnúu ne, ¿nté ntu koo tekú ko? Tē dī da kanī ō kúvi o tūtún ne, ¿nté ntu koo ta'ni o?

¹⁸ Ntá tsi tsúve Xuva ko ta'vī kúñū kō mí e ntío ña.

¹⁹ Tē dī un ntí'í é uun tsi nuu i kúvi ō ne, ¿nté ntū ó kúñū kō?

²⁰ Ntá tsi kuān te titín ta'vi i ne, uun tsi kúñū kúvi.

²¹ Ña kúvi ká'an ntūxnúu kō sán ni ntā'a ko: “Ña ntío kó o”, koo ka'an. Nté dī'ki kó ña kuvi ká'an ni dī'in kō: “Ñá ntío kó o”, koo ka'an.

²² Uun nuu i é ña té nee nuu á'vi, kuiní kō né, divi e dií ka kantio.

²³ Mí'í e dií ka ña nuu á'vi kúñū kō, kuiní kō ne, dií ka katavi núu doo vá'a. Mí'í e dií ka kakuka'an nuú kō é kīni ña'a sán ne, dií ka kadē kuení ko é kutāvi nuu vá'a,

²⁴ ntá tsi mí'í e dií ka vá'a ito ne, ñá kantio é kuān koo kutavi núu. Kuān o de vá'a Xuva kō kúñū kō, vata koo é dií ka víi o kuēnta nuu i e dií ka ña nuu á'vi, kuiní ko.

²⁵ Dukuān ne, ñá nāa núu ta'vī kúñū kō san, tsí e un é un ta'vī kúñū kō sán ne, da mī é ntio i ta'an i.

²⁶ Te uun ta'vī kúñū ko kānto'o i ne, dá kanī kúñū ko ntó'o i dī. Tē xoó ntavá'a i uun ta'vī kúñū sán ne, kanī dīni i dī.

²⁷ Vi'a vé ne, xo'ō ne, ntáduku ntée o Crīstu. Kuvi ka'an o tsi kúñū ña kúvi ō xe un xé un ō.

²⁸ Dukuān é da io iō tsi tsiñu é vii ó iña Xuva ko ini ukún san: é kui ūun ne, pustru ña; é kui ūví ne, ña ntáka'án naa Xúva kō; é kui ūní ne, ña ntánañe'e; dá vē'xí xku ña ntáde nuu i e dóo na'nu, nī ña ntántavá'a ña nchokuví ne, nī ña ntáxntii, nī ña ntádē kú've, nī ña ntáni'i é kúvi ka'an ña tuku tú'ūn e ñá ini ña.

²⁹ Ñá te ūn ntí'í ntí'í o é pustru o ne, ñá te ūn ntí'í ntí'í o é kúvi ka'an ó naa Xuva ko. Ñá te ūn ntí'í ntí'í o é kuvi nañe'e ó, ntē ña te un ntí'í o kúvi víi o nūu i e dóo na'nu.

³⁰ Ñá te un ntí'í o kúvi ntavá'a o ña nchokuví san. ¿Vá un ntí'í ntí'í xntu ó kuvi ka'an ó tuku tú'ūn é ña ini o? Ñá te un ntí'í ō kuvi ntada ntaa o neé kani tú'un e ntáka'an ña.

³¹ Ntá tsi un ntí'í ntí'í ntó nantuku nto kanī nima ntó nēe e dií ka va'a. Ntá tsi ví'a vé ne, nañe'e ú nto uun itsi e dií ka vá'a o.

13

Nee iña é kuñima ko

¹ Kuān te kuvi ka'án u da neé ka tú'ūn é ntáka'an ñá'a, un tsi nte tú'ūn é ntáka'an ánjē sán ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, vata kaa uun kaa é kánaduku ntée tatsin kaa ú, o vāta kaa stañu é káka'ñí kaa u.

² Te ní'í ko é ká'án u naa Xuva kó ne, te iní u un ntí'í ntí'í nuu i é mii tsi Xuva ko ini ñá ne, te iní u un ntí'í ntí'í é ini ña'a sán ne, te iní u ka'án u ni xūku san é na kī'in íkan ne, na kī'xi i'a ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, ñá vādá kaidiá'vi ko.

³ Te kuē'é u un ntí'í ntí'í iñá ko ña nta'vī san, o te kuē'é u kúñū ko é ká'mi ña'a sán ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, ñá vādá kaidiá'vi ko.

⁴ É kuñima kó ne, é na kūtíi o ni ta'an kō ne, e dóo vá'a koo vii o ni ña. Ñá kune'ū iní ko ni ña; ña kada ka'nu ña'a ō; ntē ña kadá kuení ko te dií ka va'á ña'a ō.

⁵ Ñá kadā xení o ni ta'an kō; ñá te é vā'á mii ko nantuku ō; ñá kudīn o ni ta'an kó; ntē ña xntekú ō nima ko tē neé víi ña ni kō.

⁶ Ña te da dīnī kó te xoo kó'xo nteē i, tsí e dīnī kó ne, nee é nuu é ntaā i.

⁷ É kuñima kó ne, é kada ka'nū iní ntí'í ō. Kuinti'xe ntí'í kō dī. Un ntí'í ntí'í kuntétu ō ne, kutíi ntí'í kutíi ntí'í kō.

⁸ Xée ntūvi é ña ka'án ka ña'a san naa Xuva ko nee é vē'xí kuvi. Xée ntūvi é ña ka'án ka ña'a tuku tú'ūn é ña te tú'un mii ña. Xée ntūvi é ntoko ñū'u é kinī ñá'a san. Ntá tsi é kuñima kó ne, ña ntí'í.

⁹ Vevíí ne, un síin tsi ini o ne, un síin tsi kuvi ka'an o nee é vē'xí kuvi di,

¹⁰ ntá tsi xee ntúvi é kinī o nee é nuu é ntaā í ne, kídaā né, ntí'í é un síin tsi ini ō.

¹¹ Dā kulú'ntī ú ne, kaka'án u vatā ó kaka'an i'xa lu'nti. Kakutuní ko ne, kadē kuení ko vatā ó de i'xa lu'ntí san di. Ntá tsi dā kúka'nu ú ne, xtuvī mii ú é idé u vatā ó de i'xa lu'ntí san.

¹² Vevíí ne, ñá kaíní va'a o, tsí vata te speju déntu kaito nuu ō; ntá tsi kídaā ne, kiní va'ā o. Vevíí ne, un síin tsi iní u. Ntá tsi te kúvi vé ne, kiní vā'á u, vatā ó ini Xúva kō ko.

¹³ Vi'a ve ne, úni nūu i é ña ntí'i: é kuinti'xe kō, é kuntetu ō, nī é kuinīma kó ta'an kō. Ntá tsi é díí ka ka'nu ne, é kuinīma kó ta'an kō.

14

Dá kakā'an o tuku tú'un é ña íni o

¹ Kanī nima ntó kuinima ntó ta'an nto ne, ntá tsi nantuku nto nēe nuu i e tá'xi Xuva kō ne, díí díí ka é ká'an ntó naa ña.

² Tsí xoo é nī'i i é ká'an tuku tú'un é ña iní ne, ña te ñá'a kaka'an ni'i ña, tsí Xuva ko káka'an ni'i ña. Xoxó kañe'e dikí i tú'un é xe'é Espíritū Sántū san é ká'an ña.

³ Ntá tsi xoo é nī'i i é ká'an naa Xuva kó ne, kaka'án ni ñá'a san vata koo é díí ka kuka'xi nuu ña, vata koo é tsi'í ntii ña ña ne, vata koo é nāxnuu ka'nu ña nima ñá di.

⁴ Tē xoó ka'an i tú'un e ñá ini ña ne, díí ka kakuka'xi nuu mii ña. Ntá tsi xoo é káka'an i naa Xuva ko ne, kaxntii ña un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i san é kuka'xi nūu ña.

⁵ Ntio ko é nī'i nto un ntíí ntíí nto é kúvi ka'an nto tuku tú'un é ña íni nto. Ntá tsi díí díí ka ntio ko te kuvi ka'an ntódo nto tú'un Xuva kō. Tsi díí ka kaidiá'vi é ká'an ó tú'un Xuva ko nāa i é ká'an ó tuku tú'un, tē xoxó ña ntada ntaa tú'un é káka'an ó san, vata koo é kadiá'vi iña un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i san.

⁶ Dukuān ne, ení, tē xu'ú kixkoto ní'ni ú nto ne, te ká'an u tú'un é ña íni ú ne, ¿mí'i ntu kaxntii ú nto? Ntá tsi kuvi xntii ú nto te ká'an u nee ta'xi Xuva ko é kūtuní ko, ō nee iní u é nuu é ntaā í, o tū'un é ta'xi Xuva kō é ká'an u ni nto, o nūu i é nañe' e ú nto.

⁷ Un tsi nte strúmentu é kanakueku ō ne, vata kaa choó san ne, o vata kaa kiñú'u san é ña kantíto, ntá tsi tē ña vá'a koo nakueku ō ne, ña díto nee kaeku.

⁸ Tē ña vá'a koo nakuēku o trunpetá san é kākana ña sntadun san é kī'in ñá du'xēn ne, ¿xoó ntu koo tú've i é kī'in í du'xēn?

⁹ Kuan tsí o kúvi ni ntō di. Te ká'an ntó ni ñá'a tú'un ntō é ña kañe'e dikí ña ne, ¿nté ntu koo tekú ña é káka'an nto? ¿Vata kaa ña kaka'an ni'i tátsín san ntáa nto!

¹⁰ Ñá te nté kaa tú'un ío da mí'í ká ñuu ñuxiví a ne, un ntíí ntíí dóo vá'a tsi kuvi kī'in dikí ña é káka'an.

¹¹ Ntá tsi tē ña kañe'e dikí ko tú'un é ntáka'an tuku ña'a ne, díto é xio ñuu ña kuenta iña ko ne, xo'o né, xio ñuú ko kuēnta iña ñá di.

¹² Dukuān ne, te dóo ncho ni'i nto nuu i é káta'xi Espíritū Sántū sán ne, nantuku ntō nee nuu i é díí ka kaidiá'vi i é kuka'xi nūu un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i san.

¹³ Tē xoó kaka'an í tuku tú'un né, na kákan ñá nta'a Xuva ko, na ta'xí ña é kúvi ntada ntaa ñá nee kani tú'un.

¹⁴ Tsí te káka'an ntá'ví u tú'un e ñá ini ú ne, nimá ko kaka'an ntá'vi, ntá tsi ñá tē nee kañe'e dikí ko.

¹⁵ ¿Neé ntu vii ú ve? Ka'an ntá'ví u ni nímá ko ne, ka'an ntá'ví u ni díki kó di. Kata ú ni nímá ko ne, kata ú ni díki kó di.

¹⁶ Tsí te da mii tsi nīma nto kanuu iní nto Xuva kō ne, ¿nté koo ka'an ntá'ví ña é ñá iní san ni ntō dadíí dá kanakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko, tē ña katéku ña nee iña kaka'an nto?

¹⁷ Kuān te dóo vá'ā ó kaka'an ntá'ví nto dá kanakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, ña kaidiá'vi é kuka'xi nuu ta'an nto nta'a Xuva kō.

¹⁸ Xu'ú ne, kanakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva kō tsí díí ka kaka'án u tuku tú'un é ña íni u é un ntíí ntíí nto.

¹⁹ Ntá tsi dá tūví u ni ña ntákuinti'xe i sán ne, díí ka vá'ā ó kuān te úvi uní xú'u ká'an u é kīni ña'a san vata koo é díí ka kutú've ña, naa i é ká'an u u'xi míil tú'un é ña kī'in dikí ña.

²⁰ Ení, ñá ku dē kuení nto vatā ó kadē kuení i'xá san. Mii tsi kuēnta iña nūu i é kīni kaa ne, vii nto vatā ó de i'xá san é vata kutú've i é vii i é kīni kaa. Ntá tsi kadā kuení nto vatā o ntádē kuení ñatā san.

²¹ Lei Xúva kō ne, uve na'a, kaka'an: “E tuku tú'un ká'an u ni ña ñuu sá'a, ne, ña vé'xi xio ñuu ka'an ñá ni ña nāá ko, ntá tsi nte da'a sá kuān koo ká'an u ne, ña téku ña, ka'an Xúva kō”, ka'an.

²² Dukuān ne, é ká'an ó tuku tú'un é ña íni ó ne, vata koo é kīní ña'a, ña é ña kákuinti'xe

i ne, ñá te ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi te ká'an o tú'un é tá'xi Xuva ko ne, vata koo é kīnī ña ntákuinti'xe i san ne, ñá te ña é ña ntákuinti'xe i.

²³ Da ntánataká nuu un ntíí ntīī ña ntákuinti'xe i sán ne, é un é un ña ntáka'an ña tuku tú'un é ña íni ña ne, kidáa ne, te xēe ña'a, ña é ñá ini nuu i sá'a, o ña'a, ña é vata kuinti'xe i ne, ¿vá ña ka'an ntú ña te ntákuluku nto?

²⁴ Ntá tsi te ún ntíí ntīī ntó ka'an nto tú'un e tá'xi Xuva kō né, te xēe ñá'a, ña é ñá ini nuu i sá'a ne, o te xēe uun ña'a, ña é vata kuinti'xe i ne, koto ña neé ña'a ña ne, kūtuni ña tsí io kuétsi ña kuēnta iña tú'un va'a é ntáka'an nto san.

²⁵ Kutuni ña nee é ñu'u xū'u nima ña ne, nakunchíti ña nuu Xuva ko ne, kunuu ini ñá ña. Kutuni ña tsí nuu mé'ñu nti'xe Xuva ko ntō.

Vii nto vata xkoó ini nto, ntá tsi na kuiñi ūkun

²⁶ Vi'a ve né, ení, dā ntánataká nuu nto ne, iō ntó ne, kuvi kata nto; iō ntó ne, kuvi nakuā'a nto ña'a san; iō ntó ne, kuvi ka'an nto tú'un e tá'xi Xuva kō é kūtuni nto; iō ntó ne, kuvi ka'an nto tuku tú'un é ña íni nto; iō ntó ne, kuvi ka'an nto neé kani tú'un tú'un ña. Kuān koo vii nto vata koo é dií ka kuka'xi nuu nto ni Xuva kō, un ntíí ntīī nto.

²⁷ Tē xoó ncho ka'an í tuku tú'un é ña íni í ne, na ká'an úvi uni ñá'a, ntá tsi kui kui uun ña na ká'an ña. Kidáa né, kuntītsi uun ña é ntāda ntaa neé kani tú'un tú'un é káka'an ña.

²⁸ Ntá tsi tē xoxo nté uun ña é ntāda ntaa neé kani tú'un sá'a ne, dií ka vá'a o é ña ká'an kue'en ña tuku tú'un é ña íni ña da ntánataká nuu ña. Diin diin tsi na ká'an ntá'ví mii ña ni Xuva kō.

²⁹ Tē xoó ncho ka'an i tú'un é xe'é Xuva kō é kūtuni ñá ne, uvi úni tsi ña na ká'an ña. Na kīnī ña nguiī sán ne, na ká'an ñá te nuu é ntaā i é káka'an ña.

³⁰ Ntá tsi tē xe'é Xuva ko tū'un é ká'an túku ña'a, ña tuvi íkán né, na tēe kádin ña é káka'an dí'na san.

³¹ Kuvi ka'an nto, un ntíí ntīī nto e ní'i nto tú'un e tá'xi Xuva kō, ntá tsi kuentá uun xntō, vata koo é un ntíí ntīī nto kutú've nto ne, ntuka'nu ini nto.

³² Xoo é ní'i i tú'un é xe'é Xuva kō ne, kuvi kada kú've mii neé ura ká'an.

³³ Tsí ña ntio Xuva ko é kōo da vantiñi o kuntoo o, tsí ntio ña é diin diin tsi kuntoo o.

Vatā xkoó ini un ntíí ntīī ení kō, ña ntákuinti'xe i sán ne,

³⁴ ñadī'í san ne, diin diin tsi na kūntoo ña ini ukún kán, tsí ña vá'a ó te ka'an ña. Kantio é kuiko ñu'u ña vatā ó kaka'an lei Xúva kō.

³⁵ Tē neé ncho kutuni ñá ne, na tsixe'e ña xīī ña tē neé ña nú vi'i ña kán. Tsí ña vá'a o é ká'an ñá ini ukún kán.

³⁶ ¿Nté o ntu? ¿Vá nta'a ntú nto vé'xi tú'un Xuva kō kuan? Nté ña te da míi xnto ni ní'i nto tú'un ña.

³⁷ Xoo é káka'an i tsí ní'i i tú'un é xe'é Xuva kō é ká'an náa ña ne, o tē dóo ini ña Xuva kō ne, na kīnī ñá tsi sá'a é kakā'u ú iña ntó ne, uun e tá'xi Xuva kō é káda ntaa o.

³⁸ Ntá tsi tē xoó ña'a ña káde ña kuenta tú'un sán ne, ña kú de nto ña kuentá di.

³⁹ Dukuān ne, ení, kákan nto nta'a Xuva ko na tá'xi ña é ká'an ntó naa ña ne, ñá ku ē'nté nuu nto é na ká'an ñá'a san tuku tú'un é ña íni ña.

⁴⁰ Ntá tsi da neé ka é vii ntó ne, ñá ku dotō tsí vii nto ne, kuentá uun xnto ka'an ntó vatā ó ntio Xuva kō.

15

Dā ntóto Cristu

¹ Ení, ntio ko é na naka'an ntō tú'un va'a san é nañé'e ú nto kídaa nté koo nakáku o. Divi tū'un é kuinti'xe nto kídaa ne, kuan tsí ó ntákuinti'xe nto vevii di.

² Kuenta iña tú'un sa'a ne, nakáku nto, tē ña xtuvi mii nto tú'un vatā o ka'an ntódo ú ni ntō ne, tē ña te é ntaā i é kuinti'xe nto.

³ É ká'an u ni nto tū'un é dií ka nuu á'vi i é ní'í ko: é xí'í Cristu kuēnta iña kó, vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō ne,

⁴ íntū'xí ña, ntá tsi da kúvi uni ntúvi ne, ntōto ñá vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō.

⁵ Kídaa ne, iní Pedrú san ña ne, dā ku e ví'i ne, iní pustrú ña nguiī san ñá di.

⁶ Rkontúví ne, ú'un siēntu ñá'a, ña ntákuinti'xe i san, íni ña ña é uun ito tsi. Iō ñá ntoo ká ña; iō ñá ne, e xí'i ña.

⁷ Uun ká tuku ntuví ne, iní Santiau ña; kidáa ne, un ntíí ntīī pustru ña íni ña ña di.

⁸ Dā ntíi ata í ne, iní u ñá di, xu'u é vata kaa uun i'xa é kákú xe'e kaa u.

⁹ Tsí xu'ú ne, dií ka dutsi u é un ntíí ntīī pustrú san ne, ntē ña nuu á'ví ko é ká'an ña'a san é pustrú u, tsí dóo dé xení u ni ña ntákuinti'xe i Xuva kō kídaa.

¹⁰ Ntá tsi dóo vá'a o dé Xuva ko ní ko dá nadama ñá ko vata koo é kúví u vata kaa ú

sa yevii. Nã te dotō tsí ni ēté xaa u e dóo va'a e tá'xi ña ko, tsí xu'ú ne, dií ka kade tsiñu u é un ntíí ntíí ña nguĩ san. Ntá tsi ña te da míí tsú kade tsiñu u, tsí Xuva ko nuu ña nimá ko ne, divi ña kade ña tsiñu va'á san é kãde u.

11 Ntá tsi ña té ini te xū'ú ne, o ña nguĩ san ntáde ña tsiñu san, tsi ntánañē'é ntí tú'un Xuva kō né, divi e kuĩnti'xe nto.

Tē ntóto ña xi'i

12 Ntá tsi tē ntáka'an ntódo ntí tsi ntóto Cristu dá xi'i ñá ne, ¿nté kui iō ntó ne, ntáka'an nto tsí ña ntántoto ñá xi'í san, kuan?

13 Tē dí ña ntántoto ñá xi'í san ne, Cristú ne, ña ni ntóto ña di.

14 Tē dí ña ni ntótó Cristú san ne, é ntaā í e ntáka'an ntódo ntí ne, e kuĩnti'xe nto ne, é ntaā í; ñá tē neé nuu á'vi.

15 Tē dí kuān ó ne, ntáde vetē ntí iña Xuva ko, tsí ntáka'án ntí é nantoto Xuva kó Cristu dá xi'i ña. Ntá tsi ¿nté ntu o nántoto ña ñá kuan, tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san?

16 Tsí tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san ne, nté Cristú ña ni ntoto ñá di.

17 Tē dí ña ni ntótó Cristú ne, é ntaā i é ntákuĩnti'xe nto ne, ña túvī xoó kada ka'nu iní i ni kuétsi nto.

18 Tē dí kuān ó ne, un ntíí ntíí ña xi'í, ña é kuĩnti'xe i Cristu dá xi'í ne, ñá ni xēe ntá'a Xuva kō.

19 Tē dí da ntántito tsi o ñuxiví a e ntantétu o Cristú ne, dií ka nta'vi ide o é un ntíí ntíí ña'a san.

20 Ntá tsi ñá te kuān ó kuvi, tsí é nuu é ntaā í ne, ntoto Cristu dá xi'i ña. Vata kaa kití vidin e kíi di'na ma é tatā kó kaa ña, tsí di'na ña ntóto ña é un ntíí o.

21 Uun tsi ñatíí idé ña kuétsi é ió doxi'í san ne, uun xtuku tsi ñatíi ntóto ña vata koo é ntóto ña xi'i.

22 Vata o ni'i ko é kuvi o é kuétsi Adaán ne, kuan o ni'i kó ntuvi iña kó nta'a Cristu.

23 Ntá tsi kuiñi ukūn ó ntoto o, vatā ó kaduku ntée o. Di'na Cristú odo núu ña ntóto ña. Kídañ ne, dá nañnu xtúku ña ne, ntoto un ntíí ntíí ña kaka'an í ña.

24 Rkontúví ne, xēe ntūvi é ntíí ñuxiví san. Tē kúvi nantí'í Cristu é un ntíí ña tsiñu na'nu i sán, nī ña ntádē kú've san, ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña e dóo iō i é víi ne, da kidáa nakué'e ña da kaníí mí kãde kú've ñá nta'a Xuva kō.

25 Tsí Cristú ne, kantio é kadā kú've ka ña un tsi da nté kúvi víi ña ni ūn ntíí ntíí ña ntaínchu'vi ña.

26 É ntíi ata i é kaínchu'vi ñá ne, divi sán doxi'í san ne, nantí'í ña di.

27 Tsí Xuva kō ne, xé'e ñá é kodo nuū Cristu é un ntíí ntíí nuu i. Ntá tsi é kãka'an o “un ntíí ntíí nuu í san” ne, ñá te kakã'an o te kodó nuu ña iña Xuva ko, tsí Xuva kō xe'é ña é kodo nuū ñá un ntíí ntíí nuu i.

28 Tē kúvi idé I'xá Xuva ko nuu i sá'a ne, nakué'e ña é kadā kú've Uva ña iña ña. Dukuān né, da nēe ka nuu í ne, di'na ká Xuva kō.

29 Tē ña kuan koo kúvi ne, ¿nté kui kuān xkoó ini kú ña iō ñá kuān é tuku ña'a kutsi ntute ña naa ñá xi'í san? Tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san ne, ¿nté kui kuān xkoó de ntu ña kuan?

30 ¿Nté koo ntu é da nuu da kuií tsi ña u'vi ni'i ntí ntuvi iña ntí kuan?

31 Uten uten doko sá kanakí'í ña ntuvi iñá ko. Nuū é ntaā i. Nuū é ntaā í di tsi dóo diní ko kuenta iña nto, tsi ntákuĩnti'xe nto Tó'o ko Jesūcristu.

32 ¿Neé ntu tsiñu nãá u ni ñãñá san, vatā ó de ña ñuú Efesú san ne, tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san? Dií ka vá'ã ó na kō'o ka'xi o, tsí tevãá ne, kuví o.

33 Nã ku dã vá'a nto é kaní nta'ví ña'a san nto. Tsí kuvi nti'xe vatā ó kaka'an ña'a: “Te kuve ta'an o ña kini ntáa sán ne, xtuví mii o é vã'a é ini o”, koo ka'an ña.

34 Na ntūtuni ntó ne, víi nto é vã'a. Nã kú de ká nto é kīni kaa san. Tsi iō ntó ne, ñá ini ntó Xuva kō. Kaka'án u sá'a vata koo é na kūka'an nuu nto.

¿Nté ntu o kantoto ñá xi'i?

35 Á te iō ntó ne, kadā kuení nto: “¿Nté ntu koo ntoto ká ña xi'í san? ¿Nté ntu kaa kúñu ñá?”, koo ka'an nto.

36 Nã ku tsixe'e tūntu nto. Tsí tsíkīn, kití kaí'xi nto ne, ¿nté ntú koo kue'nu tē ña di'na té'u?

37 Tsi é kaí'xi o ne, é tūku kaa te kéne. Tsí da mīi tsíkīn dá i'xi nto, kuān té tsíkīn trigú ne, o da nēe ka tsíkīn.

38 Ntá tsi Xuva kō ne, kaxé'e ña é un é un tsíkīn sán xuku i ni kití i vatā o é ntio ña. É un é un tsíkīn sán ne, é un é un nuu i di.

39 Da nēe ka nuu kúñu sán di ne, ñá te úun tsi nuū i kúvi. Tsí uun tsi nuu i e kúvi kúñu ñá'a sán ne, é tūku ntáa kúñu kití san ne, é tūku ntáa kúñu láa sán. Kúñu tsákā sán di ne, é tūku ntáa.

40 Kuan tsi o kúñu é ió e dukún kã di, tsí ña te dadíí ntáa kúñu é ió ñuxiví a. Ntá tsi ntuvi kúñu sán ne, dōo vá'a ntáa. Ntá tsi e

túku ntáa kúñũ é ió e dukún kán é kúñũ é ió ñuxiví a.

⁴¹ Ngāntií san ne, dōo va'á ntuve i ne, dōo va'á ntuve xoó san di, ni xntiví san di, kuān te e túku e túku ntáa. Xntiví san ne, e túku e túku ntáa é un é un di.

⁴² Kuan tsí koo kuví te ntóto ña'a, ña é xi'í san di. Kúñũ e kaí'xi ō ne, kate'u, ntá tsi kúñũ é ntóto ne, nté uun ito ká ña kuví.

⁴³ Kúñũ e kaí'xi ō ne, ñá tē neé nuu á'vi, ntá tsi tē ntóto ne, dōo va'a. Vitā kue'en kúñũ sán te i'xi ō, ntá tsi tē ntóto ne, dōó ntií.

⁴⁴ Te i'xi ō ne, uun kúñũ kúvi o, ntá tsi kúñũ é ntoto ne, dadã nī kúñũ Xuva kō. Vatā ó ió kúñũ kō ñuxiví a ne, kuan kōo ni'í ko kúñũ ko te kuē'en o ntá'a Xuva kō.

⁴⁵ Tū'un Xuva kō ne, kaka'an: “Adaan, ñá kui ūun ne, ni'í ña ntūvi iña ña vata koo é kutuví ñá ñuxiví a”, ka'an. Ntá tsi Adaan, ña ntíi ata i kán ne, ni'í ña é kúvi ta'xi ña ntuvi iña ko é kuntoo o ni Xuva kō.

⁴⁶ Ntá tsi ña te kúñũ kō é kuntoo o ni Xuva kō é ni'í ko di'na, tsí di'na kúñũ kō é ntuvi nte'u. Da kidáa ni'í ko kuñũ é kuntoo o ni Xuva kō.

⁴⁷ Ñatíi, ña kui ūun ne, nté'ū kúvi ña ne, kaduku ntée ña ñuxiví a. Ña kuví ūví san ne, Tó'o ko ñá. E dúkún kan vé'xi ña.

⁴⁸ Kúñũ kō é ni'í o ñuxiví a ne, vata kaa kúñũ ña kúvi nte'u kaa. Kúñũ é ni'í ko e dukún kán ne, vata kaa kúñũ ña e dukún kán kaa.

⁴⁹ Vata ō ntúvi ō ña kúvi nte'u ñuxiví a ne, kuan koo ntuvi ō ña tuví e dukún kán di.

⁵⁰ E ncho ka'án u ni nto, ēni: Nee é iña kúñũ ni iña xiki kúvi ne, ña kúvi ni'í mí tuví Xuva kō. Tsí da neé ka é káte'ú ne, ña kúvi ni'í é kutuví ntií dañũ ntūvi.

⁵¹ Kini nto ve tsí ntaa ú ni nto ūun nuu i é nté uun xoxo íni i: Ñá te ūn ntíí ntíí ó kuví ō, ntá tsi un ntíí ntíí ó nadáma kúñũ kō.

⁵² Uun da'na nchuvii, vata koo kuví é nakuéni o, te éku trunpeta san é ntií ata i. Tsí kueku trunpetá san ne, kidáa ntóto ñá xi'í san e nté uun ito ka ña kuví ña. Xo'ó é ntántoo ká ō ne, ura tsí i nadama kúñũ kō di.

⁵³ Kantio é nādama kúñũ é káte'ú san nī kúñũ é ña katé'ú san. Kantio é nādama kúñũ é kantí'i nī kúñũ é kutuví ntií dañũ ntūvi.

⁵⁴ Tē nādama kúñũ é kate'ú nī é ña katé'ú ne, te nādama kúñũ é kantí'i nī é ña kantí'i ne, kidáa ne, kuntaa é kaka'an tú'un Xuva kō: “Ña kōó ká doxi'i, tsi kúvi idé Xuva ko ni i”, ka'an.

⁵⁵ ¿Ña nta'vín ntun, doxi'i? ¿Mí'i ntu é kúvi viín kan nī nti? ¿Mí'i ntu kuví ntuku kuí'ín kan nti?

⁵⁶ Tsí kantuku kuí'i doxi'í san ko kuēnta iña kuétsi kō ne, kūtuni ko tsi ió kuétsi ko kuēnta iña leí san.

⁵⁷ Ntá tsi ntadiá'vi Xuva kō é káta'xi ña é kúvi vii o ni dóxi'í san nta'a Tó'o ko Jesūcristu.

⁵⁸ Dukuān né, ēní, kuntikin nto é ña ku xtuví mii ntō e ntákuinti'xe nto; ña ku díta nto tūku itsi. Díi díi ka na kuka'xi nuu nto ni Xuva kō, tsí nto'ó ne, ini ntó tsi ña te é ntaā i e ntáde tsiñũ nto ni Xuva kō.

16

Dómēni é ntánatakā ña iña ta'an ña

¹ Kuenta iñá domēni é ntánatakā nto iña ta'an ko, ña kuinti'xe i sán ne, kué'e nto vata ō nañé'e u ña ntákuinti'xe i ñuú Galacia.

² É kui uun ntūvi vité san ne, naki'i da'an ntō domēni, vata kaa e ní'i nto. Na kōo tú'vē nto vata koo é ña kantio é natakā ntó tē xee u.

³ Tē xee u ne, kada vá'a u tutu é kuní'i ña é nakaxnúu nto é ká'ín ni'í ñá domēni iña ta'an ko, ñá ntoo ñuú Jerusaleen.

⁴ Te kántio é ká'ín u ne, ká'ín ú ni ñá di.

Mí'ī nchó ká'ín Pablu

⁵ Kikoto ní'ni ú nto te ita ntí'xin ú ñuú Macedonia, tsí itsi ikán kuita ntí'xin u.

⁶ Ñá iní u te kuví kutuví u ni nto, kuān te uun dá'na, o dā nté kuita ntí'xin ntuvi ví'xin san. Kidáa né, kuví xntii ntō ko dá ñi ká'ín u mí ntio é ká'ín u.

⁷ Ña ntio ko é uun da'na tsi koto ni'ni ú nto, tsí kuān te nté kaa ntuvi kutuví u ni nto, te Xuva kō ntio ña.

⁸ Kuntētu ka ú i'a ñuú Efesu da nté kúvi viko é nakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva ko iña i é ta'vi ō,

⁹ tsí dōo ió tsiñũ Xuva kō é káda tsiñũ ú i'a ne, dōo vá'á ó kakuví, kuān te dōo ió ñá ntáka'an ntée ko.

¹⁰ Tē xee Tímoteú ne, vií nto ña kuenta vata koo é káan ña, tsí iña Xuva ko káde tsiñũ ña vatā ó de ú xu'u.

¹¹ Dukuān né, kuiko ñu'u nto ñá ne, xntii nto ña na ká'ín ka ña itsi ña vata koo é vā'á koo naxee ña mí tuví u. Tsí xu'ú nī ña kuinti'xe i sán ne, ntántétu ntí ña i'a.

¹² Ení ko Apoló ne, dōo ikán u da xe'e nā kíkoto ní'ni ña nto ni tā'án ko ña nguí san,

ntá tsi ña ni ntio ña kí'ín ñá vevii. Ntá tsi kí'ín ñá tē ni'i ña ntuvi.

Tū'un da nt'i tutú san

¹³ Kuenta tsí vií nto; ñá ku xtuvī mii nto é ntákuinti'xe nto. Ná ku u'vī ntó; na kūtíi nto vata kaa é tii nto. Koo ntii ntō.

¹⁴ Da nēé ka é vií ntó ne, vií nto é ntákuinima ntó ta'an nto.

¹⁵ Iní ntó, éni, tsí Stefanu ni ñaví'i ña ne, di'na ña kuínti'xe ña é da xōó ka ña ntoo ñuú Acayá san. Nté ntūvi tsikán ne, da mii é ntáxntii ña ta'an kō, ña ntákuinti'xe i san.

¹⁶ Kakan ú nto é kuiko ñu'u nto ñá'a, ña vata ntáa ña tsikan. Kuān koo vií nto dí, ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña ntáde tsiñu ni'i nto, nī ña ntáxntii nto.

¹⁷ Dōó diní ko tsí é xee Stéfanu ni Fortunátu ni Acáicu, tsí divi ñá ntáde ña é ña ni kuvi vií nto é xoxó nto i'a.

¹⁸ É nāxnuu ka'nu ña nimá ko vatā o dé ña ni ntó dí. Koto nto ña, tsi dóo va'á ña'a ña.

¹⁹ Un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i san, ña ntoo i'a ñuú Asia ne, taxnuu ña ntiusi nto. Aquila ni Prísila ni un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i san e ntánataká nuu ña nú vi'i ña kán né, taxnūu ña ntiusi ntó dí, ta'an nto, ña ntákuinti'xe Xuva kō.

²⁰ Un ntíí ntíí ta'an kō, ña ntoo i'a ne, taxnūu ña ntiusi ntó dí. Nanume ta'an nto kuenta iña Xuva ko.

²¹ Xu'u é Pablú u ne, mii u ka'u u sá'ā é taxnūu ú ntiusi nto.

²² Tē xōó ña ntío i Tó'o ko Jesūcristú ne, na nī'i mii ña é nto'o ña nta'a Xuva kō. ¡Nā nainú náne'e Tó'o kō!

²³ Na kunūu mé'ñu kunuu dava Tó'o ko Jesūcristu nto.

²⁴ Ntio ko é kūtuni nto tsi dóo ntio kó nto, tsí uun tsi kúñū kúvi o nī Tó'o ko Jesūcristu. Kuan tsí koo é kā'án u ni ntō, xu'u é Pablú u.

Tutu é kuvi ūyi e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Corintu

Taxnūu Pablu tú'un iña ña kuínti'xe i, ñá ntoo ñuú Corintu

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustrú u iña Jesúcristu, tsí kuān o e ntíio Xuva kō. Ntuvia u ení ko Timoteu táxnūu ntí tutú sa'á iña ña kuínti'xe i Xuva kō, ña ntánataká nuu iní ukun ñuú Corintu, ni un ntíi ntíi ña ntáduku ntée Xuva ko da kaníi ñuú Acaya.

² Na naxnuu viko Xuva ko ntō. Na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto, ðivi ña nī Tó'ko Jesúcristu.

Nté o ntó'o Pablu

³ Ká'an o nī Xuva ko, uvā Tó'ko Jesúcristu, tsi dóo va'á ña. Tsi ðivi ña é uva ko ña e dóo kantunta'ví iní ña kō, é kanatsu'un ka'nu ña iní kō é ví'a é uten.

⁴ Xuva kō ne, kanatsu'un ka'nu ña iní ko da neé ka nuu i e ntánto'okō vata koo é kúvi natsu'un ka'nu o iní ta'an ko, ña e ntánto'okō i ði, vata tsí ó de Xuva ko nī kō.

⁵ Tsi kuān te dóo ntánto'okō ntí kuenta iña i e ntántikín ntí Cristú ne, ntá tsi ðivi tsi ña dóo kanatsu'un ka'nu ña iní ntí ði.

⁶ Tē ntánto'okō ntí ne, ntánto'okō ntí vata koo é naku'un ka'nu iní nto, vata koo é nakáku nto. É nátsu'un ka'nu Xuva kō iní ntí vata koo é nátsu'un ka'nu ntí iní nto ði vata koo é kutíi nto é nto'okō vata o ntánto'okō ntí.

⁷ Dóo ka'nu kuiní ntí nī ntō tsi iní ntí tsi te kuān o ntánto'okō vata o ntánto'okō ntí ne, kuan tsi ó kanatsu'un ka'nu Xuva ko iní ntō vata tsí ó de ña nī ntí.

⁸ Ntio ntí é kūtuni ntó, ta'an ko, nté o ntó'okō ntí ñuú Asia. Un vá'a tsi ntó'okō ntí íkān. Dókō sá ña nī kutíi ntí. Tsi kúví ntí, kuíni ntí.

⁹ Ntá tsi kutuní ntí tsi da mií é kúví ntí, vata koo é kūtuní ntí tsi ña te mií ntí ió ntí é víi ntí, tsi Xuva kō é ió ña é víi ña, tsi ðivi ña é kanantōto ña ña xi'i.

¹⁰ É nakákú Xuva kō ntí ði'na dá dokó sa nī xi'í ntí ne, kuān koo víi xtúkú ña. Iní ntí tsi nakáku xtúku ña ntí tē xee doxi'i e dóo ntíi iní í,

¹¹ te ðivi nto xntii ntō ntí é ká'an ntá'vii nto kuenta iña ntí. Te títín ña'a ka'an ntá'vii ña iña ntí ne, títín ña'a nakué'e ña sintiá'vii nta'a Xuva kō tsi nī'ko é vā'á nta'a ña.

Nté kui ña nī ñé'e Pablu ñuú Corintu

¹² Ío uun nuu i e dóo ka'nu kuiní ntí: tsi ñá te nee kuetsí ntí tsi ña nī idé ntí nuu i é kíni kaa ñuxiví sa. Tsi dé ntaá ntí é ká'an ntí nī ntō é nuu é ntaá i. Tsi da xe dóo va'á Xuva kō né, xntii ña ntí é kuān o dé ntí, tsi ña kúvi víi ntí nuu i é vā'á tē ði ña Xuva kō kaxntíi ña ntí.

¹³ Dā ntátaxnūu ntí tutú nta'a nto ne, ñá te tū'un e dóo xū'u ntáka'an ntí nī ntō, tsi ntáñe'e ðiki nto tú'ūn é ntáka'an ntí. Ntio kō é na kí'in ðiki vá'a nto,

¹⁴ vatā o kue'en ðiki kúðii nto un siin e ntáka'an ntí nī ntō, vata koo é ka'nu kuiní ntó kuenta iña ntí ne, ka'nu kuiní ntí kuenta iña ntó ði, tē xee ntúvi é nainu xtúku Tó'ko Jesuu.

¹⁵ Tsi iní u sá'ā ne, ði'na mí ntoo nto kí'in u kíkoto nī'nī ú nto, kuíni kó, vata koo e dóo ðini nto uvi íto é kōto nī'nī ú nto.

¹⁶ Tsi ntío kō é kuíta ntí'xin u mí ntoo nto te kué'én u itsi ñuú Macedoniá ne, te kuíta ntí'xin xtúku ú da xkókoo ú, vata koo é xntii ntō kó te kué'en xtúku ú itsi ñuú Judea.

¹⁷ ¿Ñá vá'a ntū ó nī dē kuení ko, te kuiní nto? ¿Ntákuinti'xe ntú nto te dotō tsi kaxé'e ú xu'u ko é víi u, o tē ña víi u, vata tsí ó de ña é ña ntántikín Xúva kō?

¹⁸ Kutuni Xúva kō tsi nuu é ntaá i é káka'an ntí nī ntō, ñá te dotō tsi kaka'an ntí.

¹⁹ Ntuní ntí Silvanu ni Timóteú ne, ntáka'an ntódo ntí nī nto iña Jesúcristu, I'xá Xuva kō. ðivi ña ne, kaka'an ña é nuu é ntaá i, ñá te dotō tsi kaka'an ña.

²⁰ Tsi ðivi ña ne, dē ntaa ntí'i ña é un ntí'i e tá'xi Xúva kō xu'u ña. Dukuān ne, ntáka'an ó "Kuan tsi koo na kō" da ntáka'an o tsi dóo ka'nu Xuva kō.

²¹ Xuva kō ne, é tā'xi ña é kuve ta'an kútu o Cristu. Mii ña nákaxnúu ña kō.

²² É xntéé na'a ñá ko vata koo é kūtuní ko tsi ntáduku ntée o ña. Tsi tá'xi ña Espiritū Sántū san é kunūu ña nima ko vata kaa uun káa é ntéé na'a nima ko.

²³ Ntá tsi ña nī nákuíta ntí'xin ú ñuú Corintu vatā ó kaka'an u, tsi ña nī ntío kō é kuntōo ntá'xa nto kuenta iña ko. Iní Xúva kō tsi nuu é ntaá i.

²⁴ Tsi ñá te ntí'i ntádē kú'vé ntí nté koo kuinti'xe nto Xuva kō, tsi é ūve tá'an kutu nto ña. Ntá tsi ntio ntí xntií ntí nto e ðií ðií ka kuntōo ðini nto nta'a Xuva kō.

2

¹ Dukuān ne, ña nī ntío kó kí'in xtúku u kíkoto nī'nī ú nto tē dóo kuntōo nta'xa nto.

² Tsí te xū'ú vii u é kuntoo nta'xa nto ne, ¿xoó ntu vii i é nakunuu dîní nimá ko, tē ña ðivi nto?

³ Dukuān e táxnūu ntí tutú san iña nto, vata koo é ña kutuví nta'xa ú kuenta iña nto te xee ú mí ntoo nto, tsí ntio kó kutūvi dîní u kuenta iña nto. Tsí te kutūvi dîní u ne, dadii kūntoo dîni ó ni ntō.

⁴ Dā dé va'á u tutú san ne, dōo dé kuení ko, dōo ntí'i iní ko. Un tsi nte éku u. Ntá tsi ña ni de vá'á ú tutú san é na kūntoo nta'xa nto, tsí vata koo é kūtuni nto tsí ña te nté kaa kuinimá ko nto.

É kāda ka'nu iní ña nī ña edé kīni kaa

⁵ Ntá tsi te ūun ña'a dé ña é kutūvi nta'xa ú ne, ñá te mií tsú kutuví nta'xa u, tsí iō ntō é kūntoo nta'xa nto kuēnta iña i é edé ña ði. Ká'ān ú tsi "iō ntō" vata koo é ña ká'an ú te un ntí'i ntō.

⁶ E xée ō tsi é nantō'o nto ña, dókō sá un ntíi ntīi nto.

⁷ Vevii ne, dií ka vá'á ó te kāda ka'nu iní nto ni ñā, te nāxnūu ka'nu nto iní ña vata koo é ña kutuví kue'en ñá dontíni.

⁸ Dukuān ne, kaikán u nta'a nto te kuē'é nto é kūtuni ña tsí ntio nto ña.

⁹ Di'na táxnūu ú tutú kuenta iña núu i sá'a é kōto ntee ú nto te kāda ntaa nto é un ntí'i é ká'ān u ni ntō.

¹⁰ Da xōó ka ña'a é kāda ka'nu iní nto ni ñā ne, kada ka'nu iní u ni ñā ði. Da nēe ka nuu i é dé ka'nu iní u ni ñā'a nuú Cristú ne, dē ka'nu iní u ni ña kuēnta iña nto,

¹¹ vata koo é ña kuvi vii é ña vá'á san ni ko. Tsí iní vá'á ō nté xkoó de.

Dōo ntí'i iní Pablu ñuú Troa

¹² Dā xee u ñuú Troa é ká'an ntódō ú kuenta iñá Cristú ne, dōo vá'a ni'i itsi é kada tsiñu ú iña Tó'o kō.

¹³ Ntá tsi ña dîní nuu nimá ko, tsí ña ni naní'i ko ta'an kō Tito. Dukuān ne, nakué'e ú ña ntoo ikān doka'nú iní ne, dá kuē'én u ñuú Macedonia.

É kaxé'e Xuva kō é kūvi vii ña

¹⁴ Ntá tsi ntadiá'vi Xuva kō tsí nguentúvi kata'xi ña é kūvi vii ntí, tsi kúvi dé Cristú ne, ntántikán ntí ña. Dā mí'i ka ntáñe'é ntí ne, ntaíní'i ntí tú'un iña ña vata koo é kūtuni ñá'a xoo ñá'a é ðivi ñā. Dukuān ó kaika tú'un iña ña dá kanii ñūxiví sa, vatā ó kaika diko i e dōo vá'a ñe'e.

¹⁵ Ntí'i ne, vata kaa díkō kutu é kaxé'e Cristu ntá'a Xuva kō ntáa ntí, uun díkō i é kaika mé'ñū ña ntánakáku san nī ña ntákunaá san.

¹⁶ Dā iní ña ntákunaá san ne, kutuni ña é nī'i ña dóxi'i. Dā iní ña ntánakáku sán ne, kutuni ña é nī'i ña ntuvi iña ña. ¿Xoó ntu kuvi vii i nuu i sá'a? Mii tsi Xuva ko tā'xi ña é kūvi vii ntí.

¹⁷ Ntí'i ne, ñá tē ntaíka ntí ntádikō ntí tú'un Xuva ko vatā ó de ña nguūi. Ñá tē ntánadama ntí tú'un ñā, tsi ntáka'an ntaá ntí tú'un Xuva kō, ñá tē ntaéni nta'ví ntí ña'a. Tsí mii Xuva kō táxnūu ña ntí ne, é kūve ta'an ntí nī Cristu.

3

Tū'un xee é naxtūvi Xuva kō

¹ ¿Ō ntádē kuení ntu nto tē ntáka'an xtúku ntí ni ntō tsi dōo va'á ntí? ¿Ō ntio ntu nto é kuído ntí tutú sa xee ntí mí ntoo nto vata koo é kūtuni nto xoó ña'a ntí? ¿Ō kantio ntu é kākán ntí nto tutú sa, vatā ó de tuku ña'a?

² ¡Ñá'á ni san! tsí ðivi ntō e kúvi nto tutú san é ni'i ntí. Tsí ðivi ntō ne, vata kaa uun tutu é ntēe na'a nimá ntí é kīni un ntíi ntíi ña'a san, nakua'a ña.

³ Tsí nto'ó ne, vata kaa uun tutu é de vá'a Cristu é nī'í ntí. Ñá te tīnta ni xé'e, tsí Espiritu Xuva kō, ña kantíto ntii dañu ntūvi. Ñá te āta xúu ni kanteé na'a, tsí nima ñá'a san é kanteé na'a.

⁴ Dōo ntaíntée ini ntí Xuva ko kuēnta iñá Cristu.

⁵ Tsí ña te mií xntí iní ntí nté koo vii ntí, tsí nee iña é ncho vii ntí ne, vé'xi nta'a Xuva kō.

⁶ ðivi ña nañ'e ñá ntí nté koo vii ntí tsiñu kuenta iña tú'un xee san e xtúvi ña. Tū'un xee san ne, ñá te tū'un é ntēe na'a é kada ntaa o vatā ó lei Muísee, tsí ntuvi iña ko é vē'xí nta'a Espiritū Sántū. Tsi tú'un é ntēe na'á san ne, kaka'an tsí ni'i ko dóxi'í san tē ña ni de ntáa o, ntá tsi Espiritū Sántū sán ne, kata'xi ña ntuvi vā'á iña ko.

⁷ Tū'un e xtúvi Xuva kō kidaā ne, áta xūu tsí kanteé na'a. Ntá tsi un tsi kaxi'í nuu ka'nu nuu Muísee dá kí'i ña tú'un san. Ntē ña ni kutíi ña Israeé san koto ña nuu ña, tsi dōo kaxi'í nuu. Ntá tsi da kuíi da kuíi tsi kanta'va ntúve i san. Te kuān o xi'í nuu ka'nu da xee tú'un é nī'i kó doxi'í san ne,

⁸ ¿nté ntu kaa dií dií ka'nu tú'un e tá'xi Espiritū Sántū san?

⁹ Tē dōo ka'nu kúvi dá xee lei é nī'i kó doxi'í ne, dií dií ka ka'nu kuvi dá xee tú'un é ká'an Xúva kō tsi ntí'i kuétsi kō.

¹⁰ Lei e xtúvi ñá di'na ne, dōo ka'nu, ntá tsi vevii ne, ña ká'nū ka vata kaa tú'un xee san.

¹¹ Tē dōo ka'nu kúvi da xtúvi ña lei é ña na'a ni idiá'vi ne, da dií dií ka ka'nu kuví dá xee tú'un e ntíi dañu ntúvi kaidiá'vi.

¹² Nuu é ntaā i tsí iní nti tsí kuān koo kuví. Dukuān é ntáka'an ntaā nti ni ntō.

¹³ Ñā ntáde ntí vatā o dé Muisee. Tsi Muisee ne, dávi nuu ña nuu ña dōo san vata koo é ña kiní ña Israeé san tsí kanainu kudii é káxi'í nuu nuu ña.

¹⁴ Ña Israeé san ne, kúka'xi diki ña; ñá ntáñe'e diki ña. Kuan tsí ó ntee doó san nuu ña vata koo é ña kí'in diki ña da ntánakuā'a ña tú'un āta san e xtúvi Xuva ko ntā'a Muisee, tsí mii tsí Cristu kuví vií ña naki'í ña doó san é nteé nuu ña vata koo é kí'in diki va'á ña.

¹⁵ Vata da e ntánakuā'a ña lei Muisee san vevii ne, vatā ó te kanteé doó san nuu ña vata koo é ña kí'in diki ña.

¹⁶ Ntá tsi tē xoó ña'a xkokoō ñá ne, nakuntikin ña Tó'o kō ne, naki'í ña doó san é ntee nuu ña.

¹⁷ Uun tsi Xúva ko ni Ēspíritū Sántū sán ne, xoo ñá'a é nuu Espíritū Xúva kō nima ñá ne, ntaíka xaa ña.

¹⁸ Un ntíi ntíi o é ña katavi núu ka doó san nuu ko ne, naxi'í nuu ko vata koo é kiní ó Xuva kō nté kaa ña e dōo va'á ña. Dukuān ne, ntánadama ntí utén utén é ntúvi ntí vata kaa Cristu, tsí utén utén kanata'xi ká ña kō e dōo va'á ña ña. Sá'ā é vē'xí nta'a Tó'o kō Espíritū Sántū san.

4

¹ Dukuān ne, ña ntánativi iní nti, tsi dōo vá'ā o dé Xuva kō da tá'xi ña tsiñu sá'a é vií nti.

² Nti'í ne, ñá vií nti uun nuu i é kini kaa vatā ó de ña é kade xū'u, é kau'vi ña é vií ditó ña. Ñá tē ntaéni nta'ví nti ña'a; ña ntánadama nti tú'un Xuva kō. Tsi nti'í ne, ntáka'an ntáa nti ni ña'a é nuu é ntaā i vata koo é kūtuni ntí'í ña tsí da mii tsí é vā'a e ntáde nti. Ini Xúva kō tsí nuu é ntaā i e ntáde nti.

³ Tē kuiní ña'a te dōo xū'u ntáka'án nti tú'un va'á san ne, ntá tsi ña te un ntíi ntíi ña, tsí mii tsí ña ntákunaá san é ña ntátekú ña tú'un e ntáka'án nti.

⁴ Tsí divi ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō ne, kūneé nuu ña. Tsi é ña vá'ā san é kadē kú've ñuxiví sa ne, edí nuu nuu ña vata koo é ña kiní ña tsi dōo va'á tú'un va'á san iñá Cristu,

ñá e dōo va'a. Tsí te kīni ñá Cristú ne, kiní ña nté kaa Xuva kō di.

⁵ Dā ntáka'an ntódo ntí ne, ñá te kuēnta iña mii nti ntáka'an ntódo nti, tsí kuenta iña Jesúcristu, tsí divi ña e Tó'o ko ñá. Nti'í ne, kūdii ña ntáde tsiñu iña nto ntí kuenta iña Jéssuu.

⁶ Mii tsi Xuva kō, ña é de kú've é xi'í nuu ñu'ú san mí nēé san ne, divi tsi ñá naxi'í nuu ña nimá nti vata koo é kuenta iña ñú'u san ne, kutuni ko tsi dōo kaxi'í nuu ka'nu Xuva ko te kiní ó Cristu.

¿Nté koo kuntoo o e ntákuinti'xe ko Xuva kō?

⁷ Ntá tsi nuu i e dōo nuu a'vi e tá'xi Xuva kō ne, nuu kúñū nti. Kúñū nti ne, vata kaa kí'dí é kudii nté'u kúvi, ntá tsi é nuu iní i ne, dōo nuu á'vi i vata koo é kīni ñá'a tsí ña te mii ntí kuví vií nti, tsí Xuva kō é kúvi vií ña.

⁸ Kuān te titín nuu i ntánto'o ntí ne, kūtí nti. Kuān té ntánti'í iní nti nté koo vií nti, ntá tsi ió ka cho'o i nté koo vií nti, kuiní nti.

⁹ Kuān te dōo ntántukū nuu iní ña'a san nté koo vií ña nī nti, ntá tsi ña kaxtuví mii Xuva kó nti, tsí kainuu mé'ñu kainuu dáva ña nti. Kuān te ntánantāva ña nti ñú'u kán, ntá tsi ña te ntáxi'í kue'én nti.

¹⁰ Dā mí'í ka ntáñe'é nti ne, ntaíka ni'í ntí doxi'í nti kuenta iña Jéssuu váta koo é kiní ña'a sán nti ne, kutuni ña tsí kantíto Jesuu.

¹¹ Dá ió ka ntuvi iñá nti ne, utén utén ntántuvi kuentá nti nta'a doxi'í san kuenta iña Jéssuu váta koo é kiní ña'a tsí kantíto Jesuu, tsi é nī'í nti ntuvi vā'á iñá nti kuenta iña ñá, kuān te xi'í kúñū nti.

¹² Dukuān ne, ntaxé'e nti kúñū nti dóxi'í san vata koo é nī'í nto ntuvi iña nto.

¹³ Ió mí ūve na'a tú'un é káka'an ña é itúvi ntuvi dí'na, kaka'an ña: “Kuinti'xe kó ne, dukuān é káka'án u”, ka'an ña. Nti'í ne, dadii kuinti'xe ntí ni ña tsikán ne, dukuān e ntáka'án nti di.

¹⁴ Tsí iní nti tsí Xuva kō ne, nantóto ña Tó'o ko Jéssuu dá xi'í ñá ne, kuan koo nantóto ña ntí di ne, dá nak'í ña kó ni ntō, é kuntoo dadii o ni ña.

¹⁵ Un ntíi ntíi é ita ntí'xin ntí ne, e kúvi kuenta iña nto. Tsi tē kútítín ña'a naxnuu viko Xuva ko ñá né, dōo kútítín ka ña'a nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, ka'an ñá tsi dōo ka'nu Xuva kō.

¹⁶ Dukuān ne, ña ntánativi iní nti. Kuān té ntánativi kúñū nti, ntá tsi utén utén ntánaku'un vá'a nimá nti.

17 Kuān té ntáto'o ntí vevii ne, ntá tsi ñá tē nté sa ntii tū'un, tsí da kuíta nti'xin. Ntá tsi kani tú'un tsí ñá é nī'í nti ntuvi vā'á kue'en iñá nti nta'a Xuva kō é kutūví ntii dañu ntūvi.

18 Ntá tsi ñá ntáde ntí kuenta nee e dīto, tsí nee e dīto san ne, ña te nguentúvi kaxntii; nee é ña dīto san ne, ñá é kaxntii ntii dañu ntūvi.

5

1 Kúñú kō é iō ñuxiví sa ne, vata kaa uun vi'i mí kuntoo taan ō kaa. Tē ntí'i kúñu kō ne, ini o tsí ntoo vá'a vi'i vā'á ko iña Xuva ko e dukún kán, mí kuntoo o ntii dañu ntūvi. Tsí ña te ña'a ni de vá'a ña, tsí mii Xuva kō de vá'a ña.

2 Dá ntōo ká o ñuxiví sa ne, ntáxkoo kani ō e dóo ntio ko é kuntoo o vi'i vā'á kō é ta'xi Xuva ko tē xeé o nta'a ña e dukún kán.

3 Nakū'ún o vi'i vā'á san é kūtavi núu o vata kaa du'nu vata koo é ña kuntí nima ko te xi'i o.

4 Dá ntōo ká o nī kúñu kō ñuxiví sa ne, ntáxkoo kani ō tsi dóo ntánti'i iní kō. Ntá tsi ña te ntio kō é nakuíta o kúñu kō, tsí ntio ko kúñu xeé kō é nī'í ko nta'a Xúva kō. Ntio kō é nadama o ntūvi iña ko é kantí'i ntuvi iña ko é ña kantí'i ntii dañu ntūvi.

5 Xuva kō de kú'vē ñá ko kuēnta iña i sá'a: é ntio ñá é nī'í ko ntuví va'á iña kó ne, ñá ñá tá'xi ña Espíritu ñá vata koo é koo ntaá ini ko é nī'í ko.

6 Dukuān ne, ñá tē nguentuvi ntaíntée ini nti, kuān té kuví nti, tsí iní nti tsi dá ntōo ká nti ñuxiví sa ne, dóo ikā ntoo nti mí tuví Xuva kō.

7 Ntá tsi ntaíka ntikín nti Xuva ko, kuān te ña ntaíní nti ña.

8 Dukuān ne, ntaíntée ini nti, kuān te na kuví nti, tsí dií dií ka vá'a ó te tsoo mii nti kúñu ntí ne, dá k'ín nti nta'a Xuva kō, kíkuntóo dadíi ntí ni ña.

9 Dukuān né, kuān te ntóo ká nti nī kúñu ntí, kuān te tsoo mí nti kúñu ntí ne, ntá tsi ntánti'i nuu iní nti é vií nti nēe é ntio Xuva kō.

10 Tsí da mii é naxee o un ntíi ntii o kuntāñi ó nuú Cristu vata koo é nī'í ko nee é dūku ntée o, te vā'á ne, o tē ña vá'a, vatā o de kúñu kō da intóo o ñuxiví sa.

Tū'un é ntuvá'a o ni Xuva kō

11 Dukuān ne, da xé iní nti tsi dóo donchu'ví ide Xuva kō ne, ntánti'i nuu iní nti ntáka'án nti ni ña'a te kuínti'xe ña ña. Ini Xúva kō nté ntaa ntí ne, ntio nti é kūtuni ntó di, te vā'á nti ne, o tē ña vá'a nti.

12 Ñā ncho ka'an tūkū ntí ni ntō e dóo va'á nti, ntá tsi ntio nti é vā'á kuini nto kuenta iñá nti vata koo é kuvi nantiko koō nto e ntáka'an ñá'a, ña e dóo ka'nu kuini i iña tuku ña'a te vā'a íto ña, ntá tsi ña ntáde ña kuenta te vā'á nima ñá ne, o tē ña vá'a.

13 Tē ntákulukú nti, kuini nto ne, kuenta iña Xuva ko; te vā'á nti ne, kuenta iña nto.

14 E dóo kuínima Cristú nti ne, kade kú'vē ña ntuvi iñá nti un tsi nte da kūtuni nti tsí mii ñá é xi'i ñá kuenta iña ko un ntíi ntíi o.

15 Vata tsi tē kuédadíi xi'i o ni ña un ntíi ntíi o, vata koo é xo'ō é ntoo ká ō ne, ñá vií ka ō é ntáde kueni mii ko, tsí vii o nee é ntio Xuva kō, tsí ñá xi'i ñá naa ko ne, ntá tsi ntoto xtuku ña kuenta iña ko.

16 Vevii ne, ña ntaíní ka ntí ña'a nté ito ña vatā o de ña'a ñuxiví sa. Kuān o ini ntí Cristu kidaa ñuxiví sa, ntá tsi ña kuán o kaíní ka ntí ña vevii.

17 Dukuān né, te xō ñá'a é kuvi uun tsi ña nī Cristú ne, é tūku ñá'a ntuvi ña ve. É itā ntí'xin é átá san ne, é ntūxée nima ñá vevii.

18 Un ntíi ntíi nuu i sá'a né, nta'a Xuva ko vē'xi, tsí ñá tá'xi ña é ntūvá'a ntí ni ña kuēnta iñá Cristú ne, ñá ñá tē tsiñu ña nti é ká'án nti ni ñá'a san é ntūvá'a ña ni Xuva kō.

19 Da xe é xi'í Cristu kuēnta iña kó ne, xé'e Xuva kō é ntūvá'a ña'a ñuxiví sa ni ñá, é ña dá'vi ká ña ña kuétsi ñá. Tē tsiñu ña nti é kué'é nti é kūtuni ñá'a san nté koo ntuvá'a ña ni ñá.

20 Nti'í ne, náa Cristu vé'xi nti. Vata tsi te mii Xuva ko káka'an ña é ntáka'án nti ni ñá'a kuenta iñá Cristú tē ntuvá'a ña ni Xuva kō.

21 Cristú ne, ña tūvi kué'en tsi kuétsi ñá. Ntá tsi Xuva kō ne, dá'vi ña ña kuétsi ko un ntíi ntíi o dá xi'i ñá kuenta iña ko vata koo é ña kōo ka kuétsi kō ne, vii ō é vā'a é ntio Xuva kō.

6

1 Nti'í e ntáde tsiñu dadíi ntí ni Xuva kō ne, ntaíkan nti nta'a nto tē ña te é ntaā i é nī'í ntó doméni e tá'xi Xuva ko ntō.

2 Tsí Xuva ko káka'an ña tū'ún é ntéé na'á san:

Ura vá'a téku ko é káka'an; ntuvi dá nakáku ú o ne, xntíi ú o, ka'an ña. Vevii ne, ura vá'a; vevii ne, ntuvi é nakakū ñá kō.

3 Ñá te kaedí nuu ntí itsi é kuntikín ñá'a Xuva kō, tsí ña ntio nti é ká'an káni ña'a san kuenta iña tsiñu e ntáde ntí iña Xuva ko.

4 Ná'á, tsí da nēe ka nuu i e ntáde ntí ne, ntáde nti é vā'á vata koo é kūtuni ñá'a tsí

nuu é ntaā i é kāde tsiñu ú iña Xuva ko da íni ña tsi ntákutíi ntí nimá nti kuān te dóo ntánto'o ntí, kuān te ntákunáa nteé nti, kuān te ió nuu i e dóo ntii tu'un.

⁵ Tsi kutíi ntí nimá nti da káni ña ntí xo'o ne, tsu'un kutu ña ntí vi'i utun, dā nataká nuu ña é ncho vií ña du'xen nī ntí, dā un vá'a tsi ntíi dé tsiñu nti. Ntē ña ni kidí nti ne, intóo ntité nti di.

⁶ Kūtuni ñá da íni ña tsi ña ini dé nti é kīni kaa, tsí ini va'á nti tú'un Xuva kō, tsi dóo ntákutíi ntí nimá nti, tsi ntáde nti é vā'á ni tā'an ntí, tsi é nuu Espíritū Sántū nimá nti, tsí kanīi nimá nti ntákuinima tá'an nti,

⁷ tsi ntáka'an nti tú'un é nuu é ntaā í, tsi tá'xi Xuva ko ntii nti é kūvi vií nti. Da mii kuē'en tsi é vā'a e ntáde nti da ntánāá nti kuenta iña tú'un Xuva kō, da ntánada'an nti kúñū ntí di.

⁸ Un vé'xi ne, dōo ntáde ka'nu ña'a sán nti; un vé'xi ne, ntánakuitā ñá nti. Un vé'xi ne, vá'ā o ntáka'an ñá iñá nti; un vé'xi ne, ntáka'an kīni ña. Un vé'xi ne, ntáka'an ña tsi ña veté nti; ntá tsi nuu é ntaā i e ntáka'an nti.

⁹ Un vé'xi ne, ntáka'an ña tsi ñá ini ñá nti; ntá tsi ña te da díi ña'a ini va'á ña nti. Un vé'xi ne, dókō sa ntáxi'í nti; ntá tsi ntánakáku ntí, ntoo dukuān nti, ntaíní nto nti. Un vé'xi ne, ntáni'í nti é ntō'o nti; ntá tsi ña ntaé'ní kue'en ñá nti.

¹⁰ Kuān te ntóo nta'xa nti, ntá tsi nguentúvi tsi dóo diní ñu'u nimá nti. Kuān te ntá'ví nti, ntá tsi dóo títín ña'a ntáde kuika ntí ña. Kuān té ña tuví nee ió nti ne, ntá tsi é un ntí'i ió iñá nti.

¹¹ Ntō'ó ta'an ntí, ña ñuú Corintú ne, e ntáka'an nti ni nto ntánīi nimá nti.

¹² Ná te ntí'i é ña ntío ntí nto, tsí ña nti ntío nto nti.

¹³ Kaka'an u ni nto vata kaa uva i'xa é kaka'an ñá ni i'xá ñá ne, vií nto da xe'e, kuinima ntó nti dadīi vatā o ntákuinimá nti nto.

Xo'ō ne, vata kaa vi'i Xuva ko mí tuví ña ntáa ō

¹⁴ Ná ku kini nuu nto ni ñá'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, tsi ¿nté ntu koo kuntuo dadīi é vā'á san nī é ña vá'ā san? ¿Vá káxi'í ntu é neé san mí ió ñu'ú san di?

¹⁵ ¿Nté ntu koo kudadīi Cristu ni tó'ō e ña vá'ā san? ¿Nté ntu koo kudadīi ña kakuinti'xe i san nī ña é ña kakuinti'xe i?

¹⁶ Ña kúvi kuntuo santu e ntúvá'a nāa ini ukún Xuva kō. Xo'ō ne, vata kaa uun xúkūn

mí tuví Xuva kō, ña kantítō san, ntáa ō. Tsi mii Xuva kō ne, kaka'an ña:

Tuví u ni ña ne, kaika ú ni ña;

xu'ú kuvi ú Xuva ña ne,

ñá ña kūvi ña ña'a ko,

ka'an ña.

¹⁷ Dukuān ne, kaka'an xtúku Xuva ko ni kō:

Ntii ntō mé'ñū ña'a san, nakuntóo xio nto;

ñá ku tūn nta'a nto nee é ña vá'a.

Kidāa ne, xu'ú nakuidó u nto.

¹⁸ Kuvi ú Uva ntō ne,

kuvi nto i'xá ko di,

ka'an Xúva kō, ña e dóo iō i é vīi.

7

¹ Ntō'ó ta'an ntí e dóo ntio ntí ne, sá'ā xe'é Xuva ko xū'u ña é vií ña. Dukuān ne, ntada ntoo tsi mii ō kúñu ko ni nīma ko nee é kīni kaa. Kuiko ñu'u o Xuva kō, na ū'vi ko ña, tsi dóo ka'nu ña. Kada ntaa ntí'i ō nee é kaka'an ña.

Nadama ña ñuú Corintu nee e ntáde ña

² Naki'i nto nti ntánīi nima nto. Ná tē nee ni íde ntí ni ntō é kīni kaa. Ná ni nakunāa nti nto. Ná ni enī ntá'ví nti nto.

³ Ná te kāde tíi ú ni ntō é kuetsí nto. Tsi é íni nto é kaka'an u ni nto dí'na tsi kudadīi nima ko é dadīi kuntuo ō, é dadīi kuví ō.

⁴ Dōo ió ko é kā'an u ni ntō. Dōo vá'a kakuiní ko ni ntō. Dōo kanakunuu ka'nu iní ko kuenta iña nto. Kuān te dóo títín nuu i e ntánto'o nti, ntá tsi díni kue'en túvi u.

⁵ Nté dā xeé nti ñuú Macedonia ne, ñá ntaíntóo da'na nti; ki'in itsí ntánto'o nti mí ntáñe' é nti: ntánāa ntée ña ntí ne, ntaú'ví nti di.

⁶ Ntá tsi Xuva kō ne, kanaxnuu ka'nu ña iní ña ntoo nta'xa san ne, ña ña náxnuu ka'nu ña iní nti dá xee Títo.

⁷ Dōo díni nti tsí xee ña, ntá tsi díi díi ka díni nti tsí kaka'an ña tsí ña ña ña náxnuu ka'nu nto iní ña ne, kaka'an ñá tsi dóo ntio nto é kiní ntó ko, e dóo ntoo nta'xa nto kuenta iña i é kaka'an u ni ntō, e dóo ntánti'i iní nto ko. Dā tékū ko sá'ā ne, díi ka nakunuu díni kue'en nimá ko.

⁸ Kuān te kúnta'xa iní nto kuenta iña tutu e táxnūu ú ne, ñá kánatívi iní ka ko é taxnūu ú, kuān te náti'vi iní ko di'na dá kūtuní ko tsi kúnta'xa iní nto kuenta iña i; ntá tsi ña na'a tsi.

⁹ Vevíi ne, dōo díni ko kuenta iña nto. Ná tē díni ko é kúnta'xa iní nto, ntá tsi díni ko tsí idiá'vi é kúnta'xa iní nto, tsi kídāa nakuíta nto é kīni kaa san. Kúnta'xa iní nto vatā ō

ntio Xuva ko ne, dukuān ñá tē nee é kini kaa ni íde ntí ni ntō.

¹⁰ Tsí te kũnta'xa iní ko vatā ó ntio Xuva kō ne, nativi iní ko kuetsí kō; kidāā ne, nani'i ko ntuví va'á iña ko. Kidāā ne, ñá kũnta'xa iní ka kō, tsi e nani'i ko ntuví iña ko. Ntá tsi te kũnta'xa iní ko vatā ó de ña'a ñuxiví sa ne, ñá ntūvá'a ō, tsí kuví o dóntíni.

¹¹ ;Kiní nto ve nté ō kúvi da intóo nta'xa nto vatā o ntío Xuva kō! tsi dóo dé kuení nto ne, dōo xió ntii nto é nada'an mii nto kũñu ntō di. Dōó dutsi kuíni nto é kaka'án u ni ntō ne, ú'vī ntó di. Dōó ntio nto é kiní túku nto kó ne, ntánĩ nima nto é ntio nto é vii nto é vā'a, tsí xe'é nto é ntō'o ña é ede é kīni kaa san. Un ntíi ntíi dé nto vata koo é kūtuni ñá'a tsí ña tuví nee kuetsí nto nuu i sá'a.

¹² Dukuān né, dā táxnūu di'na ú tutú san ne, ñá te kuēnta iña ña é ede é kīni kaa sán, ntē ña te kuēnta iña ña e ntó'o i, tsí kuenta iña ntó, vata koo é kūtuni ntó nuu Xuva ko tsi ntánĩ nima nto ntánti'i iní nto ntí.

¹³ Dukuān né, dōó ka'nu kuíni ntí.

Dā dií dií ka nakú'un ka'nu iní ntí da íni ntí e dóo diní tuví Títo kuenta iña nto. Tsí un ntíi ntíi nto nātsu'un ka'nu nto iní ña vata koo é ña kutsú'un ká ña kuenta iña nto.

¹⁴ Kidāā ne, é kaka'án u nī Títo e dóo va'á ña'a nto, kuíni ko. Tsí nuu é ntaā i é un ntíi é kaka'án ntí ni ntō ne, kuan tsi ō é nuu é ntaā í vatā ó kaka'án ntí nī Títo san di.

¹⁵ Tsí dā dií dií ka ntío ña nto dá kanaka'an ñá nté ō dé nto e dóo dé ntaa nto é kaka'án ñá ni ntō, e dóo va'á o náki'i nto ña, e dóo ntaíko ñu'u nto ña.

¹⁶ ;Dōo diní ko ni ntō tsí ini vá'a ú tsi ntáde ntaa ntíi nto nee é kaka'án u ni ntō!

8

Kué'e diu'un táxnūu ña doméni

¹ Kuan vī'a vé, ntō'ó ta'an ntí, ntio ntí é kūtuni nto nté sa vá'a o dé Xuva ko nī ña kuínti'xe i, ña ntánataká nuu ini ukún ñuú Macedonia.

² Tsí kuān te dóo ka'nu nuu i é ntánto'o ña ne, ntá tsi dóo diní ntoo ña; kuān te dóo nta'vi kue'en ña, ntá tsi dóo kue'e é xe'é ña doméni, vata tsi tē dóo ió iña ña.

³ Xu'ú kantada ntaa u. Iní u tsí xe'é ña vata kaa é ió iña ña ne, dií ka kue'é xe'é ña di, tsí mii ña ntío ña é kué'é ña.

⁴ Dōo ikan ñá da xe'e te kué'e ntí itsi é xntii ña ta'an kō ña ntáduku ntée Xuva kō di.

⁵ Ne, dií ka kue'é edé ña vata kaa e ntantétu ntí, tsí ña te da mí tsi é xe'é ña iña

ñá, tsí di'na ntáda ñá kuenta kũñu ña nta'a Xuva kō ne, da ntáda ña kuenta ntá'a ntí di, vatā ó ntio Xuva kō.

⁶ Dukuān ne, ntaikán ntí da xe'e ntá'a Títo te nainú kava nto ni ña tsiñu vā'a e xtúvī ñá di'na, natakā ñá nee e ntío nto kué'e nto.

⁷ Divi ntō né, dōo vá'a ó ntáde nto é un ntíi e ntáde nto; tsi dóo vá'a ó ntákuinti'xe nto; dóo vá'a ó ntáka'an nto; dōo íni nto; dōo ntánti'i iní nto é vii ntó nee e ntío Xuva ko ne, dōo ntákuinima ntó ntí vatā o nañé'e ntí nto. Dukuān ne, ntio ntí é koo ntii ntō é vā'a koo vii nto tsiñu sá'a di, e ntánĩ nima nto kué'e nto iña nto.

⁸ Ñá te kataxnūu ú ntō é ká'án u ni ntō nté koo vii nto; mii tsí é ntio ko é kiní nto é vā'a e ntáde ña nguii san vata koo é kūtuni ntó tē nuu é ntaā i e ntánĩ nima ntó ntákuinima nto.

⁹ Ini ntó tsi Tó'o ko Jesūcrístu ne, dōo vá'a o dé ña ni kō; dōó kade ña da xe'e. Divi ñá né, dōó ió iña ñá e dukún kán, ntá tsi tsóo mii ntíi ña iña ña, e ntúnta'vī ñá kuenta iña nto, vata koo é divi ntō ne, nani'i nto e dóo nuu á'vi i kuenta iña ña.

¹⁰ Ntá tsi é vā'a mii nto te kuínti'xe nto itsi ko é kaka'án u ni nto kuēnta iña núu i sá'a: Vá'a ó te nainú kava nto tsiñu sá'a e dóo vá'a o éni ntu'u ntō nte kuia ntíi ko kán; tsí di'na nto éni ntu'u ntō; di'na nto ntío nto é vii nto.

¹¹ Vi'a ve ne, kue'ēn ntó dā nté koo é nantíi nto; ntánĩ nima ntó vii nto vata tsí o éni ntu'u ntō nte nuu i kan, kué'e ntō nee é ió iña nto.

¹² Tsí te ūun ña'a ntio ña é kué'é ntí'xe ña doméni nta'a Xúva kō ne, kanaki'i ña da nee ka é ió iña ña. Divi ñá ne, ñá kaikan ñá nee é ña tuví iña ko.

¹³ Ñá te kaká'án u te mii ntō tanúu nto vata koo é tuku ña'a kuntoo vá'a ña.

¹⁴ Tsí kaka'án u tsí dií ka vá'a ó te kudadii nto ni ñá. Vevii é ntekú ka ió iña ntó ne, xntii nto ña tē ntátaan núu ña; divi ñá né, xntii ña ntō da ntátaan núu nto di. Kidāā né, kudadii nto ni ña,

¹⁵ vatā ó kaka'án tú'ūn é ūve na'á san: “Xoó ña'a é kué'é natáká ña ne, ñá ni ntóo ka iña ña; xoó ña'a é ña kué'e ni nataká ne, ñá ni kúnáa ntée iña ña”, ka'an.

Títo ni ta'an ña

¹⁶ Ntadiá'vi Xuva kō, tsí xe'é ña é kuan tsí ó kuví nima Títo é kantíi iní ña vata tsí ó kantíi iní ko kuenta iña nto.

¹⁷ Dōo xkúntee iní ña dá tsixe'e ntí ña tē ncho ki'in ña, tsí mii ñá dóo ntio ña é k'i'in ña mí ntoo nto.

¹⁸ Taxnūu ntí uun ta'an ko nī Tito é dādii kī'in ñá ni ñá, uun ña'a e dóo vá'a ntáka'an ñá ñu'u ini ukún san iña ña, tsi dóo vá'a ó kaka'an ña tú'ün va'á iña Xuva ko.

¹⁹ Ná te da mii tsi sá'a, tsi ña ñu'u ini ukún san nakaxnúu ña ña é káka dadii ntí ni ñá é xntii ñá nti é kuído ntí nēe e kintído ntí iña ña ntátaan núu i san, vata koo é ká'an ña'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō, vata koo é kūtuni ña tsi dóo ntio ko é xntii ta'an ō.

²⁰ Kī'in dādii ntí ni ñá, tsi ña ntio nti é ká'an kīni ña'a kuenta iña nti tsi kué'e e kintído nti.

²¹ Dōo ntánti'i iní nti é vīi nti nēe é vā'a kuenta iña Xuva ko ni ña'á san.

²² Uun ká tuku ta'an kō táxnūu ntí ña é kī'in dádii ña. É kī'in ito iní nti tsi kade ntaa ña é un ntí'i. Vevii ne, dií dií ka ncho vií ña tsiñu sá'a, tsi kanuu iní ña tsi ntáde ntaa nto é un ntí'i di.

²³ Tē xoó ña'a tsixe'e ña nēe ñá'a Titó ne, ká'an nto tsi ta'an ko ñá, tsi dadii ntáde tsiñu ntí ni ña kuēnta iña nto. Te katsixe'e ña tā'an ko ña nguii san ne, ká'an ntō tsi ña ñu'u ini ukún san táxnūu ña ña, tsi ñu'u ña né, dōo ntaiko ñu'u ña Cristu.

²⁴ Dukuān né, nañe'ē ntó ña tsi nuu é ntaā i e ntákuinima ntó ña; nañe'ē ntó ña tsi nuu é ntaā i é vā'á ña'a nto, vatā o ntáka'án nti ni ñá, vata koo é kūtuni ntíi ntíi ña'a, ña ñu'u ini ukún san.

9

É xntii o ta'an kō

¹ Ntá tsi ña kantio nto é ká'an túku ú ni nto kuēnta iña i é xntii ta'an ō, ña ntántikin Xúva kō,

² tsi é iní u tsi dóo ntio nto é xntii nto tā'an nto. Dōo ka'nu kuiní ko é káka'án u ni ña ntoo da kanii ñuú Macedonia tsi ñu'u ntō, ña ñuú Acayá ne, é iō tu've nto nte kuia ntí'i ko kán é xntii ta'an ntō. Tíin ña ntio ña é kuān koo vií ña di, tsi iní ña tsi dóo diní nto e ntáde nto.

³ Taxnūu ú ta'an kō san ve, vata koo é nāni'i é ntaā i é káka'án u iña nto kuenta iña núu i sá'a, te ntaā i é iō tu've nto, vatā ó kaka'án u ni ñá.

⁴ Tsi te kúnteká u ña ñuú Macedonia, kī'in ni'i ú ña mí ntoo ntō ne, te vāta tsoo tú've nto doméní san ne, dōo kuka'an nuú nti e ntáka'an vétē ntí ni ña kuēnta iña nto ne, ñu'u ntō né, dōo kuka'an nuu ntó di.

⁵ Dukuān ne, kantio é káka'an u nta'a ta'an kō sán te di'na ña kī'in ña, kíkoto ní'ni ña nto te xntii ña nto é tsōo tú've nto doméní san

vata ō xe'é nto xu'u nto dí'na. Kidáa ne, é iō tu've doméní san tē xeé nti, vata koo é ña te dava ó ini nto, tsi mii ntō e dóo diní nto é kué'é nto.

⁶ Sá'a nanū'u ntó iní nto: Xoo é ñá kue'e kai'xi i ne, ñá kué'e kánani'i i di; xoo é kué'e kai'xi i ne, kué'e kánani'i i.

⁷ É un é un nto ne, kué'e nto nēe e ntáde kuení nima nto é kué'é nto; ñá te kuētsi é kue'é nto, tsi Xuva ko kakuinima ña xoo é kaxé'e i é dodíni i.

⁸ Xuva kō né, kuvi ta'xi ña é un ntí'i nēe é vā'a é ntio nto, vata koo é nguētúvi xee tá'an é un ntí'i iña nto, vata koo é xkōo ka iña nto é vii ntó da nēe ka tsiñu vā'a.

⁹ Tú'ün é ūve na'a sán ne, du'vā ó kaka'an: Dōo kue'e tsi'i ña nta'a ña ntā'ví san; tsiñu vā'a é edé ña ne, tuví ntii dañu ntūvi, ka'an.

¹⁰ Mii Xuva kō é káta'xi ña tsíkīn i é kū'xí ō é kūvi é ká'xi ó ne, ñu'u ña tā'xi ña é un ntí'i e ntántio nto é kū'xi nto. Mii ña ntio ña é kué'nu dí vata koo é kué'e ní'i kuenta iña tsiñu va'a é edé nto.

¹¹ Ñu'u ntō ne, un ntíi ntíi koo iña nto ve, vata koo é kué'e tsi'i nto é kintído nti. Kidáa né, dóo titín ña'a nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto.

¹² Tsi dá kaxntii nto tā'an nto, ña ntántikin Xúva kō ne, ña te da mii tsi é xntii nto ña e ntátaan núu ña, tsi nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i e xntíi nto ña.

¹³ É kuān ó ntáxntii nto ña ne, ká'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō, tsi kutuni ña tsi nuu é ntaā i é ntaiko ñu'u nto tú'ün va'á iña Cristu, tsi ñá ni de víni nto iña nto é xe'é nto ña ni ūn ntíi ntíi ña nguii sán di.

¹⁴ Ñu'u ña ne, ka'an ntá'vi ñá iña ntó di e dóo ntio ña nto, tsi dóo vá'a o dé Xuva ko ni ntō e tá'xi ña é vii nto é vā'á ni ñá.

¹⁵ ¡Ntadiá'vi Xuva kō tsi tá'xi ña uun doméní e dóo va'á kue'en, é ntē ña kuvi ká'an ō nté kaa dií dií é vā'a!

10

É kadē kú've Pablu, tsi pustru ña

¹ Xu'u é Pablu ú ne, ká'án ú ni nto kuēnta iña Cristú, ñu'u ña e dóo kakuinima ñá kō, e dóo vá'a ó de ña ni kō. Xu'ú ne, tē dóo ntā'ví u dá itúvi ú ni ntō, kuiní nto, ntá tsi dá tuvi iká u ne, ñá kaū'ví ko é ká'án u ni ntō.

² Ká'án ú ni nto tē ña tsi'i ñu'ū ntó ko é vii ka'nu ú ni nto, iō ntó, tē náxeé u mí ntoo nto. Tē ña'á ne, kuān koo vii u ni da xōo ka

ña'a iña nto e ntáka'an ña tsi ntáde ntí vatā ó ntio kúñu ntí.

³ Kuān te ntáde ntí du'xen é ntoo ká ntí nī kúñu ntí ñuxiví sa ne, ntá tsi ña ntanáā ntí vatā o ntánāā ña ntoo ñuxiví sa.

⁴ Tsí nuu i e ntánāa núu ni'i ntí san ne, ñá te iñá ñuxiví sa, tsí nta'a Xuva ko vē'xi. Tsí Xuva kō né, dōo ntii inī ña é nantí'i ñá da nēé ka nuu i é kīni kaa, e dōo ka'nu.

⁵ Da nēé ka e ntádē kuení mii ñā'a san é ña te nuu é ntaā í ne, da nēé ka nuu i é ká'nu ncho vii, é kaedí nuu itsi i é kīni ña'a san Xuva kō; da nēé ka e ntádē kuení ña'a sán ne, ntántada ntí kuenta ntá'a Cristu vata koo é na kuinti'xe ña ña.

⁶ É iō tu've ntí é kuē'é ntí é nto'o da xōo ka ña'a, ña é ña kákuinti'xe i é káka'an Cristu, te xee ntúvi é uun ito tsi kuinti'xe vá'a nto.

⁷ Da mii tsí e ntaíto nto ña'a san nté ito ña. Tē xoó ña'a kaintée ini ña é káduku ntée ña Cristu ne, na vii ña kuenta tsí ntí'i ne, ntáduku ntée ntí Cristu dī.

⁸ Kuān te ntéku kudii é káka'an u kuenta iña tsiñú ntí ne, ntá tsi ña kakuka'an nuú ko, tsí Xuva kō tá'xi ña tsiñu ntí é xntii ntí nto vata koo é kuē'nu vá'a nto; ñá tē ntánakō'xó ntéé ntí nto.

⁹ Ñá te kataxnūu ú tutú san é ncho naū'ví u nto.

¹⁰ Ntáka'an ñá'a tsi dōo ntii kaka'an u dá kataxnūu ú tutú san nta'a nto, ntá tsi da xe dōo ntā'ví ito u dá tuví dadii ú ni ntō, e dōo ntā'ví tú'ūn ko, ntáka'an ña.

¹¹ Ntio ko é kūtuni ñá tsīkan, tsí divi tsí é káka'an ntí ni ñá da de vá'a ntí tutú san da íntoo ikā ntí ne, divi tsi vii ntí dī te nākuntōo dadii ntí ni ntō.

¹² Ñá ntio ntí é ká'an ntí vatā o ntáka'an túku ña'a é ntánakate ntoo mii ñā kúñu ñā. Ñá tē ntádē ntí kuenta te vii ntí vatā ó ntáde ña. Tsí divi ñā ne, ntáde tuntu ña é ntáki'i kú've mii tsi ñā, é ntánantii ni'ni ta'an ña.

¹³ Ntá tsi ntí'i ne, ñá vii ka'nu ntí nee iña é ña káduku ntée ntí, tsí mii Xuva ko káka'an ña mí xee tá'an tsiñu e ntáde ntí ne, divi ñā tá'xi ña itsi é xēé ntí un tsi nte mí ntoo nto.

¹⁴ Ñá tē ntaíta ntí'xin ntí mi é ntio Xuva ko é xēé ntí, tsí Xuva ko káka'an ña é xēé ntí mí ntoo nto. Tsí dī'na ntí xēé ntí ñuú nto kán é xēe ní'i ntí tú'ūn va'á iñá Cristu.

¹⁵ Ñá tē ntáde ka'nu ntí ntáka'an ntí kuenta iña tsiñu é edé tuku ñá'a é vata te ntí'i edé ntí. Ntá tsi é ntio ntí é díi ka vá'a koo kuinti'xe nto, vata koo é díi ka kue'e kada tsiñu ntí ni ntō, vata tsí ó kaka'an Xúva kō é vii ntí.

¹⁶ Kidāā ne, kuvi ki'ín ka ntí ñuu é díi ka ikā é ñuū ntó, kika'an ntódo ká ntí tú'ūn va'á san. Ntá tsi ñá ncho náki'i núu ntí tsiñu é edé tuku ñá'a, vata koo é ña ká'an ñá'a tsi dōo ka'nu ña'a ntí, vata te ntí'i éni ntu'ū ntí ntáde tsiñu ntí ikān.

¹⁷ Tē xoó ncho kada ka'nu i ne, na kadā ka'nu ña kuenta iña Xuva ko.

¹⁸ Tsí ña e dōo va'á ntí'xe ne, ña te míi ña kakā'an ña e dōo va'á ña, tsí Xuva ko káka'an ña e dōo va'á ña.

11

Pablú ni ñā'a, ña é ña té pustru ntí'xe

¹ Tē dí kūtii nto nima nto ní ko te ká'an u vata kaa uun ña tuntu. Na kūtii nto nima nto ní ko.

² Tsi dōo kakukuiñú ko nto, divi dokuñu é vē'xi nta'a Xuva kō, tsi é xe'é u xu'u ko é ntáda ú nto kuenta ntá'a Cristu ne, é kúvi nto vata kaa uun ñadi'i kuétsi, ña e dōo va'á, ña é vata kiní ñatíi.

³ Ntá tsi kadē kuení ko te kuān koo vii ña'a kani nta'ví ña nto vatā o dé koó san e kúvi dé ti éni ntā'ví ti Eva e dōo ki'in inī ti nté koo ka'an ti. Kidāā né, xtuví mii nto e ntánii nima nto e ntákuinima ntó Cristu, é da mii tsi ñā é kuinima ntó ña.

⁴ Tsi nto'ó ne, dōo va'a ntácutii nto nima ntó te da xōo ka ña'a xee ña e dōo kadaka nchu'ūn é káka'an ña iña Jesús. Kuān té ña te kakā'an ña vatā ó ntáka'an ntí ne, ntá tsi dōo diní nto ntánaki'i nto tuku espíritū é ña te divi Espiritu Xuva kō é nuu nima nto dí'na. Dōo va'a ntaíni nto tuku nchu'un e dōo kadaka, é ña te divi tú'ūn va'á iña Xuva ko e kí'i nto dí'na.

⁵ Xu'ú ne, ñá te dutsí ká u é ña tsīkan, ña e ntáka'an é divi ñā é pustru, ña e dōo ka'nu.

⁶ Kuān té ña kakuvi kaka'an vá'a ú ne, ntá tsi ini vá'a ú iña Xuva ko. É ini nto sá'a, tsi dōo ntánañē'é ntí nto da nēé ka nuu i é edé ntí.

⁷ ¿O dōo ntu kini kaa dé u é ña ni kí'i u xá'vī ko dá nakuā'a ú nto tú'ūn va'á san iña Xuva ko, é ntunta'vi mí u dá káda ka'nu ú nto?

⁸ Tsí kaido ú diu'un iña ñá ñu'u ini ukún xio ñuu é vata kaa te xá'ví ko vata koo é divi ntō ña ntá'ví nto ko é xntii ú nto.

⁹ Dā itúvī ú ni ntō ne, dōo táan nuu ko, ntá tsi nté uun nto ña ni ngunúū ú nto te xntii ntō ko é kátaan núu ko, tsí ta'an ko ña vé'xi ñuú Macedoniá ne, xntii ñā kó nēe é kátaan núu ko. Dukuān né, dōo dé u kuenta vata

koo é ña natekú du'xén u ntó ne, kuān tsi koo vií u nguentúvi.

¹⁰ Nuu é ntaā í vatā ó kaka'án u, tsí kantikín u Cristu. Kutuni Xúva kō tsi nté uun ña'a ña kuvi nakadí ña xu'u ko é ká'án u tsí ña ni kí'i u diú'un ntō da xntíi ú nto ne, kuān tsi koo ka'án u ni ña ntoo kanñ ñuú Acayá di.

¹¹ ¿Nté kui kuān ó kaka'án u? ¿ō ña ntío ntu kó nto? Ntá tsi Xuva kō ini ña tsi dóo ntio kó nto.

¹² Kuān tsi koo vií ka ú vatā o dé u, é ña kí'i ú xa'vī ko é edé tsiñu u, vata koo é ña kué'e u é vií ka'nu ña e ntáde tsiñu vatā o ntáde tsiñu ntí.

¹³ Tsí ña kuān ó ntáde sán ne, ñá tē dívi ñā é pustru é nuu é ntaā í ña, tsí da ti tsi ntaéni nta'ví ña ña'a e ntáka'an ña é pustrú Cristu ña.

¹⁴ Ña túvī nee iña é da kudu'va kō, tsí mii tsí tó'ō e ña vá'ā sán ne, kaeni nta'ví ña'a é kánadama kúñu ī é ntūvi vata kaa ánjē va'a.

¹⁵ Dukuān ne, ñá tē neé ka'nu nuu i te ña ntáde tsiñu iña i ntánadama ña kúñu ñā é ntūvi ña vata ntáa ña ntáde tsiñu iña Xuva ko, ña e dóo va'a. Ntá tsi uun ntuví ní'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kō é kuān ó ntáde ña.

Da ntó'o Pablu da dé ña pustru

¹⁶ Uun ito ká tuku ka'án u ni nto tē nté uun nto ña kadá kuení nto te kākulukú u. Te kuān o ntádē kuení nto ne, ntá tsi kiní nto nēe e ká'an ña lukú sa ni ntō, ña é káka'an mii, ña é kade ka'nu mii.

¹⁷ É kuān ó kaka'án u ne, ñá te kakā'án u vatā ó ntio Xuva kō, tsí kaka'án u vatā ó kaka'an ña lúku, ña é kadē kuení i é ncho vií ka'nu.

¹⁸ Da xe dóo iō ñá ncho kada ka'nu ñuxiví sa ne, xu'ú ne, kuān koo kada ka'nú u di.

¹⁹ Tsí nto'o e dóo ini ntó ne, dōo vá'ā ó ntádē kuení nto nī ña lukú san.

²⁰ Ntō'ó ne, dōo vá'ā ó ntádē kuení nto ni tūku ñá'a, kuān te kátee tsiñu kuétsi ña nto, kuān te kánantí'í ña nto, kuān te katññ ña ntō é vií nto é ká'an ñá, kuān te dóo ka'nu ncho vií ña ni ntō, kuān te kaxe'é nuu ña vinuu nto.

²¹ Xu'ú ne, kakuka'an nuú ko é ká'án u e ña kákene iní ntí é kuān koo vií ntí ni ntō.

Ntá tsi da nēé ka nuu i é ña kaú'vī ña é ká'an ña e dóo va'á iña ñá ne, xu'ú di ne, ñá kaú'ví ko é kuān koo ka'án u vatā ó kaka'an ña lukú sa.

²² Ña tsikán, ¿hebreu ntú ña? Kuān xu'ú di, tsí ña hebreu ú di. ¿Tátá Israee ntú ña? Xu'ú di. ¿I'xá Abraan ntú ña? Dívī ú di.

²³ ¿Ña kade tsiñu iña Cristu ntú ña? Xu'ú ne, dií dií ka dívī u é dívī ña, kuān te vata ó kaka'an ñá luku ú nee é káka'án u. Ntá tsi dií dií ka éde tsiñu u é ña tsikan. Díi dií ka ki'in itō inúu kutū ú vi'i utun. Díi dií ka ki'in itō é'ni ña ko é ña tsikán ne, e dóo ki'in itō é dokó sa kaxi'í u di.

²⁴ Ú'un ito é'ni ña Israee san ko. Kāni ña kó xo'lo. Oko xe'un kīmi é uun ito xé'e ña ko.

²⁵ Úni ito káni ña kó utun. Uun ito ká tuku ne, xuu káni ña ko. Úni ito nántatsin tun ntōo é kaxkani'í u nú ntute ñu'u kán. Uun ntuvi, uun niñu inúu nto'o u mé'ñu ntute ñu'ū san.

²⁶ E dóo ki'in itō ñé'e ú ne, é dōo iní u tsi dóo donchu'vi nú ntute ka'nu sán ne, dōo donchu'ví nī ña du'ú di; dōo donchu'ví nī ña ñuú ko é ncho ka'ní ña kó, nī ña tuku ñuú san di. Iní u e dóo donchu'ví ñuú ka'nu san nī má kú'ú san, ni ntute ñu'ū sán di ne, dōo donchu'ví ni tā'an ko, ña é ña te nuu é ntaā i e ntákuinti'xe i Xuva kō.

²⁷ Dōo ntó'o ko é dé tsiñu ú ne, dōo ki'in itō ña ni kídí ú ne, dōo ntó'o ko e dóo kákin kó ne, dōo itsí ko ntute di. Un vé'xi ne, ítūví ntité u ne, dōo ntó'o ko é ví'xin é ña tuvi dú'nú ko.

²⁸ Uun ká tuku nuu i sá'a ne: utén uten dóo kaexnúu kó e dóo kantí'i iní ko un ntíñ ña ñu'u iní ukún san.

²⁹ Tē xoó ña tuvi ntíi i ne, vata tsí ó kanto'o kó di. Tē xoó kakó'xo i uun nuu i ne, xu'ú e dóo u'vi kakúvi kó kuenta iña i.

³⁰ Te kántio é káda ka'nu ú ne, kada ka'nu ú kuenta iña i é ña ni kuvi vií u é ña tuvi ntíi ko.

³¹ Xuva kō, ña é Uva Tó'o ko Jesūcristu, ña é ká'an o tsi dóo va'á ña ntii dañu ntūvi ne, dívī ña iní ña tsí nuu é ntaā i é káka'án u.

³² Dā itúvi ú ñuú Damascú ne, ña odo núu iña rei, ñá nani Aretá ne, tēe tsiñu ña ña é víi kuenta xi'í ñuú san é tññ ña ko é xnuu kutu ña ko.

³³ Ntá tsi ini xika núu ú, nanúu ñá ko ata ntó'o kán é kánti'u núu diñi ñuú san. Dukuān né, ntíi ni'ni ú nta'a ña.

12

E xé'e Xuva kō é kīni Pablu

¹ É iní u tsí ña tuví neé kani'í ko é káda ka'nu u, ntá tsi xu'ú ne, ká'án ú nee e tá'xi Xuva kō é kūtuní ko, é kīnī u di é vatā ó kuvi te kakénī ko.

² Iní u uun ña'a, ña e kuínti'xe i Cristú ne, é kúvi uxkimi kuíá e nádita ña ñá é xee ña é kuvi úni é dukún kán mí tuví Xuva kō. Ntá tsi ña iní u te kaní kúñu ña ñe'e ña ne, o da mii tsí nima ña. Xuva ko íni ña.

³ Iní u tsí ña tsikán ne, (kuān te kaní kúñu ña, kuān té nima tsí ña ne, mii tsi Xuva ko íni ña) ne,

⁴ nádita ña ña mí e dóo vá'ā o mí tuví Xuva kō. Íkán téku ña tú'un e dóo xū'ú kaa, e dóo xii kaa, e nté uun ña'a ña kuvi ká'an ña é tēkú tuku ña'a.

⁵ Kuenta iña ñá tsikán ne, kada ka'nu ú, ntá tsi ña kada ká'nu ú kuenta iña mii ko. Da mii tsi káda ka'nu ú kuenta iña i é ña ni kuvi vii u é ña tuví ntii ko.

⁶ Ntá tsi kuān te ntio ko kada ka'nu ú ne, ñá te vatā ó kaka'an ña tuntu ó kaka'an u, tsí da mií é nuu é ntaā i é kaka'an u. Ntá tsi ña kuān koo vii u vata koo e nté uun ña'a ña káda kuení ña te dóo ka'nu u. Tsi é íni ña nté kaa u é tēkú ña nté o kaka'an u di.

⁷ É ña ntio Xuva kō é káda ka'nu ú kuenta iña i e tá'xi ña é kūtuni ko é vā'a é íni u ne, tá'xi ña é kánto'lo kó, vatā ó kuvi te iñu ni'ni ntido kúñu ko. Vata kaa iña é ña vá'ā san é kanantō'lo ko vata koo é ña kuntekú ka é káde ka'nu u.

⁸ E úni íto íkán u nta'a Tó'lo ko te náki'i ña é káde i é kánto'lo kó san,

⁹ ntá tsi kaka'an ñá nī ko: “Ñá'a, tsi é xéē ó iña o e dóo kakuinimá ko o. Kutuni ñá'a tsi dóo ío ko é vii u é xntii ú o ntuvi da ña tuví ntii o”, ka'an ña. Dukuān né, dōo diní ko é káda ka'nu ú kuenta iña i é ña tuví ntii ko vata koo é kūtuni ñá'a tsí ña'vi Cristu e dóo ío ñá é vii ña.

¹⁰ Dukuān ne, kaitúvi dīni u dá ña tuví ntii kó, da ntáka'an kīni ña'a san iñá ko di; dá kátaan núu ko, dá ntáde xení ña'a san ní ko, da nēé ka nuu i é kánto'lo kó kuenta iñá Cristu. Tsi iní u tsí da ña tuví ntii kó ne, kidáa kata'xi Xuva ko ntii ko é vii u.

E dóo kantí'i iní Pablu ña ñu'u iní ukun ñuuí Corintu

¹¹ Xu'ú ne, kaka'an ntí'xe ú vatā ó kaka'an úun ña tuntu é kade ka'nu mií ú kuenta iña mii ko. Ntá tsi ña'vi kuetsí nto é kuān ó kaka'an u. Díi ka vá'a o tē dí ña'vi nto ní ká'an ntó kuenta iñá ko. Tsi ña te díi ka dutsi u é vata kaa ña tsikán, pustru e dóo ka'nu ña'a ña, kuiní ña, kuān té ña vada kaidiá'vi ko.

¹² Tsi dóo kutíi ú nima ko dá itúvi ú ni ntō ne, titín nuu i íni nto, nī dóxo ká'nu, vata koo é kūtuni nto tsí nuu é ntaā i é pustrú u iña Xuva ko.

¹³ ¿Mí'i ntū ña ni idé u dadí ni nto vatā ó de ú nī ña ñu'u ini ukún xio ñuu? Ntá tsi kada ka'nu iní nto nī ko é ña ni natēkú du'xén u nto é xntii ntō kó nee iña é kátaan núu ko.

¹⁴ É iō tu've ko é kī'ín u, kíkoto ní'ni ú nto é kúvi uni íto. Ntá tsi ñá nateñu núu ú nto, tsí ña te iña nto e ntio ko, tsí mií nto é ntio kó nto. Tsi uva i'xá san, ña é dūku ntée é nātsoo vá'a ña iña ña é kúvi iña i'xá ña, ñá te i'xá ña é dūku ntée é nātsoo vá'a é kúvi iña ña.

¹⁵ Xu'ú ne, dōo diní ko te nantí'i ú nee iña é iō iñá ko kuenta iña ntó, kuān té nte ntuvi iñá ko nantí'i ú vata koo é ña'vi nto nāni'i nto ntuví va'á iña nto. Ntá tsi dá díi díi ka ntio kó nto ne, ña'vi ntō né, vata te kantudutsi é ntio nto kó, kuiní ko.

¹⁶ Iní nto tsi nté uun nuu i ña ni nateñu núu ú nto. Ntá tsi ío ña'a ntáka'an ña tsi dóo iní u nté koo vii u é kúvi kani nta'vi u nto.

¹⁷ ¿Vá eni nta'vi ntu ú nto nta'a ña e táxnūu u mí ntoo nto?

¹⁸ Xu'ú ne, íkán ú nta'a Títo te kī'ín ña, kíkoto ní'ni ña nto mí ntoo nto ne, táxnūu ú uun ká tuku ta'an ko é kī'ín ñá ni ña. ¿Vá eni nta'vi ntu Títo san nto? ¿Ñá ntu te dadí tsi ntáde ntí ni ña? ¿Ñá ntu te uun tsi nimá ntí ni ña?

¹⁹ Tē ntáde kuení nto tē ntánada'an ntí kúñu ntí nuu nto, dá kuān ó ntáka'an ntí ni ntō. Ntá tsi ña te kuan o. Tsi ntí'í ne, nuu Xuva ko ntáka'an ntí e ntántikín ntí Cristu. É kuān o ntáka'an ntí ni ntō ne, vata koo é xntii ntí nto e díi ka kue'nu nto te kutú've nto iña Xuva ko. Tsi ña'vi ntō tá'an ko e dóo ntio kó nto.

²⁰ Kadē kuení ko nté koo kuvi te náni'i ta'an ko: tē ña vii nto vatā ó ntio kó, tē ña vii u vatā ó ntio nto di. Kadē kuení ko te iō ña é nāa núu ña, te iō ña é kūne'u iní ña, te kūdiin ñá di, tē ntio ña é vii mií ñá kuenta iña mii ñá, te ká'an kīni ña iña ta'an ñá, te ká'an véte ña, te káda ka'nu ña, te kuān sá koo vii ña da nēé ka é ntio ña.

²¹ Kaū'ví ko tē dá kī'ín xtúku ú mí ntoo nto ne, ta'xi Xuva kō é kúka'an nuu xtukú ko kuenta iña ntó, te kutúvi nta'xa ú kuenta iña ntó, iō ntó, ña e dóo iō kuetsí i nte dí'na. Vata nātivi iní ña e dóo dé ña nuu i é kīni kaa, e dóo dé ña é kīni kaa ní ñadí'í san, é edé ña da nēé ka é ntio nima kīni kaa ña.

13

Nté koo vii ña

¹ E sá'a kúvi uni íto é kī'ín u, kíkoto ní'ni u nto. Kaka'an tú'un Xuva kō: “Tē xoó ntio

i é tsi'i kuétsi uun ká tuku ña'a ne, da mií é kántio uvi, uni ña'a é ntáda ntaá ña", ka'an.

² É káka'án u ni ñā é iō kuetsí i di'na, nī é un ntíí ntíí ña nguī san dá ñe'é u é kuvi ūvi íto ne, kuān te ika túví u mí ntoo nto vevii, ntá tsi ká'án u vata tsi o é káka'án u dá kixkoto ni'ní u nto é kuvi ūvi íto ne, te kī'in xtúku u mí ntoo nto ne, ñá ntuntá'ví ini kó ña; da mií é nantō'o ú ña.

³ Kidáa kutūni nto tsí nuu é ntaā i é káka'án u naá Cristu. Divi ñā ne, ñá te vītá ini ña ni ntō, tsi dóo iō ña é vii ñá ni ntō.

⁴ Ini nto tsí dā xi'i ñá ntiká krusí ne, vata te ña tuvi ntíi ñā, ntá tsi xe'é Xuva ko ntíi ña é ntōto xtuku ña ne, kantíto ña vevii. Ntí'í ne, ña túvi ntíi ntí dī, vata kaa ña é ña tuvi ntíi ña kídaā dá xi'i ña, ntá tsi dā kúdadī ntí ni ñā ne, kata'xi Xúva ko ntíi ntí vata koo é vā'á koo vií ntí kuenta iña nto.

⁵ Kadā kuení mii nto te vā'á o ntákuinti'xe nto. Koto ntee mii nto. ¿Ñā ntu ntákuunti nto te tūví Jesucristu ni ntó, o ñā ntu te nuu é ntaā i é iña ña nto?

⁶ Ntio ko é kūtuni ntó dī tsí ntí'í ne, nuu é ntaā i é ntántikín ntí Cristu.

⁷ Ntáka'an ntá'ví ntí ni Xuva ko vāta koo é ña vií nto nuu i é kīni kaa. Ná te kuān o ntáde ntí kuenta iña mií ntí, vata koo é ká'an ña'a tsi dóo vā'á o nakua'á ntí nto, ntá tsi ntio ntí é vā'á koo vií nto, kuān te ña ni idiá'vi ntí, kuiní ña'a san.

⁸ Ñā kúvi nakuítá ntí nee é nuu é ntaā i. Da mií é vií ntí kuenta iña i é nuu é ntaā i.

⁹ Dōo diní ntí tē ña kantio é ntí'í koó ntíi ká ntí, tsí divi nto kūvi vií nto é un ntí'í. Ntáka'an ntá'ví ntí iña nto vata koo é vā'á koo vií kue'en nto.

¹⁰ Taxnúu ú tutú sa'a di'na dá kī'in u mí ntoo nto vata koo é ña kantio é káda tii ú ni nto te kī'in u. Tsí tsiñu e tá'xi Xuva kō é vií u kuenta iña ntó ne, ñá tē é nakō'xó u nto, tsí vií u é xntíi ú nto é kuē'nu vā'a nto.

¹¹ É nantí'í u é káka'án u ni nto, tá'ān kó ne, ká'ān ú ni ntō é vā'a vā'a tsi koo kuntōo nto. Ntuku nto nēe e vā'a ntuvi iña nto. Ka'nu tsi vií nto nima nto. Uun tsi kadā kuení nto ni tā'an nto ne, vā'a tsi koo kuntoo nto ni tā'an nto. Kidáā né, Xuva kō, ña é tā'xi é kuntōo vā'a o, é kuinima tá'an ko ne, kunūu mé'ñu kūnuu dava ña nto.

¹² Kué'e ntō ntiusi tá'an nto.

¹³ Un ntíí ntíí ña ntántikín Xúva ko taxnúu ña ntiusi nto.

¹⁴ Tō'ó ko Jesūcristú na tā'xi ña nto é vā'a. Xuva ko na kuñima ñá nto. Espíritū Sántū

sán na kunūu mé'ñu ña nto ūn ntíí ntíí nto. Kuan tsí koo é ká'án u ni ntō.

Tutu e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Galacia

Taxnūu Pablu tú'un iña ñá ntoo ñuú Galacia

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustrú u iña Jesúcristu. Ñá ni nī'í ko tsiñu sá'á nta'a ña'a, ntē ña te ña'a ni de kú've ñá ko. Mii Jesúcristu kaká'an ñá, ni Xuva kō, ña é nantōto ña dá xi'i ña.

² Xu'ú, ni ūn ntí ntí ta'an ko, ña kuínti'xe i Xuva kō, ña ntoo i'a ne, taxnūu ntí tutú sa'a iña ña kuínti'xe i, ña ntánataká nuu ñuú Galacia.

³ Xuva ko nī Tó'o ko Jesúcristú, na nāxnuu viko ña ntó, na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto.

⁴ Jesucristú ne, xé'e ña ntúvi iña ña kuenta iña kuétsi kō vata koo é nakáku ña ko da neé ka nuu i é kīni kaa é ió ñuxiví sa, vatā ó ntio Xuva ko, ña ña é Uva ko ña.

⁵ Na kā'an ñá'a tsi dóo ka'nu Xuva ko ntii dañu ntúvi. Kuan tsi koo na kōo.

É ña túvi tūku tú'un nté koo nakáku ō

⁶ Da kúdu'va ko tsi ña na'a tsi ni kuínti'xe nto da xtúvi mii nto Xuva ko, ña e kána nto é nī'i nto é vá'á nta'a Cristu, tsi dóo ntio ña nto. Vevíi ne, é tūku tú'un ntántikin nto.

⁷ Ntá tsi ña tuvi nté uun ká tuku tú'un nté koo nakáku ō. Ntá tsi iō ñá'a, ña ntánakutsu'un ntō é ncho nadama ña tú'un va'á san iñá Cristu.

⁸ Ntá tsi kuān té ntí'í, o kuān te ánjē é vē'xí nte e dukún kán, o kuān te dá xōó ka ña'a kaka'an ñá tsi iō tūku tú'un é nakáku ō é ña te ña tú'un é kaka'an ntódo ntí ni ntō né, na kuē'é Xuva kō é ntō'o ña.

⁹ Vatā ó kaka'án u di'na ne, ká'an xtūku ú ve: Tē xoó ña'a ka'an ña tsi ió tuku tú'un é nakáku ō é ña te ña tú'un é kaka'an ntódo ntí ne, na kuē'é Xuva kō é ntō'o ña.

¹⁰ Dá kuān ó kaka'án u ne, ¿kantūku nuu iní ntu u te vá'á koo na kā'an ñá'a iñá ko ne, o te vá'á koo na kā'an Xúva ko iñá ko? ¿Vá ntio ntu ko e dóo ntio ña'a sán ko? Tē dí ntio ká ko é ntio ña'a sán ko ne, ña dí vii u é káda tsiñu ú iñá Cristu.

Nté ō nī'í Pablu é vii ñá pustru

¹¹ Ntio ko é kūtuni ntó, ēní ko, tsi tú'un é kaka'an ntódo ú ne, ñá te tū'un é dotō tsi kaka'an ñá'a.

¹² Ñá te ntā'a ña'a é nī'í ko tú'un san. Nté ñá'a ña ni nakua'a ñá ko sá'á, tsi mii Jesúcristu tá'xi ña é kūtuni ko.

¹³ É kūtuni nto nté ō dé u ntuvi di'na, dá kantikín ka ú nchu'un iña ñá Israee. Tékú nto tsi dóo dé xení u nī ña kuínti'xe i Xuva kō, é ncho nantí'í ú ña un ntí ntí ña kídaā.

¹⁴ Dā nakua'á u nchu'un iña ñá Israee ne, xu'ú odo nūú u é ūn ntí ntí ña kuetsi, ña Israee é dadí tsi kuiá ko ni ña. Tsi xu'ú ne, díi díi ka dé ntaá u vata xkoó ini o e xtúvi ñata kō é vīi o.

¹⁵ Ntá tsi nte dí'nā da káku ú ne, nāxaxnúu Xuva kō ko. Dōo vá'á o dé ña nī ko e kána ña ko. Dā xee ntúvi é ntio ñá ne,

¹⁶ ta'xí ña é kūtuni ko xoo é I'xā ñá, vata koo é kā'an ntódo u tú'un nté koo nakáku o ni ñá'a, ña é ña te ña Israee san. Kidáā ne, ñá ni ntūku ú ña'a, ña é tā'xi kó itsi.

¹⁷ Ntē ña ni ñé'ē ú ñuú Jerusaleen é kā'án u nī ña e kúvi pustru nte dí'na, tsi ura tsi i ñé'ē u ñuú Arabia ne, rkontúvi ne, ntiko kōo u ñuú Damascu.

¹⁸ Dá nté kúvi uni kuiá ne, ñé'ē u ñuú Jerusaleen vata koo é kīnī u Pedru. Ikān itúvī ú ni ña xe'un ntúvi.

¹⁹ Ntá tsi ña ni iní u nté uun ká tuku pustru kídaa, mii tsi Sántiau, eni Tó'o kō, é iní u ña.

²⁰ Iní Xúva kō tsi nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō.

²¹ Kidáā ne, ñé'ē ú ñuú Siria ni ñuú Cilicia.

²² Ña kuínti'xe i Jesucristu, ña ntántoo ñuú Judeá ne, vata kīnī kue'en tsi ñá ko kídaā.

²³ Da mii tsi e téku ña tsi kaka'an ñá'a: “Ña ña kaka'an ntódo ña tú'un e ntákuínti'xe ko vē, ña ña tū'un é ncho nantí'í ña kídaā”, ka'an ña.

²⁴ Kidáā ne, ntáka'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva ko kuēnta iñá ko.

2

Kūdadi Pablu ní pustru ñá nguí san

¹ Dá kúvi uxkimi kuiá ne, ntāa xtuku ntí ñuú Jerusaleen ni Bernábeé ne, ntēka ntí Tito.

² Ñé'ē ú, tsi e tá'xi Xuva kō é kūtuni ko tsi kantio é kīnī u. Dā xee u Jerusaleen ne, ixtín ú nī ña ntádē kú've iña ña kuínti'xe i san. Da mii xntí tīn ntí ni ña vata koo é na kūtuni ña nté o kaka'an ntódo u tú'un nté koo nakáku o ni ñá'a é ña te ña Israee san, vata koo é ña te é ntaā i é káde tsiñu u.

³ Titó ne, ñá te ñā Israee ña, ntá tsi ña ni ká'an ña ntádē kū've san te kantio é tē'nte kúñu ixi ña vata xkoó ini ñā Israee.

⁴ Tsí tuku ña'a ne, ntáka'an ña tsí kantio é kuān koo vii o. Ntáde ña tsi ntákuinti'xe ña Cristu, ntá tsi ñá tē nuu é ntaā i. Tsi kí'vi xū'u ña mé'ñū ña kuinti'xe i san vata koo é koto xu'ū ñā nti, nti'i é nakáku ntí kuenta iñá Cristu. Ntio ña é kuetsi é vīi xtuku ntí é káka'án lei Muísee san.

⁵ Ntá tsi ña ni xé'e nti é kūvi vii ña nī nti nté un siin, tsí kuenta iñā ñā nti é ña ni ntío nti é kūnaa tú'ūn é nuu é ntaā í san nté koo nakáku o.

⁶ Ña ntádē kū've san ne, nté uun tú'ūn é xēe ña ni ká'an ña é vīi u. Dōó ka'nu ña'a ña, kuini ña'a, ntá tsi xoo ini i te ká'nu ña'a nti'xe ña, o tē ña'a? Nā káde ú kuenta, tsí Xuva kō ne, ñá te nūú ko kaíto ña, tsí nima ko.

⁷ Ntá tsi ñā ne, ñá ni tee tsiñu ña ko é tūku tsiñu vii u, tsí ini ña tsí Xuva kō té tsiñu ña ko é kika'an ntódo u tú'ūn é nakáku o san, mí'i ntoo ña'a, ña é ña te ña Israee, vata tsi o té tsiñu ña Pedru é ká'an ntódo ña ñā tsi tú'ūn nī ña Israee san.

⁸ Tsí vata tsí o dé Xuva kō táxnūu ña Pedru é kūvi kika'an ntódo ña nī ña Israee san ne, kuan tsí o dé ña táxnūu ña ko é kūvi kika'an ntódo ú ni ñā'a é ña te ña Israee san.

⁹ Dukuān ne, Santiau ní Pedru ní Juaan, ña ntátsi'i nti iñā ña ntákuinti'xe i sán ne, dā kutuni ña tsí ñā vā'a tá'xi Xuva kō kó ne, dōó ka'nu kuini ña é dadíi tsí tsiñu vii nti ni ñā, xu'ú ni Bernābee. Kūdadii nti ni ñā tsí nti'i ne, kíkada tsiñu nti mí ntoo ña é ña te ña Israee san ne, ñā ne, kada tsiñu ká ña nī ña Israee san.

¹⁰ Da mii tsí é ntio ña é nanū'ú nti ini nti ña ntā'ví san ne, ñā ne, dōó nti'i ini ko é vīi u di.

Dā de tí Pablu ní Pedru ñūú Antioquia

¹¹ Ntá tsi dā xēe Pedru ñūú Antioquiá ne, dē tí ú ni ña dā ini ú ña, tsí kade ña uun nuu i é ñā vā'a.

¹² Tsí di'na dá xēe ñā'a e táxnūu Santiau san ne, e'xi dadíi Pedru ni ñā'a, ña é ña te ña Israee san. Ntá tsi dā xēe ñā'a e táxnūu Santiau san ne, eni ntu'ū Pedru kí nteé xio ña ña'a é ña te ña Israee san ne, xio é'xi ña, tsi ú'vi ñá te kūdiin ña ntántikin dukuān nté xkoó ini ña é tē'nte kúñu ixi ña.

¹³ Kidáā né, kuan tsí o ntānā ña Israee, ñā nguīi sán, vatā o dé Pedru é ña ni de ntāa ña vatā ó kaka'an ña. Un tsi nté Bernābee

san kuān o dé ña di, é kīi nteé xio ña ña kuinti'xe i, ña é ña te ña Israee san.

¹⁴ Dā ini u tsí ña te káde ña vatā ó kaka'an tú'ūn é nuu é ntaā i nté koo nakáku o ne, kaka'án u nī Pedru mé'ñū ūn nti nti' ña'a san: "Dívi ntó né, kuān te ñā Israee ntó ne, kade nto vatā ó de ña é ña te ña Israee san ve, tsí ña kantíkin ka nto vata xkoó ini ñā Israee san. Dukuān ne, ¿nté kui kaka'an nto tsí kantio é vīi ña é ña te ña Israee san vata xkoó ini ñā Israee san kuan?", ka'án u ni ñā.

Ntuvá'a o ni Xuva ko tē kuinti'xe kō Cristú, kuān te ñā Israee o, kuān te tuku tatá kō

¹⁵ Xo'ō ne, tatá ña Israee o nte da káku o, ñá te ña kīni ntāa o vata ntāa ña tuku ñūú san.

¹⁶ Ntá tsi ini o tsí kuān te káde ntaa o é káka'án lei Muísee, ntá tsi ña te dívi é kade i é nti'i kuetsi kō. Da mii tsi kuinti'xe ko Jesūcristu. Dukuān é kuinti'xe ko Jesūcristú di vata koo é nti'i kuetsi ko kuēnta iñā i e kuinti'xe kō ña, ñá te kuēnta iñā i é dé ntaa o é káka'án lei san, tsi nté uun ña'a ña nti'i kuetsi ña é káda ntaa ña é káka'án lei san.

¹⁷ Vī'a ve né, te kantukū nuu ini o nté koo nakáku o kuetsi ko kuēnta iñā Cristú ne, te nātidito kuetsi kō ne, ¿vá ñā nti' Cristu dé ña é iō kuetsi san? ¡Ñā'a ni san!

¹⁸ Te xtuvī mii u é vīi u uun nuu í ne, kidáā ne, vii xtuku ú ne, vatā ó tē ña vā'a o ni íde u é xtuvī mii u nte dí'na.

¹⁹ Xu'ú ne, vata tē xi'í u kuenta iñá lei san. Mii lei san é ni ko vata koo é ntóto ú kuenta iñā Xuva ko ve é vīi u é ntio ña.

²⁰ Xu'ú ne, e xi'í u dá uun tsi kúñū kúvi ú nī Cristu é xi'í ñā ntiká krusí san, ntá tsi ió ka ntuví iñá ko. Ntá tsi ñá te ntúvi iñā mii ko, tsí ntuví iñá Cristu é nī'í ko ve. Kakuinti'xe kó I'xá Xuva kō dá kātuví u ñuxiví sa, tsí ñā xi'í ñā ntuvi iñā ñā kuenta iñá ko e dōo ntio ña ko.

²¹ Ña kúvi nakuítá u nuu i e dōo vā'a san é edé Xuva ko iñá ko. Tē dí kuvi nti'i kuetsi ko te káde ntaa o é káka'án lei san ne, é ntaā i é xi'í Cristu kuēnta iñā ko.

3

¿ō é káda ntaa ntú o lei san ne, o é kuinti'xe ko Xuva kō?

¹ Ntō'ó, ña Galata, ¿nté kuān nte túntu ntú nto? Ntáde nto vata o tē xoo dé tata i ntó. É ini vā'a nto nté o xi'í Jesúcristu ntiká krusí san, tsi é ñā ne' é nti nto.

² Ka'án nto vë, ¿nté ntu ò ni'i nto Espiritu Xuva kō? ¿Vá nī'i ntu nto ña é dé ntaa ntí'i nto é kaka'án lei Muísee? ¿Ñā ntu te ni nī'i nto Espiritū san tsi é kuínti'xe nto tú'ūn va'á iña Xuva ko e téku nto?

³ ¿Nté kuān nte túntu ntú nto? ¿Ntáde kuení ntu nto te kūvi vii mii nto tsiñu e éni ntu'ū Espiritū Sántū san é kade ña ni ntō?

⁴ ¿Ñā ni ídiá'vi ntu é un ntí'ī e ntó'o nto? ¿Tē dí ni ídiá'vi ne, kuān te un siin!

⁵ Kata'xi Xuva ko ntō Espiritu ñā. Kade ña nuu i e dóo ka'nu iña nto. ¿Vá kuan ntū ó kade Xuva ko ni ntō tsi ntáde ntaa nto é kaka'án lei san? ¿Ñā'á ni san! Kuān ó kade ña ni ntō tsi ntákuinti'xe nto tú'ūn va'á san iña ña e téku nto.

⁶ Vata kaa uva ata ko Ābraan e kuínti'xe ña Xuva kō ne, dukuān ó kaka'an Xúva kō tsi ña tuví ka kuétsi ñā.

⁷ Dukuān ne, kini nto tsi ðivi i'xá nti'xe Ābraán ne, ðivi ñā é kakuinti'xe ña Xuva kō.

⁸ Nté ntūvi dí'na uve na'a tú'un Xuva kō kaka'an tsi nakí'i Xuva kō xoó ña'a, ña é kuínti'xe i ña, kuān te dá nēé ka tatá ña. ðivi tsi tú'ūn va'a é kaka'an Xúva ko ni Ābraan, kaká'an ña: “Un ntí'ī ntí'ī tatá ña'a dá kaní'ī ñūxiví sa ne, ní'i ñā é vā'á iña ko kuénta iña o”, ka'an ña.

⁹ Dukuān ne, xoo é kakuinti'xe i Xuva kō ne, dadí'ī ní'i ña é vā'á ni Ābraan, ña e dóo kuínti'xe i san.

¹⁰ Xoó ña'a, ña é ntéé kimi i leí san ne, da mii e ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ñā. Tsi uve na'a kaká'an: “Xoó ña'a, ña é ña káde ntaa é un ntí'ī nuū i é kaka'án lei san utén utén ne, da mii e ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ñā”, ka'an.

¹¹ Dóo dito tsi ña té leí san é káde i é ntí'ī kuétsi kō. Tsi uve na'a kaká'an: “Xoó ña'a, ña e dóo va'á nuu Xuva kó ne, kuínti'xe ña Xuva kō né, dukuān é ní'i ña ntuví va'á iña ña”, ka'an.

¹² Ña e ntéé kimi i leí san ne, ña te dadí'ī ña ní'ī ña é kakuinti'xe i Xuva kō. Tsi uve na'a kaká'an: “Xoo é kantí'īn í leí san ne, kantio é káda ntaa ntí'ī ña utén utén vata koo é ní'i ña ntuví va'á iña ña”, ka'an.

¹³ Cristú ne, mii ñā ntá'vi ña kuenta iña kuétsi kō vata koo é ña ní'ī kō é nto'o kō é kaka'án lei san. Tsi ðivi ñā ntó'o ña naa ko kuenta iña kuétsi ko vatā ó uve na'a kaká'an: “Da xóo ka ña'a, ña é kurkāa iko ðiki utún ne, ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ñā”, ka'an.

¹⁴ Kuān o dé Jesucristu kuénta iña ko ni ūn ntí'ī ntí'ī tatá ña'a ñūxiví sa, kuān té ña te ña Israee o, vata koo é ní'i ko núu i é xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ābraan, vata koo é ní'i ko Espiritū Sántū san té kuínti'xe ko Xuva kō.

Leí san ni tú'un é xe'é Xuva ko xū'u ña

¹⁵ Kini nto, ení ko, tsi xo'o ñatí'ī ne, dá káde vá'a o ūn tutú ne, xntēé o ðivi kó ne, ña kúvi xoó ña'a nadama ña é kaka'an. Ña kúvi xntēé ka ña tuku nuu i.

¹⁶ Vī'a ve ne, xé'e Xuva ko xu'u ña ni Ābraan, ni i'xá ika ñā é vāta kaku. Ñā ni ká'an tú'un Xuva ko te títín i'xá ika ñā, tsi ūn tsi i'xá ika ñā. ðivi i'xá ñā ne, Cristu ñā.

¹⁷ Sá'ā ncho ka'án u ni ntō: Ede vá'a Xuva ko ūn tutú ni Ābraán ne, xé'e ña xu'u ña ni ñā. Kidáā ne, ítā nti'xin kimi sientu oko u'xi kuiá dá nté xeé lei Muísee. Leí san ne, ña kúvi nadāma tú'ūn é xé'é Xuva ko xū'u ña nte dí'na.

¹⁸ Tē dí kúvi víi leí san é ní'i ko é vā'á iña Xuva ko te kade ntāa ó é kaka'án ne, ñā te tú'un é xe'é Xuva ko xū'u ña é kūvi vii i. Ntá tsi nuu é ntaā i tsi nte dí'na xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ābraan é ní'i ko é vā'á iña ña.

¹⁹ Kidáā ne, ¿mí'ī ntu kaídiá'vi leí san? Xtúví Xuva kō leí san vata koo é kūtuní ko nee é kuétsi kō. Ídiá'vi tsi leí san un tsi da nté xēe “i'xá san” é kaka'an Xúva kō, ðivi i'xá ika Ābraan é xe'é ña xu'u ña ni i. Ánje Xuva kō xee ní'i ña leí san nta'a Muísee é kaka'an ñā ni ñā'a naa Xuva ko.

²⁰ Ntá tsi dá xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ābraán san ne, mii ña kaka'an ñā ni ñā. Ñā té xoó kaka'an í naa ña.

Mí'ī kaidiá'vi leí san

²¹ ¿Nchō ka'an ntú u te kanaa núu leí san ni tú'un é xe'é Xuva ko xū'u ña? ¿Ñā'á ni san! tsi tē dí ió leí é kūvi vii i é ní'i ko ntuví va'á iña kó ne, kidáā ne, kúvi ntuvá'a o ni Xuva ko tē dá kada ntaa o é kaka'án leí san.

²² Ntá tsi kaka'an tú'un Xuva kō tsi ñu'u kutū ntí'ī ntí'ī ña'a é ña kúvi nakáku mii ña kuétsi ña. Kuān ó vata koo é da xóo ka ña'a kúvi ní'ī ña é vā'á vata ó xe'é Xuva ko xu'u ña té kuínti'xe ña Jesucristu.

²³ Ntá tsi dá vata kuínti'xe kō Cristú ne, vata ntāa ña ñu'u kutū ntāa ó kuenta iñá leí san. Ntantétu o dá nté xēe ntúvi é nañē'e Xúva ko kō nté koo kuínti'xe ko ñā.

²⁴ Leí san ne, vata kaa ña kaito i'xá san kaa. É éde ko kuénta da nté xéé Cristu vata koo é kūvi ntí'ī kuétsi kō é kuínti'xe ko ñā.

²⁵ Dā xee ntúvi é kuínti'xe kō Cristú ne, ñā ntío ká kō leí san é nañē'e ko nté koo vii o.

26 Tsí un ntíí ntíi nto e kuínti'xe nto Jesu cristú ne, é ntúvi nto i'xá Xuva ko vē.

27 Un ntíí ntíi nto é itsi ntute nto é uun tsi kúñū kúvi nto nī Cristú ne, ntāku nto Cristu ve.

28 Ña té Iní kuān te ñá Israee, kuān te tuku tatá nto; kuān te ña ntáde tsiñu nto, kuān te ka'nu ñá'a nto; kuān te tíi nto ne, kuān te ñadi'íi nto. Tsí da xé uun tsi kúñū kúvi nto nī Cristú ne, uun tsi kúñū kúvi nto ni tā'an nto di.

29 Tē uun tsi kúñū kúvi nto nī Cristú ne, i'xá Abraan ntó di. Dukuān ne, ní'i ntó é vā'á iña Xuva ko vata ō xe'é ña xu'u ña ni ñā.

4

1 Sá'a é ncho ka'an u ni ntō: Tē xi'i úun ñatíi ne, ío iña ña é kōo iña i'xá ña. Ntá tsi dā lú'ntíi ká i'xá ña ne, vata kaa ña kade tsiñu kaa na, kuān te ní'i na é un ntí'i iña uva ná tē kúka'nu na.

2 Ío xoó kajito i na. Ío xoó ka'an í ni nā nté koo víi na dá nte xēe tá'an ntuvi é ní'i na e xtúvi úva na iña na.

3 Kuān ō kúvi ni kō di. Dá kuētsi ká ō ne, ña'a san ntáka'an ña nté koo víi o é kunto o ñuxiví sa ne, da mii é víi o vātā ō ntáka'an ña.

4 Ntá tsi dā xee tá'an ntuvi ne, taxnuu Xuva ko i'xá ña é kaku ña nú xē'e úun ña dī'i, é kúvi ña tatá ña Israee, ña é ntēé kimi í lei Muísee.

5 Kuān o kí'xi ña vata koo é nakáku ña un ntíí ntíi ña é ntee kimi í lei san, vata koo é naki'i Xuva ko kō e kúvi o i'xá ña.

6 Kidáa ne, vata koo é nañē'e Xúva ko kō tsí i'xá nti'xe ña kúvi ō né, taxnúu ña Espíritu i'xá ña é kunūu ña nima ko. Espíritū sán ne, kaka'an ña: “¡Uvā ko!”

7 Dukuān ne, ñá te ña kaden tsiñun kán, tsí i'xá mii Xuva kō kúvin ne, ní'i o é vā'á iña Xuva ko é uun tsi kúñū kúvin nī Cristu.

Dōo ntí'i iní Pablu kuenta iña ña kuínti'xe i

8 Di'na dá vāta kiníi nto Xuva kō né, dōo xió ntíi nto é káda tsiñu nto iña tuku xúva ntō é ñā te Xuva ntí'xe kō.

9 Ntá tsi vevíi ne, é Iní ntó Xuva kō. Kúvi ka'an o tsí Xuva kō ne, é tā'xi ña é kiníi ntó ña ve. ¿Nté kuí ntántiko koō ntó ata nto é víi xtuku nto vata xkoó ini ñáta kō san é ñā vādā mí kaidiá'ví? ¿Nté kuí ncho víi xtúku nto ña kade tsiñu?

10 Kuan tsi o ntáde ka'nu nto viko é kuēnta víte, kuenta xoo, kuenta kuia.

11 Dōo ntí'i iní ko kuenta iña ntó tē é ntaā i éde tsiñu ú iña nto.

12 Víi nto da xe'e, ení ko, uun tsi nima ntúvi nto nī ko vata kaa xu'u é uun tsi nima ntúvi ú ni ntō. Ña túvī nee iñá ni ide nto nī ko.

13 Iníi nto tsí xu'ú ne, dōo ká'ví kaa ú ntuvi di'na dá kakā'an ntódo u tú'ün va'á san ni ntō.

14 Dōo u'vi kúvi nto ko kuenta iña kui'i e kúvī ko kídaā, ntá tsi ña ni kunté'xen ntō ko; ñá ni nakuitā ntó ko, tsi kí'i nto kó vata te ánje Xuva kō kúvi u, vata te mii Jesūcristu kúvi u.

15 ¿Nté ntu ō kúvi ve kuan? Tsi dōo diní ñu'u nima nto dá itúvi ú ni ntō. Kúvi ka'an ú iña nto tsí tē dí ni kúvi né, natavā ntó ntuxnuu mii ntō é tā'xi nto ko.

16 Ví'a ve ne, ¿ñá ntōo ká ntu ntō ko e kuán o káka'an u ni ntō é nuu é ntaā í san?

17 Ña tsíkán ne, dōo ntáde ña nto kuenta ve, ntá tsi ña te kuan o de ña vata koo é ní'i nto é vā'a. Ncho nakadī ñá itsi é ká'an ntó nī ntí vata koo é mii ñā é kada ka'nu nto ña.

18 Vá'a ō te kade ña nto kuenta, te víi ñá vata koo é ní'i nto é vā'a. Te kuān koo víi ña ni ntō nguentuvi, ñá te da mii tsí dá tuví u ni ntō.

19 Dōo kaexnúu kó kuenta iña nto, a i'xá mii ko. Vatā ō kaexnúu ñadī'i dá ncho kaku i'xá ña ne, kuān koo kaxnúu kó kuenta iña nto da nté uun tsi nima ntúvi nto nī Cristu.

20 Tē díi tuví u ni ntō vevíi ne, ti kaa te kúvi xtúvi mii u é káde tíi ú ni ntō, ntá tsi vevíi ne, ñá iní u nté koo kadā kuení ko iña nto.

Kuenta iña Ága ni Sára

21 Xoó ntō'o é ncho kuntíkín ka nto lei Muísee san ne, ká'an ntō: ¿Va ñá ini ntú nto nēe é káka'an lei san?

22 Tsí nte dí'na uve na'a kaká'an tsí Abraán ne, úvi i'xá ñá xio. Uun ña ne, i'xá ta'nú kade tsiñu iña ña, ta'nú nani Ágaá ne, uun ne, i'xá ñadī'i míi ñā, ñá naní Sára.

23 I'xá ta'nú kade tsiñu sán ne, vata tsi ō káku vata kaa da nēe ka i'xa, ntá tsi i'xá ñadī'i míi ñā ne, káku vata tsi ō xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraán san.

24 Kiníi nto tsi úvi nuu i kaka'an u kuenta iña i sá'a. Uun nuu i é vē'xí xuku é nani Sināii, dívi iña Ágaá san. Xoó kaduku ntée i nuu i sá'a ne, káku ñā é kuntēé kimi ñā lei san.

25 Tsí Ágaá san ne, vata kaa xuku é nani Sināii é tuví ñuú Arabia káa ña, vata kaa ñuú Jerusaleen é tuví ñuxiví sa kaa ña di. Tsi

ntúni nuu i sá'a nī ña é ntoo ikān ne, ntee k̄imi ñā leí san.

²⁶ Ntá tsi xo'ō ne, ñá te kadūku ntée o leí san, tsí ñuu kó ne, ðivi ñūū Jerusaleen é tuví nta'a Xuva kō.

²⁷ Tsí uve na'a tú'un Xuva ko k̄aka'an: Kutūvi díni nto, ðivi ntō é ña kakúvi koo i'xá nto,

ðivi ntō é xoxo i'xá nto.

Kachu'u ntāa nto é dōo diní nto,

ðivi ntō é vata kaxnúu i'xi nto.

Tsí ñad̄'i, ña é ña káde x̄i ña ña kuentá ne, díi díi ka kaxio i'xá ña é ñā é tuvi ni'i x̄i i, ka'an.

²⁸ Ení ko, vata ntāa Isaa ntāa nto. Xo'ō ne, i'xá Xuva ko o, tsi káku o vata tsi o xe'é Xuva ko xū'u ña kídaā.

²⁹ Ntá tsi vata tsi o dé xeni i'xá e káku vata o káku da nēe ka i'xá ni i'xá e káku kuenta ña Espiritu Xuva kō né, kuān ó kakuvi vevii di.

³⁰ Ntá tsi ¿nee ñá ntu kaka'an tú'un Xuva kō? Kaka'an: “Kiñu'u nto ta'nú kade tsiñú san ni i'xá tun, tsí i'xá ta'nú kade tsiñú san ne, ña kúvi ni'i na ña uva na vata kaa i'xá ñad̄'i míi ñā”, ka'an.

³¹ Xo'ō ne, ení ko, ñá te vāta ntāa i'xá ta'nú kade tsiñú san ntāa o, tsí vata ntāa i'xá ñad̄'i míi ña ntāa o.

5

É nakáku Cristu ko

¹ É nakáku Cristu ko e ntee k̄imi kō leí san, tsi ñá ntio ña é ku'un kutū ká o. Dukuān ne, kaka xaa nti'xe nto ve; ñá ku dá vá'a nto é kadā k̄u'vé leí san ña nto.

² Kini nto é k̄aka'án u. Xu'ú e Pablú u ne, kaka'án u ni ntō tsí te kuē'é nto é k̄a'nté ña kúñū é ixi nto vata xkoó ini ñá Israeé san ne, vata te k̄aka'an ntó tsi é ntaā í xi'í Cristu ña ko.

³ Kaka'an xtúku u tsí da xōó ka ña'a é tē'nte kúñū é ixi ñá ne, da mií é vii ña é un nti'í é k̄aka'án leí Muísee.

⁴ Xoó nto'o e ntáxio ntii nto e ntáde ntaa nto leí san vata koo é nti'í kuétsi ntō ne, ña kaxé'e nto itsi é nakakú Cristu nto; ntánakuitā nto é vā'a é ncho ta'xi Xuva ko ntō doméni.

⁵ Ntá tsi xo'ō é kuinti'xe ko Xuva kō, é nuu Espiritu ña nima kó ne, ntantétu o é ni'í ko nima va'á ko nta'a Xuva kō.

⁶ Tē uun tsi kúñū kúvi o ni Jesūcristú ne, ñā té ini te te'nte kúñū ixi ko, o tē ña'a. É kuinti'xe ko Xuva kō ne, sá'ā é kaidiá'vi ne, dukuan kuñima ko ta'an kó di.

⁷ Ntō'ó ne, é ika vá'a ntō kídaā. ¿Xoó ntu édi nuu i itsi e kuinti'xe nto é nuu é ntaā i?

⁸ Ñá te kuān ó kaka'an Xuva kō, ña é kana nto.

⁹ Ini nto tsí te un siin tsi u'xen ia nādaka ó ne, kuia kani t̄'nti i.

¹⁰ Xu'ú ne, kanteé iní ko Xuva kō é ña da vá'a ña é tuku koo kadā kuení nto. Ntá tsi kué'e Xuva kō é nto'o da xōó ka ña'a, ña é kanakutsu'un ntō.

¹¹ Ntá tsi xu'ú ne, ení ko, tē dí kaka'an ntódo ká u ni ntō é k̄antio é tē'nte kúñū ixi nto ne, ñá kuan koo ntō'o ká ko nta'a ña Israeé san. Tē dí kuān ó kaka'án u ne, ña túvi nēe nuu i é k̄udíin ka ña dá tekū ña tú'un é xi'í Cristu ntíká krusí san kuenta ña ko.

¹² Ña ntánakutsu'un ntō sán ne, díi ka vá'ā ó te na kāda a'ma kue'en ñá kúñū ñā.

¹³ Tsí ntō'ó, ení ko, é kana Xuva ko ntō vata koo é na nakāka xaa nto. Ntá tsi kuān te ntaíka xaa nto ne, ña kúvi vii ntó da nēe ka é ntio nima ntó, tsi é vii ntó ve ne, kuinima xntó ta'an nto ne, dukuan vā'á koo vii nto ni ñā.

¹⁴ Tsi é un nti'í é kaka'án leí san ne, uun tsi nuu i ncho ka'an: “Kuinima ntó ta'an nto vatā ó kakuinima nto kúñū ntó”, ka'an.

¹⁵ Ntá tsi te ka'an ntée nto ta'an nto, te kúvi ña ita ntó ne, koto nto tē ña nakunaa nto ta'an nto un ntí nt̄i nto.

ō é ntio kō é vii mií ó ne, o é ntio Espiritū é vii o

¹⁶ Sá'a kakā'án u ni ntō: Vii nto vatā ó ntio Espiritū san é vii nto; ñá ntukū nuu iní nto nté koo ni'i nto é ntio nima k̄ini kaa nto.

¹⁷ Tsi é ntio nima k̄ini kaa nto ne, ñá te vata o é ntio Espiritū san. É ntio Espiritu Xuva kō sán ne, ñá te dad̄i ni í vatā o é ntio nima k̄ini kaa nto. Kanāá nima k̄ini kaa nto ni Espiritū sán ne, Dukuān ne, ña kúvi vii ntó nēe é ntio nto.

¹⁸ Ntá tsi te kuē'é nto é nañē'e Espiritū san nto nté koo vii nto ne, ñá kantio é kadā k̄u'vé ka leí san ña nto.

¹⁹ Dōo ditó nēe nuu i e ntáde ña'a, ña e ntántikín nima k̄ini ntāa. Ntaíka luku ña. Ntáde ña nēe e dōo kini kaa ntáde kuení ña. Ña ntákuka'an nuu ña e ntádē xeni ña ni da xōó ka ña'a.

²⁰ Ntánuu iní ña tuku xuva ñā. Ntáde tatan ñā. Ná ntio kue'en ñá ta'an ña. Ntánaā ña. Ntákuñū ñā. Ura tsí i ntákudiiin ña. Ntáde ñā nēe ña é ntio mií ñā. Ntákii ntee xio ña ta'an ña. Ña ncho vii ña e ntáde ta'an ña.

²¹ Dōo ne'u iní ña. Ntaé'ni ña ta'an ña. Dōo ini xi'í ña. Viko kini kaa ntáde ña, ni

dōó títin ka nuu i é kuān ntáa san. Vi'a ve ne, kaka'án u ni nto vatā ó kaka'án u ni nto dī'na, tē xoó ña'a ntáde ña nuu i sá'ā ne, ña kúvi nī'i ña é kuntōo ña mí kadē kú've Xuva kō.

²² Ntá tsi xoo ñá'a e ntántikin ña Espíritū sán ne, ntákuinima ñá ta'an ña. Dōó diní ñu'u nima ña. Vá'ā ó ntoo ña. Ntácutíi ña nima ñá ni tā'an ña. Ntáde ñá é vā'á ni tā'an ña. Ntáde ntaa ña nee iña é ntaxé'e ña xu'u ña.

²³ Ñá tē ntáde na'nu ña. Ñá te dotō tsi ntáde ña. Nté uun lei ña kaka'an é ña kuvi é kuān koo vii o.

²⁴ Xoó ña'a, ña é ntee kīmi ña Jesūcristú ne, vata tē xi'í nima kīni kaa ña ntíkā krusi ni é un ntí'i nūu i é kīni kaa é ntio i, é ntukū nuu iní i.

²⁵ Tē é nī'i ko ntuví va'á iña ko e tá'xi Espíritū sán ne, na kué'é o é nañē'e Espíritū sán kō nté koo é vā'á koo vii o.

²⁶ Ñá kada ka'nu ña'a o. Ñá nakutsu'un ta'an o. Nté ña kune'u iní ko ni ta'an kō.

6

É xntii o ta'an kō

¹ Ení ko, te kinī ntó tsí kade uun ña'a é kīni kaa né, divi ntō é nuu Espíritū Sántū sán nima ntó ne, xntii nto ñá é vā'á koo vii ña. Vā'a vá'a tsi kōo ka'an ntó ni ñá ne, kuenta tsi vii nto kúñu nto tē ña kó'xo nto nuu i sá'ā dī.

² Xntii nto tā'an nto dá kanto'o ña ne, dukuan kōo kada ntaa ntó vata o ntío Cristu.

³ Tē dóo ka'nu ña'a o kuiní mii kō né, kuān té ña te nee kainuu á'vi o ne, da kaeni nta'ví mii o kúñu kō.

⁴ Koto vá'a nto nté o de nto. Te vā'á o, kuiní nto ne, kidáa kuvi kutūvi dínī ntó ne, ñá kantio é kutsu'un nto tē dií ka va'á nto é ña nguū san.

⁵ Tsí kantio é vā'á koo vii o nēe tsíñu é nī'i ko.

⁶ Xoó ña'a é kanakuā'a ña tú'ūn va'á san ne, vá'ā ó te kátsin dava ña ni mastro ña é un ntí'i é vā'a é ió iña ña.

⁷ Ñá ku enī nta'ví nto kúñu ntō, tsí ña kúvi nārkíntēe o Xuva ko. Da nēe ka é kú'xí o ne, divi tsi é nī'i kó dī.

⁸ Te kú'xí o da nēe ka é ntio nima kīni kaa kō ne, ní'i kō doxi'í san. Ntá tsi te kú'xí o vatā ó ntio Espíritū Sántū sán ne, ní'i ko ntuvi vā'á iña ko ntii dañu ntūvi nta'a Espíritū san.

⁹ Dukuān ne, ñá ku kudu'xen kō é vīi o é vā'a, tsí te kūtíi o nima kó ne, ní'i kō é vā'a te xee ntūvi i.

¹⁰ Dukuān ne, dá ió ka ntuvi ne, vá'a koo na vīi o ni un ntí'i ntí'i ña'a sán ne, dā dií dií ka ni ta'an ko, ña ntákuinti'xe i san.

Kaxe'e Pablu ítsi da ntí'i tūtú san

¹¹ ¡Un ntáa letra na'nú san é ka'ū ú nta'a mii kó ve!

¹² Ntio ko é kūtuni nto tsí ña tsíkán, ña é ntio i é kuétsi é tē'nte kúñu ixi nto ne, da mii e ntáde ña vata koo é ña ka'an kīni ña'a san iña ñá ne, vata koo é ña ntó'o ña kuenta iña krusí san mí xi'í Cristu kuénta iña ko.

¹³ Ntá tsi divi ñá é tē'nte kúñu ixi ña ne, ntē ña ini de ntaa ntí'i ña é káka'án lei san. Da mii tsi é ntio ña é ka'ntē ntó kúñu ixi nto vata koo é vīi na'nu ña tsí divi ñá edé ña e kuán o dé nto.

¹⁴ Xu'ú ne, nté uun nuu i é ña ncho vií ka'nu ú kuenta iña i; da mii tsi kuénta iña krusi mí xi'í Cristu kuénta iña ko. Ñá kade ká u kuenta nee nuu i é ió ñuxiví sa. Vata tē xi'i, kuíni kó ne, vata tē xi'í u dī kuenta iña i.

¹⁵ Tsí te ūun tsi kúñu kúvi o nī Cristú ne, ñá té ini te te'nte kúñu ixi ko ne, o tē ña'a. É kaínuu á'vi ne, é nī'i ko ntuví va'á iña ko.

¹⁶ Un ntí'i ntí'i nto e ntántikin nto tú'ūn sa'á ne, vá'a koo na kuntōo nto. Na ntuntá'ví ini Xuva ko ntō, ni ūn ntí'i ntí'i ña Israee ntí'xe san, ña nteé kīmi i Xuva kō.

¹⁷ Vi'a ve ne, ñá ntio kó tē xoó nakutsu'ūn ká i kó kuenta iña i sá'ā. Tsi é kūtítin tsanta uve kúñu ko é kanañē'e tsí xu'ú ne, kade tsiñu ntí'xe u iña Tó'o ko Jēsuu.

¹⁸ Nā xnuu viko Tó'o ko Jesūcristú nima ntó, ení ko. Kuan tsí koo é ká'án u ni ntō.

Tutu e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Efesu

Taxnūu Pablu tutú iña ña ntákuinti'xe i, ñá ntoo ñuú Efesu

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru iña Jesúcrístú u tsí kuan o ntío Xuva kō é tēe tsiñu ña ko. Taxnūu ú tutú sá'á iña ña ntáduku ntée Xuva kō, ña ntoo ñuú Efesu, ña ntákuinti'xe i Jesucristu.

² Xuva ko nī Tó'o ko Jesúcrístú ne, na nāxnuu viko ña nto. Na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto.

É vā'a é kata'xi Xuva ko kuēnta iña Jesúcrístu

³ Dóo ka'nu Xuva ko, divi Uvā Tó'o ko Jesúcrístu. Dōo tá'xi ña kō é un ntí'i nūu i é vā'a é tuví e dukún kán tsi kúdadíi o nī Cristu.

⁴ Tsí di'na dá tuví ñuxiví san ne, nākaxnúu Xuva ko ko kuēnta iña Cristu vata koo é na ntántoo ña nima kó, vata koo é ña tuví ka kuétsi ko tē xee o nta'a ña.

⁵ Tsi dóo ntío ña kō ne, nté di'na kaka'an ñá tsí ki'i ña kō é kuvi o i'xā ñá kuenta iña Jesúcrístu, vata o ntío ña.

⁶ Dukuān né, utén uten ntáka'an o tsi dóo ka'nu Xuva kō. Dōo vá'a o dé ña ni kō. Ñá ni dē vīni ña da tá'xi ñá ko l'xā ña, ña e dóo kuinima ña.

⁷ Nákakū ñá ko kuēnta iña l'xá ña, tsi éti ña niñi ña kuēnta iña ko. Dē ka'nu iní ña ni kō kuetsí kō, tsi dóo ntío ña kō.

⁸ Ñá te un sīn tsi kuínima Xúva ko kō ne, tā'xi ña é kūtú've kō, é ki'in iní ko.

⁹ Tā'xi ña é kūtuni ko nee iña é ntío ña, nuu i é ña ni iní o, vata o ntío ña.

¹⁰ Sá'a dé kuení Xuva kō é vii ña dá xēe ntúvi i. Natáká nuu ña é un ntí'i vāta koo é kodo nūú Cristú da nee ka é ió e dukún kan ni da nee ka é ió ñuxiví a.

¹¹ É kudadíi o nī Cristú ne, nākaxnúu Xuva ko ko ūun tsi nte di'na vata koo é nī'i ko iña ña. Kuān o dé Xuva ko vatā o é vā'a o kuíni ña.

¹² Kuān o dé ña vata koo é ntí'i, é di'na ntí kuinti'xe ntí Cristú ne, vii ntí vata koo é ká'an ñá'a tsi dóo ka'nu Xuva kō.

¹³ Divi ntō di, dá tekū nto tú'ūn é nuu é ntaā i, dá tekū nto nté koo nakáku nto ne, kuínti'xe nto Cristu. Kudadíi nto ni ñá né, xntéé Xuva ko nto nā'a da tá'xi ña Espíritū

Sántū é kunūu ña nima ntó vata o tá'xi ña xu'u ña.

¹⁴ Tā'xi Xuva ko Espíritū Sántu vāta koo é kūtuni ko tsí vii ntí'xe ña vata o tá'xi ña xu'u ña dá kūvi nakí'i ña é un ntí'i nūu i é káduku ntée ña. Kídāa ne, ka'an ñá'a tsi dóo ka'nu Xuva kō.

Kaikán Pablu nta'a Xuva kō é kuē'e ña é na kuki'in iní ña ntákuinti'xe i

¹⁵ Dukuān ne, da téku ko tsi dóo ntákuinti'xe nto Tó'o ko Jesuú ne, tsi dóo ntákuinima nto ta'an ko, ña ntákuinti'xe i Xuva kō ne,

¹⁶ ñá kaxtuví mií u é nakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto. Kanaka'ān kó nto dá kakā'an ntá'ví u.

¹⁷ Kaikán u nta'a Uvā Tó'o ko Jesúcrístú, divi Xuva kō, ña e dóo va'á san, te tā'xi ña é kūtú've vá'a nto iña ña, vata koo é kī'in dikíi nto é káka'an ña, vata koo é kīnī va'a ntó ña.

¹⁸ Kaikán u nta'a Xuva ko te nāxi'í nuu ña nuu nto vata koo é kūtuni ntó nee é nī'i nto é kána ña nto. Te tā'xi ña é kūtuni nto tsí ña te nté kaa va'a, ña te nté kaa kuika nuu i iña Xuva ko é kaxé'e ña ña'a é nakuido da'an ña.

¹⁹ Te tā'xi ña é kūtuni nto tsí ña te nté kaa ka'nu ña. Kakuvi vii ña é un ntí'i kuēnta iña kó, divi o é ntákuinti'xe ko ñá. Nañ'e ñá kō tsí kuvi vii ña nī é un ntí'í.

²⁰ Dá nantōto ñá Cristú rkontuvi é xi'i ñá ne, xé'e ña é kutuvi ñá diñi kua'a ña e dukún kán.

²¹ Díi ka ka'nu Jesuu é da xōo ka ña tsiñu na'nu i, da xōo ka ña tsiñu i, da xōo ka ña ntádē kú've e dukún kan, da xōo ka ña ntádē kú've ñuxiví a, da xōo ka ña e dóo ka'nu, kuān te ntóo ña vevii, kuān te ntóo ña ntuvi é kī'in o.

²² Tā'xi Xuva kō é kūvi vii Cristu ni é un ntí'í. Tā'xi ña é kūvi Cristu tó'o iña un ntí'í nuu i é káduku ntée ña ntákuinti'xe i san. Cristú ne, divi ñá é kadē kú've ñá kuenta iña ña ntákuinti'xe i san.

²³ Ña ntákuinti'xe i sán ne, vata ntáa kúñu Cristu ña. Kanuu mé'ñu kanuu dava ña ña ntákuinti'xe i sán ni da kaníi dū'va ñuxiví san.

2

Nakákú Xuva ko kō, tsi dóo kakuinima ñá kō

¹ Tā'xi Xuva ko ntuvi vā'a iña nto, divi ntō é vata ntáa ña xi'i ntáa nto kídāa kuēnta iña kuétsi ntō, dá vāta kuinti'xe nto Cristu.

² Dōó ncho vií nto kuétsī kídaā, dá ntīkin ntó vata xkoó ini ñá ñuxiví san. Dé ntaa nto é kā'an tó'ō e ña vá'ā san, ña é kadē kú've iña é ña vá'ā é ntoo e dukún kān, ñá é kākā'an nté koo vií ña'a, ña é ña ncho kuintí'xe i Xuva kō.

³ Kuān o dé o, ũn ntíí ntíí o, kídaā. Éde o da mií é ntio kō. Dē ntaa o é kākā'án nima kīni ntáa kō, e ntádē kuení kō. Dukuān ne, kantio é nī'i ko é ntō'o ko e dóo ka'nu é kata'xi Xuva ko, ni ũn ntíí ntíí ka ña'a.

⁴ Ntá tsi un vá'a tsi ntúnta'ví ini Xuva ko kō, tsí ña te nté kaa kakuinima ñá kō ne,

⁵ ta'xi ña ntuvi vá'á iña ko kuenta iña Cristú, kuān te kantio é nī'i ko doxi'i kuenta iña kuétsi kō. Da mií tsí e dóo va'á Xuva kō é nakakū ñá kō.

⁶ Vata ō ntóto Tó'o ko Jesūcristú ne, kuan ō nántoto ña kó di ne, ta'xi ña é kuntoo dadíi o ni ña e dukún kān, tsi kuínti'xe ko Jesūcristu.

⁷ Kuan ō dé ña vata koo é nañe'e ñá ña'a rkontuví ve tsí un vá'a tsi kakuinima ñá kō, tsi dóo vá'ā ó de ña ni ko kuenta iña Jesúcristu.

⁸ Da mií tsí e dóo va'á Xuva kō é nakakū ñá nto da kuínti'xe nto. Ña túvi nēe nuu i é vīi mií nto é nākáku nto, ntá tsi doméni tá'xi Xuva kō é nākáku nto.

⁹ Ña kúvi vīi o nee nuu i é nākáku ō, vata koo é ña vií ka'nu ō.

¹⁰ Tsí Xuva kō de kú've ñá kō vata koo é da ntántikin o Jesuú ne, vīi ō é vá'á, vata ō ka'an Xúva kō nte dí'na é vīi o.

É kuntōo vá'a o kuēnta iña Cristu

¹¹ Dukuān né, naka'an ntō nte ntáa nto dí'na, ñá te ña Israeé nto. Ntáka'an ñá Israeé san iña ntó “ñá'a, ña é ña ni té'nte kúñū é ixi i”, tsi ntántikin ña vata xkoó ini ña e ntae'nté ña kúñū ña, kuān te mií tsi ñá é'nte ña.

¹² Kídaā ne, váta kīni ntó Cristu. Tuku ña'a nto é ña Israe. Ña túvi nee iña é intétu nto, nté ña ni iní nto xoo é Xuva kō.

¹³ Ntá tsi vevíi ne, kudadíi nto ni Jesūcristu. Ñá te ña ni kuvi kú'xi étsin nto Xuva kō kídaā né, ntoo ni'i nto ña vevíi, tsi éti Cristu níñi ña kuenta iña nto.

¹⁴ Tá'xi Cristu é kuntōo vá'a ō, tsí idé ña é ntūdádíi ña Israeé san ni ña e ña te ña Israeé san. É nākaán nuu ña mí'i kánti'u kídaā da ntánāa núu ña Israeé san ni ña é ña te ña Israeé san.

¹⁵ Dā xi'i ñá ne, nantí'i ñá leí san é kākā'an nté koo vii o, é kadē kú've iña ko. Uun tsi ña'a, ña é xēe, ntáda dadíi ña ntuvi ñá'a san,

tsi ntákuinti'xe dadíi ña Xuva kō. Kuān o dé ña vata koo é kuntōo vá'a ña ni tā'an ña.

¹⁶ Dukuān né, dá xi'i ña ntíkā krusi kán ne, nantí'i ña du'xēn é edé ntuvi ñá'a san vata koo é kúvi ntuvá'a dadíi ña ni Xuva kō. É uun tsi ña'a kúvi ña ve.

¹⁷ Vé'xī Cristú ne, ka'an ña nté koo kuntōo vá'a nto, ñá te ña tuku ñuú ka nto, ni ñá te ña é doto tsi ntaíka ká nto, ntá tsi ña ñuú Xuva ko nto vē. Ña ví'i Xuva ko nto vē ne, dadíi xnto ni ña e ntáduku ntée ña.

¹⁸ Kuenta iña ña kuvi kú'ín etsin o nuu Xuva ko, tsi é ni'i ko Espíritu ña, ntuvi ō.

¹⁹ Dukuān ne, ñá te ña tuku ñuú ka nto, ñá te ña é doto tsi ntaíka ká nto, ntá tsi ña ñuú Xuva ko nto vē. Ña ví'i Xuva ko nto vē ne, dadíi xnto ni ña e ntáduku ntée ña.

²⁰ Vata kaa vi'i san ntáa nto, tsí odo nto nú eti vi'i san. Eti vi'i sán ne, ñá te ña tsi ñuú Xuva ko. Mii Jesūcristú ne, xuu é odo nūu diñi ntii vi'i san.

²¹ Xo'ō é kudadíi o ni Cristú ne, kuve ta'an o vāta ntáa ntíká nto'o é xí'i ta'an va'a un ntíi ntíi diñi i, da nté ntuvi o xúkún Xuva kō mí'i ña kakí'vi nté uun nuu i é kīni kaa.

²² Ñá te ña tsi ñuú Xuva ko, tsi odo nto nú eti vi'i san. Eti vi'i sán ne, ñá te ña tsi ñuú Xuva ko. Mii Jesūcristú ne, xuu é odo nūu diñi ntii vi'i san.

3

Ñá te ña Israeé

¹ Dukuān ne, xu'u é Pablú u ne, nuu kutū u kuenta iña Jesúcristu, váta koo é ñá te ña Israeé nto, ní'i ntó é vá'a.

² Á te ña tsi ñuú Xuva ko, tsi odo nto nú eti vi'i san. Eti vi'i sán ne, ñá te ña tsi ñuú Xuva ko. Mii Jesūcristú ne, xuu é odo nūu diñi ntii vi'i san.

³ Tá'xi Xuva kō é kūtuni ko é tuvi xu'u iña ña, vātā o dé vá'a u dí'na é ña kué'e tsi tú'un é kākā'án u.

⁴ Dā nakua'a nto tú'un tsikán ne, kūtuni nto tsí iní u nuu i é tuvi xu'u iña Cristu.

⁵ Dá nté vevíi ne, ñá ni xē'é Xuva kō é kūtuni ñá'a. Ntá tsi vevíi ne, e xé'e Xuva ko kuēnta iña Espíritu Sántu san é kūtuni pustrú san ni ña ntáka'án naa Xuva ko.

⁶ Sá'a ne, nuu i é tuvi xu'u kídaā: tsí ña é ña te ña Israeé ne, dadíi tsi ní'i ña iña Xuva ko ni ña Israeé san, tsi e kudadíi ña ni ña Israeé san kuenta iña tú'un va'á san. Ní'i ña é xē'é Xuva ko xū'u ña di dá kuintí'xe ña Cristu.

⁷ Tēē tsiñu Xuva kō ko é kã'an ntódo u tú'ün sa'a, tsi dóo vá'ã ó de ña nī kó ne, tā'xi ña kó ntii ña vata koo é kũvi vii u tsiñu sã'a.

⁸ Xu'ú ne, dii ka dutsi kaa u é ña e dii ka dutsi kaa é kãduku ntée Xuva kō. Ntá tsi dóo vá'ã o dé Xuva kō, tsi tá'xi ña é kã'an u nī ña é ña te ña Israeé san tú'ün va'á iñá Cristu é dii ka nuu á'vi é nté ña ini o nté kaa.

⁹ Ta'xi Xuva kō, ña é de kũ've é un ntĩ'ĩ é iō, é kã'an ntódo ú vata koo é kĩni un ntĩ'ĩ ntĩ'ĩ ña'a nté o de kũ've ña é koo nuu i sá'a e xtúvi xu'u ña un tsi nte dá iñi ntu'u ñuxiví san.

¹⁰ Kuãn o dé ña vata koo é kũtuni un ntĩ'ĩ ntĩ'ĩ ña e ntádē kũ've e dukún kan tsi dóo ini Xúva kō é un ntĩ'ĩ nté koo vii ña dá kinī ña ña ntákuinti'xe i san.

¹¹ Un tsi nte dí'na kuãn ó ncho vii ña kuenta iña Tó'o ko Jesucristu.

¹² Kuenta iñá Cristu ne, ini o tsi kuvi xee étsin o nuu Xuva ko. Tsi te kuinti'xe ko ña ne, ña kaũ'ví ka ko ña.

¹³ Dukuãn ne, kaka'án u ni nto tē ña nátivi ini nto é kuãn ó kanto'o kó kuenta iña nto. Tsi xu'ú kanto'o kó vata koo é nĩ'i nto é vã'a.

Kakuinimá Cristu nto

¹⁴ Dukuãn né, kanchi'ĩ ú nuu Xuva ko, ñivi Uvã Tó'o ko Jesucristu.

¹⁵ Uva ña iña un ntĩ'ĩ ntĩ'ĩ tātá ña'a sán di, kuãn té ña ntoo e dukún kan, kuãn té ña ntoo ñuxiví a.

¹⁶ Kaikán u te tā'xi ña é kunūu ntii nima ntó kuenta iña Espiritu ña, tsi ña te nté kaa iō é vã'á iña ña.

¹⁷ Kaikán u te kunūu Cristu nima ntó da ntákuinti'xe nto. Na tā'xi ña é kũtũ've vá'a nto nté koo kuinima kué'en nto,

¹⁸ vata koo é kũtuni ntó, ni ũn ntĩ'ĩ ntĩ'ĩ ña ntáduku ntée Xuva kō, nté kaa nĩ'i, nté kaa kani, nté kaa kũnu, nté kaa dũkun kaxee tá'an é kãkuinima Xúva ko kō.

¹⁹ Kaikán u te kinī nto nté kaa ntio Cristu kó, kuãn té ña kuvi kadá kuení kō tsi dóo kué'e, vata koo é kũ'un tsitu kue'én nima ntó Xuva kō.

²⁰ Dóo ka'nu Xuva kō. Dóo iō ntii ña é kãde tsiñu ña nima kó ne, kuvi víi ña dii dii ka va'a é kaikan o, dii dii ka va'a é kadá kuení kō.

²¹ Te kã'an ña'a tsi dóo ka'nu Xuva ko kuēnta iña ña ntákuinti'xe i san, kuenta iña Jesucristu. Kuãn koo ka'an ña da ntántoo ká ña'a san ñuxiví a ne, ntii dañu ntũvi di. Kuan tsi koo na kōo.

4

É uun tsi kũñu kúvi o kuēnta iña Espiritu Sántu san

¹ Xu'u é nuu kũtũ ú kuenta iña Xuva kó ne, kaikán u nta'a nto te vii ntó vatã ó ntio Xuva kō é vii ña e kána ña.

² Nã vii ka'nu nto. Nã ku kudĩin nto ni ña'a. Na kũtũi nto kuntētu nto. Na kũtũi nto ni tá'an nto. Na kuĩnima ntó ña.

³ Koo ntii ntó é ña xtuví mii ntó é uun tsi ntádē kuení nto vatã ó katá'xi Espiritu Sántu san dá ntoo vá'a nto.

⁴ Uun tsi kũñu nto, ni ũun tsi Espiritu ntó dí, vatã ó iō uun tsi nuu i é vã'a e ntantētu nto é nĩ'i ntó rkontuvi, nto'o é kána Xuva ko ntó.

⁵ Uun tsi Tó'o kō, uun tsi tú'ün va'a é kuinti'xe ko, ni ũun tsi nuu i é kutsi ntute o.

⁶ Uun tsi Xuva ko, ñivi Uva ko ũn ntĩ'ĩ ntĩ'ĩ o. ñivi ña é odo nuu ña é un ntĩ'ĩ ntĩ'ĩ o. ñivi ña é nuu mé'ñu nuu dava ña ko ũn ntĩ'ĩ ntĩ'ĩ o.

⁷ Ntá tsi é un é un o ne, é tā'xi Cristu ko nuu i é vã'a é vii ó, vatã o ntio ña.

⁸ Dukuãn ne, kaka'an tú'un Xuva kō: Da kũntáa ña e dukún kãn ne, ntēka ñá ña ñu'u kutũ ne, xé'e ña nuu i é vã'a é vii ña'a san, ka'an.

⁹ ¿Nee iñá ntu kani tu'un é kãka'an é kũntáa ña? Ncho ka'an tsi dí'na naĩnu ña ñu'u a.

¹⁰ Nã e naĩnú san ne, ñivi tsi ña é kũntáa ña mí'i e dii ka dukun e dukún kãn vata koo é kadá kũ've ña da kani dũ'va.

¹¹ Tã'xi ña nuu i é vii o, é un é un o. Iō ña ne, xé'e ña é vii ña pustru. Iō ña ne, xé'e ña é kã'an ña naa Xuva ko. Iō ña ne, xé'e ña é kã'an ntódo ña tú'ün é nakáku o. Iō ña ne, xé'e ña é kadá kũ've ña ña ntákuinti'xe i sán ne, nakuã'a ña ña nchu'ún san di.

¹² Kuãn o dé ña vata koo é koo tú've ña ntáduku ntée ña é vii ña tsiñu ña, vata koo é nakué'nu ña ña ntákuinti'xe i Cristu san

¹³ da nté dadĩ tsi kuinti'xe ko, dá nté dadĩ tsi ini vá'a o I'xá Xuva kō. Kidáa ne, kuka'xi nuu o ne, kué'nu o vata koo é un ntĩ'ĩ é vii ó ne, vii o vatã o dé Cristu.

¹⁴ Nã vii ka o vatã ó de i'xá san é nuu nuu tsi ntánadama e ntádē kuení i. Ntántikin dá nēe ka nchu'un é xēe e ntánañe'e ña ntaéni nta'ví san, ña e dóo ntáde é kĩni kaa.

¹⁵ Ntá tsi ka'an o é nuu é ntaá i ni ña'a, tsi ntákuinima kó ña. Kidáa ne, kue'nu ká o un tsi dá nte xee tá'an o vii o vatã o dé Cristu.

Divi ñā né, odo nuū ñā iña ñā ntákuinti'xe i sán vatā ó odo nuū dikí ko iña kúñu kō.

¹⁶ Xo'ō ne, vata káa kúñu Cristu ntáa o, é dóo vá'ā ó xi'i ta'an é un ntí ntí ta'vi i. Te ūn ntí tsi ta'vi i dóo vá'ā ó ntáde tsiñu ne, dóo vá'ā ó kae'nu kaní kúñu ñā. Kuan koo na kuñima tá'an kō di, un ntí ntí o e ntáduku ntée o Cristu.

Ntuvi xēe iña ko e tá'xi Cristu

¹⁷ Dukuān ne, kaka'an u ni nto vē, tsí ntio Xuva kō é vii nto sá'a. Ná vii ka nto vatā ó de ña'a, ñā é ñā ini Xúva kō. Dotō tsi ntáde ñā é ntio nima kíni ntáa ñā.

¹⁸ Ñinēe ini dikí ñā. Na túvi ntuvi iña ñā e tá'xi Xuva kō, tsí ñā ntákutuni ñā, tsi dóo ka'xi ini ñā.

¹⁹ Na ntákuka'an nuú ka ñā é da mii tsí e ntáde ñā é kíni kaa. Ná tē nté kaa diní ñā é vii ñā é un ntí ntí nuu i é kíni ntáa san.

²⁰ Ntá tsi divi ntō ne, ñā tē dúkuan ō ni nakua'a nto iña Cristu,

²¹ tē nuu é ntaā i e téku nto é káka'an ñā, tē nuu é ntaā i é divi ñā nakuā'a ñā nto; tsí kaka'an ñā é nuu é ntaā i.

²² Vatā ó kanatāva o doo dé'én san ne, kuan koo naxtūví xio nto é ntio nima kíni kaa nto, é da mii tsí e ntaéni nta'ví nto.

²³ Kué'e ntō é ntavá'a Xuva kō nima ntó vata koo é vā'á tsi koo kadā kuení nto.

²⁴ Nakunúu nto ntuvi vā'á iña nto é dē kú'vé Xuva ko iña ko vata koo é vii o vātā ó de ñā. Divi ñā ne, kade ñā é vā'á ni ñā'a sán ne, ñā túvi nēe é kuétsi ñā. Kuān koo vii o di, tsi ntákuinti'xe kō é nuu é ntaā i.

²⁵ Dukuān ne, ñā ká'an ka nto dovéte. Ka'an nto é nuu é ntaā i ni tā'an nto, tsí uun tsi kúñu kúvi o ni ñā.

²⁶ Te kúdiin ntó ne, ntá tsi ñā ku vii nto é kíni kaa. Ñā na'a tsi kudíin ntó di, na ntúka'nu iní nto di'na dá kuido nuu ngántii.

²⁷ Ntē ñā ku xe'e nto é ká'an tó'ō e ñā vā'á san nté koo vii nto.

²⁸ Ñā kadú'u sán ne, na xtuvi mii ñā é kádu'u ñā. Na kōo ntii ñā kada tsiñu ñā vata koo é nī'i ñā é nats'i ñā iña ñā ntátaan nuú i san.

²⁹ Ná ká'an kíni nto, ntá tsi ka'an ntó nēe é vā'á, nēe é kaxntii é kué'nú ta'an nto vatā ó kantio ñā, vata koo é na nāxnuu viko ñā ñā'a, ñā kateku i san.

³⁰ Na ku vii nto nee iña é káde i é kuntā'xa iní Espíritu Xuva kō, tsi tá'xi Xuva kō Espíritū san vata koo é kūtuni ko tsi ntáduku ntée o Xuva ko tē xee ntúvi é naki'i kue'en ñā kō.

³¹ Xtuvi mii nto é dutsi kuini nto, nī é kakudiin nto. Ná ku nāa nuu ká nto. Ná ku káchu'u ntó. Ntē ñā ka'an kíni nto iña ta'an nto. Ná ku vii nto nté uun nuu i é kíni kaa.

³² Ntá tsi vii nto é vā'á ni tā'an nto. Ntuntā'ví ini nto ñā ne, kada ka'nu iní nto ni ñā vatā ó de ka'nu iní Xuva ko ni nto kuēnta iña Cristu.

5

Nté koo é vā'á koo kuntoo i'xá Xuva kō

¹ Vii nto vatā ó de Xuva kō, tsí i'xá ñā nto e dóo ntío ñā nto.

² Utén utén kuinima ntó ta'an nto vatā o kuínimá Cristu ko dá xe'é ñā ntuvi iña ñā kuēnta iña ko. Divi ñā e kúvi ñā doméni e dóo va'a, é vata kaa uun díko e dóo vá'a ñe'e iña Xuva ko.

³ Divi ntō e ntáduku ntée nto Cristú ne, ñā ku ká'an nto nté uun tú'ūn nuu i é kíni kaa e ntáde ñā'a ni ñad'i san, e ntáde ne'u iní ñā ni ñā'a san.

⁴ Ná ku ká'an nto tú'un dēntu. Ná ku dotō tsí ka'an ntó, ntē ñā doto tsí xkuntée nto nuu i é ñā vā'a, tsí ñā te vā'a o é kuān koo víi o. Díi ka vā'á ó te nākué'e o sintiá'vi nta'a Xuva kō.

⁵ Tsi ini vā'a nto tsí da xōo ka ñā'a é kakidi ni'i ñā ñad'i é ñā te ñad'i míi ñā né, da xōo ka ñā'a é káde ñā é kíni kaa, da xōo ka ñā'a é kákune'u iní ñā, é kánuu iní ñā tuku nuu i é ñā te Xuva kó ne, ñā nī'i ñā é vā'á nta'a Xuva kō, nté ntā'a Cristu.

⁶ Ná ku dā vā'a nto é káni nta'ví ñā'a san nto te dotō tsi ntáka'an ñā dovete, tsí kuēnta iña i sá'ā ne, kué'e Xuva kō e dóo nto'o ñā, da xōo ka ñā'a é ñā ncho kuintí'xe i ñā.

⁷ Ná ku kudad'i nto ni ñā kuān ntáa san.

⁸ Divi ntō né, vata te ñinēe mi ntaíka nto kidaā, ntá tsi vevii ne, é nāxi'í Xuva kō mi ntaíka nto. Vii nto vata tsí ó de ñā'a, ñā é kaíka mí kaxi'í nuu ñu'u.

⁹ Tsi ñā é kánaxi'í nuu i ne, kade ñā é vā'a. Kade ñā é ntio Xuva kō. Kade ñā é nuu é ntaā i.

¹⁰ Koo ntii nto vii ntó nee nuu i é díi ka va'a é vii ntó vatā o é ntio Xuva kō.

¹¹ Ná ku dotō tsí kini nuu nto nuu i e ntáde ñā e ntaíka mí ñinēe, tsí ñā kaidiá'vi. Ntá tsi nañe'ē ntó ñā tsí ñā te vā'a o ntáde ñā.

¹² Tsi ntákuka'an nuu ko é ká'an o nuu i é ntáde xu'u ñā.

¹³ Ntá tsi dā naxi'í nuu ñu'ú san ne, ntii díto nuu i é iō xu'ú, nte ntáa nti'xe.

14 Tsí ña te nee iña é kuvi koo xu'u dá kaxi'í nuu ñu'ú san. Dukuān ne, kaka'an ña: Ntoton, divīn é kakidin. Nakuntítsin mé'ñū ña xi'í san ne, Cristu naxi'í nuu ña nuu o, ka'an ña.

15 Koto vá'a nto nté ō ntáde nto ve. Ñá viī ntó vatā ó de ña tuntú san, ntá tsi viī nto vatā ó de ña e dóo ki'in inī i.

16 Koo ntii nto kada tsiñu nto vi'a ió ka ntuvi, tsi dóo ió nuu i é kīni kaa ntuvi sá'a.

17 Dukuān ne, ñá viī ntó vatā ó de ña tuntú san, ntá tsi kutuni nto nee é ntio Xuva kō é viī nto.

18 Ná ku de ki'vi ntō tsí dukuān ne, ña kúvi kotō kú'vē nto. Ntá tsi kué'e nto é kadā kú've Espíritū sán nima nto.

19 Kata nto nchu'ún ni tā'an nto. Kata nto un ntíi ntíi nuu i é kākā'an tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kanī nima ntó kata nto iña Xuva ko.

20 Nguentúvi nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko iña é un ntí'i da neé ka nuu i kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu.

Vata tsi te ñavi'í kō ña ntákuinti'xe i san

21 Viī nto é ntio ta'an nto, tsi ntaíko ñu'u ntō Cristu.

22 Divi nto, ñadī'i, viī nto vatā ó ntáka'an xīi nto, vatā ó de nto nī Tó'o ko Jēsuu.

23 Tsi ntádē kú've ñatíi san iña ñadi'í ña, vatā ó kade kú've Cristu iña ña ntákuinti'xe i ña. Divi ña né, kanakakū ñá un ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i ña tsí uun tsi kúñū kúvi ña ni ña.

24 Vatā o ntáde ntaa ña ntákuinti'xe i é kākā'an Cristú ne, kuan koo na káda ntaa ñadi'í san un ntí'i é kākā'an xīi ña.

25 Divi nto, ñatíi ne, na kuñima ntó ñadi'í ntó vatā o kuñima Cristu ña kuñi'xe i ña. Tsí xe'é ña ntuvi iña ña doméni kuenta iña ña,

26 vata koo é nākate ña kuétsi ñá é nakutsi ntúte ña ña da kuñi'xe ña tú'un ñá.

27 Kuān o dé ña vata koo é ntáda ña ña kuenta nta'a múi ñá, é vata kaa ñadi'í, ña e dóo vá'a kaa. Dōo vá'a ntí'xe ña vata kaa uun dóo e dóo nuu a'ví san é ña tuvi mí'i ni xē'e, ña tuvi mí'i ntútsi'i, ntá tsi vá'a kue'en.

28 Du'vā ó kantio é kuñima ñatíi san ñadi'í ñá, vatā ó kakuñima ña kúñu mii ñá. Te kakuñima ñá ñadi'í ñá ne, kakuñima ña kúñu mii ñá di.

29 Xōxó ñatíi é ña ntío kue'en ña kúñu mii ñá, ntá tsi kaxé'e ña é ká'xí ne, kade ña i kuenta. Kuān ó kade Cristu ni ña ntákuinti'xe i ña di,

30 tsi ntáduku ntée ña ña. Xo'ō né, kuān o ntáduku ntée o kúñū Cristú di. Tsí dadīi tsi kúñū kúvi o ni ñá.

31 Dukuān ne, kaka'an tú'un Xuva kō tsí xtuvī mii ñatíi san uva ña ni di'í ña vata koo é kutīni'í ña ñadi'í ña. Ntuvi ñá ne, uun tsi kúñū kúvi ña, ka'an.

32 Sá'a nūu i e dóo ka'nu, é ña ini o. Ntá tsi kaka'an u sá'a vata koo é kūtuni nto nté o de Cristu ni ña ntákuinti'xe i ña.

33 Ntá tsi kuñima ntí'xe nto, é un é un nto, ñadi'í ntó vatā o ntákuñima nto kúñu mii ntō. Ñadī'í san ne, na kuiko ñu'u ña xīi ña di.

6

1 Divi nto, i'xá, kada ntaa nto e ntáka'an úva nto ni di'í nto, vatā o é ntio Xuva kō. Tsi vá'a o é kuān koo viī nto.

2 Tsi tú'ūn é kuvi ūun é kākā'an é nī'i ko é vā'a te káda ntaa o ne, kaka'an: “Kuiko ñu'u nto uva nto ni di'í ntō,

3 vata koo é kuntōo vá'a nto, vata koo e dóo kani ntuvi iña nto ñuxiví sa”, ka'an.

4 Divi ntō né, uvā, ña kú de nto é na kūdiin i'xá nto, tsí nakuē'nu vá'a nto i. Kué'e nto é ntō'o i te ña vá'a o ntáde ne, kué'e nto i itsi nté koo kuntikin Xúva kō.

5 Divi ntō, ña ntáde tsiñu ne, kada ntaa nto e ntáka'an tó'o ntō, ñá ntōo ñuxiví sa. Kuiko ñu'u nto ñá. U'vī ntó ña. Kanī nima ntó viī nto tsiñu e ntáta'xí ña vata tsi tē ntáde tsiñu nto iña Cristu.

6 Kada ntaa nto, ñá te da mii tsí da ntaíto ntáde ña nto, vata koo é ká'an ñá tsi dóo va'a nto, ntá tsi kada ntaa ntí'xe nto vatā ó de ña kade tsiñu iña Xuva ko. Kanī nima ntó viī nto vatā ó ntio Xuva ko.

7 Viī nto tsiñu nto nīi kue'én ini nto, vata tsi te iña Xuva ko ntáde tsiñu nto, ñá te da iña ña'a tsi.

8 Ini ntó tsi da xōo ka ña'a, te ña kade tsiñu ne, o tē tó'o tsiñu ne, ní'i ñá é vā'a nta'a Xuva ko kuēnta iña i é vā'a é káde ña.

9 Divi ntō di, tó'o tsiñu, kuān koo viī nto nī ña ntáde tsiñu iña nto. Ñá ku kadā xení nto ni ñá. Naka'an ntō tsí io Tó'o nto ntuvi ntó ña, ña é tuví e dukún kán né, divi ñá ne, ñá káde ña kuentá nee ñá'a ō.

Nté koo nada'an ña ntákuinti'xe i sán nima ña

10 Kaka'an u sá'a ni nto vē. Ntii na kōo nima nto ve, tsi ntáduku ntée nto Tó'o kō. Tsi dóo ió ntii ñá é ta'xi ña kō.

11 Vata tsí ó kainúu sntadún san du'nu é kuvi káa ne, kuan tsí koo nakunúu nima

nto Espiritu Xuva kō sán di, vata koo é ña kuvi vii Tó'ō e ña vá'ā san ní nima nto é ncho kani nta'ví nto.

¹² Tsi ñá te ntánaa o nī ña é iō kúñu i ni xīki i, tsi ntánaa o ni tatsin ña vá'ā e dōo ntii inī i, e ntáde kù've iña ña ntaíka mi dōo neé ñuxiví sa, ni tātstin é ña vá'a é ntaíko e dukún kán.

¹³ Dukuān ne, ki'i nto un ntíí ntíí nuu i é káta'xi Xúva kō vata koo é kuvi vii nto nada'an ntō nima ntó te xēe ntúvi é kīni kaa san. Dá iō tu've vá'a nto ne, kutu kuntōo nto.

¹⁴ Dukuān ne, diin tsi kuntōo nto é nāki'ni kutu nto í'xi nto é nuu é ntaā í vatā o dé sntadún san ni ññí í'xi ña. Vii nto é vā'a vata koo é nada'an ntō nima ntó, vata tsī ó kanada'ān sntadún san nima ña é kaitavi núu ña du'nu káa san.

¹⁵ Vata tsī ó kaxio tú've di'in nto e ntaxí'i nto ntí'xen nto ne, kuan kōo koo tú've nto é kika'an ntódo nto tú'ūn va'á san nté koo kūntōo vá'a ō.

¹⁶ Díi díi ka nuu á'vi ne, é kuintí'xe vá'a nto vata koo é nada'an ntō nima nto nuu i é kīni kaa é kanakuíta ntēe tó'ō e ña vá'ā san ntó, vata tsī ó de sntadún san dá kakāta nteé ña le'e káa san vata koo é ña dúku ña ntuvē é kai'xí san.

¹⁷ Vata tsī o kaitávi dīkí sntadún san ññí e'xín ña ne, kuan tsi koo nada'an nto dīki ntó di é kuinti'xe ntō tsi é nakākú Xuva ko ntō. Kuni'i nto káa kani iña Espiritu di, é divi tú'un Xuva kō.

¹⁸ Da neé ka é vii ntó ne, ka'an ntá'vī ntó ni Xuva kō. Kákan nto nta'a ña da neé ka nuu i é ká'an Espiritu ñā é kákan nto. Ntíto koo kuntōo nto. Ntē ña ku nátiivi iní nto. Utén utén ka'an ntó ni Xuva ko iña é un ntíí ntíí ña ntáduku ntēe ña.

¹⁹ Ka'an ntá'vī ntó kuenta iñá ko di, na ta'xi Xuva ko tū'ún nee iña é ká'án u, vata koo é ña u'ví ko é ká'án u ni ñā'a iña tú'ūn va'á san é iō xu'ú iña ña.

²⁰ Xuva ko taxnūu ña ko é kēte xaa u tú'un ñā né, dukuān é nuu kutū ú vevii. Ka'an ntá'vī ntó vata koo é ña u'ví ko nté un siin é ká'án u tú'un ña, vatā ó ntio ña é ká'án u.

I'a ntí'i tutú san

²¹ Tiquicu, ení kō e dōo ntio ko, ña e dōo xntíi kó tsiñu Xuva kō né, ntaa ña ni ntō é un ntí'i iñá ko, vata koo é kūtuni nto nté o de ú ne, nee tsíñu kade ú ve.

²² Dukuān né, kataxnūu ú ña é kī'in ña mí ntoo nto vata koo é ká'an ñá ni ntō nté o de ntí, vata koo é na kīi nima nto é vii ntó tsiñu Xuva kō.

²³ Na ta'xi Xuva ko ni I'xā ñá, Tó'o ko Jesūcristu, é kuntōo vá'a un ntíí ntíí ta'an kō, é kuñnima tá'an ña, é díi ka kuinti'xe ña.

²⁴ Na naxnuu viko Xuva ko ūn ntíí ntíí ña é ña ni xtuví mii i e ntákuinima i Tó'o ko Jesūcristu káni nima i. Kuan tsī koo é ká'án u ni ntō.

Tutu e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Filipu

Nuu kutū Pablu da táxnūu ña tutú sa'a iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Filipu

¹ Xu'u é Pablú u ni Timōteú ne, ña ntáde tsiñu iña Jesúcrístú nti. Ntuví nti táxnūu ntí tutú sa'a nta'a un ntí ntí ña'a, ña é ntúntoo nima i, tsí uun tsi ña ni Jesúcrístu vé, divi ña é ntoo ñuú Filipu, ni tó'o iña xúkun, nī ña ntáxntii ña kuínti'xe i.

² Xuva ko nī Tó'o ko Jesúcrístú ne, na nāxnuu viko ña nto. Na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto.

Kaka'an ntá'ví Pablu iña ña kuínti'xe i

³ Kanakué'e ú sintiá'ví nta'a Xuva ko kuēnta iña nto vata dá kanaka'ān kó nto,

⁴ vata dá kakā'an ntá'ví u. Dōo diní ko,

⁵ tsí nte da kuínti'xe nto un tsi da nté vevii ne, dadii tsi kade tsiñu nto nī kó kuenta iña tú'ūn va'á san iña Xuva ko.

⁶ Iní u tsi é eni ntu'u Xuva ko ūun tsiñu e dóo va'á nima ntó ne, ña xtúvī mii ña nto da nté ntūntaa nto, un tsi da nté ntūvi é kī'xi xtuku Jesucristu.

⁷ ¿Nté kui ña kuan koo kadá kuení ko iña nto? Tsi dóo ntio kó nto. Dadii tsi kanaxnuu viko Xuva ko ko ni nto, kuān té nuu kutū ú, kuān té kantada ntaa ú tú'ūn va'á san é nuu é ntaā i.

⁸ Kutuni Xúva kō tsi dóo ntio kó nto un ntí ntí ntó vatā ó ntio Jesucristu nto.

⁹ Kaka'an ntá'ví u te dā dií dií ka kuinima ntó, dā dií dií ka kutuni ntó nēe é vā'á, nēe é kīni kaa,

¹⁰ vata koo é kūtuni ntó nēe é dií ka va'á, vata koo é ña vií nto é kīni kaa, vata koo é ña tuvi kuétsi ntó dá kī'xi xtuku Jesuu.

¹¹ Dá tā'xi Jesucristu é vií ntó nuu i e dóo va'á, vata koo é na kūnuu iní ña'a Xuva kō, vata koo é na kā'an ña tsi dóo va'á ña.

Ntuvi iñá ko ne, kuenta iñá Cristu

¹² Ntio ko é kūtuni ntó, ení ko, nee iña é kūvi kó ne, dií ka vā'á o, tsí dukuān ó kae'nu tú'ūn va'á san iña Xuva ko.

¹³ Un ntí ntí sntadun, ña ntoo nú vi'i ña tsiñu i, ña nanī Cesá san, ni ūn ntí ntí ña'a, ña ntoo i'a ne, ini ña tsí nuu kutū u tsi kuínti'xe kó Cristu.

¹⁴ Ñá kaū'ví ka ení kō é kā'an ña iña Tó'o ko Jēsuú, kuān té nuu kutū u. Nté un siin ka ña káu'ví ña é kā'an ña tú'un Xuva kō.

¹⁵ Iō ñá ntáka'an ntódo ña iñá Cristu tsí ntákune'u iní ña nī ko, tsí ncho vii ña é dií ka nto'o ko. Ntá tsi iō túku ña'a ntáka'an ntódo ña iñá Cristu tsí ntio ña é kōo é vā'á nī ko.

¹⁶ Iō ñá'a ne, kuān o ntáde ña tsi dóo ntákuinima ñá ko. Ini ña tsí nuu kutū ú kuenta iña tú'un Xuva kō.

¹⁷ Iō túku ña'a ne, ntáka'an ntódo ña dadii iñá Cristu, ñá tē tsí ntio ña é vā'a, ntá tsi tē dií dií ka ta'xi ña é ntó'o ko dá nuu kutū u.

¹⁸ ¿Nté koo ve? Ña té ini. Dōo diní ko vevii, tsi téku ña'a tú'un iñá Cristú, kuān té nuu é ntaā i e ntáka'an ñá, kuān té ña te kánii nima ñá ntáka'an ña.

Ña kóo da'na é nuu diní nimá ko,

¹⁹ tsí iní u tsí koo é vā'á iñá ko, tsí kaka'an ntá'ví nto ne, Espíritū Sántū e tá'xi Jesúcrístú xntii ña ko.

²⁰ É ntio kó ne, nté uun nuu i é ña kuká'an nuú ko, ntá tsi kunuu ka'xī nimá ko vata koo é kuiko ñu'u ñá'a Cristu da ini ña tsi kuínti'xe kó ña é vī'a é ūtén, kuān te kutuví ka u ñuxiví sa ne, kuān te kuví u.

²¹ Tsi te kutuví u ñuxiví sa ne, kutuví u nī Cristú, o kuān te kuví u ne, dií dií ka vā'a koo kutuví u ni ña.

²² Te kutuví ka ú ñuxiví sa ne, iō tsiñu é vií u iña Tó'o ko. Ntá tsi ñá iní u nee iña é nākaxnúu u.

²³ Ntio kó ntuvi núu i san. Dōo ntio ko é kī'ín u kikutuví u nī Cristu, tsi dóo vā'á o.

²⁴ Ntá tsi dií ka ntio nto é kutuví ka ú ñuxiví sa kuenta iña nto.

²⁵ Dukuān é iní u tsí kutuví ka ú ni ntó vata koo é xntii ú nto, vata koo é dií ka kuínti'xe nto Xuva kō né, dōo diní kuntuo nto ni ña.

²⁶ Kidāā né, nanū'u ntó iní nto Jesucristu kuénta iñá ko, tsí nti'xi xtuku ú mí ntoo nto.

²⁷ Sá'ā e dóo ntio ko: é vií ntó vata kaa é kāka'an tú'ūn va'á iñá Cristu. Kuān te kixkóto ni'ní u nto, kuān té xoxó u, ntio kó kutuní ko tsí vata kaa uun tsi ña'a nto e ntákuinti'xe nto, vata kaa uun tsi ña'a nto ntáde tsiñu nto kuenta iña tú'ūn va'a é kuínti'xe nto.

²⁸ Ñá ku u'ví ntó nee iña e ntáde ña'a da ntáde kīni ña ni ntó. Dukuān é kūtuni ña tsí ña kuvi vií ña ni ntó, tsí nakākú Xuva ko ntó.

²⁹ Tsi kaduku ntée nto é ña te da míi tsí é kuínti'xe nto Cristu, tsí e ntó'o ntó dí kuenta iña ña.

³⁰ Tsí dadɨi ntáde ú ni nto du'xen kuēnta iñá tú'ün va'á san vatā o dé u kídaā ne, é ini nto tsí kuan tsī ó kade ú vevii.

2

Nuu kutū Pablu da táxnūu ña tutú sa'a iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuuú Filipu

¹ Tē nuu é ntaā i é naxnuu ka'nu Cristú nima ntó, tē nuu é ntaa i e dóo diní nto tsi ntákuinima ntó, tē nuu é ntaā i e ntaíka nto ni Ēspírítū Sántu, tē nuu é ntaā i e ntántunta'ví ini nto ne,

² vií nto vata koo é nākunuu dínī kue'én nimá ko. Uun tsi kadā kuení nto. Uun tsi kuínima ntó vata kaa uun tsi nima ntó, uun tsi diki nto.

³ Ná tē nee iñá vií nto iña mii nto, e dóo ka'nu ña'a ncho vií nto, ntá tsi vií nto vata kaa i'xá lu'nti, vata kaa te dií ka ka'nu ña nguú san é divi ntó.

⁴ Ná te da mii iña nto koto nto, ntá tsi iña ta'an ntó di.

⁵ Dadɨi tsi kadā kuení nto vatā o dé kuení Jesucristu.

⁶ Divi ña né, kuān té Xuva ko ñā, ntá tsi ña ni itsú'un ñā é xtuvī mii ña é ntoo dadɨi ña ni Xuva kō,

⁷ tsi xtuvī mii nti'xe ña iña ñá ne, kūvi ña ña kade tsiñu da káku ña vata kaa ña'a.

⁸ Dā kúvi ña ña'a ne, dií dií ka ntulú'nti ñā, tsí dé ntaa ña un tsi da nté xi'i ñá, kuān te ntíkā krusi kán xi'i ña.

⁹ Dukuān ne, xé'e Xuva kō e dóo ka'nu ña. Xé'e ña ña uun dīvi é dií ka ka'nu é un ntíí ntíí dīví ña'a.

¹⁰ Un ntíí ntíí ña'a, ña ntoo e dukún kān, ña ntoo ñuxiví san di, nī ña ntoo má ñu'u kān ne, dá tekū ñá dīví Jesuú ne, nākunchiti ntāa ña.

¹¹ Un ntíí ntíí ñá ka'an ña kídaā tsi Tó'o nti'xe ña Jesuú ne, ká'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō.

Ña kuínti'xe i ne, vata kaa ñu'u é kaí'xi ñuxiví san

¹² Dukuān ne, tá'ān kó e dóo kakuinimá ko, vata tsī o dé ntaa nto di'na ne, kuan tsī koo vií nto vevii. Ná te da mii tsī dá tūví u ni ntó, tsí dií dií ka dá xoxó u. Tsí da xe é nakáku nto ne, kada tsiñu nto ni Xuva kō. Kuiko ñu'u nto ñā.

¹³ Tsí Xuva ko kade tsiñu ña ni ntó ne, divi ña xntii ña ntó é vií ntó nuu i é vā'a é ntío ña.

¹⁴ Ná ku tsí'i kuétsi nto ña'a. Ná ku dutsi kuinī ntó ni tā'an nto,

¹⁵ vata koo é ña koo kuétsi ntó, vata koo é ña kadā kuení nto nuu i é kīni kaa. Vií nto vata kaa i'xá Xuva kō, i'xá e dóo va'á kue'en, mé'ñū ña'a, ñá iō kuétsi i, ña ntáde é kīni kaa. Divi ntó ne, vata ntaa ñu'u ntāa nto é ntánaxi'í nuu nto,

¹⁶ tsi ntánañē'e nto ña'a tú'ün e dóo va'a é nākáku ō. Dukuān ne, dá kī'xi xtuku Cristú ne, dóo diní ko tsí ña ká'an ña tsi é ntaā i é itúvi ú dé tsiñu ú ñuxiví sa.

¹⁷ Kuān té nakunáa ú ntuvi iñá ko kuenta iña ntó ne, te kué'é nto nima ntó nta'a Xuva kō ne, ñá tē nté kaa diní ko. Dōo diní ko dá ntoo dīni nto.

¹⁸ É ntío kó ne, dadɨi kuntōo dīni ntó nī ko.

Timoteu ni Eprafódito

¹⁹ Tē Tó'o ko Jēsuu ntío ña ne, taxnūu ú Timoteu é kī'in ña mí ntoo nto vata koo é na kūtuní ko nté o de nto. Dukuan nākunúu diní nimá ko.

²⁰ Xôxó tukú ña'a vata kaa Timoteú san e dóo kadé kuení ña te vā'á o ini nto.

²¹ Tuku ña'a ne, iña míi ña ntádē kuení ña, ñá te iña Jesucristu.

²² Ntá tsi ini nto tsi dóo va'á Timoteu. De tsiñu ña nī ko é kākā'an ntódo u tú'ün va'á san vatā ó kade tsiñu i'xá ni uva i.

²³ Ura tsí i tē kūtuní ko nté koo kuvi kó ne, taxnūu ú ña.

²⁴ Á te tā'xi Tó'o ko tē ña na'á ka dá kī'in mii ú di, kuiní ko.

²⁵ Ntá tsi nīi dukuan nataxnūu ú Eprafodito, divi ení kō é dadɨi dé tsiñu ú nī ñā, dadɨi dé u du'xen ni ñā, divi ñā é vē'xí ña kuenta iña nto é xntii ña ko.

²⁶ Un vā'a tsi kanaka'an ña ntó, un ntíí ntíí nto. Dōó kadé kuení ña tsi téku nto tsí etsin ña.

²⁷ Ētsin nti'xe ña kídaā. Dókō sá ni xī'i ña. Ntá tsi ntúntā'ví ini Xuva ko ñā. Ntuntā'ví ini Xuva kō kó di, tsí dií dií ka kúnta'xa iní ko tē dí ni xī'i ña.

²⁸ Dōo diní ko é taxnūu ú ña ve, vata koo é nakunúu diní nima ntó tē ini xtuku nto ña. Ná kutsu'ün ká u xoo ñá'a xntii ña ntó.

²⁹ Dodínī nto kí'i nto ña vata kaa doméni e tá'xi Xuva kō. Kuiko ñu'u nto ñā'a, ña vata ntāa ña sā'a.

³⁰ Dókō sá ni xī'i ña dá kade tsiñu ña iñá Cristu. Ná ni dē kuení ña te kuví ñá da xntíi ñá kó kuenta iña nto.

3

Nee é dií ka nuu á'vi

1 Ení ko, kũntoo dínĩ ntó ni Xuva kō. Nã kakudu'xēn kó te dóo ki'in itō ka'án u ni nto sã'a, tsí kantio é kã'án u ni ntō.

2 Kuenta tsí vii nto ña kini ntáa, ña vata ntáa tĩnã diin, ña é ntaé'nte kúñũ é Ìxi i vata koo é nãkákũ ña.

3 Tsí xo'ō ne, i'xá Xuva nti'xe ko kúvi ō, tsi ntánuu iní ko Xuva ko kanĩ nima ko. Dōo diní nuu nima ko kuenta iña Jesúcristu. Tsí ña kúvi nakákũ mii ō kúñũ kō.

4 Tē dí kuví vii o nakákũ mii ō kúñũ kō ne, xu'u é díi díi ka kuví vii u.

5 Tsí dā kuví una ntúvĩ da kákũ u ne, ē'nté ña kúñũ é Ìxi ko vatã ó de ña Israee. Tatá ko ne, ña Israee. Uvã kó ne, i'xá Benjamiin. Da mii kuē'en tsí ña hebreu u. Ntikĩn u lei vatã o ntákã'an ñã fariseu.

6 Nã tē nté kaa ncho ka'ní u ña kuĩnti'xe i Cristu kidaã. Un vá'a tsi dé ntaa ú lei san di.

7 Ntá tsi nee iña é Ìnuu á'vi iñã ko kidaã ne, ña nuu á'vi ka iñã ko, tsi é nĩ'í ko Cristu.

8 Nã tē nee ka iña mií ko é nuu á'vi i, kuĩní ko, tsí díi díi ka nuu á'vi é Ìni u Jesucristu, dívĩ Tó'ō ko. Kuenta iña ñã nakuíta ú un ntĩ ntĩ iñã ko. Vata kaa ñé'ē kaa, kuĩní ko. Nã kãde ká u kuenta, tsi é nĩ'í ko Cristu.

9 É kũdadĩ ú nĩ Cristu, ntá tsi ñã te da xe é kãde ntaa ú lei san, tsí da xe é kãkuĩnti'xe kó Xuva kō né, dukuã é nĩ'í ko é vã'á nta'a ña.

10 Dōo ntio kó kiní vã'á u Cristu, é kũtuní ko nté kaa ntii iní ña é kũvi ntoto xtuku ña. Ntio ko é ntō'ō kó vatã o ntó'ō ña, kuã te na kuví u vatã o xi'i ñã,

11 vata koo é, te kũvi ne, ntoto xtuku ú di te ntóto ña xi'í san.

Vii ō vata koo é xēe o mí'ĩ e ntée na'a i

12 Vata ntũntaa va'á u; vata vii u é vã'a. Da ve un sĩin kade u é vã'a. Ntá tsi ki'ĩn ka ú un tsi da nte koo é kũvi vii u é vã'a é ntio Jesucristu.

13 Ení ko, vata nĩ'í ko é kãka'án u. Ntá tsi uun tsi nuu i é kãde u: ñã kadē kuení ka ko nee é xtúvĩ u atá ko. Kaxio ntii u vata koo é nĩ'í ko é tũví nuú ko.

14 Un tsi da nte koo é nĩ'í ko doméni e tá'xi Xuva kō, ña tuví e dukún kãn, tsi kũdadĩ ú ni Jesucristu.

15 Kuan koo kadã kuení ko, ũn ntĩ ntĩ o é ntũntaa o. Te tukũ ó ntádē kuení nto ne, ta'xi Xuva kō é kũtuni nto.

16 Ntá tsi na kãda ntaa o é Ìni o.

17 Ení ko, ntada náa nto vatã ó kade u. Koto nto xoo ñã'a é kade ña vatã ó de u.

18 Tsi dōo iō ñã'a e ntáde ña vata kaa tē ña ntio kue'en ña Cristu é xi'i ña ntiká krusi

kan kuenta iña ko. Ki'in ito kuã ó kaka'án u ni ntō ne, kaeku ú dá kãka'án u ni ntō.

19 Kũnaã ña te kuví ña. Dívĩ nima é ñã vá'a kúvi xuva ñã. Nã ntákuka'an nuu ña da ntáde ña é kĩni kaa. Da mii tsí e ntádē kuení ña iña é iō ñuxiví san.

20 Ntá tsi xo'ō ne, e dúkũn kãn ñuú kō. I'a tsi ntantétu ō tsi nté ikan vē'xí uun ña'a, ña é nakákũ ko, dívĩ ñã é nani ña Jesucristú, dívĩ Xuva kō.

21 Tē naĩnu ña ne, nakuido ña kúñũ kō é kĩni kaa sãn ne, dá nadãma ña vata tsi kaa kúñũ mii ñã, tsi dōo iō ntii ña é kũvi vii ña é un ntĩ'ĩ.

4

Kũntoo dínĩ ntó nĩ Tó'ō kō

1 Dukuã né, ení ko e dōo kakuĩnimá ko, e dōo ncho kiní u nto, dívĩ ntō e dōo diní ko, dívĩ ntō e kúvi nto doméni é nĩ'í ko, ñã ku tee dã'na nto é kuĩnti'xe nto Xuva kō.

2 Kaikãn u Evodia ni Síntique é vii ñã da xe'e na ntũvã'a ña ni tã'an ña. Nã nãã ka ña, tsí uun tsi kadã kuení ña iña Xuva ko.

3 Dívĩ ntō dí, é dãdĩ dé tsiñũ ú ni ntō ne, vii nto da xe'e, xntii nto ntuvi ñã dí'í san. Dadĩ tsi dé tsiñũ ú ni ña kuēnta iña tú'ũn va'á san, ni Clémenté di, ni ũn ntĩ ntĩ ña dé tsiñũ nĩ kó, ña é uve na'a dívĩ í mí'ĩ xntée na'a Xúva ko dívĩ un ntĩ ntĩ ña'a, ña kuĩnti'xe i.

4 Nĩ kuē'en tsí ntuvi kũntoo dínĩ nto, tsí uun tsi Xuva kō. Kaka'an xtúku ú ni ntō tsí kũntōo dínĩ nto.

5 Vii nto vata koo é na kũtuni ñã'ã tsí iō nima va'á nto. Dókō sa naĩnú Tó'ō kō.

6 Nã tē nee iñã kutsu'un ntō. Kãkan nto nta'a Xuva ko da nee ka é kãtaan núu nto. Ka'an ntã'vĩ ntō ne, nakué'e nto ña sintiã'vi di.

7 Dukuãn ne, tá'xi Xuva kō é kũntoo vá'a nto. Ntē ñã ini ō é kuã nte vá'a koo kũntoo ō, tsí mii tsi Xuva kō é kũvi vii ña ta'xi ña é kũntoo vá'a nima ntó ne, ña kúvĩ é ntē dúkuan kadã kuení nto, tsí e ntúdadĩ nto ni Jesucristu.

Kadã kuení nto nee iña é vã'a

8 Ení ko, sã'a kadã kuení nto ve: nee iña é nuu é ntaã í, nee iña é kúvi kuiko ñu'u ō, nee iña é vã'á, nee iña é ña tuví é kĩni kaa, nee iñã é kuĩnima ko, nee iña é kãka'an ñã'a e dōo va'á, da nee ka é iō e dōo va'a. Da nee ka é kũvi ka'an o tsi dōo va'á ne, dívĩ kadã kuení nto.

9 É un ntĩ'ĩ é nakuã'a ú nto, é kãka'án u é vii nto, é tēkú nto é kãka'án u, é Ìni nto é

dé u ne, kuān koo vií nto. Kidáā né, Xuva ko kūnuu mé'ñu ña nto. Dìvi ña tā'xi ña é kũntoo vá'a ō.

Dómēni é xe'é ña ñuú Filipu iñá Pablu

¹⁰ Dōo diní ko tsí tá'xi Xuva kō é naka'an xtūku nto kó yevii. Nā kakā'án u é kunáa iní ntó ko, ntá tsi ña ni ní'i nto nté koo xntii ntō ko.

¹¹ Nā te kātsi'i kuétsi ú te io é kātaan nuú ko. É kūtú've ko é kutūvi dīnī u da nēé ka é ió iñá ko.

¹² Iní u nté koo kutūví u dá ña tuvi nee iña é ió iñá ko. Iní u nté koo kutūví u dá io iñá ko. É kūtú've kó é kutūvi dīnī u da mí'i ká tuví u, nté koo kutūví u da dōo io é kā'xí u, nté koo kutūví u dá kakākin ko, nté koo kutūví u da dōo io iñá ko, nté koo kutūví u dá ña tuvi nee iña é ió iñá ko.

¹³ É kūvi vií u é un ntí'í, tsí Cristu kaxntíi ñā ko.

¹⁴ Ntá tsi ntadiá'vi ntō, tsi dōo vá'ā o dé nto e xntíi ntō ko dá kantō'o ko.

¹⁵ Dìvi ntō ña ñuú Filipú ne, ini nto tsi dá kakā'an ntódo di'na u tú'ūn va'á san, da ntáka ú ñuú Macedoniá ne, ña túvi tūku xúkūn mí'i xntii ñā kó vata ō xntíi ntō ko.

¹⁶ Kuān te dá itúvi ú ñuú Tesalonicá ne, ñā te ūun ito tsi táxnūu nto é ntio ko.

¹⁷ Nā te kantukū ú domēni, ntá tsi dōo diní ko tsí kutuni Xúva kō tsí kade nto e dōo va'a.

¹⁸ É io ntí'í é kántio kó ve ne, katantée. Nā tē neé ka kataan núu kó, tsi e kixni'i Eprafōdito domēni e táxnūu nto iñá ko. Dómēni san ne, vata kaa kútū e dōo vá'a ñē'e iña Xuva kó ne, dōo diní ña é kuān o dé nto nī ko.

¹⁹ Xuva kō ne, ta'xi ña é un ntí'í é ntátaan núu nto, tsi dōo io iña ña e dukún kán. Tsi é un ntí'í ió iña Jesúcristu.

²⁰ Nanu'ū ó ini ko Xuva ko ntii dañu ntūvi, tsí ña e dōo va'á ña. Kuan tsi koo na kōo.

Tū'un e ntí'í tutú san

²¹ Ká'an ntō ntiusi ní un ntí'í ña'a, ña e ntúntoo nima i é ntoo ña nī Cristu. Ení nto, ña ntoo i'a ne, taxnūu ñā ntiusi ntó di.

²² Un ntí'í ña'a, ña ntoo i'a, ña ntáduku ntée Xuva kō né, taxnūu ñā ntiusi nto. Díi díi ka kaka'an ñā ntoo nú vi'i ña tsiñu i, ñā nanī Cesa.

²³ Na nāxnuu viko Tó'o ko Jesúcristu ntó, un ntí'í ntí'í nto. Kuan tsí koo é kā'án u ni ntō.

Tutu e taxnūu San Pablu iña ñá ñuú Colosa

Taxnūu Pablu tutú iña ñá ntoo ñuú Colosa

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru iña Jesúcristú u, tsí kuan o ntío Xuva kō. Ntuví nti ení ko Timoteú ne,

² taxnūu ntí tutú sá'á iña ña ntákuinti'xe i Xuva ko nī Cristu, ñá ntoo ñuú Colosa. Na naxnuu yiko Xuva ko ntō. Na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto.

Kaka'an ntâ'ví Pablu iña ña ntákuinti'xe i san

³ Utén uten da ntáka'an ntâ'ví nti ne, ntánakué'e ntí sintiá'vi kuenta iña nto nta'a Xuva ko, Uvā Tó'o ko Jesúcristu.

⁴ Tēkú nti tsi dóo ntákuinti'xe nto Jesucristu, tsi dóo ntákuinima nto un ntí ntí ña'a, ña ntáduku ntée Xuva kō.

⁵ Ini nto tsi ntántétu nto é nī'i nto é ñū'u vá'a iña nto e dukún kán. É kūtuni nto iña i sá'a da téku nto tú'ún va'á san, tú'ún é nuu é ntaā i nté koo nakáku o.

⁶ Tū'ún san e téku nto ne, ñá te da dī ña'a ntákuinti'xe ña da mí'i ká ñuxiví san, vatā o dé nto da téku nto tú'ún e dóo kakuinima Xúva ko kō né, kūtuni nto tsí ñuú tū'un é nuu é ntaā i.

⁷ Sá'á é kūtú've nto dá ká'an Éprafa, ña e dóo ntio ko, ña e dé tsiñu ni'i nti. Ini nto tsí ña kaxtuví mii ña é nakuá'a ña nto iña Cristu.

⁸ Ñuú ña é kantaa ña nī nti tsi dóo ntákuinima ntó ta'an nto vata o tá'xi Espiritū san é vī o.

⁹ Dukuān ne, váta tee dá'na nti e ntáka'an ntâ'ví nti kuenta iña nto nte ntúvi da téku nti. Ntaikán nti te ta'xi Xuva kō é kūtuni nto nee iña e ntío ña é vī ntó, te tā'xi ña é kūtú've vá'a nto iña ña.

¹⁰ Ntaikán nti te vī ntó vatā o kantio é vī ña ntákuinti'xe i Tó'o kō sán, te ütén uten vī nto vatā o ntio ña. Kidāā ne, kadiá'vi nuu i é vā'a e ntáde nto ne, dií dií ka vá'a kiní nto Xuva kō.

¹¹ E dóo ió Xuva kō é vī ña é un nti'í né, na natsu'un ká'xi ña nima ntó vata koo é na kūtíi nto é un nti'í ne, ña natívi iní nto.

¹² E dóo ka'nu kuini ntó ne, nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō, tsí ntavá'a ña kō vata koo é kúvi ni'í ko iña ña e dukún kán dadíi ni un ntí ntí ña ntáduku ntée ña.

¹³ Tsi é nakáku Xuva ko kō dá ika o mí'i dóo neé ne, ta'xí ña é kuntoo dadíi o ni I'xā ña, ña e dóo ntio ña.

¹⁴ Tsi nakáku ña kō dá xi'i ña kuenta iña kó ne, dē ka'nu iní ña ni kō kuetsí kō.

Kuntōo vá'a o ni Xuva kō, tsí xi'í Cristu kuénta iña ko

¹⁵ Ña kúvi kīnī o Xuva kō. Dukuān né, taxnūu ña I'xá ña vata koo é kīnī o nté kaa ña. Dí'na ña tuví ña e é un nti'í é ió.

¹⁶ Kuenta iña Cristú ne, dē kú've Xuva kō é un nti'í, da neé ka é ió e dukún kán, da neé ka é ió ñuxiví sa, é un nti'í é kúvi kiní o nī é un nti'í é ña kúvi kiní o. Dē kú've ña un ntí ntí espíritū e ntáde kú've. É un nti'í de kú've ña kuenta iña Cristú ne, ni iña ña dí.

¹⁷ Nté dí'na tuví Cristu é un nti'í né, ñuú ña kade ña kuenta é un nti'í.

¹⁸ Ña ntákuinti'xe i sán ne, vata kaa kúñu ña ntáa ña. Dívi ña ne, vata kaa díki í iña kúñu ña san kaa ña. Tsí dukuān tuví ña dá iñi ntu'ū ne, dí'na ña ntóto ña dá xi'í ña, vata koo é dívi ña kodo nuū ña é un nti'í.

¹⁹ Ntio Xuva kō é koo dadíi iña ña ni I'xā ña.

²⁰ Ntio Xuva kō é kuntoo vá'a é un nti'í é de kú've ña kuenta iña Cristu é xi'í ña ntiká krusi kan, é un nti'í, kuān té ñuxiví sa tuví, kuān té e dukún kan tūvi.

²¹ Dí'na ne, ña ni iní ntó Xuva kō. Ña ni ntío kué'en ntó ña, tsí da mií e dóo inchú'vi nto ña, tsi dóo kiní o dé nto. Ntá tsi e náki'i Xuva ko nto

²² kuénta iña Cristu dá xe'é ña kúñu ña é kúvi ña ntiká krusi kan. Kuan o dé ña vata koo é kúvi nto iña mii ña, xoo é ña tuví ka kuétsi í, xoo é ña dentú ka nima i.

²³ Kantio é kúntikín va'á nto e ntákuinti'xe nto. Ñá ku natívi iní nto. Ñá ku xtuví mii nto e ntákuinti'xe nto tú'ún va'á san e téku nto. Tú'ún sa'á ne, ntáka'an ntódo ña'a dá kaníi ñuxiví san. Xu'u é Pablú u ne, dívi tsiñu kade ú dí.

Ntáde tsiñu Pablu ni ña ntákuinti'xe i

²⁴ Dōo diní ko tsí kanto'o kó kuenta iña nto, tsí du'vā o kanto'o kó vatā o ntó'o Cristu kuénta iña ña ntákuinti'xe i.

²⁵ E tá'xi Xuva kō é káka'an ntódo u, é ká'án u ni nto ūn ntí ntí tú'ún iña ña.

²⁶ Tá'xi ña é ká'án u ni ntó tú'ún ña é tuví xu'u nte éma tsi, é ña ni tēkú ñata kō. Ntá tsi e tá'xi Xuva ko vé é kūtuni ña ntákuinti'xe i ña.

²⁷ Ntio Xuva kō é kūtuni ña'a, ña é ña te ña Israee, tsí ña te nté kaa va'á nuu i sá'a é tuví xu'u. Sá'á é tuví xu'ú ne, kani tú'un tsí nuu

Cristu nima nto. Dukuān ne, ntantétu nto nēe e dóo va'á iña nto nta'a Xuva kō.

²⁸ Ntáka'an ntódo ntí iñá Cristu. Ntaxé'e ntí itsi, ntánakuā'a ntí un ntí ntí ña'a vata koo é kūtú've vá'a ña'a san iñá Cristu.

²⁹ Dukuān ne, kade tsiñu ú, kaxió ntii ú vatā ó kata'xi Cristu é kūvi vii u.

2

¹ Ntio ko é kūtuni nto tsi dóo kaxio ntii ú kuenta iña nto, kuenta iña ña ntántoo ñuú Ladicea, kuénta iña ña'a, ña é vata kiní nuú ko di.

² Ntio kó te kīi nima ñá, te kudadii ña ni tā'an ña tsi ntákuinima ñá ña. Tsi ni'i ña é vā'a kídaa tē kutú've vá'a ña, te kīni vá'a ña nuu i é tuvi xu'u iña Xuva ko, iñá Cristu.

³ Tsi nta'a ña vé'xi é un ntí'i nuu i é kutú've kō, é un ntí'i nuu i é kūtuni ko.

⁴ Kaka'an u sá'a ni ntō vata koo é ña kuvi kaní ntā'ví ña'a san nto da dóo vá'ā ó kaka'an ñá, kuini nto.

⁵ Kuān té xoxó ntí'xe u, ntá tsi ikān tuvi nimá ko ni ntō né, dóo diní ko da kūtuní ko tsi dóo vá'ā ó de nto, tsi ntákuinti'xe ntí'xe nto Cristu.

⁶ Dukuān né, vata ó kuínti'xe nto Tó'o ko Jesūcristú ne, kuan tsi koo kuntikín ka ntó ña.

⁷ Kuinti'xe kue'en ntó ña, kutú've vá'a nto nté kui kakuinti'xe nto ña, vata tsí o nakuá'a ú nto ne, nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko útén uten.

Ntuvi xee é nī'i ko nta'a Cristu

⁸ Koto nto tē ña ku ntíkin nto ña ntaéni nta'ví nto da ntáka'an ña nté ó ntádē kuení ña, da ntáka'an ñá dovéte. Tsi ña te ntántikin ñá Cristu, tsí da ntántikin ñá vata xkoó ini ñá'a. Ntántikin ña tú'un ña ñuxiví sa.

⁹ Tsi vata tsi kaa mii Xuva kō né, kuan tsí kaa Cristú di.

¹⁰ Dīvi ntō ne, ñá tē nté kaa nuu mé'ñu Xuva ko ntō tsi ntáduku ntée nto Cristu. Tsi dīvi ña kadē kú've ñá iña un ntí ntí ña'a, ña ntádē kú've.

¹¹ Vata tē te'nte kúñu ntō, ntá tsi ña te ña'a ni e'nté ña nto. Vata tē nima nto é tē'nte da nakuíta nto kuétsi ntō da nakáku Cristu nto.

¹² Dā itsi ntute nto ne, vata tē intú'xi dadíi nto nī Cristú ne, ntoto xtuku nto ni ña di, tsi kuínti'xe nto tsí kuvi vii Xuva ko nantōto ña ña rkontuvi dá xi'i ña.

¹³ Dī'na ne, vata tē xi'i ntó kuenta iña kuétsi ntō, kuenta iña i é ña ni e'nté nto kúñu ntō. Ntá tsi tá'xi Xuva ko ntūvi iña nto

dadíi ni Cristu vé ne, dē ka'nu iní ña ni ntō kuetsí nto.

¹⁴ Nakādí Xuva ko kuenta ko mí ūve na'a tsí ña ni de ntáa ó leí san. Xntē ñá kuentá san ntiká krusi kan.

¹⁵ Dā xi'i Cristu ntiká krusí san ne, kūvi dé ña ni ūn ntí ntí ña'a, ña é ña vá'a o ntádē kú've. Nánē'e Xúva ko kō tsí ña vá'a ña tsikan da kúvi dé ña ni ña ntiká krusi kan.

Nantuku nto nūu i iña Xuva ko

¹⁶ Dukuān ne, ñá ku dá vá'a nto é kā'an ntée ña'a san nto tē neé ntaé'xi nto, o tē nee ntáxi'i nto, o tē nee ntáde nto, o tē ña ntáde nto viko san dá kanakuntéku xoó san ne, ó dá ntuvi é iō dá'na.

¹⁷ É un ntí'i nūu i sá'a ne, vata kaa kudii ntati nuu i é kī'xi rkontuvi. Ntá tsi nuu i é nuu é ntāa ntí'xe i ne, Cristu.

¹⁸ Ñá ku dá vá'a nto é nākunaa ña kīni ntáa san nto, ña e dóo koñu'u kuini i, ña e ntaínuu ini i ánjē san, ña e dóo ntántaa nuu i e kēni ña, ña ntáde na'nu kuenta iña i e ntádē kuení mii ñá.

¹⁹ Ñá tē ntántikin ntí'xe ña Cristu, ña é odo nūu iña ña ntákuinti'xe i san. Tsi Cristú ne, kata'xi ña é un ntí'i é kantio ko, xo'ō é kuvi ó kúñu ña ne, kade ña é koo dadíi ó vata koo é kue'nu o vatā ó ntio Xuva kō.

²⁰ Ntō'ó ne, e xí'i nto nī Cristu kuénta iña i é iō ñuxiví sa. ¿Nté kuí ntákin nūu xtuku ntu nto nuu i tsikan? ¿Nté kuí ntáde ntu nto vatā ó ntáka'an ñá'a ñuxiví sa? Tsi ntáka'an ña:

²¹ “Ñá ku tīin nta'a sá'a tīin nta'a tsikān nto, ñá ku e'xíi nto, tsi dóo xií kaa té kuān koo vii o”. Kuan ó ntáka'an ña.

²² Un ntí ntí nuu i sá'a ne, kantí'i da ntáde tsiñu ni'i ó. Sá'a né, kūdii dá mii tú'un ña'a san.

²³ Nuú é ntaā i tsi dóo va'á, kuini ko, tsí vata tē ntántikin ña nchu'un va'á, vata tē dóo ntaíko ñu'u ñá, vata te ña ntáde kuení ña kuenta iña mii ña. Ntá tsi ña kaidiá'vi kue'en tsi sá'a e ntuvá'a nima kīni ntáa kō.

3

¹ Tsi nto'o é ntoto dadíi nto nī Cristú ne, nantuku nto nēe nuu i é kāduku ntée e dukún kán mí tuví Cristu díñi kua'a Xuva kō.

² Kadā kuení nto iña i é tuví e dukún kán; ñá ku dē kuení nto iña i é iō ñuxiví sa.

³ Tsi é xi'i ntó nī Cristú ne, é iō va'á ntuvi iña nto nta'a Xúva kō.

⁴ Tsí miī Cristu san kúvi ña ntūvi iña ko. Tē ntii díto ñá ne, dadꞑ tsi ntii díto ntó ni ñá é káxi'í nuu ka'nu ña.

Ntūvi ata iña kó ni ntūvi xéé iña ko

⁵ Nakuítá kue'en nto da nēé ka e ñu'u dukuān nima nto é káduku ntée ñuxiví sa. Ná ku kīdi ni'i nto ñádꞑ'í tē ñá tē ñádꞑ'í míi nto. Ná vii nto é kīni kaa. Ná vii ntó nuu i é ña vá'a, nté nuu i é kadā kuení miī ntó é kaikan nima kīni kaa nto. Ná ku kūne'u iní nto ni tā'an nto, tsí vata te kanuu iní nto tuku xuva nto te kuān koo vii nto.

⁶ Ña é kuān ó ntáde sán ne, ní'i kuē'en ña é nto'o ña nta'a Xuva kō, tsí ña te ntákuinti'xe ña ña.

⁷ Kuān o dé nto ntūvi di'na di.

⁸ Ntá tsi vevii ne, nté uun ito nté uun ntūvi ká ña kú de nto nuu i sá'a: é kūdiin nto, é ña ntio kuē'en ntó ta'an nto, é vii nto é kīni kaa, é ká'an kīni nto iña ta'an nto, é ká'an nto nuu i é ña vá'a.

⁹ Ná ka'an ntó dovete ni tā'an nto, tsi é nakuíta nto nima kīni kaa nto ni un ntí'i nūu i é edé nto kídaā ne,

¹⁰ e ní'i nto nīma xéé nto ve. Xuva kō ne, utén uten kantavá'a ña nima ko da nté ntuvá'a vata kaa miī ñá, da nté kuíni va'a kō ña.

¹¹ Ñá té iní tē ña Israeé o, o te tuku ña'a o. Ñá té iní te tē'nte kúñu ko, o tē ña'a. Ñá té iní tē ña tuku ñuú o, kuān té ña tú've ko, kuān te ntaíka o má tsiñu ne, kuān te ntaíka xaa o, tsí Cristu é kañuu á'vi ña iña ko un ntí'í ntí'í o ne, nuu mé'ñu ña ko ũn ntí'í ntí'í o.

¹² Dóo ntio Xuva ko ntó né, nākaxnúu ña nto vata koo é ntūvi nto iña ña. Dukuān ne, vii nto vatá ó ntio ña: ntuntá'ví iní nto ta'an nto; vii nto é vā'a ni ñá; ñá vii ka'nu nto; na kūtíi nima ntó ni ñá'a san; na kūtíi nto kuntétu nto nee é ntio nto.

¹³ Na kūtíi nto ni tā'an nto ne, kada ka'nu iní nto ni ña te ió nuu i. Vata o dé ka'nu iní Cristu ni ntó ne, kuan kōo kada ka'nu iní nto ni tā'an nto.

¹⁴ Díi ka vá'a ó ne, kuinima ntó ta'an nto, tsí da ntákuinima kó ta'an ko ne, uun tsi ntūvi o ni ñá.

¹⁵ Xuva ko na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto ne, nañē'e ñá nto nté koo vii nto, tsí divi tsiñu e kána ña nto é uun tsi ña'a kúvi nto. Nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō.

¹⁶ Nguentúvi tsi na kunūu tú'un Cristu san nima nto. Nakuá'a nto ta'an nto ne, kué'e nto ña itsi. Kata nto iña Xuva ko. Kata nto tsi dóo ka'nu ña. Kata nto nté o dé ña ni ntó.

¹⁷ Da nēé ka é vii ntó, é ká'an ntó ne, kuān koo vii nto kuenta iña Cristu ne, nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña Tó'o kō.

Nté koo vii ña ntákuinti'xe i san

¹⁸ Ntō'ó ne, ñadꞑ'í, kuinti'xe nto xii nto, tsí kuān ó ntio Tó'o kō é vii ña ntákuinti'xe i san.

¹⁹ Ntō'ó ne, ñatíi, kuinima ntó ñadꞑ'í nto. Ná ku kudīin ntó ni ñá.

²⁰ I'xá, na kuinti'xe nto é un ntí'í e ntáka'an úva nto ni dí'í ntó. Sá'a é ntio Xuva kō é vii o.

²¹ Ntō'ó ne, uva i'xá, ña kú de nto é na kūdiin i'xá nto vata koo é na kí'xi iní i é vii i é ntio nto.

²² Ntō'ó, ña ntáde tsiñu, kada ntaa nto é un ntí'í e ntáka'an tó'o ntó, ña ntio ñuxiví sa, ñá te da miī tsí dá kaito ñá, tsí kaníi nima ntó, tsi ntákuinti'xe nto Xuva kō.

²³ Da nēé ka nee é vii ntó ne, kaníi nima ntó vii nto, vata te iña Tó'o ko káde nto, ñá te iña ña'a.

²⁴ Iní ntó tsi tá'xi Xuva ko nto iña ñá doméni, tsí kade tsiñu nto iña Cristu, divi ña e Tó'o ntí'xe ko ñá.

²⁵ Xoó ña'a é káde ña é kīni kaa ne, ní'i ñá é kīni kaa, tsí ña káde Xuva ko kuēnta te ka'nu ñá'a ña, o tē ña ka'nu ñá'a ña.

4

¹ Ntō'o e tó'o tsiñu kúvi nto ne, vii nto é vā'a ni ña ntáde tsiñu iña nto. Naka'an ntó tsí ió Tó'o ntó, ña é kadé kú've iña nto e dukún kán.

² Ná tee dā'na nto é ká'an ntá'ví nto. Ná kū xkukídi naá nto, ntá tsi nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō.

³ Ka'an ntá'ví ntó iña ntí dí te ta'xi Xuva ko te kúvi ka'an ntódo ntí tú'ün va'á san iña ñá, te kúvi ka'an ntí nuu i é tuvi xu'u iña Cristu, tsí kuenta iña tú'ün san é nuu kutū u.

⁴ Ka'an ntá'ví ntó te kúvi ka'an va'á u vata koo é tēku va'á ña'a san.

⁵ Koto nto é vii nto é vā'a ni ñá'a, ña ntákuinti'xe i san. Koo ntii nto kada tsiñu nto vevii é ió ka ntūvi.

⁶ Ka'an vá'a nto ni ñá'a san vata koo é nā xkúntee iní ña é kīni ña. Kutú've nto nté koo nantiko koó ntó ni ñá'a nēé é ntio ña kutuni ña.

I'a ntí'í tutú san

⁷ Ení ko Tīquicu, ña e dóo ntio kó ne, un vá'a tsi xntíi ñá ko. Dadꞑ tsi ntáde tsiñu ntí ni ña iña Tó'o kō. Kuni'i ña tú'un iña ko ve.

⁸ Tsi táxnūu ú ña vata koo é kā'an ñá ni ntō nté o de nti, vata koo é na nāku'ún ka'nu nima nto.

⁹ Ntini'i ña Onésimu, ña e dóo ntio ko, ña e dóo ini dé ntaa, ña é kāduku ntée ña nto. Ntaa ña ni ntō é un ntí'í é kākuvi i'a.

¹⁰ Aristarcu, ña é ñu'u kutū ntí ni í né, taxnūu ña ntiusi nto. Marcú ña, ení Bernabee. É kāka'án u ni nto kuēnta iña ña. Te kī'in ña kikoto ní'ni ña ntō ne, vá'a kōo vií nto ni ña.

¹¹ Jesuú, ña é naní Justó ña ne, taxnūu ña ntiusi ntó ña. Da mii ña sá'a é un ntí'í ntí'í ña Israee, ña ntákuinti'xe i san, dé tsiñu ntí ni ña iña Xuva ko. Dōo náxnūu ka'nu ña nimá ko.

¹² Eprafa, ña ñuú nto, ña é kade tsiñu iña Cristú ne, taxnūu ña ntiusi ntó ña. Utén utén kaka'an ntá'ví ña iña nto é kuntikin xntó Xuva kō, é kaní nima ntó vií nto é ntio Xuva kō.

¹³ Xu'ú ka'an ntaa ú tsi dóo kadē kuení Eprafá san kuenta iña nto, ña ntoo ñuú Ladicea ni ña ntoo ñuú Hierapolí ña.

¹⁴ Luca, ña medíkū e dóo ntio kó ne, taxnūu ña ntiusi nto, ní Demá ña.

¹⁵ Ká'an ntō ntiusi ní ña ntákuinti'xe i, ña ntoo ñuú Ladicea. Ká'an ntō ntiusi ní Nifá, ní ña ntákuinti'xe i sán ña, ña ntánataká nuu nú vi'i ña kán.

¹⁶ Tē kúvi nakuā'a nto tutú sa'á ne, taxnūu nto ñuú Ladicea, na nakuā'a ña ntákuinti'xe i, ña ntoo ikán, ña. Nakuā'a nto tutu e táxnūu ú iña ña ña.

¹⁷ Ká'an ntō ni Arquipú te na kōto ña te káda ntaa ña tsiñu é tēé tsiñu Xuva ko ña.

¹⁸ Xu'u é Pablú u ne, nta'a mii kó kaka'u u é taxnūu ú ntiusi ntó ña. Naka'án ká nto tsi nuu kutū u. Kūnuu mé'ñu kunuu dava Xuva ko ntō. Kuan tsí koo é kā'án u ni ntō.

2

Tutu é kuvi ūun e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Tesalonica

*Taxnūu Pablu tūtú iña ña kuínti'xe i Xuva
kō, ña ntoo ñuú Tesalonica*

¹ Xu'u é Pablú u, ni Silvanu, ni Timóteú ne, taxnūu ntí tutú sa'a iña ña kuínti'xe i Xuva ko ni I'xā ñá Jesucristu, ñá ntoo ñuú Tesalonica. Xuva ko na nāxnūu viko ña nto. Na tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto.

Nté ō ntákuinti'xe ña ñuú Tesalonica

² Nñi kué'en tsí ntuvi ntánakue'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña ntó ne, ntáka'an ntí ni Xuva ko kuēnta iña nto vata da ntáka'an ntá'vi ntí.

³ Dā ntáka'an ntí ni Xuva kō ne, ntánaka'an ntí nté ō ntáde tsiñu nto tsí ntákuinti'xe nto. Ntánaka'an ntí tsi dóo ntíi ntáde tsiñu nto tsí ntákuinima ntó Tó'o ko Jesucristu. Kanñi nima ntó ntantétu nto ña, tsí ini nto tsí nainu xtúku ña.

⁴ Iní ntí tsi nakaxnúu Xuva ko ntó tsi dóo ntio ña nto.

⁵ Nā te da mii é kā'an ntí tú'un va'á san ni ntó, ntá tsi é dé tsiñu ni'í Espiritū Santu tú'un san é vii ñá uun nuu i é kā'nu nima ntó vata koo é kūtuni ntaá nto é nuu é ntaā i. Ini ntó nte o dé ntí kuenta iña nto da intóo ntí ni ntó.

⁶ Édé nto vatā o dé ntí, vatā o dé Xuva kō. Tā'xi Espiritū Santū dodíni iña nto é kīni nto tú'un sa'á, kuān te dóo ntó'o nto kuenta iña i.

⁷ Un ntíi ntíi ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Macedonia ni ñuú Acayá ne, ini ña nté koo vii ña da ntaíni ña nté o de nto.

⁸ Un ntíi ntíi ña ñuú i sán ne, ini ña tsi dóo ntákuinti'xe nto Xuva kō, tsí ña te da mii ñuú Macedonia ni ñuú Acaya ntáka'an ntódo nto tú'un Xuva kō. Nā kantio é kā'an ka ntí nuu i sá'á,

⁹ tsi ntáka'an mii ñā'a san e dóo vá'ā o dé nto nī ntí dá xeé ntí mí ntoo nto. Ntáka'an ña nté o tsóo mii nto santu e ntúvá'a nāa iña nto vata koo é kuntikín ntó Xuva kō né, eni ntu'u nto ntáde tsiñu nto iña Xuva ntí'xe kō, ña kantíto.

¹⁰ Iní ñá tsi ntantétu nto dá nainu xtúku I'xá ña nte e dukún kán, ña ña é nantóto Xuva ko ña dá xi'i ñá, ña ña Jēsuu, ña nakáku kō é ña ní'i kō é ntó'o ko iña kuétsi ko tē xe'é Xuva kō é ntó'o ña ntoo ñuxiví sa.

Tsiñu é édé Pablu ñuú Tesalonica

¹ Iní mii nto, ta'an, tsí ña te é ntaā i é ñe'é ntí mí ntoo nto.

² Iní ntó tsi dóo ntó'o ntí ñuú Filipu. Dōo dé xeni ña'a nī ntí ikān. Kuān te ntó'o ntí ne, ntá tsi tá'xi Xuva kō é ña ni u'ví ntí é kā'an ntí ni ntó tú'un va'á san iña ñá, kuān té ña ni ntio kué'en tsi ña ñuú nto san.

³ Nā te tú'un vete e ntáka'an ntí ni ntó, ñá te tú'un é kīni kaa. Nā tē ntaéni nta'ví ntí nto, tsí nuu é ntaā i é kāka'an ntí ni ntó.

⁴ Tsí Xuva kō ntio ña é kā'an ntí tú'un va'á iña ñá ne, ña ña tsi tú'un e ntáka'an ntí ni ntó di. Nā ntáde ntí kuenta te xkúntee iní ña'a ne, o tē ñá xkúntee iní ña, ntá tsi kade ntí é ntio Xuva kō, tsí kaito nteé ña nima ko nte ntáa.

⁵ Iní ntó tsi nté uun ito ña ni ká'an ntí tú'un e dóo vidin ka'an é káni nta'ví ntí nto. Ntē ña ni ká'an ntí vata koo é kukuika ntí. Xuva ko ini ña.

⁶ Ntē ña ni ntio ntí é kā'an ñá'a te dóo ka'nu ña'a ntí, kuān te ña ña ntó o kuān te tuku ñá'a, kuān te kuvi ka'an ntí'xe ña tsí ka'nu ña'a ntí, tsí Cristu táxnūu ña ntí.

⁷ Dōo vitá iní ntí dá intóo ntí ni ntó, tsí ña ña ntó e dóo ntio ntí nto. Ide ntí vata tsí ó de ña i'xá san ni i'xá ñá e dóo meni ña i.

⁸ Nā te da mii tú'un va'á iña Xuva ko é ncho ta'xi ntí é kūtuni nto, tsí un tsi nte ntúvi iña mii ntí é ncho ta'xi ntí kuenta iña nto, tsí dóo ntio ntí nto.

⁹ Ntánaka'an nto, tā'an, nté ō dé tsiñu ntí, nté ō ntó'o ntí. Ntē ntuvi ntē níñu dé tsiñu ntí, tsí ña ni ntio ntí é natēñu nuu ntí nto nñi dukuān ntáka'an ntí ni ntó tú'un va'á san iña Xuva ko.

¹⁰ Ntó'o ne, kuvi ntada ntaa ntó ni Xuva kō tsi nté uun nuu i é kīni kaa ña ni idé ntí ni ntó, ña ña ntó e ntákuinti'xe nto Xuva kō. Ntē ña tuví nee nuu i é tsí'i kuétsi nto ntí.

¹¹ Iní ntó nte o dé ntí ni ntó. Tsí vatā ó de uva i'xá san ni i'xá ñá ne, kuān o tá'xi ntí nto itsi. Naká'nu ntí iní nto, é un é un nto. Ká'an ntí ni ntó

¹² tsi vá'a koo vii nto vatā o é ntio Xuva kō, tsi kána Xuva ko ntó é kuntōo nto nta'a ña, é nī'i nto e dóo va'á iña ña.

¹³ Dukuān ne, kanakué'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko ūtén uten, tsí da téku nto tú'un Xuva kō e ntáka'an ntódo ntí ne, kuínti'xe nto tsí ña te tú'un e ntáka'an ñá'a, tsí ña ntí'xe tú'un Xuva kō né, ña ña tsi tú'un é káde tsiñu nima ntó, ña ña ntó e ntákuinti'xe nto Xuva kō.

¹⁴ Tsí ðivi nto, tā'an, e ntánto'oto vata ó ntánto'oto ña ñuú Judea, ña kuínti'xe i Jesucristu. Tsí kuān ó ntánanto'oto ña ñuú nto nto vatā o dé ña Israee ni ña ñuú ña, ña kuínti'xe i Tó'o ko Jēsuu.

¹⁵ Ña Israee ña tsíkán ne, ē'ni ña Tó'o ko Jēsuu ni ña ntáka'an náa Xuva ko. Nakúnu ña ntí ði. Ña ntáde ña é ntio Xuva kō; da mii kuē'en tsi e ntánāa núu ña ni ūn ntí ntí ña'a.

¹⁶ Ná ntio ña é kā'án nti nī ña tuku ñuu vata koo é nakáku ña ði. Ðíí ðíí ka kue'e kuétsi ña kuēnta iña núu i sá'a. Ntá tsi nī'í ña é nto'o ña nta'a Xuva kō, tsi dóo kudiin Xuva ko é kuān ó de ña.

Ncho kí'in xtúku Pablu ñuú Tesalonica

¹⁷ É kūtítin ntuvi e tsóo mii ntí nto, ta'an, ntá tsi dóo ntánaka'an ntí nto. Dóo ntio nti kiní xtuku ntí nto. Ncho kíkoto ní'ni ntí nto.

¹⁸ Xu'u é Pablú u ne, kí'in itō nchó kí'in u, ntá tsi edí nuu tó'o e ña vá'ā san itsi é kí'in nti.

¹⁹ ¿Nee iñá ntu é ntantétu ntí ve? ¿Nee iñá ntu é nākunuu ðíní nimá nti? ¿Nee ntu doméni é vā'á ní'í nti? Ntō'o kúvi nto iñá nti é kuntoo dadíi o nta'a Tó'o ko Jēsuu te nainu ña.

²⁰ Tsí ðivi ntō e dóo ka'nu kuiní nti kuenta iña nto. Dóo ðíní nti kuenta iña nto.

3

¹ Dukuān né, dā ña ni kutíí ká nti ne, dē kuení nti te vā'á o te kuntoo mii ntí ñuú Atená ne,

² taxnúu ntí ta'an ko Timōteu e kíkoto ní'ni ña nto. Tsí ðivi ña ne, kade tsiñu dadíi ntí ni ña iña Xuva ko dá káka'an ntódo nti tú'ūn va'a é nakáku Cristu ko. Ðivi ña nañē'e ña nto é nakíi nima nto é nīi kue'en ini nto kuinti'xe nto Xuva kō,

³ vata koo é nté uun nto ña nativi iní nto é kuínti'xe nto da xe é kuān ó ntánto'oto nto. Tsí ini nto tsí da mii é kuan koo nto'o kō.

⁴ Ini nto tsi dá ntoo ntí ni ntō ne, ntáka'án nti ni ntō tsí kuan koo nto'o kō tsi ntákuinti'xe ko Jēsuu. É ini nto tsí kuān o kúvi ntí'xe.

⁵ Dukuān né, dā ña ni kutíí ká u ne, taxnúu ú ña vata koo é kutuní ko te ntákuinti'xe dukuan ntō, o tē da ntántikin ntó tó'o e ña vá'ā san é nañē'e nto tuku nuu i, tsí tē ña'á ne, é ntaā i é de tsiñu nti.

⁶ Ntá tsi dā náxee xtúku Timoteu é ñe'e ña mí ntoo ntó ne, dóo vá'a tú'ūn ní'í ña da náxee ña. Kaka'an ña tsi ntákuinti'xe dukuan nto Xuva kō ne, ntákuinima tá'an nto ði. Kaka'an ña tsi nguentúvi ntánaka'an

ntō ntí, e dóo ntio nto ntí, e dóo ntio nto é nākiní ta'an o vatā ó ntio ntí ði.

⁷ Dukuān né, ta'an, kuān te dóo titín nuu i taan núu ntí, ntá tsi dóo ka'nu kuiní nti tsi ntákuinti'xe dukuan nto Xuva kō.

⁸ Dā téku nti tsí ntoo ntii nto ni Xuva kō né, vata te ntuvi xēe é ní'í nti.

⁹ Ná ini nto nté kaa sintiá'vi é nakué'e ntí nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, tsi ña tē nté kaa ðíní ntoo ntí nuu Xuva ko kuēnta iña nto.

¹⁰ Nīi kuē'en iní nti ntáka'an ntá'ví nti ntē ntúvi ntē níñu te ta'xi Xuva kō é nākiní xtuku ntí nto vata koo é nakuā'a ká nti nto nēe é kākunaá ka é kuínti'xe vá'a nto Xuva kō.

¹¹ Ntio nti é ta'xi mii Xuva ko nī Tó'o ko Jēsuu itsi vata koo é kúvi naxee túku nti mí ntoo nto.

¹² Na ta'xi Xuva kō é ðíí ðíí ka kuinima ntó ta'an nto, ni ūn ntí ntí ña'a, vatā ó kuinimá nti nto,

¹³ vata koo é na nāku'ún ka'xi nto, vata koo é ña koo nté uun nuu i é kuétsi nto nta'a Xuva ko tē nainu Tó'o ko Jēsuu ni ūn ntí ntí ña'a, ña ntáduku ntēe ña. Kuan koo na kōo.

4

Nté koo vii o é ntio Xuva kō

¹ Vī'a ve ne, ta'xi ntí nto itsi sá'a, tā'an. Kákán ntí nto kuenta iña Tó'o ko Jēsuu é vii ntó vatā o nañē'é nti nto nté koo vii nto é ntio Xuva kō. Kuān o ntáde ntí'xe nto, ntá tsi ðíí ká vii nto ve.

² Tsí ini nto tú'ūn é tá'xi ntí nto vatā o táxnūu Tó'o ko Jēsuu.

³ Tsí ntio Xuva kō é vii ntó da mii kuē'en tsi é vā'a. Ná ntio ña é vii nto é kini kaa ni ñadí'í san.

⁴ Kutú've nto, é un é un nto, nté koo vii nto ni ñadí'í míi ntō vata koo é vii nto é ntio Xuva kō, vata koo é na kuiko ñu'u ña'a san nto.

⁵ Ná ku dē kuení nto é kini kaa ni tuku ñadí'í san, vatā o ntáde tuku ña'a, ña e ña ini Xúva kō.

⁶ Kuenta iña i sá'ā ne, ña vá'a o te kanī nta'ví ta'an o. Tsí Xuva ko kuē'é ña é ntō'o un ntí ntí ña'a, ña iō kuétsi i san, vata o ka'án nti ni ntō.

⁷ Tsí ña te ni kana Xuva ko kō é vii o é kīni kaa, tsi é vii o é vā'a.

⁸ Xoo é ña káde i kuenta tú'ūn sa'á ne, ña te tú'ūn ña'a kanakuita ña, tsi tú'un mii Xuva kō, ña kata'xi Espiritū Sántū é kunūu ña nima ko.

⁹ Nǎ kantio nto é kǎ'án ka ú ni nto kuēnta iña i é kuinima tá'an kō, tsí mii Xuva ko kanakuá'a ña nto é kuinima ntó ta'an nto.

¹⁰ Tsí ðivi ntō ne, ntákuinima ntí'xe nto un ntí' ntí' ta'an nto, ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuu Macedonia. Sá'a tsí é kǎ'án ntí ni nto: Tē dií dií ka kuinima tá'an nto.

¹¹ Koó ntii ntō é diin diin tsi kuntōo nto. Vií nto kuenta iña mii nto. Nta'a mii nto kada tsiñu ni'nto, vatā ó kaka'án ntí ni ntō,

¹² vata koo e dóo va'á koo ka'an ñá'a san iña nto, ña é vata kuínti'xe i san, vata koo é ña te neé taan núu nto.

Tē nainu xtúku Tó'o kō

¹³ Ntá tsi ntio ntí é kūtuni nto nté koo kuvi ña é xí'í san, vata koo é ña kuenta'xa iní nto vatā ó de ña'a, ña é ña tuví nee kantétu.

¹⁴ Tsí ntákuínti'xe kō tsí xí'í Jesúu ne, da ntóto xtuku ña ne, kuan tsí koo nainu ni' Xuva ko ña xí'í san ði, ña e kuínti'xe i ña.

¹⁵ Ta'xi Xuva kō é kǎ'án ntí sá'a ni ntō: Tsí ðivi ó é ntántoo ká o ñūxiví sa da nté nainu xtúku Tó'o kō ne, ña te xó'ó é ði'na o kīni o ña, tsí ði'na ña xí'í san.

¹⁶ Tsí mii Tó'o kō nainu ñá ñu'u a é nakana ña kō. Un ntii tsi kǎ'an ánje, ña odo nūú iña Xuva kó ne, kueku trunpeta Xuva ko te e xée úra i é ntaa o ni ñā. Kidáā ne, ña kuínti'xe i, ña xí'í san ne, ði'na ña ntoto ña ne,

¹⁷ xo'ó é ntántoo ká o ñūxiví sa ne, kí'in dadí o ni ña mē'ñú vikó san ne, ikan nani'í ta'an ko Xuva kō e dukún kǎn. Kidáā né, kuntoo dadí o ni ña ntii ðañu ntūvi.

¹⁸ Dukuān ne, kǎ'an nto ni tā'an nto tú'ūn sa'á, naka'nu nto iní ta'an nto xé un xé un nto.

5

¹ Ntá tsi ñá kantio é kǎ'án ntí ni ntō neé urá o nēe ntúvi te nainu Tó'o kō,

² tsí ini nto tsí ða xé ntuvi é nainu xtúku ña ne, da nēe iní kó nainu ña, vata kaa ña ðu'u, ña vé'xi niñú a.

³ Ura tsí i da ntáka'an ñá'a e dóo vá'ā o ntoo ña, diin diin tsi iñi ne, ntá tsi da nēe iní ñá kuvi dóxo, vatā ó kuvi ñadí'í san dá kaiñi ntu'u kaexnúu i'xí ña é kǎku i'xá ña. Nǎ kúvi nakákú ka ña kúñu ña.

⁴ Ntá tsi ðivi nto, tā'an, é ini ntó nuu i sá'ā ne, ña ntaíka nto mí'í é nēe vata koo é ña da nēe iní ntó tē xee ntúvi tsikan, vatā é kí'xi ña ðu'u té xee.

⁵ Ntó'ó ne, vata ntáa ñu'u é kǎxi'í nuu ntuvi ā ntáa nto; tsí xo'ó ne, ñá kadūku ntée

ó mí'í é nēe; ñá kadūku ntée o nūu i é kǎkuvi niñú a.

⁶ Dukuān ne, ñá kú xkukídi naá o vatā o ntáde tuku ña'a, ña é dotō tsi ntáde, ntá tsi ku'un ku'un tsi iní ko kuntoo ó. Na kadā kuení va'ā ko nté koo vii o.

⁷ Nǎ ntákidi ne, niñú a ntákidi ña. Nǎ ntáde kí'vī ne, niñú a ntáde kí'vī ña.

⁸ Ntá tsi xo'ó é ntoo ó mí kaxi'í nuu ne, na kadā kuení va'ā ko nté koo vii o. Vatā ó kanada'ān sntadun kúñu ña é kǎinúu káa xkintika ña né, kuan koo nada'an ó nima ko é kuínti'xe ko Xuva kō ne, kuinima ko ña. Vatā ó kanada'ān sntadún san ðiki ña é kǎinuu ña ñí kǎ'xí né, kuan koo nada'an o ðiki ko é kuntetu o ntūvi é nakákú Xuva ko kō.

⁹ Tsi ñá ni nǎkaxnúu Xuva ko kō vata koo é ta'xi ña kō é ntō'ó ko, tsí vata koo é nakakū ñá ko ntá'a Tó'o ko Jesūcristu.

¹⁰ ðivi ña ne, xí'í ña kuēnta iña kó vata koo é kuntoo dadí o ni ña, kuān té kantítō ká o ne, o kuān té e xí'í o tē nainu ña.

¹¹ Dukuān ne, kǎ'án ká nto ni tā'an ntó te kí'í nima ña. Tsi'í ntii nto ña na kuínti'xe ñá vatā o ntáde ntí'xe nto.

Itsi e xé'e Pablu iña ña kuínti'xe i

¹² Kǎ'án ntí ni nto, tā'an, tsí kuiko ñu'u nto ñá'a, ña ntáde tsiñu ni'nto kuēnta iña Xuva ko, ña ntádē kú've iña nto kuenta iña Xuva ko, ña ntáta'xi nto ítsi.

¹³ Dií dií ka kuiko ñu'u nto ñā; kuinima ntó ña kuenta iña tsiñu e ntáde ña.

¹⁴ Kǎ'án ntí ni nto, tā'an, te káda tíi nto nī ña dóo ðu'xen í é káda tsiñu ne, nǎxnuu kǎ'nu nto iní ña e dóo ixó i san. Tsi'í ntii nto ñā e dóo vitá o ini i. Kǎ'nu vii nto nima ntó ni ūn ntí' ntí' ña'a.

¹⁵ Nǎ ku ðe xení nto ni ña'a te kadē xení ña ni ntō. Nantuku nto da nēe ka nuu i é vá'a é vii ntó ni tā'an ntó, ni ūn ntí' ntí' ña nguii sán ði.

¹⁶ Nguentúvi kuntōo díni nto.

¹⁷ Nǎ ku kúnáa iní nto é kǎ'an ntá'ví nto.

¹⁸ Nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko iña un ntí' ntí' nuu i, tsi sá'a ntio Xuva kō é vii nto tsi ntákuínti'xe nto Cristu.

¹⁹ Nǎ ku e'nté nuu nto tsiñu é káde Espíritū Sántū.

²⁰ Nǎ kǎ'an ntó te ña vá'ā o é kǎka'an ñá'a tē xoó kaka'an í naa Xuva ko.

²¹ Koto nteé va'ā ntó un ntí'í é kǎka'an ñá, nēe é vá'á, nēe é ña vá'a ne, kuntíkin nto é vá'á san.

²² Tsoo mii ntō é un ntí'í nūu i é kīni kaa san ve.

²³ Xuva kō, ña kata'xi é kuntōo vá'a ō né, na ntāvá'a ña nima nto. Na vii ñá kuenta kúñu nto, kanī é tduiña nto. Kidáā ne, ñá kā'an Tó'o ko Jesūcristu té iō kuetsí nto tē naínu xtúku ña.

²⁴ Xuva kō, ña e kána nto ne, kada ntaa ñá vatā ó kaka'an ña.

I'a nantí'í Pablu tútú san

²⁵ Ka'an ntá'vī ntó iná nti, ta'an.

²⁶ Ká'an ntō ntiusi ni ún ntí'í ntí'í ña kuínti'xe i, ña ntoo ikān.

²⁷ Ká'ān ntí ni ntō tsí ntio Xuva kō é nakuā'a nto tú'ūn sa'á ni ūn ntí'í ntí'í ña kuínti'xe i.

²⁸ Na kūnuu mé'ñu kūnuu dava Tó'o ko Jesūcristu nto. Sá'a tsī é kā'án nti ni ntō.

Tutu é kuvi ūyi e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Tesalonica

Taxnūu Pablu ní ta'an ña tutú iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Tesalonica

¹ Xu'u é Pablú u, ni Silvanu, ni Timóteú ne, taxnūu ntí tutú sá'á iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Tesalonica, ña ntánuu iní i Xuva ko nī Tó'o ko Jesūcristu.

² Xuva ko nī Tó'o ko Jesūcristú ne, na kūnuu mé'ñu kūnuu dava ña nto. Na tā'xi ña é vā'á koo kuntoo nto ni ñā.

Dá xntēkú kū've Xuva ko iña ña é iō kuetsi i tē nainú Cristu

³ Utén utén kantio é nākué'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña ntó, ta'an. Dōo vā'ā o é kuān koo vií ntí, tsí ñi'vi ntó ne, dií dií ka ntákuinti'xe nto. Dōo ntákuinima ntó ta'an nto di.

⁴ Mii ntí ne, dōo vā'ā o ntáka'án ntí kuenta iña ntó nī ña kuínti'xe i Xuva kō, ña ntoo tuku ñuu, tsi dóo ka'nu kuínti'xe i tsi ntákuínti'xe nto, kuān te dóo ntánto'o nto, kuān te ntáde xení ña'a san ni nto.

⁵ Dá kutūni ñá'a tsi ntákuínti'xe i nto ne, kutuni ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō. Tsí Xuva kō né, dōo vā'ā o kadē kú've ña. Ká'an ña tsi dóo nuu á'vi nto é kuntoo nto mí kadē kú've ña. Dukuān ne, kuenta iña i sá'ā e ntánto'o nto.

⁶ Vā'á koo vií Xuva ko te ūun kuédadii tsi nantō'o ña ña ntánantō'o nto,

⁷ tē tá'xi ña é dadii kuntoo da'na o ni ntó ntuvi dá ntii dito Tó'o ko Jēsuu e dukún kan, nī ánje ñā e dóo iō ntí ña. Uun kaxi'í nuu ka'nu ña te vē'xi ña e dukún kán.

⁸ Kué'e ñā é nto'o da xōo ka ña'a, ña é ña ini Xúva kō, ña'a, ña é ña ntáde kuenta tú'ūn va'á iña Tó'o ko Jēsuu.

⁹ Ña tsíkán ne, kunaá ña ntii dañu ntūvi. Ñá xēe ñá nta'a Xuva kō, tsí xio ki'in ña. Ntē ña kiní ña Xuva kō nté kaa ña, e dóo kaxi'í nuu ka'nu ña, e dóo iō ntí ñā

¹⁰ ntuvi dá nainu xtúku ña. Ntūvi tsikan dá nainu ñá ne, ká'an ūn ntí'ñi'ñi' ña'a, ña kuínti'xe i, tsi dóo ka'nu ña. Da kudú'va ña kuínti'xe i san tsi dóo ka'nu ntí'xe ña. Kuan ñi'vi ntó dí, tsi kuínti'xe nto tú'ūn e ntáka'án ntí ni nto kuēnta iña ña.

¹¹ Kuenta iña i sá'ā ne, ntaíkán ntí nta'a Xuva ko te tā'xi ña é kūnuu á'vi nto kuenta iña ña e kána ña nto. Ntaíkán ntí te xntii ña

ntó vata koo é kūvi vií nto é un ntí'ñi' nuū i é vā'a é ká'an ntó tsí vií nto, é un ntí'ñi' é ncho vií nto kuenta iña Xuva ko tsi ntákuinti'xe nto ña. Tsi dóo iō ñā é vií ñā.

¹² Kidáā ne, ká'an ñā'a tsi dóo ka'nu Tó'o ko Jesūcristu kuenta iña ntó ne, ká'an ñā tsi dóo va'á nto kuenta iña Xuva ko, tsi dóo vā'ā o dé Xuva ko ni nto, nī Tó'o ko Jesūcristu.

2

Ña'a é iō kuetsi i

¹ Vī'a ve ne, ká'an ntí ni nto, tā'an, kuenta iña i dá nañu xtúku Tó'o ko Jesūcristu é nataká nuu o ni ñā.

² Sá'a káka'án ntí ni ntó vata koo é ña te ura tsí i nadama nto e ntántikin ntó, ntē ña kutsú'un nto tē téku nto tē xee ntúvi é nainu xtúku Tó'o kō. Kuān te kaká'an ñá'a tsí xe'é Xuva ko kūtuni ñá, kuān te káka'án ntódo ña'a, kuān te kiní nto tutu é káka'án ñá'a tsí ntí'ñi' táxnūu ntí ne, ñá ku kuínti'xe nto.

³ Ñá dā vā'a nto é kaní nta'ví ña'a nto nté uun nuu i. Ñá xēe ntúvi tsikan da nté dī'na xee ntúvi e dóo ntáde do'o ña'a san ni Xuva kō. Kidáā ne, ki'xi dító uun ña'a, ña é kīni kaa kue'en, ña é kūnaá kue'en.

⁴ Ña tsíkán ne, kodo ntí'ñi' ña é kīnchu'vi ña é un ntí'ñi' é káka'án ñá'a é xuva ñā, é un ntí'ñi' é káka'án ñá'a é santu. Kidáā né, mii ña nākutúvi ña ini ukún Xuva kō é ncho vií ña Xuva kō. Ká'an ñā tsí mii ñā é Xuva ko ñā.

⁵ ¿Ñā ntánaka'an ntū nto é káka'án u ni nto nuu i sá'a dá íntóo dadii ú ni ntó?

⁶ Iní ntó ve nee iña é kē'nté nuu itsí ña vata koo é ña ki'xi kantí'ñi' ña dā nté xee ntúvi i.

⁷ Veví ne, kakuvi nuu i e dóo xií kaa san é tuvi xu'ú ne, kuān koo kuvi da nté kūntee xío ña ke'nté nuu san.

⁸ Kidáā ne, ntii dító é kīni kaa san, ntá tsi ka'ni Tó'o ko Jēsuu i. Kūdii tátsin xu'u tsi ña ka'ni ña i. Uun ito tsi nantí'ñi' ña i tē nañu xtúku ña.

⁹ ñi'vi é vií e dóo xií kaa san ne, vií vatā o ntio tó'o é ña vā'ā san é vií. Un vā'a tsi koo ntii é kué'é kuenta, é vií nuu i e dóo ka'nu. Ntá tsi ña te nuu é ntaā i,

¹⁰ tsí da kani nta'ví ña'a. Kani nta'ví ntí'xe ña'a, ña é kunaá, tsí ña ni ntio ña kuiníma ña é nuu é ntaā i é nakakú Xuva ko ñā.

¹¹ Dukuān ne, kué'e Xuva kō é kūtuntu kué'en ña vata koo é kuínti'xe ña tú'un veté.

¹² Kidáā ne, kué'e ñā é ntō'o un ntíí ntíí ñā'a, ñā é ñā ni kuinti'xe i é nuu é ntaā í, ñā e dóo diní i é vīi é kīni kaa.

Xoo é nakaxnúu Xuva kō é nakāku ñā

¹³ Ntá tsi ntí'í ne, nguentúvi ntánakué'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, ta'an e dóo kuinima Tó'o ko ntō. Da mií é kuān koo vií ntí, tsí nte dí'na nakaxnúu Xuva ko ntō é nakakū ñā nto, é nakate Espiritū Sántū nima ntó, tsi kuinti'xe nto tú'ūn é nuu é ntaā í iña Xuva ko.

¹⁴ Sá'a tsí e kána ñā nto da kuinti'xe nto tú'ūn va'á san é ntáka'an ntódo ntí, vata koo é nī'i nto e dóo va'á iña Tó'o ko Jesūcristu.

¹⁵ Dukuān né, ta'an, ñā ku nā'tivi iní nto; ñā ku nakuitā ntó nte xkoó ini nto é nañé'e ntí nto, kuān te xu'ú ntí ntáka'án ntí ni nto, o te tūtú taxnúu ntí iña nto.

¹⁶ Mií Tó'o ko Jesūcristu ni Úva ñā, ñā e dóo kuinima í kō, ñā é nāxnuu ka'nu nima kó ntii dañu ntūvi, ñā e tá'xi doméni é kuntetu ō é nī'i ko é vā'á nta'a ñā,

¹⁷ na nātsu'un ka'nu ñā nima nto. Na nātsu'un ka'xi ñā nima ntó vata koo é vā'á koo vií nto é un ntí'í nuū i, vata koo é vā'á koo ka'an ntó di.

3

Ka'an ntá'vī ntó iñā ntí

¹ Un sá nuu i é kā'án ntí ni ntō: Tē ka'an ntá'vī nto iñā ntí, vata koo é xēe kantí'í tú'un Xuva kō dá kaníi ñūxiví ne, tē dóo ka'nu kuíní ñā'a san kuēnta iña í vata ō kúvi mí ntoo nto.

² Ka'an ntá'vī ntó iñā ntí tē ñā kadá xení ñā kīni ntáa sán ntí, tsí ñā te un ntí'í ñā'a e ntákuinti'xe ñā.

³ Ntá tsi kade ntaa Xúva kō é kāka'an ñā. Naxnuu ka'xi ñā nima ntó; nada'an ñā nto nuū i é kīni kaa.

⁴ Iō ntáa iní ko tsi ntáde ntaa nto e ntáka'án ntí ni ntō né, kuan tsí koo vií nto di, tsí xntii Xuva ko ntō.

⁵ Xuva ko na xnūu ñā nima nto é kuínima ntó ta'an nto vatā ó kakuínima Xúva ko ntō. Na nāxnuu ka'nu ñā nima ntó vata koo é na kūtíi nto vata tsí o kutíi Cristú di.

Kantio é kada tsiñu ō

⁶ Vi'a ve ne, ká'án ntí ni nto, tā'an, kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu, te kii nteé xio nto ta'an nto da xōó ka ñā'a, ñā du'xen í é kāda tsiñu, ñā é ñā ntío i é kada ntaa vatā ó de nto.

⁷ Tsí ini mí ntō nté koo vií nto, vatā o nañé'e ntí nto. Tsi ntí'í ne, ñā te dú'xēn ntí é kāda tsiñu ntí dá íntóo ntí ni ntō.

⁸ Ntē ñā ni e'xí doméni ntí iña nto nté uun nto. Un vá'a tsi ntó'o ntí dé tsiñu ntí ntē ntūvi ntē níñu vata koo é ñā natekú du'xén ntí nto.

⁹ Ñā tē é kuān o dé ntí tsi ñā vá'a o te xntii ntō ntí, ntá tsi dukuan ō nañé'e ntí nto nté koo vií nto vata koo é vií ntó vatā ó de ntí.

¹⁰ Tsi da íntóo ntí ni ntō ne, ntáka'án ntí ni ntō te xoo é ñā ntío i é kāda tsiñu ne, ñā kā'xi ñā.

¹¹ Tsi kútuní ntí tsí iō ntó ne, dōó du'xen ntō é vií ntó tsiñu mií ntō; da mií e ntákini nuu nto tsiñu ta'an nto.

¹² Ká'án ntí ni ñā kuān o ntáde, naa Tó'o ko Jesūcristú, te diin diin tsi na kuntōo ñā, kada tsiñu ñā vata koo é nani'i ñā é kō'o é kā'xi ñā.

¹³ Ntá tsi dīvi nto, tā'an, ñā ku de du'xen ntō é vií nto é vā'a.

¹⁴ Tē xōó ñā'a ñā ntío i é kuínti'xe i e ntáka'án ntí ni ntō tutú sa'á ne, koto nto nēe ñā'a ñā. Kii nteé xio nto ñā vata koo é kūka'an nuu ñā.

¹⁵ Ntá tsi ñā ku de kīni nto ni ñā. Kué'e nto ñā itsi, vatā o ntáde nto ni tā'an nto.

I'a ntí'í tú'ūn sa'á ve

¹⁶ Xuva ko, ñā é kāta'xi é kūntoo vá'a ō ne, na tā'xi ñā é kūntoo vá'a nto nguentúvi, da nēe ka nuu i. Na kūnuu mé'ñu Xuva ko nto, ūn ntíí ntíí nto.

¹⁷ Xu'u é Pablú u ne, nta'a mií kó kakā'u u tú'ūn sa'á vata koo é kūtuni nto tsí xu'ú ntí'xe dé vá'a u.

¹⁸ Na kūnuu mé'ñu kūnuu dava Tó'o ko Jesūcristu nto, un ntíí ntíí nto.

Tutu é kuvi ūun e táxnūu San Pablu iña Timóteu

Taxnūu Pablu tutú iña Timóteu

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru Jesúcristú u, tsi kuan ō de kú've Xuva kō, ña e nakáku ko, ni Jesúcristu, ña é ntantétu ō.

² Taxnūu ú tutú sa'a iña o, Timóteu. Tsi ña é vata kaa i'xá ko kuenta iña Xuva ko, tsi kuínti'xe o Xuva ko kuēnta iña tú'ūn é kākā'an u ni ō. Na naxnuu viko Xuva ko ō. Na ntuntá'ví ini ña o. Na tā'xi ña é kutūvín va'an, ña é ni Tó'o ko Jesúcristu.

Kuenta tsi víi ña iña tukú nchu'un é ña te nuu é ntaā i

³ Vata tsi ó kaka'an u ni ō da ntíi ú kue'en u ñuú Macedoniá ne, kuan tsi ó kaka'an u ni ō vevíi di: Kutūvín kan ñuú Efesu vata koo é kākā'an ni ña tsíkān é ña ku kuan koo nakua'a ña ña'a tukú nchu'un.

⁴ Kākā'an ni ña tē ña víi ña kuenta kuentu e ntáka'an ñá'a; ntē ña víi ña kuenta te dóo du'xen kākā'an ñá'a kuentu ka'nu iña uváta kuē'en ña. Dotō tsi ntánāa núu ña'a kuenta iña i sá'a ne, ña kaidiá'vi kue'en tsi é káda ntaa o tsiñu e tá'xi Xuva kō é víi o é kuínti'xe ko ña.

⁵ Kuān ó kaka'an u ni ō tsi ntio ko é kuínima kó ta'an ko kaníi nima ko é vā'a o. Ntio ko é kūtuni ko tsi ña tuyí nee nuu i é kīni kaa nuu nima ko. Ntio ko é kuínti'xe nti'xe ko Xuva kō.

⁶ Iō ñá'a é xtuví mii ña núu i sá'a ne, dotō tsi ntánāa núu ña nuu i é ña kaidiá'vi.

⁷ Ncho víi ña mastrú lei iña Xuva ko, ntá tsi ña ini ña nee iña é ntáka'an ña; ntē ña ini mii ña nee e ntánakua'a ña ña'a é vāta te dóo ini ña, kuíni ña.

⁸ Ntá tsi xo'ō ne, ini ó tsi vā'a leí san é kade tsiñu ni'i o, vata ō ntío Xuva kō da xtúvī ña.

⁹ Ini ó tsi ña ni xtuví Xuva kō leí san iña ña é vā'a, tsi iña ña ntáde é kīni kaa; iña ña é ña ntáde ntaa; iña ña é ña ntákuínti'xe i Xuva kō; iña ña é kīni ntáa; iña ña é iō kuetsí i; iña ña é ntáka'an kīni iña Xuva ko; iña ña é ntaé'ni di'i i ni uva i; iña ña é ntaé'ni ña'a di;

¹⁰ Iña ña é ntákidi ni'i tuku ñadi'i; iña ña é ntáde kīni kaa ni ñatíi ni'i ña; iña ña é ntadú'u; iña ña vete; iña ña é ntadá'vi ña'a dovete; iña ña é ña ntío kue'en i nchu'un é vā'a.

¹¹ Nchu'un é vā'a san ne, ña é ña tū'ún va'a iña Xuva ko, ña é dóo ka'nu, ña é ña tū'ún va'a e tē tsiñu Xuva kō ko é kākā'an ntódo u.

Naku'e o sintiá'vi nta'a Xuva kō, tsi dóo vā'a ó de ña ni kō

¹² Kanakué'e ú sintiá'vi nta'a Tó'o ko Jesúcristú, ña é ña xntíi ña ko vata koo é kuvi víi u sá'a. Tsi ña é ña nakaxnúu ña ko é káda tsiñu ú iña ña, tsi káda ntaá u, kuíni ña.

¹³ Kuān te ntuví dí'na ne, dóo kīni kākā'an u iña ña; dóo dé xení u ni ña kuínti'xe i san, ntá tsi dé ka'nu ini Xuva ko ni ko, tsi ña ni kutūnī ko nee iña é edé u, tsi vata kuínti'xe kó ña kídaa.

¹⁴ Ntá tsi ña te nte kaa vā'a o dé Xuva ko ni ko. Tā'xi ña é kuínti'xe kó ña. Tā'xi ña é kuínimá ko ta'an kó di, tsi kuān ó kata'xi Jesucristu da kúvi uun tsi nima ko ni ña.

¹⁵ Tū'ún sa'a ne, nuu é ntāa ntí'xe i e dóo nuu á'vi i é kuínti'xe un ntíi ntíi ña'a sán ne: Kí'xi Jesucristu ñuxiví sa vata koo é nakáku ña ña'a, ña é iō kuetsí i. Xu'ú ne, díi díi ka ka'nu kuetsí ko é un ntíi ntíi ña'a.

¹⁶ Ntá tsi dí'na u ntúnta'ví ini Xuva kō kó e díi díi ka kīni kaa ú, vata koo é kué'é ña kutuni ña kuínti'xe i rkontuvi tsi dóo kī'ni itō dé ka'nu ini Jesúcristu ní ko ne, kuan kōo ni'i ña é vā'a nta'a Xuva kō di, é kuntoo ña ni ña ntíi dañu ntúvi.

¹⁷ Dukuān né, na kūnuu ini ko Xuva ko, ña é odo nūu ntíi dañu ntúvi. Ña kuví ka ña. Ña kúvi kīni o ña. Mii tsi ña é Xuva kō. Ntíi dañu ntuví na kuiko ñu'u o ña. Kākā'an ō tsi dóo ka'nu ña. Kuan tsi koo na kōo.

¹⁸ Sá'a kakā'an u ni ō é vīin, i'xá ko Timoteu, vata tsi ó kaka'an ña'a kídaa, da tá'xi Espíritū Sántū é kākā'an ñá kuenta iña o. Nanū'ún ini o tū'ún é kākā'an ña. Koon ntíin kádañ tsiñun iña Xuva ko.

¹⁹ Ná xtuví miin e kuínti'xe o. Ná vīin nee nuu i é ña vā'a kuíni nima o. Tsi iō ñá'a é ña ntáde ña kuenta é kākā'an nima ña ne, xtuví mii ña é kuínti'xe ña ne, dukuān o nákunáa ña kúñu ña.

²⁰ Kuan ō kúvi Himeneu ni Aléjandru. Ntáda u ña kuenta ntá'a tó'ō e ña vā'a vata koo é na kuíni ña é ña kākā'an ntée ña Xuva kō.

2

Nté koo víi o dá kākā'an ntá'vi ō

¹ Dí'na sá'a ntio ko é vīi o: Kákan o nta'a Xuva ko kuēnta iña un ntíi ntíi ña'a; ka'an ntá'vī ó ni ña. Kákan o dá xe'e ntá'a Xuva kō

ne, nakué'e o sintiá'vi nta'a ña kuenta iña ña'á san.

² Ka'an ntâ'vi o iña ña tsiñu na'nu i ni ùn ntí ntí ña tsiñu i vata koo é vā'á koo kuntoo ō, é diin diin tsi kuntoo ō, da ntánuu iní ko Xuva kō, dá ntáde o da mii kué'en tsi é vā'a.

³ Sá'a é vā'a. Kuan koo e ntío Xuva kō é vii o, xo'o é nakakú kō.

⁴ Tsi ntio ña é nākaku un ntí ntí ña'a; ntio ña é kūtú've ña nēe é nuu é ntaā i.

⁵ Tsi uun tsi Xuva ko ni uun tsi ñatí, ña é kántavá'a ko ni Xuva ko, ña é Jesucristu.

⁶ Ña é ña xe'é ña ntuvi iña ña e ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ko ùn ntí ntí o. Ta'xi Xuva kō é kūtuni ko dá xēe ntúvi i.

⁷ Ta'xi ña é ká'an ntódo ú tú'ùn sa'a, é vii u pustru ña. Nuú é ntaā i é kāká'án u, ña té dovette. Nākaxnúu ña ko é nañé' é u ña é ña te ña Israeé san nēe é nuu é ntaā i, é nañé' é u ña nté koo kuinti'xe ña Xuva kō.

⁸ Kidáa ne, da mí'i ká nataká nuu ña'a, ntio ko é ká'an ntá'vi ñatí san; ntio ko é ntāa ni'i ña nta'a ña e dóo va'á, ñatí, ña é vā'á nima í, ña é ña ini kudíin, ña é ña ini naa núu.

⁹ Ñadí'í san ne, ña ntío ko é vii ña vata ō de ñadí'í ña nguii san é da mii tsi e ntaínuu ña oro ni xō'o kiti e dóo a'ví i ni dā'ma e dóo a'ví i dí ne, e dóo vā'á ō ntánadaán ña lasun ña. Tsi kuān ō de ña vata koo é na kīni ña'a san ña ne, ká'an ña tsi ña te nté kaa va'a ntāa ña. Tsi ntio ko é ká'an ña'a san tsi dóo va'á ña'a ñadí'í san,

¹⁰ tsi ntáde ña é vā'a, tsi sá'a é vā'á koo vii ñadí'í, ña ntáka'an é ntánuu iní i Xuva kō.

¹¹ Diin diin tsi na kuntoo ña nakuā'a ña; na kuiko ñu'u ña.

¹² Ña kaxe' é u itsi é nañé'e ñadí'í san ña'a san má ukún kán. Ña vā'á o te vii ka'nu ñadí'í san iña ñatí san; diin diin tsi na kuntōo ña.

¹³ Tsi dí'na de kú've ña Xuva ko Ádaán ne, da kidáa de kú've ña Eva.

¹⁴ Tsi ña te Adaán san, ña e éni ntá'vi koó san, tsi ñadí'í san. Ne, ña ñadí'í san é edé ña kuétsi.

¹⁵ Nta tsi kuān te dóo nto'o ñadí'í san dá kaku i'xá ña ne, nakakú ña kúñu ña té ña xtuví mii ña é kuinti'xe ña Xuva kō; te kuñima ña ta'an ña; te vii ña é ntio Xuva kō; te kadā kuení va'a ña; te vā'á koo vii ña.

3

Nté koo vii ña odo nūú ini ukún san

¹ Uun nuu é ntaā i: xoó ña'a é ntio i é kodo nūú ini ukún ne, uun tsiñu é vā'a é ntio ña.

² Ña odo nūú san ne, kantio é vā'á koo vii ña vata koo é ña ka'an nté ña'a san ña. Uun tsi ñadí'í ña koo. Kuenta tsi na vii ña nēe iña e ntáde ña. Na kadā kuení va'á ña nēe é vii ña. Vā'a koo na vii ña vata koo é kuiko ñu'u ña'a san ña. Vā'a koo na vii ña ni ña kaxee kaíto ni'ni ña ña nú vi'i ña. Vā'a koo na nakuā'a ña ña'a san.

³ Ña ku de ki'vi ña. Ña ku kada diin ña. Ntē ña ntío ña diu'un é vii ña da nēe ka nuu i vata koo é ni'i ña. Dōo vā'a koo na vii ña ni ña'a. Ña ña nū ña. Ña ku itsu'ùn ña nté koo ni'i ña diu'un.

⁴ Vā'a koo na kadā kú've ña vi'i ña. Na vii ña vata koo é na kuinti'xe i'xá ña ña, é kuiko ñu'u ña.

⁵ Tē ña ini ña nté koo kadā kú've ña vi'i mii ña ne, nté ntu koo kadā kú've ña ini ukun Xuva kō.

⁶ Ña kúvi vii ña te vata e ná'a kuinti'xe ña Xuva kō, vata koo é ña kadā kuení ña te dóo ka'nu ña'a ña ne, vata koo é ña ní'i ña é nto'o ña vatā o dé tó'o e ña vā'a san da dóo ka'nu ncho vii.

⁷ Kantio é kuiko ñu'u ña'a ña, ña é vāa kuinti'xe i Xuva kō, vata koo é ña ka'an kīni ña iña ña, vata koo é ña ntava nú ña dei tó'o e ña vā'a san.

Nté koo vii ña'a, ña ntáde tsiñu ini ukun

⁸ Kuan koo na vii ña ntáde tsiñu ini ukun di. Vā'a koo na vii ña vata koo é na kuiko ñu'u ña'a ña. Ña kúvi ká'an ña dovette. Ña ku de ki'vi ña ntute tinti'ō. Ña ku vii ña da nēe ka nuu i vata koo é ni'i ña diu'un.

⁹ Na kuinti'xe vā'a ña nchu'un e xtúvi Xuva kō é kuinti'xe kō ne, é ini míi ña tsi ña tuví nee nuu i é ña vā'a e ntáde ña.

¹⁰ Koto nteé nto ña dí'na. Tē ña tuví nee nuu i é kīni kaa iña ña ne, kidáa ne, kúvi vii ña tsiñu ukun.

¹¹ Ñadí'í san dí ne, vā'a koo na vii ña vata koo é na kuiko ñu'u ña'a san ña di. Ña ku ká'an ña dovette iña tuku ña'a. Kuenta tsi na vii ña nēe iña e ntáde ña. Na kada ntaa ña é un ntí'í.

¹² Ña e ntáde tsiñu ini ukún san ne, uun tsi ñadí'í ña na kōo. Na vā'á koo kadā kú've ña iña i'xá ña ni vi'i ña.

¹³ Ña é vā'á ō ntáde tsiñu ini ukún ne, dōo vā'a koo ka'an ña'a iña ña. Kidáa ne, ña kúka'an nuu kué'en tsi ña é ká'an ña iña e ntákuinti'xe i Jesucristu.

Nuu i e tá'xi Xuva kō é kūtuni ko

¹⁴ Ntío ko é kī'in kantí'í ú kíkoto ní'ni ú o, ntá tsi kaka'án u ni o sá'a

¹⁵ vata koo é, te kúkuí ka kó ne, kutuni o nté koo vii ña'a, ña e kúvi i'xá Xuva kō,

ña ñu'u ini ukún Xuva kō, ña kantító san. Tsi ña sá'a ne, ntáxió ntii ña, ntánada'an ña nchu'un é nuu é ntaā í ña Xuva ko.

¹⁶ Dōó ka'nu nti'xe nuu i e tá'xi Xuva kō é kūtuni ko:

Ntii dító Xuva kō é vata kaa ña'a kaa ña.

Kaka'an Espiritū Sántū tsi dōo va'á ña.

Ntaíto ánje san ña.

Ntáka'an ntódo ña'a san kuenta iña ña ni ña tuku ñúu.

Kuinti'xe ña'a san ña dá kani ñūxiví san.

Naki'i Xuva ko ña e dukún kán.

4

Iō ña é xtuvī mii ña é kuinti'xe ña

¹ Ná te xū'u o é kaka'an Espiritū Sántū san tsi da rkontuví koo ña'a é xtuvī mii ña é kuinti'xe ña, tsi ntáde ña kuenta é kaka'an é ña vá'a san dá kaeni nta'ví ña. Kuntikin ña nchu'un iña é ña vá'a san.

² Tekú ña nchú'un sá'a é ntáka'an ña vete, ña é da mii xū'u i ntáka'an, tsi ña te ntáni nima i ntáka'an, ña é kuka'xi kué'en nima í vata tē i'xi, é ña kakutuní ka nima í nēe é vá'a, nēe é kīni kaa.

³ Ña tsíkán ne, ntáka'an ña tsi ña kuvi tánta'a o. Ntáka'an ña tsi iō títin nuu i é ña kuvi ká'xi o. Ntá tsi de kú've Xuva kō sa'á iña ko. Xo'ō e ntákuinti'xe ko, xo'ō é ñi ó nēe é nuu é ntaā í ne, na nakué'e o sintiá'vi nta'a ña kuenta iña i sá'a.

⁴ Tsi é un nti'i nuū i é edé kú've Xuva kō ne, vá'a o. Ña kúvi ká'an ó te ña vá'a o. Kí'i o ne, nakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i.

⁵ Tsi kaka'an Xúva kō tsi vá'a ne, nāxnuu viko ña é ká'xi o da nakué'e o sintiá'vi nta'a ña.

Ña e dōo vá'a ó kade tsiñu iña Jesúcristu

⁶ Te nañe'en tá'an o nuu i sá'a ne, é dōo vá'a viin iña Jesúcristu. Kae'nu é kakuinti'xe o dá kanakuā'an tú'un Xuva ko, divi nchu'un ña é kantikin.

⁷ Ntá tsi ña kún den kuenta é dotō tsi ntáka'an ña tuntu, é ña te iña Xuva ko. Nakua'an miin é viin nēe é ntio Xuva kō.

⁸ Kaidiá'vi kudii uun da'na te vii o é káda tsiñu kúñu kō, ntá tsi díí díí ka kaidiá'vi te vii o é ntio Xuva kō. Tsi sá'a ne, kaidiá'vi ñi dukuan ntoo o ñūxiví sa ne, kaidiá'vi dá kunto o ni ña kidaā di.

⁹ Nuū é ntaā í sá'a ne, dōo nuu á'vi é kuinti'xe un nti' nti' ña'a.

¹⁰ Dukuān ne, dōo ntii ntáde tsiñu o ne, ntánto'o kō e ntádē xení ña'a ni kō, tsi e

kuinti'xe ko Xuva kō, ña kantító, ña é kuvi nakaku un nti' nti' ña'a, ni ña é di divi kakuinti'xe i.

¹¹ Sá'a nakuā'an ña'a san. Ká'an ni ña te kuān koo vii ña.

¹² Ná ku dá vá'a o é ká'an ña'a tsi ña inin tsi dá vé ña kuetsin. Vá'a koo viin vata koo é nañe'en ña kuinti'xe i san nté koo vii ña dá kiní ña nté o kaka'an ne, nté o kaden utén uten, nté o kakuinima o tá'an o, nté o kakuinti'xe o Xuva kō ne, nté o kaden é vá'a.

¹³ Ñi dukuan kī'in u mí tuvín ne, koon ntiin nakuā'an tú'un Xuva ko mē'ñú ña'a san, nañe'en ña nēe é kani tú'un ne, kué'en ña itsi di.

¹⁴ Ná ku dá nēe iní ó xtuvīn miin e tá'xi Xuva kō doméni é vá'a koo viin dá ka'an Espiritū Sántu kuēnta iña ñatā sán ura í da xntee tá'an ña nta'a ña díki o.

¹⁵ Dōo ntíto viin é un nti'i nuū i sá'a. Divi tsi viin vata koo é kīni un nti' nti' ña'a tsi kakutú've o e díí díí ka vá'a viin.

¹⁶ Kuenta tsi viin nté o den, nté o kanakuā'an ña'a san. Koon ntiin é un nti'i. Tsi te kuān koo viin ne, nakakún miin ne, kuan koo nakakún ña nta'ni é kaka'an di kuenta iña o.

5

Nté koo vii o ni tā'an ko, ña kuinti'xe i

¹ Ná ku dēn tīn ni ñatā san. Ká'an ni ña dokoñu'u vata tsi te uva o ña. Kuikon ñu'un ñatii kuetsi sán vata tsi te ēni o.

² Kuikon ñu'un ñadī'í ata san vata tsi te dí'í o ña. Kuikon ñu'un ñadī'í kuetsi san váta tsi te tá'an o ña e dōo vá'a viin ni ña.

³ Xntiin ñadī'í kíí san, ña é kátaan núu nti'xe i.

⁴ Ntá tsi te iō i'xá ñadī'í kíí san ne, o iō i'xa i'xá ña ne, divi i'xá san kaduku ntée é vii é vá'a, é vii kuenta dí'í i ni uva i. Sá'a é ntio Xuva kō é vii o.

⁵ Divi ñadī'í kíí, ña é da mii un díki, ña é xoxó kue'en tsi i'xá i ne, ini ña tsi mii tsi Xuva ko kaxntii ña ña. Nté ntuvi ntē níñu kaka'an ntá'ví ña, kaikan ña nta'a Xuva ko nēe é kátaan núu ña.

⁶ Ntá tsi ñadī'í kíí, ña é kade da mii é ntio mií né, vata tsi tē xi'i ña, kuān te kantító ká ña.

⁷ Ká'an ni ña núu i sá'a vata koo é ña tuví nee nuu i é ká'an ntée ña'a ña.

⁸ Ntá tsi te xoó ña'a ña kade ña kuenta ña'a ña ne, díí díí ka te ñavi'i mii ña ne, é xtuvī mii ña e kuinti'xe ña Xuva kō. Díí díí

ka xii kaa íña ña é vata kaa uun ña'a, ña é ña ni kuinti'xe kue'en í Xuva kō.

⁹ Da mií é kuntēé dīvī ñadī'í san mí uye na'a ñadī'í kií tē é xee tá'an uni díko kuia ña, te uun tsi xii ña xio,

¹⁰ te kā'an ñá'a te dóo vá'ā o dé ña, tē nakue'nu vá'a ña i'xá ña, tē dóo vá'ā o dé ña nī ña xee ví'i ña, tē e nárate ña dī'in ña kuinti'xe i, tē e xntíi ñā ña ntánto'o i, tē edé ña é uun ntí'i nuū i é vā'a.

¹¹ Ntá tsi ña xntéén na'an dīvī ñadī'í kií, ña é dā vé ñadī'í kuétsī, tsí te xtuvī mii ña é kade tsiñu ña iñá Cristú tē ntio ña é nātánta'a xtuku ña ne,

¹² kidáā ne, ní'i ña é ntō'o ña tsí ña ni de ntáa ña é xe'é ña xu'u ña ni Xuva kō é vii ña.

¹³ Ne, ñá te da mii tsi sá'a, tsí kuiní ña é kudu'xen ñā é káda tsiñu ña ne, da mii kué'en tsi é kī'in ña ta'an ví'i ta'an ví'i. Ne, ñá te da mii tsí é kada du'xen ñā, tsí kuiní ña é kā'an ñá dovete iña ta'an ña. Dá ncho kini nūu ña tsiñu iña ta'an ñá ne, ká'an ña nūu i é ña vá'ā o é kā'an o.

¹⁴ Dukuān é ntio kó ne, na nātánta'a ñadī'í kií kuétsī san. Na kōo i'xá ña ne, na kuēnta víi ña ví'i ña. Kidáā ne, ñá vii ñá nēe nuu i é kā'an kini ña'a san íña ña.

¹⁵ Tsí iō ña é xtuvī mii ña é vā'a e ntáde ña ne, é kuntikín ña tó'o e ña vá'ā san ve.

¹⁶ Te uun ñadī'í, ña é kakuinti'xe i Xuva kō né, iō ñavi'i ña, ña é ñadī'í kií ne, dīvi ñā kaduku ntée ña é xntii ña ñā. Kidáā ne, ñá dūku ntee un ntíi ntíi ña ñu'u ini ukún san é xntii ña ñā, vata koo é kuvi xntii ña ñadī'í kií, ña é xoxó ñavi'i i.

¹⁷ Kuikon ñu'un ñatā san, ña e ntádē kú'vē va'á ini ukún kán ne, dií dií ka kuikon ñu'un ña e ntáka'an ntódo tú'ūn va'á san nī ña ntánakuā'a ña'a sán di.

¹⁸ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “Ñā ku xnúun xo'o xu'u dūntikí san da ntaédín tī trigu”, ka'an. Ne, kaka'an xtúku: “Da mií é xī'í á'vi ña kade tsiñu”, ka'an.

¹⁹ Ña kún den kuēnta te tsi'i kuétsi ña'a uun ña'a ñatā sán tē xoxó uvi, uni ña'a, ña é ntáda ntaa é káka'an ñá te nuu é ntaā i.

²⁰ Tē xoó ña'a, ña é kuan tsí o ntáde kuétsī sán ne, kadan tīn ni ña mē'ñu un ntíi ntíi ña'a, vata koo é ū'ví ña nguī san.

²¹ Ká'an ú ni o nuu Xuva ko ni Jesūcristu ni ánje ñā, ña é nakaxnúu ña, te kadan ntaan é un ntí'i nūu i sá'a. Ña te úun tsi ñā'a é vā'á viin ni ñā, tsí uun kuédadī'í tsi.

²² Koton vá'ān dá kadān kú'vén iña ñátā, ña é kodo nūu ini ukún san, vata koo é ña

viin dadīin ni tūku ña'a san núu i é kini kaa, tē ña te vá'a ña'a ñatā san. Ña kún den nēe nuu i é kini kaa.

²³ Dīvīn ne, da xé da ta'an tsi kanguntii i'xí o ne, ña kó'on kán e dá mii ntute kuī, tsí ko'on kudiin ntute tánti'ó di vata koo é na ntūvá'a í'xi ō.

²⁴ Iō ñá'a ne, dōo dito é iō kuétsi ña di'na dá nī'i ña é ntō'o ña. Iō túku ña'a ne, dōo xu'u iō kuétsi ña ne, da nté rkontūví kutuni ñá'a tsí iō kuétsi ña.

²⁵ Dadīi tsi iō nuu i é vā'a e dóo ditó ne, iō tuku nuu i é vā'a é ña díto, ntá tsi ña kuvi kuxu'ú kue'en tsi.

6

¹ Tē xoó ña'a ña e ntáde tsiñu ne, na kuiko ñu'u ña tó'o ñā, vata koo é ña ka'an kini ña'a iña Xuva ko ni nchu'ún ña.

² Tē xoó ña'a iō tó'o i ña kuinti'xe i ne, ñá ku xtuvī mii ña é kuiko ñu'u ña ñā tsí e kúvi ña ta'an ña kuenta iñá Cristu. Nā'ā, tsi dií dií ka vá'a koo na káda tsiñu ña iña ña, tsí kuinima ñá ña, tsí dadīi tsi ntákuinti'xe ña Xuva ko nī tó'o tsiñu san.

Kuntōo vá'a o te kuinti'xe kō

Ká'an ni ñā'a sán, nakuā'an ña nuu i sá'a.

³ Tē xoó ña'a nakuā'a ña tuku nchu'ún, tē ña kakuinti'xe ñā tú'ūn é nuu é ntaā i é káka'an Tó'o kō Jesūcristú, tē ña kantikín ña nchu'un é kā'an Xúva kō é vīi ó ne,

⁴ dōo ka'nu ña'a ña, kuiní ña, ntá tsi ña te neé ini ña. Da mii kué'en tsi é ntio ña é nāa núu ña nuu i é ña kuvi nantíko koó ña'a, e dóo ntio ña naa núu ña. Kidáā ne, kune'u iní ña. Nāa núu ña ni tā'an ña. Ká'an kīni ña iña ta'an ña. Kadā kuení kini kaa ña iña ta'an ña.

⁵ Da mii kué'en tsi é nāa núu ña ni tā'an ña, tsí kini kadē kuení ña. Xtuvī mii ña é kakuinti'xe ña é nuu é ntaā i. Dōo kue'e ní'i ña te káda tsiñu ña iña Xuva ko, kuiní ña. Kiin nteén xion ña kuān ntáa san.

⁶ Kué'e ní'i ntí'xe kó te kada tsiñu o iña Xuva ko, ntá tsi tē nuu e vá'a nima ko.

⁷ Tsí ña te neé kani'i ō dá xee o ñúxiví sa ne, ñá tē neé kuvi kuni'i o tē ntáka o ñúxiví sa di.

⁸ Te iō te ko'o, te kā'xi ó, te kunuu kutāvi ó ne, é dīvi tsīkan.

⁹ Ntá tsi dīvi ñā'a, ña e dóo ntio i é kūkuika ne, kade ña nuu i é iní ña tsí ña vá'a ne, ña kúvi ntíi ká ña, vata tsí ó kuvi kiti é tāvi tī ítō. Kade tuntu ñá nuu i é ncho vií ña ne, ñá katā'an í iña ña. Kunaá iña ña ne, kunaá mii ñā di.

¹⁰ Tē dóo ntio ko diu'ún ne, kidáa vīi o é un nti'i nūu i é kīni kaa vata koo é nī'i ko. Ió ña'a é ntántuku ñā diu'ún ne, xtuvī mii ñā é kuinti'xe ñā Xuva kō né, dōo ntánantō'o ñā kúñu ñā.

Koo ntii o kāda tsiñu vá'a o kuēnta iña i é kuinti'xe kō

¹¹ Ntá tsi ðivīn é kādukun ntéen Xuva kō né, xtuvīn miin núu i tsíkan; kuntikín nēe e vá'a, nēe e ntío Xuva kō. Kuinti'xe vá'a o. Kuinima ó ta'an o. Na kūtíi o nima ó kuntetun. Ñā kún den kā'nun.

¹² Koon ntiin é na kuinti'xe vá'a o Xuva ko ūun tsi da nté nī'i o ntuví va'á iña o ntii dañu ntúvi. Dukuān e kána Xuva ko ō dá ntādan ntaan mé'ñū ñā'a, ñā é ini, tsí e kuinti'xe o Cristu.

¹³ Vi'a ve ne, nuu Xúva ko, ñā é kátá'xi ntuvi iña ko un ntíi ntíi ó, ni Jesūcristu, ñā e dóo vá'a ka'an é nuu é ntaā í da ntitsí ñā nuu Pílatú ne, ká'ān ú ni o

¹⁴ Te kādan ntaan vātā ó ka'an Xúva kō é vīin. Ñā kún den nté uun nuū i é kā'an ñā'a tē ñā vá'a o. Kuan tsí koo viin un tsi da nte nañu xtuku Tó'o ko Jesūcristu.

¹⁵ Tsí tē xee ntúvi i ne, nainu ñā é kīni o ñā. ðivi ñā e dóo va'á kue'en ñā. ðivi ñā kadē kú've ñā é un nti'í. ðivi ñā é rei é odo nūu un ntíi ntíi rei iña ñúxiví san. ðivi ñā é odo nūu ñā é da xōó ka tó'o í.

¹⁶ Da mii tsi ñā é kāntíto ñā ntii dañu ntúvi, é ñā kuví ka ñā. Kaxi'í nuu ká'nu ñā vata kaa ntuve ñū'u. Ntē xoxó xee étsin i mí tuví ñā. Nté uun ñā'a vata kiní ñā ñā; ntē ñā kuví kiní o ñā vevii. Na kuiko ñū'u ñā'a ñā. Na kodo nūu ñā kadā kú've ñā ntii dañu ntúvi. Kuan tsi koo na kōo.

¹⁷ Ká'an ni ñā e dóo iō iña i ñúxiví sa tē ñā vii ka'nu ñā. Ná ku dē kuení ñā te kūvi vii ñā é un nti'í tsí iō diu'un ñā. ¿Te kūnaá ntu? Ntá tsi na kuinti'xe ñā Xuva kō, ñā é kata'xi kō é un nti'i nūu i é kantio kō vata koo é ñā te neé taan núu ko. Ntekú ka xtuku é katā'xi ñā ko.

¹⁸ Ká'an ni ñā né, na vii ñā é vā'a. Na kōo ntii ñā é vii ñā nuu i é vā'á vata tsí ó kaxió ntii ñā é kāde tsiñu ñā é nī'i ñā diu'un. Ná ku dē vīni ñā ni tā'an ñā; na kuiní ñā é kué'é ñā dava iña ñā ñā e ntátaan núu i.

¹⁹ Kuan koo naxtūví va'á ñā dokuika iña ñā é ñā kantí'i iña ntuvi iña ñā é vē'xí, vata koo é nī'i ñā ntúvi vā'á iña ñā rkontuvi.

I'a ntí'i tūtú iña Timóteu

²⁰ Timoteu, vānchu'un vīin kuenta nuu i e tá'xi Xuva kō é vīin. Ñā kún den kuēnta dá doto tsi ntáka'an ñā'a da ntáka'an ntée ñā é

nuu é ntaā i, tsi dóo ini ñā, ka'an ñā; ntá tsi ñā ini ntí'xe ñā.

²¹ Iō ñā e ntántikin ñā sá'ā né, kūdana ñā é ntákuinti'xe ñā.

Na naxnuu viko Xuva ko nto ūn ntíi ntíi nto.

Tutu é kuvi ūvi e táxnūu San Pablu iña Timóteu

Taxnūu Pablu tutú iña Timóteu

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru Jesúcrístú u, tsí kuan ō ntío Xuva kō é vīi u, tsi tá'xi ña xu'u ña tsí ni'i ko ntuví va'á iña ko nta'a Jesucristu.

² Taxnūu ú tutú sá'á iña o, Timóteu, dívīn é vāta kaa i'xá mií ko e dóo ntio kó o. Na naxnuu viko Xuva ko o, ni i'xā ñá Jesucristu. Na ntūnta'ví ini ña o. Na tā'xi ña é kutūvín va'an.

É kā'an ñá iñá Cristu

³ Ntē ntúvi ntē níñu kanakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña o. Tsi iña Xuva ko káde tsiñu ú ne, kaka'án nimá ko tsi vá'a ó kade ú, vatā o dé uva ata kō, ña intóo nte ntúvi di'na.

⁴ Kanaka'án kó da ékun nteén ko ne, un vá'a tsi ncho nakiní u o vata koo é nakunuu díní nimá ko.

⁵ Kanaka'án kó tsi kakuinti'xe ntí'xe o vatā o dé dí'i kui'i o Loida dí'na, ni dí'i o Eūnice. Iní u tsí kuān ó kakuinti'xe o di.

⁶ Dukuān ne, é kaka'án u ni o tē díí ka kadan tsiñun ni'in nuú í e tá'xi Xuva ko ō da nata'án ntée ú nta'a kó dikí o kídaā.

⁷ Tsi ña ni tá'xi Xuva kō é ū'vi ko, tsi tá'xi ña é kúvi vii o, é kuñnima kó ta'an kō, é kadā kuení va'á ko nté koo vii o.

⁸ Ná ku kukā'an nuu o é kā'an ni ña'a kuenta iña Xuva ko. Ntē ña kuká'an nuu o kuenta iñá ko xu'u, é nuu kutū ú kuenta iña ña. Ntá tsi na kūtíi o é kānto'o o kuenta iña tú'ūn va'á san, tsí Xuva ko kaxntii ña o.

⁹ Tsi Xuva kō ne, nakáku ña kō ne, kana ña kō é kuvi o iña ña. Ná tē nee é vā'á o ni ide o vata koo é ntío ña kō. Ntá tsi kuan ō ntío mií ña é ta'xi ña ntuví vā'á iña ko kuenta iña Jesúcrístu nté ntūvi di'na da de kú'vē ñá ñuxivi.

¹⁰ É nañe'e ñá kō tsi dóo ntio ña kō da táxnūu ña Jesucristu é nakakū ñá kō. Tsi kúvi ide Jesucristu é ña kuvi vií ka doxi'í san ni kō ne, ta'xi ña ntuví vā'á iña ko é ña kantí'i dá kuinti'xe kō tú'ūn va'á san.

¹¹ Xuva kō nakaxnúu ña ko é kā'an ntódō u tú'ūn va'á san, é vīi u pustru iña ña, é nakuā'a ú ña'a san.

¹² Dukuān né, kuān ó kanto'ō kó vevii. Ntá tsi ña kakuka'an núu ko, tsí iní u xoo é kakuinti'xe kó ne, iní u tsí kuenta víi ña

nuu i é xtúvī ña kuenta nta'a kó da nté xee ntúvi é nainu xtúku ña.

¹³ Viín kan é kākā'an tú'ūn é nuu é ntaā í san vatā ó nañé'e ú o ne, kuinti'xe ká o Xuva kō ne, kuinimá ka o ta'an o, vatā o tá'xi Jesucristu é vīin.

¹⁴ Na xntii Ēspíritū Sántu ō, ña é nuu nima ko, é kuēnta víin nuu i é vā'a é xtúvī Xuva ko ntá'a o.

¹⁵ Inin tsí un ntíi ntíi ña ntoo ñuú Asiá ne, xtuví mií ñá ko. Kuān o dé Figelu ni Hermógení di.

¹⁶ É vā'á koo na vīi Xuva ko nī ñavi'i Onesiforu, tsi dóo ki'in itō náxnuu ka'nu ña nimá ko. Ná ni kukā'an nuu ñá ko é nuu kutū u.

¹⁷ Tsi dā xee ña ñuú Romá ne, un vá'a tsi nántuku ñá kó, un tsi da nte nání'i ñá ko.

¹⁸ Xuva ko na ntūnta'ví ini ña ña dá xēe ntúvi dá nainu xtúku ña. Inin va'an tsí títin nuu i é vā'a éde ña nī kó dá itúvi ú ñuú Efesu.

2

Uun sntadun vá'a iña Jesúcrístu

¹ Dīvin, i'xá ko, ka'xi víin nima o, tsí Jesucristu katsi'i ntii ña ō.

² Un ntí'i tú'un e téku o é kākā'an ntódo u mé'ñū ña'a ne, divi tsi tú'ūn ka'an ni ña'a, ña e ntáde ntaa, vata koo é kuan tsi koo nakuā'a ña tuku ña'a di.

³ Dīvīn né, na kūtíi o nima o é ntō'o o dí vata kaa sntadun vá'a iña Jesúcrístu.

⁴ Uun ña'a, ña é kade sntadún ne, ña kúvi kini nūu ña tuku tsiñu, tsí da mií tsí é koo tú'vē ña é vii ña é kā'an tó'o ñá, sntadun ñá odo nūú san.

⁵ Uun ña'a, ña kanadikí ne, ña kúvi dūku ntée ña doméni tē ña ni kudadí ña vatā o kú'vē i iña ñá nadiki.

⁶ Uun ña'a, ña kade tsiñu tsiñu má kú'ú ne, di'na ña kaduku ntée ña na ki'i da'an ña é ta'vi ñá é kúvi iña mií ña.

⁷ Kadā kuení va'á o é kākā'án u ni ō ne, ta'xi Xuva kō é téku o é un ntí'i nuú i.

⁸ Nanū'ún iní o Jesucristu, dívī i'xá ika Dāvii, e ntóto ña dá xi'i ñá, vatā ó kaka'an tú'ūn va'á san é kākā'an ntódo u.

⁹ Núu i sá'a é kānto'o ko, é nuu kutū ú vata kaa ña é kīni kaa, tsí kuān ó kaka'an ntódo u. Ntá tsi tú'un Xuva kō ne, ñá te nuu kutū.

¹⁰ Dukuān ne, kakutíi kó nimá ko é un ntí'i sá'a kuenta iña ña é nakaxnúu Xuva kō, vata koo é nakáku ña nta'a Jesucristú ne, kuntōo vá'a ña ni ña ntii dañu ntūvi.

¹¹ Nuú é ntaā i é kākā'an ña:

Tē xi'i o ni ñá ne, kuntoo dadii o ni ñā di.

¹² Tē kutíi ō é nto'o kō né, kadā kú've dadii o ni ñā.

Tē ka'an o tsi ñá ini o ñá ne, ká'an ñā tsi ñá ini ñá kō di.

¹³ Tē ñā kada ntáa ó ne, ntá tsi ñā ne, da mií é káda ntaa ñā é káka'an ñā, tsi ñā kuvi natívi ini ñā.

Ñā'a, ñā e dóo vá'ā ó kade tsiñu iña Xuva ko

¹⁴ Tū'ún sa'a ká'an ni ñā vata koo é ñā kunáa ini ñā. Ká'an ni ñā nuu Xuva ko tē ñā tii nuu ká ñā kuenta iña tú'ún san. Tsi ñā váda kaídiá'vi é kuan koo nāa núu o, tsi kidaa ne, ñā xkúntee ini ñā ntátekú i san é kuínti'xe ñā.

¹⁵ Koon ntiin kádan tsiñun vata koo é vá'á koo ka'an Xúva ko iña o, vata koo é ñā tuví nee nuu i é kúka'an nuu ó tē xeen ntá'a ñā. Ká'an ñā tsi vá'ā ó den, tsi kaka'an ntaan tú'un ñā é nuu é ntaā i.

¹⁶ Kuenta tsi viin; ñá ku dotō tsi ka'an tú'ún é kini kaa. Tsi ñā é kuān o ntáka'an san ne, da dií dií ka ntákukini ntáa ñā.

¹⁷ Kaika tú'ún e ntáka'an ñā vatā ó kaika kui'i nta'xá san. Kuan ō kúvi ni Himēneu ni Fíletú di.

¹⁸ Diví ñā né, kūdana ñā nēe é nuu é ntaā í, tsi ntáka'an ñā tsi é ita ntí'xin ntuvi é ntoto xtuku ñā'a. Ntánatívi ñā ñā'a, ñā kuínti'xe i Xuva kō.

¹⁹ Ntá tsi Xuva kō né, xtuví ñá tú'un ñā é ñā kantí'i, vata kaa xuu eti vi'i é tuví kutu. Sá'ā ne, vata kaa é ūve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: "Ini Xúva kō xoo é i'xá nti'xe ñā" ne, "Un ntíi ntíi ñā'a, ñā é kakuínti'xe i Xuva kō ne, ñá vií ka ñā é kīni kaa." Kuān ó kaka'an tú'un ñā.

²⁰ Iní vi'i ka'nu iō kidi e kúvi oro, e kúvi káa kuí'xín ne, iō e kúvi ūtun, e kúvi ntó'ō di. Kídí e dóo va'á san ne, ntáde tsiñu ni'i ñā ntuvi dá viko ka'nu. E ñā dóo neē va'á san ne, utén uten ntáde tsiñu ni'i ñā.

²¹ Xoó na'a, ñā é ntuntoo nima í ne, kuvi ñā vata kaa kidi va'á san é káde tsiñu ni'i ñā ntuvi dá viko ka'nu. Tsi xtúvi xio Xuva ko ñā é kúvi ñā iña mii ñā, é kada tsiñu ni'i ñā ñā, tsi é iō tu've ñā é vií ñā é un ntíi nūu i é vá'a.

²² Dukuān ne, ñá ku dē kuení o é kīni kaa, vatā o ntáde na kuetsí san. Kuntikín núu i é vá'á ō. Kuínti'xe o Xuva kō. Kuinima ó ta'an o. Kutúvín dadíin ni ūn ntíi ntíi ñā'a, ñā é vá'á nima í, ñā e ntákaku ni'i Xuva kō.

²³ Ntá tsi ñā kún den kuénta da ntátiin dikí ñā'a nuu i é ñā ini ñā. Inin tsi te kúvi ne, koó da ntánāa núu ñā kuenta iña dikí san.

²⁴ Ñā é káde tsiñu iña Xuva kó ne, ñá vá'á o é nāa núu ñā, tsi vií ñā é vá'á ni ūn ntíi ntíi ñā'a. Na nakuā'a vá'a ñā ñā'a, na kútíi ñā nima ñá ni ñā.

²⁵ Ñá ku de ká'nu ñā dá ká'an ñá ni ñā'a, ñā é ñā ntákuinti'xe i é nuu é ntaā i, vata koo é tē kúvi ne, ta'xi Xuva ko te nādama ñā nima ñá vata koo é kuínti'xe ñā é nuu é ntaā í san.

²⁶ Kidáa ne, ntutuni ñā vata koo é nakáku ñā má ito e xkáa tó'ō e ñā vá'ā san. Tsi e tii nti'xe tó'ō e ñā vá'ā san ñā vata koo é vií ñā nēe e ntío i.

3

Nté ntu ntáa ñā'a san ntuvi dá dokó sa naínu xtúku Cristu

¹ Ntio ko é kütuni o sá'ā: Tsi tē xee ntúvi dá dokó sa naínu xtúku Cristú ne, kidáa vè'xi ntuvi e dóo kīni koo kuvi.

² Kidáa kadā kuení ñā'a da mii iña mii ñā, dá mií e dóo kuinima ñá diu'un. Ká'an ñā tsi dóo ka'nu ñā'a ñā, tsi da mii ñā e dóo va'á ñā. Ñá nākué'e ñā sintiá'vi. Ñá kuiko ñu'u ñā iña Xuva ko.

³ Ñá kuinima ñá ta'an ñā. Ñá ntuntá'vi ini ñā ta'an ñā. Dá'vi ñā dovete tá'an ñā. Vií ñā da nēe ka nuu i é ntio nima ñā. Dóo kadā xení ñā. Ñá ntio kue'en tsi ñā é vá'a.

⁴ Diko tá'an ñā. Ñá kadā kuení kue'en tsi ñā nēe e vá'á é vií ñā. Dóo ka'nu vií ñā. Ñá ntio ñā Xuva kō; da mií tsi é ntio ñā é vií ñā nēe é ntio mii ñā.

⁵ Kani nta'ví ñā kō é ká'an ñá e dóo nuní ñā Xuva kō. Ntá tsi ñā te nuu é ntaā i. Tsi ñā ntákuinti'xe ñā tē dóo iō ntii Xuva kō é vií ñā. Ñá ku kinin nūun iña ñá kuān ntáa san.

⁶ Iō ñá kuān ntáa sán ne, nták'vi ñā ini vi'i ñā'a ne, ntaéni nta'ví ñā ñadí'í tuntu, ñā é iō kuetsí i, ñā ntáde da nēe ka é kaikán nima mií i.

⁷ Utén utén ntánakuā'a ñā, ntá tsi ñá kakúvi kutú've ñā nēe é nuu é ntaā i.

⁸ Vatā o dé ñā tatan, ñā é naní Jani ni Jámbrí, é ñā ni kuínti'xe ñā é ká'an Muíseé ne, kuān ó de ñā sá'a, tsi ñā ntío ñā kuínti'xe ñā é nuu é ntaā i. Ñā tíví nee iña é vá'á kue'en tsi e ntádē kuení ñā. Ñā ni kúvi vií ñā é kuínti'xe ñā é vá'a vá'a sa.

⁹ Ntá tsi ñā kutíi ñā kaa dukún ñā, tsi kutuni un ntíi ntíi ñā'a tsi dóo tuntu ñá, vatā o kütuni ñá'a iña Jani ni Jámbrí kidaā.

Uun sá nuu i é káka'an Pablu ni Timóteu nté koo vií ñā

¹⁰ Ntá tsi inin va'an nté o nakua'á u, nté o de u é tuví u ñuxiví sa, nté o kadē kuení ko é

víi u, nté o kuínti'xe kó Xuva kō, nté o kutíi ú nimá ko, nté o kuinimá ko, nté o kutíi ú e dóo ntó'o kó,

¹¹ nté o dé xení ña'a san ní ko, nté o nánto'o ñá ko ñuú Antioquiá ni ñuú Iconiú, ni ñuú Listrá di. Inin nté o kutíi u dá edé ña nī ko é kīni kaa. Ntá tsi nakáku Xuva kō ko é un ntí'i nuū i sá'a.

¹² Un ntí'i ñá'a, ña é ncho vii é vā'á kuenta iña Jesúcrístu ne, kuān koo nto'o ña di.

¹³ Ntá tsi ña kini ntáa sán nī ña ntaéni nta'ví ta'an sán ne, da díi díi ka kadā xení ña. Kani nta'ví ña ña'a ne, dukuān ne, kani nta'ví ña'a san ñá di.

¹⁴ Ntá tsi divīn ne, ñá ku xtuvīn miin núu ī é kūtú've o, nuu i é Inin tsi nuu é ntaā i, tsi inín xoo ñá'a é nakuā'a ña o.

¹⁵ Tsí un tsi nte ntúvi da kulú'ntin īnin tú'ūn é vā'á iña Xuva kó, divi tū'un é nañé'e o nté koo nakáku é kuínti'xe o Jesucristu.

¹⁶ É un ntí'i tū'ūn Xuva kō é ūve na'á ne, divi tū'un é kaka'an Xúva kō. Kaidiá'vi é nakua'a o ñá'a, é nañé'e o ña mí'i kākunaá ka ña, é nañé'e o ña nté koo vii ña é vā'a, nté koo kutú've ña é vii ñá nēe é ntio Xuva kō,

¹⁷ vata koo é koo tú've va'á ña é kuntīkin ñá Xuva kō, vata koo é kīni va'a vā'a ña nté koo vii ña é un ntí'i nuū i é vā'a.

4

¹ Divīn ne, núu Xuva ko ni Jesūcristu, ña é kadā kú've iña ña ntantíto nī ña xi'í san dá nainu xtúku ña é kodo nuū ñá ne, ká'an ú ni o tsí tsiñu sá'a viin:

² Koon ntiin ka'an ntódōn tú'un Xuva kō. Nguentúvi da ka'an dá ka'an tsín ni ña'a, kuān té ura vā'a, kuān té ña té ura vā'a. Ntadan vá'an ña mí ña vā'a o ntáka'an ña. Ká'an ni ña mí ña vā'a o ntáde ña. Kué'en ña itsi nté koo vii ña. Kukuíi kudu'va tsi nakuā'an ña.

³ Tsi vé'xi ntuvi dá ña kutíi ká ña nima ña é kinī ña tú'ūn é vā'á san. Dá kuntīkin ñá titín mastru, ñá nakua'a da nēe ka nuu i é ntio ña é tēkú ña.

⁴ Nakuitā ñá ata ña tú'ūn é nuu é ntaā i san ne, da mií tsí é kīni ña kuentu e ntáka'an ñá'a.

⁵ Ntá tsi divīn né, kadā kuení va'á ó nēe é vā'á viin. Na kūtíi o e dóo ntii tū'un. Ká'an ntōdon tú'ūn va'á san nté koo nakáku ña'a. Kadan ntaan tsiñu o e tá'xi Xuva kō é viin.

⁶ Xu'ú ne, kaxé'e ú ntuvi iñá ko doméni iña Xuva ko. Dóko sá xee ntúvi é ntáka ú ñuxiví sa.

⁷ É kúvi idé u vata kaa sntadun iña Xuva ko; é kúvi idé u ínu du've u kuenta iña ña; ñá ni xtuví mii kué'en ú e kuínti'xe kó ña.

⁸ Vi'a ve ne, koó da kantétu u é nī'í ko doméni e dóo va'a é tūví va'a iñá ko nta'a Xuva kō. Tsí dóo vá'á ó kadé kú've Xuva kō né, divi ña tá'xi ña kó ntuvi dá kixkadā kú've ña. Ntá tsi ña te da míi tsí ú ni'í ko, tsí un ntíi ntíi ña'a, ña e dóo diní i ntantétu ntuvi dá nainu xtúku ña.

Nuu i é vii ñá iña mií ña

⁹ Koon ntiin kī'xin kant'īn mí tuví u.

¹⁰ Tsí Demá ne, é xtuví mii ná ko. E díi ka ntio na é ió ñuxiví sa ne, kué'en na ñuú Tesalonica. Cresenté ne, kué'en ña ñuú Galacia. Titó ne, kué'en ña ñuú Dalmacia.

¹¹ Ntuví sa ú Luca ntóo ntí. Kūkuekán Marcú ne, kuntekan na te vē'xin, tsí kuví xntii ná kó tsiñu ko é kade ú i'a.

¹² E táxnūu ú Tiquicu é kī'in ña ñuú Efesu.

¹³ Te vē'xín ne, kunī'in kutuún ko e xtúvi mií u nú vi'í Carpu dá itúvi ú ñuú Troa. Kuidon librú ko di; ntá tsi díi díi ka ntio ko é kuídon tutú ko e ntátinuu.

¹⁴ Ná katsi'i ta'an káa, ná nani Alējandrú ne, dōo kinī o dé na nī ko. Ntá tsi kué'e Xuva ko ná é ntó'o na é kuān o dé na nī ko.

¹⁵ Kuenta tsí viin, tsi ña ntio kue'en na tú'ūn va'á san e ntáka'an ntódo o.

¹⁶ Da kúvi uun ito dá ñé'e u nta'a ña kaxntékú kú've ne, xōxó ni xntii ī ko é ntáda ntaa ñá iñá ko. Un ntíi ntíi ña xtúvi mii ñá ko. Tē ña vii Xuva ko kuēnta núu i sá'a.

¹⁷ Ntá tsi ña ni xtuví mii Xuvá kó ko. Tá'xi ña é kúvi ka'an ntódo ntí'i ú tú'ūn va'á san iña ña, vata koo é kīni un ntíi ntíi ña'a, ña é ña te ña Israeé san, nté koo nakáku ña. Dukuān o nakáku u mé'ñu ña dóo xení i san ne,

¹⁸ kuan koo nakáku Xuvá kó ko da nēe ka nuu i é kīni kaa. Tsí divi ña vii ñá ko kuenta é vā'á koo xee ú nta'a ña. ¡Ká'an o tsi dóo ka'nu ña ntii dañu ntúvi! Kuan tsi koo na kōo.

Taxnūu ña ntiusi

¹⁹ Ká'an ntiusi ní Prisca ni Áquilá, ni ūn ntíi ntíi ñavi'i Onesiforu.

²⁰ Kátúvi mií Erastu ñuú Corintu. Xtuví mií u Trofimu ñuú Miletu, tsí nchokuví ña.

²¹ Koon ntīn é kī'xin di'na dá xee ntúvi vi'xín san. Eubulu ni Pudenté, nī Linú, nī Claudiá, ni ūn ntíi ntíi ta'an ko ña kuínti'xe i, ña ntoo i'a, taxnūu ña ntiusi o.

²² Na kūnuu mé'ñu Tó'o ko Jesūcristu ó; na naxnuu viko Xuva ko nto ūn ntíi ntíi nto. Sá'a tsí é ká'an u ni o.

Tutu e táxnūu San Pablu iña Títo

Taxnūu Pablu tutú iña Títo

¹ Xu'u é Pablú u ne, kade tsiñu ú iña Xuva ko; pustru Jesúcristú u. Taxnūu ña kó vata koo é na kuínti'xe ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kō, vata koo é na kūtuni ña tsí nchu'un é nuu é ntaā i e ntákuinti'xe kō,

² e ntantétu ō é nī'i ko é vā'á nta'a Xuva ko ntii dañu ntūvi. E tá'xi Xuva ko xū'u ña nte dí'na dá iñi ntu'u ñúxivi san tsí kuān koo kuvi ne, ñá te da kakā'an ña.

³ Vevii ne, e xée ntūvi e xtúvī ñá ne, tā'xi ña é kūtuni ko tú'ūn va'á san iña ña, iña Xuva ko, ña é nakáku kō, ña é kūtuni e xtúvī ñá nta'a ko é ká'an ntódo ú ni ñā'a.

⁴ Taxnūu ú tutu sá'a iña o, Títo. I'xá mii ntí'xe ko kúvin, tsí nañé'e ú o é dadii tsi kuinti'xe o nī ko. Na naxnuu viko Xuva kō ó, nī Tó'o ko Jesúcristu, ña é nakáku kō; na tā'xi ña é vā'á koo kutūvin.

Tsiñu é kade Tito ñuú Creta

⁵ Xtuvī míi ú o ñuú Creta vata koo é vīin é kākunaá ka ikān, vata koo é kadā kú'vén xoo é vii í ñatā ña ntádē kú've ini ukun iña é un é un ñuú san vatā ó kaka'an u é vīin.

⁶ Ña é vii ñatā ne, vá'a koo na vii ñá vata koo é ña ka'an kīni ña'a san iña ña. Uun tsi ñadi'ñá koo. I'xá ña ne, na kuinti'xe i Xuva kō ña; ña kúvī é dotō tsí vii, vata koo é ña tuvī nēe núu i é kīni kaa; i'xa e dóo koñu'ū.

⁷ Ña odo núu ini ukún ne, da mii é vii ña é vā'a, tsí kade ña kuenta iña Xuva ko. Ña kúvi vii ka'nu ña. Ña kúvī é kūdiin ña é da nuu da kuíi tsi. Ná ku de kí'vi ña. Ná ku nāa núu ña. Ná ku kuñima ñá diu'un.

⁸ Vá'a koo na vii ñá ni ña kaxee ví'i ña. Na kuñima ña é vā'a. Na kadā kuení va'á ñá nté koo vii ña. Vá'a koo na kadā kú've ña. Na kada ntaa ña é kākā'an Xúva kō. Ná ku dotō tsí íde ña da nēe ka é ntio ña.

⁹ Ná ku xtuvī mii ña é kuínti'xe ña tú'ūn va'á san vatā o nakua'á nti ña, vata koo é kúvi kué'e ña itsi vā'á ni tūku ña'a, vata koo é na kúvi vii ña é tñn dikí ñá'a san tú'ūn é kākā'an ñá, tē xoó kaka'an ntée i tú'ūn va'á san.

¹⁰ Tsi dóo iō ña'a, ña é ña ncho kuinti'xe i. Dotō tsi ntáka'an ñá, ntaéni nta'ví ña ña'a. Díi díi ka ntáde ña Israeé san, tsí ntáka'an ña tsí da mii é ká'nte o kúñu é ixi ko.

¹¹ Kantio é na ntādí xu'u ña, tsi ntánateñu núu ña ña kuínti'xe i san ni ūn ntíi ntíi ñavi'i ña é dotō tsí ntánakuā'a ña tú'ūn é ña kaidiá'vi é da mii kué'en tsí diu'un ntío ña.

¹² Uun ña'a ña, ña vé'xi ñuú Cretá ne, kaka'an ñá naa xuva ñá ne, kaka'an ntée ña ña ñuú ña: “Ña ñuú Cretá san ne, koó dá ña vete ña. Dōó kinī ntáa ña. Dōo diin ña. Da mii kué'en tsí ntáxi'i ntaé'xi ña. Dōó du'xen ñá é kada tsiñu ña.” Kuan ō ka'an ñá ñuú Cretá san.

¹³ Nuu é ntaā i é kākā'an ña. Dukuān né, ntii ká'an ni ña vata koo é na kuínti'xe vá'a ña.

¹⁴ Ká'an ni ña tē ña ku de ña kuénta dovete e ntáka'an ña Israeé san, ntē ña ku kuínti'xe ña tú'ūn e ntáka'an ñá'a ni ña, ña é ña ntío i tú'ūn Xuva kō.

¹⁵ Kuenta iña ña é vā'á ne, vá'a é un ntí'i nuu i. Ntá tsi kuenta iña ña é kīni ntáa, ña é ña ntío i é kuínti'xe i ne, ña túvī nee iña é vā'á iña ña. Tsí ña vá'a dikí ña; nté nima ñá ña vá'a.

¹⁶ Ntáka'an ña tsí ini ñá Xuva kō, ntá tsi kūtuni ko tsi ñá ini ntí'xe ña ña, tsí da mii e ntáde ña é kīni kaa. Ñá ntío ña kada ntaa ña é ntio Xuva kō; ntē ña ntaidiá'vi ña é vii ñá da nēe ka nuu i é vā'a.

2

Nchú'ūn é nuu é ntaā i

¹ Ntá tsi ñuú né, nakuā'an ña'a nchú'ūn é nuu é ntaā i.

² Ká'an ni ñatā sán tē ña ku de kí'vi ña; ntē ña ká'an dikí ña, vata koo é na kuiko ñu'u ñá'a san ña. Na kadā kuení va'á ña nté koo vii ña, nté koo ka'an ña. Na kuínti'xe vá'a ña. Na kuñima ñá ta'an ña. Na kūtíi ña nima ñá ni ñā'a san.

³ Ká'an ni ñadi'í átā sán ña te na kuiko ñu'u ña; ntē ña ku ka'an kīni ña iña ña'a; ntē ña ku de kí'vi ña. Na nañé'e ñá ña'a san nté koo é vā'á koo vii ña.

⁴ Na nañé'e ñá ñadi'í kuétsi san nté koo kuñima ñá xii ña ni i'xā ña.

⁵ Na nañé'e ñá ña é vā'á koo na kadā kuení ña nté koo vii ña, é na vii ñá da mii kué'en tsí nuu i é vā'a, é kuénta vii ña vi'i ña, é na ntuntá'ví ini ña ña'a, é na kuínti'xe ña é kākā'an xii ña, vata koo é xoxo kuvi ká'an kīni i iña tú'ūn Xuva kō.

⁶ Kuan tsí koo ka'an ni na kuétsi sán ña te na kadā kuení va'á na nté koo vii ña.

⁷ É un ntí'i é vīin ne, nañé'en ñá'a san nté koo vii ña é vā'a. Dá kanakuā'an ña'a sán ne, kanñ nima ó ka'an ni ña; ñá ku ká'an dikín ni ñá dá kanakuā'an ña.

⁸ Vá'ā koó ka'an, váta koo é ña kuvi ka'an ntée ña'a o. Kidáā ne, kuka'an nuu ña, ña é ña kákuinti'xe i, tsí ña tuví nee núu i é kúvi ka'an ntée ña o.

⁹ Ká'an nī ña ntáde tsiñu san te káda ntáa ña é káka'an tó'o ñā; na vii ñā tsiñu vā'a vata koo é dīni tó'o ñā é un ntí'í é káde ña. Nā ku nantiko koō ñā ka'an ñā te káka'an tó'o ña ni ñā.

¹⁰ Nā ku kī'i dú'u ña, tsí kanī nima ñā na vii ñā da mii kué'en tsi é vā'a, vata koo é na kūtuni ñā'a tsi dóo va'a tú'un iña Xuva ko, ña é nakáku kō.

¹¹ Tsi e táxnuu Xuva kō e dóo va'á iña ñā, vata koo é nakáku un ntí'í ña'a.

¹² E dóo vá'ā o dé Xuva ko ni kō né, kuān ó kanañe'e ñā kō é xtuvī mii o é kīni kaa, é ña kuínima ko é ió ñuxiví san. Ntá tsi na kadā kuení va'ā ko nté koo vii o é vā'a é ntio Xuva kō vevii é kuntoo o ñūxiví sa.

¹³ Nī dukuān ntantétu o tē xee ntúvī é vā'á kue'en da k'xi xtúku Xuva kō, ña e dóo ka'nu, ni Jesúcristu, ña é nakáku kō.

¹⁴ Divi ñā xe'é ña ntuvi iña ñā kuenta iña ko vata koo é nakakū ñā ko da neé ka nuu i é kīni kaa, vata koo é na ntántoo ña nima ko é kuvi o iña mii ña, é nī kue'én ini kō é vii o é vā'a.

¹⁵ Sá'a ká'an. Sá'a nakuā'an ña'a san. Nāxnuun ka'nun nima ñā ne, kadan tīn ni ñā, tsí divi tsiñu e teé tsiñu Xuva ko o é vīn. Nā dā vá'a o é na nāntii ni'ni ña o.

3

Nté koo vii ña kuínti'xe i

¹ Na nāka'an ña kuínti'xe i sán te na kī'ví diki ña é káka'an ñā tsiñu na'nu i san ni da xóo ka ña tsiñu i, te na káda ntaa ña é káka'an ñā, te na kōo tú've ña é vii ñā da neé ka tsiñu é vā'a.

² Ká'an ni ña tē ña ku ka'an kīni ña iña dá xóo ka ña'a, te vā'á koo na kuntōo ña, é vā'á koo na vii ñā ni tā'an ña, na kuiko ñu'u ñā.

³ Tsí xo'ó né, dóo tuntu o, dóo lo'o o kídaā di. Ntaíka o ntákunaa o. Ide o da neé ka é ntio nima kīni kaa kō. Utén uten edé o é kīni kaa. Dē né'u ini o ni ta'an kō xé un xé un o. Nā ni ntío ña'a san kó ne, ña ni ntío ko ñā di.

⁴ Ntá tsi Xuva kō, ña é nakáku kō ne, náñe'e ñā kō tsi dóo ncho vii ña é vā'á ni kō, tsi dóo kuinima ñā kō ne,

⁵ nákakū ñā kō. Nā túvi nee nuu i é vā'a é edé o vata koo é nakakū ñā kō, tsí mii ña ntún'ta'ví ini ña kō. Nākate ña nima kó da nakáku ña kō. Ntuvi xee tá'xi ña ko kuenta iña Espíritū Sántū.

⁶ Ntekú ka tá'xi ña kō Espíritū Sántū san kuenta iña Jesúcristu, ña é nakáku kō.

⁷ Dōo vá'ā o dé Jesucristu ni kó vata koo é kuvi kuntetu o é nī'i ko ntuví va'á iña ko ntii dañu ntúvi.

⁸ Nuú é ntaā i é káka'án u ni o ne, ntio ko é nī kué'en ini o ká'an ni ña kuínti'xe i Xuva kō sán vata koo é kōto vá'a ña nté koo vii ña nuu i é vā'a. Sá'ā e dóo va'á, e dóo kaidiá'vi i é vii o un ntí'í nī o.

⁹ Ntá tsi ña ku kinin núun te tsixe'e ñā'a nuu i é tūntu, te ncho nāa núu ña kuenta iña ñāta ñā, ña intóo kídaa, kué'nta iña i nté o kaka'án lei Muisee. Núu i tsikán ne, ñā tē neé nuu á'vi kue'én te nāa núu o.

¹⁰ Te ió ñā'a kakini nteé ñā ña kuínti'xe i sán ne, di'na kué'en ña itsi te ūvi íto ne, tē ñā ncho tēkú ña ne, kidáā ne, ña kún den ká ña kuenta.

¹¹ Inin tsí ña kuan ntáa sán ne, dóo kinī o ntáde ña. Kuétsi mii ña te kūnaá ña.

Nté koo vii Tito

¹² Ama táxnūu ú Artemá o Tiquicu mí tūvín ne, koon ntiin kué'en mí tūví u ñuú Nicopolí. Ikan kutúví u dá ntúvi ví'xin san.

¹³ Da neé ka é kūvin viín ne, xntiín Zena, ñā kanada'án sán, ni Ápolo, vata koo é ñā té neé kūnaá nteé ñā itsi kán mí kī'ín ña.

¹⁴ Nakuā'an vata koo é na kūtú've ta'an kō e dóo va'á na vii ña, é na xntii ña tā'an ña, ña ntátaan núu i, vata koo é na kadiá'vi ña.

I'a ntí'í é ūve na'a tutú san

¹⁵ Un ntí'í ña'a, ña é ntoo dadíi ntí ni i né, taxnūu ña ntiusi iña o. Ká'án ntiusi ni ún ntí'í nī ta'an ko, ña ntákuinima i ko tsí dadíi tsi kuínti'xe kó ni ñā. Xuva ko na nāxnuu viko ña nto un ntí'í nī nto.

Tutú e táxnū San Pablu iña Filémuun

Taxnū Pablu tutú iña Filémuun

¹ Xu'u é Pablú u, é nuu kutū ú kuenta iña Jesúcristú ne, ntuví u ni ta'an ko Timōteu ntáde vá'a ntí tutú sá'á iña nto, Filémuun, tsi dóo vá'a tiin ō é dadii tsi ntáde tsiñu ō.

² Iña ta'an ko Ápia di, ni Arquipu, ña é dadii ntáde tsiñu ni'í ntí, ni ūn ntíí ntíí ña kuínti'xe i, ña ntánataká nuu nú vi'i nto kân.

³ Na naxnuu viko Xuva ko ni Tó'o ko Jesúcristu nto; na tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto.

Dōo kakuinima Filémuun e dóo kakuinti'xe ña

⁴ Utén utén kanakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto dá kaka'an ntá'vi u.

⁵ Tsi é kūtuní ko tsi dóo kakuinti'xe nto Tó'o ko Jesuu, dóo kakuinima ntó ña, ni ūn ntíí ntíí ña kuínti'xe i san.

⁶ Kaikán u nta'a Xuva ko te kūvi ka'an vá'a nto iña nuu i é kakuinti'xe nto, vata koo é na kūtuni ñá'a iña i é un ntí'í é vā'a é nī'i ko nta'a Jesúcristu.

⁷ Dōo diní ko, dóo ka'nu kuiní ko kuenta iña nto, tsi dóo kakuinima nto, tsi dóo nátsu'un ka'nu nto ini ña ntákuinti'xe i san.

Kaikán Pablu uun dá xe'e iña ña kade tsiñu, ña nani Onésimu

⁸ Dukuān ne, ña ka'ví ko é ká'án u ni nto nēe é vii ntó kuenta iñá Cristu.

⁹ Ntá tsi dií ka vá'á ó, kuiní ko, te kākán u da xe'e kuenta iña i é kakuinima ntó Xuva kō. Xu'u é Pablú u ne, é atā ú ne, i'a nuu kutū ú vevii kuenta iña Jesúcristu.

¹⁰ Xu'ú kaikán u nta'a nto kuenta iña i'xá ko Onesimu. Kaka'án u tsi i'xá ko ña, tsi xu'u é nakuā'á u ña nté koo kuinti'xe ña Xuva ko ñi dukuan nuu kutū u.

¹¹ Kidáā ne, ña ni kānuu á'vi ña iña ntó, ntá tsi vevii ne, e dóo kainuu á'vi ña iña ntó ne, iñá ko di.

¹² Nataxnūu xtuku ú ña mí tuví nto. Ntá tsi vá'a tsi koo vii nto ni ña vata tsi te mií u.

¹³ Ntio ko é kūtuví ka ña nī kó vata koo é xntii ña kó naa nto dá nuu kutū ú a kuenta iña tú'ūn va'á san.

¹⁴ Ntá tsi ña iní u nee iña é ntio nto. Dukuān ne, ña ni ká'án u ni ña te kutūví ka ña nī ko. Ña ni ntíō ko é kuē'e kuetsí u nto é vii ntó da xe'e, ntá tsi te mií ntō ntio nto ne, kuvi.

¹⁵ Á te itúvi xio ña uun da'na vata koo é naki'i xtuku nto ña é kutuví ña ntii dañu ntūvi.

¹⁶ Tsi ña te da mií tsi é káde tsiñu ña iña nto ve, tsi dií ka nuu á'vi ña ve, tsi e kúvi ña ta'an kō, ña e dóo kuinima ko. Xu'ú ne, dóo ntio kó ña. Ntá tsi divi ntō ne, á tē dií dií ka kue'e ntio nto ña kuenta iña mií ña ne, kuenta iña Tó'o kō di.

¹⁷ Te tā'an nti'xe nto kó kuiní nto ne, naki'i nto ña vata tsi te mií u.

¹⁸ Te io mí'í é kō'xó nteē ñá, o te nēe iña é itá nuu ña iña ntó ne, nadita nto kuentá ko.

¹⁹ Xu'u é Pablú u kaka'ū ú nta'a mií kó ne: Xu'ú ntanáa u. Ntá tsi ña ncho ka'án u ni ntō tsi tē ña diví u ne, ña ni nī'i nto ntuví va'á iña nto.

²⁰ Sá'a vii ntó da xe'e kuenta iña Xuva ko vata koo é na kūnuu dīnī nimá ko. Nāxnuu ka'nu kudii ntó nimá ko, tsi ení ko nto kuenta iñá Cristu.

²¹ Taxnūu ú tutú sá'á iña nto, tsi iní u tsi kuinti'xe nto é káka'án u ni ntō. Iní u tsi dií dií ka xntii nto ña vatā o é káka'án u ni ntō.

²² Uun ká tuku é kākán u nta'a nto ne, te na kōo tú've mí'i kutūví u. Tsi tá'xi Xuva kō é kī'xí u mí ntoo nto, kuiní ko, tsi kuān o ntaíkan ntó nta'a ña kuenta iñá ko.

I'a ntí'í tutú san

²³ Ení ko Éprafa, ña é dadii nuu kutū ú ni i kuēnta iña Jesúcristú ne, taxnūu ña ntiusi nto.

²⁴ Marcu, ni Arístarcu, ni Dema, ni Luca, ña é dadii ntáde tsiñu ni'í ntí ne, taxnūu ña ntiusi ntó di.

²⁵ Na nāxnuu viko Tó'o ko Jesúcristu ntó un ntíí ntíí nto. Sá'a tsi é ká'án u ni ntō.

Tutú iña ña Hébreu

Kaka'an Xúva ko kuēnta iña I'xá ña

¹ Ntuvi tsikán ne, dōó ki'in ito kaka'an Xúva ko ni ñata kō. Dōó ki'in nuū í kaka'an ña kuenta iña ña ka'an náa ña.

² Ntá tsi ntuvi sá'á ne, kaka'an ña kuenta iña I'xá ña. Tsi kuenta iña I'xá ña de vá'a ña ñuxiví san ne, xé'e ña é kúvi é un ntí'i iña I'xá ña di.

³ Kūtuni ko tsi dōo kaxi'í nuu ka'nu Xuva kō dá kīni o tsi dōo kaxi'í nuu ka'nu I'xá ña, tsi dadíi kue'en tsi ña ni Xuva kō. Kade kú'vē ña é un ntí'i é ió ni tū'ún ña e dōo ntii íni i san. Dā kúvi nakate ña kuétsi kō ne, nákutuví ña diñi kua'a Xuva kō, ña e dōo ka'nu san, e dukún kán.

Xé'e Xuva kō é dií ka ka'nu I'xá ña é un ntí'í ánjē san

⁴ I'xá Xuva kō ne, xé'e Xuva kō é dií ka ka'nu ña e ánjē sán ne, xé'e Xuva kō é dií ka ka'nu tsiñu vií ña é un ntí'í ntí'í ánjē san.

⁵ Tsi nté uun ánjē san ña ni ká'an Xúva ko ni ña:

Divín ne, I'xá ko;
vevíi xé'e u é kūtuni ña'a tsi I'xá ko o;
ntē ña ní ka'an ní'i ña nté uun ánjē san:

Xu'u kúvi ú uva o né,
divín ne, i'xá ko kúvin.

⁶ Ntá tsi dá xee ní'i ña I'xá mii ña ñuxiví a ne, kaka'an ña:

Un ntí'í ntí'í ánjē kó ne, na kunuu iní ña I'xá ko,
ka'an Xúva kō.

⁷ Kuenta iña ánjē sán ne, kaka'an tú'un Xuva kō:
Kade Xuva kō é kōo ánje ña vata kaa tatsín san,
vata kaa ñu'u é ka'xi ntáa ña ntáde tsiñu iña ña,

ka'an.
⁸ Ntá tsi kuenta iña I'xá ña ne, kaka'an ña:
Kadan kú'vén ntii dañu ntuvi, Xuvā ko.
Vá'a kue'en koo kadan kú'vén.

⁹ Dōo kakuinima o nuu i é vā'á san ne, ña ntío kue'en o nuu i é kīni kaa san.
Dukuān né, Xuva ko, Xuva mii o ne, é nakaxnúu ña o
e dií ka naxnuu díní ña nima o é ūn ntí'í ntí'í ta'an o,
ka'an ña.

¹⁰ Kaka'an xtúku tú'un Xuva kō:

Divín, Tó'ō, nté dī'na den kú'vén ñuxiví san ne,

mii ntā'a o den vá'an e dukún kán di.

¹¹ Xé'e ntúvi é ntí'i nuu i tsikán,
ntá tsi divín né, kutúvín ntii dañu ntúvi.

Un ntí'í ntí'í nuu i tsikán ne,
kuata vatā ó kakuata dōo.

¹² Naka'nun váta kaa du'nu.

Nadaman vatā ó kanadama o dōo ko.

Ntá tsi divín ne, ña kánadaman kue'en tsin.

Ntuvi iña ó ne, ña ntí'i kué'en tsi,

ka'an Xúva ko ni I'xá ña.

¹³ Nté uun ánjē ña ni ká'an Xuva ko ni ña:

Kutúvín diñi kua'a ko é kadā kú'vén

da nté kúvi vií u ní ña ntaínchu'vi o.

Ná te kuan o ni ká'an ña ní ánjē san.

¹⁴ Tsi da xōó ka ánjē sán ne, ña ntáde tsiñu

iña Xuva ko. Tsi kataxnuu Xuva kō ánjē san

é xntii ña ña'a san, ña é ní'i i é vā'a é nakáku

Xuva kō.

2

Uun nuu i e dōo ka'nu é nakáku o

¹ Dukuān ne, kantio e dií dií ka vii o kuenta tú'ún é kátekú kō. Tē ña'á ne, xtuví mii o é kuinti'xe ko un siin vevíi ne, un siin ká uten.

² Iní ó tsi é nuu é ntaā i tú'ún é káka'an Xúva ko kuēnta iña ánje ña kidaā ne, ní'i ña'a é ntō'o ña é ña ni de ntáa ña, é ña ni ide ña kuénta.

³ ¿Nté ntu koo é ña ní'i kō é nto'o ko ve, tē ña vií o kuēnta tú'ún e dōo ka'nu san é káka'an nté koo nakáku o? Tō'ó kō ne, dī'na ña kaka'an ña tú'ún va'á san. Kidáa ne, ntáda ntaa ña'a san ní ko vata o téku ña é káka'an Tó'o kō.

⁴ Ta'xi Xuva kō é kūtuni ko tsi tú'ún ña ne, nuu é ntaā i, kuenta iña nuu i e dōo na'nu e éde ña. Dōó ki'in nuū í nañé'e ña kō ne, tā'xi Espiritū Sántū san e túku e túku nuu i é kúvi vií ó, vatā ó ntio Xuva kō.

Kúvi Jesucristu váta kaa uun ña'a

⁵ Ná ni xé'é Xuva kō é kadā kú've ánjē san ñuxiví xéé san é kīni ó rkontuvi.

⁶ Ntá tsi ió mí uve na'a tú'un Xuva kō mí kaká'an úun ña'a ni ña:

¿Nee iñá ntu é ña'a san,

nee iñá ntu kúvi ña, Xuvā ko, é kanaka'an nto ña?

¿Nee iñá ntu é ña'a ñuxiví sa é kánti'i ini nto ña?

⁷ Dē kú'vē ntó ña é dií ka xuvi vií ña e ánjē san uun da'na,

ntá tsi xe'é nto e dóo va'á ña, é kuiko ñu'u o ñā.

⁸ Xé'e ntō é kāda kú'vē ña é un ntí'í é iō, ka'an ña. Dukuān ne, xé'e Xuva kō é kāda kú'vé ña'a san é un ntí'í. Ña túvī nee iña é ña kuvi vií ña ni ī. Ntá tsi vevíi ne, vata kīni o te kuvi vií ña nī é un ntí'í san.

⁹ Ntá tsi ini o Jesús. Xtúvī Xuva ko ñā é dií ka xuvi vií ña e ánjē san uun da'na, vata koo é ntō'o ña doxi'í san. E dóo kuinima Xúva ko kō ne, xé'e ñā é kúvī l'xá ña kuenta iña ún ntí'í ntí'í ña'a. Kidāā ne, xé'e Xuva kō e dóo ka'nu ña, é kodo nūú kue'en ña.

¹⁰ É un ntí'í é iō ne, kuenta iña Xuva ko. Divi ñā de kú'vē ña é un ntí'í ne, ntio ña é un ntí'í ntí'í ña'a e kúvī i'xá ña xee ña é nī'i ña é vā'á nta'a ña. Dukuān ne, é vā'á, kuini ña, é ntuvá'a kue'en Cristu, ña é nakáku ko, kuēnta iña i e ntó'o ña.

¹¹ Tsí un ntí'í ntí'í o é ntoo xio o iña Xuva kó ne, uun tsi Uva ko nī Cristu, ña é nakaxnúu kō. Dukuān ne, ñā kākuka'an nuu l'xá Xuva kō é kā'an ña tsí ta'an ña ko,

¹² vatā ó uve na'a kaká'an ña: Ká'an ú ni tā'an kó xōo ñā'a nto. Kata u tsi dóo ka'nu nto mé'ñū ña ntákuinti'xe i san, ka'an ña.

¹³ Xio uve na'a kaka'an xtúku ña: Kuntee iní ko Xuvā ko, ka'an ña. Uun ká xtuku kaka'an ña: l'a tuví u ni ūn ntí'í ntí'í i'xá ko e tá'xi Xuva kō, ka'an ña.

¹⁴ Ña'a sán ne, iō kúñu ña, iō niñi ña. Dukuān né, kī'i Jesuu kúñū san ni niñi san di. Dukuān ne, kuvi kuví ña ne, kuvi vií ña nī tó'o e ña vā'á san é kāde kú'vé iñā doxi'í san,

¹⁵ vata koo é kúvī nakáku ña un ntí'í ntí'í ña'a, ña é ūve tūn dá kanī ntuvi iña i e ntaú'vī ñā doxi'í san.

¹⁶ Nuú é ntaā i tsí ñā te ánjē san ña é vexntíi ñā, tsí tatá Abraán san.

¹⁷ Dukuān ne, vata koo é vií ña sá'ā ne, kantio é ntūvi ña vata tsi ntāa ta'an ña, vata koo é vií ñā dutu ódo nūu, ña é kāntunta'vī ini i ta'an i, ña é kāde ntaa tsíñu Xuva kō. Dukuān ne, kuvi nakate ña kuétsi ñā'a san.

¹⁸ Da xe é mii ñā ntó'o ña e ntío tó'o e ña vā'á san é vií ña é kīni kaa ne, vevíi ne, kuvi xntii ña ñā'a, ña é kuān o ntánto'o i di.

3

Dií ka ka'nu Jesuu é Muísee

¹ Dukuān né, ta'an ko e dóo va'á nto nuu Xuva ko, ntō'o é dadíi kána Xuva ko nto nī ko é kuvi o iña ñā, kadā kuení va'ā ntó iña Jesús, ñā vexká'an ni ko iña Xuva ko. Kaka'an o tsi táxnuu nti'xe Xuva ko ñā é vií ñā dutu ódo nūu iña i é un ntí'í e ntákuinti'xe kō.

² Dē ntaa ña é un ntí'í é kākā'an Xúva kō, ña é teé tsiñu ña, vatā o dé ntaa Muísee iní vi'i Xuva kō kidaā.

³ Ntá tsi Jesuu ne, dií dií ka ka'nu ña é Muísee, vatā ó dií dií ka ka'nu ñā kaxntítsi vi'i san é vī'i é kaxntítsi ña.

⁴ Da nēe ka vi'í é iō ne, iō xoo ñā'a, ña é kāde vā'a. Ntá tsi Xuva kō ne, de vā'a ña é un ntí'í é iō.

⁵ Muísee ne, dē ntaa ntí'í ña, vatā ó de ña kade tsiñu e dóo va'á, dá dé tsiñu ña iní vi'i Xuva kō. Dukuān né, kuínti'xe ña'a san ña dá kakā'an ñā nuu i é kā'an Xúva ko ni ñā rkontuvi.

⁶ Ntá tsi Cristú ne, dē ntaa ñā nī ña ntáduku ntée Xuva ko vatā ó de i'xá san ni ñāvi'i i. Xo'ō né, ñāvi'i Xuva kō kúvī o tē ña xtuví mii o e ntákuinti'xe ko ña, tē dóo diní kō e ntantétu o é nī'i ko é vā'á nta'a Xuva kō.

Nto da'na ña ntáduku ntée Xuva kō

⁷ Dukuān ne, vií nto vatā ó kaka'an Espiritū Sántū san mí ūve na'a tú'un Xuva kō:

Te tēku nto é kākā'an u ni ntō vevíi ne,
⁸ ñā ku de do'o nto vatā o dé ñata ntō dá idé ña du'xen nī ko,
da íto nteé ña ko ñuu itsí kán.

⁹ Ikān né, ito nteé ñata ntō kó,
kuān té uvi díko kuia íni ña un ntí'í ntí'í nuu i e dóo na'nu é idé u.

¹⁰ Dukuān né, dōo dutsi kuini ko nī ña tsikán ne,

kaka'an u: “É dōto tsi ntádē kuení ña; ña ntío ña kuntikín ña itsí ko”, ka'an u.

¹¹ Dukuān né, kūdiin ú ni ñā ne, xé'e ú xu'ú ko tsí ña kue'e kue'en u é kuntoo da'na ña nī ko,
kuan o ka'an Xúva kō.

¹² Kōto nto, tá'an kó, te nté uun nto ña ku ntuká'xi nima nto é ña kii nteé xio nto Xuva kō, ña kantíto san, é ña xtuví mii ntō é kuínti'xe nto ña.

¹³ Dií dií ka vā'á ó te nakíi ntó nima ta'an nto utén utén nté koo vií ña, ni dukuan iō ka ntuvi, vata koo é ña ntuká'xi nima nto é kanī nta'vi kuétsi san nto.

¹⁴ Tsí ta'xi Xuva kō é kudadíi o nī Cristú, tē ña xtuví mii o é kuínti'xe ko ña vatā o kuínti'xe ko ña dī'na, un tsi da nté kuvi o.

15 Dukuān ne, kaka'an tú'un Xuva kō: Te tēku nto é kākā'an Xúva ko ni ntō vevii ne, ñá ku de do'o nto vatā o dé ñata ntō dá idé ña du'xen ni Xuva kō kídaā, kuān ó kaka'an.

16 ¿Xoó ña'a ntu edé ña du'xen ni Xuva kō da téku ña é kākā'an ñá ni ñā? ¿Ñā ntu te un ntí ntí ña'a san, ña nátava Muísee ñuú Egító san?

17 ¿Xoó ña'a ntu e dóo dutsi kuiní Xuva ko ni ña ūvi díko kuia san? ¿Ñā ntu te ña'á san, ña é edé kuetsí ne, xī'i ña ñuu itsí san?

18 ¿Xoó ña'a ntu xé'e Xuva ko xū'u ñá ni ñā tsí ña kué'e ña é kuntoo da'na ña ni ñā? ¿Ñā ntu te divi ña'á san, ña é ña ni kuintí'xe i san?

19 Dukuān né, kaini o tsí ña ni ní'i ña é kuntoo da'na ña ni Xuva kō, tsí ña ni kuintí'xe ña Xuva kō.

4

1 Dukuān né, ni dukuan ió ka ntuvi é ní'i ko é kuntoo da'na o ni Xuva ko vatā o xe'e ña xu'u ñá ni ñata kō kídaā ne, koto vá'a nto vata koo é nté uun nto ña kunáa nto.

2 Tsí xo'ó ne, ní'i kō e téku kō tú'ún va'á san vata ó téku ña tsíkan. Ntá tsi ña ni idiá'vi tú'ún va'á san iña ña, tsí ña ni kuintí'xe ña da téku ña.

3 Ntá tsi xo'ó e kuintí'xe kō ne, tá'xi Xuva kō é kuntoo da'na o ni ñā. Tsí kuan ó ka'an Xúva ko iña ñá tsíkan:

Kuān koo kuví, vata ó xe'é u xu'u ko dá kudiín u ni ñā,

é ña kúntoo da'na ña ni kō, ka'an ña. Kuan ó ka'an ñá, kuān te ió tu've mí kuntoo da'na o ni ñā nté ntūvi da kúvi de kú've Xuva ko ñūxivi san.

4 Tsí ió mí kākā'an tú'ún Xuva ko iña ntuvi é kuví ū'xé san:

Ítūvi da'na Xuva kō da kúvi un ntí ntí tsiñu ña ntuvi é kuví ū'xé san,

ka'an.

5 Kaka'an xtúku tú'un Xuva kō:

Ñá kuntoo da'na ña ni kō, ka'an ña.

6 Ntá tsi ió ka ntuvi é ní'i ña'a san é kuntoo da'na ña ni Xuva kō. Ña'a san, ña é dí'na téku i tú'ún va'á san ne, ñá ni ní'i ña é kuntoo da'na ña ni Xuva kō, tsí dé do'o ñā.

7 Nāxtuví xtuku Xuva ko ūun ká tuku ntuvi. Kuān té e tí'in kuia ita ntí'xin ne, kaka'an xtúku ña kuenta iña Dávii san é vevii. Tsí vatā ó uve na'a kaká'an ña:

Vevii ne, te tēku nto é kākā'an Xúva ko ni ntō ne,

ñá ku de do'o ntō,

ka'an ña.

8 Tē dí ni xé'é Josueé san é ní'i ña Israeé san é kúntoo da'na ña ñuú Canaán ne, ñá kākā'an xtúku Xuva ko iña tuku ntúvi.

9 Dukuān né, ió ka tuku ntuvi iña ña ntáduku nté Xuva kō é kuntoo da'na ña ni ñā.

10 Tsí xoo ñá'a é ní'i ña é kuntoo da'na ña ni Xuva kō ne, kaxtuví da'na ña tsiñu ña vatā o itúvi da'na Xuva kō da kúvi de kú've ñá ñūxivi san.

11 Na koo ntii o vē, vata koo é ní'i kō é kuntoo da'na o ni Xuva kō ne, vata koo e nté uun xoxo vii i vatā o dé ña'a san e dé do'o ñā.

12 Tú'ún Xuva kō sán ne, kantíto. Dóo ntii ini i. Díi ka ntikō é vāta kaa uun káa é ió uvi núu i. Kaki'vi un tsi nté ini nima ko, un tsi nté ini xiki kō. Tsí kuenta iña tú'un ñā ne, kanakaán nuu Xuva kō nima ko vata koo e díto nee iñá kadē kuení kō, nee iñá ntio nima kō é vīi.

13 Ña túvi nee iña é de kú've Xuva kō é kuví koo xū'ú nuu ña. Kaini ña é un ntí'i. Vata te kánti' nima ko núu ña, divi ñā é ní'i ña kuenta iña ko.

Jesuu é dūtu ñá odo nūu

14 Ió dūtu ñá odo nūu e dóo ka'nu ña iña ko, é kúntáa ña mí'i tuví Xuva kō: divi Jēsuu, I'xá Xuva kō. Dukuān ne, ñá xtuví mii kué'en ó e ntákuintí'xe kō.

15 Tsí dūtu ñá odo nūu iña kó ne, kantuntá'ví ini ña kō tsi dóo ntáxio vīta ó. Tsí divi ñā ntó'o dadii ña un ntí ntí nuu i e ntánto'o kō vevii, ntá tsi divi ña ne, ñá ni xīo kuétsi ñā.

16 Dukuān né, ni kué'en ini ko na xē étsin ó nuu Xuva ko, ñá kadē kú've iña ko, vata koo é ní'i kō é dóo vá'a koo vii Xuva ko ni kō, é ntuntá'ví ini ña kō, é xntii ña ko da neé ka ura i é kátaan núu kō.

5

1 Tsí da xóo ka ña'a, ña é kade dūtu ódo nūu ne, mé'ñū ña'a san kakukú've ña é kākā'an ñá ni Xuva ko iña ña'a san. Dutú san ne, kaxé'e ña doméní ne, kae'ní ña kiti san é kué'é ña iña Xuva ko kuenta iña kuétsi ña'a san.

2 Kantuntá'ví ini dūtu ñá odo nūu san ni ñā'a, ña é ña ini san, ni ñā'a, ña ntákunaá san, tsí kuān ó kanto'o ñā dī.

3 Dukuān né, kantio é kué'é ña doméní iña kuétsi mii ña vatā ó kaxé'e ña doméní iña kuétsi ñā'a san.

⁴ Xoxo kuvi vií i tsiñu ka'nu san é vií ñá dutu ódo nūu san te mii ñā ntio ñā é vií mii ñā, tsí Xuva ko kākana ñā ñā é vií ñā, vatā o dé ñā ni Āroon kídaā.

⁵ Kuan ō kúvi ni Crīstú di. Ñá ni de kā'nu ñā é kā'an ñā tsi vií ñā dutu ódo nūu, ntá tsi Xuva kō ne, xé'e ñā ñā tsiñu ka'nu san, vatā ó uve na'a mí kakā'an ñā:

Divīn ne, I'xá ko kúvin.

Vevii xe'é u é kūtuni ñā'a tsí divīn é i'xá ko

o,

ka'an ñā.

⁶ Ió ka mí'i ūve na'a tú'un Xuva kō é kākā'an ñā:
Viín dutu ntii dáñu ntūvi,
vata kaa Melquisedee,
ka'an ñā.

⁷ Dá tūvi dukuán Cristu ñúxiví sa ne, kaka'an ntá'ví ñā, íkan ñā nta'a Xuva kō é xntii ñā ñā. Dōó ntá'vi éku ñā ne, dōó ntii ka'an ñā ni Xuva kō é na nākáku ñā doxi'í san. Tékú Xuva kō é kākā'an ñā, tsi dōo kanuu iní Cristu ñā.

⁸ Ntá tsi kuān te I'xá Xuva ko ñā ne, kuenta iña núu i e ntó'o ñā ne, kūtú've Cristu nté koo kada ntaa ñā nēe é ntio Xuva kō.

⁹ Da xe kúvi dé ntaa ntí'i ñā ne, kuvi dé ñā é nakáku o ntii dañu ntūví, da xōó ka ñā'a, ñā e kuínti'xe i ñā.

¹⁰ Tsi de kú've Xuva kō é vií ñá dutu ódo nūu vata kaa Melquisedee.

Dōo xii kaa é xtuvī mii o é kuínti'xe kō

¹¹ Dōó iō e ká'ān u nuu i sá'a, ntá tsi dōo ntii tū'un é ká'ān u ni ntō, tsi dōo kuui dá k'i'in diki nto.

¹² É dōo titín ntuvi é kuínti'xe nto ne, e xée ntūvi é nakuā'a nto tuku ñā'a. Ntá tsi kuan tsí ó kantio é kā'an xtúku ú ni nto divi nuu i e dií ka ñā v'í'xin kaa iña Xuva ko. ¿Vá ntu íkin xtúku ntu nto é ntáxi'i dukuan ntō dikui? Tsí vata kutíi nto é kā'xi nto é ntāva.

¹³ Xoó ñā'a e ntáxi'i dikui ne, vata kaa i'xa íkin ntāa ñā. Váta kuka'xi ñā é vií ñā vatā ó kaka'an Xúva kō.

¹⁴ Ntá tsi ñātā sán ne, ntaé'xi ñā é ntāva. Ñā e kúka'xī sán ne, ini ñā nee iña é vā'a, nee iña é ñā vā'a.

6

¹ Dukuān né, nā koó ntii ká o xee o da nté na kuka'xi nuu ō iñá Cristu. Na xtúvi xio o é nakuā'a o di'na iña Cristu. Ñá ku ntiko koó xtúku ō nee iña é ini ō nte dí'na, tsi é ini o tsí ñā vií ka o nuu i é kīni kaa é odō doxi'í san; é ini o nté koo kuínti'xé ko Xuva kō.

² É ini o é kutsi ntute o; é ini o nté koo xntee tá'an o nta'a kō ñā ntákuinti'xe i san. É ini o tsí ntōto ñā xi'í ne, ini ó tsi xntékú kú've Xuva ko iña kó ntii dañu ntūvi.

³ Sá'a vií ó te Xuva ko tā'xi ñā ntuvi.

⁴ Tsí ñā kuvi vií ō é nātivi iní xtuku ñā tsíkan, ñā é di'na naxi'í nuu i kuenta iña Xuva ko. Ito nteé ñā tsi dōo vá'ā o dé Xuva ko ni ñā né, ini ñā nté o kade tsiñu Espíritū Sántū sán nima ñā.

⁵ Ito nteé ñā tsi dōo vá'ā ó kaka'an tú'un Xuva kō né, kūtuni ñā nuu i e dōo ntii ini i é vē'xí rkontuvi.

⁶ Te nākuita ñā é kuínti'xe ñā Xuva kō vata koo é vií xtuku ñā vatā o dé ñā di'na ne, dōó ntii tū'un é ntiko koó xtuku ñā, tsí kuenta iña mii ñā kánaxntee xtúku ñā Cristu ntíka krusi kan. Kanadikí nteé ñá Cristu.

⁷ Tsí vata kaa ñu'u é kánako'o ntute davi san vata dá kakīn ne, te xūku va'á kakene, xuku é kaidiá'vi iña ñā ntáde tsiñu san ne, kanaxnuu viko Xuva ko ñū'u san.

⁸ Ntá tsi te da mii xūku iñu kakene ni kū'u é ñā vá'a sán ne, kunaá ñu'u san, tsí koko te kúvi. Kuan koo nto'o ñā tsíkán di.

Kainuu mé'ñu Xuva ko kō

⁹ Kuān té dukuán o kaka'án ntí, ta'an ntí, ñā e dōo ntio ntí ne, iní ntí tsi iō nuu i e dií ka va'á iña nto, nuu i é nī'i ko dá nakáku ō.

¹⁰ Dōo vá'ā ó kadē kú've Xuva kō né, dukuān ne, ñā kúnáa iní ñā nuu i é idé nto. Ñá kúnáa iní ñā tsi nañ'e ntó ñā tsi dōo ntákuinima ntó ta'an nto, ñā ntákuinti'xe i san, dá xntii nto ñā kuēnta iña Xuva ko. Kuan tsí ó kade dukuan ntō vevii di.

¹¹ Ntio ntí é kuan kōo koó ntii ntō di, é un é un nto, dá ntoo dukuan nto ñūxiví sa, vata koo é kūtuni va'á nto nee iña é nī'i nto nta'a Xúva kō.

¹² Ñá ntio ntí é kudu'xen ntō, tsi é ntio ntí ne, vií nto vatā ó de ñā ntákuinti'xe i, ñā é ntákutií i é kuntētu da nté nī'i ñā núu i e tá'xi Xuva ko xū'u ñā é ta'xi ñā kō.

¹³ Dā xe'é Xuva ko xu'u ñā ni Ābraán ne, éde ñā kuenta iña mii ñā, tsi nté uun ñā'a é dií ka ka'nu ñā é ntāda ntaa ñā iña ñā.

¹⁴ Kaka'an ñā: “Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō. Dōo nāxnuu viko ú nto ne, ta'xi u e dōo nakāxa í'xá nto”, ka'an ñā.

¹⁵ Kútii Abraan kantétu ñā ne, dukuān ne, nī'i ñā nuu i é xe'é Xuva ko xu'u ñā ni ñā.

¹⁶ Dā ntánantuku ō xoo é ntāda ntaa i te nuu é ntaā í ne, ntánantuku o ñā'a, ñā é dií ka na'nu é xo'ō. Dukuān né, dá ka'an ñá tsi nuu é ntaā í ne, ñā túvi ká nee iña é kā'an o.

¹⁷ Dukuān né, ntāda ntaa míi Xuva ko vata o xe'é ña xu'u ña ni Ābraan. Ncho nañē'e ñá ña'a san, ña é nī'i i iña ña é xe'é ña xu'u ña, tsi kada ntāa ñá nuu i é xe'é ña xu'u ña ne, ka'an ña tsi ñá nadāma kue'en ña nté uun tú'ūn.

¹⁸ Dukuān né, ió uvi nuu i é ña nadāma, tsi ña kuvi ká'an Xúva kō dovete. Kuenta iña i sá'a ne, kanaxnúu ka'nu kue'en ñá nima ko, xo'ō é nantuku o xoó nada'an i kō, tsi ini o tsí ni'i ko vatā ó kaka'an ña.

¹⁹ Dā xé ini o sá'a ne, kairkaá kutu o é kuinti'xe kō ne, ñá nadāma nima kó, vata kaa kaa é kairkaa kutū má ntute kán. Kuvi kī'in étsin o nuu Xuva ko, ña tuvi e dukún kán, vata o kī'ví dutú san mí'i e dóo kuiko ata doo é rkaa iko ini ukun ña kídaa.

²⁰ Jesuú ne, nākaán ña itsi é kī'in o e dukún kán tsi kúvi ña dutu ódo nūu iña kó ntii dañu ntūvi, vata kaa dutu Melquisedee.

7

Jesuú ne, dutu ódo nūu ña vata kaa Melquisedee

¹ Melquisedee san ne, rei ñuú Saleen ñá ne, dutu ódo nūu ña iña Xuva ko, ña dóo ka'nu san. Kué'en Melquisedee é nāni'i ta'an ña Ābraan itsi kán da náxee Ābraan da kúvi idé ña ni tītín rei ne, nāxnuu viko Melquisedee san ña.

² Ābraán ne, kuenta iña kuenta u'xi núu i é nī'i ña dá naá ña ne, xé'e ña uun ta'vi i iña Melquisedee san. Divī ña é Melquisedee ne, “rei va'á” kani tú'un. Ñuu mí de kú'vē ñá ne, Saleen nani. Saleén san ne, “é kuntōo vá'a o” kani tú'un. Kuvi ka'an o ve tsí rei va'á ña, ña é kade é kuntōo vá'a ña'a ña.

³ Ña túvī nteé na'a xoo é di'i ñá, xoo é uva ñá, xoo é ñata ñá. Ntē ña tuvi nteé na'a ama káku ña, ama xī'i ña. Vata kaa I'xá Xuva kō kaa ña, tsí kade ña dutu ntii dáñu ntūvi.

⁴ Koto nto tsi dóo ka'nu ña'a Melquisedee san. Tsí uva ika ko Ābraan, ña dóo ka'nu sán ne, xé'e ña Melquisedee san uun ta'vi i é kuēnta u'xi núu i e dii ka va'a é kī'i ña iña rei san da kúvi idé ña ni ñá'a san dá naá ña.

⁵ Kaka'an lei Muísee tsí i'xá Levii, ña é vīi dutú san ne, kuvi ki'i ña uun ta'vi i é kuēnta u'xi san iña é un ntī'i é iō iña ña Israeé san, kuān te ñavī'i ña, kuān te i'xá ika Ābraan ñá di.

⁶ Ntá tsi Melquisedee san, kuān te ña te i'xá Levii ñá ne, ki'i ña uun ta'vi i é kuēnta

u'xi san é xe'é Ābraan, ña é xe'é Xuva ko xu'u ña ni i né, nāxnuu viko ña Ābraan.

⁷ Ini vá'a o tsí divi ñá é kanāxnuu viko ña ña'a sán ne, dii ka ka'nu ña'a ña é ñá'a, ña é nāxnuu viko ña.

⁸ Vevii ne, da xōó ka é kāni'i i uun tá'vi i é kuēnta u'xi san ne, kudiī ña'a, ña é kāntī'i ntuvi iña i. Ntá tsi kídaa ne, kaka'an tú'un Xuva ko iña Melquisedee vata tsi te kántito ká ña.

⁹ I'xá Levii, dutú san é kākī'i uun tá'vi i é kuēnta u'xi san vevii ne, kuvi ka'an o tsí vata tē ntá'vi ña di dá xe'é uvata ña Ābraan uun tá'vi i é kuēnta u'xi iña Melquisedee.

¹⁰ Tsí ñu'u kúñu Ābraan núu i é kūvi i'xá ña é vata kaku, da kué'en Melquisedee é nāni'i ta'an ña.

¹¹ Tē di dutú san é i'xá Levii kuvi víi ña é ntūvá'a ña'a san nuu Xuva ko kuēnta iña lei san e ntánakuá'a ña ña ne, ñá kantio é kī'xi ká xtuku uun dutú rkontuvi. Ntá tsi dutu ñá tsíkán ne, ña ni kúvi vīi ña. Dukuān ne, kantio é kī'xi uun dutu vata kaa Melquisedee san ne, ñá te vata kaa tatá i'xá Levii, ñá nani Āroón san.

¹² Te ē túku dutú san ki'xi ña ne, kantio é nādama ña lei san.

¹³ Dutú san, ña kaka'an tú'un Xuva kō ne, Cristu ña. Ntá tsi ña te tatá Aroon ña, tsí tuku tatá ña. Nté uun ito vata vii tatá ña sá'a dutu.

¹⁴ Un ntii ntii ña'a san ini ña tsí Jesuú ne, tatá Judaa ña. Nté uun ito ña ni ká'an Muiseé te kii nūu dutu i'xá Judaa.

¹⁵ Dii ka kaini o sá'a dá xee dútu xéé san, ña vata kaa Melquisedee.

¹⁶ Ña sá'a ne, ñá ni xē ña é vīi ñá dutu tsí kaduku ntée ña tatá Aroón san, tsi xéé ña é vīi ñá dutu dá xe dóo ntii inī ña tsí ña kantī'i ntuvi iña ña.

¹⁷ Kuvi vatā ó kaka'an tú'un Xuva ko iña ña:

Vīin dutu ntii dáñu ntūvi, vata kaa Melquisedee,

ka'an.

¹⁸ Dukuān né, nanti'i Xuva kō lei átā san, tsí ña ni kuvi vīi, ñá ni idiá'vi.

¹⁹ Tsí lei Muiseé san ne, ña ni kúvi vīi é káda ntaa kué'en o ni Xuva kō. Ntá tsi ió itsi e dii ka va'á ve. Kuenta iña i sá'a ne, kuvi xee étsin o nūu Xuva ko.

²⁰ Xé'e Xuva ko xū'u ña é tēe tsiñu ña Jesuu é vīi ñá dutu xéé san.

²¹ Un ntii ntii dutu ñá nguīi sán ne, ñá te xōó ni xe'e í xu'u i ni ñá dá kī'ví ña é vīi ñá

dutu. Ntá tsi dutu ñá sa'á ne, nteé na'a mí xē'é Xuva ko xu'u ña ni ñá dá kakā'an ña: Xu'u é Xuva o kó ne, ta'xi ú xu'u kó ne, ñá nātivi iní ko dá ká'án u:

“Divin né, dutun ntii dáñu ntūvi”,
ka'an Xúva kō.

²² Dukuān né, kūtuni ñá'a tsi Jesuú ne, tuví ña kuenta iña tú'un xéé san e tá'xi Xuva ko xū'u ña dá kakā'an ñá tsi díí díí ka va'á koo é xéé san é vāta kaa é tūví di'na.

²³ Ñá te da díi dutu xió ña kídaā, tsí un ntíí ntíí ñá ne, ña ni kúvi vií ñá dutu ntii dáñu ntūvi, tsí xi'i ñá ne, tuku ña'a nakunúu ña naa ña.

²⁴ Ntá tsi Jesuú ne, vií ña dutu ntii dáñu ntūvi, tsí ña kúvi ñá ne, ñá kantío é k'ví tuku dutu náa ña.

²⁵ Dukuān ne, kuví nakáku kue'en ña un ntíí ntíí ña'a, ña é k'xi etsin nuu Xuva ko kuenta iña ña, tsí ña kúvi ña. Tuví ña vata koo é ká'an ñá ni Xuva ko kuēnta iña ñá'a san ntii dáñu ntūvi.

²⁶ Tsi Jesuú ne, dutu ódo nuú ñá e dóo va'á ña, vatā ó kantio ko. Tsi dóo va'á ña. Ña tūví nee é k'ni kaa iña ñá, ntē ña tuví nté uun kuétsi ñá. Ñá te dadíi ña nī ña é iō kuétsi i. Díí ka ka'nu ña'a ña é un ntíí é iō e dukún kán.

²⁷ Ña kantío é vií ñá vatā ó de tuku dutu ñá odo nuú san é útén utén kae'ní ña kiti é kué'é ña ti doméni iña Xuva ko, di'na kuenta iña kuétsi mii ñá ne, kidáā ne, kuenta iña kuétsi ña ñuú ña. Ntá tsi Jesuú ne, uun ito tsi xe'é ña doméni iña Xuva ko kuenta iña ún ntíí ntíí ña'a dá xe'é ña kúñu mii ñá ntíkā krusi kan.

²⁸ Lei Muísee san ne, kadē kú've é kúdií ña'a san é io kuétsi ña vií ña dutu ódo nuú san. Ntá tsi xe'é Xuva ko xū'u ña dá de kú've ña rkontuvi é xéé lei san tsí I'xá mii ña vií ñá dutu ódo nuú, diví ña é ña tuví kué'en tsi kuétsi ña ntii dáñu ntūvi.

8

Jesuú ne, kade kú've ña iña tú'un é xéé san

¹ Vá'a o ve. Díí ka ntio ko é kūtuni nto sá'á: Ió dutu ñá odo nuú iña ko é vā'á kue'en ña, tsi tuví ña e dukún kán ne, kadē kú've dadíi ña ni Xuva kō, ña dóo ntii iní í san.

² Kade ña dutu ódo nuú má vi'i kuikó nti'xe san é tuví e dukún kán. Mii Xuva kō xntítsi ñá vi'i sá'á; ña te ñá'a ni xntítsi ña.

³ Un ntíí ntíí dutu ñá odo nuú san ne, diví tsíñu ña é kué'é ña doméni nta'a Xuva kō, é ká'mi ña kiti san iña Xuva ko, kiti e ntaxé'e

ñá'a san iña kuétsi ñá. Dukuān ne, kantio é kōo é kué'é Jesuu nta'a Xúva kō dí.

⁴ Tē dí katuvi dukuan ña ñuxiví a ne, ñá vií ñá dutu, tsi dóo iō dutu táta Levii e ntaxé'e ña doméni vatā ó kaka'án lei Muísee.

⁵ Ntá tsi da mii tsí da ntántavá'a naa ña nuu i é iō e dukún kan, vatā o dé Muísee da xntítsi ñá vi'i Xuva kō ne, kaka'án Xúva ko ni ñá: “Kuenta vií nto é ntává'a naa nto vatā o nañé'e ú nto rki uku Sínaí kán”, ka'an ña.

⁶ Ntá tsi Cristú ne, ní'i ña tsíñu e díí ka ka'nu é ní'i dútu, ñá tsíkan, tsí kade kú've ñá iña tú'un e díí ka va'á san. Díí ka va'a tú'un san tsi tá'xi Xuva ko xu'u ña ni ko uun nuu i e díí ka va'a.

⁷ Tē dí ni idíá'vi kue'en tú'un é itúvi di'na ne, ñá dí ni ntio é kōo tuku tú'un vē.

⁸ Ntá tsi ña ni xkúntee iní Xuva kō nté o dé ña'a san kuenta iña tú'un āta sán ne, uve na'a mí kakā'an ñá ni ñá:

Xu'u é Xuva ntō ne, kaka'án u ni ntō:

Koto nto tsí xee ntúvi ve

dá ká'an xtúku ú nī ña Israeé nī ña Judaa nté koo vií ña.

⁹ É tuku kaka'án u ni ña vatā ó kaka'án u ni ñata ña ntūvi dá irkáa ú nta'a ña e nátāvá u ña ñuú Egítō;

tsi ñá ni de ntāa ña é káka'án u ni ñá.

Dukuān ne, ña ni íde ú ña kuenta, ka'an Xúva kō.

¹⁰ Kaka'án xtúku Xuva kō:

Tú'un sa'á ká'án u nī ña Israeé dá xee ntúvi tsíkan.

Tsu'un u tú'un ko ini díki ña.

Xnteé na'á u tú'un kó nima ña.

Kidáā ne, vií u Xuva ña ne,

vií ña ña'a ko.

¹¹ Ñá kantío é xe un xé un ña nakuá'a ña

ta'an ña ni ñavi'i ña xoo e Xuva ña,

tsí un ntíí ntíí ñá ne, é ñi ñá ko,

nté i'xá e díí ka lú'ntí un tsi nté ñatā, ña e díí ka atā.

¹² Kada ka'nu iní u ni ña kuétsi ña ne,

nté uun ito ká ña naká'án ko nuu i é k'ni kaa é idé ña,

ka'an Xúva kō.

¹³ Dá kakā'an Xúva ko iña tú'un xéé san ne, ncho ka'an ñá tsi e kuáta tū'un é tuví di'na. Da neé ka nuu i é kuatā, é ña kaidiá'vi ká i ne, ña ná'á ká kutūvi.

9

Vi'i Xuva kō é tuví ñuxiví a ni vi'i Xuva kō é tuví e dukún kán

1 Vi'a vé ne, tú'un é dī'na sán ne, kaka'an nté koo kunuu iní ñá Xuva kō. Xíō úkun ñā di é tuví ñuxiví a.

2 Xntitsí ñá vi'i doó san é kūvi xúkun ñā. Xíō ūvi ne'u i. Mí'i dī'na kakí'vi ña ne, ikān intóo kantílin ní mesa mí odo tañú'u é kūvi doméni iña Xuva ko. Ikān ne, kaka'an ña é Má Vi'i Kuikó san.

3 Áta dōo é rkaa iko iní i kán ne, tuví tuku ne'u i mí kakā'an ña é Má Vi'i Kuikó Kue'en.

4 Ikān ne, tuví uun naa e kúvi kaá kuān e dóo nuu á'vi i mí e'mi ña kútū, ni étun é kátavi kaá kuaán san kanii áta i. Sá'a ne, kaka'an ña é Étun Iña Tú'un Xuva Kō, tsí ñu'u vá'a xuú san mí ūve na'a tú'un é kaka'an Xúva ko ni Muísee. Nuú uun súle e kúvi kaá kuaán san mí ñū'u nuu i e é'xi ña kídaa, diví é kaka'an ña é manaa. Nuú tatun Ároón di é kéne xuku i kídaa.

5 Úvī ánjē e kúvi kaá kuaán san ne, ntāñi nú étun san vata koo é kútuni ñá'a tsí íkan kakí'xi Xuva kō, ña dóo ka'nu san. Katavi núu nti'xin ánjē san ata étun san mí ntuvá'a ña'a san ni Xuva kō. Ntá tsi ña ká'an ka u nuu i sá'a vevii.

6 Dā xío tu've nuu i tsíkān ne, ntakí'vi dutú san má vi'i é kuvi ūun san utén utén vata koo é vii ñá tsiñu ña.

7 Ntá tsi má vi'i é kuvi ūvi san ne, koó da mii dutu ñá odo nūú san kakí'vi ña ne, uun ito tsi é uun kuia. Dá k'v'vi ña ne, kantio é kuído ña niñi kití é kué'é ña doméni nta'a Xuva ko kuēnta iña kuétsi mii ña ni kuétsi ña ñuú ña, nuu i é idé ña dá ña ni kutúni ña.

8 Dukuān né, kanañē'e Espíritū Sántū sán kō tsí vata kúvi k'v'vi ña'a san mí tuví Xuva kō dá kade tsiñu ni'i dukuan ñā má vi'i kuíko é kuvi ūun san.

9 É un nti'i sá'a vatā o dé ña kídaa né, kanañē'e ña'a é ntoo vevii. Tsí kuenta iña tú'un āta sán ne, xé'e ñā doméni nta'a Xuva kō né, e'mi ña kití san iña Xuva ko. Ntá tsi kuān té du'vā ó inúu ini ña Xuva kō ne, ñā ni idiá'vi e ntuvá'a nti'xe nima ñá ni Xuva kō.

10 Tsi tú'un tsíkán ne, da mii kaka'an iña i é ká'xi o, é ko'o o, nté koo ntuntoo kúñu kō. Sá'a ne, kudii núu i e tá'xi Xuva kō é vii ó da nté ká'an Xúva kō tú'un xee, nuu i e dií ka va'a.

11 Ntá tsi vevii ne, e xée Cristu é vii ñá dutu ódo nūu nuu i é xée san, nuu i é vā'a é xe'é Xuva ko xū'u ña. Kí'vi ñā má vi'i doó san e dií kaa va'a, tsí ña te ña'a ni de vá'a ña, tsí ña te ñuxiví a tuví.

12 Ña ni idō Cristu niñi a ndi'ú san, nté niñi a le'ntú san é kūvi doméni iña Xuva ko, tsí niñi mii ñá xe'é ña. Dukuān ne, idiá'vi é uun ito tsi k'v'vi ña má vi'i kuikó kue'én san e ntá'vi ñā kuétsi ko ntii dañu ntūvi.

13 Kuenta iña tú'un āta sán ne, niñi dūntiki k'ichii sán ni niñi ndi'u k'ichii sán ni xāa kúñū i'xá duntiki kít'v'vi san é i'xi nú nāá san ne, idiá'vi é dā'ví dutú san ña'a, ña é iō kuétsi i. Dukuān é ntuntoo kúñu ñā ne, naxtuví xío ña ña iña Xuva ko.

14 Ntá tsi dií dií ka kaidiá'vi niñi Cristu. Tsí kuenta iña Espiritu ñā é ña kuví ne, xe'é Cristu ntuvi iña ña vata kaa doméni iña Xuva ko, uun doméni é ña tuví nee é kīni kaa. Kuenta iña niñi ñá ne, kantoo nimá kō é un nti'i nūu i é káta'xi doxi'i, vata koo é kuvi kada tsiñu o iña Xuva ko, ña kantito san.

15 Dukuān é Jesucristú ne, vata kaa ña kaikan dá xe'e kaa ña iña tú'un xeé san. Xí'i ñā vata koo e ntá'vi ñā kuétsi é idé o da ntántikín dúkuan o é kaka'an tú'un āta san. Dukuān ne, ña e kána Xuva kō ne, kuvi ni'i ña é vā'á iña Xuva ko ntii dañu ntūvi, vatā o tá'xi Xuva ko xū'u ña.

16 Tsí te káda vá'a uun ña'a tutú iña nee é dūku ntée i'xá ña te xi'i ñá ne, ña kúvi k'v'vi i'xá san iña uva i dá nté ntūvi é kūvi uva ña, vatā xkoó ini o.

17 Ña kaidiá'vi tutú san dá tūvi dukuan ñá de vá'a san. Dā nté tē xi'i ñá ne, da kidáa kaidiá'vi i.

18 Dukuān ne, un tsi nte dá iñi ntu'u tú'un āta sán ne, kantio é kati niñi san.

19 Kaka'an Muísee ni ún nti' nti' ña'a san nté o kaka'an é un nti'i léi san. Kidáa né, k'v'vi ña xuku é nani hīsopó ne, naki'ní ña idi le'ntu kué'é san dikí i. Dā xnúu nto'o ña ini niñi a dūntiki san é nākudáka ntúte ne, da dá'vi ñā librú léi san ni ún nti' nti' ña'a san.

20 Kaka'an ña: “Níñi sán ne, kuntā'a vata koo é kūtuni nto tsi tá'xi Xuva ko xu'u ña ni ntō nté koo vii ña ni ntō”, ka'an ña.

21 Du'va o da'ví Muísee niñi san vi'i doó san ni un nti'i nūu i é de tsiñu ni'i ñā má vi'i doo kan.

22 Tsí kaka'an nti'xe léi san tsí dokó sa é un nti'i ne, kantio é ntuntoo ni niñi san. Nā kada ka'nū iní Xuva ko ni ko tē ña di'na kati niñi san.

Kada ka'nu iní Xuva ko ni ko kuēnta iña doméni é xe'é Cristu

23 Dukuān ne, núu i é iō ñuxiví sa é kántuvá'a naa nuu i é iō e dukún kán ne, kantio é tāvi niñi kití san vata koo é ntuntoo.

Ntá tsi divi nuū i é iō e dukún kân ne, níñi é dií ka va'á kantio.

²⁴ Tsi ñá ni k'í'ví Cristu má vi'í kuíkó san é de vá'a ña'a san, tsí kudii e ntává'a nāá ña'a san má vi'í kuíko é tuví e dukún kân. Ntá tsi k'í'ví ña e dukún kân mí kaikan ñá nta'a Xuva ko kuénta iña ko.

²⁵ Cristú ne, ña te kí'in ito ni ēti ña niñi ña é kúvi doméni iña Xuva ko. Tsí dutu ñá odo nūú iña ñá Israeé san ne, kuenta kuia kak'í'vi ña má vi'í kuíkō kue'én san vata koo é kuē'é ña niñi é ña te niñi mii ña é kúvi doméni iña Xuva ko.

²⁶ Tē dí kuan ō ni idé Cristú ne, kantio é ki'in ito kuví ñá un tsi nte ntúvi dá iñi ntu'u ñúxiví san. Ntá tsi uun ito tsi kí'xi ña da dokó sa ntí'i ñuxiví san ne, xé'e ña ntúvi iña ña nta'a Xúva kō vata koo é nakate ña un ntí'í kuétsi kō é iō.

²⁷ Uun ito tsi kuví o, ūn ntí'í ntí'í o ne, kidáā ne, ká'an Xuva ko te vā'á ō ne, o tē ña vá'a ō ni ide o.

²⁸ Kuan ō kúvi Cristú di, tsí uun ito tsi xe'é ña ntuví iña ña é kúvi doméni iña Xuva ko, vata koo e ntá'vi ña kuétsi ña'a san. Ntá tsi kí'xi xtuku ña, ñá tē e ntá'vi xtuku ña kuétsi kō, ntá tsi vata koo é nakākú kue'en ñá ña'a san, ña ntantétu ña utén uten.

10

¹ Lei Muíseé ne, vata kaa na'a i iña i é vā'á san é kí'xi, tsí ña te divi ntí'xe. Dukuān né, kuān te kuénta kuia ntaxé'e ña'a san doméni é kaka'an leí san nta'a Xuva kō dá inūu iní ña ña ne, ña ni kúvi ntúvá'a kue'en ña.

² Tē dí kuví ntavá'a ntí'xe leí san ña'a san kuenta iña doméni san ne, ñá kantio é kuē'é ka ña doméni san kuenta kuia. Te ūn ito tsi ntuvá'a kue'en ñá ne, ña ntánti'i iní ka ña te ió ka kuétsi ñá.

³ Ntá tsi dā ntaxé'e ña doméni san kuenta kuia ne, ntánaka'an ñá tsi iō kuétsi ña,

⁴ tsi ña kúvi nakate kue'en niñi dúntiki kíchī sán ni niñi ndí'u kíchī san kuétsi kō.

⁵ Dukuān ne, kaka'an Cristu ni Xuva kō da vé'xi ña ñuxiví sa:

Ñá tē doméni san, nté niñi kití san é ntio nto.

Dukuān né, taxnūu nto ko é kúvī ú ña'a.

⁶ Ntō'ó ne, ñá nī xkúntee iní nto é ntaé'mi ña'a san kití san;

ntē ña ni xkúntee iní nto doméni é ntáta'xi ña nto kuenta iña kuétsi ñá.

⁷ Dukuān ne, kaka'an u:

“Kini nto, tsí i'a vé'xī u é víí u é ntio nto, Xuvā kó,

vatā ó uve na'a iñá ko iní libru nto”, kuan ō ka'an u,

ka'an ña.

⁸ Di'na ne, kaka'an ñá tsi ña xkúntee iní Xuva kō doméni san, nte é ka'mi o kīti iña kuétsi ko, kuān te kaká'an leí san é kuān koo vii o.

⁹ Kidáā ne, kaka'an ña: “I'a vé'xī u é víí u é ntio nto, Xuvā ko”, ka'an ña. Ncho ka'an sá'a tsi e nākatsin ña nuu i é átá san vata koo é xtuví ñá nuu i é xēé san naa i.

¹⁰ Tsí edé Jesucristu é ntio Xuva kō dá uun ito tsi é ntii dañu ntúvi xe'é ña kúñu ñá é kúvi doméni iña Xuva ko. Dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsí ña tuví ka kuétsi kō.

¹¹ Dutu ñá Israeé san ne, utén utén ntáñi ña, ntaé'mi ña kiti é kúvi doméni iña Xuva kō, kuān té ña kaidiá'vi é nākate kuétsi kō.

¹² Ntá tsi Jesuú ne, uun ito tsi é ntii dañu ntúvi xe'é ña kúñu ñá é kúvi doméni iña Xuva ko kuenta iña kuétsi kō. Kidáā ne, ítúví ña diñi Xuva kō.

¹³ Kantétu ña vē da nté kúvi vií kue'en Xúva ko ni ūn ntí'í ntí'í ña'a, ña é ña ntio i ña.

¹⁴ Tsí kuenta iña i é uun tsi doméni san ne, ntii dañu ntúvi ntavá'a kue'en ñá ña'a san nuu Xuva ko, ña e nátsoo xio ña iña ña.

¹⁵ Nāñē'e Espíritū Sántū sán kō tsi é nuu é ntaā i, tsí di'na kaka'an ña:

¹⁶ Du'vā ó kaka'an Xúva kō:

“Tú'ún sa'a é kuē'é u xu'u kó ni ñá rkontuví ne, kuan kōo.

Xtúví u tú'ún ko nuú nima ña.

Xntéé na'a u tú'ún ko iní dikí ña”,

ka'an ña.

¹⁷ Da kidáā ne, kaka'an ña:

“Nté uun ito ká ña naká'an ko kuétsi ñá,

nté nuu i é kīni kaa é edé ña”,

ka'an ña.

Kuan ō ka'an Espíritū Sántū san.

¹⁸ Dukuān ne, dá kadā ka'nu iní Xuva ko ni ko kuétsi kō ne, ñá kantio é kuē'é ka o doméni iña kuétsi kō.

Kí'in etsin ō nuu Xuva ko

¹⁹ Dukuān né, ta'an ko, ñá u'ví ko. Kuvi kí'vi ō má vi'í kuíkō kue'én san ve, tsí xe'é Jesucristu níñi ñá kuenta iña ko.

²⁰ Vatā o nákaan dutu átā san doo é rkaa ikō san, vata koo é kí'ví ña mí tuvi Xuva kó ne, kuān o dé Cristu dá xe'é ña kúñu ñá. Nākaán ña itsi xēé é kí'in o mí tuvi Xuva ko, itsi mí nī'i ko ntuví iña ko.

²¹ Jesuú ne, kade ña dutu ódo nūu iña ko, xo'o é ntáduku ntee o Xuva kō.

²² Dukuān né, kanī nima ko kí'in o un tsi nte mi túvi Xuva kō. Kuinti'xe kue'en kó ña, tsi e nárate ña nima ko vata koo é ña kutsú'un ká o iña kuétsi kō ne, é ntūntoo kúñu ko ntute vā'á san.

²³ Ñá ku xtuvī mii o é kākā'an o tsí nuu é ntaā í nuu i é kantétu ō, tsí vii nti'xe Xuva ko nūu i e tá'xi ña xu'u ña ni kō.

²⁴ Kadā kuení ko iña ta'an ko, xé un xé un ō, nté koo vii o vata koo é dií dií ka kuinima ko, é dií dií ka vii o nuu i e dōo va'a.

²⁵ Ñá xtuvī mii o é nataká nuu o ni ta'an kō, tsi ió ñá'a e kuán o de ña. Ntá tsi xntii o tā'an ko vata koo é nakī nima ña. Dií dií ka kantio é kuān koo vii o veví, tsí dokó sa xee ntúvi dá kí'xi xtuku Tó'o kō.

²⁶ Tē tsun rkó tsiñu ko kade dukuan ō é kuétsi san rkontúvi é ini o é nuu é ntaā i iña Cristú ne, ña túvi ká doméni é kí'i Xuva kō e ntá'vi o iña kuétsi kō.

²⁷ Da mií é kuntetu o nūu i e dōo donchu'ví nta'a Xuva kō dá xntékú ku've ñá iña ko. Ní'i kō mí'i koko un ntí ntí ña'a, ña ntaínchu'vi Xúva kō.

²⁸ Xoo ñá'a, ña é ña ni de ntáa lei Muíseé san ne, ñá ni ntuntá'ví ini ña ña. Te ió uvi, uni ña'a é kākā'an ntée ña ña ne, da mií é kuví ña.

²⁹ Te kuān o kúvi ni ña tsíkán ne, ¿ñā ntu te dií ka kue'e ní'i ña é ntō'o ña xoo é kākā'anu i I'xá Xuva kō? Ña sá'a ne, kade ña vata te ña ni nuu á'vi kue'en ní'i Cristu, kuān te ní'i ñá ne, kúvi nuu i é kūtuni ko tsí tá'xi Xuva ko ko nūu i e tá'xi ña xu'u ña ni kō. Kuenta iña ní'i san di e ntántoo Xuva kō nima ña vata koo é kúvi naki'i ña ña. Ntá tsi ña sá'a ne, kaka'an kíni ña iña Espíritu Xuva ko, divi ñá é kaxé'e ña e dōo va'á iña ña.

³⁰ Ntá tsi ini ō tsí kade ntaa Xúva kō né, divi ña kākā'an ña: “Xu'ú ne, kué'e u é ntō'o ña'a san. Xu'ú ntaáa ú ni ñá”, ka'an Xúva kō. Ne, kaka'an xtúku ña: “Xu'ú ne, natsodo kú've u iña ña'á ko”, ka'an ña.

³¹ ¡Ōo donchu'vi é ní'i ko é nto'o ko nta'a Xuva kō, ña kantíto san!

³² Ntá tsi naka'an nto ntūvi di'na dá dā ve ini nto tú'un va'á san. Kútií nto da dōo ntii tú'un da dōo ntó'o nto.

³³ Un vé'xi ne, dōo kiní ka'an ñá'a san iña ntó ne, dē xení ña ni nto mē'ñú ña'a san. Un vé'xi ne, ntō'o nto dá kuan ō ntó'o ta'an nto di.

³⁴ Ntūnta'ví ini nto ta'an nto, ña ñu'u kutū san. Íntōo díní ntó kuān te kí'i ña'a san é tuví iña nto, tsí ini nto tsí e dukún kan ne,

dōo iō iña nto e dií dií ka va'a, é ña nti'i ntii dañu ntúvi.

³⁵ Dukuān ne, ñá xtuvī mii nto é kuinti'xe nto Xuva ko vē, tsí tē ña xtuví mii ntó ne, ní'i ntō é vā'á kue'en.

³⁶ Kantio é kútií nto tsi dá kúvi vii nto vatā ó ntio Xuva kō ne, ní'i ntō e tá'xi ña xu'u ña ni ntō.

³⁷ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō:

Ña ná'a ka dá kí'xi ña é kākā'an u tsí kí'xi ña. Ñá kukuí ka ña.

³⁸ Xoo ñá'a é vā'á nima ñá tsi kakuinti'xe ña kó ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña.

Ntá tsi te nā'tivi ini ña ne,

ñā xkúntee ini ka kó ña.

Kuan ō ka'an Xúva kō.

³⁹ Ntá tsi xo'ō ne, ña te kade o vatā ó de ña'a, ña e ntántiko kōo san ne, ntákunaá ña. Tsí xo'ō ne, ntáde o vatā ó de ña'a, ña ntákuinti'xe i ne, kuan kōo nakáku nima ko.

11

É kakuinti'xe kō

¹ Vá'a ō ve. Te kakuinti'xe kō ne, ini o tsí ní'i ntí'xe ko nuu i é kántétu ō. Ñá kaitsu'un ō, tsí ini o tsi nuu é ntaā i é ní'i ko, kuān té vata kiní ō.

² Dōo díní Xuva ko ni ñata kō, ña intóo kídaā, tsi kuínti'xe ña ña.

³ Tsí kakuinti'xe ko Xuva kō ne, ini ó tsi mii tú'un ña e de kú've ñá ñuxiví san. Ñá tē nee iña io kídaā da de kú've ña e ntaíni o veví.

⁴ Kuínti'xe Abee. Dukuān ne, xé'e ña ūun doméni iña Xuva ko e dií ka va'a é vata kaa é xe'é Caiín. Dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsi dōo va'á ña ne, kí'i ña doméni san. Xí'i Ábeé rkontuvi, ntá tsi vata tsi te kākā'an dúkuan ñā, tsí kainí o nté ō kuínti'xe ña.

⁵ Kuínti'xe Enoó san di. Dukuān ne, ñá ni xe'é Xuva kō é kuví ña. Kuan tsí ó kantíto ña náki'i Xuva ko ñā e dukún kán. Ñá ni naní'í ka ña'a san ña, tsí kue'en ní'i Xuva ko ñā. Tsí di'na dá naki'i Xuva ko ñā né, kūtuni ñá'a san tsi idé ña é ntio Xuva kō.

⁶ Ntá tsi ña kuví vii ō é ntio Xuva ko tē ña kuínti'xe ko ñā. Te nchō kí'in étsin o nūu Xuva kó ne, kantio é kuinti'xe kō tsí tuví ña, tsí kaxé'e ña é vā'a xoo é kanī nima í kanantuku ñā.

⁷ Kuínti'xe Noee. Dukuān ne, dá kakā'an Xúva kō tsí koo nuu i é vata kiní ña ne, éde ña kuenta é kākā'an Xúva kō. Kídaā ne, de vá'a ña uun tun ntōo san vata koo é nakáku nuu ña ni i'xā ña. Dā ini ña'a san tsi dōo vá'a ó kakuinti'xe Noee san ne, kūtuni ña

tsi dóo kini ntáa ña nguī san. Dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña'a Noeé san, tsi kuínti'xe ña.

8 Kuínti'xe Abraan. Dukuān ne, kué'en ña tūku ñuu é kākā'an Xúva kō tsi kué'e ña é kūvi iña ñá ni i'xá ña. Kuān té ña ni iní ña mí'i kī'in ñá ne, ntīi ña ñuú mii ña ne, dē ntaa ña é kākā'an Xúva ko ni ña.

9 Kuínti'xe Abraán san. Dukuān ne, ní'i ña é kutuvi ñá ñuú san é xe'é Xuva ko ña vatā ó kaka'an ñá, kuān te váta kaa ña ntaika itsi san kaa ña. Ví'i doó san inúu ña, vatā o dé Isaa ni Jácoo di, tsí dadii ní'i ña tú'un é xe'é Xuva ko xū'u ña.

10 Ví'i doo tsí san inúu ña, tsí intétu Abraan ñuu é tuví ntīi dañu ntūvi, ñuu é xtúvi tū've Xuva kō, ñuu é de vá'a mii ña e dukún kán.

11 Kuínti'xe Sará san di. Dukuān né, kuān te ita ntí'xin kuia ña é kōo i'xá ña ne, ñú'ū ntí'xe i'xá ña, tsi kuínti'xe ña tsi víi Xuva ko nuú i é xe'é ña xu'u ña ni ña.

12 Dukuān né, kuān te dóo ata Ábraan é ña ni kuví kóo i'xá ña ne, xíó i'xá ña. Káxa ūun tsi ña'a san da nté kútítin ña. Vatā ó uve dií xntivi e dukún kán ntáa ña. Vatā ó ntákuví xáku ntákuví ña é ntē ña kuví naká'vi o ña.

13 Un ntíi ntíi ña'a san é kākā'an u ne, ntákuinti'xe dukuan ña dá xi'i ñá, kuān té vata ní'i ña é un ntí'i é kākā'an Xúva kō. Ntá tsi ini ñá tsi rkontuvi koo nuu i sá'a ne, dōo diní ña. Ntáka'an ñá tsi ña te ñuú mii ña ñūxiví sa, tsí ntoo taan ña.

14 Dá kuān ó ntáka'an ñá'a sán ne, ini ó tsi ntánantukū ká ña uun ñuu é kūvi ñuú mii ña.

15 Tē dí kanaka'an ña ñuú san mí'i ntáka ña ne, ¿nté kui ña ni ntiko koó ntu ña ikán?

16 Ntá tsi ntio ña uun ñuu é dií ka va'a. Ntio ña kuntōo ña e dukún kán. Dukuān ne, ñá ni kūka'an nuu Xúva kō tsi ntáka'an ñá'a san tsí Xuva ña né, xtúvi tu've ñá ñuú mí kuntōo ña e dukún kán.

17 Kuínti'xe Abraán san. Dukuān né, dā ítō ntēé Xuva ko ña ne, xe'e ña i'xá ña Isaá, kuān té kuví, vata kaa doméni iña Xuva ko. Uun tsi i'xá ña e káku dá xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraan, ntá tsi nchō kué'e ña i, kuān te é kākā'an Xúva ko ni ña:

18 “Kuenta iña Ísaá ne, nakāxa tátá nto”, ka'an ña.

19 Iní Ábraan tsi dóo ntīi iní Xuva kō ne, kuví nantoto ña ña'a kuān té xi'i ña. Kuví ka'an o tsí vata tē dí ni náki'i ntí'xe Ábraan i'xá ña rkontuvi te xi'i.

20 Kuínti'xe Isaá di. Dukuān ne, xe'e ña xu'u ña tsí víi Xuva kō é vā'á ni Jácoo, ni Esáúu rkontuvi.

21 Kuínti'xe Jacoo. Dukuān né, dā dokó sa kúvi ña ne, náki'i tuun ña tatun ña. Nānu'u ña iní ña Xuva kō ne, xe'e ña xu'u ña tsí víi Xuva kō é vā'á ni i'xa i'xá ña Josee.

22 Kuínti'xe Joseé san di. Dukuān né, dā xee ntúvi é kuví ñá ne, kaka'an ñá nī ña Israee tsí ntaka ntí'xe ña ñuú Egítō rkontuvi. Kaka'an ñá ni ña te kūni'i ña xiki ña te ntáka ña ne, nakuntú'xi ñuú san mí kī'in ña.

23 Kuínti'xe uva Muiseé san di. Dukuān né, dā káku Muiseé ne, xnuu xū'u ñá i te ūni xoo, tsí ini ña tsi dóo tíi kaa i'xá san. Nā ni u'vī ña é kākā'an reí san tsi ka'ní ña i'xa íkín iña ñá Israee san, i'xa tii.

24 Kuínti'xe Muiseé san di. Dukuān né, dā kúka'nu ña ne, ña ni ntío ña é kākā'an ñá'a san tsí i'xa diókō rei Egítō san ña.

25 Díi ka ntio ña é nto'o dadii ña nī ña ntáduku ntēé Xuva kō é kutuvi díní ña uun da'na mí ntáde ña'a san é kīni kaa.

26 Díi ka nuu á'vi, kuini ña, é ntō'o ñá vata o ntó'o Cristu é ní'i ña é un ntí'i é ió ñuú Egítō. Tsí kantetu ña nuu i e dií ka va'a é kué'é Xuva ko iña ña.

27 Kuínti'xe Muisee. Dukuān né, ntáka ña ñuú Egítō ne, ñá ni u'vī ñá te kūdiín reí san. Nā ni xtuví mii ña é víi ña, tsí vata tsi tē iní ña Xuva ko, kuān té ña kuví kiní o ña.

28 Tsi kuínti'xe Muiseé ne, dē ka'nu ña viko é naka'an ña da ntáka ña ñuú Egítō. Kā'an ñá ni ñá'a san tsí da'ví ña niñi lé'ntú san dikí xi'i ña kan vata koo é ña ka'ni ánje Xuva ko i'xa nuu i iña ñá Israee.

29 Kuínti'xe ña Israee san di. Dukuān ne, ítā ntí'xin ña mé'ñū ntute ñu'u san é nani Ntute Kué'é san vatā ó te ñu'u itsi. Ntá tsi dā intíkin ña Egítō sán ña ne, tēni ña.

30 Kuínti'xe ña Israee san. Dukuān ne, kó'xo ntíká nto'o ñuú Jericoo da íka ña u'xe ntúvi ata i kan.

31 Kuínti'xe Raa, ñádī'i e íka lukú san. Nā te ni xī'i dádii ña ni ñá'a, ña é ña ni kuínti'xe i san, tsí kuān te íka luku ñá ne, xntii ña ña Israee, ña é íxkoto ntódo ñuú tsikan.

32 ¿Nēe iñá ka ntu ka'án u? Nā kuné'é ka é ntāa ú ni nto iña Gédiuun, iña Báraa, iña Sānsuun, iña Jéftee, iña Dávii ni Sámuee, ni ñá ka'án naa Xuva ko kídaa.

33 Un ntíi ntíi ña tsikán ne, kuínti'xe ña. Dukuān né, ió ñá e kúvi idé ña da náa ña ni tūku ñuu. Ió ñá e dóo vá'á o de kú've ña. Ió

ña é ni'i ña núu i é xe'é Xuva ko xu'u ña ni ñā. Iō ñā ne, nakáku ña dá ncho ka'xi ñañā san ña.

³⁴ Iō ña é ñā ni i'xi ña dá ñū'u ña mi dóo kai'xi ñū'ú san. Iō ña e nakáku ña da nchó katsin ña'a san ña káa. Iō ña e náxnuu ña ntii ña kuān té ña tuvi ntii ña di'na. Iō ña é ña ni u'ví ña dá edé ña du'xēn né, nakúnu ña sntadun túku ñuú san.

³⁵ Ió ñadī'í san ne, ntōto xtuku i'xá ña rkontuvi dá xi'i.

Tuku ña ntákuinti'xe i sán ne, dōo ntó'o ña da káni ña'a san ña utun, ntá tsi ña ni ncho víi ña é kaka'an ñá'a san vata koo é nakáku ña. Ini ñá tsi ni'i ña ntuvi e dií ka va'á iña ña nta'a Xúva kō.

³⁶ Tuku ña ne, ntáxkuntée ña'a san ña ne, ē'ní ña ña, nátií nuu ña ña xo'o. Kí'ní ña nta'a ña ni dī'ín ña dí ne, xnuu kutu ña ñā.

³⁷ Tuku ña ne, káni ña'a san ña xuú ne, xi'i ñā. Iō ñā ne, kátsin dava ña'a san ña. Iō ñā ne, ito nteé ña'a san ña te víi ña é kīni kaa. Iō ñā ne, ē'ní nuu ña'a san ña káa. Iō ñā ne, ika xaa ña ne, kudii ñā a le'ntú san ni ñā tsidi'ú san itávi núu ña. Dōo taan núu ña. Dē xení ña'a san ni ñā ne, dōo u'ví kúvi ña.

³⁸ Ña ñuxiví san ne, ñā te nuu á'vi ña é kuntuo dadī ña ni ña dóo va'á san. Ntá tsi edé ña ñuxiví san é doto tsi ika xaa ña dóo va'á san ñuu itsi san ni má ntá'xín san. Xavi kítī san ni mávi kan kúvi ví'i ña.

³⁹ Un ntīí ntīí ña sa'á ne, kuān te íni Xúva kō tsi dóo va'á kuinti'xe ña ne, ñā ni nī'i ña é un ntī'í é xe'é Xuva ko xū'u ña.

⁴⁰ Tsí ini Xúva kō tsi ío ūun nuu i é dií ka va'á iñā kō ne, ntio ña é kūntetu ña tsikan da nté dadī ni'i ña ni kō e ntuvá'a kue'en o nuú Xuva kō.

12

Koto o nūu Jesús

¹ Ntoo mé'ñu o nī ña te da dí ña'a, ña e dóo kuínti'xe i san. Dukuān né, xo'ō dí, na xtūví xio o da nēé ka nuu i é kanateñu nuu kō, da nēé ka kuetsi é ncho ni'i i kó ne, na kūtíi o kūnu dú've o itsi e tá'xi Xuva ko kō.

² Koto o nūu Jesús, tsi kuínti'xe kue'en ñā Xuva kō né, tā'xi ña é kuínti'xe vá'a ko ñā di. Ntō'o Jesuu ntíkā krusi, ntá tsi ña ni kuká'an nuu ña é xi'i ñā vata ō xi'i ñā kini ntāa san, tsí ini ñā tsi te ita ntí'xín é ntō'o ña ne, kutūvi dīnī ñā nta'a Xuva kō.

³ Kadā kuení va'ā ntó ve nté ō dé Jesuu, tsí kutíi ña dá un vá'a tsi ntó'o ña nta'a ñā iō kuetsí i. Dukuān ne, ñā ku kudu'xen ntō, ñā ku natīvi iní nto é kuínti'xe nto.

⁴ Tsí nto'ó ne, váta nī'i ntó doxi'i da ntānāa ntée nto é kīni kaa san.

⁵ ¿Vá kunāa inī ntú nto tsí kata'xi Xuva ko nto itsi, tsí i'xá ña nto? Tsi kaka'an tú'un Xuva kō:

I'xá mií kó, na naka'an ō dá ta'xi Tó'o ko ō é ntō'o o.

Ñá ku tīvi iní o dá ká'án u tsí ña vá'ā ó kaden.

⁶ Tsí xoo ñá'a, ña e dóo ntio Xuva ko i ne, kaxé'e ña ña itsi.

Xoó ña'a é kī'i ña e kúvi ña i'xá ña ne, kaxé'e ña é ntō'o ña,

ka'an ña.

⁷ Kutíi nto nto'o nto ne, kutú've nto, tsí kade Xuva ko ni nto vatā ó de ña ni i'xá ña. ¿Vá iō ntú i'xa é ña kaxé'e uva i itsi?

⁸ Tē ña katá'xi Xuva ko nto itsi vatā ó de ña ni ūn ntīí ntīí i'xá ña ne, ñā te i'xá nti'xe ña nto.

⁹ Kadā kuení nto di: Dā kú kuetsi ō né, uva ko ñūxiví a ne, kata'xi ña ko itsi ne, kaiko ñu'u o ñā. ¿Nté kui ña dií dií ka kuinti'xe kō é kaka'an Úva kō, ña tuví e dukún kán, vata koo é nī'i ko ntuví va'á iña ko ntii dañu ntúvi?

¹⁰ Uva kō, ña tuví ñuxiví a ne, dá kuetsi ō ne, kata'xi ña ko itsi vatā ó kuini ña é vā'a. Ntá tsi Xuva kō ne, dií dií ka kaidiá'vi dá kata'xi ña ko itsi, tsí ntio ña é ntūvá'a kue'en o vata ō va'á ña.

¹¹ Ini ntó tsi ña ntío ko é ntō'o ko, tsí kaexnúu. Ntá tsi rkontuví ne, dá kutú've kō é víi o é vā'á ne, kuntuo vá'a o, tē kutú've nti'xe ko kuēnta iña i é ntō'o ko.

Dōo xii kaa té ña kiní ō é kaka'an Xúva kō

¹² Dukuān né, náxnuu ka'nu nto nima ntó ne, nakuntísi ntāa nto.

¹³ Nantuku nto itsi vā'a mí'i ntáka nto, vata koo é ña dií dií ka kuvi nto, vata koo é ntūvá'a vá'a nto.

¹⁴ Kuenta tsi víi nto te kuntuo vá'a nto ni ūn ntīí ntīí ña'a. Kuntīkin nto é vā'a, tsi nté uun ña'a ña kiní ña Tó'o ko tē ña víi ña é vā'a.

¹⁵ Koto xnto te iō nto é ña kanani'í ka nto é vā'á san é kata'xi Xuva kō. Nā víi ntó vata kaa xuku ūvé san. Tsí da kaidáka xuku ūvé san ni tūku xukú san ne, ku uve ntí'i. Te víi nto é kīni kaa ne, kutú've ta'an nto é víi ña é kīni kaa di.

¹⁶ Ña ku kava ni'i nto ñadī'í é ña te ñadī'í míi ntō; ntē ña ku nadikí nteē ntó Xuva ko, vatā o dé Esauu dá nadama ñā é víi ñā i'xa nuu i dá ni'i ña é ka'xi ña.

¹⁷ Ini nto tsí rkontuví dá xee ntúvi e náxnuu viko uva ña ñā ne, ña tūví ká iña ña.

Kuān te dóo éku ña ne, kuān te dóo nátivi iní ña ne, ña túvī ká cho'o i.

¹⁸ Ntō'ó ne, ñá ni xēe étsin nto xuku Sinaií san é t̄in nta'a nto vatā o dé ña Israeé san kidaā. Núu xūku tsikán ne, kai'xi ñú'ú san ne, neé kue'en. Dōo ñu'u viko neé san ne, dōo ínu tatsin.

¹⁹ Ntē ña ni tekú nto da éku trunpetá san, ntē dá kakā'an tátsin Xuva ko ni ñā. Ña e téku i sán ne, íkan ña é ña ku ka'án ka Xuva ko ni ñā.

²⁰ Tsi dóo ū'ví ña da dóo ntiī ka'an Xúva ko ni ñā tsi da xōo ka é xtūvi i dí'in i xuku san, te ñā'á o te k̄ti ne, kuétsi é k̄ní nuu ña i xuú ne, o kini ña í k̄ā.

²¹ Tsi dóo donchu'ví kaa é ini ña ne, un tsi nte mí Muísee kaká'an ña: “Koó da k̄n̄í'í u é kaū'ví ko”, ka'an ña.

²² Ntá tsi ntō'ó ne, xēe étsin nto xuku é naní Siuun, ñuu mí tuví Xuva kō, ña kantíto ntii dañu ntūvi. Ñuú sa'á ne, kaka'an o é ñūú Jerusaleen é tuví e dukún k̄an, mí'i ntoo ña te nté kaa ánje Xuva kō.

²³ Xēe nto ik̄an, mí'i ntoo d̄ini ña ntánataká nuu, ña ntáduku ntée Xuva kō, ña é ūve na'a d̄ivi í e dukún k̄an. Xēe ntō mí tuví Xuva kō, ña é kaidō k̄ú'vé iña un ntií n̄t̄i ña'a san. Xēe ntō mí ntántoo ña xi'i, ña é vā'á san, ña e ntántoo Xuva ko nima i.

²⁴ Xēe ntō mí tuví Jesuu, ñá ntitsí me'ñu nuu Xuva ko ni ñā'a san kuenta iña tú'ūn xēe san é xe'é Xuva ko xū'u ña, tsi éti ña niñi ña vata koo é ntá'vi ña kuétsi kō. Díi díi ka kaidiá'vi niñi ña é niñi Ábee. Tsi dá ini Xuva ko niñi Ábee san ne, kaka'an ñá tsi ntanáa ña. Ntá tsi dá kaíní ña niñi Jesúsú ne, kaka'an ñá tsi kada ka'nu iní ña ni kō.

²⁵ Koto nto é vii ntó kuenta ñá kaka'an ni ko. Tsi tē ña ni nakáku ña Israeé dá ña ni ide ña kuénta é k̄ka'an Muísee ni ña ñúxiví a ne, díi díi ka ña nakáku o tē ña vii o kuéntá nēe é k̄ka'an ñá tuví e dukún k̄an.

²⁶ Dá kakā'an Xúva kō kidaā né, táan ñuxiví san. Ntá tsi veví ne, kaka'an ña: “Uun ito ká xtuku natāán u ñá te da mii tsi ñuxiví sa, tsi un tsi nte e dukún k̄an dí”, ka'an Xúva kō.

²⁷ Dá kakā'an ñá é “uun ito ká xtuku” ne, ncho ka'an ñá tsi nantí'í ña da nēe ka é ío ñuxiví a é ede kú'vé ña. Koó da nuu i iña mii ñá é kuntōo ka.

²⁸ Dukuān ne, nakué'e ō sintiá'vi nta'a Xuva kō tsi kaduku ntée ō mí kadē kú'vé ña, mí é ña ntí'í. Dukuān ne, ka'nu kuiní ko ni Xuva ko. Kunuu iní kó ña kan̄i nima kó, vatā ó ntio ña.

²⁹ Tsi Xuva kō ne, vata kaa ñu'u é kaē'mi é un nti'í é k̄ini kaa kaa ña.

13

Nté koo vii o vatā ó ntio Xuva kō

¹ Ntō'ó, ña ntákuinti'xe i, ña xtūvī mii nto é kuñnima ntó ta'an nto.

² Ñá ku kúnáa iní nto é vā'á koo vii nto ni ñā'a, ña é xēe nú vi'i ntō. Tsi ío ñā'a ne, da xe'é ña vi'i ña ne, íntōo ánje Xuva ko ni ña, kuān té ña ni kutúni ñá te ánje ña.

³ Naka'an nto tā'an nto, ña ntákuinti'xe i san, ñá ñu'u kutū, vata tsi te ñu'u kutu dad̄i nto ni ñā. Naka'an nto tā'an nto, ña dóo ntánto'o i dá kadē xení ña'a san ni ñā, tsi te dá ná kuān koo nto'o nto dí.

⁴ Kuiko ñu'u nto ñad̄i'í ntó tē tánta'a nto, Mii ña kutuví ni'i nto ñá ne, ñá ku dotō tsi kava ni'i nto tuku ñad̄i'í san. Kuan kōo vii ñad̄i'í san ni x̄i ña dí. Tsi Xuva kō ne, kué'e ñá é nto'o da xōo ka ña'a, te ña e tánta'a, te ña é vāta tánta'a, te kava ni'i ña ñad̄i'í é ña te ñad̄i'í mí ñā.

⁵ Ñá ku nti'í iní ntó iñá diu'un. Kūntoo d̄ini ntó ni nēe kudii é ni'i nto. Tsi Xuva kō ne, kaka'an ña: “Nté uun ito ñá xtuví mii ú o. Nté uun itó tē ña vii u ó kuenta”, ka'an ña.

⁶ Dukuān né, kan̄i nima ko kuvi ká'an o: Xuva kō né, d̄ivi ñā é kaxntii ñā ko. Dukuān ne, ñá ku ū'ví ko.

Ña túvī nee iña é k̄uvi vii ña'a san ní ko.

⁷ Naka'an nto ñā'a, ña é nakua'a ntó san, ña é n̄añé'e nto tú'un Xuva kō. Koto vá'a nto nté ō kuínti'xe ña un tsi da nté xi'i ña ne, kuan kōo kuínti'xe nto dí.

⁸ Jesucristú ne, ñá k̄anadama ña. Kuan tsí ó de ña vevii vatā o dé ña di'na ne, kuan kōo vii ña ntii dañu ntūvi.

⁹ Ñá ku kuntikin ntó da nēe ka tuku tú'ūn é k̄ka'an ñá'a. Díi ka vá'a o é kunūu ntii nima ko kuenta iña i é vā'a é k̄ta'xi Xúva ko kō né, xtuví mii o nté xkoó ini o iña i é k̄'xi o, é ña ká'xi o. Tsi nuu i é kaē'xi o ne, ña te d̄iví é kaxntii kō.

¹⁰ Ío naa ko mí'í tuví uun doméni iña ko é ña kaní'í dutu, ñá ntántikin lei átā san.

¹¹ Ini nto tsi dutu ñá odo nūu iña ñá Israeé san ne, kaxtuví ñá niñi kití san má vi'í kuikó san é k̄uvi doméni iña Xuva ko vatā koo é ntúvá'a ña'a san ni Xuva kō, ntá tsi kae'mi ña kúñu ti āta ñuú ña k̄an.

¹² Dukuan ō ntó'o Jesuu ata ñuú san dí, vata koo é ntavá'a ña nima ñá'a san kuenta iña níñi mii ña.

¹³ Dukuān né, xtuvi mii o é átá san ne, kuntikīn o Jésuú, kuān te kadá xení ña'a san ni ko vatā o dé ña ni ñā.

¹⁴ Tsi ñuxiví a ne, ña túvi ñuū ko é kuntoo o ntii dañu ntūvi, ntá tsi ntánantuku o ñuū mí kuntoo o rkontuvi.

¹⁵ Dukuān ne, utén utén nakué'e o doméni nta'a Xúva kō dá kā'an ó tsi dóo ka'nu ña. Dōo diní ña dá nakué'e o ña sintiá'vi kuenta iña Jéssu.

¹⁶ Ñá ku kúnáa inī nto é vii nto é vā'a, é xntii nto tā'an nto. Tsi dá kuān ó de nto ne, vata kaa doméni iña Xuva ko kaa, e dóo ntio ña.

¹⁷ Kada ntaa ntó nī ña ntádē kú've iña ntó ne, vii ntó é kaka'an ñā, tsí kade ña kuentá nima nto. Iní ña tsí kuenta iña Xuva ko e ntáde ña nto kuenta. Vii nto vata koo é kunūu dīnī nima ña, ñá tē é kūnta'xa iní ña, tsi ¿mí'i ntu kunuu á'vi iña nto te kūnta'xa iní ña?

¹⁸ Ka'an ntá'vi ntó iñá ntī. Iní ntī tsi idé ntī é vā'á ni ntō nuu Xuva ko. Da mii é ncho vii ntī é vā'a utén uten.

¹⁹ Vii nto da xe'e, ka'an ntâ'ví nto te ta'xi Xuva kō é díi ka kantí'i naxeé u mí'i ntántoo nto.

I'a ntí'i tutú san

²⁰ Xuva kō, ña kata'xi é kūntoo vá'a o ne, xtuvi ñá kuenta tsí ntii dañu ntūvi vii ña e tá'xi ña xu'u ña ni ko kuēnta iña nñi Jéssu, paxtu va'á ko, dā nantóto xtūku ña ña dá xi'i ña.

²¹ Na ta'xi Xuva ko ntō é un ntī'í é vā'a é kantio nto vata koo é kúvi vii nto vatā ó ntio ña. Na vii ña é vā'á nima ntó, nuu i é vā'á, kuinī ñá, kuenta iña Jesúcristu. ¡Ká'an o tsi dóo ka'nu Cristu ntii dáñu ntūvi! Kuan tsi koo na kōo.

²² Kákān ú nto, tā'an kó, te kūtíi nto nī kó kudii tú'ūn sa'a é kaka'án u ni nto, kuān té ña kué'e tutú san ni de vá'a u.

²³ Ntio ko é kūtuni nto tsi e ntíi ení ko Timóteu vi'i útun san. Te kí'xi kantí'i ña ne, kuntéka ú ña te amá kixkoto ní'ni ú nto.

²⁴ Ká'an ntō ntiusi ní ún ntíi ntíi ta'an kō, ña ntánakuā'a nto ní ún ntíi ntíi ña ntáduku ntée Xuva kō. I'a kataxnūu ña ñuú Italiá san ntiusi ntó di.

²⁵ Na naxnuu viko Xuva ko nto, ún ntíi ntíi nto. Sá'a tsí é kā'án u ni ntō.

Tutu e táxnūu Santiau iña ñá Israee

Taxnūu Santiau ntiúsi

¹ Xu'u é Santiaú u ne, kade tsiñu ú iña Xuva ko ni Tó'o ko Jesūcristu. Taxnūu u tú'ūn sa'á iña nto, ðivi ntō e kúvi uxuvi táta ña Israee nto, da mí'i ká mi ntántoo nto. Ntiusi nto.

Kata'xi Xuva kō e dóo ki'in inī ko nté koo vii o

² Kuntoo díni nto, tá'an ko, da ntánto'o nto é tūku e túku nuu i.

³ Inī nto tsí da ntánto'o nto kuenta iña i e ntákuinti'xe nto ne, ntáku'úve nto é kutíi nto ði.

⁴ Na kūtíi ká nto vata koo é kutu've vá'a nto, vata koo é ntūvá'a ña'a nto ne, ñá tē nee iñá kunáa nteē ntó nuu Xuva ko.

⁵ Tē ñá ini nto nee é vā'a é vii ntó ne, kákan nto nta'a Xuva kō. Tsí kantétu ña é kuē'é ña é kūtuni un ntíi ntíi ña'a nee iña é vā'a. Nā kade víni ña, ntē ña kada tíi ña ni ntō.

⁶ Ntá tsi te kákan ntó nta'a ña ne, kanīi nima ntó kuinti'xe nto é nantiko koō ña. Ntē ña ku dé kuení nto te ña nantiko koó ña. Tsí ña ntádē kuení i sán ne, kuān ntáa ña vata kaa ntute ñu'u san é kaido ne, kanainu dá kainu tatsín san.

⁷ Tē ña te káni nima nto ntákuinti'xe nto da ntaíkan nto nta'a Xuva kō ne, ¿mí'i ntu tā'xi ña é ntaíkan nto?

⁸ Tsí uun ña'a, ña é uvi nuu i kade kuení i ne, nuu nuu tsi kanadama ña é vii ña. Tuku vii ña vevíi ne, é tūku vii ña uten.

⁹ Ta'an ko, ña e dóo ntā'ví san ne, kuān té ña nuu á'vi ña ñuxiví sa ne, ntá tsi na kutūvi díni ña, tsi dóo nuu á'vi ña nuu Xuva ko.

¹⁰ Ta'an ko, ña e dóo kuikā sán ne, na kutūvi díni ña te xūvi kaika ña. Tsí vata kaa laa é kae'nu má kū'u kan kaa ña. Tsí uun da'na tsi vé'xi ñuxiví sa.

¹¹ Laa sán ði ne, uun dá'na tsi kakene ne, kanakó'xo dá káxi'i díi xuku i ka'ni ngántií san. Nā vā'á ka kídaa. Kuan kōo kuvi ni ña kuiká san ði. Tsí uun da'na tsi ntí'i nuu mii ña nī é iō iña ña.

E ntánto'o kō

¹² Nté kui vá'a ña'a, ña é kakutíi i é kanto'o i. Tsí te kutíi ña ne, ní'i ña ntuvi vā'a iña ña nta'a Xuva kō. Tsí Xuva kō ne,

e xé'e ña xu'u ña tsí kuntoo ña ni ñā, xoo é kákuinima í ña.

¹³ Te iō uun nuu i é kīni kaa é ncho víi o ne, ñá ku kadā kuení ko te nta'a Xuva ko vé'xi, tsí ña túvi mí'i kēne ña é vii ña é kīni kaa né, ntē ña katá'xi ña é vii o é kīni kaa ði.

¹⁴ Tsí nima kīni kaa ko kaikan e dóo ncho vii o é kīni kaa san.

¹⁵ Te kuinti'xe kō é kaikan níma kó san ne, vii nti'xe o é kīni kaa san. Kídaa né, tē kuini kō é vii o é kīni kaa san ne, ní'i kō doxi'í san.

¹⁶ Ntō'o tá'an ko e dóo ntio ko, ñá ku kanī nta'ví mii ntō nima nto.

¹⁷ É un ntí'i nuu i e dóo va'a, nuu i é nuu é ntaā í ne, ðivi tsí é vé'xi e dukún kán. Xuva ko kataxnūu ña é vā'á mii kō. Tsí ðivi ña ede kú've ña ñu'u é káxi'í nuu e dukún kán. Nū'ū sán ne, kanadama, ntá tsi Xuva kō ne, ña kanadama ña nté un siin.

¹⁸ Tsí mii ña ntío ña é nakáku ña kō da kuinti'xe ko tú'un é nuu é ntaā i iña ña é ntio ña é kuvi o vata ntáa i'xa nuu i iña ña.

Xoo é ntio nti'xe i Xuva kō

¹⁹ Kutuni nto sá'a, ta'an ko, ña e dóo ntio kó ne, ntíto vii nto, un ntíi ntíi nto, dá ntaíni nto ne, ñá ku dotō tsí ka'an nto. Nā te ūra tsí kudiín nto ði.

²⁰ Tsí te kudiin ó ne, ñá ntáde o é vā'a é ntio Xuva kō.

²¹ Dukuān né, xtūví xio nto da nēé ka nuu i é kīni kaa san. Mii tsí é kuinti'xe nto tú'ūn e xnūu Xuva kō nima nto. ðivi tsí é kaidiá'vi é nakáku o.

²² Ntá tsi ña te da mii tsí é kini nto é káka'an tú'un Xuva kō, tsí kada ntaa nto. Te da mii tsí e ntaíni nto ne, ntaéni nta'ví mii ntō kúñu ntō.

²³ Xoó ña'a é da mii tsí e kaíni ña tú'un Xuva kō ne, ntá tsi ña káde ntaa ña vatā ó kaka'án ne, vata tsi kaa ña é kaito nuu speju kaa ña.

²⁴ Tsí kainí ña nuu ña, ntá tsi dá kaxkokoō ñá ne, ura tsí i kakunaá ini ña nté ito ña.

²⁵ Ntá tsi utén utén nakuā'a nto tú'ūn e dóo valá san iña Xuva ko, tú'ūn é nakákú kō é kīni kaa san. Xoó ña'a é ña kunáa ini ña tú'ūn é nakuā'a ña, tsí kade ntaa ña é káka'án ne, naxnuu viko Xuva ko ña.

²⁶ Xoó ña'a é káka'an ña tsí kantikín ñá Xuva kō, ntá tsi ña káde ña kuenta é káka'an ñá ne, ¿mí'i ntū nuu é ntaā i é kakuinti'xe ña Xuva kō? Da mii é kaeni ntā'ví mii ña kúñu ña.

²⁷ Te nūu é ntaā í ntákuinti'xe ko Xuva kō né, vii o é vā'á, vii o é ntio ña ði. Xntii ó á i'xa kií san ne, xntii o ña ðí'i ntā'ví san ði nēe e

ntátaan núu ña. Ñá vii o é kīni kaá vatā ó de ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō.

2

Dadii tsi vii o nī dá xōó ka ña'a

¹ Ntō'o, tá'ān ko e ntákuinti'xe nto Tó'o ko Jesūcristu, ña e dóo va'á kue'én ne, ñá ku nāntii ni'ni nto nté uun ña'a san.

² ¿Nté koo vii nto te xēe úun ña'a mí'i ntánataká nuu nto, ña é nuu nta'a i di'i e kúvi oró ne, ni dōo é ña te nté kaa va'á ne, dadii tsi xee úun ña ntā'ví, ña é nuu doo tsude?

³ Te kinī ntó ña é nuu doo vá'a sán ne, tē ka'an ntó ni ñā: “Kutuvī ntó i'a mí va'ā ó sa”, ne, te ká'an ntó ni ña ntā'ví san: “Ikan kuntitsin, o kutūvín ñu'u san”;

⁴ te kuān koo ka'an ntó ne, ntádē kú'vē nto tsí ió ña'a sán ne, dii ka nuu á'vi ña é ña nguii san. Ñá vā'á o é kuān koo kada kueni ntō.

⁵ Kini nto, ta'an ko e dóo ntio ko, tsi é nakaxnúu Xuva ko ña ntā'ví san é dii ka kuinti'xe ña, é nī'i ña é vā'a iña Xuva ko. Tsí kuan o ka'an Xúva kō é kué'é ña iña ña, da xōó ka ña'a, ña é mēni í ña.

⁶ Ntá tsi divi ntō ne, ntáde xení nto ni ña ntā'ví san. Ntá tsi ¿ñā ntu te ña kuiká san e ntáde xení ña ni ntō? ¿Ñā ntu te divi ña e ntáñu'u ña nto, ntáñe'e ni'i ña nto nta'a ña tsíñu i san?

⁷ ¿Ñā ntu te divi ña e ntáka'an kīni ña iña Cristu, ña e nteé kimi nto?

⁸ Ntō'ó ne, vá'ā ó de nto tē ntáde ntaa ntí'xe nto lei é odo nūu mí kākā'an tú'un Xuva kō é na kuīnima kó ta'an ko vatā o ntákuinima ko kúñu kō.

⁹ Ntá tsi tē dii ka va'á ntáde nto ni ūun ña'a é tuku ña'a sán ne, iō kuetsí nto, tsi ña ntáde ntaa nto é kākā'án lei Xúva kō.

¹⁰ Tsí te ūun ña'a kade ntaa ntí'i ña lei san ne, ntá tsi te ūun tsi nuu i é kakó'xo nteé ñá ne, vata tsi te kākó'xo nteé ña é un ntí'i é kākā'án lei san.

¹¹ Tsí mií tsi Xuva kō xtúvi ña é ña kuvi kiní dikí o ñadī'i ñá'a ne, divi ñā xtúvi ña é ña ka'ní o ña'a. Tē ña kaíní dikí nto ñadī'i ña'a sán ne, ntá tsi kae'ní nto ña'a ne, kidāā ne, kakó'xo nteé nto é kākā'án lei san.

¹² Dukuān ne, vá'ā koo ka'an ntó ne, vá'ā koo vii nto di vata kaa ña'a, ña é kī'in ntá'a ña kaxntékú kú've kuenta iñá lei san é nakáku o.

¹³ Tē ña ni ntunta'ví ini ko ña'a vevii ne, ñá ntuntā'ví ini Xuva ko kō te xee o nta'a ña é xntékú kú've iña ko kídaā. Ntá tsi tē

ntúnta'ví ini ko ña'a san vevii ne, ní'i kō é vā'á nta'a Xuva kō kídaā.

Ñá te da mií tū'ún ka'an o

¹⁴ Ntō'ó ta'an ko, ¿neé ntu kaidiá'vi i te uun o kākā'an o é kakuinti'xe ko Xuva kō, ntá tsi ña káde o é vā'a? ¿Kūvi ntu nakáku o é kuān ó kaka'an o?

¹⁵ Te ūun ta'an ko kataan núu ña é ña tuvi dóo kunúu ña, é ña tuvi é ká'xi ñá ne,

¹⁶ te iō ntó ka'an ntó ni ñā: “Va'a vá'a tsi koo kue'én nto. Xuva ko na tā'xi ña doo é kunūu kutavi nto. Na tā'xi ña é kō'o é ká'xi ntó di.” Te kuan kōo ka'an ntó ne, ntá tsi ña kaxé'e nto é kataan núu ña é kunūu ña, nte é ká'xi ñá ne, ¿neé ntu kaidiá'vi i?

¹⁷ Te xo'ō ntáka'an o tsi ntákuinti'xe kō ne, ntá tsi ña ntáde o é vā'á ne, ¿mí'i ntu kaidiá'vi i e ntákuinti'xe kō?

¹⁸ Ntá tsi te iō ñá'a é ká'an ña: “Divi ntō né, kakuinti'xe nto Xuva kō. Xu'ú ne, kade ú nuu i é vā'a. ¿Nté ntu koo nañē'e ntó ko tsí kakuinti'xe nto tē ña káde nto é vā'a? Tē kade u é vā'á ne, kutuni nto tsí kakuinti'xe ko é nuu é ntaā i”, koo ka'an ña.

¹⁹ Kakuinti'xe ntō tsí uun tsi Xuva kō. Vá'ā ó ni. Ntá tsi kuān o ntákuinti'xe é ña vá'á sán di ne, ntaní'i, tsi ntaú'ví i.

²⁰ ¿Nté kuān nte túntu ntú nto? ¿Na nū'u ntó iní nto tsí ña kaidiá'vi i te da mií tsí é ntákuinti'xe kō ne, ntá tsi ña ntáde o é vā'a?

²¹ Uva ata ika ko Ábraán ne, ¿ñā ntu te kaká'an Xúva kō tsi dóo va'á ña é xntéku ña nú nāa kan i'xá ña, Isaa, vata kaa uun domēni iña Xuva ko?

²² Iní nto vē tsí nuu é ntaā i e kuínti'xe Ábraán san, tsi dé ntaa ña e kuínti'xe ña. Kutuni ko tsí da ide ña é vā'á ne, dii dii ka kuinti'xe ña di.

²³ Kuan o kúntaa vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: “Ábraán ne, kuinti'xe ña Xuva kō ne, ka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña”, ka'an. Kaka'an Xúva kō tsí Ábraán san ne, kuvi ña ña vá'a tiin ni'i ña.

²⁴ Iní ntó ve, tsí kaka'an Xúva kō tsi va'á ña'a, ña é ña te da mií tsí é kākā'an ña tsí kakuinti'xe ña, tsí kade ña é vā'á di.

²⁵ Kuan o dé Raá san, ñadī'i, ña e ika luku kídaā. Kaka'an Xúva kō tsi va'á ña'a ña, tsi dóo vá'ā o dé ña da tsú'un xu'u ña mau iña ñá Israeé san ne, xio itsi táxnūu ña ña da nchó ka'ní ña'a sán ña.

²⁶ Tē ña kantito nima kó ne, ñá vādá mi kaidiá'vi kúñu kō di. Dadii tsi, tē ña káde o é vā'á san ne, ñá vādá mi kaidiá'vi i e kuínti'xe kō.

3

Xaa kō

¹ Ntō'ó ta'an miī ko, ñá tē nté sa titín nto é viī ntó mastru iña tú'un Xuva kō, tsí ini o tsí dií ka tá'xi Xuva kō é nto'o ko, xo'o é mastru ó, tē ña ntáde ntaa o.

² Un nti'i o ntáko'xo ntee o. Te iō ña é ña kakó'xo ntee ña é ká'an ñá ne, vá'a kue'en ña. Ntē ña kakó'xo ntee ña é kīni kaa sán,

³ vatā ó de o dá kaxnuu o káa xu'u idú san vata koo é viī ti é ntio kō ne, ña kúvi kī'in ti mí ntio ti.

⁴ Koto nto tun ntōó san di. Ñá te nté kaa na'nu. Un vá'a tsi ntiī ntaíka dá kainu tatsín san. Ntá tsi ña kanakāka sán ne, vava kaa kudii á utun é ntee éti i kan kanakāka nuu ña vata koo é kī'in da mí'i ká mí ntio ña.

⁵ Kuān o kuvi ni xaa kō di. Kuān té divi á ta'vi i é dií ka lú'nti é kanī kúñu kō ne, ntá tsi dóo ka'nu ncho vii. Kuān té un siin kudii ngiñū'ú ne, ñá tē nté kaa kue'e koko ní'ni.

⁶ Xaa kō sán ne, vata kaa ñu'ú san kaa. Ña túvī neé ka ta'vi kúñu kō e dóo kini ide. Tsí divi kade i é katívi kanī kúñu kō. Kade i é tīvi ko ni ta'an kō di. Kaka'an xaa kō é kīni kaa é vē'xi dô'vi kan.

⁷ Da nēé ka kiti ne, da nēé ka láa, da nēé ka kóo, da nēé ka kiti ntute ne, kuvi kutó'o tí ne, kuān o ntádē tó'o ñá ti.

⁸ Ntá tsi xaa kō sán ne, xoxó kuvi kada tó'o i. Ñá kākukadin xaa kō é kaka'an é kīni kaa. Kuān kaa xaa ko vata kaa koo é ñu'u tsitu xū'u ti ntidi ti.

⁹ Xaa kō sán ne, kaka'an tsi dóo va'á Xuva kō né, dadii tsi ūra i kaka'an kīni iña ña'a, ña é ede kú've Xuva kō é vata kaa mii ñá.

¹⁰ Uun tsi xu'u ko kākii tú'un é vá'a ni tú'un é kīni kaa. Ntō'o tá'an miī ko, sá'a ne, ña te kuan kóo.

¹¹ Mí kākene ntute ne, ¿vá kūvi ntu é ikan tsi kēne ntute vidin sán ni ntūte uvé san di?

¹² ¿Vá kūvi ntu kii tīne'ú san utun ngóñū'ú san? ¿Vá kūvi ntu kii ngoñū'ú san xo'o tinti'ó san? Dukuān dí, ña kuvi kii ntute vidin mí kākii ntute veñí san.

Xoo e dóo ki'in ini ntí'xe i

¹³ Te iō nto e dóo ki'in inī ntó, e dóo tú've nto ne, kutuni ko xoo e dóo ki'in inī i tē ini o tsí kade ña e dóo va'á ne, ñá kade ka'nu ña.

¹⁴ Ntá tsi tē dóo ntákune'u iní nto, tē dóo ncho ni'i nto iña mii ntó ne, ñá ku ká'an nto e dóo ki'in inī nto. Ká'an ntó é nuu é ntaa i. Ñá ku ká'an ntó dovete.

¹⁵ Tsi é ki'in inī ntó san ne, ñuxiví san vé'xi, ñá te nta'a Xuva ko ni kī'xi. Tsí kuān

ó de ña ñuxiví sa di. Tsí nuu i sá'a ne, nima kīni kaa nto vé'xi, tsi tó'o e ña vá'a san kata'xi é kuān koo kada kuení nto.

¹⁶ Da mí'i ka ntákune'u iní ña'a, da mí'i ká ntio ña iña mii ña ne, ntánaa ña. Ntáde ña un ntií ntií nuu i é kīni kaa.

¹⁷ Ntá tsi te nta'a Xuva ko vē'xi e dóo ki'in inī kó ne, ña túvī nté uun nuu i é kīni kaa. Te kuntikīn o tsíkan ne, dóo vá'a koo kuntoo o ni ta'an kō, dóo vá'a koo vii o ni ñá nee iña é kaka'an tá'an kō. Ntuntá'vi ini ko ñá. Ntií kue'én ini ko vii o é vá'a ni da xóo ka ña'a.

¹⁸ Xoo é ntio i é kuntōo vá'a i ne, na vii ña é vá'a vatā ó ntio Xuva kō ne, kidáa ne, ní'i nti'xe ña é vá'a koo kuntōo ña.

4

E dóo ncho kuntikīn ó ñuxiví san

¹ ¿Mí'i ntu vē'xi du'xēn san? ¿Ntē kuī ntánaa tsí mii ntu nto ni tá'an nto? Tsí divi é ntio nima kini ntaa nto.

² Ió nuu i e dóo ntio nto, ntá tsi ña tuvi iña nto. Dukuān ne, ntaé'ni nto ña'a san é ntákune'u iní nto ni ñá, ntá tsi ña ntáni'i nto é ntio nto. Dukuān ne, ntánaa nto ne, ntáde nto du'xēn. Ntá tsi ña kuvi ní'i nto é ntio nto, tsí ña ntaíkan nto nta'a Xuva kō.

³ Kuān te ntaíkan nto ne, ntá tsi ña ntáni'i nto, tsí ña vá'a o ntaíkan nto. Da ti tsi é nantí'i nto nee iña é ntio nima kīni ntáa nto.

⁴ Ntō'o é ña ntáde ntaa nto é kuntikīn ntó Xuva kō ne, ¿ñá ini ntú nto tsí tē ntántikīn nto é kīni kaa sán ne, ntáxtuvī mii nto Xuva ko? Xoó ña'a, ña e dóo ntio i nee iña é ña vá'a ne, kainchu'vi ñá Xuva kō.

⁵ Ñá te dóo tsi kaka'an tú'un Xuva kō tsí Espíritu ñá e tá'xi ña é kunūu nima kó ne, dóo kakukuiñū ñá ko te tūku nuu i ntántikīn o, tsí dóo kakuinima ñá kō.

⁶ Ntá tsi dií dií ka kaxntii Xuva ko kō é yīi o é vá'a. Dukuān ne, kaka'an tú'un ñá: “Ñá kaxé'e Xuva kō é kūvi vii ña'a, ña é ncho víi ka'nu, ntá tsi dóo diní ña kaxntii ña ñá'a, ña é ña káde ka'nu san”, ka'an.

⁷ Dukuān ne, kué'e ntó é na kadā kú've kue'en Xúva ko iña nto. Ntá tsi ñá ku dá vá'a nto é kadā kú've tó'o e ña vá'a san iña nto nté koo vii nto ne, kidáa né, kunu.

⁸ Kunuu inī ntó Xuva kō né, kunūu mé'ñu ña ntó. Nakate nto nta'a nto, divi ntó é iō kuetsi nto. Ntantoo nto nima ntó, divi ntó é uvi ítsi ntaíka nto.

⁹ Na kūnta'xa nima nto. Kueku nto ve kuenta iña kuetsi ntó. Tē xkuntée ntó é kīni kaa san kídaa ne, kueku nto vevii. Tē dóo

diní nto kídaā ne, kuntōo nta'xa kue'en ntó ve.

¹⁰ Na ntunta'vī ntó nuu Xuva kō né, ðivi ña nantaa dukūn ñá nto.

É ña ká'an o xoo e vá'a i, xoo é ña vá'a i

¹¹ Ntō'ó ta'an ko, ñá kū ka'an kīni nto iña ta'an nto. Tsí tē xoó ña'a kaka'an ña é kīni kaa iña ta'an ña ne, xoó kaka'an ntée ña ña ne, kaka'an ntée ña lei Xúva kō san. Kazntékú ku've ñá lei san te vā'á ne, o tē ña vá'a. Te kuān o kade nto ne, ñá te kade ntaa nto é kaka'án lei san, tsí mii xntō kade nto ña é kazntékú kú've iña lei san naa i é káda ntaa nto.

¹² Ntá tsi uun tsi ña e tá'xi lei san. Uun ña'a tsi ña é kadē kú've ði. Tsí ðivi ña ne, kuvi nakáku ña ko, ō kuvi nakunáa ña kō ði. Ntá tsi ðivīn ne, ¿xoó ntu ña'an é kuvi xntékún kú'ven ta'an o?

Ña ini o nté koo kuvi uten

¹³ Koto nto ve, ðivi ntō e ntáka'an nto: “Vevii ne, ō utén kī'in ntí ñuú tsikán ne, ikan kuntōo ntí uun kuia. Ikan ðiko ntí vata koo é kuē'e diu'un ní'i ntí”, ka'an nto.

¹⁴ Ñá kuān xkoó ka'an nto, tsi ñá ini nto nté koo kuvi uten. Vata ntáa viko nu'ú san ntáa ntuví iña nto. Uun dá'na tsi ñu'u viko san ne, dá kantava.

¹⁵ Díi ka vá'ā ó te ká'an nto: “Te Xuva kō ntio ña ne, kuntōo ntí ne, vii ntí sá'a ne, ō vii ntí tsikan”, koo ka'an nto.

¹⁶ Vevii ne, dōo ntáde ka'nu nto kuenta iña i e ntádē kuení mii ntō é vii nto. Ña vá'a ō é kuān koo ka'an o.

¹⁷ Xoó ña'a é ini ña nee iña é vā'á vii ña ne, ntá tsi ña káde ña ne, iō kuetsí ña.

5

Nté koo kuvi nī ña kuiká san

¹ Koto nto ve, xoo e dōo kuika i. Kueku nto ne, kachu'u ntáa nto é vē'xi é ntō'o nto ve.

² Nuu i é dokuika nto ne, e té'u ve. E dúku rkídīn san dōo nto.

³ É kúdí kaá kuaán nto nī diu'ún kuí'xín nto. ðivi ntáda ntaa nté ō ntí'xe nima nto. Kunaá nto kuenta iña i vata tsi koo te ñu'ú san i'xi nto. Tsí ña te nté kaa dokuika e ntánatee vá'a nto vevii, é kuān sá kaa ntuví sá'a.

⁴ Ini nto ve, tsi xá'vī ña kade tsiñu iñá nto kaikan kuetsi kuenta iña nto, é ña ni ntá'vi nīi nto ña dā ixkadá tsiñu ña iña nto. Xuva kō, ña é kadē kú've iña un ntí' ntí' ne, tēkú

ñá tsi dōo u'vi ntákuvi ña ntáde tsiñu iña nto, ña e éni nta'ví nto.

⁵ Ñá tē nté kaa vá'a o intóo nto ñuxiví sa. Da mii kuē'en tsi dodíni idé nto. É'xi va'ā ntó vata kaa kiti kae'xi dé'en ði'na dá ka'nī ñá ti.

⁶ ðivi ntō né, dōto tsi tsi'i kuetsi nto ña e dōo va'á ña'a. Xé'e ntō doxi'í ña, ña é ña tuvi kuetsi i né, nté ña ni nadá'an ña kúñu ña.

É kūtíi o kuntetu ō ne, é ká'an ntâ'ví ō

⁷ Ntá tsi ðivi nto, tā'an kó, na kūtíi nto kuntetu nto da nté nainu xtuku Tó'o kō, vata tsí ó de ña kai'xi tsikín san é kākutíi ña kantétu ña é tīn ña kiti i san da nté tē xee ntúvi daví san.

⁸ Na kūtíi ntō ði. Ñá xtuví mii nto é kuinti'xe nto, tsi é vevii nainu xtuku Tó'o kō.

⁹ Ení ko, ñá ká'an ntée nto ta'an nto vata koo é ña tá'xi Xuva ko ntō é ntō'o nto. Tsí doko sa xée ña é tā'xi ña.

¹⁰ Koto nto nté ō kutíi ña ka'án naa Xuva ko kídaā da dōo ntó'o ña.

¹¹ Xo'ō ne, ntáka'an o tsi dōo diní ña, xoo é kākutíi e ntó'o i. É tēkú nto nté ō kutíi ña naní Joó san. Ini nto tsi náxnuu viko Xuva ko ña da kúvi ntó'o ña. Tsí Xuva kō ne, dōo kantunta'ví ini ña kō ne, kata'xi ña ko é vā'á ði.

¹² Na tēkú va'ā nto sá'ā, ta'an ko. Ñá ku natekū nto Uva kō, nté e dukún kán, nté ñu'u san. Na kuiníi nto é ká'an nto é nuu é ntaā í vata koo é dá ká'an nto tsí nuu é ntaā í ne, na kūntaa ntí'xe. Te ká'an nto tsí ña'a ne, kuan kōo ntí'xe é ña'a, vata koo é ña ta'xi Xuva ko nto é ntō'o nto.

¹³ Te iō ntó e dōo ntánto'o nto ne, ka'an ntá'vi nto. Te iō ntó e dōo diní nto ne, kata nto nchu'ún Xuva kō.

¹⁴ Te iō ntó e dōo vitá o ini nto ne, kana nto ñatā, ña ntákuinti'xe i san, na ká'an ntâ'ví ña iña ña nchokuví san. Na nakūtsi nuu ña ña asete kuenta iña Xuva ko.

¹⁵ Te kákuinti'xe vá'a ña kaka'an ntâ'ví san ne, ntuvá'a ña nchokuví san, tsí Xuva ko naxntitsí ñá ña. Te iō kuetsí ña ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ña.

¹⁶ Dukuān ne, ká'an nto ni tā'an nto nee iña é kuetsí nto. Ka'an ntá'vī ntó iña ta'an ntó ne, na ká'an ntâ'ví ña iña nto ði, vata koo é ntuvá'a nto. Tsi ñá te nté kaa kaidiá'vi te kanī nima ñá kaka'an ntâ'ví ña, ña e dōo va'á nuu Xuva ko.

¹⁷ Ña é ká'an naa Xuva ko kídaā, ña é nani Éliá ne, ñatii vata tsi ntáa o xo'ō. Kanī nima ñá ka'an ntâ'ví ña kídaā é ña kīn dávi ne,

uni kuía ntē dáva é ña nī kīn kué'en tsi dāvī san.

¹⁸ Kidáā ne, ka'an ntâ'vi xtúku ña é na kīn dāvī san ne, taxnuu Xuva ko dāvī san. Kidáā né, ē'nu é tātá ña'a san.

¹⁹ Ntō'o tá'ān kó, te iō nto é ntákudana nto itsi é nuu é ntaā í san ne, te tūku ña'a kanantiko koō ñá nto é kuintī'xe xtuku ntó ne,

²⁰ dīvi ñā é kanantiko koō ñá ña é iō kuetsí i, ña é kaika itsi kini kaa ne, na kūtuni ña tsí kanakáku ña ña doxi'í san ne, ñá kunāá ka ña, tsí kada ka'nu iní Xuva ko ni ña, kuān te dóo kue'e kuétsi ña.

Tutu é kuvi ūun e táxnūu San Pedru

Taxnūu Pedru tú'un iña ña ntákuinti'xe i da mí'i ka ntántoo ña

¹ Xu'u é Pedrú u ne, pustru iña Jesúcrístú u. Taxnūu u tú'un sa'á iña ña é ña te ntóo ñuú mii i, ñi ña e ntántoo ñuú Pontú, ni ñuú Galaciá, ni ñuú Capadociá, ni ñuú Asiá, ni ñuú Bitinia,

² ña e náxaxnúu Xuva kō nte dí'na vatā o ntío ña. E tsóo xio Espíritū Sántū san nto vata koo é kāda ntaa nto é kāka'an Jesúcrístú ne, vata koo é ntūntoo nima ntó niñi ña. Ná tē nté kaa na naxnuu viko Xuva ko ntō, na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto utén uten.

É ntantétu ō é vā'a

³ Ká'an ō tsi dóo ka'nu Xuva ko, ñi Uvā Tó'o ko Jesúcrístu, tsi dóo ntúntā'ví ini ña kō né, tā'xi ña é kaku xtuku o ntā'a Jesucristu da ntóto xtuku ña é xi'i ña. Dukuān né, kuntōo díni ō é ntantétu o nūu i é vā'a é nī'i ko te kúvi.

⁴ Tsi nī'i ko uun doméni é ta'xi Xuva ko iña i'xá ña. Ná kant'i doméni san. Vā'a kue'én ne, ña kunāa ntii dañu ntūvi. É tūvi vā'a iña nto e dukún kan tē xee nto.

⁵ Tsi da xe ntákuinti'xe nto Xuva kō ne, nīi kue'én ini ña nada'an ña nto vata koo é xēe nto mí'i iō tu've é kuntoo nto ni ña. Ta'xi ña é kūtuni nto sá'a ntuvi tē nt'i ñuxiví sa.

⁶ Dukuān né, kuvi kuntōo díni nto, kuān te ntánto'o nto vevii uun da'na dá iō nuu i e dóo ntii tú'un.

⁷ Kāá kuaán san ne, kuān té ña kaxntíi ntii dañu ntūvi, ntá tsi ntaé'mi ña vata koo é nt'i un nt'i nt'i nuu i é ña vá'a e ntádāka. Kuān ó kakuvi ni ntō da ntánto'o nto di. Dukuān ó kant'i nuu i é kīni ntāa é ñū'u nima ntó ne, kutuni te vá'a o ntákuinti'xe nto. Tsi dii dii ka nuu á'vi i é kuinti'xe vá'a nto Xuva kō é vata kaa kaá kuaán san. Kidāa né, tē kuinti'xe vá'a nto, kuān te ntánto'o nto ne, ká'an Xuva kō tsi dóo va'á nto ne, nī'i nto dokoñu'u ntuvi tē naínu xtúku Jesucristu.

⁸ Dóo ntio nto Jesucristú, kuān té vata kiní nto ña. Kuān té ña kaíni ntó ña vevii ne, ntákuinti'xe nto ña. Dukuān ne, ña tē nté kaa díni nto. Ntē ña xee tá'an tú'un é kā'an nto nté kaa e díni nto, tsi vata tsi tē ntoo nto e dukún kán vevii.

⁹ Tsi da xe e kuinti'xe nto ne, é nakáku nima nto.

¹⁰ Ntuvi di'na ne, ña é ka'án naa Xuva kō ne, ntáka'an ña nuu i é vā'a san é nī'i nto vevii. Dōo nántuku ña, dōo tsíxe'e ña kuēnta iña i sá'á.

¹¹ Xé'e Ēspíritū Cristu é kūtuni ña nte dí'na nee iña é vē'xi é ntō'o Cristú, ni nūu i é vā'a é nī'i ña rkontuvi. Dōo dé kuení ña xoo ná'a ntu é vii ña sá'á ne, amá ntu kuvi di.

¹² Ntá tsi xe'é Xuva kō é kūtuni ña tsi tú'un e ntáka'an ña ne, ña tē é vā'a mii ña, tsi é vā'a mii ntō. Tsi ñi tú'un e ntáka'an ña ni ntō vevii, ña e ntáka'an ntódo tú'un é nakáku ō. Kaxé'e Ēspíritū Sántū, ña e táxnuu Xuva kō nte e dukún kán, é kuān o ntáka'an ña ne, ña tē nté kaa ntio ánje sán kutuni ña nuu i sá'á.

Kana Xuva kō é vā'a kue'en na kuvi o

¹³ Dukuān ne, koo tú've nto. Kuntitō xnto. Ntānī nima ntó kuntētū nto nuu i é vā'a san é nī'i nto te naínu xtúku Jesucristu.

¹⁴ Vatā ó de i'xa é kāde ntaa ne, ña víi ka nto é ntio nima kīni kaa nto, vata ō dé nto kidaā dá vata kutú've nto iña Xuva ko.

¹⁵ Ntá tsi é un nt'i é vii ntó ne, vii nto é vā'a kue'en, vatā ó de Xuva kō, ña e kána nto.

¹⁶ Tsi kaka'an tú'un Xuva kō: “É vā'a kue'en kuvi nto, vata tsi ō va'á mii u”, ka'an ña.

¹⁷ Xuva kō ne, kaito nteé ña kō é un é un o te vā'a o, tē ña vá'a o kade ō; ña kade ña kuenta xoo ña'a ō. Tē ntáka'an nto Úva nto ña ne, kuntoo koñu'u nto dá kanī ntūvi e tá'xi ña é kuntōo nto ñuxiví sa.

¹⁸ Ini nto tsi da nakáku ña kō é dōto tsi ntáde o nuu i é ña kaidiá'vi vatā xkoó ini uváta kō, ña intóo kidaā ne, ña tē diu'un ni ntá'vi ña kuenta iña kó, ntē ña té diu'un kui'xín, ntē ña te káa kuaan, nté da nēe ka nuu i é kanatívi.

¹⁹ Tsi niñi Cristu e dóo nuu á'vi i e ntá'vi ña iña ko. Cristú ne, vata kaa a le'ntu é ña tuví nee kuetsí i, é ña ni kuléntū, kaa ña.

²⁰ Ntē dí'na dá iñi ntu'u ñuxiví san ne, dē kú've Xuva kō é kuān koo kuvi ña. Ntá tsi dá nté ntuvi sá'a dá dokó sa nt'i ñuxiví sa ne, taxnuu Xuva kō ña é vā'a tsi mii ntō.

²¹ Tsi kuenta iña ña ne, ntákuinti'xe nto Xuva kō. Tsi Xuva kō ne, nantóto ña ña dá xi'i ña ne, xé'e ña e dóo ka'nu ña'a kúvi ña, vata koo é kuinti'xe nto Xuva kō, vata koo é kūtuni nto tsi nta'a ña vé'xi é un nt'i é vā'a iña nto.

²² É ntūntoo nima ntó e kuinti'xe nto é nuu é ntaā i. Vevii ne, nīi kue'én ini nto na

kuñinima ntó ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Dukuān né, koo ntii ntō é kuñinima ntí'xe nto ta'an nto kanī nima nto.

²³ Tsi e ní'i nto ntuví xēé iña nto é vata kaa te ūvi íto káku nto. Ntá tsi ña te kuenta iña uva nto ña é xi'i e káku nto ve, tsi ña ña tū'ún Xuva kō é kántito ntii dañu ntūvi.

²⁴ Tsi uve na'a kaka'an tū'un Xuva kō: Un ntí ntí ña'a sán ne, vata ntáa xuku ntáa ña.

E dóo nuu á'vi i iña ña veví ne, vata ntáa laa xuku ntáa.

Kaxi'i dií xuku i sán ne, kanakó'xo laa i,

²⁵ ntá tsi tū'un Xuva kō ne, kutūví ntii dañu ntūvi,

ka'an. Tū'ún tsikán ne, ña tū'un é vā'a e ntáka'an ntódo ña ni ntō.

2

¹ Dukuān ne, ña víi ka nto nté uun ká nuū i é kīni kaa. Nā kanī ntá'ví ka nto ta'an nto. Nā te ūvi nuu i víi nto. Nā ku kune'ū iní ka nto. Nā kā'án ka nto é kīni kaa iña ta'an nto.

² I'xa é dā ve káku ne, dóo kanantukū é tsītsi. Kuan koo nantūku nto tū'un Xuva kō dí, ña tū'un é vā'á kue'en. Kuān koo kue'nu nto da nté nāni'i kué'en nto ntuví va'á iña nto.

³ Tsi é ña ni ntó ve e dóo va'á Xuva kō.

Cristú ne, vata kaa xuu é kántito kaa ña

⁴ Ki'xi etsin nto Cristu vé, ña ña é vata kaa xuu é kántito kaa ña. É nakuítá ña'a san xuú san, ntá tsi Xuva kō né, ña xūu é nakaxnúu ña, e ña te nté kaa nuu á'vi i kuenta iña ña.

⁵ ña ña ntó né, vata ntáa xuu é kántito ntáa nto dí. Kué'e ntó é víi Xuva ko ni ntó vata koo é kúvi nima ntó ví'i ña. Ta'xi ña é víi ntó dutu ña dí, vata koo é kue'é nto ña doméni ntuví iña nto vata o ntío ña. Ki'i ña doméni nto, tsi ntuvá'a nto ni ña kuēnta iña Jesúsristu.

⁶ Tsi uve na'a kaka'an tū'un Xuva kō:

Uun kaa xuu e xtúvi ú ñuú Siuún ne,
uun xuu é nakaxnúu u é kodo nūu,
uun xuu e dóo nuu á'vi i.

Xoo é kákuinti'xe i ne,
ñá kuntá'xa iní ña kuenta iña i,
ka'an.

⁷ Dukuān né, ntó'o e ntákuinti'xe ntó ña ne, ña tē nté kaa va'á ña, kuini nto. Ntá tsi ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i ña ne, ntó'o ña vatá o uve na'a kaka'an tū'un Xuva kō:

Xúu é nakuíta ña ntáde vá'a ví'i san ne,
ñá ña kúvi xuu ódo nūu éti ví'i san,
ka'an.

⁸ Kaka'an xtúku tū'un Xuva kō:

Naki'í ña'a san xuú san ne,
ntava ntodó ña,

ka'an. Tsi ntava ntodó ña tē ña kuinti'xe ña tū'un Xuva kō. Tsi kuan o de kú'vē ña é kōo.

⁹ Ntá tsi ña ña ne, ña'a é nakaxnúu Xuva ko kúvi nto. Dutu iña rei kúvi nto ne, uun tatá ña'a é ntūntoo nima i kúvi nto, tsi ntáduku nté ne nto Xuva kō. Kuān o ni ntó vata koo é ká'an nto tsi dóo vá'á o de Xuva kō tsi e nátavā ña nto mí'i e dóo neé san ne, da tsóo ña nto mí'i e dóo vá'a kaxi'í nuu mí tuví ña.

¹⁰ Di'na ne, ña tē nee ña'a nto, ntá tsi veví ne, ña'a Xuva ko ntó. Di'na ne, xoxó ña'a é kantunta'ví ini ña nto, ntá tsi veví ne, kantunta'ví ini Xuva ko ntó.

Kada tsiñu nto iña Xuva ko

¹¹ Ení ko e dóo ntio kó nto, vata ntáa ña tuku ñu nuu ntáa nto, é vata te vē'xí taan xnto ñuxiví sa. Dukuān ne, kaikán u nto tē ña víi nto é kīni kaa é ntio kúñu ntó é kanāa nté nima nto.

¹² Vá'á koo víi nto dá ntoo nto mé'ñu ña'a, ña e ña ini Xúva kō. Dukuān né, kuān te ntáka'an kīni ña iña nto veví tsi ña te vá'á o de nto ne, ntá tsi kīni ña tsi ntáde ntí'xe nto é vā'a. Kidáa né, te vē'xí Xuva kō é vēxkada kú'vē ña ne, ká'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō.

¹³ Kuenta iña Tó'o ko Jesúsristu ne, kuiko ñu'u nto ūn ntí ntí ña uve da neé ka tsiñu, kuān té ña tsiñu na'nu i, tsi ña é odo nūu ña,

¹⁴ o kuān té ña tsiñu i san é kataxnūu ña. Tsi ña tsiñu ña é kue'é ña na ntó'o ña ntáde é kīni kaa sán ne, o é ká'an ña e dóo vá'á o de ña ntáde ntaá san.

¹⁵ Ntio Xuva kō é kuān koo víi nto vata koo é ña kúvi ka'an nté ña tuntú san nto, ña é dotó tsi ntáka'an.

¹⁶ Kuān té xoxó ka taxnuu i nto nté koo víi nto, ntá tsi ña ku dotó tsi víi nto é kīni kaa, tsi víi nto é vā'á vata tsi o de ña ntáde tsiñu iña Xuva ko.

¹⁷ Kuiko ñu'u nto ūn ntí ntí ña'a san. Kuinima nto un ntí ntí ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Kuiko ñu'u kué'en ntó Xuva kō. Kuiko ñu'u ntó ña odo nūu san.

Koto nto nté o ntó'o Cristu

¹⁸ Ntó'o e ntáde tsiñu nto ne, kada ntaa nto e ntáka'an tó'o ntó. Kuān te vá'a ña'a ña ne, ntántunta'ví ini ña nto, kuān te dóo diin ña ne, ntá tsi kuiko ñu'u nto ña.

¹⁹ Tsi kaka'an Xúva kō tsi vá'á o te kutí o é ntó'o ko kuēnta iña nuu i é ña te kuétsi ko, tē ntáde ntaa o e ntío ña.

20 Te nī'i nto é nto'o nto te vii nto é kīni kaa ne, ¿va dóo ntu nuu á'vi nto e kūtīi nto é ntó'o nto iña kuétsi nto san? Ntá tsi te kūtīi nto nto'o nto kuenta iña nuu i é vā'a é edé nto ne, tsíkān é nuu á'vi i, kuiní Xuva kō.

21 Dīvi tsi tsīñu kána Xuva ko ntó é vii nto. Ini nto nté o ntó'o Cristu kuenta iña nto. Dukuān ne, nánē'e ñá nto nté koo vii nto vatā o dé ña. Kuān tsi koo vii nto di.

22 Dīvi ñā ne, nté uun ito ña ni ide ña é kīni kaa; nté uun ito ña ni eni ntā'ví ña ña'a.

23 Dā ka'an kīni ña'a san ni ñá ne, ñá ni nantiko koō ña nté uun é kīni kaa. Dā ntó'o ña ne, ñá ni kā'an ñá te ntanáa ña. Ntá tsi ntáda ña kuenta ntá'a Xuva kō, ña e dóo ini é xntékú kú've va'a.

24 Mii ñā ído ña kuétsi kō kúñu ñā dá xi'i ña ntíkā krušī kan vata koo é ña vii ka o é kīni kaa, tsí vii o da miī é vā'a. Dīvi ñā ni'i kui'i ña vata koo é ntuvá'a nto.

25 Tsí di'na ne, ntaika xaa nto vata ntáa le'ntu, ntá tsi e ntíko koō nto mí tuví paxtu ntó, ña kanada'an nima nto.

3

Nté koo vii ña e éni vi'i

1 Dukuān dí, ñadī'i, kuiko ñu'u ntó xīi nto, vata koo te ió ña é ña ntákuinti'xe i tú'un Xuva kō ne, nakaku ña, kuān te nté uun tú'un ña ni ka'an ntó ni ñā, tsi dóo vá'a o ntáde nto utén uten.

2 Tsí ini ña tsi dóo vá'a ó de ñadi'i ñá, tsi dóo koñu'u ña.

3 Ña te e ntántukutu ntó né, nté ña te dóo vá'a o ntánekin nto díki nto, nté ña te kiti e kúvi kaá kuaan kañú'u nto, nté ña te dú'nu e dóo vá'a kue'en.

4 Tsi é nuu xū'ú nima ntó kán, e dóo vita ini nto, e dóo ñikadín nima nto. Tsíkān e dii ka nuu á'vi i nuu Xuva ko, tsí dīvi é ña te kánatīvi kue'en.

5 Tsí kuan o dé ñadī'i va'a san kídaā dí, ña ntákuinti'xe i Xuva kō. Edé ntaa ña e ntáka'an xīi ña,

6 vata o dé ntaa Sárā san é káka'an Ábraan. Kaka'an ñá tsi tó'o ña ñā. Dīvi ntó ne, i'xá ña nto te vii nto é vā'a ne, nté uun nuu i ña te ntaú'vi nto.

7 Dīvi ntó dí, ñatīi, kuenta vii nto ñadī'i nto, tsí ña túvi ntīi ña vatā ó iō ntīi nto. Kuiko ñu'u nto ñā, tsí dadīi tsi ni'i nto ntuví va'a iña nto ni ña nta'a Xúva kō. Kuān koo vii nto vata koo é ña te neé kadī nuu i tē ntáka'an ntā'ví nto.

Ña e ntánto'o i e ntáde é vā'a

8 Uun ká xtuku nuu i ká'ān ú ni ntó. Kuédadii tsi nima ntó, un ntīi ntīi nto. Na káxnúu nto ta'an nto nee iña e ntánto'o ña. Na ntuntā'ví ini nto ta'an nto. Kuinima ntó ña. Nā vii ka'nu nto ni ñā.

9 Tē ntáde ña'a san é kīni kaa ni ntó ne, ña nantiko koō nto é kīni kaa sán di. Tē ka'an kīni ña'a san ni ntó ne, ña ku kā'an kīni nto ni ñā, tsi vá'a koo ka'an ntó ni ñā. Tsi kána Xuva ko kō vata koo é ta'xi ña kō é vā'a.

10 Tsí uve na'a kaká'an tú'un Xuva kō: Tsí xoo ñá'a é ntio ña e dóo vá'a koo kuita ntī'xin ntuvī iña ñá ne,

kuenta na vii ña é ña ká'an ña é kīni kaa, é ña kaní nta'ví ña ta'an ña.

11 Na xtuvī mii ña é vii ña é kīni kaa ne, na vii ña é vā'a.

Na nantukū ña nté koo kuntoo vá'a ña ni tā'an ña.

12 Tsí kainí Xuva ko xōo é vā'a ña'a ne, katekú ña te káka'an ntā'ví ña ni ñā, ntá tsi ña ncho kīni ña xoo é kīni ntáa i, ka'an tú'un Xuva kō.

13 ¿Xoó ntu kuvi vii i ni ntó é kīni kaa te dí mii tsi nuu i é vā'a ntáde nto?

14 Ntá tsi te nto'o nto kuān te ntáde nto é vā'a ne, kuntōo dīnī nto. Nā ku dā vá'a nto tē xoó ña'a nau'vi ñá nto. Ntē ña kutsú'un nto kuenta iña ña.

15 Tsí kīni vá'a ntó nima nto tsí Cristú ne, dii ka ka'nu ña. Dīvi ñā e Tó'o kō. Koo tú've nto nté koo ka'an ntó ni da xōo ka ña'a te tsíxe'e ña ntó nté kui kuinti'xé nto. Ntá tsi ña vii ka'nu nto. Kuiko ñu'u nto ñā.

16 Vá'a koo vii nto vata koo é dīnī kunuū nima nto. Kídaā né, tē ka'an kīni ña'a san iña nto da ntáde nto é vā'a e ntákuinti'xe nto Cristú ne, dīvi ña ne, kuka'an nuu ña.

17 Tsí dii ka vá'a ó te nto'o kō da ntáde o é vā'a san naa i é nto'o kō da ntáde o é kīni kaa sán, te kuan kōo é ntio Xuva kō.

18 Tsí mii tsí Cristu ntó'o ña dá xi'i ña é uun ito tsi kuenta iña kuétsi kō. Dīvi ñā é ña tuvi kuétsi ñā ne, xī'i ña kuēnta iña ko xo'o é iō kuétsi kō, vata koo é kī'in ni'i ña ko nuu Xuva ko. Xī'i kúñu ñā, ntá tsi nima ñá ne, ntóto xtuku.

19 Dukuān o ñé'e ñā, ixka'an ntódo ña mí'i ñu'u kutū nima ña é xi'i san.

20 Ña tsíkān ne, ña intóo kídaā é ña ni kuinti'xe i, kuān te kutīi Xuva kō intétu ña ña ni dukuān de vá'a Noeé san tun ntóo ka'nu san. Úna ñā'a kudīi nakáku ña é ñu'u vá'a ña iní tun ntóo san dá nakuntéku teni nú ntute kán.

21 Kuan kōo vevíi ne, ntántada náa o iña ña é nakaku mé'ñu ntute san, tsí nakáku o

te itsi ntute ō. Nǎ tē tsi kúñu dentu kō é ntuntoo, tsí nima ko é ntūvá'a ni Xuva kō kuenta iña Jesúcristu, dǐvi ñā e ntóto xtuku ña dá xi'i ña.

²² Kúntāa ña e dukún kan vē ne, tuví ña diñi kua'a Xuva kō. Doo ntaiko ñu'ū ánje san ñá, ni ūn ntíi ntíi ña odo núu san.

4

Kada tsiñu o vatā o tá'xi Xuva kō é kūvi vii o

¹ Tsi dúkuān né, vata ō ntó'o Cristu ni kúñu ñā ne, kuan koo kadā kuení nto tsí kuví vii nto é ntó'o nto di. Tsí xoo ñá'a e ntó'o ña nī kúñu ñā ne, é xtuví mii ña é vii ña é kīni kaa,

² vata koo e dá ntōo ká ña ñuxiví san ne, ñá vii ka ña é ntio kúñu ñā, tsí vii ña é ntio Xuva kō.

³ E xée ntuvi é tsoo mii ntō é edé nto vatā o dé ña'a sán di, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō. Tsi é un ntí'í é kīni ntáa ntáde ña. Ncho kada xení ña ni ñadǐ'i. Ntáde kǐ'vi ñā. Da mii kuē'en tsi dodíni ntáde ña. Dōo ntáxi'i ña. Ntaínúu ini ña tuku xuva ñā e ña ntío kue'en Xúva kō.

⁴ Dā kúdu'va ña e ñá ncho kuve ta'an ká nto ña e ntáde ña nuu i é kīni ntáa ne, ntáka'an kīni ña iña nto ve.

⁵ Ntá tsi nakué'e ña kuenta ntá'a Xuva kō nté o dé ña. Tsí Xuva ko xntékú ku've ña iña ña ntantito nī ña é xi'í san.

⁶ Dukuān ne, ká'an ntōdó ña tú'un va'á san nī ña é xi'í san di vata koo é kuntíto ña kuenta iña Xuva kó, kuān te ni'i kúñu ñā é ntō'o i.

⁷ Dóko sǎ ntǐ'i un ntíi ntíi nuu í ve. Dukuān né, kadā kuení va'a nto. Diin diin tsi kuntōo nto vata koo é kūvi ka'an ntá'ví nto kaní nima nto.

⁸ Uun nuu i e dií ka va'a é vii ntó ne: dōó kuinima ntó ta'an nto utén uten. Tsí te kuínima kó ta'an kō ne, kada ka'nu iní o ni ña, kuān te dōo iō kuetsí ña.

⁹ Nǎ ku dē vīni nto vi'i nto é kutūví ta'an nto.

¹⁰ Tsí e tá'xi Xuva ko tsiñu é vā'a é vii o é un é un ō. Na vii ó tsiñu é vā'á san é vā'á ta'an ko vatā ó de ña ñu'u nta'a i tsiñu na'nu é xe'é Xuva kō.

¹¹ Xoó ña'a é kākā'an ñá ne, na ká'an ñá vata ō xe'é Xuva kō é ká'an ña. Xoó ña'a é kaxntii ña tā'an ña ne, na kōó ntii ña vii ñá vata ō xe'é Xuva ko ntii ñā é vii ñá, vata koo é da nēé ka é vii ó ne, ká'an ñā'a sán tsi dōo va'á Xuva ko ni i'xā ñá Jesucristu. Ká'an ō

tsi dōo va'á ña. Na kadā kú've ka ña é un ntí'i ntii dañu ntūvi. Kuan tsi koo na kōo.

É nto'o kō é kuntikin ó Cristu

¹² Ení ko e dōo ntio kó nto, ñá ku kadā kuení nto te ñū'u nto mé'ñū ñu'u é kai'xí san é kaíto nteé Xuva ko ntō.

¹³ Nǎ ku da kudū'va nto, tsi dīni koo kuntōo nto e ntánto'o nto vata ō ntó'o Cristu, vata koo é dií dií ka diní nto ntuvi tē naínu xtúku ña, tē ntii dító ña é kǎxi'í nuu ka'nu ña.

¹⁴ Te ká'an ntée ña'a san nto tsi ntákuinti'xe nto Cristu ne, dōó diní nto tsi Espíritu Xuva kō e dōo va'a vexkútuví ñá ni ntō.

¹⁵ Ío ña'a ne, ntánto'o ña e é'ni ña ña'a ne, ō du'u ña ne, o dé ña é kīni kaa ne, ō kīni nuu ña iña ña'á san. Nta tsi ña kuān koo vii nto.

¹⁶ Ntá tsi te xoó ña'a ntánto'o ña e ntántikin ñá Cristú ne, ñá kūka'an nuu ña. Tsí nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō é xe'é ña é kuān koo nto'o ña kuenta iña ña.

¹⁷ E xée ntūvi é xntékú kú've Xuva kō. Te dǐ'na xo'o xntékú ku've ñá iña kó ne, ¿nté koo vii ña ni ñā'a san, ña é ña ntákuinti'xe i tú'un Xuva kō?

¹⁸ Tē dá kuetsi ntánakáku ña é vā'á san ne, ¿nté koo kuví nī ña ntáde é kīni kaá san, nī ña é iō kuetsí i san?

¹⁹ Dukuān né, dǐvi ñā e ntánto'o ña tsí kuān o ntío Xuva kō é vii ñá ne, ñá kōó da'na é vii ña é vā'a. Na ntāda ña kuentá nima ñá nta'a Xúva kō, ña é ede vá'a ña, ña e nté uun ito ña tsoo míi ña ñā.

5

Itsi iña ña ntákuinti'xe i

¹ Vi'a ve ne, ncho kué'e ú itsi iña ñáta, ña odo núu iña nto. Xu'ú ne, ñatā ú di ne, iní u nté ō ntó'o Cristú ne, dadíi tsi ni'i ko ni ntō é vā'a é tā'xi ña ko te naínu xtúku ña.

² Kuenta vii nto ña e tá'xi Xuva ko nto vatā ó kade paxtú san kuenta a le'ntu ña. Nǎ te kué'e kuetsi ña nto é vii nto, tsi dodíni nto vii nto. Nǎ tē é diu'un ntío nto, tsí kaní nima ntó vii nto.

³ Nǎ ku vii nto tó'o ña'a, ña e ntáde nto kuenta, tsí nañē'e ntó ña nté koo vii ña vatā o ntáde nto.

⁴ Tē ntii dító paxtu ñá odo núu san ne, ní'i ntō doméni e dōo va'a é ña kantǐ'i.

⁵ Dukuān dí, na kuetsi, kuiko ñu'u nto ñata, ña odo núu san. Un ntíi ntíi ntó ne, ñá vii ka'nu nto ni tā'an nto. Tsí uve na'a tú'un Xuva ko kākā'an:

Ñá kaxntii Xuva ko ñā'a, ña e ntáde na'nu
iña mii i,
tsí kaxntii ña ña ntā'vi, ña é ña ntáde na'nu
san,
ka'an.

⁶Ntā'vi tsí koo vií nto nuu Xuva ko, ña e dóo
ntii iní í, vata koo é kada ka'nu ña nto tē xee
ntúvi.

⁷Da nēé ka nuu i e ntádē kuení nto ne,
ntada nto kuenta ntá'a ña, tsí divi ña kade
ña nto kuenta.

⁸Ntítō vií nto kuntōo nto. Koto nto tsi é ña
vá'ā sán ne, kanāa ntée nto vatā ó de ñaña,
kiti kakachu'u ntāa é kaika ti kanantuku ti
nee iña é kā'xí ti.

⁹Ñá vií nto é ntio i, tsí kuinti'xe vá'a nto
Xuva kō. Tsí ini nto tsí dadii tsi ntánto'o
ta'an nto dá kanii ñūxiví sa.

¹⁰Ntá tsi tē kúvī é ntō'o kudii nto ne, Xuva
ko tā'xi ña é kuinti'xe kue'en nto. Ta'xi ña é
kūtii nto é un ntí'í. Ta'xi ña é kūtu've vá'a
nto nee iña e ntákuinti'xe nto, tsí divi ña e
dóo va'á ña. E kána ña kō é nī'i ko é vā'á
nta'a Cristú ne, ntavá'a ña nto.

¹¹Ká'an ō tsi dóo va'á ña, tsí kuvi vií ña é
un ntí'í ntii dañu ntūvi. Kuan tsi koo na kōo.

¹²Nta'a ení ko Silvanu, ña e dóo de ntaa,
kuíni ko, de vá'a ú tutú sa'a vata koo é tā'xi
kudíi u nto itsi, vata koo é kā'án u ni ntō tsi
sá'ā é nuu é ntaā i iña é vā'a e tá'xi Xuva ko
kō. Itsi sá'á tsi kuntikin nto.

¹³Ña ntákuinti'xe i, ña ntoo ñuú Babiloniá
ne, taxnūu ña ntiusi nto. Dadii tsi nakaxnúu
Xuva ko ña ni ntō. I'xá ko Marcú ne, taxnūu
na ntiusi ntó di.

¹⁴Nanume nto ta'an nto é kuinima tá'an
nto é nuu é ntaā i.

Vā'a vá'a tsi koo kuntōo nto, un ntí'í
kue'en dú'va nto, tsi ntáduku ntée nto
Cristu.

Tutu é kuvi ūvi e táxnūu San Pedru

Taxnūu Pedru tú'un iña ña ntákuinti'xe i

¹ Xu'u é Simuun Pedrú u ne, kade tsiñu ú iña Jesúcrístu ne, pustrú u iña ña. Taxnūu u tú'un sa'á iña nto, tsi é nī'i nto é dadii kuínti'xe nto nī kó, tsi dóo vá'á ó de Xuva ko ni Jesúcrístu, ña é nakáku kō ne, ñá kade ña kuenta xoo ná'a o.

² Díi díi ka kue'e na tā'xi Xuva kō é vā'á iña nto, é kuntōo vá'a nto, tsí ini nto Xuva kō ne, iní nto Tó'o ko Jēsuú di.

Nte ntáa ña ntákuinti'xe i

³ Tsi dóo ntii Iní Xuva kō né, ta'xi ña kō é un ntī'í é kantio kō é nī'i ko ntuví va'á iña ko, é un ntī'í é kantio kō é vīi o é vā'a, tsí ini o ña. E kána ña kō, tsi dóo ka'nu ña ne, dōo va'á ña di.

⁴ Dukuān ne, e tá'xi ña ko xū'u ña é vīi ña nuu i e dóo ka'nu, nuu i e dóo nuu á'vi i, vata koo é ntuvá'a nima ntó vata kaa mii ña, te xtuví mii nto é kánatívi ñuxiví san é ntio nima kíni ntáa nto.

⁵ Dukuān né, dí'na na kuínti'xe nto ne, kidaā né, kanī nima nto vīi nto é vā'á di. Kidaā né, nakuā'a ká nto vata koo é kutu've nto iña Xuva kó di.

⁶ Ná vīi ka nto vatā ó ntio nima kíni ntáa nto. Na kūtīi nto é un ntī'í né, kunuu iní ntó Xuva kō.

⁷ Kuinima ntó ta'an nto, ña kuínti'xe i sán ne, kuinima ntó da xōo ka ña'a di.

⁸ Tē ini nto nuu i sá'a ne, kuān koo vīi nto utén utén ne, kunuu á'vi ntuvi iña nto. Nā tē é ntaā i é ini nto Tó'o ko Jesúcrístu.

⁹ Xoó ña'a, ña é ña kade nuu i sá'a ne, vata kaa ña kuāa kaa ña, vata kaa ña é ña káxi'i va'á nuu i. É kūnaá ini ña tsi é ntuntoo nima ñá kuétsi é edé ña kidaā.

¹⁰ Dukuān né, ta'an ko, díi díi ka ntukū nuu iní nto é kūtuni vá'a nto tsí nuu é ntaā i é nakaxnúu Xuva ko ntó, e kána ña nto. Te kuān koo vīi nto ne, ñá kō'xó ntéé ka nto nuu i é kīni kaa.

¹¹ Kidaā ne, ña kada vini kué'en tsi Xuva kō é kī'in nto mí kadē kú've Tó'o ko Jesúcrístu, dívi ña é nakakū ñá ko, ntii dañu ntūvi.

¹² Dukuān ne, nguentúvi nanu'u u iní nto nuu i sá'a, kuān te é ini nto, kuān te

ntákuinti'xe vá'a nto é nuu é ntaā i e téku nto.

¹³ É vā'á, kuiní ko, é ká'an ka u é naka'an ntō sá'á, dá tuví ka u ñuxiví san.

¹⁴ E tá'xi Tó'o ko Jesúcrístu é kūtuní ko tsí ña na'á ka kutūví u ñuxiví sa.

¹⁵ Dukuān ne, kaxío ntii u é nakuā'a vá'a ú nto sá'á vevíi, vata koo é naka'an nto nūu i sá'a rkontuvi dá xoxó ka u.

Iní ntī e dóo ka'nu Cristu

¹⁶ Tú'un é nañe'é ntī nto kuenta iña i é naīnu xtúku Tó'o ko Jesúcrístu é ña te nté kaa ntii iní ñá ne, ñá te ni táva díki mii ntī, tsi iní ntī ntuxnúu mii ntī Tó'o kō e dóo ka'nu ña'a ña.

¹⁷ Tsi xé'e Xuva kō e dóo va'á iña ña, é kuiko ñu'u o ñá. Tsi díto nte e dukún kan vē'xí tatsin Xuva ko, kaká'an, "Sá'a I'xá mii ko e dóo kakuinimá ko, e dóo diní ko ni ñá", ka'an.

¹⁸ Ntī'í ne, tēkú ntī tatsín san é vē'xí nte e dukún kán, tsí dadii ntoo ntī ni ñá rki uku kuikó san.

¹⁹ É kūtuni ko tsí nuu é ntaā i é ntáka'an ná'a san kidaā, ña é ka'an naa Xuva ko. Vá'á ó te vīi ntó kuenta tú'un e ntáka'an ñá san, tsí vata kaa ñu'u é káxi'í nuu mí nēé san é dā nté xēe ntúvi tē naīnu xtúku Cristu é nāxi'í nuu ña nima nto.

²⁰ Ntá tsi dí'na kantio é kūtuni nto tsi tú'un é ūve na'a kaká'an Xúva ko kuēnta iña nuu i é kúvi ne, ñá te da xōo ka ña'a ni táva díki mii ña.

²¹ Tsí ña é ká'an naa Xuva ko kidaā ne, ñá te díki mii ña ni tavá ña é ntáka'an ña, tsí Espíritū Sántū san nañe'e ñá ña nté koo ka'an ña.

2

Ña'a, ña e ntánañe'é dovete (Judas 4-13)

¹ Ntá tsi kidaā ne, xíō ña'a e táva díki mii ña é ká'an ña dovete ne, kuān koo vīi ña'a san ni ntó di. Nakuā'a ña nto tú'un é ña te tú'un Xuva kō. Nakua'a xu'ū ñá nto nchú'un veté é kaido doxi'i. Ká'an ñá tsí ña te Xuva kō ña é nakakū ña. Ntá tsi kantí'i tsi nakūnaá mii ñá kúñu ña.

² Ná te da dīi ña'a kuntíkin ñá ña é vīi ña é kīni kaa vatā ó de ña di. Kuenta iña ñá ne, ká'an kīni ña'a san iña itsí va'á san.

³ Dōo ntio ña diu'un ne, nañe'e ñá nto tú'un é kúdíi dovete vata koo é kukuika ña kuēnta iña nto. Ntá tsi nte éma tsi iō tu've é ntō'o ña. Nā ná'á ka dá nī'i ñá doxi'í san.

4 Nǎ ni de ka'nū iní Xuva ko nī ánĵē san é ede é kīni kaa, tsí nakuíta nuu ña i dô'vi kan mí nēé kue'en, mí ku'un kutu dā nté xēe ntúvi é xntékú kú'vé Xuva ko ūn ntíi ntíi ña'a.

5 Nǎ ni ntuntā'ví ini ña ñatā, ña intóo kídaā di. Mii tsī Noeé san é kā'an ntódo ña tú'ūn va'á san ne, nákákú Xuva ko ña, ni ū'xe ñá'a ká, dā náxntekū ñá ntute é nakūntéku teni dá kaníi ñūxiví san, mi ntántoo ña kini ntáa san.

6 E'mi kue'en Xúva ko ñūú Sodomá, ni ñūú Gomorá di. Ntáda ña xaa é un ntíi, vata koo é na kīnī ña kini ntáa san nté koo nto'o ña di.

7 Ntá tsi nakáku ña ña é nanī Loó san, tsi dóo va'á ña'a ña. Dōo u'vi kúvi ña tsi dóo ntáde xení ña'a san.

8 Dōó dutsī kuíni ña ntáduku ntée Xuva ko san dā ini ña nté o de ña ñuú ña, da téku ña e dóo ntáka'an kīni ña'a san. Nté ēmá tsi ña ni ntio kué'en ña nté o de ña ntántoo ni'i ña.

9 Iní Xúva kō nté koo nakáku ña ña ntáduku ntée ña da ntánto'o ña. Iní ña nté koo kué'e ña é ntō'o ñá kini ntáa sán di dā nté xēe ntúvi é xntékú ku'vé ñá ña'a san.

10 Díi díi ka kué'e ña é ntō'o ña ntáde e ntáka'an nīma kīni ntáa ña, iña ña é ña ntaíko ñu'u ña odo nūu iña ña. Nǎ tē ntákuka'an nuu ña; ntáde ña da nēé ka nuu i é ncho vií ña. Nté ña ntaú'vi ña é kā'an ntee ña ña é odo nūu e dukún kán.

11 Ntá tsi mii ánĵē sán ne, kuān te díi ka ntii iní ñá ne, kuān te díi ka kúvi vií ña ne, ntá tsi ña te ntáka'an ntée ña ña nuu Xuva ko.

12 Ntá tsi ña kuān ntáa sán ne, vata ntáa kití é ña tuví nee ntáde kuení ti ntáa ña. Ntáde ña vata tsi káan iní ña. Kití sán ne, ntánakaxa ti ne, da ntátiiñ ña ti ne, da ntaé'ni ñá ti. Kuan ntáa ña di. Tsi ntáka'an kīni ña nuu i é ña ntákutuni vá'a ña ne, kuān tsi koo kúvi ña di vatā ó kaxi'i kítí san.

13 Nto'o ña dí vata tsi ō nánto'o ña ña nguí san. Dōó diní ntoo ña vata tsi káan iní ña, da nēé ka tsi ura. E dóo dentu ña. É kuíni ña e ntáde ña doka'an ne, dōo diní ña ntaéni nta'ví ña nto da ntaé'xi dadíi ña ni ntō.

14 Da xōó ka ñadí'i ntaíni ña ne, ncho kini dikí ña ña. Nǎ kantā'á ña e ntáde ña é kīni kaa. Ntáde ña vata koo é kuntikín ña'a san ña, ña é vata kutú've vá'a i iña Xuva ko. É kútú've ña é ki'i ña da nēé ka nuu i é ntio ña. Ntá tsi dóo ni'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kō.

15 Xtuví mii ña itsí va'á san ne, dá dotō tsi ntaíka ña. Ntáde ña vatā o dé Balaan, i'xá

Beu, ña e dóo ntío i é nī'i diu'un dá edé ña é kīni kaa.

16 Ntá tsi uun buru de tíi ti ni ña kuēnta iña kuétsi ña. Kuān té ña kúvi ká'an búru sán ne, ntá tsi ní'i ti tatsin ñá'a, kaka'an ti é ña ku dé ka ña é kīni kaa.

17 Nǎ kuān ntáa sán ne, vata ntáa pusu é itsi nūu ntáa ña, vata ntáa viko é kue'en ni'i tatsin. Ní'i ñá é ntō'o ña ntii dañu ntuvi dá kuntōo ña mi dóo nēé kue'en, e xtúví tu've Xuva ko iña ña.

18 Tsi da doto tsi ntáka'an ñá nuu i e dóo na'nu ne, ntáde ña é kō'xó ntéé xtuku ña'a san nuu i é kīni kaa, ña é dā vé kii nteé xio ta'an ña e ntáde é kīni kaa san.

19 Ntáka'an ñá ni ñá'a san tsí kúvi kaka xaa ña ve, ntá tsi ntáde tsi mii ña é káde tsiñu ña iña i é kīni kaa san. Tsi da nēé ka nuu i é kúvi vii ni ūun ña'a ne, dívi é kúvi tó'o ñá.

20 Te xtuví mii ña nuu i é kīni kaa é iō ñūxiví san te ini ña Tó'o ko Jesūcristu, ña é nakáku kō ne, ntá tsi te kīni nuu xtúku ña nuu i é kīni kaa sán ne, te kúvi vii é kīni kaa san ni ñá ne, da díi díi ka nta'ví de ña é vāta kaa dí'na.

21 Díi ka vá'ā ó tē dí ña ni iní kue'en ña itsi vā'á san é xtuví mii ña da rkontúvi é ini ña tú'un Xuva kō é nakuá'a ña'a san ña.

22 Kuan kōo kúvi ni ña vatā xkoó ka'an ñá'a san: “Kanakaxí xtuku tīnā san e ntú'xen ti. Kanakutsi o kútsín san ne, ntá tsi kanakunúu nto'o xtuku ti nto'xo san”, xkoó ka'an ñá'a sán di.

3

Nainu xtúku Tó'o kō

1 É uvi ito táxnūu u tú'ūn san iña nto, ení ko e dóo ntio kó nto. É uvi ito kaka'án u ni nto sá'a vata koo é kuntitō nto é kadā kuení va'a nto.

2 Nanū'u ntó iní nto nté ō ntáka'an ñá'a, ña é ka'án naa Xuva ko kídaa, ni tū'un e xtúvi Tó'o kō, ña é nakáku kō, é nañé'e ñá kō.

3 Dí'na kutuni va'á nto sá'a: tē xee ntúvi é dokó sa ntí'i ñūxiví san ne, ki'xi ña'a ña é narkíntéé Xuva kō, ña é dotō tsí vii é ntio nima kīni ntáa í ne,

4 ká'an ñá: “¿Nté ntu ō kúvi ni tū'un é kāká'án Cristu é nainu xtúku ña? Un tsi nte dá xi'i úvata ika kō né, kuan tsī ó kakúvi vata ō kúvi nte ntúvi dá iñi ntu'u ñūxiví sa”, koo ka'an ña.

5 Nǎ kuān ntáa sán ne, ñá ntío ña kutuni ñá tsi nté ntúvi dí'na xtúví Xuva kō é kō e

dukún kan ni ñūxiví sa. Nté iní ntute kan vē'xí ne, mé'ñū ntute san túvi dí.

⁶ Ntá tsi ntute san kúvi ide é nakunáa ñūxiví e itúvi kídaā dá nākuntéku.

⁷ Ntá tsi xtúví xtuku Xuva ko, kāka'an ña tsí e dukún kan ni ñūxiví sa é ntoo vevíí ne, é natsoo va'a ña é kā'mi ña ntuvi dá xntékú ku've ña ña'a, ntuvi dá nantí'i ña ña'a, ña é ña ni kuintí'xe i ña.

⁸ Nā ku kūnaá ini nto sá'a, ení ko e dóo ntio ko, tsi é uun ntuvi ne, vata kaa uun míil kuīa, kuini Tó'o kō ne, uun míil kuīá ne, vata kaa uun ntuvi, kuini ña.

⁹ Nā te kanakuīí Xuva kō é kāda ntaa ña tú'ūn e tá'xi ña xu'u ña. Ío ña'a sán ne, kuān o ntádē kuení ña. Ntá tsi Xuva kō ne, kantétu ña kuenta iña nto dá kuiī dá kuii tsí, tsí ña ntío ña é kūnaa nté uun ña'a. Ntío ña é natívi iní un ntíí ntíí ña'a san kuétsi ñā.

¹⁰ Ntá tsi xee ntúvi te vēxkada kú've Tó'o ko ñūxiví sa. Da nēe ini tsí kō nainu ña vata kaa uun ña du'u. Kídaā né, uun ito tsi ntí'i e dukún kán é dóo donchu'ví koo kañú'u ne, uun ito tsi koko kue'én da nēe ka ntí'i é ío ñūxiví sa dí.

¹¹ É ini o tsí kuan koo kuvi nī é un ntí'í né, ;dukuān ne, víí nto é vā'á, víí nto da mii kuē'en tsi é ntío Xuva kō

¹² da ntantétu nto ntuvi é ntixkada kú've Xuva kō! Víí nto vata koo é nainu kantí'i ña. Ntuvi tsikán ne, koko e dukún kán ne, naku've é un ntí'í.

¹³ Ntá tsi tá'xi ña xu'u ña tsí koo e dukún xēe ni ñūxiví xēe san, mí'í é ña te nté kaa vá'a koo. Sá'a e ntántétu ō.

¹⁴ Dukuān ne, ení ko e dóo ntio kó, nī dukuān ntantétu nto é kuān koo kuvi sá'ā né, koo ntii nto víí nto é vā'á san vata koo é kuvi ka'an Xúva kō tsí ña tuví nee nuu i é ña vá'a nima ntó, nté ña tuví nee kuétsi ntó, tsí ntoo vá'a nto.

¹⁵ Kiní nto tsí da kuiī dá kuii tsi kántétu Xuva kō vata koo é nakáku ō. Kuān ó kaka'an tá'an kō Pablú san dí, ña e dóo ntio ko, da táxnūu ña tutú iña ntó, vata ō xe'é Xuva kō e dóo ki'in iní ña.

¹⁶ Un ntíí ntíí tutu é kataxnūu ña ne, é kāka'an ña iña i sá'a. Ío nuu i e dóo ví'xín ō é kāka'an ña. Na e ña ini, ña é vāta kuintí'xe vá'a i ne, ntánadama ña tú'ūn Pablu, vātā ó de ña ni tū'ún Xuva kō é nguiī san. Ntá tsi kuenta iña mii ña é kī'in ña dô'vi kan.

¹⁷ Dukuān ne, ení ko e dóo ntio kó, di'na kutuni nto sá'ā ne, koto nto te ña kuntíkin nto ña'a, ña e ntáde nuu i e dóo xii kaa, vata koo é ña xtuví mii nto é kuīnti'xe vá'a nto,

¹⁸ tsi díí díí ka kutu've nto iña Tó'o ko Jesūcristu, ña é nakáku kō. Ká'an ō vevíí ni ntii dañu ntúvi tsi dóo ka'nu ña. Kuan tsí koo é kā'án u ni ntó.

Tutu é kuvi ūun e táxnūu San Juaan

Ña é káta'xi ntuvi iña ko

¹ I'a ntaa ntí ni ntō iñá Cristu, ña é dukuān tuvi dá iñi ntu'u ñuxiví sa. Tékú nti iña ñá ne, iní nti ña nuu mií nti di. Ito nteé nti ña ne, tñn nta'ā ntí ña di. Ña sá'ā ne, ña é kākā'an o e Tú'un Xuva kō, ña e tá'xi ntuvi iña ko.

² Tsi tá'xi Xuva kō é kīnī nti ña kata'xi ntuvi iña ko. Iní nti ña ne, kaka'án nti ni ntō é nuu é ntaā i iña ña. Kaka'án nti ni ntō ve iña ña'a san, ña kata'xi ntuvi iña ko é ña kantí'i. Tsi dukuān tuví ña ni Xuva kō nte ntúvi dí'na ne, tá'xi Xuva kō é kīnī nti ña.

³ Kaka'án nti ni ntō nee iña é ini ntí, nee iña e téku ntí, vata koo é kuédadii tsi nima nto ní nti vata tsí ó e kuédadii tsi nimá nti ni Xuva ko ni I'xā ñá Jesucristu.

⁴ Sá'ā é kākā'u ntí iña ntó vata koo é kuntōo díni kue'en ntó nī nti.

Ñá te neé te nīñú Xuva kō

⁵ Tú'ūn sa'á nañé'e Jesucristú nti ne, kaka'án nti ni nto vē. Vá'ā kue'en Xúva kō. Ña túvī nee iña é kīni kaa iña ña.

⁶ Tē ntáka'an o tsí dadii tsi o ni ñā ntá tsi ntáde o é kīni kaa ne, ntáka'an ó dovete; ñá tē nuu é ntaā i e ntáde o é vatā ó ntio Xuva kō.

⁷ Ntá tsi te vīi o é vā'á vatā ó de Xuva kō ne, kuédadii tsi nima ko ni ta'an ko un ntí nti o. Kidáā ne, nīñi I'xā ñá Jesucristu kanakate kuétsi kō.

⁸ Te ká'an o tsí ña tuvi kuétsi kō ne, ntaéni nta'ví mii o kúñu kō. Ñá ntántikin ntí'xe o itsi Xuva kō.

⁹ Te ká'an o ni Xuva ko tsi iō ntí'xe kuétsi kō ne, ini o tsi víi ña é vā'á ne, kada ka'nu iní ña ni ko kuétsi kō. Nakate ña nima ko é un ntí'i é kīni kaa san.

¹⁰ Te ká'an o tsí ña tuvi kuétsi kō ne, vata tē ntáka'an o tsí vete Xuva kō. Ña ntákuinti'xe ko tū'un é kākā'an ña.

2

Kanada'ān Cristu ko

¹ I'xá mii ko, i'a kaka'án u ni nto sá'a vata koo é ña víi nto é kīni kaa. Ntá tsi te vīi o é kīni kaa ne, iō xoo é nada'an i kō nuu Xuva ko. Jesucristu ñá ne, vá'ā kue'én ña.

² Tsi ntá'vi Jesuu iña kuétsi kō da éti ña niñi ña ntíkā krusi kan. Ñá te da mii tsi iña kuétsi mii kō, tsí iña kuétsi e ntáde un ntí'xi ña ntoo ñuxiví sa.

³ Kutuni ko tsí ini ntí'xe o Jēsuu te ntáde ntaa o é kākā'an ña é vīi o.

⁴ Xoó ña'a é kākā'an ña tsí ini ñá ña, ntá tsi ña káde ntaa ña é kākā'an ñá ne, da mii kué'en tsi é kākā'an ñá dovete. Ñá ini ka'án ña é nuu é ntaā i.

⁵ Ntá tsi xoo ñá'a é káde ntaa ña é kākā'an Xúva kō é vīi ó ne, kakuinima ntí'xe ña Xuva kō. Dukuan o kútuni ko te i'xa é káduku nté nti'xe Xuva kō.

⁶ Xoó ña'a é kākā'an ña tsí uun tsi nima ñá ni Xuva kō né, na víi ña é vā'á vatā o dé Jesuu.

Tū'ún xee é kākā'an Xúva kō é vīi o

⁷ Ntō'o, tá'ān ko e dóo ntio ko, ñá te nūu i é xee san é kākā'án nti ni ntō. Kaka'an xtúku ntí ni nto nūu i é ini nto nte ntúvi dí'na. Tū'ún san e téku nto kídaā ne, sá'a kākā'an xtúku ú ni ntō.

⁸ Ntá tsi i'a kade vá'a ú uun tú'ún xee é nuu é ntaā i iñá Cristú ne, iña ntō di. Tsi kaita nti'xin é kīni kaa san tsi é xee nuu i é nuu é ntaā í, vatā ó kaita nti'xin é neé san dá kākene ngántí san.

⁹ Te iō ntó ntáka'an ntó tsi ntaíka nto mí káxi'í ne, ntá tsi ntákune'u iní nto ni tā'an nto ne, vata te ntaíka dukuan ntō mi é nee.

¹⁰ Xoo e ntákuinima í ta'an í ne, vata tē ntoo ña mi é káxi'i. Ñá ntio ká ña víi ña nuu i é kīni kaa.

¹¹ Ntá tsi xoo e ntákune'u iní i ni tā'an í ne, vata te ntaíka dukuan ña mi é nee. Ña ini ña nté koo víi ña, tsí vata tē ña kaxí'i nuu ña mí'i kī'in ña, tsi dóo nee.

¹² Kaka'án u ni nto, i'xa, tsi e dé ka'nu iní Xuva ko kuétsi nto tsí xi'i Jēsuu kuénta iña nto.

¹³ Kaka'án u ni nto, ūva, tsí ini nto ña é tuví dí'na da iñi ntu'u ñuxiví sa. Kaka'án u ni nto, na kuétsi, tsi e kúvi idé nto nī tó'o e ña vā'ā san.

Kaka'án u ni nto, i'xa, tsí ini ntó Xuva kō.

¹⁴ Kaka'án u ni nto, ūva, tsí ini nto ña é tuví dí'na da itúvi ñuxiví sa. Kaka'án u ni nto, na kuétsi, tsi dóo iō ntíi ntō, tsí ini va'á nto tú'un Xuva kō ne, e kúvi idé nto nī tó'o e ña vā'ā san.

¹⁵ Ñá ku kuinīma ntó nuu i é kīni ntáa san é iō ñuxiví sa; ntē ña ku dé kuení nto é víi nto é kīni kaa vatā ó de ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i san. Xoo é kákuinima í nuu i é

kīni ntáa san é iō ñuxiví sa ne, ñá kākūinima ñá Xuva kō.

¹⁶ É un ntí'i nūu i é kīni ntáa é iō ñuxiví sa ne, ñá te nta'a Xuva ko vē'xi, tsí i'a tsi kīi mii ñūxiví sa. Nee iña é ntio nima kīni kaa ko, nee iña é kīni kaa é koto ō, nee iña é kāde i é vīi o e dóo ka'nu ña'a o ne, sá'a é kātā'xi ñuxiví sa.

¹⁷ Kué'en kánti'i ñuxiví sa nī é un ntí'i nūu i é kīni ntáa. Ntá tsi xoo ñá'a é kāde ntaa ña é ntio Xuva kō ne, kutuví ñá ni Xuva ko ntii dañu ntūvi.

Nee é nuu é ntaā i ne, nee é dovete

¹⁸ I'xá mii ko, dokó sa ntí'i ñuxiví sa. Tékú nto tsí ki'xi uun ña'a, ña kada ne'u iní nī Cristu. É tītín ña xée ñá ve. Dukuān ne, kutuni ko tsí dokó sa ntí'i ñuxiví sa ve.

¹⁹ Ña kuān ntáa sán ne, kīi nteé xio ña kō, é dadūi íka o ni ñā, tsí ña te kuédadūi nima ñá ni kō. Tē dí uun tsi nima ñá ni kō né, kuan tsí o ntaíka dadūi o ni ñā. Ntá tsi kīi nteé xio ña kō vata koo é tidito tsí ña te iña ko ña é un ntí'i ñā.

²⁰ Ntá tsi Jesuú ne, tā'xi ña Espíritū Sántū é kunūu ña nima ntó vata koo é kūtuni ntó nee iña é nuu é ntaā í iña ña.

²¹ É kuān ó kaka'u ú ne, ñá te kakā'án u é ña ini nto nee iña é nuu é ntaā i, tsí ini vá'a nto. Da neé ka dovete ne, é ini nto tsí ña te nuu é ntaā i.

²² ¿Xoó ntu e dóo vete i? ¿Ñā ntu te ña é kākā'an tsí Jesuú ne, ña te dívi ñā é taxnuu Xuva kō? Ña kuān ntáa sán ne, kade ne'u iní ña nī Cristu, tsí kaka'an ña tsí ña te nuu é ntaā i é dadūi Xuva ko ni I'xā ña.

²³ Xoó ña'a é kākā'an ñá tsi Jesuú ne, ña te dívi ñā é taxnuu Xuva kō ne, ñá ini ña xoo é Xuva kō di. Ntá tsi xoó ña'a é kākā'an ñá tsi táxnuu nti'xe Xuva ko I'xā ñá Jesuú ne, ini ñá Xuva kō di.

²⁴ Dukuān né, xnūu nto nima nto tú'ūn e téku nto dí'na. Te naka'ān ká nto tú'ūn sa'á ne, kuvi uun tsi nima ntó ni Xuva ko, ni I'xā ña.

²⁵ Jesucristú ne, xé'e ñā xu'u ña tsí ta'xi ña ntuví vā'á iña ko ntii dañu ntūvi.

²⁶ Kaka'án u ni nto sá'a tsí iō ñá'a é ncho kani nta'ví ña nto.

²⁷ Ntá tsi é nī'i nto Espíritū Sántū sán ne, ñá kantío é nakuā'a tuku ña'a nto. Tsi e tá'xi Jesucristu Espíritū Sántū sán ne, dívi ña kanañē'e ñá nto é un ntí'i. Ñá tē dovete kaká'an ñá ni ntó, tsí nuu é ntaā i. Kuntoo dadūi nto nī Cristu, vātā ó kanañē'e Espíritū san nto.

²⁸ Kaka'án u ni nto ve, i'xá ko, te kuntoo dadūi nto nī Cristu vata koo é tē ntii díto ña ne, kunteé ini ko ña, ñá te kūka'an nuú ko ña tē xee ña kídaā.

²⁹ Ini ntó tsi dóo va'á Xuva kō. Dukuān né, da xóo ka ña'a é kāde ña é vā'á ne, dívi ñā é i'xá nti'xe Xuva ko ñā.

3

I'xa e ntáduku ntée Xuva kō

¹ Koto nto nté ntu kaa dii kakuinima Xúva ko kō, tsí tá'xi ña é kuvi o i'xā ñá ne, i'xá nti'xe Xuva kō kúvi ō. Ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō ne, ñá ini ñá xoo ñá'a o, tsí nte ñá ini ña xoo é Xuva kō di.

² Ntō'o tá'ān kó e dóo ntio kó nto, é i'xá Xuva kō kúvi o vevii ne, vata kutūni kó nee iñá ntu ntuví o ve tē kúvi, ntá tsi ini o tsí te ntii díto Jesuú ne, ntuví o vata kaa ña di. Tsí kídaā ne, kini o ña nté kaa ña.

³ Un ntíi ntíi ña'a, ña ntantétu Jesuú ne, ñá vīi ka ña é kīni kaa, tsí Jesuú ne, dōo va'á ña ne, ña túvi kuétsí ña.

⁴ Un ntíi ntíi ña'a, ña é ncho vii kuetsi sán ne, ña ntáde ntaa ña é kākā'án lei iña Xuva ko. Iō kuetsí ko tē ña ntáde ntaa o é kākā'án lei san.

⁵ Ini ntó tsi vé'xi Jesuú vata koo é nakuitā ña kuétsi kō. Jesuú ne, ña túvi kuétsí ña nté un siin.

⁶ Xoó ña'a, ña é kanuu iní i ña ne, ña ncho vii ka ña é kuétsí san di. Xoó ña'a, ña é da mii é kāde kuétsí sán ne, vata kiní ñá Jesuu. Ntē ñá ini ña xoo é Xuva kō di.

⁷ I'xá mii ko, ñá kū da vá'a nto é káni nta'ví ña'a san nto. Xoó ña'a, ña é kāde é vā'á ne, vā'ā nti'xe ña vata kaá mii ñā.

⁸ Ntá tsi xoo ñá'a, ña é kāde kuétsí sán ne, kaduku ntée ña e ña vā'ā san. Tsí nte dí'na ede tó'ō e ña vā'ā san é kīni kaa. Dukuān é vē'xi I'xá Xuva ko ñūxiví sa vata koo é nantí'i ña nuu i é kāde tó'ō e ña vā'ā san.

⁹ Xoó ña'a é nakáku Xuva kō ne, ñá ncho vii ka ña é kīni kaa, tsí nuu Xuva kō nima ña. Ña kúvi vīi ka ña é kīni kaa, tsi é nakáku ña nta'a Xuva kō.

¹⁰ Dukuān ne, kutuni ko neé i'xa é kāduku ntée Xuva kō ne, neé i'xa é kāduku ntée tó'ō e ña vā'ā san. Xoó ña'a é ña kāde é vā'á ne, ñá te i'xa é kāduku ntée Xuva kō. Ntē ña'a, ña é ña kakuinima í ta'an i ne, ñá te i'xa é kāduku ntée Xuva kō.

Kuinima kó ta'an kō

¹¹ Sá'a tú'ūn e téku nto nte ntūvi dí'na: é na kuinima kó ta'an kō.

12 Nǎ vī o vata o dé Caiin, ña é ede é kīni kaa san, tsí é'ni ña ení ña. ¿Nté kui é'ni ntu ña ení ña? Tsí Caiin san ne, dōo kīni o dé ña ne, ení ña ne, dōo vá'a o dé ña.

13 Nǎ ku kunti'i ini nto, tā'an kó, tē ntaínchu'vi ña'a ñuxiví sa nto.

14 Ini o tsí xo'ō ne, ña nī'í ka ko doxi'í san tsi e nī'i ko ntuvi vā'á iña kó ve. Kutuni ko sá'ā, tsí ntákuinima kó ta'an kō. Xoó ña'a é ña kákuinima í ta'an i ne, kuan tsí koo kuví ña ni kuētsí ña.

15 Xoó ña'a, ña é ña ntío kue'en tsí i ta'an í ne, vata kaa ña é kaē'ní ña'a kaa ña nuu Xuva ko. Ini nto tsí xoo ñá'a é kaē'ní ña ña'a ne, ña kúvi nī'i ñá ntuvi va'á iña ña ntii dañu ntúvi.

16 Kutuni ko nté koo kuinima ko, tsí Cristú ne, xé'e ña ntuvi iña ña é kuví ñá kuenta iña ko. Dukuan xo'ō dí ne, naku'e ó ntuvi iña ko kuenta iña ta'an ko.

17 Xoó ña'a e dōo iō iña ña ne, kakutuni ña tsí ió ta'an kō, ña é kakunaá ntee í ne, te káde vií ini ña é kuē'é ña ne, ¿mí'i ntú nuu é ntaā i é kákuinima ñá Xuva kō?

18 I'xá mií ko, ñá te da mií tsí rki xaa ko kunteku é káka'an o tsi dōo kuinima kó Xuva kō, tsí na kuīnima ntí'xe ko ñā né, na vīi o é vā'á ni ta'an kō di.

Koo ntaá ini kō nuu Xuva ko

19 Dukuān é kūtuni ko tsí xo'ō ne, ntántikin o é nuu é ntaā i. Dukuān ne, nakunuú ka'nu nima kó nuu Xuva ko.

20 Tē ntáde kuení ko té ña vá'a nima kó ne, Xuva kō ne, ini ña nté o ntí'xe nima ko, tsi dií ka ka'nu ña ne, ini ña é un ntí'í.

21 Ntō'ó ta'an kó e dōo ntio kó, te iní o tsí ña tuví kuétsi kó ne, ñá kúka'an nuu ko é xēe étsin o nūu Xuva ko.

22 Diví ña ne, ta'xi ña da nēé ka nuu i é kákan o nta'a ña, tsi ntákuinti'xe ko tū'un é káka'an ñá ne, ntáde o nee iña e ntío ña.

23 Sá'a káka'an ña é vīi o: é kuinti'xe ko I'xá ñá Jesucristú ne, kuinima ko ta'an ko, vatā ó kaka'an ña.

24 Da xōó ka ña'a, ña é ntáde ntaa é káka'an Xúva kō ne, ntákuadai ña ni Xuva kō. Nu mé'ñu Xuva ko ñā di. Dukuān ini o tsí nuu mé'ñu Xuva ko kō, tsí e tá'xi ña Espíritū Sántū san é kunūu ña nima ko.

4

Espíritu Xuva ko ni espíritu ña é káde ne'u ini i nī Cristu

1 Ntō'ó tá'ān kó e dōo ntio ko, ñá ku kuinti'xe nto da xōó ka ña'a, ña é káka'an tsí

kantikin ña tú'un Xuva kō. Koto nteé va'ā ntó ña vata koo é kūtuni ntó tē nuu é ntaā i é kantikin ñá Xuva kō. Tsí ña te da dií ñá vete ntaíka ña ñuxiví sa.

2 Dukuān é kūtuni nto xoo é nūu Espiritu Xuva kō nima i: xoo é káka'an i tsí nuu é ntaā í tsi kí'xi Jesucristu ñuxiví sa é nī'i ña kúñū é vata kaa ñatí san ne, kaduku ntée nti'xe ña Xuva kō.

3 Xoó ña'a é ña kuān ó kaka'an iña Jesuú ne, ñá kaduku ntée ña Xuva kō. Ña kuan ntáa san ne, kaduku ntée ña ña kainchu'ví Cristú san. É tēkú nto tsí kí'xi ña sa'á ne, é tuví ña ñuxiví sa vevii.

4 I'xá ko, ntáduku ntée nto Xuva kō ne, é kūvi ide ntó ni ña vete kuān ntáa san. Tsí diví ñá é nūu ña nima ntó ne, dií ka ka'nu ña é vāta kaa é nūu nima ñá ntáduku ntée ñuxiví sa.

5 Ña ntáka'an dóveté san ne, da mii ñuxiví sa vé'xi ña. Nee iña e ntáka'an ñá ne, iña ñuxiví sa di ne, dukuān ntaíni ña ñuxiví sa ña.

6 Xo'ō ne, ntáduku ntée o Xúva ko. Xoó ña'a é ini ña Xúva kō ne, kaini ña tú'un kō. Xoó ña'a, ña é ña kaduku ntée Xuva kō ne, ñá kañi ña tú'un kō. Dukuān ne, kutuni ko xoó kaka'an i é nuu é ntaā i, xoo é káka'an í dovete.

E dōo kuínima Xúva ko kō

7 Ntō'ó tá'ān ko e dōo ntio kó, na kuīnima kó ta'an kō xé un xé un o. Tsí Xuva kō tá'xi ña nté koo kuinima kó ta'an kō. Xoó ña'a é ini kuinima ñá ta'an ña ne, i'xa é kaduku ntée Xuva ko ñā. Ini nti'xe ñá Xuva kō.

8 Xoó ña'a, ña é ña ini kuinima í ta'an í ne, nté ñá ini ñá Xuva kō di. Tsí Xuva kō ne, dōo kuínima ña.

9 Nánē'e Xúva ko kō tsi dōo kuínima ñá kō e táxnūu ña I'xá mií ña ñuxiví sa vata koo é nī'i ko ntuví va'á iña ko kuenta iña ña.

10 Dukuān né, kūtuni ko tsi dōo kuínima ñá kō, tsí kuān té ña ni kuinima ko ña kídaa ne, di'na ña kuínima ñá kō ne, taxnūu ña I'xá ña vata koo e ntá'vi ña kuétsi kō da éti ña niñi ña kuétsi iña ko.

11 Ntō'ó e dōo ntio kó ne, dōo kue'e kuínima Xúva ko kō ne, kuan koo na kuínima kó ta'an kō di.

12 Xuva kō ne, nté uun ña'a vata kiní ña ña. Ntá tsi te kuínima kó ta'an kō ne, nuu mé'ñu Xuva ko kō. Kidáa ne, kuinima ntí'xe ko vatā ó kuinima Xúva ko kō.

13 Ini o tsí nuu mé'ñu Xuva ko kō ne, uun tsi kúvi o ni ñā, tsí e tá'xi ña Espiritu ñā é kūnuu mé'ñu kunuu dava ña kō.

¹⁴ Ntí'í ne, iní nti ne, ntáka'an nti tsi táxnuu Xuva ko I'xá ñá vata koo é nakáku ña ña ntántoo ñuxiví sa.

¹⁵ Da xóo ka ña'a é káka'an ña tsí Jesuú ne, I'xá mii Xuva ko ña ne, nuu mé'ñu Xuva ko ña ne, uun tsi kúvi ña ni Xuva kō.

¹⁶ Ntí'í ne, é kūtuní nti ne, kakuinti'xe nti tsí Xuva kō né, dōo kuínima ñá kō. Dōo ini kuínima Xúva kō. Xoó ña'a é ini kuínima ñá ta'an ñá ne, uun tsi kúvi ña ni Xuva kō ne, nuu mé'ñu Xuva ko ña.

¹⁷ Kuān koo kutú've kō é kuinima kué'en ko ta'an kō vata koo é ña u'ví ko tē xee ntúvi é ká'an Xúva ko xoo é vā'a í ne, xoo é ña vā'a í ña ñá ntántoo ñuxiví sa. Tsi é kutú've kō é kuínima ko ta'an ko ñuxiví sa vata o kuínima Xúva ko kō.

¹⁸ Xoó ña'a é ini kuínima ñá ne, ñá kau'vī ña. Tē nuu é ntaā í é ini o é kákuinima ntí'xe kō ne, ña tūvī nee ña é kau'vī ko. Dōo nto'o ko te kau'vī ko. Xoo é kau'vī í ne, vata kutūni vā'a í nté koo kuinima í.

¹⁹ Ini kuínima kō, tsí di'na kuínima Xúva ko kō.

²⁰ Te iō ña ne, kaka'an ña: “Kakuinimá ko Xuva kō”, ka'an ña, ntá tsi ña ntío kue'en ñá ta'an ña ne, koó dā dovete kaka'an ña. Tē ña kákuinima ñá ta'an ña é kainí ña ne, ¿nté ntu koo kuinima ñá Xuva kō, tsí vata kiní ña ña?

²¹ Xtúví Xuva ko tū'un sá'ā é káda ntaa o: Xoó ña'a é kákuinima ñá Xuva kō ne, na kuínima ñá ta'an ña di.

5

Kuvi vií o ni ñuxiví sa

¹ Un ntí'í ntí'í ña'a ne, kuvi ña i'xá Xuva ko tē ntákuinti'xe ña tsí Jesuú ne, diví ña é taxnuu Xuva ko ña. Xoó ña'a é kákuinima ñá uva i'xá san ne, kakuinima ñá i'xá ña di.

² Dukuān né, tē ntákuinima kó Xuva kō né, tē ntáde ntaa o é káka'an ñá ne, dukuān ne, ini o tsi ntákuinima kó i'xá mii ña Jēsuu.

³ Ntákuinima ntí'xe ko Xuva ko tē ntáde ntaa o é káka'an ña. Tū'un e xtúvi ña é káda ntaa o ne, ñá te xido víi.

⁴ Tsí un ntí'í ntí'í ña'a, ña e kúvi i'xá Xuva kō ne, kuvi vií ña nī é un ntí'í nuū í é kīni kaa é iō ñuxiví sa. Kuvi vii o, tsi ntaínúu ini ko Xuva kō.

⁵ Xoó ña'a é kákuinti'xe í tsí Jesuú ne, I'xá Xuva ko ña ne, kuvi vií ña nī é un ntí'í é kīni kaa é iō ñuxiví sa.

Nuu í e ntántada ntaa ña I'xá Xuva kō

⁶ Dā kí'xi Jesucristu ñuxiví sa ne, ntute san ni ñí'í san xe'é kuenta. Ñá te da mii tsi ntúte san, tsí ntute ni ñí'í di. Mii Espiritū Sántū san kantada ntaa ña nee ña é nuu é ntaā í ñá Cristú di.

⁷ Ntuní nuu í sá'a e ntántuntaa e dukún kán; Xuva ko nī ña é káka'an o Tú'un ña ni Espiritū Sántū. Ntuni sá'a ne, uun tsi ña'a kuvi.

⁸ Ió ka uni núu í ntántuntaa ñuxiví sa di; Espiritū sán, ni ntúte sán, ni ñí'í san. Ntuni núu í san ntántudadii.

⁹ Kuínti'xe ko tū'ún é kántada ntaa ña'a san, ntá tsi tū'ún é kántada ntaa Xúva kō ne, dií ka kue'e nuu á'vi í. Tsi kantada ntaa ña kuenta ña I'xá ña.

¹⁰ Xoo é kákuinti'xe í I'xá Xuva kō ne, nuu tū'ún é nuu é ntaā í nima ña. Xoo é ña kakuinti'xe í Xuva kō ne, vata te káka'an ña tsí vete Xuva ko, tsí ña ni kuinti'xe ña é káka'an Xúva ko ña I'xá ña.

¹¹ Sá'ā ne, tū'ún é ntada ntaa Xúva kō: é tā'xi ña é kuntoo o ni ña ntii dañu ntúví te kuinti'xe ko I'xá ña.

¹² Xoo e tūvi ni'í í I'xá Xuva kō ne, e ní'í ña ntuvi vā'á ña ña nta'a Xúva kō. Xoo é ña tūvi ni'í í I'xá Xuva kō ne, ña tūvi ntuvi vā'á ña í nta'a Xúva kō.

I'a ntí'í tū'ún sa'a

¹³ Kade vā'a u sá'a ña nto, ña ntákuinti'xe I'xá Xuva kō, vata koo é kīni vā'a nto tsí e tá'xi Xuva kō é ni'í nto ntuvi va'á ña nto ntii dañu ntúvi.

¹⁴ Ntaínúu ini ko Xuva kō, tsí ini o tsí katekú ña da ntaíkan o da neé ka nuu í nta'a ña, vatā o ntío ña.

¹⁵ Te ini o tsí katekú ña é káka'an ntá'ví o ne, ini o tsí ta'xi ntí'xe ña da neé ka nuu í é kákan o nta'a ña.

¹⁶ Xoó ña'a é ini ña tsí kade ta'an ña é kīni kaa, uun kuetsi é ña kaxé'e doxi'í san ne, ka'an ntá'ví ñá kuenta ña ta'an ña. Kidáā ne, kué'e Xuva ko ntúvi ña ta'an ñá, tē ña te kuétsi ká'nu é káxe'e doxi'í san. Tsi ió uun kuetsi é káxe'e doxi'í san. Ná te káka'an u te ka'an nta'ví nto kuenta ña í sá'a.

¹⁷ Vata dá kade o é kīni kaa ne, ió kuetsí kō. Ntá tsi ña te un ntí'í ntí'í kuétsi san kaxé'e doxi'í san.

¹⁸ Ini o tsí xoo ñá'a é nakáku ña nta'a Xuva kō ne, ñá ncho vií ka ña é kīni kaa. Tsi I'xá mii Xuva kō ne, kade ña ña kuenta. Ña tūvi nee nuu í é kīni kaa é kúvi vii ka é ña vā'á san ni ña.

¹⁹ Ini o tsí xo'ō ne, ntáduku ntée o Xuva kō. Ntá tsi ña ntáduku ntée ñuxiví kīni kaa

sá ne, da miī e ntáde ña é kākā'an tó'ō e ña vá'ā san.

²⁰ Ini o tsi e xée I'xá Xuva kō ne, tā'xi ña é kūtuni ko xoo é Xuva nti'xe kō. É ntuvi uun tsi o ni ñā é Xuva nti'xe kō, ni I'xā ñá Jesucristu. Dìvi ñā é Xuva nti'xe kō né, kata'xi ña ntuvi vā'á iña ko ntii dañu ntūvi.

²¹ I'xá miī kó, kuenta vií nto é ña kunuu iní nto xoo é ña te Xuva nti'xe kō. Sá'a tsī é kākā'an u ni ntō.

Tutu é kuvi ūvi e táxnūu San Juan

É nuu é ntaā í nī é kuīnima ko

¹ Xu'u é ñata odo nūú u ne, taxnūu u tú'ūn sa'á ña ña ntánataká nuu, ña é nakaxnúu Xuva kō, un ntíí ntíí nto é kākūinima ntí'xe kó nto. Ñá te da mii tsí ú, tsí un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i tú'ūn é nuu é ntaā í san ne, dōo ntákuinima ñá nto di.

² Dōo ntio kó nto kuenta ña tú'ūn é nuu é ntaā í é ntoo ni'í o vevii ne, é kuntoo ni'í o ntii dañu ntūvi.

³ Xuva ko ni I'xā ñá Jesucristú ne, na nāxnuu viko ña nto; na ntuntá'ví ini ña nto, é tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto, é kuīnti'xe nto é nuu é ntaā í san, nī é kuīnima ntó ta'an nto.

⁴ Dōo ka'nu kuiní ko tsí kutuní ko tsí iō i'xá nto e ntántikin ña é nuu é ntaā í, vata o xtúvi Xuva kō é vīi o.

⁵ Vi'a ve ne, iō é kākán u nta'a nto: na kuīnima kó ta'an ko xé un xé un o. Ñá te tū'un xée sá'ā é kāká'an u ni ntō tsí ñi tsi tū'un e téku ko un tsi nte ntúvi dí'na.

⁶ Ntákuinima ntí'xe ko tē ntáde ntaa o é kāká'an Xúva kō. E téku nto nte ntúvi dí'na nté o ka'an ña tsí na kuīni nto é kuīnima ntó ta'an nto.

Ña ntaéni nta'vi

⁷ Dōo ntaíka ña ntaéni nta'ví san ñuxiví sa. Ntáka'an ña tsí ñá tē nuu é ntaā í e táxnuu Xuva ko I'xā ñá Jesuu ñuxiví sa e kúvi ña ña'a. Ña kuān ntáa sán ne, ntaéni nta'ví ña ña'a. Ntáde ne'u ini ña nī Cristu.

⁸ Kuenta vīi nto vata koo é ña te é ntaā í éde tsiñu ntō, ntá tsi é nī'í nto é vā'á nta'a Xuva kō.

⁹ Xoó ña'a é ncho kuita ntí'xin ña tú'ūn e xtúví Cristú ne, kanakuā'a ña tuku nchu'un ne, ña kanúu ini ña Xuva kō. Xoó ña'a é kantikin ña tú'un Xuva kō ne, ntoo ni'í ña Xuva ko ni I'xā ña.

¹⁰ Tē xoó ña'a xee ña ñuú nto kán é kōto ní'ni ña nto ne, te kanañē'e ñá nto tuku tú'ūn é vata o nañé'e Cristu kó ne, ñá ku xē'é nto vi'í nto, ntē ña ku ka'án nto ni ña ntiusi.

¹¹ Xoó ña'a é kāká'an ñá ntiusi ni ña tsikán ne, vata te dadii ntákuvi ña ni ñá.

I'a ntí'í tú'ūn sa'a

¹² Ñá tē nté kaa iō nuu i é kāká'an u ni ntō, ntá tsi ña ntío ko é tū'ún tsi taxnūu u. Tsí

ncho ki'ín u mí ntoo nto é kīnī u nto ne, é tīin ú ni ntō, vata koo e dōo diní ko un ntí'í o.

¹³ Ta'an nto, ña ntánataká nuu i'a, ña é nakaxnúu Xuva kō dí ne, taxnūu ña ntiusi nto. Kuan tsí koo é kāká'an u ni ntō.

Tutu é kuvi ũni e táxnũu San Juaan

Kaka'án Juaan iña Gáyu

¹ Xu'u é ñata odo nũu u ne, taxnũu u tú'ũn sa'a iña nto, Gayu, ðivi ntō e dóo kakuinimá ko nto é nuu é ntaā i.

² Ntō'ó ení ko e dóo ntio kó, kakan ú nta'a Xuva kō vata koo é vā'á tsi koo nī kúñu ntō, vata sá ō va'á nuu nima nto.

³ Nā tē nté kaa ka'nu kuiní ko dá xee tá'an kō ne, ntántaa ña nī ko é vā'á tsi ō tuví nto é káde ntaa ntí'xe nto tú'ũn é nuu é ntaā i.

⁴ Ña túvī nee iña e dóo ka'nu kuiní ko é vāta kaa é kūtuni ko tsi ntáde ntaa i'xá ko tú'ũn é nuu é ntaā í san.

⁵ Ntō'ó ení ko e dóo ntio kó, dōo ini de ntáa nto é kaxntii nto ta'an kō, ña ntákuinti'xe i sán, nī ña vé'xi tūku ñuú san.

⁶ Ðivi ña ntáka'an ña nī ña kuinti'xe i san tsi dóo kakuinima ntó ña. Vií nto da xe'e ne, xntii ká nto ña nee iña é ntio ña é kī'in ká ña itsi, vata tsī ó ntio Xuva kō.

⁷ Tsí ðivi ña né, ntii ña ñuú mii ña, kué'en ña kuenta iña Jesúcristu. Nā tē nee iñá ni kī'i ña iña ña'a é ña ntákuinti'xe i san.

⁸ Dukuān né, xo'lo kuēnta vií o ña nee iña é xntii o ña, vata koo é kada tsiñu dadii o ni ña kuēnta iña tú'ũn é nuu é ntaā í san.

Ēdé xení Diotrefi, ntá tsi é vā'á ede Demetriu

⁹ E táxnũu u tú'un iña ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi Diotrefí san ne, ñá ntio ña é xēe ntí mí tuví ña, tsí ðivi ña e dóo ncho kodo nuū ña.

¹⁰ Te kī'in u ne, ká'an ú ni ña nté kui kade xení ña nī ntí é káka'an kīni ña iñá ntí. Nā te da mii tsi sá'á ði, tsí ña kaxé'e ña é kuntōo ta'an ko, ña kuinti'xe i san. Ña kaxé'e ña itsí é kué'e tūku ña'a é kuntōo ña ði. Tē xoo kué'e i ña é kuntōo ña ne, ña kaxé'e Diotrefi é kī'ví ka ña má ũkún kán.

¹¹ Ntō'ó ení ko e dóo ntio ko, ña kú de nto vatā ó de ña kiní ntáa, tsi vií nto e dóo va'a. Xoó ña'a é káde ña é vā'á ne, kaduku ntée ña Xuva kō. Ntá tsi xoo ñá'a é káde ña é kīni kaa ne, vata kiní ña Xuva kō.

¹² Un ntíí ntíí ña'a ntáka'an ña tsí Demetriú ne, dóo va'á ña'a ña. Kutuni ko tsi dóo va'á ña é káde ntaa ña é nuu é ntaā i. Kuān o ntáka'án ntí kuenta iña ña ne, ini nto tsí nuu é ntaā i ntáka'án ntí.

I'a ntí'í tú'ũn sa'a

¹³ Dōo ío nuu i é ká'an u ni ntō, ntá tsi ñá ká'an u ni ntō é tutu tsí sa.

¹⁴ Á te kīnī u nto vi'a ve ne, kidáa tíin dadii o ntuvi ō.

¹⁵ Vá'a tsi koo kuntōo nto. Ña é vā'á tiin ni'i ō, ña ntoo i'a ne, taxnũu ña ntiusi nto. Nakué'e nto ntiusi iña ña é vā'á tiin ni'i ō, é un é un ña ntoo dikan. Kuan tsí koo é ká'an u ni ntō.

Tutu e táxnū San Júdā

Taxnū Júdā ntiusi

¹ Xu'u e Júdā ú ne, ña kade tsiñu iña Jesúcrístu u, ni ēní Santiaú u. Taxnūu ú tutú sa'a iña un ntíí ntíí ña'a, ña e kána Xuva kō tsi dóo kuínima ñá ña, ña é ñū'u nta'a Jesucristu.

² Na ntuntá'ví ini Xuva ko ntō. Na tā'xi ña e dóo va'á koo kuntoo nto nī e dóo kuinima ñá nto.

Ña ntánañē'é dovete (2 Pedro 2:1-17)

³ Ntō'ó ení ko e dóo ntio kó, dóo ntio kó taxnūu u tú'un iña nto nté ō nakáku o nta'a Xuva kō. Ntá tsi sá'a kantio ko é ká'an u ni nto ve, tē koó ntii nto nada'an ntō tú'un e kuínti'xe nto, ña tsi tú'un é uun ito tsi xé'e Xuva kō é kūtuni ña ntáduku ntée ña.

⁴ Tsi íō ñá'a e ntáki'vi xu'u ña mi ntánataká nuu ntó, ña tsi ña é nte dí'na uve na'a kaká'an tú'un Xuva ko iña ña tsi da mií é nī'i ña é ntō'o ña. Ntáka'an ña tsi da xé kade ka'nu ini Xuva ko ni ko kuétsi kō ne, kuvi vii o da nēé ka nuu i é kīni kaa. Ntáka'an ntée ña Xuva ko ni Tó'o ko Jesúcrístu, ntáka'an ña tsi ña te nuu é ntaā i é Xuva ko ña.

⁵ Ntio ko é na nānu'u ntó ini nto ve, kuān te nte éma tsi ini vá'a nto tsi Xuva kō ne, náka'ku ña un ntíí ntíí ña Israeé san dá nantii ña ña ñuú Egitó ne, ntá tsi da rkontúvi nantí'i ña ña'a san, ña é ña ni kuínti'xe i.

⁶ Ío ánje di é ña ni de ntáa ña tsiñu ña, tsi xtuví mií ña mí káduku ntée ña. Nátsu'un kutu Xuva ko ña mi dóo nee un tsi da nté xee ntúvi é xntékú ku've ñá iña ñuxiví sa.

⁷ Kuan ō kúvi nī ña ntoo ñuú Sodomá, ni ñūú Gomorá, ni tūku ñuu é ntoo etsin íkán di. Nā te da dīi nuu i é kīni ntaa de ñá ni ñadí'i san. Dōo dé ña é kīni kaa ni tuku ñatíi san di. Un vá'a tsi ntánto'o ña ve mí kai'xi ñū'u ntii dañu ntúvi. Koto nto ña vata koo é ña kuan koo víi nto vatā o dé ña.

⁸ Ña kīni ntáa san, ña é ntoo ni'i ntō né, kuān ó de ña di, tsi vata tsi tē ñuu éni kán ntoo ña, ntáde ña nī kúñu ña nuu i é kīni ntáa. Ña ncho kuínti'xe ña Xuva kō ne, ntáka'an kīni ña iña ña ntáde tsiñu e dukún kán.

⁹ Ntá tsi ánje, ña odo nūú san, ñá nani Mígeé ne, dá ntánāa nūú ña nī tó'o e ña vá'a san kuenta iña kúñu Muísee dá xi'i ñá ne, ñá

ni kene ini ña é ká'an ña tú'un é kīni kaa ni ña, tsi da mií tsi é káka'an ña: “Xuva ko na tā'xi ña o é ntō'o o”, ka'an ña.

¹⁰ Ntá tsi ña sá'á ne, dóo kīni ntáka'an ña iña un ntíí ntíí nuu i é ña ini ña. Ntá tsi nuu i é ini kúñu ña, vatā ó ini kiti sán ne, nūu i sá'a e ntánakunaa tsi mií ña kúñu ña.

¹¹ Ña ntá'vi de ntu ña kuān ntáa san! Ntáde xeni ña ni tā'an ñá vatā o dé Caiín san. Ntáde ña vatā o dé Balaán san, ña é doto tsi íde vata koo é nī'i ñá diu'un. Ntáka'an ntée ña ña odo nūú iña ñá vatā o dé Coreé san ne, kuān koo ni'i ñá doxi'i san di.

¹² Dōo kīni o ntáde ña kuān ntáa san da ntánataká nuu nto é ká'xi dadíi nto ni tā'an nto da ntáde nto viko é kuinima tá'an kō. Ña sá'á ne, ña te ntákuka'an nuu ña e dóo kué'e ntaído ña é ká'xi mií ña ne, ña te ntáde ña kuenta te xee tá'an é ká'xi ta'an ña. Vata ntáa viko nu'u é ña te kakín daví san, e dá kantavá ni tátsín san, ntáa ña. Vata ntáa utun é ña kakíi kiti i ntáa ña. Vata ntáa utun é xi'i kue'en ne, kitú'un dítsin i ntáa ña di.

¹³ Vata ntáa ntute ñū'u e dóo kaido ntáa ña. Ntaéte xaa ña nuu i é kīni kaa e ntáde ña vatā ó kaeté xaa ntute ñū'u san tiñu i. Vata ntáa xntívi e ntaíka xaa ntáa ña, é kī'in ña é kuntōo ña mí e dóo nee kue'én san ntii dañu ntúvi.

¹⁴ Enoo, i'xá ika Ádaán san é kuvi ū'xe ne, kaka'an ñá naa Xuva ko dá káka'an ña iña ñá sa'a kidaā: “Iní u tsi vé'xi Xuva ko, nī ñá te da dīi da díi míil ánje ña.

¹⁵ Xntékú ku've ñá iña un ntíí ntíí ña ntántoo ñuxiví sa. Ka'an ña tsi un ntíí ntíí ña é kīni ntáa san ni'i ña é ntō'o ña kuenta iña i é un ntíí'í é kīni kaa é edé ña, vatā ó ntio nima kīni ntáa ña. Ní'i ña é ntō'o ña iña tú'un é kīni ntáa é ka'an kīni ña iña Xuva kó di”, ka'an ña.

¹⁶ Ña sá'á ne, é un ntíí'í ntátsi'i kuétsi ña. Ntáka'an ntée ña da nēé ka ntí'i nuu i. Da mií tsi é ntio ña é káde kueni kīni káa ña. Ntáka'an ñá tsi dóo ka'nu ña'a ña. Kaka'an va'á ña ni ña'a san dá kataan nuu ña.

Nté koo vii ña ntákuínti'xe i san

¹⁷ Ntá tsi ña di, tá'an kó e dóo ntio kó, naka'an nto tú'un e ntáka'an pústru Tó'o ko Jesúcrístu

¹⁸ da ntáka'an ñá ni ntō: “Tē xee ntúvi é doko sa ntí'i'í ñuxiví sa ne, ki'xi ña ntánarkínteē ñá nuu i é vā'a. Vii ña vatā ó ntio nima kīni ntáa ña”, ka'an ña.

¹⁹ Ña sá'á ne, ntáde ña é nāa nūu ña ntákuínti'xe i san ni tā'an ña. Ntáde ña vatā

ó ntio nima kīni kaa ña, tsí ña tuvi Espíritū Sántū san nuú nima ña.

²⁰ Ntá tsi ðivi nto, tá'ān ko e dóo ntio ko, ðí ðí ka kutú've nto iña Xuva ko vata koo é ðí ka vá koo kuinti'xe nto ña. Kantá'vī ntó vatā ó kaxntii Espíritū Sántū san nto é kā'an nto.

²¹ Kuinimá ka nto Xuva ko vatā ó kakuinima ñá nto. Kuntetu nto ntuvi dá ta'xi Tó'o ko Jesūcristu é kuntoo o ni ña ntii dañu ntūvi, tsí kantuntā'ví ini ña kō.

²² Na ntu ntā'ví ini nto ña'a, xoo é vāta kuinti'xe vá'a i. Ká'an nto ni ña te kuinti'xe ña é nuu é ntaā i.

²³ Ío tuku ña'a ne, nakākú nto ña, natavā ntó ña mé'ñū ñu'u. Na ntuntā'ví ini nto ña, kuān té nte ña ncho tiiñ ntá'a nto dōo ña é kudentu ni nūu i é kīni ntáa e ntáde ña. Koto nto tē ña kuan koo víi nto vatā ó de ña.

Ká'an ō tsi dóo ka'nu Xuva kō

²⁴ Tō'ó kō né, na xntii ña ntō vata koo é ña kó'xo nto nuu i é kīni kaa. Na ntāvá'a ña nima ntó vata koo é ña tuví ka kuétsi nto tē xee ntó nta'a ña. Ná tē nté kaa ka'nu kuinī nto te ini nto ña, é un tsi kaxi'í nuu ka'nu ña.

²⁵ Uun tsi Xuva kō e dóo ki'in inī ña. ðivi ña é nakáku ña ko kuēta iña Tó'o ko Jesūcristu. Ká'an ō tsi dóo va'á ña, tsi dóo ka'nu ña'a ña. Ká'an ō tsí ðivi ña é odo nuū ñá kade kú'vē ña, tsí kuvi víi ña é un ntí'í. Kuan ō dé ña nte dí'na ne, kuān ó de ña vevíi ði ne, kuān koo víi ña ntii dañu ntūvi. Kuan tsí koo é kā'án u ni ntō.

Nuu i e xé'e Xuva kō é kūtuní San Juaan

Nuu i e tá'xi Jesucristu é kūtuni ko

¹ Sá'a tá'xi Jesucristu é kūtuni ko. É xé'é Xuva kō é kā'an ñá nī ña ntáde tsiñu iña ña nuu i e dokó sa xee ntuvi é kūntaa ntí'i é kākā'an ña. Taxnúu ña ánje ña é kā'an ñá nī kó, xu'u é Juaán u, nuu i sá'a.

² Kaka'án u ni nto da mií e tékú ko vatā ó kaka'an Xúva ko, vatā ó kaka'an Jesúcrístu di. Kaka'án u nuu i sá'a é ñni mii u.

³ Nté kuān nte vá'a o é da xóo ka ña'a, ña kanakuā'a nté koo kuvi rkontuví, nī ña é káteku i é kākā'an tú'un sa'á ne, kade ntaa ña nee é kākā'an, tsí e xéé etsin ntuvi é kūntaa ntí'i é úve na'a kaká'an í'a.

Édē vá'a Juāan tutú iña é ū'xe úkūn san

⁴ Xu'u é Juaán u ne, kade vá'a ú tutú sá'a iña é ū'xe úkūn san é ntoo ñuú Asia. É nī'i nto é vā'á iña Xuva kō, ña é tuví veví ne, ña é kuan tsí ó tuví nte ntúvi di'na ne, ña é kuan koo kutúvi ntii dañu ntúvi, dívi ña ni ū'xe espíritū, ña ntoo nú tēu ñá,

⁵ ni Jesúcrístu di, ña é da mií é kākā'an é nuu é ntaā i. Di'na ña ntóto ña é un ntíi ntíi ña é xi'í san ne, kade kú'vē ña iña un ntíi ntíi rei, ña ntántoo ñuxiví a. Kuñima ñá kō ne, nantíi ña kō dá ñu'u kutu o ni kuétsí kō, tsí éti ña niñi ñá e ntá'vi ña kuétsi kō.

⁶ É tá'xi Jesucristu é kadā kú've o, é vīi o dútu iña Xuva ko, dívi Úva ña. Ntadiá'vi ña, dívi ña, tsí dóo ntii iní ñá ntii dañu ntúvi. Kuan koo na kōo.

⁷ Koto nto tsí Cristú ne, ki'xi ña mé'ñu vīkó san. Un ntíi ntíi ña'a sán kiní ña ña, un tsí nte ñá'a, ña é ntuku kuí'i ña. Dóo kueku un ntíi ntíi ña'a, ña ntoo da mí'i ká ñuxiví a, kuenta iña ña. Kuān koo kuvi ntí'xe.

⁸ “Dívi ú e di'na ú ne, dívi ú é ntii ú ata i kán di”, ka'an Xúva kō, ña é kadē kú've é un ntí'i, ña é tuví veví, ña e dúkuān tuví nte dí'na, ña é kutúvi ntii dañu ntúvi.

Dā íni Juaan e dóo ka'nu Cristu

⁹ Xu'u é Juaán u ne, ta'an ko ūn ntíi ntíi o. Dadíi tsi ntánto'o ko kuēnta iña Jesúcrístu, tsí uun tsō nuu Xuva kó ne, dadíi tsi kata'xi Jesucristu é na kā'nu tsi vii ó nima ko. Nuú kutū ú ñuú Patmu é tuví mé'ñu ntute ñu'u

san kuenta iña tú'un Xuva kō, é kaka'án u xoo é Jesucristu.

¹⁰ Uun ntuvi dá iō dá'na é kunūu iní ko Xuva kō ne, ínūu Espíritu Xuva kō nimá ko. Tékú ko é kākā'an úun tatsin atá ko. Un ntii tsi kākā'an, vatā ó kakuvi dá kaeku trunpetá san.

¹¹ Kaka'an:

—Xntēén na'an é un ntí'i é káinín ve. Kidáa ne, taxnuun tutú san iña é ū'xe úkūn é ntoo ñuú Asiá, ni ñuú Efesú, ni ñuú Smirná, ni ñuú Pregamú, ni ñuú Tiatirá, ni ñuú Sardí, ni ñuú Filadefiá, ni ñuú Ladicea —ka'an tátsin san.

¹² Xkokótó u atá ko vata koo é kīnī u xoo é kākā'an í nī ko. Kidáa né, iní u u'xe tūn tsumē é di mii tsí kaá kuaan kúvi.

¹³ Mé'ñu tun tsumē é ū'xe san ne, ntitsí uun ña'a, ña vata kaa ñatíi kaa ña, é nuu ña doo kani nte rkun xé'e ña xee. Katínuu nté xkintika ña ñi'í xi'í ña e kúvi kaá kuaan.

¹⁴ Idi díki ñá ne, kuí'xin kue'en vatā ó kuí'xin katsi, é vata ito ka'xin é kuí'xin kue'en. Ntuxnúu ña ne, kaxi'í nuu vatā ó kai'xi ñu'u.

¹⁵ Dī'ín ña ne, kaxi'í nuu vatā ó kaxi'í nuu dá kai'xi kaa dá kākuvá'a ini urnu kan. Tátsin ña né, vata kaa te ntúte ka'nu é káinu.

¹⁶ Ní'i nta'a ña ū'xe xntívi nta'a kua'a ña ne, xu'u ña kí káa káni e ntíko ntuvi núu í ne, kai'xi kué'en núu ña, vatā ó kai'xi ngántii da dóo i'ni.

¹⁷ Dā íni ú ña ne, uun xío vitá tsu nú dī'ín ña vata tē xi'í u. Kidáa ne, tñn nta'a ña kó nta'a kua'a ña ne, kaka'an ñá nī ko:

—Ñá ku ū'vi o. Xu'u é di'na ú ne, xu'u é ntii ú ata i kán di.

¹⁸ Xu'u é kántito u. Xu'u é xi'í u, ntá tsi veví ne, kantíto ú ntii dañu ntúvi. Xu'u é kadē kú've u iña doxi'í san nī dô'vi kan.

¹⁹ Tsuven nā'án un ntí'i nuú i é inin, é kākuví veví nī é kúví rkontuví di.

²⁰ Núu i sá'a é iō xu'u iña é ū'xe xntívi san é inin é ni'i ntá'a ú nta'a kua'a kó san, ni ū'xe tūn tsumē e kúvi kaá kuaan. Kími é ū'xe san ne, dívi ánje, ña ñu'u ntá'a i é ū'xe úkūn san. Tun tsumē é ū'xe san ne, náa í é ū'xe úkūn san.

2

Tú'un iña é ū'xe úkūn san, di'na iña úkun ñuú Efesu

¹ 'Kadan vá'an tutú iña ñá nuu nta'a i úkūn ñuú Efesú san ne, ká'án tsí Xu'u é nta'a kuā'a kó ni'i ntá'a ú é ū'xe xntívi san, Xu'u

é kaika mé'ñū ú é ū'xe tún tsumē e kúvi kaá kuaán san ne, kaka'án u ni ñā:

² Iní ntí'i ú nee é kāden. Iní u tsi dóo kaxión ntiin é kāden tsiñun, tsi dóo ka'nu iní o. Iní u tsí ñā kakutíin nima ó ni ñā'a, ñā é kīni ntāa san, tsi íton nteén ñā é kā'an ñā é pustru ñā ne, kūtuni o tsi dóo vete ñā.

³ Iní u tsí ka'nu iní ntí'xe o, tsi dóo ntó'o o da dé tsiñun kuenta iñá ko; ñā ni kudu'xen ō.

⁴ Ntá tsi ió nuu i é kuétsi o: tsi ñā kakuinimá ka o kó vata ō kuínima ó ko kidaā.

⁵ Naká'an o vē mí'i ko'xón nteen ne, na nātivi iní o. Vīin xtukun vata o dén kidaā. Tē ñā'a ne, da nēe iní tso xee u mí tuvín ne, naki'i ú tun tsume ō mí ntitsi, tē ñā nātivi iní o.

⁶ Ntá tsi ió nuu i é kāden é vā'á di, vata kaa é ñā ntío o nuu i e ntáde ñā'a, ñā ntántikin ñā nani Cūlaá san. Ñā xkúntee iní ko di é kuān o ntáde ñā.

⁷ ¡Te ĩnin é kīnin ne, kinin é kākā'an Espíritū sán nī ñā ntákuinti'xe i san! Xoo é kūvi víi i ne, ta'xí u itsi é kā'xi ñā kití utun é nī'i ñā ntuvi iñā ñā é ntítsi mē'ñū mí e dóo va'a mí tuví Xuva kō. Kuān koo ka'an.

Tú'un iñā úkun ñūú Smirna

⁸ 'Kadan vá'an tutú iñā ñā nuu nta'a i ūkún ñūú Smirná san. Ká'an tsí Xu'u é dī'na ú nī e ntíi ú ata í di, Xu'u é xí'i u ne da ntóto xtúku ú ne, kaka'án u ni ñā:

⁹ Iní u é un ntí'i é kántó'o o. Iní u é kātāan núu o, ntá tsi kuikān nuu Xuva ko. Iní u tsí ntáka'an kīni ñā Israeé san iñā o. Ñā sá'á ne, da ntáka'an ñā é ñā Israeé ñā, ntá tsi ñā te ñā Israeé ntí'xe ñā, tsi ntáduku ntēe ñā tó'o e ñā vā'á san.

¹⁰ Ñā ku ú'vī o nté koo nto'o o rkontuvi. Iō ntó ne, víi tó'o e ñā vā'á san é ku'un kutu ntō vata koo é kōto nteé ñā nto tē nuu é ntaā i e ntákuinti'xe nto. Ú'xi ntūvi é ntō'o nto. Ntá tsi ñā ku xtuvīn miin é kākūinti'xe o kó, kuān te kuvin, tsí ta'xí u ntuvi iñā o é kutūvín nī kó ntii dañu ntūvi.

¹¹ ¡Te ĩnin é kīnin ne, kinin é kākā'an Espíritū sán nī ñā ntákuinti'xe i san! Xoo é kūvi víi i ne, ñā te kúvī ñā tē xí'i ñā é kūvi uvi íto san. Kuān koo ka'an.

Tú'un iñā úkun ñūú Pregamu

¹² 'Kadan vá'an tutú iñā ñā nuu nta'a i ūkún ñūú Pregamú di ne, ká'an tsí Xu'u é nī'i u káa kāni é ntiko ntūvi núu í ne, kaka'án u ni ñā:

¹³ Iní u tsí tuvín mí kadē kú've tó'o e ñā vā'á san, ntá tsi kantikin dúkuān ko. Ñā ni

xtuvīn miin e kuínti'xe o kó, kuān te dīvi tsi ñūu mí tuví tó'o e ñā vā'á san é nī na ñā é kākā'an é vā'á iñá ko, ñā nani Antipá san.

¹⁴ Ntá tsi ió nuu i é kāden é ñā xkúntee iní ko: tsí ñā'a o iō ñā, ñā e ntántikin dúkuān tú'un vatā o nañé'e Bálaan, ñā é xe'e ítsi rei Balaa é kā'an ñā nī ñā Israeé san é víi ñā é kīni kaa: é kā'xi ñā é xe'é ñā'a san iñā sántu ñā, nī é víi ñā é kīni kaa ni ñādī'i san di.

¹⁵ Iō túku ñā'a o, ñā e ntántikin tú'un vatā o nañé'e ñā ntántikin ñā nani Cūlaá di. Ñā xkúntee iní ko é kuān koo víi ñā.

¹⁶ Dukuān ne, nativi iní o ve. Tē ñā'a ne, da nēe iní tso xee u mí tuvín ne, nāá ú ni ñā ni tū'ún ko e dóo ntiko é vāta kaa káa kāni é kākii xu'u ko.

¹⁷ ¡Te ĩnin é kīnin ne, kinin é kākā'an Espíritū sán nī ñā ntákuinti'xe i san! Xoo ñā'a, ñā é kūvi víi i ne, kué'e u é kā'xi ñā tañu'u é vē'xí e dukún kán. Kué'e ú ñā uun xuu kui'xin é nteé na'a uun dīvi xee e nté uun xoxo ñā iní i nēe dīvi, tsí da mii tsí ñā é nī'i i xuú san é ĩni ñā. Kuān koo ka'an.

Tú'un iñā úkun ñūú Tiatira

¹⁸ 'Kadan vá'an tutú iñā ñā nuu nta'a i ūkún ñūú Tiatirá di. Ká'an tsí Xu'u é I'xá Xuva kō kúvi u, Xu'u é kai'xi ntúxnūú ko vatā ó kaxí'i nuu ntúve ñū'u, Xu'u é kai'xi dī'in kó vatā ó kai'xi kaá kuaán ne, kaka'án u ni ñā:

¹⁹ Iní ntí'i ú nte o den. Iní u tsi dóo kakuinima ó, tsi dóo kakuinti'xe o kó di, tsi dóo kade tsiñun dí ne, dóo ka'nu iní o di. Iní u tsi dií ka vā'á ó kaden vevii é vatā o dén kidaā.

²⁰ Ntá tsi ió é ñā xkúntee iní ko: tsí da vā'a tso é kanañé'é ñādī'i, ñā nani Jesēbeé san. Kaka'an ñā é tū'ún Xuva ko kākā'an ñā, ntá tsi kade vete ñā. Kaeni nta'ví ñā ñā'a ko, ñā ntákuinti'xe i san, tsí kaka'an ñā ni ñā é víi ñā é kīni kaa ni ñādī'i san, nī é ka'xí ñā é xe'é ñā'a san doméni iñā sántu ñā.

²¹ Xé'é ú ñā ntuvi vata koo é na nātivi iní ñā kuétsi ñā, ntá tsi ñā ni ntío ñā é xtuví mii ñā é víi ñā é kīni kaa san.

²² Nakō'xó u ñā nu itó ñā ni ūn ntí' ntí' ñā'a, ñā e ntákidi nī'i ñā ne, kué'e u é ntō'o ñā tē ñā nātivi iní ñā nuu i e ntáde ñā.

²³ Ka'ní kue'én u i'xá ñā. Kidáa ne, kutuni un ntí' ntí' ñā'a úkun san tsí xu'ú ne, iní ntí'i u e ntádē kuení nto, é un ntí'i é ntio nima ntó ne, ntánāá u ni nto kuēnta iñā i é edé nto é un é un nto.

²⁴ Ntá tsi nto'o e ntántoo nto ñūú Tiatirá, ntō'o é ñā te ntántikin nto é kanañé'é ñādī'i san ne, ntō'o é ñā ni nakua'a nto nuu i e dóo

vi'xín o iña é ña vá'a san. Ñá ká'án ka ú ni ntō neé vií nto.

²⁵ Da mií é ña ku xtūví mii nto nté un siin e ntákuinti'xe nto da nté nainú u.

²⁶ Tē xoo é kūvi vií i, xoo é kūtíi i é vīi é vā'a da nté nainú u ne, kué'e u é kadā kú've ñá iña da mí'i ká ñuú,

²⁷ vatā o tá'xi Uvā ko é kadā kú've u di. Tátūn e kúvi kaa kada kú've ña ni ña. Ntada utsi ña ñuú san vatā ó kakuvi kídī nte'u dá kātā'vi.

²⁸ Kué'e ú ña kímī é vē'xi túvi sán di.

²⁹ ¡Te ĩnin é kĭnin ne, kinin é kākā'an Espiritū sán nī ña ntákuinti'xe i san! Kuān koo ka'an.

3

Tú'un iña úkun ñuú Sardi

¹ 'Kadan vá'an tutú iña ñá nuu nta'a i ūkún ñuú Sardi ne, ká'án tsí Xu'u é nuu nta'a ú u'xe espíritu Xuva ko ni ū'xé xntiví san ne, kaka'án u ni ō. Iní u nte xkóon dēn. Kantíton, kuiní ña'a san, ntá tsi ñá te nuu é ntaā i, tsi é xi'in.

² Ntoton ve. Koon ntiin nī é ntoo ká san di'na dá ntī'ĩ kue'en. Váta kĭnī u nee é vā'a é kāden nuu Uvā ko.

³ Naka'an o tū'un é ĩnin nī e téku o nte dí'na. Nātiví iní o ne, kadan ntaan nēe é vā'a é ĩnin. Tsí tē ña kantíton ne, da nēe inī tsó xee ú vatā ó de ña du'u, é ntē ñá ĩnin neé ura xee u mí tūvin.

⁴ Ntá tsi iō ka kudii ña'a o, ña ntoo ñuú Sardi, ña é ña ni kudéntu dōo i. Dadīi kaka ú ni ñá é ñu'u ña doo kui'xin, tsi dóo va'á ña'a ña.

⁵ Tē xoó ña'a, ña é kūvi vií i ne, ní'i ñá doo kui'xin é kū'un ña. Ñá nakāte ú dīvi ñá iní tutu mí ūve na'a xoo é ní'i ĩ ntuví va'á iña í ne, ka'án u ni Uvā kó nī ánje ñá tsí ña sá'a ne, ntáduku ntēe ña ko.

⁶ ¡Te ĩnin é kĭnin ne, kinin é kākā'an Espiritū san nī ña ntákuinti'xe i san! Kuān koo ka'an.

Tú'un iña úkun ñuú Filadefia

⁷ 'Kadan vá'an tutú iña ñá nuu nta'a i ūkún ñuú Filadefiá ne, ká'án tsí Xu'u e dóo va'á u, Xu'u é kākā'án u é nuu é ntaā í, Xu'u é ní'i nta'a ú ntakāá rei Davii. Te Xū'ú nakaán u ne, nté uun xoxo kuvi nakadi i ne, te Xū'ú nakādi ú ne, nté uun xoxo kuvi nakaán i. Xu'ú ne, kaka'án u ni ō.

⁸ Iní u nte xkóon dēn. Koton, tsi é nakaán u xi'i mí kĭ'n ne, ntē xoxo kuvi nakadi i. Tsí

iní u tsí kuān té ña tuvi ntíi o ne, ēden ntaan é kākā'án u, ñá ni kākā'an te ñá ĩnin ko.

⁹ Koton, tsí iō ña'a, ña ntántĭkin tó'ō e ña vá'a sán ne, ntáka'an ñá tsi ña Israeé ña, ntá tsi ña ntáa, tsí vete ñá. Koton, tsí vií u é na kŭnchĭti ña nú dĭ'in o vata koo é kŭtuni ña tsi dóo kakuinimá ko o.

¹⁰ Tsí ña ni kudú'xen ō é kādan ntaan é kākā'án u ne, kŭtií ntĭ'i o. Dukuān ne, nada'án u o tē xee ntúvi é ntō'o ña ntoo dá kanĭi ñuxiví san, dá kōto nteé u ña ntántoo nú nte'u san.

¹¹ Ña ná'ā ka dá nainú u. Kuenta tsí viin é ní'i o vata koo é xoxo naki'i núu i domēni é ní'i o.

¹² Xoo é kūvi vií i ne, kué'e u é kĭ'i ntii ña vi'i Uvā kó ntii dañu ntūvi. Nté uun ito ká ña ntii ña mí tuví ña. Xntēe u kúñu ña dĭví Uvā kó ni dĭví ñuú Uvā kó, dĭvi Jerusaleén xee é vē'xi nte e dukún kán. Xntee ú ña dĭví xee ko di.

¹³ ¡Te ĩnin é kĭnin ne, kinin é kākā'an Espiritū san nī ña ntákuinti'xe i san! Kuān koo ka'an.

Tú'un iña úkun ñuú Ladicea

¹⁴ 'Kadan vá'an tutú iña ñá nuu nta'a i ūkún ñuú Ladiceá ne, ká'án tsí Xu'u é kākā'án u é kuan koo na kōo. Ñá te kaēni nta'ví u, tsí da mií é nuu é ntaā i é kākā'án u. Nta'a ko vé'xi un ntī'ĩ é ede kŭ've Xuva kō.

¹⁵ Xu'u kaka'án u ni ō tsí iní u nte xkóon dēn. Ntē ña te i'nín ne, ntē ña te ví'xin. Díi ka vá'a ó tē dĭ i'nĭn né, o tē dĭ vĭ'xin.

¹⁶ Dukuān ne, da xé ña te i'nín, ntē ña te ví'xin ne, kakunte'xé ko o ne, ncho nantu'xen ú o.

¹⁷ Kaka'an tsi dóo kuikān, e dóo iō iña o, tsí ña tuvi nee é kātāan nuú o. Ntá tsi ña kakutuni o te dóo nta'vín den, tsí ña te neé nuu á'vi o, tsí kanti'u ntuxnúu o ne, kantĭn di.

¹⁸ Dukuān ne, ta'xi ú itsi nté koo viin: Ki'xin mí tuví u ne, kuiin kaá kuaan va'a é ña te neé kadáka vata koo é kukuikan ntĭ'xen. Kuiin doo kui'xin é kunūun vata koo é ña kuka'an nuu o é kántĭn. Kuiin u'xen cho'ó di é kŭtsí nuu ntuxnúu o vata koo é na nāxi'í nuu o.

¹⁹ Xoó ña'a, ña é kakuinimá ko ne, kantantaá u ña mí'i é ña vá'a ó kade ña ne, kaxe'é u é ntō'o ña. Kamán san koon ntiin ná nātiví iní o.

²⁰ Koton tsi i'a ntitsí ntēe u xi'i o, kanake'xēn u. Xoo é kainí i tatsín ko ne, te nakaán ña xi'i ñá ne, kuítā ntĭ'xin u má vi'i ña kán ne, dá ká'xi dadīi ú ni ñá.

²¹ Xoo é kūvi vií i ne, kué'e u é kutūvi ñá diñi kó vatā o dé u da kuvi idé u ne, itūví u diñi Uvā ko.

²² ¡Te ĩnin é kĭnin ne, kinin é kākā'an Espiritū sán ni ña ntákuinti'xe i san! Kuān koo ka'an —ka'an tátsín san nī ko.

4

E ntánuu iní ña Xuva kō e dukún kán

¹ Kidáa ne, ĩto ú ne, iní u é kántií xil'i e dukún kán. Divi tátsín e téku ko dí'na é vata eku trūnpeta éku ne, kaka'an xtúku:

—Kūxeen i'á ne, dá nañe' e ú o nté koo kuvi rkontuvi —ka'an.

² Ura dú'va tsi i nakunúu u nta'a Espiritu Xuva kō ne, nañe'e ñá ko uun teu ka'nu é tuví e dukún kan ne, ikán tuví uun ña'a ñatī, tínti'i ña nú tēu san.

³ Ña tsíkán ne, vatā ó kaxi'í nuu xuu kuii é nani jaspe kaxi'í nuu ña, ni xūu kue'e e dóo kai'xi dí. Ntíkō diñi nú tēu san kaxi'í nuu rkuá'nti, vatā ó kaxi'í nuu xuu kuii é nani esmēralda.

⁴ Ntíkō diñi nú tēu san ntoo xtuku ká oko kimi téu san ne, oko kimi ñāta ntántoo ña di. Kui'xĭn kue'en dóo é ñū'u ña ne, odo le'e e kúvi kaá kuaán dikī ña.

⁵ Nú tēu é uun sán ne, kakii é kaxi'í nuu ne, kakañu'u, kakatsín di. Mí tūví teú san ne, kai'xi ú'xe ñū'ū naa i é ū'xe espíritu Xuva kō.

⁶ Divi tsī nú tēu san dí ne, nuu mínī é kaxi'í ni'ni vata kaa xuxu.

Ntíkō diñi nú tēu san ni mē'ñū i ne, ntāñi kimi kiti é ntantíto. Ñá te da dīi ntuxnúu ti uve ata tí ni nūu ti.

⁷ Kiti kuvi ūun sán ne, vata kaa ñaña kaa ti. Kiti kuvi ūví san ne, vata kaa duntiki kaa ti. Kiti kuvi ūní san ne, vata ito ña'a ito ti. Kiti kuvi kĭmí san ne, vata kaa tadun kiti kantava kaa ti.

⁸ Ngimi kiti sán ne, uve iñu nti'xin ti é un é un ti. Un tsi kokó ta'an ntuxnúu ti un tsi nte má nti'xin ti. Ntē ntúvi ntē níñu e ntáka'an tí divi Xuva kō:

¡Divi ntō é na kuiko ñu'ū ntí nto, Xuvā ntí.

Divi ntō é Xuva ntí'xe ntí nto,

ñā é kuvi vií da nēé ka nuu i,

ñā é tuví kidaa,

ñā é tuví vevii,

ñā é dā ve vé'xi!,

ka'an ti.

⁹ Vāta da ntáka'an kiti ntantíto san e dóo va'á Xuva kō, e dóo ka'nu ña'a ña, dā

ntaxe'e ti sintiá'vi nta'a ña é tuví nú tēu san, ña é tuví ntii dañu ntūvi ne,

¹⁰ ñata, ñā é oko kimi ñá'a sán ne, ntánakunchiti ña nú dĭ'ĭn ña é tuví nú tēu san é ntánuu iní ña ña é kántíto ntii dañu ntūvi. Tsoo ñā le'e e kúvi kaá kuaan é ñū'u dikī ña nú tēu san, ntáka'an ña:

¹¹ Dōo va'á nto, é nakuiko ñu'ū ntí nto,

Xuvā nti, é kā'án nti tsi dóo ka'nu nto,

e dóo iō nto é vií ntó da nēé ka nuu i.

Tsí nto'o de kú've ntí ntí nto dá nēé ka é iō.

Tsí da ntío nto é kūvá'a ne, kūvá'a ntí ntí,

ka'an ña.

5

Dā nakāa A Le'ntú san tutu é katinuu

¹ ĩní u tsí ña é tuví nú tēu san ne, nta'a kua'a ña ni'i nta'a ña ūun tutu é katinuu. Tutú san ne, uve na'a ntuví o ata i. Ú'xe sēu ūve ata i.

² ĩní u uun ánjē, ña dóo ntii iní í san ne, dōo ntii kaka'an ña:

—¿Xoó ntu é vā'á nti'xe i é kuvi nakāa tutú san? ¿Xoó ntu é kuvi nakāa mí uve séu san? —ka'an ña.

³ Nté uun ña'a, ña ntoo e dukún kán ne, nté uun ña'a, ña ntoo ñuxiví a, nté ña'a, ña ntoo doxi'í kán, ña ni kúvi nakāa ñá tutú san, ntē ña ni kuvi kiní ña é ūve na'a iní tutú san.

⁴ Xu'ú ne, ēku ntí'xe u, tsí ña ni ní'i xoo e vá'a i é nakāa tutú san, ntē ña ni ní'i xoo koto nteé i.

⁵ Kidáa né, uun ña'a ñatā sán kaka'an ñá nī ko:

—Ñá kū ékūn kan. ¡Un kaa Ñaña tatá Judaa, I'xá ika rei Dāvíi san! Divi ñā e kúvi idé ña é kuvi nakaā ñá tutú san. Divi ñā e kúvi nantīi ntēe ña mí ūve u'xe séu san —kuan ō ka'an ñatā san ní ko.

⁶ Kidáa ne, iní u tsi íkan tsī ntitsi uun A Le'ntu mé'ñū nú tēu san, ni ngĭmi kiti ntantíto, ni ñatā san. Dĭtó na'a i mí ni'i kui'i A Le'ntú san da é'ni ña'a sán i. Ú'xe ntĭki i uve. Ú'xe ntūxnúu i di. Ntūxnúu i sán ne, náa i é ū'xe espíritu Xuva kō e táxnūu ña é kĭ'ĭn dá kanĭi ñūxiví san.

⁷ Ne, kué'ēn A Le'ntú san, kuki'i tutú san é ni'i ntā'a ña tuví nú tēu san nta'a kua'a ña.

⁸ Dā kí'i tutú san ne, ngĭmi kiti ntantíto san ni ñatā, ña é oko kimi ñá'a sán ne, nākani ĭti ña nuú A Le'ntú san. É un é un ñatā sán ne, ni'i nta'a ña ūun kiñú'u ni ūun ko'o kútū e kúvi kaá kuaan é ñū'u kútū e dóo vá'a ñe'e

ú'me ī é kakene vatā ó ntáka'an ntâ'ví ña ntáduku ntée Xuva kō.

⁹ Ntaíta ña nchu'ún xee é kaka'an: Ntō'ó ne, dōo va'á nto é kī'i nto tutú san, é nākaá nto mí ūve seú san. Tsi é'ni ña'a san ntó ne, eti nto niñi nto é nakuín nto ña'a kuenta iña Xuva ko, ña vé'xi da nēe ka tatá i, da nēe ka tú'un ñā, da mí'ī ká ñuu vé'xi ña,
¹⁰ vata koo é kūvi vií ña rei ni dutu iña Xuva ko, é kadā kú'vē ñā ñuxiví san, ka'an ña.

¹¹ Kidáā né, īto ú ne, tēkú ko é ña te da díi ánĵē ntaíta ña ntíkō diñi teú san ni kīti ntantító san, ni ñatā san. Nā tē nté kaa nté kaa titín ña.

¹² Un ntii tsi kéne ña, ntáka'an ña: ĵE dōo va'á A Le'ntu é xi'í san é nī'i e dōo kuvi vií, nī e dōo kukuikā, e dōo ki'in inī í, e dōo ntii inī i, e dōo kuiko ñu'u o ī, e dōo kada ka'nu o ī, e dōo nakue'e o sintiá'vi nta'a i!, ka'an ña.

¹³ Kídaā né, tēkú ko tsí un ntī'i nuū i é ntantító é ntoo e dukún kan, nī nú nte'ú san, nī doxi'í kan, ni ntute ñu'u kán ne, ntáka'an é uun ata tsi tatsin i: ĵNa nākué'e o sintiá'vi nta'a ña tuví nú teú san, nī A Le'ntú san; na kuiko ñu'u o ñā; na kada ka'nu o ñā; na kōo ña é vií ñā ntii dañu ntūvi!, ka'an.

¹⁴ Ngimi kiti ntantító sán ne, ntáka'an ti: —ĵKuan koo na kōo! —ka'an ti. Nātā, ña é oko kimi ñā'a sán ne, nākani itī ña un tsi nte ñu'ú kán é nuu iní ña ña é kántító ntii dañu ntūvi.

6

É ū'xe séu san

¹ Iní u dá nāntii nteé A Le'ntú san seu é kui ūun é ū'xe séu san. Tēkú ko tsí kaka'an uun kiti kantító sán ne, dītó vata te kākatsin: —ĵKixkoton! —ka'an ti.

² Itó u ne, iní u uun idú kui'xin. Ña ntekú ti ne, ni'i nta'a ña ntuvē. Xé'e ña ñā le'e é kuntēkú diki ñā ne, dā kīi ña é vií ñā du'xēn né, kūvi idé ña ntíi ña nuu i kán.

³ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui ūví san ne, tēkú ko é kaka'an kiti kantító, kiti kuvi ūví san:

—ĵKixkoton! —ka'an ti.

⁴ Kidáā né, kīi xtuku idú, kiti kuē'e kue'en. Ña ntekú ti ne, ni'i nta'a ñā káa káni. Ní'i ñā e kūvi vií ña é nāki'i ña é vā'á koo kuntōo ña'a san ñuxiví san, vata koo é kā'ní ta'an ña, xe un xé un ña.

⁵ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui ūnī san ne, tēkú ko tsí kaka'an kiti kantító, kiti kui ūnī san:

—ĵKixkoton! —ka'an ti.

Itó u ne, iní u kīi idú ntee. Ña ntekú ti ne, ni'i nta'a ña xkú've.

⁶ Tēkú ko tatsin é vē'xi mí ntoo ngimi kiti ntantító sán ne, kaka'an:

—Uun xkú've kúdii nuní san ni'i ña xā'ví tsiñu ñā é uun ntūvi. Ūnī xkú've kúdii kiti sévada ní'i ñā xá'vi tsiñu ñā é uun ntūvi di, ntá tsi ña ku natīvín aseté ni ntūte vinú san —ka'an.

⁷ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui kīmí san ne, tēkú ko tsí kaka'an kiti kantító é kui kīmí san:

—ĵKixkoton! —ka'an ti.

⁸ Itó u ne, iní u kīi idú kuāan. Ña ntekú ti ne, Doxi'í nani ñā. Áta ña vē'xí uun ña'a, ña é naní Dō'vi. Ní'i ña é kūvi vií ña ni dāva ña'a ñuxiví san é kuví ña mé'ñu du'xēn sán ne, ō kuví ña doko, ō kuví ña kui'í san ne, o kuví ña é kiti diín san ka'ní ti ña.

⁹ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui ū'ún san ne, iní u má nāa kan nima ñā'a, ña é é'ni ña'a san kuenta iña tú'un Xuva kō, tsí ña ni u'ví ña é kā'an ñā iña Xuva ko.

¹⁰ Nīi kue'én ini ña ntáka'an ña:

—Xuvā ntí, ka'nu kue'en nto. Ntō'o é sāntu ntí'xe nto. Ntō'ó ne, un ntī'ī é kaka'an nto é nuu é ntaā i. ĵNēe ntūvi ntu kada kú'vē nto iña ña ntántoo ñuxiví san é ntānāa nto ni ñā'a, ña é'ni nti? —ka'an ña.

¹¹ Kidáā né, dá un dá un ña ni'i ña doo kui'xin é kū'un ña. Kaka'an ñā ni ñā é diín diín tsi kuntōo ká ña, da nté xee tá'an é kūví ntī'i ta'an ña é dadīi ntáde tsiñu ña iña Xuva ko.

¹² Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui iñú san ne, itó u ne, kutūnī ko é un va'a vā'a tsi taan ne, kuntee kuē'én ngantíi san, é vata kaa doo ntee é xkū'ún ña'a dá ntoo ña dontīni. Xōo sán ne, kukuē'e kue'en vata ito nñi.

¹³ Xntīvi é ūve e dukún kán ne, nakó'xo nté ñuxiví a, vatā ó kanako'xo kiti tun igu uté san da dōo kainu tatsin ka'ni.

¹⁴ Ntoko ñu'u mīi e dukún kan, vatā ó kakuvi vikó san dá kántava. Un ntīi ntīi

xuku ni ūn ntíí ntíí ñu'u é ntoo nú ntute ñu'u kán ne, nakuntoó xio.

¹⁵ Kidáā ne, naku'un xū'u ntíí ntíí rei, ñá ntoo ñuxiví a, nī ña na'nu ña'a sán, nī tó'ō sntadún san, nī ña kuiká san, nī ña e dóo ntii iní í, nī ña ntáde tsiñu, nī tó'ō ñā ne, ñú'u xu'ū ñá mâví ni nē'u xuu.

¹⁶ Ká'an ña ni xūku sán ni xūú san:

—jNa tãni mí ñu'u nti. Na tãví nti vata koo é ña kiní ña tuví nú tēú san nti, tsí un vá'a tsi kakudiin A Le'ntú san nī ntí!

¹⁷ Tsí e xee ntúvi ka'nu é tã'xi ña é ntō'ō ko ne, ¿xoo ntu kutíi í? —ka'an ña.

7

Tatá ña Israee, ñá uve nā'a seu Xúva kō

¹ Kidáā né, iní u kímí ánjē, ña ntãñi ngimí o diñi ñuxiví san. Ntaédí nuu ña mí kaki'xi ngimí tatsín san vata koo é ña kunú ka tatsín san ñuxiví a, nté nú ntute ñu'u kán, nté da mí'í ka má utun.

² Kidáā né, iní u tuku ánjē, ña vé'xí nte mí kene ngántíi san, ni'í nta'a ña sēu Xúva kō, ña é kántíto nti'xe. Un ntii tsí kéne ña, kaka'an ñá nī ngimí ánje, ña nguii san, ña é xe'é Xúva ko ítsi é nativí ñá ñuxiví san ni ntute ñu'ū san:

³ —jKuntētu ká nto! jÑá kū dí nativí ntó ñuxiví san, nté ntute ñu'ū san, nté utun san dá nte kuvi xntéé nti seu Xúva kō xteén ña'a, ña e ntáde tsiñu iña ña! —ka'an ña.

⁴ Tékú ko nté kaa ña'a uve na'a ña seu san, tsí uun sientu uvi díko kímí míil ña'a tatá ña Israee san.

⁵ Uxuvi míil ña'a tatá Judaá san uve na'a ña seu san, uxuvi míil ña'a tatá Rubeén san, uxuvi míil ña'a tatá Gaá san,

⁶ uxuvi míil ña'a tatá Aseé san, uxuvi míil ña'a tatá Neftalíi san, uxuvi míil ña'a tatá Manaseé san,

⁷ uxuvi míil ña'a tatá Simiuún san, uxuvi míil ña'a tatá Levií san, uxuvi míil ña'a tatá Isacaá san,

⁸ uxuvi míil ña'a tatá Zabuluún san, uxuvi míil ña'a tatá Joseé san, uxuvi míil ña'a tatá Benjamiín san. Kuan ō ñá uve na'a ña seu san.

Ñá te da dī ña'a, ña ñu'u doo kui'xin

⁹ Kidáā né, ito ú, iní u ña te da díi ña'a, ña ntãñi nú tēú san ni nūu A Le'ntú san. Ntē ña kuvi ká'vi o ña e dóo titín ña, ña é vé'xí da mí'í ká ñuu dá kanii ñuxiví. Ntáduku ntée ña da nēé ka tatá ña; da nēé ka tú'ūn ntáka'an

ñá di. Doo kui'xín ñu'u ña ne; odo nta'a ña ntá'a ñuu.

¹⁰ Un ntii tsi ntáka'an ña:

Da mii tsi Xuva kō, ña tuví nú tēú san, nī A Le'ntú san, ña é kuvi nakáku kō, ka'an ñá'a san.

¹¹ Un ntíí ntíí ánjē san ntáñi ña ntíkō diñi nú tēú san, ni ñatā sán, nī ngimí kítí ntantíto san. Nakuntoo tixi ña nú tēú san ne, nán'ū'u ñá iní ña Xuva kō,

¹² ntáka'an ña:

jKuan koo na kōo! Na kada ka'nu o Xuva kō, tsi dóo kaxi'í nuu ka'nu ña, dōó kí'in iní ña. Na nakué'e ō sintiá'vi nta'a ña ne, na kuiko ñu'u o ñā di, tsi dóo iō ña é vii ña; dōó ntii iní ña.

Kuan koo na ká'an o iña Xuva ko ntii dañu ntúvi.

Kuan koo na kōo, ka'an ánjē san.

¹³ Kidáā ne, kaka'an úun ña'a ñatā san ní ko:

—¿Nēe ñá'a ntu ña sã'á, ña ñu'u doo kui'xín san? ¿Mí'í ntu vē'xi ña? —ka'an ña.

¹⁴ Kidáā ne, kaka'an u ni ña:

—Ntō'ō é iní nto —ka'an u.

Kidáā ne, kaka'an ñá nī kó:

—Ña sã'á ne, divi ñā é vē'xi ña mi dóo ntánto'ō ña'a. É ntukui'xín kue'en dóo ña, tsí niñi Á Le'ntú san náate ña.

¹⁵ Dukuān e ntáñi ñá nú tēu Xúva kō, e ntáxntii ña ñā nte ntúvi ntē níñu ini ukún ña kán. Xuva kō, ña tuví nú tēú san, kunuu mé'ñu kunuu dava ña ña.

¹⁶ Ña kákñi ká ña, ntē ñá ítsi ka ñá ntute. Ña kókō ká ña ka'ni ngántíi san, tsí kuntoo ña mi é vē'tí san ve.

¹⁷ Tsí A Le'ntu é tuví nú tēu kán ne, kuenta vii ña vata kaa uun paxtu, é kí'in ní'í A Le'ntú san ña mí kakii ntute kuíi é ní'í ñá ntuvi iña ñá ne, mii Xuva ko naítsi ñá un ntí'í ntute nūú ña —ka'an ña.

8

Seu e kúvi ū'xe ni ko'o kútū e kúvi kaá kuaan

¹ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kuvi ū'xe san ne, xío kadin kue'en tsi e dukún kan te dāva ura.

² Kidáā ne, iní u u'xe ánjē ntáñi ñá nuu Xuva ko. Odo ña kui kui uun ña trunpeta.

³ Kidáā ne, xēé ká uun ká xtuku ánjē, ní'í nta'a ñā ko'o kútū e kúvi kaá kuaán san ne, kántítsi ña nú nāa kan. Dōo kue'e kútu ní'í ña é nādaká ta'an ña ni tū'un e ntáka'an

ntâ'ví ña'a, ña ntánuu iní i Xuva kō, é kuē'é ña nú nāa e kúvi kaá kuaan é tuví nú tēu san.

⁴ Kúxēe u'me kútū san é ni'i ntā'a ánjē sán ne, xée mí tuví Xuva ko dadī ni tū'un e ntáka'an ntâ'ví ña e ntáka'an ni Xuva ko.

⁵ Kidáa né, kī'i ánjē san ko'o kútū sán ne, dā tsú'un tsitu ña ngiñū'u é kai'xi nú nāa san ne, da nakuíta nuu ña ñuxiví a. Dōo dito káñu'ú ne, xī'í nuu ne, táan di.

Trunpeta é ū'xé san

⁶ Kidáa ne, ánjē, ña é ū'xe ñá'a, ñá odo trūnpeta san ne, iō tu've ña é nakuēku ña.

⁷ Ánjē, ña é kuvi ūun sán ne, nakuéku ña trūnpeta ña. Ura tsí i kīn davi xuú ni ñū'u é kádaka ñiñi ñuxiví kán. Uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ñuxiví san ne, í'xi ntī'i. Uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi utún san ne, í'xī ntī'í un tsi nté ku'u xi'í san.

⁸ Ánjē, ña é kuvi ūví san ne, nakuéku ña trūnpeta ñá di. Kidáa ne, uun nuu i é vāta kaa xuku ka'nu é kai'xi kaá ne, un ntii tsí ko'xó nuu nú ntute ñū'u kán. Uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ntute ñū'u sán ne, ntūvi niñi.

⁹ Uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi kití ñū'u nú ntute ñū'u kán ne, xī'í ntī'í ti ne, í'xi uun tā'vi i é kuvi ūni ta'vi tūn ntōó san di.

¹⁰ Ánjē, ña é kuvi ūní san ne, nakuéku ña trūnpeta ña. Kidáa ne, uun xntiví ka'nu sán ne, kó'xō é vē'xí nte e dukún kán. Kai'xi vatā ó kai'xi chú'ún san. Kó'xō nuu uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ntute ká'nu sán nī mí kae'nu ntute san.

¹¹ Xntiví san ne, Rkavé nanī. Uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ntute sán ne, kúrkavē kue'en. Ñá te nté kaa ña'a xi'í ña e xī'í ña ntute é kadāká rkavé san.

¹² Ánjē, ña é kuvi kīmí san ne, nakuéku ña trūnpeta ñá ne, uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ngántií san ni uun tā'vi i é kuvi ūni ta'vi xoó san nī xntiví san ne, ni'í ku'í. Uun ta'vi i kúnee é un é un nuu i ne, uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ntuví san ne, ñá ni xī'í nuu ká ngántií san. Niñú san ne, kuan tsi ō kúvi: ñá ni xī'í nuu ká xoó san nī xntiví san di.

¹³ Kidáa né, da nī kaito ú ne, tēkú ko kaiko uun tadun mé'ñū e dukún kán ne dá un ntii tsi káka'an:

—¡Ai! ¡Ña ntâ'ví ntu ña'a, ña ntántoo ñuxiví san, te kuēku xtuku trunpeta íña é ūní ka ánje, ña nguii san! —ka'an ti.

9

¹ Ánjē, ña é kuvi ū'ún san ne, nakuéku ña trūnpeta ña. Kidáa né, iní u uun xntiví é kō'xó nte e dukún kán un tsi nte nú ñū'u kán. Xntiví san ne, ni'í ntakáá xi'í tótsín san.

² Nākaán ña xi'í tótsín san ne, un vá'a tsi kéne u'me xi'í san, vatā ó kakene u'me ini úrnu ká'nu kue'en. Kūneé ngántií san ni kanī e dukún kan ū'me tótsín san.

³ Mé'ñū u'mé san ne, vé'xī skunti é kaka ti kanī ñuxiví a. Ní'í tī é kuē'é ti vatā ó de tdu'me, kití iō ñū'u a.

⁴ Ká'an ña ni tī é ña ku nantí'í ti ite é kae'nu ñū'u a, nté kū'u kuīi, nté ūtun di. Da mii tsi ñá'a san kué'e ti ña, tē ña te uve ná'a xteén ña seu Xúva kō.

⁵ Ní'í tī é nanto'o ti ña te ū'un xoo, ntá tsi ña kuvi ka'ní kue'en tí ña. Mí kaxé'e ti ne, kaexnúu vatā ó kaexnúu da kaxé'e tdu'mé san.

⁶ Ntuvi tsikán ne, un vá'a tsi nantuku ñá'a san nté koo kuvi ña, ntá tsi ña ní'í ña nté koo. Kuán te un vá'a tsi ntio ña é kuvi ñá ne, ñá ní'í ñá doxi'í san.

⁷ Skuntí san ne, vata ntáa idú kití tu've i é kī'in ti mé'ñū du'xēn ntáa ti. Dīki tī ne, odo é vata ntáa le'e e kúvi kaá kuaan ntáa. Núu tī ne, vata ito nuu ña'a ito.

⁸ Idi ti ne, vatā ó nani idi ñadī'i. Nū'ú ti ne, vata ntáa nu'u ñaña ntáa.

⁹ Uve ata ti tdi'xi e nté kaa te káa kúvi. Dā ntáva ti ne, kakañu'u vata te ntáita ntí'xin ña te da díi kareta e ntáñu'u idú, kití ntaínu mé'ñū du'xēn san.

¹⁰ Dú'me tī ne, vata ntáa du'me tdú'me ntáa ne, ini xe'e tí di. Dú'me tī san ntée é ntuku kui'í tí ña'a san ú'un xoo.

¹¹ Tō'ó ti ne, diví ánjē, ña e ntée nta'a i tótsín san. Abaduun nani é tū'un hébreú ne, Apoliuun nani é tū'ún griegú ne, kani tú'un “é nantī'í kue'en”.

¹² É ita ntí'xin é kuvi ūun dóxō. Úvī ká kakunaá ve.

¹³ Kidáa ne, ánjē, ña é kuvi iñú san ne, nakuéku ña trūnpeta ña. Tēkú ko uun tatsin í e kí mé'ñū ngimi ntíki san é ōdo nú nāa e kúvi kaá kuaan é ntitsí nuu Xuva ko.

¹⁴ Kidáa ne, kaka'an tátsín san nī ánjē, ña é kui iñu, ña é ni'í nta'a trunpeta:

—Nantuten ngimi ánjē, ña é uve tīn mí kainu ntute ka'nu é nani Eūfrate —ka'an.

¹⁵ Kidáa né, nāntuté ña ngimi ánjē san é ka'nī ñá uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ñá'a san, tsi é ntōo tú've ñá tē xee úra i, ni ntūví, ni xōó, ni kuía.

16 Kūtuní ko nté kaa sntadun, ña ntántodó idú ne, uvī sientu míñuu ña.

17 Xée nūú ko idú san nī ña ntántodó ti. Sntadún san ne, ntánti'u núu kúñu ñā káa é kaito kuē'é, nī é kuíí, nī é kuāán di. Díki idū ñá ne, vata ntáa díki ñáña ntáa ne, kákii ñu'u xú'u ti. Ú'me ni dū'xé ñu'u di.

18 Xí'i uun tā'vi i é kuvi ūni ta'vi ña'á san ntuni núu tsi i: ñu'ú san ni ū'mé san ni dū'xé ñu'ú san e kii xu'u ti.

19 Tsí idú san ne, ío ntii tī é kuvi ka'ní ti ña'a é xū'u xtí ni dū'me ti. Tsí du'me tí ne, vata kaa díki kóo ne, divī é kantuku kui'í tí ña'a san.

20 Ntá tsi ña nguí san, ña é ña ni duku ntée tsikán ne, ñā ni nativi iní ña kuétsi ñā é nté ña ni xtuví mii ñā é nuu iní ña é ña vá'a san ni sántu ñā e kúvi kaá kuaán, nī káa kuí'xín, nī káa kuē'é, ni xūú, ni ūtun di, é nté ña káito, nté ña katéku i, nté ña kui kaká di.

21 Ntē ña ni nātivi iní ña é kuān tsi o ntaé'ní ña ña'a, e ntáde ña dotatan, e ntáde ña é kini kaa ni ñad'í, e ntadú'u ña di.

10

Ánje ni tūtu lu'nti é kätinuú san

1 Kidáā ne, iní tuku ú uun ánjē, ña dóo ntii iní í ne, vé'xi ñā e dukún kán. Nuú ta'án ña viko; ntee rkuá'nti díkī ñā. Núu ñā ne, kaxi'í nuu vatā ó kaxi'í nuu ngántií san. Dī'ín ñā ne, vata kaa ntu'u é kai'xi kaa.

2 Ni'i nta'a ña ūun tutu lu'nti é kaa ntāa. Dī'ín kua'a ña xtúvi ña nú ntute ñu'u kán né, dī'ín datsin ña ne, ñu'u san xtúvi ña.

3 Un ntii tsi káchu'u ña, vatā ó de ñāña dá kanakiti tī. Dā kúvi kachu'u ñā ne, kátsín u'xé ito.

4 Dā kúvi katsin é u'xé ito sán ne, ncho xnteé na'a u é káka'an, ntá tsi dá ío tu've u é ka'u ú ne, tēkú ko uun tatsin e dukún kán, kaka'an:

—Xnuun xū'un e téku o e kátsin u'xé ito. ¡Ñā kū dí xnteen na'an! —ka'an.

5 Kidáā ne, ánjē san, ña ntitsi nú ntute ñu'ū sán ni ñū'u a dí ne, nátā'an ntée ña nta'a kuā'a ña e dukún kán.

6 Natékū ñā Xuva kō, ña kantíto ntii dañu ntūvi, ña de vá'a e dukún kan ni ñūxiví ni ntute ñu'u ni ūn ntíí ntíí nee iñá katuví, kaka'an ña tsí ña kukuí ka.

7 Kaka'an ña tsí ntuví dá nakuēku ánjē, ña é kui ū'xé san, trunpeta ñā ne, kuntaa núu i é mii tsi Xuva ko iní ñā, vata ó ka'an ñā nī ña dé tsiñu iñā ña, ña ntáka'an tú'un ñā.

8 Kidáā ne, tátsin e tēkū ko dí'na ne, kaka'an xtúku nī ko nte e dukún kán:

—Kuē'én, kúki'ín tutu é ni'i nta'ā ánjē sán, divī é nakāa ñá'a, ña ntitsí nú ntute ñu'u kan ni ñū'u a —ka'an.

9 Dukuān ne, ñé'ē u mí tuvi ánjē sán ne, íkán ú tutú san. Kaka'an ñā nī kó:

—Ki'ín ne, dá ká'xin. Tē é'xin ne, vídin vata ē'xí ntúdin kītume, ntá tsi kuia núu í'xi o kán —ka'an ñā.

10 Kídaā né, kí'í ú tutú san é ni'i nta'ā ánjē sán ne, ē'xí u. Kuan ē'xi ntí'xe vata ē'xi ntúdin, ntá tsi dá kúvi é'xi ú ne, kuia núu í'xi ko.

11 Kaka'an ñā nī kó:

—Da mii é ká'an ntódon kán ni ūn ntíí ntíí ñā'a, ña ntoo dá mí'í ká ñuú, nī ña ntáka'an dá nēé ka tú'un, ni rēi ñā di —ka'an ñā.

11

Ña é ūvi ña'a, ña é ká'an ntódo tú'un Xuva kō

1 Kidáā né, tā'xi ña kó uun ntoo kani, vata kaa utun é kí'í kú've núu ó káa ne, kaka'an ñā nī ko:

—Nākuntítsin, kí'ín kú'ven úkun Xuva ko nī nú nāa ñā ne, ka'vin nté kaa ña'a ntánuu iní ña Xuva kō má ūkún san.

2 Ntá tsi ña kí'ín kú'ven kura ukún san, tsí xe'é ña sá'ā é kúvi iñā ña'a, ña é ña iní xoo é Xuva kō ne, kaka nuu ña ñuú Xuva ko te ūvi díko uvi xoo.

3 Xu'ú ne, taxnúu ú uvi ña'a, ña é ká'an ntódo tú'un kó ne, ku'un ña du'nu kúxta ún mii uvi sientu uni díko ntūvi —ka'an ñā.

4 Ña é uvi ña'á san ne, vata ntáa uvi útun olívu ntáa ña. Vata ntáa tun tsumé é ūví san e ntáñi núu To'lo ñuxiví san ntáa ña.

5 Tē xoó ncho ntukū kui'í í ña ne, kene ñu'u xu'u ña ne, koko kue'en. Kuān koo nto'lo ña ntaínchu'vi ña.

6 Ña uvi ña'á san ne, ío ntii ñā é nakādi ñā e dukún kán vata koo é ña káin dávi da nī ntáka'an ntódo ña tú'un Xuva kō. Ío ntii ñā é kúvi víí ñā é ntūvi niñi ntuté san ne, kuvi víí ñā é nantō'o ña ña'a, ña ntoo ñuxiví san, é tññ ña da nēé ka kui'í vata koo é ntio ña.

7 Ntá tsi dá ita ntí'xin ka'an ntí'í ña tú'un Xuva kō né, kēne uun kiti xu'u totsín san é víí tí ni ña du'xēn. Kuvi víí tí ka'ní ti ña.

8 Kidáā né, kuntōo mé'ñū kúñu ñā itsi mé'ñū ñuú ka'nu san mi naxnteē ñā Tó'o kō ntíkā krusí san. Nuú sá'á ne, vata kaa ñuú Sodomá ni ñuú Egítō kaa.

9 Úni ntūvi nte dáva ne, koto ña'a san kúñu ñā, ña vé'xi da mí'í ká ñuú, da nēé ka tatá ña,

é da nēé ka tú'ūn ntáka'an ñá di ne, ñá kué' é ña itsi é kuntū'xi vá'a ña.

¹⁰ Ña ntántoo ñuxiví san ne, ñá tē nté kaa diní ña tsí xi'í ña uvi ña'á san. Vií ña viko ne, kué'e ñā doméni tá'an ña, tsí ña uvi ña'a, ña é ka'an ntódo tú'un Xuva kō né, dōó nantō'o ñá ña ntántoo ñuxiví sa.

¹¹ Ntá tsi da kúvi uni ntúvi ntē dāvā ne, nantóto xtuku Xuva ko ntuvi ñá'a san ne, nākuiñi ña. Un vá'a tsi ū'ví un ntíí ntíí ña'a san dá ini ña ña.

¹² Kidáā né, tēkú ña uvi ña'á san e dōo ntii kaka'an tátsin é vē'xí e dukún kan ni ñā:

—Kí'xi nto i'a —ka'an tátsin san.

Dukuān ntaíni ña ntaínchu'vi ñá san ne, kúntāa ña e dukún kan mē'ñú vikó san.

¹³ Ura í tsikán ne, un vá'a tsi taan. Kó'xo uun ta'vi í é kuyi ū'xi tá'vi ñuu san. Ú'xē míil ñā'a xi'í ñá da ita ntí'xin kúvi taan. Ña'a, ña ntántoo ká san ne, ñá te nté kaa u'ví ña. Da kidáā nanu'u ñá ini ña e dōo ka'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kán.

¹⁴ É ita ntí'xin é kuyi ūvi dóxō sán ne, e dóko sá xee é kuyi ūní san ve.

Trunpeta é kuyi ū'xé san

¹⁵ Kidáā ne, ánjē, ña é kuyi ū'xé san ne, nakuēku ña trunpeta ña. Dító tsí un ntii tsí ntáka'an tátsin e dukún kán:

Un ntíí ntíí ñuu ñuxiví san ne, kaduku ntée Xuva kō é kadā kú'vē ña, ntuvi ñá Cristu, ña e táxnū ña. Ntii dañu ntúvi é kadā kú'vē ña, ka'an.

¹⁶ Kidáā né, ñatā, ña é oko kímí ñá'a, ña ntántoo nú tēu núu Xuva kó san ne, un tsi nákunchiti ntaā ña nuu Xuva ko é nuu ini ña ña,

¹⁷ ntáka'an ña:
Nata'xi ntí sintiá'vi nta'a nto,
Xuvā ntí, ña e dōo ka'nu.
Dívi ntō é tuví nto vevíi ne,
dívi ntō kídaā dí ne,
kuan tsi koo kutuví ntó ntii dañu ntúvi.
Nata'xi ntí sintiá'vi nta'a nto,
tsí e ní'i nto e dōo iō nto é vií ntó ne,
e éni ntu'u nto kadē kú'vē ntó ve.

¹⁸ É kúdiin ña ntántoo un ntíí ntíí ñuu san, ntá tsi é xee ntúvi é kué' é nto ña é ntō'o ña ve.

E xee ntúvi é kadā kú'vē nto iña ñá ntíxí san ne,
kué'e nto ñā é vā'á, ña dé tsiñu iña nto,
ñā é ka'an ntódo tú'un nto, nī ña é ká'an náa nto.

Kué'e ntō é vā'á iña ña'a, ña e ntaíko ñu'u nto,

un ntíí ntíí ñá, te kuetsi, te na'nu ña.

E xee ntúvi é nantō'o nto ña'a, ña ntánatívi ñuxiví san,

ka'an ña.

¹⁹ Kidáā né, nākaán xi'i úkun Xuva kō é tuví e dukún kán ne, ini i kán ne, dító tuví etun mí ñu'u vá'a lei Xúva kō. Kidáā né, dōó kaxi'í nuu. Dōó kakatsín di. Dōo dító tatsín san. Dōó katáan di. Un vá'a tsi kaxiín davi xuú di.

12

Uun ñadí'í, ni kítí ña vá'a, kítí u'xe díki i

¹ Kidáā né, kī dító uun e dōo ka'nu e dukún kán. Ikán ntísí uun ñadí'í, nuu tá'an ña ngántíi ne, xóo sán ne, ntekú ntí'i dí'in ñā ne, le'e é kuvá'a é ūxuví xntívi ntekú díki ña.

² Ñu'u i'xá ña ne, kakachu'u ntāa ña é kaexnúu í'xi ña, tsi dokó sa káku i'xá ña.

³ Kidáā né, kī ká xtuku uun nuu i e dukún kán. Íni u é ntísí uun kiti ña vá'ā, tekú kué'e tí, é ūve u'xe díki tí ni ū'xi ntíki tí. Kuān o ntántídó le'e san xé un xé un díki tí.

⁴ Dú'me xtí dita núu tí uun ta'vi í é kuyi ūni ta'ví xntívi san ne, nákö'xó nuu tí nte ñuxiví a. Kidáā ne, íntísí kiti ña vá'ā san nuu ñadí'í, ña dokó sa káku i'xá i. Ntísí nteē tí i é ká'xi tí i te káku.

⁵ I'xa é nakáku ña ne, i'xa tii é kadā kú'vé un ntíí ntíí ñuu, é kuni'i nta'a tātun i e kúvi káa. Ntá tsi Xuva kō ne, nakí'i ña i'xá san é kútuví ni ñā nú tēu ña.

⁶ Ñadí'í san ne, ínu ña, kue'en ñá ñuu itsi mí xtúvi tū'vé Xuva kō mí kutuví ñá, mí kuēnta víi ña ña uun míil ūví sientu uni díko ntuvi.

⁷ Kidáā ne, kúvi du'xēn e dukún kán. Ánje ña odo núu, ñá nani Mígee, dívi ña ni un ntí'í ánje ñā ne, náā ñá ni kiti ña vá'ā san. Kiti ña vá'ā sán ni un ntí'í ánje tí ne, un vá'a tsi náa tí ni ñā,

⁸ ntá tsi ña ni kuyi vií tí. Ñá ni nī'i mí kuntōo ká tí nī ánje tí e dukún kán.

⁹ Dukuān ne, nákö'xó ña kiti ña vá'ā san, kiti itúvi nte ntúvi dí'na, kiti é nanī diablu, tó'o e ña vá'ā san. Dívi tí é Satanaa nāni tí di, kiti kaeni nta'ví ña'a dá kani ñuxiví san. Nákö'xó ña tí ni un ntí'í ánje tí ūun tsi nte ñúxiví a.

¹⁰ Tēkú kō tsí un ntii tsi káka'an tátsin san nte e dukún kán:

E xee ntúvi é nakáku Xuva ko ko vē.

E xee ña e dōo ntii ini ña é kadā kú'vē ña.

Cristu, ña táxnū ña ne, kodo núu ña é un nti'i vē.

Tsi é nakó'xo nteē ñá kiti katsi'i kuétsi ta'an ko nta'a Xuva ko ntē ntúvi ntē níñu.

11 Kūvi idé ta'an ko sán nī e ña vá'ā san kuenta iña níñi é etí A Le'ntú san, ni kuēnta iña tú'ūn é nuu é ntaā i e ntáka'an ñá,

tsi ña ni de víni ña ntuvi iña ña, kuān te na kuví ña.

12 Kuntōo díni ntó ve, e dukún kan, ni un nti'í ña ntántoo ikān.

Ntá tsi ñā ntu ntá'vi ide nto, ña ntántoo ñuxiví san nī nú ntute ñu'u kān, tsí e ntíi tó'ō e ña vá'ā san mí ntoo nto ve.

Un vá'a tsi kakudiin, tsí ini tsí ña na'á ka kutuvi, ka'an tátsin san.

13 Dā ini kiti ña vá'ā san tsí nakó'xo ña tí ñuxiví a ne, íntikin tí ñad'í, ña nakāku i'xa tí san.

14 Ntá tsi ñad'í san ne, ni'i ña uvi nti'xin tádun ka'nú san é ntāva ña, ki'in ña ñuu itsí kān, mí dóo ikā mí tuví kiti ña vá'ā san. Ikān ne, ní'i ñā é kā'xi ñá uní kuia nte dáva.

15 Kiti ña vá'ā sán ne, tāvá tí ntute xu'u tí é vata kaa ntute ka'nu kaa vata koo é kī'in ní'i ntuté san ñad'í san.

16 Ntá tsi xntíi ñū'ú san ñad'í san, e nántika ñū'u sán ne, ikan kūntíi ntute ka'nu san e táva kiti ña vá'ā san xu'u tí.

17 Dukuān né, kūdiin kué'en kiti ña vá'ā sán ni ñad'í san. Ntaka tí ikān ne, dá kué'en tí é vii tí du'xen ni i'xā ñá, ña nguū san, ña ntáde ntaa é kākā'an Xúva kō, ña ntántikin Jéssu.

13

Úvi kiti dóo donchu'vi ntáa

1 Ntítsi u nú ñuti diñi ntute ñū'u san, íni u kéne ntita úun kiti e dóo donchu'ví kaa mé'ñu ntute ñu'u kān, kiti uve u'xe díki í ni ū'xi ntíki i. Kántídó le'e é un é un ntíki tí. Uve na'a díki tí e dóo kiní ó kaka'an kuénta iña Xuva ko.

2 Kiti dóo donchu'ví kaa, kiti é íni u sán ne, vata kaa ñaña tekú kaa tí. Ntá tsi dí'in tí ne, vata ntáa dí'in oso ntáa ne, xu'u tí ne, vata kaa xu'u ñaña kaa. Kiti ña vá'ā sán ne, xé'e tí ntii tí é ntēé kimi tí. Xé'e tí tēu tí mí tuví tí é vii tí tsiñu ka'nu.

3 Kiti dóo donchu'ví kaa sán ne, vata tē ni'i kuí'i kue'en úun díki tí, ntá tsi é ntuvá'a. Un ntíi ntíi ña'a, ña ntántoo ñuxiví san ne, ntántikin ñá tí, tsí koo da kúdu'va ña é ntuvá'a díki tí.

4 Ntánuu iní ña'a san kiti ña vá'ā san, tsí xe'é tí ntii tí kīti dóo donchu'ví kaa san vata koo é kuví kada kú'vē tí. Ntánuu iní ña'a san kiti dóo donchu'ví kaa san ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu é vata kaa kiti dóo donchu'ví kaa san? ¿Xoó ntu kuví vii i é nāá ni tí? — ka'an ña.

5 Ní'i tí ítsi e dóo ka'nu vii tí, e dóo kini koo ka'an tí iña Xuva ko. Ní'i tí é kadā kú'vē tí uvi díko uvi xoó ne,

6 kuan ō dé tí. Dóo kini ka'an tí iña Xuva ko ni e dukún kān mí tuví ña, nī ña ntántoo ni ña ikān.

7 Ní'i tí é vii tí du'xen nī ña ntántikin Xúva kō né, kūvi idé tí ni ñā. Ní'i tí é kadā kú'vē tí iña un ntíi ntíi ña'a, ni ūn ntíi ntíi tātá ña'a, ni ūn ntíi ntíi ñuú, ni ūn ntíi ntíi ña'a, ña ntáka'an dá nēé ka tú'ūn.

8 Un ntíi ntíi ña'a, ña ntántoo ñuxiví san ne, ínūu iní ña kiti dóo donchu'ví kaa san, ña é ña ni uvé na'a dívi i tutú A Le'ntu é xí'í un tsi nte da iñi ntú'u ñuxiví san, tutú mí uve na'a xoo e ní'i i ntuvi iña i ntii dañu ntúvi.

9 Te ínin é kīnin ne, kinin.

10 Tē xoó ní'i i é kunuu kutū né, kunuu kutu ntí'xe. Tē xoó ní'i i é kūví nuu káa ne, káa kuví nuu ña. Dukuān né, xo'ō e ntáduku ntēe o Xuva kō ne, ka'nu vii ó nima kó ne, kunūu ini ko ñá dí.

11 Kidáā né, íni xtuku u úun kiti e dóo donchu'ví kaa. Kiti sá'á ne, ñu'u san kakéne tí. Uve uvi ntíki tí é vata kaa a le'ntú kaa tí, ntá tsi kaka'an tí vatā ó kaka'an kiti ña vá'ā san.

12 Ní'i tí ítsi é kadā kú'vē tí naa i kiti kuví ūun san dá ntoo dadíi tí. Kade tí é un ntíi ntíi ña'a, ña ntántoo dá kaníi ñuxiví san, kunuu iní ñá kiti kuví ūun san.

13 Dōo iní tí nté koo vii tí é kōo dá ntákudū'va ña'a san. Un tsi nte kúvi nakīn tí ñu'u é kā'xi nte e dukún kan níi dukuān ntaíto díto ña'a san ñuxiví a.

14 Kuenta iña i sá'ā é ní'i tí e kúvi idé tí dá kade tí tsiñu kiti kui ūun sán ne, kaeni nta'ví tí ña'a, ña ntántoo ñuxiví sa. Kaka'an tí ni ñā'a san é na ntāvá'a naa ñá santu kiti kuví ūun, kiti idó nuu káa díki i, ntá tsi ntuvá'a tí ne, kantíto dukuan tí.

15 Ní'i tí é kūvi kué'e tí ntuvi iña santu e ntuvá'a naa kiti kuví ūun sán ne, ide tí é kūvi ka'an santu sán dí. Kaka'an tí tsí da xoó ka ña'a, ña é ña kanúu iní i santu, kiti kuví ūun sán ne, na kuví ña.

16 Taxnūu tí é na kūvé na'a seú san nta'a kua'a ña ne, ō xteén ña, un ntíi ntíi ña'a san, te kuetsi te na'nu ña, te kuika ñā, te nta'ví

ñá, te ió tó'o ña ne, o iña mii ña ntáde tsiñu ña.

¹⁷ Nté uun xoxo kuvi díko i, ntē ña kuvi kuiin í, tē ña te ntēe na'a seú san kúñu ī. Seú san ne, dīví kiti é kuvi ūun sán, o numéru dīví ti.

¹⁸ Sá'ā ne, ntio é koto ntuu o. Xoo é ki'in inī í ne, na naka'vi ña numéru kiti kuvi ūun san. Numéru sán ne, kaduku ntēe uun dīví ña'a, ña ntoo ñuxiví sa. Te nakua'a o numéru dīví ñá ne, iñū sientu uni díko iñu.

14

Nchu'un e ita ña'a, ña uun sientu uvi díko kimi míl ña'a

¹ Kidáā né, iní u ntitsi A Le'ntú san ti'i í xuku Siuún, ni ūun sientu uvi díko kimi míl ña'a, ña é ntēe na'a xteen i dīví A Le'ntú san ni dīví Uva ī. Dadii tsi ntāñi ntíí ntíí ña.

² Kidáā né, tēkú ko é v'xí nte e dukún kan vatā ó kakañu'u ntúte ka'nu, vatā ó kuvi dá kakē'xén nuu da dóo ntii kakatsin, vatā ó kuvi da dóo titín ña'a ntánakueku ña kiñú'ū.

³ Ita ña uun nchu'ún xee nú tēu Xúva ko, nī ngimi kiti ntantíto sán ni ñatā sán di. Nté uun ña'a ña ni kuvi kutú've ña nchu'ún xee san, tsí da mii tsi ñá'a, ña é uun sientu uvi díko kimi míl ña'a, ña é nakáku, ña ñu'u ta'an ñuxiví a, kuvi ita ña.

⁴ Ña sá'á ne, ña ni íde ña kuētsí ni ñadī'i, tsi ntúntoo ña. Ntántikin ñá A Le'ntú san da mí'i ka mí'kī'in ña. Nakáku ña mé'ñū ña ntoo ñuxiví sa é kuvi ūun nuu i doméni iña Xuva ko nī A Le'ntú san.

⁵ Nté uun dovete ña ni ká'an ña, é ntē ña tuvi kuētsi ña nūu Xuva ko.

Ánjē, ña uni ñá'a, ña ni'i tú'ūn

⁶ Kidáā né, iní xtuku ú uun ká ánjē, ña kaiko mē'ñū e dukún kán ne, e ní'i ña tú'ūn e dóo va'á ntii dañu ntūvi é ká'an ntodo ñá nī ña ntoo ñuxiví sa, ña dā mí'i ká ñuu, é da nēé ka tu'ún, da nēé ka tatá ña.

⁷ Un ntii tsí kéne ña, kaka'an ña:

—Kuiko ñu'u nto Xuva kō ne, kada ka'nu nto ña. Tsí e xée ura i é kadā kú've ñá kuenta iña ña'á san. Kunuu inī ntó ña di, tsí dīvi ña de vá'a ña e dukún kan ni ñuxiví sa, ni ntute ñu'u kán, ni ūn ntíí ntíí ntute kuíi é kākene ñu'u sán di —ka'an ña.

⁸ Kidáā ne, xēé ánjē, ña é kuvi ūví san, kaka'an ña:

—¡E kó'xō nuu, e kó'xō nuu ñuú ka'nu Babilonia, é íde k'vi un ntíí ntíí ñuú san ni vīnu i é kīni kaa! —ka'an ánjē san.

⁹ Kídaā ne, xée tūku ánjē, ña é kuvi ūnī san ne, un ntii tsí kéne ña, kaka'an ña:

—Tē xoó ña'a kanuu iní ña kiti san ni sántu tí ne, kaxé'e ña xteén ña o nta'a ña é kuntēe na'a káa tī ne,

¹⁰ kudiin kué'en Xúva ko ni ñá. Ñá ntuntá'ví ini ña ña nté un sīn. Kué'e ña ña é ntō'o ña é kōko ña ñu'u du'xe san nuu ánje ni nūu A Le'ntú san.

¹¹ Ú'mē é kākene mi ntánto'o ña ne, kuan tsí koo kené ntii dañu ntūvi. Ña'a, ña é kánuu iní i kiti san ni sántu tí, ña é ntēe káa tī xteen í ne, ñá nī'i ña é kū'un kadin ñá ntē ntūvi ntē níñu —ka'an ña.

¹² Dukuān né, ña'a, ña ntáduku ntēe Xuva kō san, ña ntáde ntaa é káka'an ña, ña ntákuinti'xe i Jesuu ne, kantio e dóo ka'xi vii ñá nima ña.

¹³ Kidáā né, tēkú ko é káka'an tatsín san nī ko nte e dukún kán:

—Xntēén na'an sá'ā: “Nté kui vá'a ña'a, ña xi'i e kuínti'xe ña Xuva kō.” Kuan koo xntēen —ka'an.

—Vá'ā ó —ka'an Espíritū Sántū san—, tsí kuntoo da'na ña; ña káda tsiñu ká ña, tsí k'ín ní'i ña nuu i é vā'á o dé ña ñuxiví a —ka'an ña.

Ntuvi é nakuitā ñá ña'a san ñuxiví san

¹⁴ Kidáā né, iní u uun viko kui'xin. Nú víkó san títiti'í uun é vata kaa ñatíi kaa. Ntekú le'e e kúvi kaá kuaan diki ñá ne, ni'i nta'a ña ūun káa dakua e dóo ntikō.

¹⁵ É tūku ánjē kíi ña ini ukún san ne, un ntii tsi káka'an ñá nī ña tuví nú víkó san:

—¡Kadan tsiñun ni'in káa dakuá o ve! tsí e xée ntūvi é nakuidon, tsi dóo itsi kiti kii ñuxiví san —ka'an ña.

¹⁶ Kidáā ne, ña é tuví nú víkó san ne, nátāntēe ña káa dakuá ña ne, eni ntu'u ñá nákuído ña kiti itsí san.

¹⁷ Kidáā né, kīi tuku ánjē ini ukun é tuví e dukún kán, ni'i ña káa dakua e dóo vá'a ntikō.

¹⁸ Kīi xtuku ánjē nú nāá san. Ánje, ña sá'á ne, ntēe nta'a ña ñu'u. Un ntii tsi káka'an ñá nī ánjē, ña é ní'i káa dakua e dóo ntikō san:

—¡Natāntēen káa dakuá o! Nakuidon xo'o títiti'ó san, tsi dóo itsí ti —ka'an ña.

¹⁹ Ánjē sán ne, nátāntēe ña káa dakuá ña ñu'u a ne, kátsin ña xo'o títiti'ó san. Tsū'un ña ti iní tun ntóo Xuva kō é kádin ñá ti. Sá'a káni tú'un é nanto'o Xuva ko kō.

²⁰ Kiti títiti'ó san ne, íxkádin ña tī nte díñi ñuú san ne, nté kaa te niñi dóo kíi tun ntóo

san. È'nu un tsi da nté xēe nú xo'o xu'u idú san ne, vata kaa ntute ka'nu kaa e xee tá'an nte uni sientu kilumétru é ká'nu.

15

Ú'xē ánjē, ña é ni'i u'xe núu i é ntō'o ña'a

¹ Iní u e dukún kán uun ká tuku nuu i e dóo ka'nu kue'én ne, un tsi kúdu'va iní ko dá iní u. Iní u u'xe ánjē, ña é ni'i u'xe núu i e dóo nto'o ña'a san. Ña kóo ká nuu i é nto'o ña'a san te ita ntí'xin nuu i sá'ā, tsí ikán xee tá'an mí ntí'i é kúdiin Xúva kō.

² Iní u uun ntute ñu'u é vata ito xūxu é káxi'í ni'ni é kadāka ñú'u. Ntāñí ña'a nú ntute san, ña e kúvi idé ni kítí san ni sántu tí, nī káa tí nī numéru diví tí di. Odo ñā kiñú'ū é xe'é Xúva ko ñā.

³ Itā ña nchu'ún vatā o ita Muisee, ña dé tsiñu iña Xúva kó ne, vatā ó nchu'ún A Le'ntú san di. Sá'ā ntaíta ña: Dóo ka'nu ne, dōo vá'ā ó un ntí'i nuū i é kade nto.

Da ntákudu'va ntí nuu i é kade nto, Xuvā ntí, ña e dóo iō ntii i é víi da nēé ka. Itsi nto ne, itsi ntaa, itsi é nuu é ntaā i.

Divi ntō Rei da mí'í ká ñuu.

⁴ ¿Vá iō ntú xoo é ña ká'ú'ví i nto, Xuvā ntí?

¿O iō ntú xoo é ña ká'an i e dóo ka'nu nto?

Tsí da mii xntō é vā'á ntí'xe nto.

Xēe ñā'a da mí'í ká ñuu é káda ka'nu ña nto.

Tsi díto e dóo vá'ā ó kade kú'vē nto,

kuan o ita ña.

⁵ Kidáā né, iní u é kántii ini ukún Xúva kō e dukún kán mí dóo xii, mí ñū'u vá'a lei ña.

⁶ Ntíi u'xe ánjē san má ūkún kán, ña ni'i u'xe núu i é ntō'o ña'a san. Ñu'u ña doo ntíi e dóo va'a, é un tsi kai'xi kai'xí sa. Katínuu doo e kúvi kaá kuaan xkántika ña.

⁷ Kidáā ne, uun kítí é kuvi kīmi kítí ntantító sán ne, xé'e ña ūun e'xin e kúvi kaá kuaan dá un dá un ánjē, ña é ū'xé san. Ñu'u tsitu e'xin san núu i é ntō'o ña'a é vē'xí nta'a Xúva kō, ña kantító ntíi dañu ntūvi.

⁸ Ñu'u tsitu ini ukún san u'me é vē'xí nta'a Xúva kō, ña e dóo ka'nu, ña e dóo ntíi iní i. Nté uun xoxo kuvi kí'ví i má ūkún kán da nté ntí'i é ū'xe núu i e dóo nto'o ña'a san é ni'i ánjē, ña é ū'xé san.

16

E'xin é ñū'u é ntō'o ña'a san nta'a Xúva kō

¹ Kidáā né, tēkú ko tsi dóo ntíi káka'an tátsín san nte ini ukún kán, kaka'an ni ánjē, ña u'xe ñá'a san:

—Kue'én ntó, kūkáte nto nuu i e dóo nto'o ña ñuxiví san é ñu'u ū'xe é'xin san ñuxiví kán —ka'an tátsín san.

² Kué'én ánjē, ña é kuvi ūun sán ne, eté ña é ñū'u e'xin ña ñuxiví kán. Un ntíi ntíi ña'a, ña é ntēé na'a káa kítí san kúñu i nī ña ntánuu iní i santu tí ne, kēne tintu'xe e dóo kini ntáa kúñu ñā ne, un vá'a vá'a tsi exnúu.

³ Ánjē, ña é kui ūví san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña nú ntute ñu'u kán ne, ntute sán ne, ntūvi niñi vata ito niñi ñá xi'í itō. Xí'í ntíi ntíi kítí ñu'u nto'o iní ntute ñu'u kán.

⁴ Ánjē, ña é kui ūní san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña nú ntute ka'nu kan nī mí kaē'nu ntute sán ne, ntuvi niñí di.

⁵ Kidáā né, tēkú ko tsi ánjē, ña nteé nta'a i ntute sán ne, kaka'an ña:

Dōo vá'ā ó kade kú'vē ntó, Xuvā ntí.

Dōo va'á kue'en nto,

nto'o é tuví nto veví ne,

tuví nto kídaā di.

⁶ Tsí divi ñā étí ña niñi ña'a,

ñā ntáduku ntēe nto,

ni ñā'a, ña é ká'an ntódo tú'un ntō.

Veví ne, nakō'o nto ña niñi,

tsí mii ñā ntúku ñā é kuān koo víi nto ni ñā,

ka'an ánjē san.

⁷ Tēkú xtuku kó uun tatsin é vē'xi nú nāa kan, é káka'an:

—Kuan koo, Xuvā ntí, ña e dóo ntíi iní i, tsi dóo vá'ā ó kadē kú'vē nto é nuu é ntaā i —ka'an.

⁸ Ánjē, ña é kui kīmí san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña nú ngántíi san ne, ní'í itsi é ká'mi ntúve i ña'a san.

⁹ Un vá'a tsi í'xi ñá'a san é xe'é ka'ni kué'en ngántíi san. Ntá tsi ñá ni ná'ivi iní ña, ntē ña ni ká'an ña te dóo ka'nu Xúva kō. Ká'an kīni ña iña Xúva ko, tsí divi ñā e táxnūu ña é ntō'o ña.

¹⁰ Ánjē, ña é kui ū'ún san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña nú tēu kítí dóo donchu'ví kaa san ne, kūnee mí kadē kú'vē tí. Ña'a sán ne, un tsi náka'xí ta'an ña nú'u ñā e dóo ntánto'o ña.

¹¹ Ntá tsi dā díí díí ka ntáka'an kīni ña iña Xúva ko, ña tuví e dukún kán, tsi dóo ntánto'o ña e ntáte'u ña tintu'xé san. Ntē ña ni natívi iní ña nuu i e ntáde ña.

¹² Ánjē, ña é kui iñú san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña nú ntute e dóo ka'nu san é nani Eūfraté ne, itsi nūu ntute san vata koo é kúvi kuita ntí'xin rei, ña ntáde kú'vē ñuu é ntoo mí ka'nu ngántíi san.

¹³ Kidáā né, iní u tsi kíi uni espíritū é kīni ntáa san xu'u kítí ña vá'ā sán ni xū'u kítí

dóo donchu'ví kaa san, ni xū'u ña kaka'an é tū'ún Xuva ko kākā'an ña, ntá tsi ña ntáa. Vata ntáa tsá'vā ntáa espíritu é kīni ntáa e kīi xu'u ña.

¹⁴ Vé'xi ntā'a tó'ō e ña vá'ā sán ne, kade nuu i é kōo da ntákudu'va ña'a san. Kí'īn mí ntoo un ntíí ntíí rei ñuxiví san vata koo é nakūvé ta'an ña é vii ñá du'xen ni Xuva kō, ña é kuvi vii é un ntí'ī. Dóo ka'nu kuvi ntuvi tsikan.

¹⁵ “Koto nto tsi da née inī xntó ki'xi ú vata koo ki'xi uun ña du'u. Nté kui vá'a ña'a, ña é ña te ntákidi, ña é iō tu've doo i vata koo é ña kuká'an nuu ña é kīnī ña'a san é kuntíí ña”, kuan ō ka'an Xúva kō.

¹⁶ Ne, nataká nuu rei san ñuu é nani Ar-magēduun é tū'un hébreu.

¹⁷ Ánjē, ña é kui ū'xé san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña mé'ñū tatsín san ne, nte nú tēu ka'nu é tuví ini ukun e dukún kán ne, un ntii tsi kākā'an úun tatsin é kākā'an:

—jÉ kūvi ve! —ka'an.

¹⁸ Kidáā ne, iñi ntú'ū xi'í nuu ne, kātsín di. Dōo káñu'ú ne, un ntii tsí taán ñuxiví a. Nté uun ito vata táan vata ō kúvi sá'a nte ntúvi é ntoo ña'a ñuxiví a.

¹⁹ Nuú ka'nu sán ne, ntíka. Uni tá'vī kúvi. Un ntíí ntíí ñuu dá kaníi ñuxiví sa ne, nūu dí ne, naka'an Xuva ko ñūu ká'nu é nani Babiloniá ne, díi ka kue'e xe'é ña é ntō'o ña; un vá'a tsi kúdiin ña ni ñūú tsikan.

²⁰ Ntoko ñū'u un ntíí ntíí ñuu é ōdo ntita mé'ñū ntute ñū'u kán né, kūnaá un ntíí ntíí xuku.

²¹ Un tsi nte e dukún kan vē'xi kīn davi xuú é ña te da va ntáa, é vii te ūvi díko kílū é un é un, é kō'xó ntódó ata ña'á san. Ne, dóo ka'an kīni ña'a san iña Xuva ko kuenta iña dávi xuú san, tsi dóo donchu'ví o kúvi e ntó'o ña'a san.

17

É nto'o ñadī'í kini kaa

¹ Kidáā ne, uun ánjē, ña é ū'xe ña'a, ña ní'í ū'xe é'xin sán ne, xée ñā mí tuví u ne, kaka'an ñá nī ko:

—Ni'ín, nañē'e ú o nté koo nto'o ñadī'í kini kaa san, ña tuvi mé'ñū ntūte na'nu san.

² Un ntí'ī rei ñuxiví san idé ña ni ñā é kīni kaa. Ná te nté kaa dé ki'vi ña vīnu ña —ka'an ña.

³ Kidáā né, nuu ta'án u xénī kó, kue'en ni'í ñá ko ñuu itsí kán. Ikán né, iní u uun ñadī'í, ña ntekú kití kué'e, kití dóo donchu'ví kaa.

Uve u'xe díki ti. Ú'xi ntíki ti dí ne, kaníi kúñu ti ūve é kākā'an kīni iña Xuva ko.

⁴ Ñadī'í san ne, nuu ña doo kué'e teku níñi, é kaito nteē di. Nuu nenu ña xo'o kití ni tsintí ni dí'i e kúvi kaá kuaan, e kúvi xuú e dóo kai'xi ni kití kuí'xin e dóo nuu á'vi i sán di. Ni'í nta'a ña e'xin e kúvi kaá kuaan é ñū'u tsitu nuú í e dóo kīni ntáa é kade ña ni da nēe ka ñatíi, nuu i e dóo dentu.

⁵ Xteén ña ne, nteé na'a úun dívi e dóo vi'xín ō, é kāni tú'un: “Babilonia ká'nu, é dívi dí'í ñadī'í kīni ntáa ni ūn ntíí ntíí nuu i é dentu é ió ñuxiví san”, nteé xteen ña.

⁶ Kidáā né, kūtuní ko tsí ñadī'í tsikán ne, kí'vi ñā e xí'í ñā niñi ñá'a, ña ka'an ntódo tú'un Xuva kō, ña é ká'an tú'un Jēsuu.

Kóo dā kúdu'va ko dá ini ú ña.

⁷ Ntá tsi kaka'an ánjē san ní ko:

—¿Nté kui koo da kákudu'va ntu o? Vi'a ve ne, ka'án u ni ō nuu i e dóo vi'xín ō iña ñadī'í sa'á ni kīti ntekú ña san, kití dóo donchu'ví kaa é uve u'xe díki tí ni ū'xi ntíki tí.

⁸ Kití dóo donchu'ví kaa, kití inin sán ne, itúvi tí kídaā, ntá tsi xoó ka tí vevii. Ntá tsi nene díto xtúku tí xu'u totsín san dí'na dá kí'in tí é nakūnaá kue'en tí kúñu tí ntii dañu ntúvi. Ña ntoo ñuxiví san, ña é ña túvi dívi í nteé na'a iní tutu mí ūve na'a dívi ña'a, ña é ní'í i ntuyi iña i un tsi nte dá de kú've Xuva ko ñuxiví san ne, kóo da kudū'va ña te ini ña kití san, tsí itúvi tí kídaā ne, xoó ka tí vevii, ntá tsi ntii díto xtúku tí.

⁹ T'a é ntio é kí'in ini ō sa'a vē: É ū'xe díki tí ne, kani tú'un ū'xe xúku mí tuví ntí'í ñadī'í san.

¹⁰ Kani tú'un é ū'xé rei di. Rei, ña é ū'ún san ne, é ngāva ña. Uun ña ne, vevii kadē kú've ña. Ña uun ká san ne, vata kí'xi ñā. Ntá tsi te vē'xí ña ne, ñá kukuíi ña kutuvi ña.

¹¹ Kití san, kití itúvi kídaā ne, xoó ka tí vevii ne, dívi tí vii tí rei é kui ūná san ne, kaduku ntée tí é ū'xé rei san di. Rkontúvi ne, kí'in tí é nakūnaá kue'en tí kúñu tí ntii dañu ntúvi.

¹² Ntíki é ū'xi é inin sán ne, dívi é kani tú'un ū'xí rei, é vāta kuíñi ntu'u kada kú've ña. Vií dadíi ña rei ni kití san, ntá tsi uun da'na tsi.

¹³ Un tsi ntáda ña xu'u ña é kué'é ña ntii ña ni tsíñu ña kití dóo donchu'ví kaa san é kada kú've tí naa ña.

¹⁴ Vií ña du'xen ni Ā Le'ntú san, ntá tsi ña kuvi vií ña ni í, tsí dívi é kúvi vii. Tsí A Le'ntú san ne, dívi e Tó'o ūn ntíí ntíí tó'o ñuxiví sa, dívi é Rei, ña é díi ka ka'nu é da

nēé ka tuku rei. Ña ntántikin i, ña é kana, ña é nakaxnúu ne, ñá natívi iní ña é kuntíkin ñá A Le'ntú san —ka'an ánjē san.

¹⁵ Kaka'an xtúku ánjē san ní ko:

—Ntute ka'nu é inin, mí tuví nti'i ñadíí kini kaa sán ne, ñá ñá é káni tú'un e dóo titín ña'a, ña vé'xi dá mí'i ká ñuú é da nēé ka tu'un ntáka'an ña.

¹⁶ Ntíki é ū'xi é inin é ūve kiti sán ne, kinchu'vi ñadíí kini kaa san. Xtuví mii ña é kōo da kantí ña. Ka'xi kúñu ña ne, ka'mi ña di.

¹⁷ Tsí Xuva kō ne, xé'e ña itsi rei san é vii ñá nēé é ntio ña. Xé'e ñá é un tsi ntáda ña xu'u ña é kué'é ña é kadā kú'vé kiti san ná ñá da nté ku é kúntaa ntí'i é káka'an Xúva kō.

¹⁸ Ñadíí, ña é inin sán ne, ñá ñá ñuú ka'nu é kadé kú'vé ña un ntíi ntíi rei ñuxiví san —ka'an ánjē san.

18

Dā ko'xó nuu ñuú Babilonia

¹ Dā ita ntí'xin kúvi sá'á né, iní u tuku ánjē, ña vé'xi e dukún kán, ña e dóo ntii iní i. Xí'í nuu kaní ñuxiví san, tsi dóo kai'xi ntúve ñá.

² Un ntii tsi kéne ña, kaka'an ña:

—¡E kó'xo ñuú Babilonia, ñuu e dóo ka'nu san! É kúvi vi'i é ña vá'a vé, mí ñu'u vá'a un ntíi ntíi espíritú é káni ntáa, ni táká mí ñu'u vá'a un ntíi ntíi láa ku'u, kiti dóo dentú.

³ Tsí un ntíi ntíi ñuú san ne, de ki'vi ña ni vīnu i é kaēni dikí ña da xóo ka ñatíi. Rei, ña e ntáde kú'vé ñuxiví san ne, ēni dikí ña ñadíí san di, ni ña ntádiko nu á'ví ñuxiví san ne, kukuika ñá, tsi dóo ñíi ña da nēé ka e ntío ña —ka'an ánjē san.

⁴ Kidáá né, tēkú xtuku kó uun tatsin é vé'xi e dukún kán, kaka'an:

—Ntii nto ñuú sa'á, ña'a ko, vata koo é ña dúku ntée nto é vii nto é káni kaa e ntáde ña, vata koo é ña ní'i nto é nto'o nto ni ñá di.

⁵ Tsi kuétsi ñá ne, é kúxee kuitin un tsi nté e dukún kán. Tsí Xuva kō né, naka'an ña nuú i é káni kaa ña ña.

⁶ Nakué'e nto un ntí'i vata tsi o tá'xi ña nto. Ntá'vi nto ūvi íto vatá o dé ña ni ntó. Úvi íto nadaká nuu nto vata koo é na kuntii iní i é kō'o ña, vata o nadaká ña e xí'i ña'a san.

⁷ Kué'e ntó é na ntó'o ña ve; na kúnta'xa iní ña vata tsí o dé ka'nu ña, vatá o itúvi ña ni dokuika ña ñá di. Tsí kaka'an míi ña: “Xu'ú ne, dóo ka'nu ña'a u é reiná u. Ná te ñadíi

kií u; ñá te ñadíi ntá'ví u; nté un sín ña te neé nto'o ko”, ka'an ña.

⁸ Dukuán ne, uun ntúvi tsi xee ntíi ntíi é ntó'o ña. Xéé doxi'í, ni dontíni, dōkó di, ni é koko ña mé'ñu ñu'ú san di. Tsi dóo ka'nu Xuva kō, ña kade kú've —ka'an tátsin san.

⁹ Rei ñuxiví san, ña éni dikí ñadíí san ne, ña é intóo dadíi ni ña ni e dóo va'á ña ñá ne, kueku nteé ña ña, tsi dóo u'vi kuvi ña ña te iní ña u'me é kākene mí kai'xi ñadíí san.

¹⁰ Kuntáñi ika tsi ña, e nta'ví ña é ntó'o ña e dóo kanto'o ñadíí san. Ká'an ñá:

—¡Ña nta'ví idēn ntun, ñuú Babilonia, ñuu e dóo ka'nu kue'en! É uun da'na nchūvii dú'va tsi xee e dóo nto'o o —ka'an ña.

¹¹ Ña ntádiko nu á'ví ñuxiví san ne, kueku nteé ña i. Kuntóo nta'xa ña, tsí ña xoxó ka ña'a, ña é kuñin ña ña ve.

¹² E diko ñá né: káá kuaan, káá kuí'xín, ni xūu e dóo nuu á'vi i, ni kiti kuí'xín, ni dōo ntíi, ni dōo kaito nteé, ni dōo séda, ni dōo kue'é teku níñi, ni ūn ntíi ntíi nuu utun e dóo vá'a ñe'e, vata kaa chetun, ni da nēé ka nuu i e kúvi nú'u elēfanté, ni ūtun e dóo nuu á'vi i, ni kaá kuaan vitá, ni kaá nteé, ni nuú i e kúvi xuu kuí'xín,

¹³ ni kanelá, ni cho'o e dóo vá'a ñe'e, ni kútú, ni ū'xén cho'ó, ni cho'o vidin, ni vīnú, ni áseté, ni kiti trigú ni ūtsi tí, ni kiti kaidó, ni lē'ntú, ni idú, ni káreta é ntáñu'u ti, ni ñá'a, ña dóo ntáde tsiñu di. Un tsi nte ntúvi ña ñá san díko ña.

¹⁴ Ká'an ña ni ñuú Babiloniá san:

—Ña tíví ká kiti vidin e dóo ntio nima ó ne, un ntíi dokuika ña o ni un ntíi e dóo va'á, e dóo kai'xi ña ó ne, é kúnaá kue'en ve. Ná naní'i kue'én ka ó ve —ka'an ña.

¹⁵ Ña ntádiko nuu i tsíkán, ña é ní'í dokuika kuénta ña í ne, kuntáñi ika ña e dóo u'vi ña é kánto'o ñuú Babiloniá san. Kuntóo nta'xa ñá ne, kueku nteé ña ñuu é vata kaa ña dí'í kaa,

¹⁶ ká'an ñá:

—¡Ña nta'ví ide ñuú e dóo ka'nu san! ¡Ña nta'ví ide ñadíi, ña inú doo ntíi ni dōo kaito ntee, ni dōo kue'é teku níñi, ni xó'o kiti e kúvi kaá kuaán, ni xūu e dóo nuu á'vi i, ni kiti kuí'xín di!

¹⁷ ¡Uun da'na nchuvii tsí kúnaa un ntíi e dóo nuu á'vi i san! —koo ka'an ña ntádiko san.

Un ntíi ntíi tó'o tun ntóo san ni ña ñu'u iní i kan, ni ña ntántikin tó'o i sán, ni ūn ntíi ntíi ña ntáde tsiñu nú ntute ñu'u kán ne, kúntáñi ika ña.

18 Dā íni ña u'me é kai'xi ñuú san ne, ntáka'an ña:

—¿Va mí'i ntū tuví ka xtuku ñuu é vata kaa sá'ā e dóo ka'nu? —ka'an ña.

19 Dá'vi mii ña dīki ñá xentē'u é ntoo ña dontīnī ne, ntaéku ña. Dōo u'vi kúvi ñá ne, un tsi ntákachu'u ntāa ña, ntáka'an ña:

—¡Ña nta'vín idēn, ñuú ka'nu! Dokuika é iō iña ó ne, kukuika ūn ntīi ntīi ña'a, ñá iō tun ntōo i é kaika nú ntute ñu'u kán. Ntá tsi uun da'na nchuvīi dú'va tsi nántatsin —ka'an ña.

20 Ntá tsi kuntōo dīnī ntó, ña ntoo e dukún kán, ña ntáduku ntée Xuva ko, nī pustru ñá, nī ña ntáka'an ntódo tú'un ñá, tsí dā xe'é Xuva kō e dóo nto'o ñuú Babiloniá ne, é ntūnáa kuenta iña i vata o dé ña ni ntō.

21 Kidáa ne, uun ánjē, ña e dóo ntii inī í ne, kī'i ña uun xuu ka'nu, vata kaa xodo mólinu é kādin núu o ūtsi trigu káa ne, nakuítá nuu ña mé'ñu ntute ñu'u kán, kaka'an ña:

—Kuan koo nakuítá nuu ú o, ñuú Babilonia e dóo ka'nun. Nté uun ito ká ña kiní ka ña'a sán o.

22 Nté uun ito ña dītó ka é kuēku kiñú'u san itsí o, nté choo, nté trunpetá ka. Nā nī'í ka xoó kada tsiñu i da neé ka nuu i é kāde ña. Nā dītó kañu'ú ka xodo mólinu san te tadín ūtsi trigú san.

23 Nté uun ito ká ña xí'i nuu ká ñu'ú san nuu o. Nté ña tēkú ka o e dóo vañi ña ntátanta'a san. Nā'a o, ña ntádiko nu á'ví kán ne, kuān te dóo na'nu ña'a ña dá kanīi ñūxiví san kídāa né, dīvīn ne, dé tatān da éni nta'vín un ntīi ntīi ñuú san —ka'an ánjē san.

24 Dīvi ñuú Babiloniá sa éti niñi ña'a, ña ka'an ntódo tú'un Xuva ko, nī ña ntáduku ntée Xuva ko, ni ūn ntīi ntīi ña'a, ña é nakunáa ntuví iña i ñūxiví a.

19

1 Dā kúvi ita ntí'xin sá'ā né, tēkú ko tatsin é ña te nté kaa ña'a vañi ñá ntáka'an ñá e dukún kán:

¡Dōo va'á Xuva kō!

¡Dōó ka'nu Xuva kō!

Dīvi ñá é nakáku ña kō.

Dōo kaxi'í nuu ka'nu ña.

Dīvi ñá e dóo ntii inī ña.

2 Tsi dóo vá'ā ó kadē kú'vē ñá ne,

dōo nuu é ntaā i é kākā'an ña.

Tsí xntéku ku'vē ñá iña ñadī'i kini kaa sán ne,

kaka'an ña tsí da mīi é kántio e dóo nto'o ña, tsí nañé'e ña nuu i é kīni kaa dá kanīi ñūxiví san, vata tsī o dé ña.

Ntanáa Xuva ko ni ña vē, e é'ní ña ña'a, ña edé tsiñu iña Xuva ko,

ka'an ñá'a san.

3 Kidáa ne, ntáka'an xtúku ña:

—¡Dōo va'á Xuva kō! ¡Dōó ka'nu Xuva kō! Ú'mē é kai'xi ñadī'i kini kaa sán ne, dá kaxee kaxee ntii dañu ntūvi —ka'an xtúku tatsín san.

4 Nātā, ña é oko kimi ñá'á san nī ngimi kīti ntantító sán ne, nākunchiti ntāa ña ñū'u kán, nanú'u ña iní ña Xuva kō, ña tuví nú tēu ka'nú san, ntáka'an ña:

—¡Kuan koo na kōo! ¡Dōó ka'nu Xuva kō! —ka'an ña.

5 Kidáa né, tēkú ko uun tatsin é vē'xí nte nú tēu ka'nú san, é kākā'an:

¡Ká'an ntō tsi dóo ka'nu Xuva kō, un ntīi ntīi ntó, ña ntáde tsiñu iña ña, un ntīi ntīi nto e ntaíko ñu'u nto ña, kuān té na'nu ñá'a nto, o ña na'nu ñá'a nto!, ka'an.

Viko dá tanta'a A Le'ntú san

6 Kidáa né, tēkú ko uun tatsin é vata tē ña te un siin ña'a ntáka'an ña. Dītó vatā ó kuvi dá kae'nu ntute ka'nu, vatā ó kuvi dá un ntii tsi kākatsin, e ntáka'an ña:

¡Dōo va'á Xuva kō!

¡Dōó ka'nu Xuva kō!

E éni ntu'u Xuva ko, ña dóo ntii inī í, kade kú'vē ñá ve.

7 Nā dīnī koo nakuntōo o.

Na kada ka'nu o ñá,

tsí e xée ura i é kōo viko e tánta'a A Le'ntú san ne,

é iō tu'vé ñadī'i ñá ve.

8 Ní'i ñá é kunūu ña doo ntīi e dóo va'á,

e dóo ntuntoo, e dóo kai'xi.

Tsí doo ntīi san ne, vata kaa nuu i e dóo vá'ā ó de ña'a, ña ntákuinti'xe i Xuva kō,

ka'an ña.

9 Kidáa ne, kaka'an ánjē sán nī ko:

—Xntéén na'an sá'a: “Nté kui vá'a ña'a, ña e kána ña é kíká'xi ña víko e tánta'a A Le'ntú san” —ka'an ña.

Ne, kaka'an xtúku ña nī ko:

—Sá'ā é tū'un é nuu é ntaā i é kaka'an Xúva kō —ka'an ña.

10 Kidáa ne, nākunchiti ntāá u nú dī'in ánjē sán vata koo é kāda ka'nu ú ña, ntá tsi kaka'an ñá nī ko:

—¡Ná ku kuān xkoón den! Mii tsi Xuva kō é kada ka'nu o ñá. Tsí xo'ō né, dadīi tsi ntáde tsiñu o iña Xuva kó, ni ūn ntīi ntīi ta'an o, ña é nī'i tú'un Jēsuu —ka'an ña.

Tsi tú'un Jēsuú ne, ðivī é xe'é Xuva kō é ká'an ntódo ña'a, ña ntáka'an náa ña.

Ña nteku idú kuí'xin

¹¹ Kidáā né, íní u e nákaan e dukún kán né, íní u uun idú kuí'xin. Ña'a, ña ntekú ti ne, dú'va nani ñā: Ña Kade Ntaa, Ña Kaka'an é Nuú é Ntaā í nani ñā. Dá kadē kú'vē ñā ne, nuú é ntaā í kade ñā; dá kade ñā du'xēn ði.

¹² Ntúxnúú ña ne, kaxi'í nuu vatā ó kai'xi ñú'u. Dóo titín le'e odo ðíki ñā. Nteé ña uun ðivī é nté xoxo íni i neé ðivī, é mii tsi ña íni ñā.

¹³ Nuú ña doo é kúkií nto'o niñi. ðivī ñā ne, Tū'ún Xuva ko nani ñā.

¹⁴ Áta ñā ntántikín sntadun, ña vé'xi e dukún kán. Ñu'u ña doo ntii e dóo va'á, doo kuí'xín kue'én ne, ntántodō ñā idú kuí'xín ði.

¹⁵ Xu'u ña kii káa é ntíko ntuví o nuu i, é ntúku kui'í núu ña un ntíí ntíí ñuú ñuxiví a. Káa kúvi tatun é kadā kú'vē núu ñā. Vatā ó kaedín nuu ña dí'in ña tñti'ó san ne, kuān koo víi ñā é nī'í ña'a san e dóo nto'o ñā, e dóo kudíin Xuva kō, ña dóo ntii iní í san ni ñā.

¹⁶ Nteé ðivī ñā ata dóo ña ni dā'ntá ñā, é káka'an: “Rei, ñā odo nūú, nī Tó'o, ña odo nūu”, ka'an.

¹⁷ Kidáā né, íní u uun ánjē, ña ntitsí ntōdo ata ngántíí san. Un ntii tsí kána ña un ntíí ntíí láa, kití ntaíko e dukún kán, kaka'an ñā:

—Ní'í nto, nataká nuu nto, tsí ña te un siin kúñu ta'xi Xuva kō é ká'xi nto.

¹⁸ Ka'xí nto kúñu reí san nī tó'ō sntadun ni ña dóo ðiin, nī kúñu ídú nī ña ntántodō ti. Ka'xí nto kúñu ūn ntíí ntíí ña'a, kuān te ñā ntoo vá'a, kuān te ñā ntáde tsiñu, te kuetsi te na'nu ña —ka'an ánjē san.

¹⁹ Kídaā né, íní u kití e dóo donchu'ví kaa san, nī rei iña ñā ntoo ñuxiví san, nī sntadun ñā. Nataká nuu ña é víi ñā du'xen nī ña nteku idú kuí'xín san, nī sntadun ñā.

²⁰ Ntá tsi tñn ña kití sán nī ña kaka'an dóvete é kuenta iña Xuva ko kaká'an ñā, ña idé nuu i e dóo na'nu kuenta iña kití dóo donchu'ví kaa san, é kúdií éni nta'ví ña ña'a, ña é nteé na'a káa kití san, nī ña ntánuu iní i santu ti. Ña tsíkán ni kití dóo donchu'ví kaa sán ne, kantíto tsi ñā, nakuíta nuu ña ña ni tñ mé'ñu ñu'u du'xé san é ña te kantá'va kue'en tsi.

²¹ Ña nguií sán ne, xí'í nūu ña káa e kii xu'u ña nteku idú san ne, un ntíí ntíí láa san é'xi nta'ā ti kúñu ña xí'í san.

20

Uun míil kuā

¹ Kidáā né, íní u kii uun ánjē e dukún kán, ni'í nta'a ña ntakáá xi'í tótsín san ni kádena ká'nu.

² Tñn ña kití ña vá'ā san, kití ata san é diablu tí ni Satānaá ne, kī'ní va'ā ñā ti kadená san, é uun míil kuā kunu'ní ti.

³ Nākuitá nuu ña ti ini tótsín san ne, nakadī ñā xu'u i. Dávī nuu ña xu'u tótsín san vata koo é ña kani nta'ví ka tí ña'a san ñuxiví san da nté ntí'í é uun míil kuā san. Te ita ntí'xin é uun míil kuā san ne, nantuté ña ti uun da'na.

⁴ Kidáā né, íní u nú teu na'nu, mí ntoo ña'a, ña é nī'í i é kadā kú've. Íní u nima ñá'a dí, ña e é'nte tu'un ña'a san díki i e ntántikín ñā Jesuú ne, nī é ntáka'an ntódo ña tú'un Xuva kō ði. Ña sá'á ne, ñā ni Inúu ini ña kití san, nté santu ti; nté ña ni xé'e ña é kuntēe káa tñ xteen ña, nté ntá'a ña. Íní u tsi ntóto ña ne, nāni'í xtúku ña ntuví iña ñā ne, kada kú'vē ñā nī Cristu uun míil kuā.

⁵ Ntá tsi ña nguií sán, ña xí'í ne, ña ntóto ña dā nté kuāta ntí'xin é uun míil kuā. Da sá'ā é kúvi ūun ito ntoto ña.

⁶ Ntē kúí vá'a ñā'a, ña é ntáduku ntée i é ntóto é kúvi ūun ito doxí'í san, tsí ntáduku ntée ña Xuva kō! É kúvi ūví doxí'í san ne, ña kúvi víi ka ni ñā, tsi víi ña dutu Xúva ko nī Cristu. Dadíi tsi kadā kú'vē ñā ni ñā é uun míil kuā.

Dā ko'xó ntēe tó'ō e ña vá'ā san

⁷ Tē kúvi ita ntí'xin é uun míil kuā san ne, nantuté Xuva kō tó'ō e ña vá'ā san mí nuu kutū.

⁸ Tē ntíi ne, kani nta'ví ña'a ngimí o ðiñi ñuxiví san, un tsi nté Goo ni Mágoo, ña ntaínchu'ví Xúva ko, kána ña é natáká nuu ña é víi ñā du'xēn; ntē ña kui ká'vi o ña é ña te da ðii da dí ña, vata kaa kúvi tsókō.

⁹ Kuédadíi tsi kúxée ña kaníi ñuxiví san ne, édí nuu ña mi ntántoo ña'a, ña ntáduku ntée Xuva ko, ni ñuú e dóo kakuinima Xúva kō. Ntá tsi kuíta nuu Xuva ko ñu'u é vē'xí nte e dukún kán ne, uun ito tsi í'xi un ntíí ntíí ña'a san.

¹⁰ Tō'o é ña vá'ā san e éni nta'ví ña'a sán ne, nákuítá nuu Xuva ko i mē'ñú i mí kai'xi ñú'u dū'xé san, mí tuví kití dóo donchu'ví kaa san ne, nī ña é káka'an dóvete é iña Xuva ko kaká'an ñā. Ikán né, dóo nto'o ña, ntuni ñā, ntē ntúvi ntē níñu é ntii ðañu ntúvi.

Tē xntéku kú've Xuva kō nú tēu kuí'xín san

11 Kidáā né, íní u uun nú tēu ka'nu é kuí'xín, ni ūun ña'a, ña tuví nti'i ikān. Ñuxiví san nī e dukún kán né, ntoko ñu'u miī dá ini tuví ña.

12 Kidáā né, íní u un ntií ntíí ña xi'í san, te kuetsi te na'nu ña, ntáñī ñá nú tēu san. Ne, nākaán Xuva ko tūtú san ni tūku tutu mí ūve na'a díví ña'a, ña é nī'i i ntuvi iña i. Xntékú kú've Xuva ko iña ña xi'í san vatā o dé ña, vatā ó uve na'a ini tutú san.

13 Ntute ñu'ū sán ne, nakué'e un ntií ntíí ña'a, ña é teni íní i kán. Doxi'í san nī mí kadē kú've doxi'í san ne, nakué'e ña'a, ña ñu'u vá'a ikān di. Xntékú kú've Xuva ko iña ña, un ntií ntíí ñá, vata tsí o dé ña.

14 Kidáā né, nakuitā ñá doxi'í san, nī mi ntántoo ña xi'í san mé'ñu i mí kai'xi ñu'ú san. Nú'ū sán ne, diví é ká'an o é doxi'í é kuvi ūvi.

15 Ña'a, ña é ña tuví díví í uve na'a ini tutu mí uve na'a xoo é nī'i i ntuví va'á iña í ne, nakuítá nuu ña i mé'ñu ñu'ú san.

21

E dukún xēé ni ñuxiví xēe

1 Kidáā né, íní u uun e dukún xēé ni ūun ñuxiví xēe. Tsí e dukún kan ni ñuxiví sa é tuví kidaā ne, ntoko ñu'u miī. Nté ntute ñu'ū ña tuví ka.

2 Xu'u é Juaán u ne, íní u ñuu é káduku ntée Xuva kō, é Jerusaleen Xeé nanī. Nte e dukún kan vē'xi, nte mí tuví Xuva kō. É iō tu've vata kaa uun ñadī'i é t́ntetu ña e tánta'a ña ni xī ña.

3 Tékú ko uun tatsin é dukún kán e dóo ntii káka'an:

—Koto nto ve, tsí Xuva ko tūví ña ni ñā'a san ve. Kuntoo ña ni ñā ne, kuvi ña ña ñuú ña. Xuva kō né, miī ña kutuvī ñá ni ñā, é viī ñá Xuva ñā.

4 Xuva kō ne, nakué'e ña un ntií ntíí ntute nūú ña'a sán ne, ña kōó ká doxi'í; ntē ña kunta'xa iní ka ña; ntē ña kúekú ka ña; ntē ña kaxnúu ka ñā. Tsí é ita ntí'xin un nti'í e kúvi di'na —ka'an tátsin san.

5 Kidáā ne, ña tuví nú tēu ka'nú san ne, kaka'an ña:

—Koton, tsí kade vá'a xēé u un nti'í nuū i —ka'an ña.

Kaka'an xtúku ña:

—Xntéén na'an sá'ā, tsi tú'ūn é nuu é ntaā í é káka'án u ni ō —ka'an ña.

6 Kidáā ne, kaka'an ñá nī ko:

—É kúvi ve. Xu'u é di'na ú ne, xu'u é nantí'í ú di. Vata kaa letra Á ni lētra Z kaa

u. Te xōó kaitsi í ntute ne, kué'e ú doméni é kō'o ña mí kākii ntute é tā'xi ntuvi iña ña.

7 Xoó ña'a é kúvi vií ña ne, ní'i ñā é un nti'í nuū i sá'a ntā'a kó ne, kuvi ú Xuva ñā né, diví ñā ne, kuvi ña i'xá ko di.

8 Ntá tsi ña'a, ña e dóo ixó i, ña é ña ntákuinti'xe i, ña e dóo kini ntāa nima í, ña e ntaéni dikí ta'an i, ña e ntáde tatān, ña ntánuu iní i santu, nī ña veté ne, kuan ō ña é nī'i ña é kōko ña mí kai'xi ñu'ú dū'xé san. Sá'ā é kui ūví doxi'í ña —ka'an ña.

Jerusaleen Xee

9 Kidáā ne, xēe ūun ánjē, ña é ū'xe ñá'a san, ña é nī'i i é ū'xe é'xin é ñu'ú u'xe nuu i é nanto'o Xuva kō ña'a sán ne, kaka'an ñá nī ko:

—Nī'in, dá nanē'e ú o ña da vé tanta'a, ñadī'í A Le'ntú san —ka'an ña.

10 Espiritū Sántū sán ne, kue'en ní'i ñā kó uun xuku ka'nu, xuku e dóo dūkun. Náñē'e ñá ko ñuu é káduku ntée Xuva kō, ñuu é nanī Jerusaleen Xeé, diví é vē'xí nte e dukún kán, mí tuví Xuva kō.

11 Ñuú sá'á ne, kaxi'í nuu ni ntuve Xuva kō ne, ñu'ú i ne, kai'xi vātā ó kai'xi xuu é nanī jaspe e dóo nuu á'vi i, e dóo kaxi'í ni'ni e nté kaa te xūxu kúvi.

12 Kanī diñi ñuú san ne, ntitsi ntó'o e dóo ka'nu, e dóo dukún ne, ñu'ú uxuví xi'í i. É un é un xi'í san ne, ntáñī ntee kui kui uun ánjē. É un é un xi'í san ne, uve dīvi é uxuví tátá ña Israeé san.

13 Unī únī xi'í san ntántii é un é un ntíko diñi i.

14 Uxúvi xūu na'nu xi'í ntíi etí nto'ó san ne, uve na'a é un é un xuú san uun dīví pustru Á Le'ntú san.

15 Ánjē, ña kaka'an ní ko ne, ni'ni nta'a ña uun ntoo e kúvi kaá kuaan é kī'i kú've núu ñá ñuú san ni xi'í i, ni nto'ó í di.

16 Dadī tsi kú've nti'í ngimí o diñi i. Ánjē sán ne, kī'i kú've ñá ñuú san ni nto'ó í ne, uvi míil ūví sientu kilumétru. É káni, e dukún, nī e ní'í ne, dadī ntií ntíi tsi kú've i.

17 Kidáā né, kī'i kú've ña ntó'ó sán di ne, únī dīko kīmi métru kīi. Kī'i kú've ánjē san é vatā xkoó kī'i kú've ña'a san.

18 Ntó'ó i ne, xuu é nanī jaspe kúvi ne, ñuú san ne, da mii kué'en tsi kaá kuaan kúvi da kanī, vata kaa xuxu e dóo kaxi'í ni'ni.

19 Xúú é xi'í ntií etí ntó'ó san ne, ntukutu āta i un ntií ntíi xuu e dóo va'á, xuu e dóo nuu á'vi i. Etí ntó'o é kuvi ūun sán ne, xuu é

xí'i kuii é nanī jaspe úve. É kuvi ūví san ne, xuu kuíi tēkú e dukún kán, é nani sāfiru, úve. É kuvi ūnī san ne, xúu tēku xáa é xí'i raxa, é nani āgata, úve. É kuvi kīmí san ne, xuu kuíi kuē'en é vata ito ite ítō, é nani esmēralda.

²⁰ É kuvi ū'ún san ne, xúu tēku xáa kuē'e é xí'i raxa, é nani ōnice. É kuvi iñú san ne, xuu kué'e é nani crunālina. É kuvi ū'xé san ne, xuú kuāan é nani crisōlito. É kuvi ūnā san ne, xuu kuíi tēku ntute ñú'u san, é nani bērilu. É kuvi ñn san ne, xuú kuāan e dóo kai'xi é nani tōpaciu. É kuvi ū'xí san ne, xuu kuíi tēku másana kuii, é nani crisōprasa. É kuvi ū'xi ñn sán ne, xuu kuíi é nani jācintu. É kuvi ūxuví san ne, xuu ntéé é nani amātista.

²¹ Xí'i é ūxuví san ne, uxúvi kití kuí'xin, kití nani prela, kúvi. Uun tsi kití kuvá'a é un é un xi'í san. Itsi mé'ñu ñuú san ne, da mii kuē'en tsi kaá kuaan kúvi ne, kaxi'í ni'ni vatā ó kaxi'í ni'ni xuxu.

²² Nté uun xúkūn ña ni iní u ñuú san, tsí mii Xuva kō, ña e dóo ka'nu sán, nī A Le'ntú san ne, ña kúvi ña xúkūn ñuú san.

²³ Ñuú san ne, ñá kantío i e xi'í nuu ngántii, nté ña ntío i ntuve xóo ña, tsi mii tsi ntuve Xuva kō e xi'í nuu. A Le'ntú san ne, ña kúvi ñu'u e xi'í nuu iña ñuú san.

²⁴ Kaka ña'a, ña da mí'i ká ñuu, mí kaxi'í nuu san. Rei iña ñúxivi san ne, xée ña ñuú san, kuní'i ña e dóo va'á iña ña.

²⁵ Xí'i ñuú san ne, ñá kantādí ntuvi ā, tsí ikān ne, ñá kakuāá ka.

²⁶ Ikān ne, nakué'e ña'a, ña da mí'i ká ñuu, e dóo va'á iña ñá, nuu i e dóo nakuiko ñu'u ña.

²⁷ Ntá tsi nté uun nuu i é kīni kaa ña kuvi kí'vi ñuú san. Nté uun ña'a, ña é kāde é kīni kaa, nté uun ña vete ña kuvi kí'vi ña ñuú san. Da mii tsi ña'a, ña é ūve na'a dívi i iní tutú A Le'ntú san, tutu mí ūve na'a xoo é nī'i i ntuví va'á iña i ntii dañu ntúvi.

22

¹ Kidāa ne, náñē'e ánjē sán ko ntute é kainu é tā'xi ntuvi iña ko, ntute é kākii nú tēu ka'nu mí tuví Xuva ko ni A Le'ntú san. Dóo kuíi ntute san. Kaxi'í ni'ni vatā ó kaxi'í ni'ni xuxu.

² Kainu ntute san mé'ñu itsi ka'nu ñuú san. Ntúvi o díñi i ntāñi útun e tá'xi ntuvi iña ko. Uxuvi íto kākii kití i é uun kuia.

Ta'án xoo ta'án xoo kakíi kití i. Xúku i ne, kaidiá'vi é kúvi cho'o é ntuvá'a ña'a, ña ntoo ñuxiví a.

³ Ña kóo ká da nēe ka nuu i é kā'an Xúva ko tē ña vá'a. Kutúví nú tēu ka'nu Xúva ko ni A Le'ntú san ñuú san ne, ña ntáde tsiñu iña ñá ne, kunuu ini ñá ña.

⁴ Kiní ña nuu Xuva kó ne, kuntéé dívi Xuva kō xteén ña ña.

⁵ Ikān ne, ñá kuāá ka, nté ña kantío ká ña ñu'u, nté ngántii, tsí mii Xuva ko naxí'í nuu ña ña. Kidāa né, kuntoo ña ni Xuva ko, kadā kú'vē ñá ntii dañu ntúvi.

E kakuetsin ntuvi é nainu Jesúsú cristu

⁶ Kidāa ne, kaka'an xtúku ánjē san ní ko:

—Kuvi kuinti'xe o tú'ún sa'á, tsi tú'ún é nuu é ntaā i. Xuva kō, ña é kaxé'e tú'ún é kā'an ña ntáka'an ntódo kuenta iña ñá ne, e táxnūu ña ánje ñá é nañē'e ñá ña'a, ña ntáde tsiñu iña ñá, nēe é vē'xí kuvi —ka'an ánjē san.

⁷ Kidāa né, mii Jēsuu kaká'an ña:

—¡Koto nto! ¡E dóko sá nainú u! ¡Nté kui vá'a ña'a, ña e ntáde kuenta é ūve na'a ini tutú sá'a! —ka'an Jēsuu.

⁸ Xu'u é Juaán u ne, tēkú ko ne, iní u nuu mií ko un ntí'i sá'a. Dā kúvi tēku kó, nī dá iní u ne, náknchiti ntāa ú nuu ña nañē'e kó nuu i sá'a, é kunūu iní ko ña.

⁹ Ntá tsi kaka'an ñá nī ko:

—¡Ñá ku kuān xkóon dēn! Xu'ú ne, kūdii kade tsiñu ú iña Xuva kó, vatā ó kade tsiñun ña, ni ēni ó, ña ntáka'an ntódo tú'un Xuva ko, nī ña ntáde ntaa é ūve na'a tutú sá'a. Mii tsi Xuva kō é kunūu ini ko ña —ka'an ña.

¹⁰ Kaka'an xtúku ña nī ko:

—Ñá ku xnuun xū'un tú'ún é kuíta ntí'xin é ūve na'a tutú sá'a, tsí kakuetsin ntuvi é kūntaa.

¹¹ Nñi dukuān ne, ña é kāde nuu i é ña vá'a ne, na vīi mii ña. Ña é kāde é kīni kaa né, na vīi mii ñá ña. Ntá tsi ña'a, ña é kāde nuu i é vā'á ne, na vīi ka ña ne, ña'a, ña é kāde é ntio Xuva ko ne, ñá ku xtuví mii ña é kāde ña —ka'an ña.

¹² Kaka'an Jēsuu:

—Koto nto, tsí ña ná'ā ka dá nainu xtúku u. Tē nainú u ne, kué'ē ú domēni un ntí'í ntí'í ña'a kuenta iña í vata tsí o dé ña.

¹³ Xu'u é dí'na ú ne, xu'u é ntii u átā í ña, vata kaa letra Á ni letrá Z. Xu'u éni ntú'u ú ne, xu'ú nantí'i ú ña —ka'an ña.

¹⁴ Nté kui vá'a ña'a, ña é kãnakate doo i, tsí duku ntée ña é t̃n ña kiti utun é tã'xi ntuvi iña ko, vata koo é k̃vi k'vi ña xi'i ñuú san.

¹⁵ Ntá tsi ña kini ntáa sán ne, kí'i kan k̃'un ñá ne, kí'i kan k̃'un nt̃í nt̃í ñá vata kaa ña tatán, ñ ña kaeni dikí ñad̃í, ñ ña kae'ní ña'a, ñ ña kanuu iní i santú, ni ũn nt̃í nt̃í ña é ntio i doveté, ñ ña kaeni nta'ví ta'an i di.

¹⁶ Kaka'an Jesúsú:

—Xu'u é Jesuú u ne, taxñu u áñjē ko é kã'an ntódo ña ñ é ũ'xe xúk̃n sán nuu i sá'a. Xu'ú ne, tatá Davii vé'xi ú ne, i'xá ika ñā kó di. Xu'ú ne, vata kaa k̃imi é kãxi'í nuu te vē'xi túvi kaa u —ka'an ña.

¹⁷ Espiritū Sántū sán ni ñad̃í A Le'ntú san ne, ntáka'an:

—jNi'í nto! —ka'an ña.

Da xōó ka ña'a, ña é kãtekú i ne, na kã'an ñá di:

—jNi'í nto! —koo ka'an ña.

Da xōó ka xoo é kaitsi í ntute, ni da xōó ka xoo é ncho ko'o i ne, na k̃'xi, dá kō'o doméni ntute é tã'xi ntuvi iña ko ntii dañu ntúvi.

¹⁸ Un nt̃í nt̃í ña'a, ña kateku i tú'un nēe é vē'xi kuvi é ũve na'a ini tutú sã'á ne, ntē vevíi tsi ká'ān ú ni ña nuū i sá'a: Tē xoó xntēkú ka i é ũve na'a í'a ne, xntēkú ka Xuva kō é nto'o i vatā ó uve na'a ini tutú sã'a é ntō'o i.

¹⁹ Tē xoó naki'i ká i tú'ūn é ũve na'a ini tutú sã'a nté koo kuvi ne, Xuva kō ne, naki'i ña vata kaa é kãduku ntée ña kiti utun é tã'xi ntuvi iña kó ne, ñá k̃'vi ña ñuú Xuva ko, vatā ó kaka'an ini tutú sã'a.

²⁰ Ña kaka'an ntódo tú'ūn sa'á ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaā í, tsí ña na'á ka dá nainú u —ka'an ña.

Kuan koo na kōo. jKi'xi nto, Tó'o ko Jesúsú!

²¹ Na nãxnuu viko Tó'o ko Jesūcristu ntó, un nt̃í nt̃í nto. Kuan tsi koo na kōo.